

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till
skjutvapenlag och lagar om ändring av 23 § polislagen samt av
19 och 20 § lagen om polisens personregister**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det skall stiftas en skjutvapenlag, genom vilken 1933 års lag angående skjutvapen och skjutförnödenheter upphävs. Förslaget innebär det första skedet av en totalreform av skjutvapenlagstiftningen. Därigenom genomförs rådets direktiv om kontroll av förvärv och innehav av vapen (91/477/EEG). Genom förslaget genomförs även sådana ändringar som medlemskapet i Europeiska unionen förutsätter i fråga om våra bestämmelser om frihet att tillhandahålla tjänster och etableringsrätt samt beaktas de krav som Schengenkonventionen av 1990 ställer på bestämmelserna om skjutvapen.

Verksamhet som ansluter sig till skjutvapen och patroner skall på samma sätt som nu vara tillåten bara med tillstånd av myndigheterna. Ingen skall sålunda heller i fortsättningen ha absolut rätt till förvärv och innehav av skjutvapen. Enligt förslaget skall tillstånd fordras även för förvärv och innehav av vapendelar och vissa projektiler. Tillstånd skall alltså fordras för handel, tillverkning, reparation och modifiering av skjutvapen och vapendelar i kommersiellt syfte.

Ett syfte med propositionen är att begränsa den risk för våld och olycksfall som ansluter sig till skjutvapen. Propositionen avser att upprätthålla och förbättra säkerheten när vapen används. Målet skall nås bl.a. genom att förutsättningarna för erhållande av tillstånd preciseras och tillståndsmyndigheten styrs att bevilja tillstånd för ett sådant vapen som lämpar sig väl för det godkända användningssyfte som sökanden uppgett och för ett vapen som inte är onödigt eldkraftigt och effektivt. De godtagbara användningssyftena skall anges exakt i lagen. Tillstånd till förvärv och innehav av skjutvapen som bör

anses vara särskilt farliga skall beviljas bara under noggrant reglerade förutsättningar eller av särskilda skäl.

Polisen skall ges tillräckliga fullmakter att ingripa vid hot om missbruk av vapen genom bestämmelser om temporärt omhändertagande. Dessutom åtstramas bestämmelserna om förvaring av vapen samt meddelas noggranna bestämmelser om vapensamlingar och om försättande av vapen i varaktigt obrukbart skick.

Våra ovan nämnda förpliktelser medför nya tillståndsförfaranden och med dem jämförbara myndighetsförfaranden, som syftar till att kompensera bristen på ordinarie kontroll vid gemenskapens inre gränser. Propositionen syftar dock till att i mån av möjlighet förenkla tillståndssystemet och göra behandlingen av tillståndsärenden snabbare. Det nuvarande dispensförfarandet skall frångås och behandlingen av tillståndsärenden skall i allt högre grad koncentreras till polisinskrifningarna. Bara tillståndsärenden som gäller vissa särskilt farliga skjutvapen skall behandlas vid länsstyrelserna. Dessutom strävar man med propositionen efter att för enhetliga tillståndspraxis och öka medborgarnas likställdhet.

Bestämmelserna om straff för brott i anslutning till skjutvapen föreslås ingå i skjutvapenlagen som ett eget kapitel. I lagen föreslås även bestämmelser om grovt skjutvapenbrott. De straffbestämmelser där påföljden är fängelse skall senare flyttas till strafflagen.

Flera frågor gällande skjutvapen regleras nu genom förordning. Dock är de ofta förknippade med sådana till individens grundläggande rättigheter hörande frågor som enligt nuvarande uppfattning bör regleras genom lag. Enligt propositionen skall genom

lag bestämmas bl.a. om de rättsliga begränsningar som gäller idkandet av näring, om förutsättningarna för att meddela och återkalla tillstånd samt om frågor som gäller bestämmandet av området för straffbarhet.

I propositionen ingår dessutom ett förslag till lag om ändring av 23 § polislagen. Paragrafen gäller en polismans rätt att omhänderta farliga föremål och ämnen. Omnämmandet av vapen stryks i paragrafen och till den fogas en hänvisning till de bestämmelser i den föreslagna skjutvapenlagen som gäller omhändertagande. I propositionen ingår också ett förslag till ändring av 19 och 20 § lagen om polisens personregister. Den förstnämnda paragrafen gäller utlämnande av uppgifter ur polisens personregister till domstolar och åklagarmyndigheter för behandling av ärenden som gäller skjutvapen. Till paragrafen fogas en hänvisning till sådana vapendelar, patroner och projektiler som avses i den föreslagna skjutvapenlagen. Lagens 20 § ändras så att uppgifter som gäller skjutvapen, vapendelar, patroner och vissa projektiler kan lämnas ut ur polisens personregister till en myndighet i en annan stat så

som rådets ovan nämnda direktiv och Schengenkonventionen förutsätter.

Propositionen har inga direkta verkningar på propositionen om statsbudgeten. Den förutsätter inte heller några nämnvärda organisatoriska arrangemang. Bestämmelserna i det nämnda direktivet och i Schengenkonventionen förutsätter dock införande av ett system för informationsutbyte om överföring, förvärv och innehav av skjutvapen. De förfaranden som ingår i systemet kommer att föranleda ökat arbete för personalen inom tillståndsförvaltningen och den enhet inom centralkriminalpolisen som ansvarar för informationsutbytet.

Det nämnda direktivet bör genomföras i brådskande ordning. Eftersom tillräckligt tid dock bör reserveras för utbildning och information sedan lagen stadfästs, har det föreslagits att lagen skall träda i kraft den 1 mars 1998. I det andra skedet av totalreformen ämnar man utfärda sådana bestämmelser som inte behöver genomföras i brådskande ordning. Avsikten är att genomföra det andra skedet av reformen i början av 1999.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
ALLMÄN MOTIVERING	8
1. Inledning	8
2. Nuläge	12
2.1. Lagstiftning	12
2.2. Praxis	14
2.3. Skjutvapen som hjälpmedel vid brott	17
2.4. Den internationella utvecklingen och lagstiftningen i utlandet	18
Inledning	18
Sverige	19
Norge	21
Danmark	22
Storbritannien	23
Österrike	24
Tyskland	24
Nederländerna	25
Frankrike	26
Spanien	27
2.5. Det huvudsakliga innehållet i EG:s bestämmelser om skjutvapen	27
2.6. Det huvudsakliga innehållet i Schengenkonventionens bestämmelser om skjutvapen	30
2.7. Det inbördes förhållandet mellan EG:s bestämmelser och de bestämmelser i Schengenkonventionen som gäller skjutvapen	31
2.8. Bedömning av nuläget	32
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	35
3.1. Mål och medel	35
3.2. De viktigaste förslagen	36
3.2.1. Allmänt	36
3.2.2. Tillämpningsområde	38
3.2.3. Tillståndsplikt	40
3.2.4. Idkande av näring i vapenbranschen	41
3.2.5. Kommersiell överföring, införsel, utförsel och transitering	42
3.2.6. Förvärv, privat tillverkning och modifiering samt innehav	43
3.2.7. Privat överföring och införsel	46
3.2.8. Överlåtelse, utlåning och övervakad användning	47
3.2.9. Procedurbestämmelser och säkerhetsåtgärder	48
3.2.10. Påföljder	49
3.2.11. Särskilda bestämmelser	50
3.2.12. Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser	51
4. Propositionens verkningar	52
4.1. Ekonomiska verkningar	52
4.2. Verkningar i fråga om organisation och personal	52
4.3. Miljöeffekter	53
4.4. Verkningar med avseende på olika medborgargrupperns ställning	53
5. Beredningen av propositionen	53
5.1. Beredningsskeden och beredningsmaterial	53

5.2. Utlåtanden	54
6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	56
6.1. Samband med andra propositioner	56
6.2. Samband med internationella fördrag	56
DETALJMOTIVERING	56
1. Lagförslagen	56
1.1. Skjutvapenlagen	56
1 kap. Tillämpningsområde	56
1 §. Tillämpningsområde	56
2 §. Skjutvapen	57
3 §. Vapendelar	59
4 §. Projektiler	60
5 §. Patroner	60
6 §. Skjutvapenstyper	60
7 §. Skjutvapens funktionssätt	61
8 §. Fickvapen	61
9 §. Särskilt farliga skjutvapen	62
10 §. Särskilt farliga patroner och projektiler	62
11 §. Gasspray	64
12 §. Modifiering av skjutvapen och vapendelar	64
13 §. Bärande, transport, förvaring och innehav	65
14 §. Näring i vapenbranschen	66
15 §. Vapensamlare	66
16 §. Definitioner som hänför sig till transport	66
17 §. Undantag från tillämpningsområdet	67
2 kap. Tillståndsplikt	69
18 §. Tillståndsplikt	69
19 §. Undantag från tillståndsplikten	70
3 kap. Idkande av näring i vapenbranschen	72
20 §. Näringstillstånd i vapenbranschen	72
21 §. Innehållet i och giltighetstiden för näringstillstånd i vapenbranschen	73
22 §. Anmälan då uppgifterna i ett näringstillstånd i vapenbranschen eller förvaringslokalerna ändras	74
23 §. Upphörande och återkallelse av näringstillstånd i vapenbranschen	74
24 §. Vapennäringsidkarens konkurs eller dödsfall	75
25 §. Skyldighet att föra register	75
26 §. Ansvarig person	76
27 §. Vapenhanteringstillstånd	76
28 §. Vapenhanteringstillståndets giltighetstid	77
29 §. Upphörande och återkallelse av vapenhanteringstillstånd	77
30 §. Varning och utnämmande av en ny ansvarig person	79
31 §. Andra bestämmelser om kommersiell tillverkning av patroner	79
4. kap. Kommersiell överföring, införsel, utförsel och transitering	79
32 §. Kommersiellt förhandssamtycke	79
33 §. Kommersiellt införseltillstånd	80
34 §. Kommersiellt införseltillstånd för gassprayer	81
35 §. Kommersiellt överföringstillstånd	81
36 §. Kommersiellt utförseltillstånd och kommersiellt transiteringstillstånd	82
37 §. Kommersiellt utförseltillstånd och kommersiellt transiteringstillstånd för gassprayer	84
38 §. Det kommersiella förhandssamtyckets samt tillståndens giltighetstid	84
39 §. Upphörande och återkallelse av kommersiellt förhandssamtycke och av tillstånd	84

40 §.	<i>Tullverkets anmälningsskyldighet</i>	85
41 §.	<i>Utförsel och transitering av försvarsmateriel</i>	86
5 kap.	<i>Förvärv, privat tillverkning och modifiering samt innehav</i>	86
42 §.	<i>Förvärvstillstånd</i>	86
43 §.	<i>Godtagbara användningssyften</i>	88
44 §.	<i>Krav som gäller skjutvapen och vapendelar som förvärvas</i>	90
45 §.	<i>Krav som gäller innehavaren av ett förvärvstillstånd</i>	93
46 §.	<i>Förvärvstillståndets giltighetstid och tillståndsvillkor</i>	96
47 §.	<i>Förvärvstillstånd för utomlands bosatt person.</i>	97
48 §.	<i>Förutsättningar för meddelande av förvärvstillstånd för utomlands bosatt person</i>	98
49 §.	<i>Giltighetstiden för förvärvstillstånd för utomlands bosatt person</i>	98
50 §.	<i>Privat tillverkningstillstånd</i>	99
51 §.	<i>Giltighetstiden för privat tillverkningstillstånd och tillståndsvillkor</i>	99
52 §.	<i>Innehavstillstånd</i>	99
53 §.	<i>Innehavstillståndets giltighetstid och tillståndsvillkor</i>	100
54 §.	<i>Parallelltillstånd</i>	101
55 §.	<i>Parallelltillståndets giltighetstid och tillståndsvillkor</i>	102
56 §.	<i>Bärande av skjutvapen i arbetsuppdrag</i>	102
57 §.	<i>Godkännande som vapensamlare</i>	102
58 §.	<i>Innehållet i godkännandet som vapensamlare och dess giltighetstid.</i>	104
59 §.	<i>Anmälan om ändringar i vapensamlarens förvaringslokaler för skjutvapen och vapendelar</i>	104
60 §.	<i>Register över en vapensamlares vapendelar</i>	105
61 §.	<i>Förvärv och innehav av patroner</i>	105
62 §.	<i>Skjutförnödenhetstillstånd</i>	105
63 §.	<i>Skjutförnödenhetstillståndets giltighetstid</i>	107
64 §.	<i>Tillstånd som hänför sig till skyddsuppgifter i samband med internationella statsbesök</i>	107
65 §.	<i>Samtycke</i>	107
66 §.	<i>Tillståndens och samtyckets upphörande</i>	108
67 §.	<i>Återkallelse av tillstånd</i>	109
68 §.	<i>Upphörande och återkallelse av godkännande som vapensamlare</i>	110
69 §.	<i>Varning</i>	111
70 §.	<i>Anmälan om och uppvisande av vapendelar</i>	111
71 §.	<i>Anmälningsskyldighet för den som är bosatt i en annan medlemsstat i Europeiska unionen</i>	112
72 §.	<i>Andra bestämmelser om privat tillverkning av patroner</i>	112
6. kap.	<i>Privat överföring och införsel</i>	112
73 §.	<i>Överföring och införsel till Finland med stöd av tillstånd som gäller innehav</i>	112
74 §.	<i>Europeiskt skjutvapenpass</i>	113
75 §.	<i>Överföring och införsel till Finland samt innehav med stöd av ett europeiskt skjutvapenpass</i>	114
76 §.	<i>Privat förhandssamtycke.</i>	115
77 §.	<i>Giltighetstiden för privat förhandssamtycke</i>	116
78 §.	<i>Privat införseltillstånd</i>	116
79 §.	<i>Giltighetstiden för privat införseltillstånd</i>	117
80 §.	<i>Tillståndsplikt för överföring från Finland</i>	117
81 §.	<i>Privat överföringstillstånd</i>	117
82 §.	<i>Upphörande av giltigheten för europeiskt skjutvapenpass och förhandssamtycke</i>	118
83 §.	<i>Återkallelse av privat förhandssamtycke, införseltillstånd och överföringstillstånd</i>	118
7 kap.	<i>Överlåtelse, utlåning och övervakad användning</i>	119

84 §.	Överlåtelse av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler	119
85 §.	Rätt till varaktig överlåtelse.	119
86 §.	Krav som gäller mottagaren av en överlåtelse	120
87 §.	Utlåning av skjutvapen och vapendelar	120
88 §.	Övervakad användning av skjutvapen	121
89 §.	Anmälan om överlåtelse.	122
90 §.	Skyldighet att visa upp och överlämna bevis som gäller innehavstillstånd	122
8 kap.	Pocedurbestämmelser och säkerhetsåtgärder	122
91 §.	Omhändertagande	122
92 §.	Temporärt omhändertagande.	123
93 §.	Temporärt omhändertagande och tillståndets giltighetstid	124
94 §.	Varaktigheten av temporärt omhändertagande	125
95 §.	Förfarandet vid omhändertagande och temporärt omhändertagande	125
96 §.	Överlämnande, omhändertagande för polisens räkning och återlämnande av tillståndsbevis och samtycke	126
97 §.	Husrannsakan	126
98 §.	Polisundersökning	126
99 §.	Överlämnande av föremål som är i polisens besittning.	127
100 §.	Försäljning för ägarens räkning och överföring i statens ägo	128
9 kap.	Påföljder	128
101 §.	Skjutvapenbrott	128
102 §.	Grovt skjutvapenbrott	130
103 §.	Skjutvapenförseelse.	131
104 §.	Förverkandepåföljd.	135
10 kap.	Särskilda bestämmelser	135
105 §.	Aktsamhetsplikt.	135
106 §.	Förvaring, bärande och transport	135
107 §.	Villkor som gäller förvaring och transport samt tillstånd, förhandssamtycken och samtycken	138
108 §.	Skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som ingår i ett dödsbo	138
109 §.	Till polisen överlämnade skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som ingår i ett dödsbo	139
110 §.	Besiktning av skjutvapen och patroner.	139
111 §.	Skjutvapen, vapendelar, tillståndsbevis och europeiska skjutvapenpass som har förkommit eller stulits.	140
112 §.	Uppvisande av skjutvapen och vapendelar som försatts i varaktigt obrukbart skick	140
113 §.	Polisens skyldighet att föra register.	141
114 §.	Ändring av hemkommun för tillståndshavaren.	143
115 §.	Tillsynen över efterlevnaden av lagen.	143
116 §.	Tillsynen över vapennäringsidkare och vapensamlare.	143
117 §.	Uppvisande av dokument och vapen.	144
118 §.	Ändringssökande	144
119 §.	Närmare bestämmelser	145
11 kap.	Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser	146
120 §.	Ikraftträdande	146
121 §.	Tillstånd som meddelats med stöd av den tidigare lagen	146
122 §.	Utverkande av näringstillstånd i vapenbranschen för kommersiell tillverkning av patroner och särskilt farliga projektiler.	146
123 §.	Utverkande av vapenhanteringstillstånd.	147
124 §.	Utverkande av tillstånd för skjutvapen och vapendelar.	147
125 §.	Utverkande av tillstånd för särskilt farliga patroner och projektiler.	148
126 §.	Skjutvapen som innehas med stöd av ett tillstånd som meddelats inom försvarsförvaltningen.	148

127. § Överlåtelse av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler till någon annan eller till staten.	149
128 §. Förutsättningar för meddelande av tillstånd samt tillståndavgifter. . .	149
129 §. Övergångsbestämmelse som gäller vapensamlade.	149
130 §. Skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som tillfallit ett dödsbo under den tidigare lagens giltighetstid.	150
131 §. Tillstånds- och besvärärenden som blivit anhängiga under den tidigare lagen.	150
1.2. Lag om ändring av 23 § polislagen	150
1.3. Lag om ändring av 19 och 20 § lagen om polisens personregister	151
2. Närmare bestämmelser	151
3. Ikraftträdande	152
4. Lagstiftningsordning	152

LAGFÖRSLAGEN

Skjutvapenlag	156
Lag om ändring av 23 § polislagen	182
Lag om ändring av 19 och 20 § lagen om polisens persoregister	183

BILAGAR

Parallelltexter	
Lag om ändring av 23 § polislagen	184
Lag om ändring av 19 och 20 § lagen om polisens persoregister	185
Skjutvapenförordning	186

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

På grund av den möjlighet till våld och den risk för olycksfall som ansluter sig till skjutvapen bör vapnen stå under särskild samhällelig kontroll och sådan verksamhet som har samband med vapen i regel vara beroende av tillstånd. Det bör vara tillåtet att inneha skjutvapen bara i sådana fall då det finns en godtagbar grund.

Det är populärt att idka jakt och sportskytte samt samla skjutvapen i vårt land. Därför har antalet vapen och innehavarna av vapen ökat i stadig takt. Bestämmelserna om förvaringen av vapen är dock bristfälliga. Dessutom är det enligt gällande bestämmelser möjligt att förvara skjutvapen hos oskiftade dödsbon i årtionden utom räckhåll för tillståndsförvaltningen. Dessa vapen förblir ofta varaktigt utanför myndighetskontroll. Av ovan nämnda orsaker kommer ett betydande antal vapen varje år att användas för brottsliga syften.

Det finns ett stort antal skjutvapenmodeller i marknaden. Denna omständighet tillsammans med bristerna i bestämmelserna och avsaknaden av ett riksomfattande skjutvapenregister har lett till en synnerligen oenhetlig tillståndspraxis. Tillstånd till förvärv och innehav har ofta meddelats för vapen som åtminstone inte är väl lämpade för det användningssyfte som sökanden uppgett. Skjutvapen som ursprungligen tillverkats för militärt bruk har kommit i civil användning. Genom att vapentekniken utvecklats har skjutvapnen blivit allt effektivare och patronerna fått allt större genomträngningsförmåga.

Alla ovan nämnda faktorer har medfört en ökning av risken för våld och olycksfall i samband med vapen. Behovet av att skydda den enskilda medborgaren från att bli offer för olycksfall eller brott som skett med skjutvapen har ökat. Visserligen har skjutvapenhobbyn långa traditioner i Finland, och bland utövarna råder i regel en god vapenkultur. De myndighetsåtgärder som åtstramar vapenkontrollen har man strävat efter att på ett ändamålsenligt sätt inrikta på de mest problematiska situationerna. Missbruk av skjutvapen är dock ofta en följd av sådana andra samhälleliga problem som knappast kan påverkas genom skjutvapenlagstiftningen.

Tillståndsmyndigheten bör ha möjlighet att av tillståndssökanden få tillräckligt uppgifter om förutsättningarna för meddelande av tillstånd för att kunna bedöma om sökanden är lämplig att inneha vapen. För att förebygga den risk för våld som ansluter sig till skjutvapen bör polisen ha möjlighet att genast ingripa i situationer då missbruk av våld hotar. Fastän inget brott skulle ha begåtts med vapnet, bör det vara möjligt att ta vapnet ifrån tillståndshavaren, om risken för missbruk är uppenbar.

Lagen angående skjutvapen och skjutförnödenheter gavs den 27 januari 1933 (33/1933). Lagen samt den samma dag med stöd av lagen givna förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter (34/1933) är i flera avseenden föråldrade både innehållsmässigt och lagtekniskt. De förändringar som inträffat i samhället samt utvecklingen av vapentekniken har gett upphov till sådana situationer av vapenbruk som inte alla nämns i våra gällande bestämmelser. Dessutom ingår i förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter mycket sådana förbud och föreskrifter för den enskilde samt bestämmelser som begränsar hans handlingsfrihet vilka enligt nutida uppfattning bör regleras inte genom förordning utan genom lag.

Ett centralt syfte med propositionen är att förbättra säkerheten när skjutvapen används. Enligt en grundläggande utgångspunkt för propositionen är den viktigaste förutsättningen för säkerhet när vapen används att tillstånd beviljas bara personer som i fråga om både sitt uppförande och sitt hälsotillstånd är lämpliga att inneha skjutvapen. I propositionen har man även strävat efter att beakta att förändringar i en tillståndshavares lämplighet för vapeninnehav kan inträffa under tillståndets giltighetstid.

Enligt förslaget skall det vara möjligt att få tillstånd till förvärv och innehav av skjutvapen bara för ett användningssyfte som anses vara godtagbart. Om sökanden uppger ett godtagbart användningssyfte och bör anses vara lämplig att förvärva vapen, skall man sträva efter att meddela tillstånd för ett vapen som är väl lämpat för det användningssyfte som han uppgett. Propositionen syftar inte alls till att hindra att ett vapen används för något annat ändamål än det för vilket tillstånd meddelats. Sålunda

skall det vara möjligt att även till jakt använda ett vapen vars förvärvs- och innehavstillstånd gäller sportskytte, om inte jaktlagstiftningen eller tillståndsvillkoren utgör hinder för detta. Då tillstånd söks för idkande av jakt är det dock ändamålsenligt att tillstånd meddelas för ett jaktvapen och inte för ett militärvapen. Tillstånd för de eldkraftigaste eller annars farligaste vapnen bör meddelas bara i undantagsfall.

Ett syfte med propositionen är dessutom att förbättra säkerheten när vapen används, bl.a. genom att förutsättningarna för meddelande av tillstånd preciseras. Propositionen förpliktar den som söker tillstånd att framlägga en grundlig utredning om sin vapenhobby innan tillstånd meddelas. Tillståndsmyndigheten skall vid behov kunna fordra att sökanden även lämnar en utredning om sitt hälsotillstånd.

Med tanke på säkerheten när vapen används är det inte tillräckligt med myndighetstillsyn enbart i det skede då skjutvapen förvärvas. Det kan inträffa sådana förändringar i vapeninnehavarens levnadsförhållanden och hälsotillstånd som medför risk för missbruk av vapnet. Eftersom föreningsfriheten, som är tryggad genom regeringsformen, omfattar även rätt att låta bli att ansluta sig till en skytteförening eller någon motsvarande förening, måste kontrollen sedan tillstånd erhållits ordnas på annat sätt än genom att, såsom i flera andra europeiska stater är fallet, anförtro någon förening uppgiften att i fortsättningen kontrollera tillståndshavarna. I propositionen föreslås sålunda en utvidgad möjlighet att meddela tillstånd för en bestämd tid. Dessutom skall tillståndsmyndigheten i tillstånden kunna ställa villkor som behövs för upprätthållande av allmän ordning och säkerhet.

Genom propositionen preciseras bestämmelserna om bärande och transport av skjutvapen samt åtstramas bestämmelserna om förvaring av vapen. I syfte att förbättra säkerheten när skjutvapen används föreslås att bestämmelserna om förvaring av vapen ändras så att vapen i regel skall förvaras i ett låst utrymme eller annars under lås. Därigenom strävar man efter att minska såväl antalet vapenstölden som överilade våldsdåd. Dessutom skall polisen få behövliga rättigheter att snabbt ingripa vid hotande vapenmissbruk i sådana situationer då risken för missbruk är uppenbar.

Genom propositionen preciseras bestäm-

melserna om att idka vapennäring och samla vapen. Både näringsidkare i vapenbranschen (*vapennäringsidkare*) och vapensamlare kan vara i besittning av stora mängder skjutvapen. Av denna orsak bör vapennäringsidkarnas och vapensamlarnas förvaringsutrymmen för vapen vara godkända av polisen. Förslaget innehåller noggrannare bestämmelser än de nuvarande om vapennäringsidkare och vapensamlare.

De brott som har samband med skjutvapen förövas till största delen med vapen för vilka inte meddelats innehavstillstånd. I praktiken har det visat sig omöjligt att spåra de olovliga vapnen och inverka på utbudet av dem, om inte de skjutvapen som innehas med stöd av tillstånd är föremål för en effektiv kontroll. De uppgifter som behövs för kontrollen bör vara noggranna och tillförlitliga. I den föreslagna skjutvapenlagen och en förordning som skall ges med stöd av den föreslås bestämmelser enligt vilka i tillståndsbevisen och i myndigheternas register skall införas så noggranna uppgifter som möjligt om tillståndshavarnas skjutvapen. Eftersom uppgifter om var skjutvapen förvaras kan äventyra upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet, föreslås i propositionen att uppgifterna om tillståndshavarna och om de skjutvapen som de innehar skall hemlighållas.

De ovan nämnda missförhållandena har även lett till en oenhetlig tillståndspraxis. De som ansöker om tillstånd har råkat i olika ställning emedan, det beror på slumpen hos vilken myndighet de skall sköta sitt ärende. Genom propositionen eftersträvas en enhetlig tillståndspraxis och därigenom främjande av medborgarnas likställdhet.

Ett av målen med skjutvapenlagstiftningen är att så långt möjligt införa samservice, så att medborgarna inte i samma ärende behöver uppsöka flera olika myndigheter. Enligt propositionen skall den som söker tillstånd inte behöva uppsöka någon annan myndighet än polisinrättningen i hemkommunen, fastän tillståndsmyndigheten vore någon annan.

Propositionen avser inte att i oskälig mån försvåra anskaffningen av vapen för de personer som i fråga om sina personliga egenskaper och sitt hälsotillstånd är lämpliga att inneha skjutvapen och som har en godtagbar orsak att anskaffa vapen. En ansvarskännande person med vapen som hobby och som förvarar sina vapen på godkänt sätt ut-

gör inget hot mot allmän ordning och säkerhet. Genom att giltighetstiden för tillstånd till förvärv av skjutvapen förlängs och genom att bestämmelser införs om det europeiska skjutvapenpasset underlättas tillståndshavarens ställning utan att likväl upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet äventyras.

Fastän propositionen innehåller flera bestämmelser som behövs för att förbättra säkerheten när vapen används och förenhetliga och försnabba tillståndsförfarandet, kommer alla de mål som i detta avseende uppställts för totalreformen att nås först i det skedet av reformen då ett riksomfattande ADB-baserat skjutvapenregister tas i bruk i hela landet. Detta skall ske senast i samband med reformens andra skede. Bestämmelserna i propositionen har beretts med beaktande av att ett sådant skjutvapenregister kommer att införas.

Skjutvapenregistret skall innehålla två delregister, nämligen ett vapentillståndsregister, som är ett personregister, och ett vapenklassificeringsregister, som innehåller tekniska data om vapnen med digitala bilder. Ur vapenklassificeringsregistret skall bl.a. vapnets lämplighet för olika användningssyften framgå. Sålunda skall registret styra tillståndsmyndigheterna att meddela tillstånd för ett vapen som är lämpligt för det syfte som sökanden uppgett. Vapentillståndsregistret gör tillståndsförfarandet snabbare och är ett viktigt hjälpmedel vid myndighetskontrollen gällande vapen. Det finns också många andra fördelar med skjutvapenregistret. Registret underlättar skötseln av våra internationella förpliktelser i anslutning till integrationsutvecklingen. Dessutom förbättrar skjutvapenregistret vapenkännedomen och arbetarskyddet hos polisen.

Arbetet med att göra upp ett vapenklassificeringsregister pågår ännu, och registret är inte ännu heltäckande i detta avseende. Registret bildas vid centralkriminalpolisen i intimt samarbete med olika intressegrupper. Registret kan tas i bruk vid polisens enheter redan före det andra skedet av reformen med stöd av lagen om polisens personregister (509/1995). Registret är redan i bruk vid flera polisinsrättningar och torde under 1997 införas åtminstone på försök vid den största delen av polisinsrättningarna.

Ovan har redogjorts för de nationella synpunkter som allmänt ansluter sig till propositionen och till totalreformen av skjutvapen-

lagstiftningen. Att en proposition avläts baserar sig dock till stor del även på vissa folkrättsliga bestämmelser. Det internationella samarbetet har under de senaste åren medfört ett ökat tryck på att ändra vår vapenlagstiftning.

Finland anslöt sig år 1983 till konventionen om ömsesidigt godkännande av kontrollstämplar på bärbara skjutvapen (FördrS 40/1984), nedan *C.I.P.-konventionen*. Konventionen förutsätter att varje medlemsstat på det sätt som närmare bestäms i konventionen ordnar teknisk besiktning av skjutvapen och skjutförnödenheter som tillverkats i landet eller importerats och är avsedda för försäljning, för att fastställa att de kan användas tryggt. Besiktningssystemet infördes den 1 juli 1983 genom en lag om ändring av lagen angående skjutvapen och skjutförnödenheter (655/1982) och den med stöd därav givna förordningen om besiktning av skjutvapen och -förnödenheter (656/1982).

Rådet har gett ett direktiv (91/477/EEG) om kontroll av förvärv och innehav av vapen, nedan *vapendirektivet*. I enlighet med principen om fri rörlighet för varor och människor frångås den ordinarie kontrollen av innehav av skjutvapen vid gemenskapens inre gränser. Vapendirektivet innehåller bl.a. bestämmelser om kontrollen av förvärv och innehav av skjutvapen i medlemsstater samt om överföring av skjutvapen mellan medlemsstater. Vapendirektivet blev bindande för Finland den 1 januari 1995 då Finland anslöt sig till Europeiska unionen (EU). Finland har inte ännu genomfört vapendirektivet.

Rådet har gett ett direktiv om harmonisering av bestämmelserna om utsläppande på marknaden och övervakning av explosiva varor för civilt bruk (93/15/EEG), nedan *direktivet om explosiva varor*. Vid sidan av vapendirektivet ställer även direktivet om explosiva varor upp förpliktelser för vår skjutvapenlagstiftning. Huvuddelen av direktivet om explosiva varor har redan genomförts genom ändringar som företagits i förordningen om explosiva varor (473/1993), men i fråga om överföring av patroner, dvs. transport mellan två medlemsländer i EU, har direktivet inte ännu satts i kraft. Direktivet om explosiva varor blev bindande för Finland till de delar som gäller överföring av patroner den 1 juli 1994 sedan direktivet genom gemensamma EES-kommitténs beslut nr 7/94 av den 21 mars 1994 hade antagits

som en del av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES).

Genom medlemskapet i EU har Finland förbundit sig att anpassa sin lagstiftning enligt fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen (EG), *Romfördraget*. I våra gällande författningar strider villkoret om att den som grundar en vapenrörelse skall vara finsk medborgare mot Romfördragets bestämmelser om frihet att tillhandahålla tjänster och om etableringsrätt.

Ett avtal angående det gradvisa avskaffandet av kontroller vid de gemensamma gränserna ingicks i Schengen den 14 juni 1985. En konvention om tillämpning av det nämnda avtalet ingicks den 19 juni 1990, nedan *Schengenkonventionen*, som Finland undertecknade den 19 december 1996 (avtal om Republiken Finlands anslutning till den i Schengen den 19 juni 1990 ingångna konventionen om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 angående det gradvisa avskaffandet av kontroller vid de gemensamma gränserna). I 7 kap. i Schengenkonventionen bestäms om skjutvapen och skjutförnödenheter. Liksom vapendirektivet är även bestämmelserna i Schengenkonventionen förpliktande och lämnar inte rum för prövning om de skall sättas i kraft. Bägge anger dessutom miniminikrav, dvs. strängare krav är tillåtna, men inte lindrigare. Bestämmelserna i vapendirektivet har till stora delar ersatt bestämmelserna om skjutvapen i Schengenkonventionen. De bestämmelser i Schengenkonventionen som gäller vapen är dock fortfarande av betydelse.

Bestämmelserna i både vapendirektivet och Schengenkonventionen baserar sig på Europarådets vapenkonvention som ingicks den 28 juli 1978 (European convention on the control of the acquisition and possession of firearms by individuals), nedan *Europarådets vapenkonventionen*. Med avvikelse från den övervägande delen av de övriga europeiska staterna har Finland inte anslutit sig till Europarådets vapenkonvention. Delvis av denna orsak är de föreslagna ändringarna i våra bestämmelser om skjutvapen betydande.

Nordiska rådet har år 1991 gett en rekommendation om förenhetligande av lagstiftningarna om skjutvapen (A 899/j).

Finland borde ha genomfört vapendirektivet genast i början av sitt medlemskap i EU. Bestämmelserna om skjutvapen i kapitel 7 i Schengenkonventionen bör för sin del sättas

i kraft i Finland innan Finland börjar tillämpa de förfaranden som ingår i avtalet. Bestämmelserna om skjutvapen i Schengenkonventionen strider i inga avseenden mot vapendirektivet, men till vissa delar går de längre än vapendirektivet. De nordiska länderna har i praktiken kommit överens om att börja tillämpa Schengenkonventionen vid samma tidpunkt. Det är ändamålsenligt att försöka undvika en sådan situation att det skulle vara beroende av Finlands nationella lagstiftningsprojekt om de nordiska länderna kan börja tillämpa Schengenkonventionen. Därför ingår i propositionen bestämmelser genom vilka Schengenkonventionens bestämmelser om vapen beaktas till väsentliga delar.

EU-kommissionen beslöt den 20 december 1996 ge Finland ett motiverat yttrande på grund av försummelse att genomföra vapendirektivet. Av medlemsstaterna i EU är det bara Finland som har försummat att genomföra vapendirektivet. Finland har tidigare fått en officiell anmärkning av kommissionen på grund av denna försummelse. Ett motiverat yttrande är det sista skedet innan kommissionen kan instämma en medlemsstat till EG-domstolen på grund av brott mot gemenskapsrätten. Därför bör vapendirektivet snabbt genomföras.

Propositionen innebär att det första skedet av totalreformen av skjutvapenlagstiftningen genomförs. Samtidigt genomförs också vapendirektivet och huvuddelen av bestämmelserna i Schengenkonventionen. Även bestämmelserna i direktivet om explosiva varor blir satt i kraft till alla delar. I sakligt hänseende bör den största delen av totalreformen av skjutvapenlagen enligt propositionen genomföras i det första skedet av reformen. I det andra skedet företas närmast omregistrering av skjutvapen, införs samfundstillstånd för skytteföreningar och motsvarande samfund samt genomförs ett arrangemang, nedan *nåddarsarrangemang*, som innebär att skjutvapen som innehafts utan behörigt tillstånd kan lämnas till polisen utan anledning att frukta straff. Senast i samband med det andra skedet av reformen införs det ännu halvfärdiga, riksomfattande skjutvapenregistret till alla delar.

I samband med det andra skedet av totalreformen av skjutvapenlagstiftningen är avsikten att revidera även lagstiftningen om eggvapen. Detta är nödvändigt bl.a. av den orsaken att de förfaranden som avses i va-

pendirektivet inte gäller gassprayer, vilka enligt gällande bestämmelser dock omfattas av bestämmelserna om skjutvapen. Fastän gassprayer inte enligt definitionen i propositionen är ett skjutvapen, skall bestämmelserna om gassprayer bibehållas i skjutvapenlagstiftningen fram till det andra skedet av reformen. I samband med det andra skedet utreds möjligheterna att flytta bestämmelserna om gassprayer till en ny lag om eggvapen. I den nya lagen om eggvapen skall man även kunna ta in bestämmelser om andra sådana farliga föremål som inte är skjutvapen men som förutsätter lika noggrann reglering som skjutvapen. Dylika redskap är bl.a. fjädervapen samt vissa effektiva luftvapen. Bestämmelser om dessa redskap har i flera andra stater tagits in i skjutvapenlagstiftningen.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning

Bestämmelser om innehav och användning av skjutvapen och skjutförnödenheter finns förutom i lagen och i förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter även i flera andra författningar.

Lagen angående skjutvapen och skjutförnödenheter är en mycket snäv lag. Den innehåller bara allmänna bestämmelser om tillståndsplikt för verksamhet som har samband med skjutvapen och skjutförnödenheter, om återkallande av tillstånd samt om inlösen av vapen till staten i fall av återkallande av tillstånd. I lagen bestäms även om straff och om förverkandepåföljd på grund av brott mot bestämmelserna om innehav, överlåtelse, modifiering, tillverkning, import och export av samt handel med skjutvapen och skjutförnödenheter samt försummelse av besiktning som utförs för att konstatera deras säkerhet vid användning. Enligt 4 § i lagen är den som tillverkar eller säljer skjutvapen skyldig att utlämna sitt förråd av skjutvapen och skjutförnödenheter för interimistisk förvaring, om så förordnas för upprätthållande av allmän ordning och säkerhet.

Genom en lag av den 27 augusti 1982 fogades till lagen angående skjutvapen och skjutförnödenheter en ny 1 a §, enligt vilken genom förordning kan stadgas att skjutvapen som är tillverkade för försäljning, reparerade eller införda till landet skall genomgå besikt-

ning innan de saluförs. Med stöd av paragrafen har en förordning om besiktning av skjutvapen och -förnödenheter givits. Förordningen innehåller de nationella bestämmelser om teknisk besiktning av skjutvapen och -förnödenheter som behövdes för anslutning till C.I.P.-konventionen. Ursprungligen ankom det på tekniska kontrollcentralen och polisen att övervaka att förordningen iakttas. Genom förordning av den 27 oktober 1995 (1213/1995) ändrades dock 6 och 7 § i förordningen så att säkerhetsteknikcentralen och polisen övervakar att förordningen iakttas. Tekniska kontrollcentralen ansvarar för besiktningen.

Genom lagen den 22 augusti 1986 om ändring av lagen angående skjutvapen och skjutförnödenheter (632/1986) har straffbestämmelserna och bestämmelserna om förverkandepåföljder reviderats och de som fanns i förordningen flyttats till lagen. Enligt 5 § i lagen kan för olovligt innehav av skjutvapen, för försäljning eller annan överlåtelse eller utlåning av skjutvapen eller skjutförnödenheter i strid med denna lag eller med stöd av den utfärdade stadganden, för modifiering, tillverkning, import, export eller saluföring eller för brott mot stadgandena om besiktning av skjutvapen och skjutförnödenheter dömas till böter eller fängelse i högst två år. Brottsbeteckningen är skjutvapenbrott. Lagen innehåller inga bestämmelser om grovt skjutvapenbrott.

I 5 a § i lagen bestäms om skjutvapenförseelse, för vilken kan dömas till böter eller fängelse i högst tre månader. Den som gjort sig skyldig till skjutvapenbrott eller skjutvapenförseelse skall enligt 6 § dömas att till staten förverka de skjutvapen eller skjutförnödenheter i fråga om vilka han brutit mot lagen.

Det sätt på vilket straffbestämmelsen gällande skjutvapenbrott är skriven uppfattas numera som alltför oklart.

Förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter innehåller detaljerade bestämmelser om tillståndsförfarandet gällande skjutvapen och skjutförnödenheter. Förordningen innehåller flera sådana förbud och föreskrifter samt bestämmelser som begränsar individens handlande, vilka enligt nutida uppfattning borde regleras genom lag. I förordningen bestäms bl.a. om idkande av näring i anslutning till skjutvapen, skjutförnödenheter och vapendelar, förutsättningarna för att meddela och återkalla tillstånd att

förvärva och inneha skjutvapen, de åtgärder som återkallandet av tillstånd föranleder, förfarandet för inlösning av skjutvapen samt om den behöriga myndigheten. Dessutom innehåller förordningen bl.a. en definition av skjutvapen. Detta är problematiskt med tanke på laglighetsprincipen, eftersom området för den straffbarhet som anges i lagen därigenom definieras utgående från förordningen.

I 1 kap. 1—2 § i förordningen definieras skjutvapen och skjutförnödenheter. Med skjutvapen avses alla sådana vapen med vilka under användande av explosivt ämne kan avlossas skott så att därav kan uppstå fara för liv eller skada för hälsan. Till skjutvapen hänförs också gaspistoler och andra för avlossande av gasladdningar avsedda eller till sin verkan och sitt användningssyfte med dem jämförliga apparater. Som vapen anses inte gamla skjutvapen som förvaras som minnes- eller dekorationsföremål. Förordningen definierar inte när ett vapen anses vara på detta sätt gammalt. Frågan har sålunda lämnats att avgöras vid tillståndspraxis. Med skjutförnödenheter avses sådana färdiga patroner som är lämpliga för vapnen samt explosiva delar av nämnda patroner. I 1 a § i förordningen bestäms om sådan förbjuden modifiering av skjutvapen att vapnet blir lätt att gömma.

I 2 kap. i förordningen bestäms om tillverkning av skjutvapen och skjutförnödenheter. I kapitlet ingår bestämmelser om tillståndsförfarandet, om återkallande av tillstånd och om tillverkarens bokföringsskyldighet. Med undantag av tillfälliga reparationer och tillverkning av därvid behövliga delar fordras tillstånd för tillverkning av skjutvapen och delar till sådana. Tillståndsmyndighet är länsstyrelsen, i fråga om tillfällig tillverkning dock polisdistriktet. Ett tillstånd kan återkallas, om det provas finnas skäl till detta. I beslutet om återkallande kan föreskrivas att polisen skall omhänderta skjutvapnen. En tillverkare av skjutvapen, delar till sådana och skjutförnödenheter är berättigad att sälja sina produkter bara till den som har i förordningen avsett tillstånd att idka handel med vapen och skjutförnödenheter.

I 3 kap. i förordningen bestäms om import och export av skjutvapen och skjutförnödenheter. Bestämmelserna om handel ingår i 4 kap., där det förutom om tillståndsförfarandet bestäms om bokföringsskyldighet för

den som idkar handel samt om särskild skyldighet att hålla vård om de skjutvapen och skjutförnödenheter som han innehar. Den som tillverkar eller idkar handel skall ansöka om import- och exporttillstånd hos inrikesministeriet. Polisen på hemorten meddelar införseltillstånd åt enskilda personer för eget behov. Länsstyrelsen meddelar tillstånd för handel med skjutvapen, delar till sådana och skjutförnödenheter.

I 5 kap. i förordningen bestäms om förvärv och innehav av skjutvapen och skjutförnödenheter. Kapitlet innehåller bestämmelser om förutsättningarna för att meddela förvärvs- och innehavstillstånd samt om tillståndsförfarandet och om återkallande av tillstånd. I kapitlet bestäms även under vilka förutsättningar en innehavare av innehavstillstånd får överlåta sitt vapen till någon annan eller utlåna eller annars ställa det till någon annans förfogande, och hur man skall förfara i fråga om ett vapen som fått i arv. I 5 kap. bestäms likaså om överlåtelse och utlåning av skjutvapen till någon annan samt om ställande av ett vapen till någon annans förfogande. Huvudregeln är att skjutvapen får utlånas. Fickvapen och gasvapen får dock utlånas bara till en person som har tillstånd till innehav av ett motsvarande vapen.

Tillstånd att anskaffa skjutvapen skall sökas hos polisen på hemorten. Tillstånd kan meddelas bara den som är känd för pålitlighet och ordentlighet och som anför godtagbart skäl för anskaffningen. Huvudregeln är att tillstånd kan beviljas bara den som fyllt 18 år, men även den som fyllt 15 år kan med vårdnadshavarnas samtycke beviljas tillstånd för jakt eller precisionsskjutning. Den som med stöd av erhållet tillstånd anskaffat skjutvapen är skyldig att utan dröjsmål och senast inom 60 dagar från den dag då tillståndsbeviset utfärdades utverka tillstånd hos polismyndigheten på sin hemort att inneha skjutvapnet. Vapnet skall då för individualisering uppvisas för myndigheten.

Innehavstillståndet inbegriper även rätt att bära vapnet samt rätt att anskaffa och inneha skjutförnödenheter som är lämpliga för vapnet.

Ett innehavstillstånd kan återkallas, om det provas finnas skäl till detta. Har ägaren inte inom 30 dagar efter att ha fått meddelande om beslutet om återkallande överlåtit vapnet till en person som är berättigad att anskaffa ett sådant vapen, tillfaller vapnet staten mot skälig ersättning. På samma sätt förfars i

sådana fall då ett vapen genom arv har överförs på en person som inte får tillstånd att inneha vapnet.

Tillstånd att anskaffa fickvapen, serieeldvapen (nedan även benämnt automatvapen) eller något annat för militärt bruk avsett skjutvapen än enskottsgevärlar kan dock beviljas endast i sådana fall då vapnet är oundgängligt på grund av tjänst, befattning eller yrke. Länsstyrelsen har dock rätt att medge undantag från dessa begränsningar.

I 6 kap. i förordningen bestäms om anmälningsskyldighet beträffande skjutvapen efter förordningens ikraftträdande. Bestämmelserna tillämpades bara under en kort tid efter ikraftträdandet. I 8 kap. finns bestämmelser om ändringssökande och särskilda bestämmelser. Besvär över ett beslut som polisdistriktet fattat i ett vapenärende får anföras inom 15 dagar hos länsstyrelsen. Över beslut som länsstyrelsen meddelat i egenskap av besvärinstans får besvär inte anföras. I fråga om beslut som länsstyrelsen meddelat i egenskap av dispensmyndighet är högsta förvaltningsdomstolen besvärinstans. Besvärstiden är 30 dagar.

Enligt 45 § i förordningen gäller bestämmelserna i förordningen inte sådana skjutvapen och skjutförnödenheter som för tjänstens skull används av statens myndigheter eller av anställda vid försvarsväsendet, utan med avseende på dem gäller vad som särskilt bestäms. I enlighet med detta gavs den 8 maj 1933 en förordning angående skjutvapen och skjutförnödenheter, som innehavas av personer, anställda vid försvarsväsendet eller tillhörande skyddskåren (128/1933). Den sistnämnda förordningen gäller inte längre skjutvapen och skjutförnödenheter som innehas av personer tillhörande skyddskåren emedan skyddskårsorganisationen upplöstes genom lagen om upphävande av lagen angående skyddskårsorganisationen (770/1944).

Enligt lagen (242/1990) och förordningen (409/1995) om export och transitering av försvarsmateriel är export och transitering av försvarsmateriel förbjuden om inte försvarsministeriet har beviljat tillstånd. Bestämmelser om skjutvapen ingår dessutom i jaktlagen (615/1993), jaktförordningen (666/1993), lagen om gränsszon (403/1947) och strafflagen (39/1889), i vars 44 kap. 1 § bestäms om straff för den som oförsiktigt förvarar eller umgås med skjutvapen. Bestämmelser om innehav av skjutvapen ingår

dessutom i lagen om allmänna sammankomster (6/1907) och lagen om offentliga nöjestillställningar (492/1968). De skjutförnödenheter som avses i lagen angående skjutvapen och skjutförnödenheter är i allmänhet även sådana explosiva varor som avses i lagstiftningen om explosionsfarliga ämnen. Därför tillämpas på dem till dessa delar lagen om explosionsfarliga ämnen (263/1953) och den med stöd av lagen givna förordningen om explosiva varor (473/1993).

2.2. Praxis

Det förfarande som skall iaktas i tillståndsärenden gällande skjutvapen har vid polisinrättningarna, länsstyrelserna och inrikesministeriet baserat sig på lagen och förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter samt på de föreskrifter som inrikesministeriet meddelat med stöd av förordningen.

På grund av att skjutvapenlagstiftningen är föråldrad har nya former av tillstånd uppkommit inom tillståndspraxis. I praktiken har man kunnat meddela en parallell innehavsrätt för ett skjutvapen som är i någon annans ägo. I gällande lag finns dock inga bestämmelser om ett dylikt parallelltillstånd. En del länsstyrelser har även i praktiken godkänt vapensamlare och deras samlingsplaner, fastän det inte finns bestämmelser om saken. I regel har bara godkända vapensamlare meddelats tillstånd att anskaffa automatvapen i samlarsyfte. Dessutom har inrikesministeriet i praktiken meddelat tillstånd till transitering av skjutvapen i kommersiellt syfte, fastän det inte finns uttryckliga bestämmelser om detta. Dylika tillståndsärenden har behandlats som ett kombinerat import- och exporttillståndsärende.

Enligt en utredning som företagits av den vapenlagsarbetsgrupp som verkade från den 2 maj 1984 till den 30 maj 1986 fanns det i Finland vid utgången av 1984 den 31 december 1984 sammanlagt 1 712 600 lovliga skjutvapen. Av dem var 724 300 (42,3 %) hagelgevär, 697 500 (40,7 %) långa räfflade vapen, dvs. gevär, salongsgevär eller s.k. miniatyrgevär, och kombinationsvapen (vapen med både hagel- och kulpipa). Antalet handvapen, dvs. pistoler, miniatyrpistoler, revolverar och miniatyrrevolverar, var 244 600 (14,3 %) och antalet gassprayer 29 300 (1,7 %). De andra vapnen, dvs. signalpistoler, gaspistoler, mynningsladdare och andra va-

pen som inte hör till de ovan nämnda kategorierna, uppgick till sammanlagt 16 900 (1,0 %). Av de långa räfflade vapnen var gevären 385 800 (22,5 %), salongsgevären 286 700 (16,7 %) och kombinationsvapnen 25 000 (1,5 %).

Mest vapen fanns det i Nylands län (255 000), i Uleåborgs län (223 100) och i Åbo och Björneborgs län (221 800) samt minst på Åland (11 400), i S:t Michels län (83 700) och i Norra Karels län (99 200).

I förhållande till invånarantalet fanns det mest vapen i Lapplands län (0,59 vapen/invånare), i Norra Karels län (0,56) och i Kuopio län (0,53) samt minst i Nylands län (0,21), Tavastehus län (0,29) och Kymmene län (0,29). I hela landet fanns det i genomsnitt 0,35 vapen per invånare.

I de län där antalet skjutvapen i förhållande till invånarantalet översteg genomsnittet, var även hagelgevärens, gevärens och kombinationsvapnens relativa andel av det sammanlagda antalet vapen större än genomsnittet. På motsvarande sätt var pistolernas och revolvernas andel större i de län där det fanns förhållandevis litet vapen.

År 1984 meddelades i hela landet sammanlagt 92 800 nya tillstånd att inneha skjutvapen. År 1990 meddelades 118 575 och år 1993 sammanlagt 125 434 tillstånd. Enligt den färskaste statistiken från 1995 meddelades det nämnda året i hela landet sammanlagt 94 858 innehavstillstånd. Nämnas bör att tillstånd för innehav av lys- eller signalpistol inte har fordrats efter den 1 juni 1989. Ändringen företogs genom en ändring av förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter (434/1989), varvid omnämmandet av lypistol ströks i 1 § 2 mom. År 1988 meddelades sammanlagt 346 tillstånd att inneha lypistol.

De innehavstillstånd som meddelats under 1990, 1993 och 1995 har varit fördelade på vapentyper som följer:

	1990	1993	1995
hagelgevär	33,4 %	31,6 %	31,2 %
gevär	25,5 %	25,4 %	25,3 %
salongsgevär	12,5 %	12,9 %	12,6 %
kombinationsvapen	1,8 %	1,8 %	1,8 %
handvapen	19,6 %	20,4 %	19,4 %
gasspray	5,4 %	6,2 %	5,7 %
annat vapen	1,7 %	1,8 %	3,6 %

Totalantalet skjutvapen har inte ökat i

motsvarande takt som antalet meddelade innehavstillstånd, eftersom en del av tillstånden regelbundet meddelas för vapen för vilka det redan funnits innehavstillstånd och som sålunda bara överförs i en annan persons ägo. Dessutom kan nämnas att år 1995 meddelades i Finland sammanlagt 2 249 tillstånd att anskaffa automatvapen. Den största delen av dessa tillstånd bestod av dispens som länsstyrelserna meddelat. I verkligheten anskaffades det nämnda året ett betydligt mindre antal automatvapen än antalet meddelade tillstånd, eftersom de som beviljas dispens i allmänhet inte anskaffar alla de vapen som dispensen skulle berättiga till.

Under 1985 - 1992 meddelades i hela landet sammanlagt 800 423 innehavstillstånd för skjutvapen. Antalet fördelade sig på de olika länen som följer:

län	meddelande innehavstillstånd
Nylands	121 671
Åbo och Björneborgs	90 823
Tavastehus	85 996
Kymmene	46 241
S:t Michels	33 284
Kuopio	62 164
Norra Karels	42 892
Vasa	75 904
Mellersta Finlands	41 916
Uleåborgs	122 573
Lapplands	70 039
Landskapet Åland	6 920

Även av dessa skjutvapen har en del överförs från en tillståndshavare till en annan, och därför har antalet vapen i vårt land inte ökat i motsvarande mån. Man torde dock kunna uppskatta att det i hela landet i slutet av 1992 fanns ungefär två miljoner lovliga skjutvapen. År 1997 finns det sålunda uppskattningsvis litet över två miljoner lovliga skjutvapen.

Tillstånd som berättigar till innehav av skjutvapen har återkallats som följer:

1984	850
1990	1 811
1993	2 307
1995	1 162

Eftersom antalet innehavstillstånd som återkallats i allmänhet har varit ca 1,5 % av de innehavstillstånd som meddelats, kan det beräknas att under 1985 - 1992 återkallades

sammanlagt ca 12 000 innehavstillstånd.

Grunderna för de innehavstillstånd som meddelats fördelade sig under 1984, 1990, 1993 och 1995 som följer:

	1984	1990	1993	1995
jakt	53,0 %	51,6 %	50,4 %	51,5 %
sportskytte	31,4 %	30,3 %	29,3 %	25,1 %
skydd	7,7 %	6,2 %	6,6 %	6,5 %
samlingar	6,3 %	7,0 %	8,8 %	10,9 %
annan grund	1,6 %	4,9 %	4,9 %	5,6 %

Som annan godtagbar grund för att erhålla tillstånd har i statistiken betraktats bl.a. förintande av skadedjur, träning av jakthundar, demonstration och testning av vapen, slakt, användning som effekt på teater eller vid filminspelningar, bevarande eller utförelse som minnesföremål.

I slutet av 1984 fanns det i Finland 1 740 personer som beviljats innehavstillstånd för de vapen de innehar, eller för åtminstone en del av dem, på basis av att de samlar vapen. Under de senaste tio åren har andelen tillstånd som beviljats med samlande som grund klart ökat relativt sett, medan den relativa andelen tillstånd som beviljats med sportskytte som grund har minskat i jämn takt. I fråga om sportskytte har de nyaste skyttegrenarna (practical-, silhuett- och bänkskytte samt skjutning med svartkrutvapen) på sista tiden fått ökad popularitet.

Genom förordning av den 10 oktober 1986 (723/1986) ändrades 19 § förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter. Efter ändringen har tillståndspraxis förändrats så att andelen förvärvs- och innehavstillstånd som meddelats med skydd som grund har minskat jämfört med siffrorna i tabellen ovan.

Enligt en stickprovsundersökning som företogs år 1984 hade tillståndshavarna följande antal vapen:

1	vapen	51,3 %
2-6	vapen	44,8 %
7-20	vapen	3,8 %
över 20	vapen	0,1 %
		100,0 %

Över 96 % av alla vapen fanns hos typiska idkare av jakt eller sportskytte. Dessa personer hade vanligen några vapen av olika typ som behövs för hobbyn. Fördelningen av skjutvapen torde nu vara i stora drag densamma som 1984.

År 1984 fanns det i Finland 1 046 skjutvapenhandlare som hade tillstånd av länsstyrelsen för sin verksamhet. I början av 1991 var antalet handlare 1 234. Under 1992 - 1994 bedrev sammanlagt 836 näringsidkare tillverkning av eller handel med skjutvapen. En del av handlarna är bara förmedlare utan att hålla egna lager, men den största delen har ett lager av vapen och skjutförnödenheter. Vissa handlare idkar rörelse främst som stöd för sin egen hobbyverksamhet.

Enligt 39 § förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter skall polisen granska handlarnas vapenbokföring och lager varje år. I samband med granskningen eller på grundval av missbruk som annars framkommit kan handelstillstånd återkallas för en bestämd tid eller helt. I praktiken har det dock sällan fattats beslut om återkallande av tillstånd.

Enligt gällande bestämmelser meddelar inrikesministeriet tillstånd till kommersiell import av skjutvapen, vapendelar och skjutförnödenheter samt till kommersiell export av skjutvapen och skjutförnödenheter. Tillstånd har under de senaste åren meddelats som följer:

	import	export
1993	123	103
1994	101	127
1995	70	126
1996	69	95

Dessutom gavs år 1995 sammanlagt 98 och år 1996 sammanlagt 279 förhandssamtycken som berättigar till överföring i kommersiellt syfte från en medlemsstat i EU till Finland. Fastän vapendirektivet inte ännu har genomförts i Finland, har man vid inrikesministeriet dock ansett att det enligt gällande bestämmelser är möjligt att ge förhandssamtycke, som sakligt sett motsvarar importtillstånd. De siffror ovan som gäller importen och exporten under 1994 och senare är inte helt jämförbara med siffrorna för 1995 och 1996 på grund av förfarandena enligt vapendirektivet och problemen vid tillämpningen av dem.

De import- och exporttillstånd som meddelats i kommersiellt syfte fördelade sig år 1993 på olika vapentyper som följer:

	import	export
gevär	45 925	85 963
salongsgevär	38 570	17 909
hagelgevär	31 326	18 936
pistoler och revolver	116 275	25 360
gasvapen och gassprayer	81 715	2 030 500
andra vapen	5 960	811

I statistiken ovan har till andra vapen hänförs t.ex. automatvapen och funktionsdugliga museivapen. Det exceptionellt stora antalet exporttillstånd för gasvapen och gassprayer beror på ett enskilt undantagsfall och motsvarar inte normalt antal. Antalet meddelade tillstånd motsvarar inte det faktiska antal vapen och skjutförnödenheter som importerats eller exporterats, eftersom alla tillstånd som beviljats vanligen inte blir utnyttjade. Vid en jämförelse med tullstatistiken kan man märka att de faktiska import- och exportsiffrorna i själva verket är betydligt mindre än antalet beviljade tillstånd.

2.3. Skjutvapen som hjälpmedel vid brott

Det är svårt att få exakta uppgifter om användningen av skjutvapen i samband med olika brottsfall. Detta beror på skillnader i grunderna för den statistik som förs av olika instanser. Enligt uppgifter som bygger på statistikcentralens dödsattester har vid brott mot liv och vid självmord skjutvapen och explosiva ämnen använts som följer:

	1985	1992	1993	1994	1995
brott mot livet	37	51	44	44	30
självmord	235	322	318	294	291

Enligt uppgifter från statistikcentralen är antalet brott mot liv och självmord som begåtts med hjälp av explosiva ämnen synnerligen litet. Därför ingår i siffrorna ovan nästan enbart brott mot liv och självmord som begåtts med skjutvapen.

För jämförelsens skull anges i tabellen nedan antalen dråp och mord under de senaste åren. Forsök till dråp och mord anges inom parentes.

1985	117 (181)	1991	152 (265)
1986	143 (191)	1992	155 (281)
1987	117 (193)	1993	129 (288)
1988	118 (186)	1994	147 (365)
1989	138 (246)	1995	156 (376)
1990	145 (244)	1996	160 (-)

Siffran för 1996 har inte ännu bekräftats, men den bör anses vara en nästan säker förhandsuppgift. I siffran ingår förutom dråp och mord även dråp under förmildrande omständigheter.

Användningen av skjutvapen som redskap vid brott mot liv har således varit närmast oförändrad under de senaste åren. Exakta uppgifter om de lovliga och olovliga skjutvapnens relativa andelar vid brott mot liv finns inte att tillgå, men man vet att över hälften av de brott mot liv som begåtts med skjutvapen sker med vapen som innehas utan tillstånd. För jämförelsens skull kan konstateras att enligt uppgifter från Förenta staternas federala polis FBI begås i Förenta staterna över hälften av brotten mot liv med skjutvapen.

Enligt uppgifter från centralkriminalpolisen har de som rånat penninginrättningar i Finland varit försedda med skjutvapen som följer:

	1991	1992	1993	1995	1996
rån sammanlagd	105	117	103	62	51
de fall då skjutvapen användes	69	85	77	57	32

Antalet rån mot penninginrättningar har under de senaste åren minskat särskilt på grund av de lås med tidsfördröjning som tagits i bruk på bankerna. Skjutvapen som redskap vid rån utgör inte något särskilt stort samhällsproblem i Finland. I de fall då vapen har använts vid rån har följderna dock i allmänhet varit allvarliga. I samband med de väpnade rån som förövats under 1995 avfytrade gärningsmannen sitt vapen i fem fall. I ett av fallen ledde det till att en banktjänsteman omkom. I samband med ett rån mot en penningtransport blev dessutom en väktare vid ett bevakningsföretag skadad i handen och låret.

År 1996 bokfördes i Finland 233 butiksrån eller försök till sådant. Siffran inbegriper även rån och rånförsök som gällde penningtransporter. Skjutvapen var med i 29 fall. I

fem fall avfyrades vapnet.

Vid brott mot liv har oftast använts sådana vapen som på grund av att de är så vanliga är lätta att komma över (hagelgevär) eller som till storlek och egenskaper lämpar sig väl som hjälpmedel vid brott (pistol). Fastän lagstiftningen numera har försvårat möjligheterna att anskaffa fickvapen, är pistol alltså ett synnerligen vanligt hjälpmedel vid brott mot liv. Bidragande orsaker till detta är även att det finns ett förhållandevis stort antal olovliga fickvapen samt att det på 1960- och 1970-talen var lätt att komma över precisionspistoler med liten kaliber. Vid rån mot penninginrättningar har den klart vanligaste vapentypen varit handvapen.

Utöver de ovan nämnda brotten används skjutvapen som hjälpmedel närmast vid misshandel, olaga hot, utpressning, våldsam motstånd mot tjänsteman samt grovt hemfridsbrott. Ingen exakt statistik finns dock tillgänglig om dessa brott.

Som ett nytt brottsfenomen har under de senaste åren förekommit missbruk i samband med skjutvapen som gjorts varaktigt obrukbara, dvs. deaktivering av skjutvapen. Betydande mängder bristfälligt deaktiverade vapen har importerats till Finland och senare med enkla åtgärder på nytt gjorts funktionsdugliga. Åtminstone en del av vapnen, även automatvapen, har hamnat i brottsligt bruk.

Antalet stulna skjutvapen har under de senaste åren hållit sig närmast oförändrat. År 1993 stals i Finland sammanlagt 980 skjutvapen. Av de vapen som stals var 67 % jaktvapen och 29 % handvapen. Ungefär 70 % av vapnen stals i privatbostäder, medan andelen vapen som stals från vapenaffärer var under 5 %. Ungefär 13 % av de stulna vapnen återfanns.

År 1994 stals i samband med 517 fall sammanlagt 932 skjutvapen. Av dem hade i slutet av 1995 återfåtts 167 vapen, dvs. ca 18 %. Av de stulna vapnen var ca 68 % jaktvapen (hagelgevär 370, gevär 257 och kombinationsvapen 7) samt ca 26 % handvapen (pistoler 196 och revolverar 42). Andelen gasvapen och gassprayer var ca 4 %. Automatvapens andel var ca 2 % (23). Den sistnämnda siffran inbegriper 17 stormgevär som stulits från försvarsmakten. På grund av brister i polisregistren kan inga exakta uppgifter lämnas om stöldsiffrorna för 1994. Enligt uppskattning stals vapnen från privatbostäder i ungefär hälften av fallen, från villor i ca 20 %, från vapenaffärer i ca 5 %

och från andra ställen i ca 30 % av fallen.

År 1995 stals i Finland 900 skjutvapen.

Den största delen av vapnen stjäls vanligen i samband med annan brottslig verksamhet, såsom bostads-, fordons- och källarinslag. Försvarsväsendets andel som målsägande vid stölder av skjutvapen har hos oss varit synnerligen liten, särskilt i jämförelse med de andra nordiska länderna, varit synnerligen liten.

Det finns inga tillförlitliga uppgifter om antalet olovliga skjutvapen. Utgående från vissa uppskattningar kan man anta att antalet är t.o.m. hundra tusentals i hela landet. I antalet olovliga skjutvapen ingår både skjutvapen som fått i arv och sådana som anskaffats utan tillstånd.

2.4. Den internationella utvecklingen och lagstiftningen i utlandet

Inledning

Utmärkande för de senaste åren har varit att vapenkontrollen blivit en utpräglad internationell fråga. Förenta Nationernas (FN) ekonomiska och sociala råd antagit en resolution 1995/27, i vilken rådet har bett generalsekreteraren vidta åtgärder för klarläggande av innehållet i de olika medlemsstaternas bestämmelser om skjutvapen. Utgående från resolutionen har inom FN företagits en synnerligen omfattande förfrågan gällande olika länders vapenlagstiftning. Resultaten är inte ännu i sin helhet tillgängliga. Enligt utkastet till ett sammandrag av förfrågan (United Nations International Study on Firearms Regulation, Commission on Crime Prevention and Criminal Justice, Wien 28.4.-9.5.1997) var andelen brott mot liv som begåtts med skjutvapen per 100 000 invånare år 1994 i Finland 0,87, år 1992 i Sverige 0,31, år 1995 i Estland 6,12, år 1995 i Tyskland 0,21, år 1994 i Storbritannien 0,13, år 1995 i Österrike 0,53 och år 1994 i USA 6,24. Projektet har till syfte att förbättra både den internationella vapenkontrollen och de olika medlemsstaternas nationella vapenkontroll.

I egenskap av såväl EU-medlem som anslutet till Schengenkonventionen är Finland förpliktat att bringa sin lagstiftning i överensstämmelse med vapendirektivet och bestämmelserna om skjutvapen i kapitel 7 i Schengenkonventionen. Alla andra medlemsstater i EU, utom Finland, har redan genomfört vapendirektivet.

Den 19 december 1996 ingick Island och Norge ett samarbetsavtal med medlemsstaterna i Schengenavtalet och Schengenkonventionen, nedan *samarbetsavtalet med Island och Norge* (samarbetsavtal mellan Konungariket Belgien, Förbundsrepubliken Tyskland, Franska republiken, Storhertigdömet Luxemburg, Konungariket Nederländerna, Italienska republiken, Konungariket Spanien, Portugisiska republiken, Hellenska republiken, Republiken Österrike, Konungariket Danmark, Republiken Finland och Konungariket Sverige, som är avtalsslutande parter i Schengenavtalet och Schengenkonventionen, och Republiken Island och Konungariket Norge om gradvis avskaffande av personkontroller vid de gemensamma gränserna.) Genom ovan nämnda avtal har Island och Norge förbundit sig att iaktta de bestämmelser i Schengenkonventionen som gäller skjutvapen. Bestämmelsen i artikel 9.1 c i samarbetsavtalet med Island och Norge innebär i praktiken att Island och Norge också är skyldiga att genomföra bestämmelserna i vapendirektivet.

Sedan Finland den 18 april 1996 blev observatörmedlem i Schengenkonventionen har landet aktivt deltagit i samarbetet mellan Schengenkonventionens medlemsstater. Vid samarbetet har det framgått att, när fri rörlighet råder och ordinarie kontroll vid gränsskapens inre gränser saknas, kan den nationella skjutvapenpolitiken i ett integrerat Europa inte vara oberoende av de andra ländernas skjutvapenpolitik. Skjutvapen kan med lätthet överföras från en medlemsstat till en annan. Därför uppfattas skjutvapenfrågorna i hög grad som en gemensam angelägenhet för medlemsstaterna. Inom medlemsstaterna i EU, trots vad som anförts ovan, förekommer mycket varierande förhållningssätt till skjutvapen.

Ett internationellt utvecklingsdrag under den senaste tiden har varit talrika projekt för upprättande av centralregister över skjutvapen. Ett av målen för det nämnda FN-projektet är att upprätta ett internationellt småvapenregister. Även inom samarbetet mellan de stater som anslutit sig till Schengenkonventionen har man utrett medlemsstaternas beredskap att var och en på sitt håll upprätta riksomfattande ADB-baserade centralregister över skjutvapen.

Nedan följer en kort översikt av bestämmelserna om skjutvapen i vissa andra nordiska länder och EU-länder. Under den se-

naste tiden har utvecklingen av bestämmelserna om skjutvapen i de stater som är föremål för jämförelsen utmärkts av att bestämmelserna åtstramats betydligt. Skjutvapnen och brottsligheten i samband med dem har i de flesta europeiska stater uppfattats som ett allt ökande problem, vilket man försökt påverka genom att fästa allt mera uppmärksamhet vid den nationella lagstiftningens innehåll och räckvidd. En tillräcklig kontroll och reglering av lovliga skjutvapen har uppfattats som en nödvändig förutsättning för att kunna hindra en ökning av antalet olovliga vapen samt även i allmänhet för att dämpa vapenbrottsligheten.

Sverige

År 1993 fanns det i Sverige 781 521 innehavare av vapentillstånd. Antalet lovliga skjutvapen var 2 167 591. Invånarantalet i Sverige är ungefär nio miljoner.

I Sverige finns för skydd av hemmen organisationen Hemvärn, som är underställd statstillsyn. Dess medlemmar har rätt att inneha militärvapen. Hemvärnet förfogar över ca 70 000 militärvapen, av vilka uppskattningsvis 2 000 förvaras i förråd som inrättats för dem. Resten förvaras medlemmarna i privatbostäder och på arbetsplatserna. Det finns även automatvapen bland dessa vapen. Fastän det finns särskilda bestämmelser om förvaringen av vapnen, har förvaringen av dem uppfattats som ett problem på grund av de talrika stölder som ägt rum under den senaste tiden. I Sverige planeras därför åtstramningar av bestämmelserna om förvaring av vapen i privata lokaler.

I Sverige har man liksom i flera andra europeiska länder genomfört ett nådårsarrangemang så, att skjutvapen som innehafts utan tillstånd har kunnat lämnas till polisen anonymt och utan straffhot. Som resultat av insamlingen, som genomfördes år 1993, inlämnades 17 050 vapen till myndigheterna. Endast 5 % var stulna eller försvunna vapen. Sålunda visade sig förhandskritiken, som befarade att brottslingar skulle utnyttja benådningen, vara onödig. Vid planeringen av insamlingen anfördes även ståndpunkter enligt vilka behörigt tillstånd borde fås för de olovliga vapnen. Detta förslag blev dock inte godkänt.

I Sverige gavs i februari 1996 en ny vapenlag (1996:67) och vapenförordning, genom vilka bestämmelserna i vapendirektivet

genomfördes. De nya bestämmelserna trädde i kraft den 1 april 1996. Sveriges vapenlag gäller alla redskap med vilka projektiler kan skjutas ut med hjälp av krut-, luft- eller kolsyreladdningar eller på annat motsvarande sätt. Lagen gäller även vapendelar, ljuddämpare och tårgasanordningar samt även sådana fjädervapen vilkas effekt överstiger en viss minimistyrka. Lagen omfattar inte sådana obrukbara vapen som om de vore funktionsdugliga skulle betraktas som skjutvapen.

Anskaffning och innehav av skjutvapen och patroner förutsätter tillstånd av polisen. Tillstånd kan meddelas om sökanden behöver vapnet eller patronerna och tillräckligt väl känner till hur vapnet används. Tillstånd kan beviljas bara om det skäligen kan antas att sökanden inte missbrukar vapnet och han i fråga om sina personliga egenskaper är lämplig att inneha vapnet. För ett vapen med samlar- eller affektionsvärde är det möjligt att få tillstånd bara till förvaring av vapnet, varvid man inte har rätt att skjuta med vapnet utan särskilt tillstånd. Tillstånd kan dessutom meddelas statligt kontrollerade skyttesammanslutningar, vissa offentligrättsliga eller offentligrättsligt understödda museer för vapen som skall ingå i samlingarna samt auktoriserade bevakningsföretag.

Tillstånd meddelas enbart för det ändamål som sökanden uppgett och som vapnet även skall vara lämpligt för. Tillstånd kan även meddelas för en bestämd tid. Dessutom kan i tillståndet ställas upp specialvillkor om förvaringen av vapnet eller bestämmas att vapnet skall göras varaktigt obrukbart.

För att tillstånd skall erhållas med jakt som motivering förutsätts avläggande av jägarexamen samt utredning om förmåga att hantera vapnet. För erhållande av tillstånd på grundval av sportskytte förutsätts att sökanden utövar sportgrenen aktivt och är medlem i en skyttesammanslutning samt att han där avlagt en viss minimiklass av skjutförmåga. För automatvapen och handvapen kan för andra än ovan nämnda syften tillstånd erhållas bara i undantagsfall av särskilda skäl. För tillstånd att inneha automatvapen förutsätts i allmänhet att sökanden hör till det offentligt kontrollerade hemvärnet och har avlagt ett bestämt skyttemärke för automatvapen. Tillstånd som meddelas i samlarsyfte gäller i allmänhet bara förvaring av vapnen. I särskilda fall är det möjligt att få tillstånd även i skyddssyfte, dvs. för

skydd av den personliga integriteten.

I Sverige fanns år 1976 sammanlagt 1 700 000 tillstånd för innehav av skjutvapen (Vapenutredning, SOU 1989:44). Enligt en utredning som företogs år 1995 (Rikspolisstyrelsen, *Illegala vapen*, 1995:2) fanns i Sverige det nämnda året i enskilda personers besittning 1 013 423 gevär, 795 259 hagelgevär, 119 529 kombinationsvapen, 92 753 pistoler, 62 027 revolverar, 3 729 maskinpistoler och 80 871 andra skjutvapen. Antalen innefattar inte Hemvärnets vapen.

I motsats till gällande bestämmelser i Finland finns det inte i Sverige något tillståndsförfarande i två faser. Detta har i Sverige uppfattats som ett problem, eftersom i vissa fall det vapen som anskaffats inte har motsvarat det syfte för vilket tillståndet ursprungligen meddelats. På grund av det nämnda missförhållandet har det föreslagits att bestämmelserna borde ändras så att vapnet efter anskaffningen skall uppvisas för polisen för kontroll. I ett tillstånd som meddelas nämns uttryckligen det ändamål för vilket tillståndshavaren är berättigad att inneha vapnet.

Polisen skall föra register över lovliga skjutvapen och över beslut i vapentillståndsärenden. Förslag har gjorts om upprättande av ett riksomfattande ADB-baserat skjutvapenregister. I Sverige har även föreslagits inrättande av ett samnordiskt ADB-baserat skjutvapenregister (Rikspolisstyrelsen, *Illegala vapen*, 1995:2). Åtminstone ett nationellt vapenregistret torde upprättas under de närmaste åren på grund av att Sverige är medlem i EU och har anslutit sig till Schengenkonventionen.

I Sverige skall skjutvapen förvaras i låsta utrymmen (lådor, säkerhetsskåp) så att obehöriga inte kan komma åt dem. Om detta inte är möjligt, skall vapnet tas i delar så att det inte är funktionsdugligt. Vapnet och delarna samt patronerna skall förvaras på skilda ställen. Dessutom kan i tillståndet uppställas särskilda villkor gällande förvaringen. Ett särdrag i den svenska skjutvapenlagstiftningen är att en vapentillståndshavare kan lämna sitt vapen till förvaring för högst tre år hos en person som har fyllt 18 år och inte kan antas missbruka vapnet. Detta arrangemang är avsett för sådana fall då tillståndshavaren av någon anledning inte själv kan dra försorg om vapnet. Underrättelse om arrangemanget och vem som förvarar vapnet skall skriftligen i förväg lämnas till polisen.

Dessutom innehåller lagen särskilda bestämmelser om kortvarig utlåning av vapen till någon annan.

Bestämmelserna om idkande av vapennäring stämmer i huvudsak överens med den finska lagstiftningen. Tillstånd att idka vapennäring kan erhållas om verksamheten är yrkesmässig och sökanden visar att han har de kunskaper och färdigheter som behövs för verksamheten samt är pålitlig. Dessutom kan som villkor ställas att tillståndet gäller försäljning och innehav av bara vissa typer av vapen eller kan det antal vapen som samtidigt får hållas i lager begränsas. Även bedrivande av reparation eller skrotning av vapen fordrar tillstånd av myndigheterna.

Det är möjligt att återkalla tillstånd att inneha vapen och patroner, om det finns skälig anledning till detta. Polisen och under vissa förutsättningar även tull- och gränsbevakningsmyndigheterna samt jakttillsynsmän som förordnats av länsstyrelsen har rätt att omhänderta vapen och ammunition, om det finns risk för att de skall missbrukas. I vapenlagen förpliktas staten att inlösa vapen och patroner till deras marknadsvärde, om innehavstillståndet återkallas och föremålen inte inom utsatt tid överlämnas till en person som är berättigad att inneha dem.

I den svenska vapenlagen förpliktas läkarna att anmäla till polisen om någon som av psykiska orsaker intagit för vård veterligen har skjutvapen i sin besittning och det på grund av mentala störningar inte längre kan anses lämpligt att han innehar vapen. Det bestäms även om ett anmälningsförfarande mellan skattemyndigheterna och polisen som gäller vapentillståndshavares personuppgifter och ändringar i dem.

Besvär över polisens beslut beträffande vapen kan anföras hos allmän förvaltningsdomstol. Lagen innehåller bemyndiganden för såväl regeringen som den myndighet regeringen bestämmer (Rikspolisstyrelsen) att meddela närmare föreskrifter om frågor som anges särskilt, t.ex. förutsättningarna för att erhålla vapentillstånd samt de utredningar som fordras för ansökan om tillstånd. Den som begår skjutvapenbrott kan enligt svensk lag dömas till fängelse i högst fyra år.

I Sverige stals år 1994 sammanlagt 1 482 skjutvapen. År 1995 var antalet stulna vapen 1 487.

Norge

Enligt uppskattning finns i Norge ca 720 000 registrerade skjutvapen samt dessutom ca 500 000 - 600 000 oregistrerade hagelgevär. Invånarantalet i Norge är ungefär fyra miljoner.

I likhet med de övriga nordiska länderna finns det inte heller i Norge ännu något centraliserat ADB-baserat skjutvapenregister, utan i varje polisdistrikt förs ett huvudsakligen manuellt vapenregister. En vapentillståndskommitté föreslog i sitt betänkande i december 1996 genomförande av ett nådårsarrangemang och införande av ett centraliserat vapenregister. Syftet med nådårsarrangemanget vore att registrera sådana hagelgevär som är oregistrerade samt samla in olovliga vapen från medborgarna. Kommittén föreslog dessutom åtstramningar av bestämmelserna om förvaring och utlåning av skjutvapen samt av villkoren för erhållande av tillstånd. Vidare föreslog kommittén ökning av polisens rättigheter att kontrollera vapenägarna.

Norges gällande vapenlag är från 1961. Sedan lagen stiftades har justitiedepartementet åren 1963, 1964 och 1992 låtit genomföra ett nådårsarrangemang, varigenom man från medborgarna försökt samla in främst vapen från andra världskriget utan hot om straff. Den norska vapenlagen har ändrats såväl år 1978, då registrering infördes för hagelgevär med pumpfunktion och för halvautomatiska hagelgevär, som år 1990, då registreringsplikten utvidgades till att omfatta alla hagelgevär. Lagändringen år 1990 gällde dock inte sådana vanliga hagelgevär som hade anskaffats före lagändringen. I Norge finns det således alltså i medborgarnas besittning helt lagliga hagelgevär som dock inte är registrerade. Den ovan nämnda kommittén har föreslagit ändringar för att upphjälpa denna situation som upplevs som problematisk i Norge.

I Norge fordras tillstånd av polisen för anskaffning av skjutvapen och sådana vapendelar som är väsentliga för vapnets funktion. Tillstånd kan meddelas en pålitlig person som i fråga om uppförande är lämplig att inneha vapen och inte har rusmedelsproblem. Dessutom skall personen anföras en godtagbar orsak till anskaffningen samt kunna motivera behovet av att anskaffa ett vapen av ifrågavarande typ. Tillståndssökanden skall ha fyllt minst 21 år

för att få tillstånd till handvapen. Antalet vapen som anskaffas har begränsats så att tillstånd bara av särskilda skäl kan erhållas för flera vapen av samma typ. Även skytteföreningar och motsvarande sammanslutningar kan med specialtillstånd få rätt att anskaffa vapen.

Tillstånd kan meddelas med motiveringen jakt, sportskytte, vapensamlande, minnesföremål och skydd. Jakt som motivering förutsätter att sökanden har avlagt ett jaktprov och att han antecknats i jägarregistret. Med sportskytte som grund kan tillstånd meddelas om sökanden är medlem av en godkänd skytteförening. För handvapen kan tillstånd dock fås först efter aktivt medlemskap i sex månader. Med skydd som grund kan tillstånd meddelas i undantagsfall, om sökanden kan påvisa särskilt behov av skydd.

För att bli godkänd som vapensamlare förutsätts en utredning om att sökanden i sin samling redan äger minst fem äldre vapen som står utanför registreringsplikten. Målet för samlingen skall vara klart avgränsat och samlandet skall ske planmässigt. Med affektionsvärde som motivering kan tillstånd fås bara av särskilda skäl. I praktiken är en vanlig grund att någon släkting har använt vapnet under andra världskriget i motståndsrörelsen. Tillstånd kan dock fås närmast bara för gevär eller hagelgevär. Ansökningar som gäller handvapen avslås i allmänhet.

Den som innehar ett skjutvapen skall se till att inte obehöriga kan komma i besittning av det. Vapen skall förvaras under lås eller så att en del som är väsentlig för vapnets funktion har lösgjorts och förvaras separat i ett låst förvaringsutrymme. Patronerna skall alltid förvaras under lås separat från vapnen. Polisen kan meddela särskilda föreskrifter om förvaringen av vapen som hör till en samling.

Polisen kan återkalla ett vapentillstånd, om tillståndshavaren inte längre kan anses vara tillräckligt pålitlig eller om det annars finns särskilda skäl till återkallande, t.ex. missbruk av rusmedel eller psykiska orsaker. Dessutom kan tillståndet återkallas, om tillståndshavaren inte längre har behov av att inneha vapnet.

Beslut som polisen fattat om vapentillstånd kan överklagas hos justitiedepartementet. I vapenlagen ingår även omfattande befogenheter för justitiedepartementet att meddela närmare föreskrifter om skjutvapen. Straffet

för skjutvapenbrott är numera i vanliga fall fängelse i högst tre månader. För vissa allvarligare gärningar kan dock ett fängelsestraff om högst ett år utdömas. Den nämnda vapentillståndskommittén har föreslagit höjning av maximistraffet till fyra år och för synnerligen grova gärningar till sex år.

I Norge stals år 1994 sammanlagt 321 skjutvapen och år 1995 sammanlagt 399 vapen.

Danmark

Den danska vapenlagen gavs i augusti 1994. Dessutom utfärdade justitieministeriet i augusti 1995 närmare bestämmelser om skjutvapen genom förordning och föreskrift. Även i Danmark har under 1970, 1986 och 1995 genom beslut av justitieministeriet genomförts ett nådårsarrangemang, varvid det var möjligt att utan hot om straff och anonymt överlämna oregistrerade vapen till myndigheterna. Avsikten var att minska antalet oregistrerade vapen, som närmast härstammade från andra världskriget. Genom frivillig överlåtelse insamlade myndigheterna över 22 000 vapen. Följande nådårsarrangemang genomförs i slutet av år 1997.

Enligt bestämmelserna i den danska vapenlagen fordras tillstånd av polisen för innehav av skjutvapen och vapendelar som är väsentliga för deras funktion. För att kunna få tillstånd skall sökanden vara en omsorgsfull person och även annars skall hans personliga egenskaper vara lämpliga i fråga om uppförande och levnadssätt. Om omständigheter är kända som gör att sökanden inte kan anses vara lämplig, beviljas inte tillstånd.

Grunden för tillstånd kan vara jakt, sportskytte eller samlarhobby. Tillstånd kan fås även på grund av yrke eller befattning, om vapnet behövs i arbetet. Den som avlagt officiellt jaktprov samt den som är medlem i en godkänd skytteförening och erhållit s.k. vapenmärke får med stöd av jaktkort eller vapenmärke inneha ett högst 12 kalibers tvåpatronigt hagelgevär, där längden på pipan är minst 55 cm. För erhållande av vapenmärke fordras godkännande av polisen. Innehavstillstånd för handvapen meddelas för bara två år i sänder och för andra vapen i allmänhet för fem år.

Tillstånd för gevär och hagelgevär kan meddelas en person som är medlem i en jakt- eller skytteförening eller som har avlagt ett

officiellt jaktprov. Museer och dylika offentliga inrättningar samt sådana jakt- och skytteföreningar som har en lämplig skjutbana och en säker förvaringsplats för vapnen kan även få tillstånd att inneha gevär eller hagelgevär.

Av ett vapen som anskaffas på grund av sportsskytte förutsätts att det i fråga om typ och modell är godkänt av Danmarks officiella skytteorganisationer och att det är lämpligt för sådan skjutning som organisationerna ordnar. När skytteföreningarna ger en medlem vapenmärket granskar de att det nämnda villkoret uppfylls. För enskilda vapen som anskaffas på grund av samlarhobby förutsätts inte särskilt tillstånd för varje vapen. Antalet vapen som får ingå i samlingen har inte begränsats, men tillståndshavaren får samla bara sådana vapentyper som justitieministeriet särskilt har bestämt. Samlaren skall föra en aktuell förteckning över de vapen som han har i sin besittning. Förteckningen skall årligen insändas till polisen.

I Danmark har utfärdats särskilda bestämmelser om särskilt farliga skjutvapen, varmed avses handvapen, automatvapen och halvautomatvapen, hagelgevär med kortare pipa än 55 cm samt andra liknande vapen som i Danmark anses vara särskilt farliga. Det är svårare att få förvärvstillstånd för dessa farliga vapen än för andra vapen. Sökanden skall kunna anses vara en absolut pålitlig person. Vapnet kan användas bara för skjutning som de officiella skytteorganisationerna godkänt i sina program och som vapnet även bör vara lämpligt för. Av sökanden förutsätts dessutom minst två års aktivt medlemskap i en skytteförening. För handvapen med större kaliber än 9.65 mm söks tillstånd hos justitieministeriet.

Vapnen skall transporteras och förvaras omsorgsfullt. Med stöd av innehavstillstånd kan ett vapen transporteras bara från förvaringsstället till användningsstället eller för försäljning, inköp eller reparation. Om ett vapen inte förvaras i ett säkert utrymme under lås eller i en låst väggställning, skall vapnets väsentliga delar lösgöras och förvaras separat. Polisen kan dessutom för jakt- och skytteföreningar som äger vapen uppställa särskilda krav beträffande förvaringsplatsernas inbrottssäkerhet. De ovan ansedda föreningarnas ofta omfattande vapeninnehav har i Danmark orsakat problem särskilt på grund av de talrika vapenstölderna som skett under den senaste tiden. Av denna orsak

planerar de danska justitie- och polismyndigheterna åtstramningar av kraven på hur föreningarnas vapen skall förvaras.

Den danska vapenlagen bemyndigar justitieministeriet att meddela närmare föreskrifter om frågor gällande skjutvapen. För skjutvapenbrott kan straffet i Danmark för närvarande vara fängelse i högst två år. Det nämnda maximistraffet har dock konstaterats vara för lindrigt särskilt vid omfattande brottsfall som inbegripit automatvapen. Därför har maximistraffet föreslagits bli höjt till fängelse i fyra år.

Storbritannien

Antalet skjutvapen i Storbritannien var år 1995 uppskattningsvis drygt två miljoner. Antalet vapentillstånd var 984 800. Invånarantalet i Storbritannien är ca 58 milj.

Efter massmordet i Dunblane i mars 1996 genomfördes i landet ett arrangemang med frivilligt överlämnande av olovliga vapen till polisen utan straffpåföljder. Därvid insamlades över 20 000 olovliga vapen från enskilda medborgare. Ett motsvarande nådarsarrangemang genomfördes även år 1988, då 230 000 vapen överlämnades till myndigheterna.

Sedan händelserna i Dunblane utarbetade regeringen ett lagförslag om förbud mot alla handvapen. Förslaget antogs av parlamentet i juni 1997. Förslaget antogs av parlamentet i juni 1997. Sedan den nya lagen trätt i kraft den 1 juli 1997 blev alla personer som hade grovkalibriga handvapen i sin ägo tvungna att överlåta dem till staten mot lösen. Ett lagförslag som gäller förbud mot finkalibriga handvapen är också anhängigt. Efter ändringen kommer Storbritanniens vapenlag att höra till de strängaste i världen.

Enligt gällande bestämmelser meddelas tillstånd att anskaffa vapen av den lokala polisen. Tillståndet meddelas för en viss tid, i allmänhet 3 år. I samband med ansökan om det första tillståndet besöker polisen i allmänhet sökanden för att intervjua honom och kontrollera att vapnen förvaras på ett säkert sätt. Tillstånd kan fås på grundval av jakt, sportsskytte eller samlarhobby. Med skydd som motivering meddelas inte tillstånd, förutom för vissa personer som varit i statens tjänst i Nordirland. T.ex. för sportsskytte kan tillstånd meddelas bara om sökanden är medlem av en skytteförening som godkänts av myndigheterna.

Förbjudna vapen är automatvapen, andra än .22 kalibers sådana gevär och hagelgevär som är halvautomatiska eller har pumpfunktion, med undantag av hagelgevär vilkas totala längd är minst 40 tum och pipans längd minst 24 tum. Förbjudna är dessutom vapen som skjutet giftig gas, t.ex. tågasprayer och elvapen. För förbjudna vapen kan tillstånd fås av inrikesministeriet bara i undantagsfall.

För vissa antika vapen fordras inte tillstånd, om vapnen hålls i samlingar. Dock förutsätts tillstånd för innehav av gamla mynningsladdare, om det skjuts med dem eller om de tillverkas under andra världskriget eller senare. Dessutom fordras inte innehavstillstånd, om vapnet hanteras i vissa arbetsuppgifter där det behövs, t.ex. för djurtransporter eller för slakt. Tillstånd behövs inte heller om vapnet hanteras i skytteföreningar eller i vissa sportuppgifter. En förutsättning är att den lokala polisen har godkänt att vapen hanteras i ifrågavarande uppgift eller skytteförening.

I samband med ansökan om tillstånd kontrollerar polisen att personen är lämplig att anskaffa vapen. Sökanden kan i allmänhet inte få tillstånd, om han begått något brott eller har mentala problem. Polisen bedömer även om vapnet är lämpligt för det ändamål som uppgetts. Dessutom skall sökanden anföra grundad anledning till anskaffningen av vapen. Tillstånd meddelas inte, om det kan anses äventyra upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet. I rättspraxis har det ansetts att en godtagbar orsak till avslag på en ansökan om tillstånd bl.a. är att sökandens make gjort sig skyldig till flera allvarliga brott.

I ett innehavstillstånd kan som villkor ställas att vapnet får användas bara på en viss skjutbana. Särskilt bestäms att den som ansöker om tillstånd skall ha en rekommendation av någon som garanterar att sökanden är lämplig och att orsaken till vapenförvärvet är den orsak som sökanden uppgett. Den som rekommenderar sökanden får inte vara släkt med honom och skall företräda en sådan samhällsställning som avspeglar en viss rang eller allmän tillförlitlighet. Även för hagelgevär fordras innehavstillstånd, men någon rekommendation fordras inte. Tröskeln för att meddela tillstånd för innehav av hagelgevär är även annars lägre än för andra vapen. Om en person någon gång fått tillstånd att anskaffa ett hagelgevär, behövs

inget nytt tillstånd för anskaffning av ett nytt hagelgevär. Dock skall polisen underrättas om anskaffningen.

Skjutvapen skall förvaras på ett säkert sätt, i allmänhet i låsta utrymmen. Ju fler vapen en tillståndshavare äger, desto högre krav ställs på förvaringen av dem. Tillståndshavaren skall anmäla till polisen, om vapnet förkommer eller adressen ändras. Dessutom skall vapenhandlarna göra anmälan till polisen om försäljningen av vapen. Uppgifterna införs i vapenregistret, som förs av den lokala polisen. Något riksomfattande register finns dock inte i landet. Nekande beslut gällande vapentillstånd kan överklagas vid allmän domstol.

I Storbritannien stals år 1993 sammanlagt 3 108 skjutvapen och år 1994 sammanlagt 2 754 vapen.

Österrike

Österrikes nya skjutvapenlag trädde i kraft den 1 juli 1997. Genom den nya lagen har Österrike genomfört bestämmelserna i vapendirektivet.

Genom den nya lagen har de tidigare bestämmelserna skärpts betydligt. Enligt de nya bestämmelserna omfattar kategorin med förbjudna skjutvapen bl.a. vapen maskerade som andra föremål än skjutvapen, vapen som lätt kan tas isär eller göras kortare, hagelgevär med pumpfunktion, vapen försedda med ljuddämpare eller mörkerriktmedel, militärvapen och hagelgevär vilkas totala längd understiger 90 cm eller där pipans längd understiger 45 cm.

Anskaffning och innehav av handvapen, hagelgevär med funktionssättet enkelskott med magasin och alla skjutvapen med funktionssättet självladdande enkelskott kräver tillstånd av myndigheterna. Anskaffning och innehav av räfflade vapen i kategori C enligt vapendirektivet kräver särskild anmälan till myndigheterna. Anskaffning av vapen i kategori D enligt vapendirektivet kräver endast att förvärvaren har fyllt 18 år.

Tyskland

Enligt beräkningar finns det åtminstone tio miljoner lovliga skjutvapen i Tyskland. Antalet tillståndshavare är ungefär två miljoner. Av tillståndshavarna är ca 80 % sportskyttar. Invånarantalet i Tyskland är ca 81 milj.

Under de senaste tiderna har Tyskland

ändrat sin lagstiftning om skjutvapen. Detta beror på vissa brottsfall som uppdagats gällande olaglig handel med militärvapen. Dessutom övervägs ett förslag om slopande av straffpåföljderna i sådana fall då någon självmant anmäler ett olovligt vapen till myndigheterna. I Tyskland (dåvarande Förbundsrepubliken Tyskland) genomfördes redan på 1970-talet, efter att den då gällande vapenlagen hade trätt i kraft, ett nådårssarrangemang för att de olovliga vapnen skulle komma att omfattas av tillståndsförvaltningen. Då överläts över tre miljoner vapen till myndigheterna.

Anskaffning av skjutvapen i Tyskland förutsätter tillstånd av myndigheterna. Den lokala tillståndsmyndigheten, i regel polisen, för register över vapenägarna med detaljerade uppgifter om vapnen. De som idkar näring i vapenbranschen skall även föra register över vapenöverlåtelser.

Tillstånd kan fås för anskaffning och innehav av vapen (Waffenbesitzkarte). Dessutom kan tillstånd meddelas för att ständigt bära handvapen (Waffenschein). Tillstånd meddelas inte om det finns skäl att anta att sökanden inte är tillräckligt pålitlig. Brott är i allmänhet hinder för tillstånd. Tillstånd kan även förvägras av hälsoskäl. Orsaken till att en ansökan avslås kan vara såväl fysisk som psykisk sjukdom.

Tillstånd till skjutvapen kan fås på grundval av jakt, sportskytte, samlarhobby eller skydd. Tillståndet gäller tills vidare, men det kan vid behov återkallas. Tillståndet ger rätt att använda vapnet bara för det ändamål som nämns i tillståndet. Dessutom nämns i allmänhet i tillståndet att vapnet får användas bara på en viss plats som uttryckligen nämns i tillståndet, såsom på en bestämd skjutbana eller ett bestämt jaktområde.

För att tillstånd skall kunna fås på grundval av jakt förutsätts avläggande av jaktexamen och ett giltigt årsjaktkort (Jahresjagdschein). Då kan tillstånd fås för skjutvapen med längre pipa än 60 cm. Tillstånd kan likväl inte fås för halvautomatvapen som fungerar med ett magasin med mer än två patroner. För att tillstånd skall kunna fås på grundval av sportskytte förutsätts att sökanden hör till en skytteförening och aktivt utövar sportskytte. I fråga om handvapen kan tillstånd i regel fås för högst två vapen. Som handvapen betraktas ett vapen vars totallängd understiger 60 cm.

Förutsättningen för tillstånd på grundval

av samlarhobby är i allmänhet att vapnet inte representerar modern teknologi, dvs. vapnet skall på något sätt vara av historiskt värde och den skall ha samlarvärde. Myndigheterna inspekterar samlarnas vapensamlingar varje år. Om den som ansöker om tillstånd kan påvisa att han ständigt riskerar att bli attackerad, kan tillstånd undantagsvis även av skyddsorsaker meddelas för handvapen och för att ständigt bära vapnet. Ett tillstånd som meddelats av skyddsorsaker gäller i allmänhet högst ett år i sänder.

För erhållande av tillstånd skall sökandens personliga egenskaper vara sådana att det kan förmodas att han hanterar vapnet ansvarsfullt. Sökanden skall även visa att han i den mån som behövs för att anskaffa ett vapen har tillräcklig kunskap om vapnets tekniska funktion. I Tyskland finns det dessutom noggranna bestämmelser om var ett vapen får bäras färdigt att användas samt även om hur ett vapen skall transporteras från ett lagligt användningsställe till ett annat.

Militärvapen, t.ex. automatvapen, är i regel förbjudna. Om ett vapen klassificeras som militärvapen, tillämpas på vapnet militärvapenlagen. Militärvapenlagen tillämpas även på vapen som till det yttre påminner om automatvapen. Det är inte tillåtet att anskaffa automatvapen eller kopior av sådana ens i samlarsyfte. Däremot får man samla på de-lar.

Ett innehavstillstånd kan återkallas eller dess giltighet begränsas, om det förutsätts för upprätthållande av allmän ordning och säkerhet. Nekande beslut gällande vapentillstånd kan överklagas hos förvaltningsdomstol.

I Tyskland stals år 1993 sammanlagt 6 451 skjutvapen och år 1995 sammanlagt 6 254 vapen.

Nederländerna

Innehavarna av innehavstillstånd för skjutvapen beräknas i Nederländerna uppgå till bara ca 150 000. Invånarantalet i Nederländerna är ca 15 milj.

I landet finns ett ADB-baserat vapenregister för identifiering av skjutvapen. I Nederländerna förbjöds år 1989 vissa skjutvapen som dittills hade varit tillåtna. I samband därmed genomfördes även ett partiellt nådårssarrangemang utan möjlighet att få tillstånd för vapen som innehafts olovligt.

I Nederländerna hänförs vapnen till fyra olika kategorier. Automatvapen, sådana skjutvapen som är försedda med hopfällbar eller infällbar kolv samt ljuddämpare tillhör kategorin stridsvapen och är i regel förbjudna. För alla andra vapen behövs mestadels tillstånd, med undantag av antika vapen.

Tillstånd till skjutvapen meddelas i regel av den lokala polisen, som bedömer sökandens lämplighet att förvärva och inneha vapen. Tillstånd kan i allmänhet fås bara för ett år i sänder. Sökanden skall ha en godtagbar orsak att anskaffa vapen. Godtagbara orsaker är jakt, sportskytte och samlarhobby. På grundval av skydd kan tillstånd meddelas en enskild person i begränsade fall, om sökanden anför en synnerligen välgrundad orsak till sitt behov av skydd. Dessutom fordras att hans säkerhet inte kan tryggas med andra metoder, såsom genom skydd som myndigheterna ordnar.

Med stöd av ett tillstånd som meddelats på grundval av jakt eller sportskytte är det tillåtet att bära vapnet bara på skjutområdet och under den direkta resan dit från det ställe där vapnet förvaras och tillbaka. Dessutom kan vapnet bäras under en nödvändig resa till polismyndigheten eller till en vapenaffär. En person som idkar sportskytte skall under det första medlemsåret träna skytte med skytteföreningens vapen. Först därefter kan han få tillstånd att inneha skjutvapen. Skytteföreningarnas medlemmar skall varje år lämna utredning om att de alltså idkar sportskytte aktivt.

Ett beslut som den lokala polisen fattat om vapentillstånd kan överklagas hos justitieministeriet. Justitieministeriets beslut kan överklagas hos allmän domstol.

Frankrike

Frankrike har åren 1993 och 1995 betydligt åtstramat sina tidigare, vid en internationell jämförelse synnerligen liberala bestämmelser om innehav och förvärv av skjutvapen. Helt tillståndsfria är numera bara en patrons hagelgevär med funktionssättet enkelskott, då pipans längd överstiger 60 cm. Annars behövs tillstånd för anskaffning av vapen eller åtminstone skall anmälan göras till myndigheterna. Tillstånd fordras för anskaffning av handvapen och sådana långa vapen som har en viss patronkapacitet (i allmänhet 3 - 10 patroner eller mer). Anmälan till myndigheterna är tillräcklig i fråga

om sådana enkelskotts handvapen vars total-längd överstiger 28 cm och som skjuter .22 kalibers patroner med kantantändning. Enbart anmälan räcker dessutom i fråga om långa vapen som fungerar med högst två patroner.

Tillståndsmyndigheter är poliskamrarna samt i fråga om vissa vapen landshövdingen i länet. Tillstånd meddelas för en bestämd tid av antingen tre eller fem år. För att erhålla tillstånd skall sökanden ha vissa personliga egenskaper i fråga om pålitlighet och oförvitlighet. Automatvapen är förbjudna liksom vissa sådana långa vapen som påminner om dem. I Frankrike är vapnen indelade i åtta kategorier. Regleringen är beroende av till vilken kategori vapnet hänförs. Vapenhandlarna är skyldiga att sända detaljerade uppgifter till myndigheterna om de personer som anskaffat vapen. De nämnda uppgifterna registreras i myndigheternas datanät.

Godtagbara tillståndsgrunder är jakt, sportskytte, samlarhobby och i undantagsfall skydd. Med sportskytte som grund är det möjligt att få tillstånd även för vapen som har funktionssättet självladdande enkelskott och vars magasin rymmer mer än tio patroner. För att få tillstånd förutsätts dock att sökanden är medlem i en skytteförening och aktivt idkar sportskytte. När personen upphör att idka sportskytte, makuleras tillståndet.

I Frankrike är det i regel förbjudet att bära vapen, och transport är tillåten bara när vapnet har försatts i obrukbart skick eller dess avtryckare, patronkammare eller någon annan väsentlig del har låsts med en särskild låsanordning. Det är möjligt att sända vapen per post bara så att vapnet sänds i minst två delar. Ett postpaket får alltså inte innehålla ett helt sådant skjutvapen som kan försättas i funktionsdugligt skick.

I Frankrike är även långa skjutvapens magasin med mer än ett visst antal patroner (i allmänhet över tio patroner) föremål för kontroll. Antingen tillstånd eller anmälan till myndigheterna fordras för anskaffning av sådana. Genom denna reglering har man strävat efter att hindra att magasin som ökar vapnets eldkraft anskaffas utan godtagbar grund. Det finns även detaljerade bestämmelser om förvaringen av vapen. I dem bestäms bl.a. om säkerhetsförvar som används för förvaring av vapen.

Spanien

I Spanien finns ca 2,5 milj. innehavare av innehavstillstånd för skjutvapen. Antalet lovliga skjutvapen beräknas till drygt tre miljoner. Av vapnen är 80 % jaktvapen. Invånarantalet i Spanien är ca 39 milj.

Förbjudna skjutvapen är handvapen med stock. Förbjudna är även vissa långa halvautomatvapen som laddas med mer än fem patroner och är försedda med löstagbar eller hopfällbar kolv. Förbjudna är dessutom långa vapen med avsågad pipa och likaså ljuddämpare.

För anskaffning och innehav av skjutvapen samt för att bära vapnet förutsätts tillstånd av myndigheterna på boningsorten. Tillstånd kan fås på grundval av jakt, sportskytte eller samlarhobby. Tillstånd kan även fås med skydd som motivering. Med skyddsmotivering kan tillstånd till handvapen inte fås bara på grund av ett allmänt behov av att försvara sig själv, utan endast om sökanden i något enskilt fall har ett särskilt välgrundat behov av skydd. Historiska och antika vapen samt startpistoler förutsätter också en sorts tillstånd eller åtminstone anteckning i myndigheternas register.

Den som ansöker om tillstånd skall för tillståndsmyndigheten uppvisa brottsregisterutdrag, identitetsbevis samt ett intyg på sitt fysiska och psykiska hälsotillstånd. Han skall även framlägga en utredning om att han har tillräcklig förmåga att hantera skjutvapen samt kan förvara vapnet på ett säkert sätt. Sedan det kontrollerats att sökanden är lämplig och den anförda grunden för anskaffningen prövats, skall ansökningsen underställas en direktion som fattar beslut i vapentillståndsfrågor. I fråga om långa vapen kontrolleras även att den jakt- eller sportskyttegrund som sökanden uppgett föreligger. Det sker med hjälp av ett jaktkort eller intyg av skytteföreningen som bifogats ansökningsen. I fråga om handvapen förutsätts en noggrann utredning om nödvändigheten av att anskaffa vapnet.

På tillståndsbeviset antecknas även vapnets eventuella reserv- eller utbytesdelar, såsom andra pipor och patronkammare, förutsatt att de inte, monterade på vapnet, medför att vapnet hänförs till en annan kategori. I annat fall fordras ett särskilt tillståndsbevis för vapnet i fråga. Myndigheterna för register över tillståndshavarna. Även vapenhandlarna skall föra bok över de vapen som de över-

låter. Det finns noggranna bestämmelser om förvaringen av vapen i privata hem. Det finns även bestämmelser om minimikrav på särskilda lådor och skåp för vapenförvaring.

2.5. Det huvudsakliga innehållet i EG:s bestämmelser om skjutvapen

Den övervägande delen av de i propositionen föreslagna bestämmelserna, som beror på Finlands EU-medlemskap, baserar sig på vapendirektivet. De för denna proposition väsentliga bestämmelserna i direktivet om explosiva varor gäller det förfarande som skall iakttas när patroner överförs från en medlemsstat i EU till en annan. Dessa bestämmelser i artikel 10 i direktivet om explosiva varor motsvarar vad som i vapendirektivet bestäms om överföring av skjutvapen och vapendelar. Dessutom bestäms i artikel 10 i vapendirektivet att vad som föreskrivs om förvärv och innehav av skjutvapen även gäller patroner som är avsedda att användas i skjutvapnet.

Bestämmelserna i vapendirektivet kan indelas i två huvudgrupper enligt följande:

1) bestämmelser som gäller rättsliga förutsättningar för enskilda att förvärva och inneha skjutvapen,

2) bestämmelser som gäller rätt för personer som bor i någon annan medlemsstat att förvärva och inneha skjutvapen, vapendelar, patroner och i vapendirektivet avsedda projektiler samt tillstånds- och informationsförfarandet när det gäller överföring av ovan nämnda föremål mellan olika medlemsstater.

Avsikten med bestämmelserna i vapendirektivet har varit att kompensera bristen på ordinarie kontroll vid gemenskapens inre gränser genom att medlemsstaternas regler om skjutvapen harmoniseras. För främjande av säkerheten vid användning av skjutvapen har för medlemsstaterna fastställts en omfattande skyldighet att meddela och informera andra medlemsstater om förvärv och innehav av skjutvapen och om transport av sådana mellan olika medlemsstater, nedan *överföring*. Bestämmelserna i vapendirektivet skiljer sig från dem i direktivet om explosiva varor så, att de bestämmelser i direktivet om explosiva varor som gäller andra explosiva varor än patroner förpliktar att anmäla även överföringar som sker på en medlemstats territorium. Bestämmelserna i vapendirektivet och bestämmelserna om patroner i direktivet om explosiva varor förpliktar att anmä-

la bara överföringar från en medlemsstat till en annan.

Bestämmelserna i vapendirektivet anger en miniminivå för de nationella reglerna. Bortsett från det i artikel 12.2 i vapendirektivet ingående undantag som hänför sig till den inreserätt som ges innehavarna av europeiskt skjutvapenpass, vilket främst är avsett att underlätta resandet för jägare och tävlingskyttar, är det utan begränsning möjligt att ha en nationell reglering som är strängare än vapendirektivet. Enligt artikel 2.2 i vapendirektivet gäller direktivet inte polisens, försvarmaktens och andra myndigheters förvärv och innehav av skjutvapen. Vapendirektivet gäller inte heller förvärv och innehav av skjutvapen i fråga om samlare som godkänts av en medlemsstat eller organisationer som anlägger kulturella och historiska aspekter på skjutvapen. Vapendirektivet tillämpas inte heller på kommersiella överföringar av försvarsmateriel. En medlemsstat kan likväl meddela föreskrifter även om ovan nämnda kategorier och funktioner, eftersom vapendirektivet bara anger en miniminivå för de nationella bestämmelserna.

I bilaga I till vapendirektivet anges vad som i direktivet avses med skjutvapen. Det finns ingen egentlig definition av skjutvapen i direktivet. Som skjutvapen betraktas utöver själva skjutvapnet sådana vapendelar som är väsentliga för vapnets funktion. Dessa delar är slutstycke, patronkammare och pipa. Fastän begreppet skjutvapen innefattar vapendelar, tillämpas inte på dessa alla bestämmelser i direktivet, t.ex. inte de som gäller förvärv och innehav.

Skjutvapnen är i bilaga I till vapendirektivet indelade i fyra kategorier. Till kategori A hänförs automatvapen, missiler och rekylfria pansarvärnsvapen samt vapen som maskerats som andra föremål än skjutvapen. Till kategori B hänförs nästan alla korta handvapen. Dessutom hör dit den största delen av enkelskotts långa repetervapen och halvautomatvapen. Till kategori C hänförs främst sådana långa magasinförsedda skjutvapen som till funktionssättet är enkelskotts eller halvautomatiska och som på grund av sin stora längd lämnats utanför kategori B. Till kategori D hänförs bara vissa enkelskotts långa skjutvapen som har slätborrade lopp och inte har magasin.

Enligt artikel 6 i direktivet skall det i medlemsstaterna vara förbjudet att förvärva och inneha skjutvapen som hör till kategori A.

Tillstånd till förvärv och innehav av skjutvapen i denna kategori skall kunna meddelas bara i specialfall, om det inte äventyrar allmän ordning och säkerhet. Förvärv och innehav av skjutvapen i kategori B skall enligt artikel 5 i vapendirektivet vara beroende av tillstånd. Tillstånd kan meddelas en sökande som har fyllt 18 år och som inte han anses utgöra en fara för sig själv eller för allmän ordning och säkerhet. Tillstånd kan meddelas även personer som inte fyllt 18 år, om ändamålet är jakt eller sportskytte. Förvärv och innehav av skjutvapen i kategori C skall enligt artikel 8 i direktivet åtminstone anmälas till myndigheterna i medlemsstaten. Enligt vapendirektivet behöver förvärv och innehav av skjutvapen i kategori D inte vara beroende av tillstånd eller anmälan. Enligt artikel 5 kan dock förvärv och innehav av skjutvapen i både kategori C och D tillåtas bara för personer som fyllt 18 år. För jakt och sportskytte kan det tillåtas att även personer under 18 år förvärvar och innehar vapen.

Utöver skjutvapen i kategori A förbjuder direktivet vissa patroner och projektiler. Förbjudna är för militärt bruk avsedda pansarpenetrerande patroner, explosions- och brandpatroner samt projektiler för sådan ammunition. Förbjudna är dessutom sådana patroner till handvapen som innehåller vid anslag utvidgande projektiler. Även projektiler för de sistnämnda patronerna är primärt förbjudna. Tillstånd till förvärv av alla ovan nämnda föremål kan dock meddelas under samma förutsättningar som i fråga om vapen i kategori A. Enligt vapendirektivet kan innehav av sådana patroner till handvapen som har vid anslag utvidgande projektiler dessutom tillåtas för dem som idkar jakt eller precisionsskytte och som har träning i att använda dylika patroner.

En person som är bosatt i en annan medlemsstat skall enligt artikel 7 inte beviljas rätt att förvärva skjutvapen i kategori B utan godkännande som myndigheterna i hans bopättningsland meddelat i förväg, nedan *samttycke*. Enligt artiklarna 7.2 och 8.2 skall tillstånd som meddelats att förvärva vapen i kategori C eller att inneha vapen i kategori B anmälas till myndigheterna i tillståndshavarens bopättningsland. Vidare förutsätts i artikel 8.2 att tillståndshavaren själv skall anmäla förvärv av skjutvapen i kategori C till de behöriga myndigheterna i bopättningslandet.

Enligt artikel 11.4 i vapendirektivet skall varje medlemsstat anmäla till de andra medlemsstaterna de skjutvapen, vapendelar, patroner och i vapendirektivet avsedda projektiler som det inte är tillåtet att överföra till dess territorium utan att medlemsstaten på förhand gett sitt godkännande, nedan *förhandssamtycke*. Finland har i januari 1995 med stöd av 1 § lagen angående skjutvapen och skjutförnödenheter gjort den anmälan som avses ovan. Enligt anmälningen förutsätts för överföring av alla slag av skjutvapen och skjutförnödenheter till Finland att de finska myndigheterna i förskott gett sitt förhandssamtycke.

Överföring av skjutvapen, vapendelar, patroner och i vapendirektivet avsedda projektiler från en medlemsstat till en annan kan enligt vapendirektivet ske bara på de tre sätt som följer:

- 1) med stöd av ett överföringstillstånd som meddelats för överföringen
- 2) med stöd av ett europeiskt skjutvapenpass i de fall då avsikten med överföringen är att möjliggöra deltagande i ett jakt- eller sportskytteevenemang eller
- 3) genom att hos myndigheterna i varje sådan stat genom vilket föremålen transporteras, nedan *transitland*, utverka ett tillstånd som berättigar till innehav.

Överföringstillstånd meddelas av myndigheterna i den stat där transporten börjar. Det överföringstillstånd som myndigheterna i *avgångslandet* meddelar innehåller bl.a. noggranna uppgifter om avsändaren, mottagaren, de föremål som överförs, transportmedlet, avfärdsdagen och den beräknade ankomstdagen. Myndigheterna i avgångslandet skall framför allt bedöma om de förhållanden under vilka överföringen sker är trygga. Om mottagarstaten, nedan *destinationslandet*, har anmält att en förutsättning för överföringar till dess territorium är förhandssamtycke av dess myndigheter, förutsätts för meddelande av överföringstillstånd att även förhandssamtycke uppvisas.

I vapendirektivet bestäms inte om vad förhandssamtycket skall innehålla. Enligt vedertagen praxis inom EU:s medlemsstater innehåller förhandssamtycket dock i stora drag samma uppgifter som det överföringstillstånd som meddelas med stöd av förhandssamtycket. Dessutom finns en vedertagen modell för både den blankett som används för förhandssamtycket och den som används för överföringstillståndet. I prakti-

ken liknar överföringstillståndet och förhandssamtycket varandra mycket till det yttre.

Överföringstillstånd kan meddelas såväl enskilda som näringsidkare i vapenbranschen. Enligt artikel 11.3 i vapendirektivet är det möjligt att befria en sådan näringsidkare från skyldighet att ansöka om överföringstillstånd för varje överföring i sådana fall då mottagaren är en annan näringsidkare i vapenbranschen. Denna befrielse kan beviljas för en bestämd tid av högst tre år.

Syftet med det europeiska skjutvapenpasset är att göra det lättare för jägare och sportskyttar att förflytta sig med sina vapen från en medlemsstat till en annan för att utöva sin hobby. Europeiskt skjutvapenpass utfärdas på begäran till en person som har rätt att inneha skjutvapen. Passet är sålunda inget tillstånd utan ett intyg på att tillstånd meddelats. Ett europeiskt skjutvapenpass berättigar till överföring och innehav av de skjutvapen, vapendelar, patroner och projektiler som nämns i passet, förutsatt att syftet är deltagande i ett jakt- eller sportskytteevenemang. Syftet med resan skall styrkas genom en skriftlig inbjudan eller genom en liknande utredning.

Det europeiska skjutvapenpasset underlättar resandet även i de fall då syftet med resan inte är deltagande i ett jakt- eller sportskytteevenemang. I dessa fall är det möjligt att i det europeiska skjutvapenpasset anteckna ett sådant tillstånd att överföra skjutvapen till en medlemsstats territorium som medlemsstatens myndigheter för en tid av högst ett år har meddelat för en enskild resa eller flera resor.

Utöver skjutvapen i kategori A kan en medlemsstat även förbjuda att skjutvapen i kategori B, C eller D förvärvas och innehas på dess territorium. Ett sådant förbud skall anmälas till de andra medlemsstaterna. Enligt artikel 12.2 i vapendirektivet är det inte tillåtet att med stöd av europeiskt skjutvapenpass föra in ett dylikt förbudet skjutvapen på den förstnämnda medlemsstatens territorium.

En medlemsstat är förpliktad att underrätta myndigheterna i en annan medlemsstat om överföring av skjutvapen, vapendelar, patroner och i direktivet nämnda projektiler. Avgångslandet skall innan överföringen börjar anmäla överföringstillståndet till myndigheterna i destinationslandet samt vid behov i varje transitland. Därigenom är man i desti-

nationslandet redan innan överföringen börjar medveten om att skjutvapen överförs till landet.

Artikel 13.3 i vapendirektivet förutsätter att medlemsstaterna inför ett system för informationsutbyte som är lämpligt för förmedling av anmälningar. Varje medlemsstat skall anmäla till de andra medlemsstaterna vilken som är den nationella myndighet som ansvarar för informationsutbytet. I allmänhet är det någon enhet inom polisförvaltningen som är den myndighet som ansvarar för informationsutbytet.

2.6. Det huvudsakliga innehållet i Schengenkonventionens bestämmelser om skjutvapen

Genom Schengenkonventionen har mellan vissa europeiska stater förverkligats ett område med friare rörlighet än inom Europeiska gemenskapernas område. Alla stater som anslutit sig till konventionen är även EU-länder. Därigenom är de stater som anslutit sig till Schengenkonventionen bundna även av vapendirektivet och direktivet om explosiva varor. Enligt samarbetsavtalet mellan Island och Norge binder ovan nämnda direktiv också Island och Norge. Den friare rörligheten innebär även fara för att skjutvapen förflyttas olagligt i ökad utsträckning. Sålunda har man genom avtalet strävat efter att uppfylla staternas säkerhetskrav genom att öka det informationsutbyte som gäller skjutvapen samt ytterligare förenhetliga medlemsstaternas bestämmelser om skjutvapen.

Schengenkonventionens bestämmelser är till vissa delar strängare än bestämmelserna i vapendirektivet. Dessutom är kravet på informationsutbytet staterna emellan mer heltäckande i avtalet än i vapendirektivet.

I artiklarna 79 - 81 i Schengenkonventionen är skjutvapnen indelade i förbjudna vapen och sådana vapen vilkas förvärv och innehav kräver tillstånd av myndigheterna eller anmälan till myndigheterna. Konventionen innehåller dock inga bestämmelser om vapen som tillhör kategori D i vapendirektivet, dvs. vanliga hagelgevär. De sistnämnda vapnen kan sålunda anses utgöra en fjärde kategori av skjutvapen som ingår i avtalet.

Till förbjudna skjutvapen räknas enligt artikel 79 i avtalet sådana skjutvapen som i vanliga fall används för militärt bruk samt automatvapen fastän de inte skulle vara av-

sedda för militärt bruk. Förbjudna vapen är på samma sätt som i vapendirektivet sådana vapen som maskerats som något annat föremål än skjutvapen. Det är svårt att tolka vad som avses med skjutvapen som i vanliga fall används för militärt bruk. Åtminstone den engelska versionen av avtalet, där uttrycket är "*firearms normally used as war firearms*", kan tolkas så att bestämmelserna gäller sådana egentliga stridsredskap som bör anses vara moderna. Bestämmelsen om förbjudna vapen i avtalet torde kunna anses ha en vidare onnebörd än bestämmelsen om förbjudna skjutvapen i vapendirektivet, eftersom vapnets funktionssätt inte tillmätts någon betydelse i avtalet. På samma sätt som vapendirektivet medger även avtalet att tillstånd meddelas för förbjudna vapen i specialfall, om det inte äventyrar allmän ordning och säkerhet.

Enligt artikel 80.2 i Schengenkonventionen förutsätter inte konventionen att tillstånd av myndigheterna fordras för innehav och förvärv av signalpistoler och gasvapen, om de inte med hjälp av vanliga verktyg kan ändras till vapen för kulammunition eller för motsvarande projektiler. Liksom vapendirektivet innehåller inte heller Schengenkonventionen någon definition av skjutvapen. Enligt artikel 82 i avtalet är det inte nödvändigt att för förvärv och innehav av vapen av modell eller tillverkning från tiden före 1870 förutsätta tillstånd av myndigheterna eller anmälan till myndigheterna, förutsatt att vapnen inte tillåter användning av patroner avsedda för användning i förbjudna eller tillståndspliktiga vapen. Fastän den sistnämnda förutsättningen skulle uppfyllas, kan vissa vapenmodeller i specialfall lämnas utanför tillstånds- eller anmälningsförfarandet.

Deaktiverade skjutvapen skall enligt artikel 82 i Schengenkonventionen förses med myndigheternas godkännandestämpel eller deaktiveringen skall annars vara godkänd av myndigheterna. Bestämmelsen skiljer sig från vad som bestäms i vapendirektivet, eftersom enligt bilaga I till direktivet metoden för deaktivering av ett skjutvapen skall vara godkänd av myndigheterna.

Genom bestämmelserna i Schengenkonventionen har i praktiken antalet vapen för vilka förutsätts tillstånd av myndigheterna utökats till betydande grad i jämförelse med vapendirektivet. Detta gäller i synnerhet gamla skjutvapen. I konventionen förbjuds på samma sätt som i vapendirektivet vissa

patroner och projektiler. I artikel 79 i avtalet förbjuds pansarammunition, kulammuniton med explosiva eller självantändande laddningar samt för handvapen avsedda ihåliga spetskulor och projektiler för sådan ammunition. Som förbjudna patroner nämns dessutom för handvapen avsedda dumdumpatroner som utvidgas när de träffar målet samt projektiler för sådana patroner.

I motsats till vapendirektivet ställer Schengenkonventionen även krav på tillsynen över näringsidkare i vapenbranschen. Varje medlemsstat skall enligt artikel 85 i konventionen på ett effektivt sätt övervaka dem som tillverkar eller säljer vapen. Dessutom förutsätter konventionen en noggrann bokföring över vapen. Utöver bokföringen skall vapnen individualiseras noggrant också i tillståndsbevisen.

På samma sätt som vapendirektivet innehåller Schengenkonventionen bestämmelser om vilka personer som får meddelas tillstånd till förvärv och innehav av skjutvapen. I sakligt hänseende motsvarar bestämmelserna vad som föreskrivs i vapendirektivet.

Bestämmelserna om informationsutbyte är noggrannare i Schengenkonventionen än i vapendirektivet. Även vapendirektivet gäller konventionens medlemsstater. Enligt artikel 91 i konventionen skall medlemsstaterna ordna sitt utbyte av upplysningar i enlighet med Europarådets vapenkonvention. Omfattningen av informationsutbytet beror på om länderna i fråga har ratificerat Europarådets vapenkonvention eller inte. I motsats till vad som är fallet när det gäller vapendirektivet har överföring av krigsmateriel i kommersiellt syfte inte lämnats utanför Schengenkonventionens tillämpningsområde.

I artiklarna 7 och 8 i vapendirektivet förutsätts att en medlemsstat anmäler till myndigheterna i en annan medlemsstat om att en person som bor i den sistnämnda staten har meddelats ett tillstånd som berättigar till förvärv av ett vapen som hör till den i vapendirektivet nämnda kategorin B eller C i den förstnämnda staten. I artikel 91 i Schengenkonventionen förutsätts att då en person som normalt bor i en annan medlemsstat förvärvat vapen skall detta anmälas till medlemsstaten i fråga. Sålunda skall enligt vapendirektivet anmälas att tillstånd meddelats men enligt Schengenkonventionen särskilt även att vapen förvärvats. Anmälan skall göras utan dröjsmål. Konventionen innehåller synnerligen detaljerade bestämmelser om de

uppgifter som skall ingå i anmälan.

En väsentlig del av Schengenkonventionen är Schengens informationssystem, dvs. Schengen Information System, nedan *S.I.S.* Med hjälp av systemet förmedlas bl.a. uppgifter om stulna skjutvapen från en medlemsstat till en annan. Enligt bestämmelserna i avtalet kan en medlemsstat till en annan medlemsstat rikta en förfrågan, som skall besvaras inom ett dygn. I praktiken är det i fråga om skjutvapen inte möjligt att uppfylla denna förpliktelse utan ett ADB-baserat skjutvapenregister.

2.7. Det inbördes förhållandet mellan EG:s bestämmelser och de bestämmelser i Schengenkonventionen som gäller skjutvapen

Enligt artikel 134 i Schengenkonventionen skall föreskrifterna i avtalet endast tillämpas i den mån de är förenliga med gemenskapens lagar. På grund av denna bestämmelse måste det bedömas i vilken mån bestämmelserna i vapendirektivet och direktivet om explosiva varor eventuellt har undanträngt de bestämmelser i Schengenkonventionen som gäller skjutvapen och patroner. De bestämmelser i Schengenkonventionen som gäller skjutvapen och patroner har dock inte upphävts formellt, utan de är fortfarande i kraft.

Mot bakgrunden av ovan nämnda artikel 134 i Schengenkonventionen torde det kunna anses klart att sådana bestämmelser i Schengenkonventionen som strider mot gemenskapens lagar inte skall tillämpas. Bestämmelserna i Schengenkonventionen står dock inte till någon del i strid med bestämmelserna i vapendirektivet och direktivet om explosiva varor. Till vissa delar går dock bestämmelserna i Schengenkonventionen längre än speciellt bestämmelserna i vapendirektivet.

Bland medlemsstaterna i Schengenkonventionen har anhängiggjorts ett projekt för att utreda frågan om hur man skall ställa sig till de bestämmelser i Schengenkonventionen som inte strider mot gemenskapens lagar men som är strängare än bestämmelserna i lagarna. Även om det ännu inte finns någon officiell ståndpunkt i saken är den uppfattningen gällande bland medlemsstaterna att bestämmelserna i Schengenkonventionen inte helt har förlorat sin betydelse i och med vapendirektivet och direktivet om explosiva

varor, utan att bestämmelserna i Schengenkonventionen fortfarande skall tillämpas i den mån de går längre än gemenskapens lagar.

EU:s regeringskonferens, som hölls i Amsterdam den 16 och 17 juni 1997, beslöt att bestämmelserna i Schengenkonventionen skall tas med i EU:s lagstiftning som en del av den. Denna integrationsutveckling kan leda till att också de bestämmelser i Schengenkonventionen som gäller skjutvapen blir en del av EU:s regelverk.

Enligt artikel 3 i vapendirektivet får medlemsstaterna i sin nationella lagstiftning anta strängare bestämmelser än vad som föreskrivs i direktivet nästan utan begränsningar.

På ovan nämnda grunder har den tydliga utgångspunkten för regeringens proposition varit att genomföra bestämmelserna i gemenskapens rättsakter, dvs. vapendirektivet och direktivet om explosiva varor. Strävan har dock varit att beakta bestämmelserna i Schengenkonventionen till den del de går längre än ovan nämnda direktiv och inte strider mot gemenskapens lagar.

2.8. Bedömning av nuläget

Vår gällande lagstiftning om de juridiska förutsättningarna för förvärv och innehav av skjutvapen och patroner uppfyller i huvudsak de villkor som vapendirektivet och Schengenkonventionen ställer. I vissa avseenden uppfyller våra gällande bestämmelser dock inte de i vapendirektivet och Schengenkonventionen angivna förutsättningarna för meddelande av tillstånd. Enligt vår lagstiftning kan personer under 18 år meddelas tillstånd till förvärv och innehav av skjutvapen även på annan grund än för jakt eller sportskytte. Detta strider mot vapendirektivet och Schengenkonventionen.

I Finland har tillstånd av myndigheterna redan länge fordrats för förvärv och innehav av alla typer av skjutvapen. Vapendirektivet och Schengenkonventionen förutsätter däremot inte tillståndsplikt för alla typer av skjutvapen. Varken vapendirektivet eller Schengenkonventionen förutsätter i fråga om vanliga hagelgevär tillståndsplikt eller ens att anmälan om förvärv görs till myndigheterna. I detta avseende är våra bestämmelser strängare än vapendirektivet och Schengenkonventionen. Bestämmelserna i såväl vapendirektivet som Schengenkonventionen anger bara minimikrav för den nationella

lagstiftningen. Sålunda är bestämmelserna även i andra medlemsstater i genomsnitt strängare än vad vapendirektivet och Schengenkonventionen förutsätter.

Regleringen om de rättsliga förutsättningarna för förvärv och innehav av vissa skjutvapen som normalt är avsedda för militärt bruk samt om vapensamlade bör preciseras på grund av vapendirektivet och Schengenkonventionen. Både vapendirektivet och Schengenkonventionen förutsätter även tillståndsplikt för vissa vapendelar eller åtminstone att anmälan om förvärv av sådana görs till myndigheterna. Dessutom skall förvärv och innehav av vissa patroner och projektiler i regel vara förbjudna enligt såväl vapendirektivet som Schengenkonventionen.

Den största bristen i vår lagstiftning i förhållande till vapendirektivet och Schengenkonventionen är dock att vi inte alls har bestämmelser om anmälnings- och informationsförfaranden som gäller förvärv, innehav eller överföring av skjutvapen, vapendelar, patroner och vissa projektiler. Detta bekymrar naturligtvis myndigheterna i andra EU-länder, eftersom en grundläggande tanke i vapendirektivet är att avgångslandet bedömer säkerheten av en överföring och underrättar destinationslandet om överföringen. I avsaknad av ordinarie kontroll vid gemenskapens inre gränser är dessa åtgärder, som kompenserar avsaknaden av gränskontroll, synnerligen viktiga och i själva verket vid sidan av slumpartade stickprov de enda metoderna för myndigheter som utför kontroll att få upplysningar om vapenförsändelser till deras territorium från en annan medlemsstat i EU.

Vår gällande lagstiftning saknar även bestämmelser som skulle förplikta en tillståndssökande bosatt i en annan medlemsstat i EU att uppvisa samtycke av myndigheterna i bosättningslandet till förvärvet av skjutvapen. Sålunda är det möjligt att en person som av myndigheterna i sitt bosättningsland inte anses vara lämplig att förvärva och inneha skjutvapen får tillstånd i Finland till förvärv av vapen och att han senare överför vapnet till bosättningslandet.

Enligt 1 § lagen angående skjutvapen och skjutförnödenheter är tillverkning och införsel av, handel med samt anskaffande och innehav av skjutvapen och skjutförnödenheter tillåtna endast med tillstånd som meddelats för ändamålet. I lagen bestäms inte om tillståndsplikt för tillverkning av och handel

med vapendelar eller för utförsel eller transitering av skjutvapen, skjutförnödenheter och vapendelar. Inte heller innefattar det allmänna bemyndigandet i 3 § lagen angående rättighet att idka näring (122/1919) någon rättslig grund för införande av tillståndsplikt för ovan nämnda funktioner.

Förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter trädde i kraft samtidigt som lagen angående skjutvapen och skjutförnödenheter. Fastän lagen inte innehöll någon bestämmelse om tillståndsplikt för ovan nämnda funktioner i fråga om vapendelar, bestämdes i 3 och 11 § i förordningen att tillstånd fordras för tillverkning av och handel med vapendelar. Tillståndsmyndighet är i fråga om kommersiell verksamhet länsstyrelsen. I fråga om annan än kommersiell verksamhet är polisinspektionen tillståndsmyndighet.

Enligt 10 § förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter fordras tillstånd för kommersiell utförsel av skjutvapen och skjutförnödenheter, fastän det inte finns någon bestämmelse om denna tillståndsplikt i lagen. Inte ens enligt gällande förordning angående skjutvapen och skjutförnödenheter fordras tillstånd för utförsel av vapendelar. Trots detta ändrades 5 § lagen angående skjutvapen och skjutförnödenheter genom lag av den 22 augusti 1986 så, att olovlig utförsel av och handel med skjutvapen, skjutförnödenheter och vapendelar blev straffbar. Sådan verksamhet hade tidigare, med undantag av olovlig utförsel av vapendelar, varit straffbar med stöd av 36 § förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter. Paragrafen upphävdes genom förordning av den 10 oktober 1986.

Utöver att lagstiftningsnivån för de gällande bestämmelserna i flera avseenden är felaktig enligt nutida uppfattning, är även de begrepp som använts till väsentliga delar bristfälliga. Begreppet innehav, som är centralt vid tillämpningen av straffbestämmelserna, definieras inte alls i bestämmelserna. Enligt 23 § förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter innefattar ett tillstånd att inneha skjutvapen även rätt att bära vapnet. Dock definieras inte vad som avses med att bära vapnet eller med att transportera eller förvara det. Även den form av vapeninnehav som gäller personer som idkar näring i vapenbranschen har lämnats utan definition. Detta har i praktiken orsakat problem i sådana situationer då vapen trans-

porteras från ett av näringsidkarens verksamhetsställen till ett annat eller då vapen föres visas på en skjutbana för försäljning.

Det finns även väsentliga brister i regleringen av de rättsliga förutsättningarna för dem som idkar näring i vapenbranschen att idka näring. Av dessa näringsidkare förutsätts enligt gällande bestämmelser inte ens 18 års ålder. Det saknas också helt bestämmelser om de rättsliga förutsättningarna för den som är anställd hos en näringsidkare i vapenbranschen att hantera vapen. En anställd behöver inte ens vara godkänd av myndigheterna, fastän han kan förfoga över en betydande mängd vapen.

I 1 § i förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter definieras skjutvapen. Förordningen innehåller ett stort antal undergrupper av skjutvapen, vilkas begrepp är av betydelse för erhållande av tillstånd. Sådana begrepp är fickvapen, militärvapen, serieeldvapen och gasvapen. Begreppen definieras dock inte. Detta har lett till en oenhetlig tillståndspraxis, som lämnat rum för olika tolkningar. I synnerhet har begreppet militärvapen visat sig vara ytterst oklart. Tolkningssvårigheterna har bl.a. lett till att kännetecknen på militärvapen har sökts bland egenskaper som är oväsentliga för vapnets funktion, t.ex. om vapnets sikten är löstagbar.

I gällande skjutvapenlagstiftning finns inga bestämmelser om transitering. Då skjutvapen, vapendelar och patroner har transporterats genom Finland till ett tredje land har inrikesministeriet dock behandlat ärendet som transitering. Vid förfarandet har bestämmelserna om införsel och utförsel iakttagits. I sakligt hänseende är det dock fråga om transiteringstillstånd.

Ett tillstånd till förvärv av skjutvapen gäller numera i 60 dagar. Denna tid är i praktiken inte tillräcklig för att anskaffa vapen från en annan medlemsstat i EU. Dessutom kan en utomlands bosatt person åtminstone inte i princip meddelas tillstånd att anskaffa vapen om han inte har sin hemkommun i Finland, eftersom enligt 18 § förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter tillstånd till förvärv av skjutvapen skall sökas hos polisen på hemorten. Även om tillstånd meddelas, är det inte ändamålsenligt att låta en utlänning få vapen i sin besittning i Finland, då man i allmänhet inte i Finland har tillgång till tillräckliga uppgifter om hans lämplighet att inneha vapen. Det vore

mer ändamålsenligt att leverera vapnet till den adress i utlandet som tillståndshavaren uppgett utan att vapnet överläts i hans besittning i Finland.

I gällande lagstiftning bestäms inte alls om vapensamlare. Likväl är vapensamlarna ofta i besittning av betydande mängder skjutvapen. Bland vapnen finns ofta även automatvapen och andra sådana skjutvapen som bör anses vara särskilt farliga. Meddelandet av tillstånd att samla vapen sker enligt principer som blivit oenhetliga vid tillståndspraxis.

Tillstånd att anskaffa skjutvapen kan enligt 19 § förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter meddelas den som är känd för pålitlighet och ordentlighet och som anför ett godtagbart skäl för anskaffningen. I lagstiftningen finns inga andra förutsättningar i fråga om att utreda hur aktivt sökanden idkar sin hobby eller liknande omständigheter. I tillståndspraxis har olika myndigheter dock infört förfaranden för att försöka bedöma sökandens förutsättningar för att anskaffa vapen. Detta har medfört dels att tillståndssökandena blivit olikställda, dels att bristerna i bestämmelserna har utnyttjats för att erhålla tillstånd.

Polisen har enligt 35 § 2 mom. polislagen (493/195) utan hinder av tystnadsplikten rätt att på motiverad begäran få uppgifter om tillståndshavarens hälsotillstånd, bruk av rusmedel eller våldsamma uppförande, om det finns skäl att befara att tillståndshavaren inte längre motsvarar förutsättningarna för beviljande av tillstånd. Däremot har det inte varit klart om tillståndsmyndigheten kan fordra att sökanden uppvisar en utredning om sitt hälsotillstånd när han ansöker om tillstånd, om det på grund av hälsotillståndet finns skäl att tvivla på att sökanden är lämplig att anskaffa och inneha vapen.

Enligt 28 § förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter är den som genom arv, boskifte eller testamente har kommit i besittning av ett skjutvapen skyldig att utan dröjsmål och senast inom 30 dagar, sedan han fått vapnet i sin besittning, hos polisen på sin hemort söka tillstånd till innehav av vapnet. Därav följer att det kan hända att vapen som ingår i ett dödsbo kan förbli utanför tillståndsförvaltningen för tiotals år, om dödsboet har förblivit oskiftat. Dessa vapen förblir också ofta slutligen utanför tillståndsförvaltningen.

I 29 § förordningen angående skjutvapen

och skjutförnödenheter ingår bara ett allmänt omnämnande av att man skall hålla sådan vård om vapen och skjutförnödenheter att de inte är åtkomliga för barn eller andra obehöriga. Däremot finns det inga bestämmelser om förvaringen av vapen. Detta är vid en internationell jämförelse exceptionellt. Sålunda lämnas vapen i praktiken i sommarbostäder över vintern, varifrån vapen årligen stjäls i stort antal. De stulna vapnen faller sedan nästan utan undantag i brottsliga händer. I gällande lagstiftning finns inte heller exakta bestämmelser om bärande och transport av vapen.

De nuvarande bestämmelserna om utlåning av skjutvapen är alltför generella. Med stöd av 26 § 2 mom. förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter är det möjligt att till en person som har tillstånd att inneha ett salongsgevär låna ut t.ex. ett maskingevär. Enbart fickvapen och gasvapen får lånas ut bara till den som har tillstånd att inneha ett motsvarande vapen. Med tanke på syftet med bestämmelserna är det inkonsekvent att tillståndsmyndigheten i det skede då ett vapen anskaffas noggrant bedömer sökandens lämplighet att inneha det i ansökningsnämnda vapnet, men att tillståndshavaren kan låna nästan vilken typ av vapen som helst av en annan tillståndshavare.

I gällande bestämmelser är straffpåföljderna på vissa punkter oändamålsenliga. Enligt 5 § lagen angående skjutvapen och skjutförnödenheter är maximistraffet för skjutvapenbrott fängelse i två år. Detta har visat sig vara ett för lindrigt straff i vissa sällsynta fall som gällt yrkesmässig och omfattande smuggling av eller illegal handel med vapen. Å andra sidan är det enligt gällande bestämmelser inte möjligt att enligt 1 § 1 mom. lagen om strafforderförfarande (692/1993) utfärda strafforder för olovligt innehav av gasspray, fastän det vore nödvändigt i vissa fall som vid en bedömning av helheten bör anses vara lindriga. Det är inte heller möjligt att behandla målet i en i 2 kap. 6 § rättegångsbalken avsedd sammansättning med en domare. Förfarandet för bestämmande av påföljd är sålunda för närvarande inte alltid ändamålsenligt.

Den gällande lagstiftningen är följaktligen till väsentliga delar i både sakligt och lagtekniskt hänseende bristfällig såväl i fråga om säkerheten vid användning av skjutvapen som i fråga om tillståndssökandens och tillståndshavarens rättsskydd.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

3.1. Mål och medel

Ett centralt mål för propositionen är att förbättra säkerheten vid användning av skjutvapen genom att minska risken för våld mot enskilda och för olycksfall. Enligt förslaget skall det finnas en godtagbar grund för all verksamhet som har samband med skjutvapen, vapendelar, patroner eller vissa projektiler. Dessutom förutsätts att det inte finns orsak att befara att tillståndet missbrukas. De personer som hanterar ovan nämnda föremål skall i fråga om sina personliga egenskaper vara lämpliga att göra det. Inte ens det ofarligaste skjutvapen skall få ges till en person som inte kan anses vara lämplig att hantera vapnet. Ju större antal skjutvapen eller ju farligare vapen det är fråga om, desto mer krävande skall förutsättningarna för tillstånd och desto säkrare förvaringsutrymmena vara.

Som godtagbara användningssyften för skjutvapen kan enligt propositionen betraktas i jaktlagstiftningen avsett skjutande av djur, sportskytte samt sådant arbete där vapen är nödvändiga. Förutom egentligt sportskytte i anslutning till tävlingsverksamhet skall som ett tillåtet användningssyfte även betraktas utövande av olika tävlingsskyttegrenar utan direkt samband med tävlingsverksamhet. Sporadiskt målskytte skall däremot inte anses som utövande av sportskytte.

Enligt propositionen skall det vara en godtagbar grund för vapenförvärv att vapnen skall hållas i vapensamlingar på grund av historiskt eller vapentekniskt värde. I synnerhet i fråga om vapen som ingår i vapensamlingar skall dock mer uppmärksamhet än förut fästas vid att vapnen förvaras på ett säkert sätt. Det skall även anses vara godtagbart att använda vapen för signalering. Detta är motiverat närmast i sjöräddningssyfte. Vapen skall dessutom i vissa fall få användas vid vissa uppvisningar, inspelningar och andra dylika föreställningar.

Enligt vedertagen tolkning bör det inte anses vara en godtagbar grund för förvärv eller innehav av ett skjutvapen att det är ett minnesföremål eller erhållits i arv. Denna huvudregel föreslås inte bli ändrad. Den ovan nämnda tolkningen har dock i vissa fall lett till ett oskäligt slutresultat för tillståndssökanden. Eftersom den vedertagna

tolkningen vid tillståndspraxis dessutom har lett till att gamla skjutvapen, särskilt sådana som hör till dödsbon, inte i tillräcklig mån kommer att omfattas av tillståndsförvaltningen, skall det enligt förslaget i begränsad utsträckning vara möjligt att få tillstånd även på basis av att vapnet har särskilt historiskt värde eller minnesvärde. Förvarande av ett vapen som minnesföremål skall dock vara en exceptionell tillståndsgrund.

Som ett godtagbart användningssyfte kan i allmänhet inte anses användning av skjutvapen för självförsvar. Det ankommer huvudsakligen på samhällets officiella organisationer, närmast polisen, att trygga individens integritet och egendom vid behov genom kraftåtgärder. Denna hävdvunna huvudprincip ämnar man inte frångå. Enligt propositionen skall det dock i skyddssyfte av motiverade skäl vara möjligt att få tillstånd till förvärv och innehav av gasspray.

Myndigheterna bör ha tillräckliga metoder att snabbt ingripa i sådana fall då en person som innehar vapen inte längre kan anses vara lämplig för uppgiften. I synnerhet i vissa krissituationer i samband med rusmedels- eller mentalproblem eller familjegräl kan det ofta för att skydda människoliv vara nödvändigt att myndigheterna ingriper snabbt och fräntar innehavaren vapnet.

Utöver hobbyverksamhet är skjutvapen för flera personer en utkomstkälla i näringsverksamhet. Förutsättningarna för en fortsatt näringsverksamhet bör försöka tryggas. Dessutom kan förutsättningarna för näringsverksamhet försöka tryggas genom så smidiga och snabba tillståndsförfaranden som möjligt vid överföringar av skjutvapen samt vid import och export. De gällande bestämmelserna om tillverkning av och handel med skjutvapen och skjutförnödenheter har överlag visat sig vara ändamålsenliga.

För upprätthållande av allmän ordning och säkerhet räcker det inte enbart med åtgärder för bedömning och kontroll av att tillståndshavaren är lämplig, om vapnen förvaras så oförsiktigt att de i samband med tills greppsbrott är lätt åtkomliga för brottslingar. Förvaringen av skjutvapen bör ske så att risken för att vapnen skall falla i händerna på obehöriga blir betydligt mindre än nu.

Som motvikt till att myndigheterna ges snabba och effektiva medel för att återkalla ett tillstånd eller omhänderta vapen i syfte att hindra missbruk, bör sökandens och tillståndshavarens rättsskydd tryggas genom

exakta bestämmelser på lagnivå om förutsättningarna för att såväl meddela och återkalla tillstånd som för att ett tillstånd skall upphöra att gälla. Exakta bestämmelser bör även ges om förfarandena vid omhändertagande av vapen. Dessutom bör alla myndighetsbeslut som ansluter sig till dessa förfaranden kunna överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

I gällande skjutvapenlagstiftning är förfarandet för ansökan om och registrering av tillstånd styvt och osmidigt för medborgarna. Dessutom blir den information som myndigheterna får bristfällig, föråldrad och felaktig. Genom att bestämmelserna är föråldrade och öppna för tolkning blir förvaltningsbesluten otillfredsställande och behandlingen av sökandena ojämlig. Ett viktigt mål för propositionen är att utveckla tillstånds- och registreringsförfarandet så att det snabbt och med måttliga kostnader producerar enhetliga och oklanderliga förvaltningsbeslut som orsakar medborgarna så litet besvär och olägenheter som möjligt. Strävan är även att för myndigheternas behov upprätthålla aktuella register med korrekt innehåll om skjutvapen och deras innehavare. Det är nödvändigt att sträva efter det sistnämnda målet även med tanke på en anslutning till det system för informationsutbyte som avses i S.I.S.-avtalet.

Lagstiftningen om skjutvapen och skjutförnödenheter har inte hos oss innehållit bestämmelser om skjutvapen i statens ägo som är i myndigheternas besittning. Det finns inget behov av att utsträcka den allmänna lagstiftningen till detta område. Det är även ändamålsenligt att vissa slag av annan verksamhet som staten idkar i anslutning till vapen, vapendelar, patroner och vissa projektiler lämnas utanför lagens tillämpningsområde.

För att de ovan utstakade målen skall nås förutsätts i regel att verksamhet som gäller vapen skall vara beroende av tillstånd och att vissa andra åtgärder vidtas uttryckligen av myndigheterna. Detta förutsätts dessutom av både vapendirektivet och Schengenkonventionen.

En avsikt med totalreformen av skjutvapenlagstiftningen är att försöka påverka medborgarnas attityder. Som motvikt till tillstånden att anskaffa och inneha skjutvapen samt rätten att utöva olika vapenhobbyer finns de övriga medborgarnas genom grundlag tryggade rätt till personlig integritet och säkerhet. I synnerhet i stadssamhällen kän-

ner inte myndigheterna längre personligen alla tillståndshavare och de förändringar som inträffar i deras levnadsförhållanden. Fastän polisen redan med stöd av gällande bestämmelser och de bestämmelser som föreslås i propositionen skulle ha tillräckliga rättigheter att ingripa i situationer då hot om missbruk av vapen föreligger, kan man inte alltid få behövlig information om sådana risker. Genom den information som skall ges i samband med reformen är avsikten att framhäva att vapensäkerheten också är en gemensam angelägenhet för alla. Reformen förutsätter även annars effektiv information, eftersom verksamhet inbegripande vissa föremål för vilka det nu inte behövs tillstånd, efter reformen kommer att fordra tillstånd.

En rättvis tillämpning av bestämmelserna om skjutvapen förutsätter även att tillstånds- och tillsynsmyndigheterna har tillräcklig förtroenhet med skjutvapen. Skjutvapenregistret kommer att förbättra myndigheternas vapenkännedom. Även annars är avsikten att förbättra sakkunskapen om vapen inom polisväsendet med hjälp av utbildning i samband med reformen.

3.2. De viktigaste förslagen

3.2.1. Allmänt

Enligt propositionen skall genom skjutvapenlagen bestämmas om skjutvapen, vapendelar, patroner och i Schengenkonventionen avsedda projektiler. I lagen tas in bestämmelser om tillämpningsområdet, viktiga definitioner, tillståndsplikt för verksamhet och reglering om näringsverksamhet i branschen. I lagen tas in bestämmelser om överföring och införsel till Finland, överföring och utförsel från Finland, transitering i kommersiellt syfte, förvärv, innehav, tillverkning och överlåtelse av sådana föremål som hör till lagens tillämpningsområde. I lagen bestäms även om reparation och modifiering av skjutvapen och vapendelar, om utlåning av skjutvapen och vapendelar samt om användning av skjutvapen under övervakning. Dessutom innehåller lagen bestämmelser om påföljer, säkerhetsåtgärder och ändringssökande i anslutning till de föremål och funktioner som hör till lagens tillämpningsområde. I lagen ingår även detaljerade ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser. I lagen och föreskrifter som meddelas med stöd av den skall dessutom bestämmas om

varaktigt deaktivering av skjutvapen och om att göra vapendelar varaktigt obrukbara.

En omständighet som är viktig för lagens uppbyggnad och begrepp är att tillståndsförfarandena indelas i verksamhet som idkas i kommersiellt syfte och verksamhet som idkas i privat syfte. Syftet med verksamhet som avses i lagen är kommersiellt, om ekonomisk vinst eftersträvas. Med vinst avses inte här tillfällig vinst av försäljning av enstaka föremål eller motsvarande åtgärder, fastän vinsten skulle vara rätt stor, utan det skall vara fråga om strävan efter vinst som sker yrkesmässigt eller planmässigt eller som visar de normala kännetecknen för näringsidkande. Sådan verksamhet som ansluter sig till hobbyverksamhet skall däremot anses ske i privat syfte.

Det är även viktigt med tanke på begreppen och förfarandena i förslaget att regleringen är annorlunda beroende på om den verksamhet som avses i lagen sker inom eller utanför EG. Vapendirektivet förutsätter att olika förfaranden iakttas vid transporter av föremål från en stat till en annan beroende på om det är fråga om en medlemsstat i EU eller någon annan stat. Även förfarandena vid anskaffning av vapen är olika beroende på om den som anskaffar vapnet är bosatt i en medlemsstat i EU eller inte.

Enligt förslaget skall verksamhet i anslutning till skjutvapen, vapendelar, patroner samt i vapendirektivet och Schengenkonventionen avsedda projektiler i regel vara beroende av tillstånd. Vapendirektivet och Schengenkonventionen förutsätter inte att tillstånd krävs för alla skjutvapen och vapendelar. Tillståndsplikt förutsätts bara för vapen som tillhör kategorierna A och B i vapendirektivet samt för delar av dessa vapen. På motsvarande sätt förutsätter Schengenkonventionen tillståndsplikt bara för sådana vapen och delar av dem för vilka enligt konventionen uttryckligen skall fordras tillstånd. Enligt vapendirektivet och Schengenkonventionen behöver inte ens anmälan göras till myndigheterna om förvärv och innehav av ett enkelskotts hagelgevär vars pipa är minst 30 cm lång och vars total längd överstiger 60 cm.

I Finland har tillstånd redan länge fordrats för alla skjutvapen. Denna vedertagna princip skall inte frångås. I detta avseende baserar sig förslaget på att ett av de vanligaste hjälpmedlen vid brott som begåtts med skjutvapen är hagelgevär av den typ som

beskrivs ovan.

I vapendirektivet och Schengenkonventionen definieras som vapendel en patronkammare eller en motsvarande del, en pipa eller ett slutstycke som inte är fäst vid ett skjutvapen. Tillståndsplikt förutsätts inte för delar av sådana skjutvapen för vilka tillstånd inte fordras enligt vapendirektivet eller Schengenkonventionen. Sålunda behöver tillstånd inte nödvändigtvis fordras för förvärv och innehav av delar av vissa hagelgevär.

Det är inte nödvändigt för upprätthållande av allmän ordning och säkerhet att fordra tillstånd för förvärv och innehav av sådana vapendelar som inte förutsätter tillstånd enligt vapendirektivet och Schengenkonventionen. Det kunde dock medföra oöverstigliga praktiska problem om dessa vapendelar lämnades utanför tillståndsplikten. I praktiken är det nämligen inte alltid möjligt att klarlägga om det är fråga om en del av ett vapen som fordrar tillstånd eller inte. Därför föreslås det att tillstånd skall fordras för delar av alla slag av skjutvapen. Fastän sådana bestämmelser inte förutsätts i vapendirektivet eller Schengenkonventionen, motsvarar de dock vad som i genomsnitt gäller i andra medlemsstater i EU.

Medan de nuvarande bestämmelserna varit gällande har det i praktiken tidvis förekommit tolkningsproblem huruvida hanteringen av skjutvapen inom tullens frilager förutsätter tillstånd enligt skjutvapenlagstiftningen. I propositionen har det ansetts vara klart att trots den skattefrihet som råder inom ett frilager ett motsvarande område, skall den finska skjutvapenlagstiftningen tillämpas inom hela landets territorium. Denna grundprincip har i förslaget ansetts vara så klar att ingen uttrycklig bestämmelse föreslås ingå om saken i lagen. Sålunda förutsätts behörigt tillstånd för transitering av vapen, om vapnen ens ett ögonblick finns inom ett frilager i Finland. I 2 kap. 14 § i den nya svenska vapenlagen ingår en uttrycklig bestämmelse om förvarande av vapen i tullager och om anmälningar i samband med detta.

Enligt gällande regler meddelar inrikesministeriet tillstånd till kommersiell import av skjutvapen, vapendelar och skjutförnödenheter samt till kommersiell export av skjutvapen och vapendelar. Enligt ett principbeslut som statsrådet den 10 november 1994 fattade om lättnader i och gallring av tillståndsförfaranden skall tillstånd som gäl-

ler enskilda medborgare och sammanslutningar i regel behandlas i lokal- och regionalförvaltningen. Sålunda strider det mot principbeslutet att tillståndsärenden som gäller skjutvapen behandlas på ministerienivå.

Ett av målen för totalreformen av skjutvapenlagstiftningen är att göra tillståndssystemet klarare och genomföra den s.k. principen om en lucka för alla ärenden. Avsikten är att behandlingen av tillståndsärenden som gäller vapen flyttas bort från länsstyrelserna. Detta mål strider inte länsreformen. Målet är att alla tillståndsärenden som gäller enskilda medborgares vapen, med undantag av sådana skjutvapen som bör anses vara särskilt farliga, skall koncentreras till polisrättningarna.

Enligt gällande bestämmelser meddelas tillstånd att anskaffa fickvapen, serieeldvapen och annat för militärt bruk avsett skjutvapen än enskottsgevär i regel av länsstyrelsen. Polisrättningen kan meddela tillstånd bara om det är nödvändigt på grund av tjänst, befattning eller yrke. Enligt propositionen skall det nuvarande dispensförfarandet frångås. Bestämmelserna om förbjudna skjutvapen i vapendirektivet och Schengenkonventionen skall beaktas genom att begreppet *särskilt farliga skjutvapen* införs. Tillstånd för särskilt farliga skjutvapen skall kunna fås bara för noggrant definierade ändamål eller av särskilda skäl. I praktiken skall tillstånd för ovan nämnda vapen kunna fås närmast bara i samlarsyfte. Tillstånd för särskilt farliga skjutvapen skall även då meddelas bara i undantagsfall. De patroner och projektiler som är förbjudna enligt vapendirektivet och Schengenkonventionen skall beaktas genom att begreppet *särskilt farliga patroner och projektiler* införs. Förvärv och innehav av dessa patroner och projektiler skall förutsätta särskilt tillstånd.

Enligt propositionen skall länsstyrelserna alltså behandla ansökningar om tillstånd för vapen som maskerats till andra föremål än skjutvapen samt för automatvapen, rekylfria pansarvärnsvapen, granatkastare, bakladdningspjäser samt till konstruktion och användningssyfte motsvarande skjutvapen. Det skall även ankomma på länsstyrelsen att behandla ansökningar om tillstånd för robot- och raketuppskjutningssystem. Länsstyrelsen skall dessutom godkänna vapensamlare. En omorganisering av tillståndsärendena gällande all kommersiell verksamhet i anslutning till skjutvapen planeras bli genomförd i det

andra skedet av reformen. Samtidigt kommer länsstyrelserna att befrias från de uppgifter som de ännu i detta skede behåller i anslutning till förvärv och innehav av skjutvapen samt godkännande av vapensamlare.

Till följd av häradsreformen har antalet enheter inom lokalpolisen minskat. Samtidigt som enheternas storlek har ökat, har det varit möjligt att vid polisrättningarna koncentrera uppgifterna till personer som är särskilt insatta i sakkomplexen. Även förutsättningarna för en bättre sakkunskap om skjutvapen vid polisrättningarna kan förmodas ha ökat till följd av häradsreformen. Denna utveckling har skapat förutsättningar för att koncentrera tillståndsärenden som gäller skjutvapen till polisrättningarna.

Enligt propositionen skall en allmän förutsättning för meddelande av tillstånd vara kravet på att vapnet är lämpligt för det ändamål som uppgetts i ansökningen. Skjutvapens lämplighet eller åtminstone varje vapenmodells tekniska egenskaper kommer att framgå av det ADB-baserade skjutvapenregister som skall tas i bruk i hela landet senast i det andra skedet av reformen. Av registret skall vid sidan av tekniska data framgå även andra omständigheter av betydelse för tillståndsförfarandet, t.ex. om vapnet skall anses som ett särskilt farligt skjutvapen. Därigenom förenhetligas tillståndspraxis. Vapenklassificeringsregistret skall dock bara vara ett tekniskt hjälpmedel för tillståndsmyndigheten, och de uppgifter som framgår av det skall inte vara juridiskt bindande för tillståndsmyndigheten vid prövningen.

3.2.2. Tillämpningsområde

Skjutvapenlagen skall tillämpas på skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler. Dessutom skall den tillämpas på gassprayer samt på robot- och raketuppskjutningssystem.

Med stöd av 1 § 2 mom. förordningen angående skjutvapen och skjutförmödenheter tillämpas bestämmelserna om skjutvapen även på gassprayer. Tills vidare föreslås bestämmelser om gassprayer ingå i skjutvapenlagstiftningen. I författningstekniskt hänseende är det en otillfredsställande lösning men nödvändig, eftersom regler om gassprayer alltså behövs. Gassprayer skiljer sig dock väsentligt från skjutvapen i fråga om funk-

tionssätt och verkningar. Varken vapendirektivet eller Schengenkonventionen förutsätter bestämmelser om gassprayer. Lagen om eggvapen (108/1977) är redan till många delar föråldrad och i behov av en revidering. Meningen är att man i samband med det andra skedet av totalreformen av skjutvapenlagstiftningen skall utreda möjligheterna att föra över bestämmelserna om gassprayer till lagen om eggvapen, när denna revideras.

Robot- och raketuppskjutningssystemen motsvarar inte nödvändigtvis den definition på skjutvapen som ingår i propositionen. Vapendirektivet förutsätter dock att bestämmelser utfärdas om explosiva missiler. I regel finns det inget behov av att meddela tillstånd för sådana redskap, men det är i varje fall motiverat att utfärda bestämmelser om dem. Begreppet robotsystem skall omfatta såväl den egentliga missilen som den uppskjutningsanordning som den fordrar. Begreppet raketuppskjutningssystem skall på motsvarande sätt innefatta såväl raketen som uppskjutningsanordningen. Även om vapendirektivet inte förutsätter att så sker, är det ändamålsenligt att samtidigt utfärda bestämmelser om raketuppskjutningstuber, som till funktionssätt och ändamål liknar missiler.

Vapendirektivet innehåller ett stort antal tillstånds- och upplysningsförfaranden. Bestämmelserna är dessutom tämligen detaljerade. För att systemet skall vara begripligt förutsätts att de detaljerade och delvis komplicerade förfarandena beskrivs med klara begrepp.

Viktiga med tanke på skjutvapenlagens tillämpningsområde är definitionerna av skjutvapen, vapendelar, patroner och projektiler. Även definitionerna av skjutvapentyper och funktionssätt är viktiga. Som skjutvapen betraktas alla redskap med vilka kulor, hagel, andra projektiler eller förlamande ämnen kan avfyras med hjälp av krutgastryck, detonationstryck från en tändsats eller annat detonationstryck så att det kan medföra fara för människan. Det är nödvändigt att ta in begreppet ämne i förteckningen för att definitionen även skall täcka gaspistoler. Utanför definitionen faller sådana bedövningsredskap som används vid slakt, spikpistoler som används vid byggnadsarbete samt vissa redskap som används vid livräddning samt i vetenskapligt eller industriellt syfte. Definitionen skall dock omfatta närmast sådana signal- eller lypspistoler som används av båtförare. Under de senaste åren har det ansetts

att tillstånd inte behövs för signalpistoler.

Ett skjutvapens höga ålder skall enligt förslaget inte anses vara grund för att inte betrakta redskapet som skjutvapen, om det annars i fråga om sina egenskaper motsvarar definitionen på skjutvapen. I det föreslagna 2 kap. ingår dock vissa sådana undantag från tillståndsplikten vilka även kan ansluta sig till vapnets ålder. Definitionen på skjutvapen vore sålunda mer täckande än den nuvarande. Den föreslagna ändringen baserar sig närmast på Schengenkonventionen.

Olika skjutvapentyper och funktionssätt måste definieras noggrant i lagen, eftersom det enligt förslaget skall vara straffbart att ändra såväl typ som funktionssätt utan tillstånd. Eftersom en vapentyp kan definieras delvis bara med hjälp av de patroner som används i vapnet, skall även en definition av patroner ingå i lagen. Även bestämmelser som beskriver olika skjutvapentypers centrala egenskaper skall ingå i lagen. Lagstiftningsnivån bestäms här i sista hand enligt laglighetsprincipen i straffrätten. Den laglighetsprincip som tidigare gällt såsom en allmän rättsprincip har i samband med reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna skrivits in i 6 a § regeringsformen. I skjutvapenlagen skall även särskilt farliga skjutvapen, patroner och projektiler definieras. Definitionerna motsvarar i huvuddrag vad som i vapendirektivet och Schengenkonventionen bestäms om förbjudna skjutvapen. Tillstånd att anskaffa och inneha dylika föremål skall kunna fås bara av särskilda skäl.

Med tanke på tillämpningen av lagen är det synnerligen väsentligt att olika former av hantering av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler definieras noggrant. Därför ingår i lagen en paragraf i vilken bärande, transport, förvaring och innehav definieras. Med bärande avses att skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler används för det godtagbara användningssyfte för vilket tillståndet meddelats. Bärande avser sålunda såväl att vapnet används för jakt som att det hålls i en samling. Bärande avser däremot inte att ett vapen används utan lov för ett i sig godtagbart användningssyfte. I ett sådant fall är det fråga om olovligt innehav som anses vara straffbart enligt lagen. Med transport avses enligt definitionen att ett föremål flyttas från en plats till en annan och med förvaring att det innehas när det varken bärs

eller transporteras. Med innehav avses för sin del bärande, transport eller förvaring. Innehav är därigenom ett övergripande begrepp för de sistnämnda funktionerna. I den föreslagna lagen används på flera ställen uttrycket "tillstånd som berättigar till innehav". Med detta uttryck avses ett tillstånd som berättigar att bära, transportera och förvara skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler. Det i lagen använda begreppet innehav skall däremot även enligt ordalydelsen i definitionen kunna avse antingen bärande, transport eller förvaring.

I 1 kap. i den föreslagna skjutvapenlagen ingår även flera definitioner som gäller transport. Med hjälp av definitionerna har man försökt klarlägga de rätt komplicerade förfaranden som ingår i vapendirektivet. Dessutom har man med definitionerna även på begreppsnivå försökt klarlägga skillnaden mellan de bestämmelser och förfaranden som iakttas i fråga om verksamhet inom EG och dem som iakttas i fråga om verksamhet utanför EG. Såsom tidigare förklarats benämns transport från en medlemsstat i EU till en annan överföring. Transport från en stat som inte är EU-medlem till Finland benämns införsel och transport från Finland till en stat som inte är EU-medlem utförsel. Transitering avser transport från någon plats utanför EU genom Finland till någon plats utanför EU.

I 1 kap. skjutvapenlagen bestäms även om att vissa funktioner som har samband med staten helt lämnas utanför skjutvapenlagens tillämpningsområde. I detta avseende motsvarar bestämmelserna i huvuddrag gällande reglering. En förändring är dock att övningar och tävlingar som hör till det frivilliga försvarsarbetet lämnas utanför tillämpningsområdet under vissa förutsättningar.

3.2.3. Tillståndsplikt

Tillståndsplikten för skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler utvidgas jämfört med gällande lag. Orsaken är vapendirektivet och Schengenkonventionen.

I fråga om skjutvapen bestäms för närvarande om tillståndsplikt för utförsel i 10 § 1 mom. förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter. Det föreslås att tillståndsplikten nu skall bestämmas genom lag. Tillstånd skall även fordras för överföring av vapen från Finland till en annan medlemsstat

i EU såväl i kommersiellt syfte som för privat ändamål, såsom förutsätts i artikel 11.1 i vapendirektivet. Även transitering skall vara beroende av tillstånd. För förvärv, innehav och tillverkning samt för idkande av handel skall tillstånd alltså fordras.

I fråga om vapendelar fordras för närvarande tillstånd bara för yrkesmässig tillverkning, införsel i kommersiellt syfte och idkande av handel. Enligt propositionen skall i fråga om vapendelar tillstånd fordras för all sådan verksamhet som är tillståndspliktig när verksamheten gäller skjutvapen. I detta avseende baserar sig förslaget på att begreppet skjutvapen enligt bilaga I till vapendirektivet även inbegriper sådana vapendelar som avses i direktivet.

För tillverkning av patroner i kommersiellt syfte förutsätts inte tillstånd enligt gällande bestämmelser om skjutvapen. Bestämmelser om tillstånd för tillverkning av dem ingår i förordningen om explosiva varor. Säkerhetsteknikcentralen är tillståndsmyndighet. Eftersom det vid tillståndsprövning som baserar sig på förordningen om explosiva varor närmast bedöms omständigheter beträffande brand- och explosionssäkerhet, är det motiverat att vid tillståndsprövningen bedöma även synpunkter som gäller upprätthållande av allmän ordning och säkerhet.

I artikel 10 i vapendirektivet bestäms att det i fråga om förvärv och innehav av patroner skall iakttas samma förfaranden som i fråga om de skjutvapen för vilka patronerna är avsedda. Följaktligen skall tillstånd fordras för förvärv och innehav av patroner och projektiler avsedda för tillståndspliktiga skjutvapen, medan det i regel skall vara förbjudet att förvärva och inneha sådana patroner och projektiler som nämns i bilaga I till vapendirektivet. Enligt våra gällande bestämmelser förutsätts tillstånd av polisen för förvärv och innehav av alla slag av patroner. Denna princip skall inte frångås. I propositionen föreslås sålunda av ovan anförda skäl att tillståndsplikten för patroner och särskilt farliga projektiler skall motsvara tillståndsplikten för skjutvapen och vapendelar. Undantag skall vara bestämmelserna om reparation och modifiering, vilka skall gälla bara vapen och vapendelar.

I 2 kap. skjutvapenlagen bestäms även om undantag från tillståndsplikten. Enligt förslaget skall tillstånd inte fordras då svartkrutvapen som tillverkats före 1898 hålls på museum eller i samlingar, förutsatt att det inte

skjuts med vapnen. Dessa vapen skall även få transporteras och förvaras utan tillstånd. Enligt 1 § 3 mom. förordningen angående skjutvapen och skjutförmödenheter betraktas gamla vapen inte som skjutvapen. Begreppet gamla vapen definieras dock inte. Som gamla vapen har i praktiken ansetts vapen vars modell är från 1880 eller tidigare. Enligt förslaget skall sålunda även gamla skjutvapen vara sådana skjutvapen som avses i definitionen, men ovan nämnda svartkrutvapen skall vara befriade från tillståndsplikt.

Enligt förslaget skall det ministerium som handlägger skjutvapenärenden dock i fråga om enskilda vapenmodeller kunna meddela bestämmelser om befrielse från tillståndsplikt. Bestämmelsen motsvarar ett i flera medlemsstater i EU infört arrangemang enligt vilket museivapen som är vapentekniskt klart föråldrade kan befrias från tillståndsplikt. Vapen av denna typ har inte i praktiken utgjort något hot mot upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet. Förslaget innebär dock i praktiken att tillståndsplikten för gamla vapen utvidgas. Åtstramningarna baserar sig på artikel 82 i Schengenkonventionen.

3.2.4. Idkande av näring i vapenbranschen

Med stöd av ett tillstånd som meddelas för idkande av näring i vapenbranschen (*näringsstillstånd i vapenbranschen*) skall det vara möjligt att idka handel med och tillverkning av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler samt att reparera och modifiera skjutvapen och vapendelar. Tillstånd skall kunna meddelas även utlänningar som i övrigt är berättigade att idka näring i vapenbranschen. Genom denna reglering bringas även vår skjutvapenlagstiftning i detta avseende i överensstämmelse med Romfördraget. Som villkor för meddelande av tillstånd uppställs att sökanden har ekonomiska förutsättningar att bedriva verksamheten. Ett annat villkor skall vara att vapennäringsidkaren har utsett en person som uppfyller de föreskrivna villkoren (*ansvarig person*) och som skall ansvara för att idkandet av näring i vapenbranschen sker på behörigt sätt.

Ett av de största missförhållandena med de gällande bestämmelserna om skjutvapen är att det inte uppställts några pålitlighets- och lämplighetsvillkor för anställda hos den som idkar näring i vapenbranschen. Enligt propo-

sitionen skall den som när han är anställd hos en näringsidkare i vapenbranschen hanterar vapenaffärens skjutvapen ha tillstånd av polisen (*vapenhanteringstillstånd*). Tillståndet berättigar att transportera och förvara sådana skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler vilkas transport eller förvaring hör till vapennäringsidkaren. Tillståndet berättigar även att i demonstrations- eller experimentsyfte skjuta med sådana vapen som vapennäringsidkaren skall transportera eller förvara.

Genom den föreslagna skjutvapenlagen och sådana föreskrifter som utfärdas med stöd av den uppställs för vapennäringsidkarna exakta krav på förande av register som hör till näringsverksamheten. Bestämmelserna motsvarar i huvuddrag gällande bestämmelser. Nödvändigheten av att utfärda sådana bestämmelser baserar sig även på artikel 85 i Schengenkonventionen. Uppgifterna i de register som förs av vapennäringsidkarna är viktiga, eftersom de inte ännu har införts i myndigheternas register. När frågan granskas utgående från registret har vapnets livscykel alltså inte ännu börjat, innan det överläts till en enskild tillståndshavare. Därför bör det finnas exakta och med tanke på myndighetstillsynen tillräckliga uppgifter lagrade om föremål som vapennäringsidkare transporterar eller förvarar.

Näringsstillstånd i vapenbranschen och vapenhanteringstillstånd skall kunna återkallas på de grunder som anges noggrant i 3 kap. skjutvapenlagen. Kapitlet innehåller även exakta bestämmelser om i vilka fall tillstånden upphör att gälla. I stället för att ett tillstånd återkallas skall tillståndshavaren kunna meddelas en varning. Det skall även vara möjligt att bestämma att vapennäringsidkaren skall utse en ny ansvarig person.

Utgångspunkten för de föreslagna bestämmelserna om vapennäringsidkare har varit den princip i vapendirektivet enligt vilken det förutsätts mycket av en vapennäringsidkare men han även kan ges vissa eftergifter. En dylik eftergift som vapendirektivet möjliggör är det arrangemang som avses i artikel 11.3 i direktivet och som innebär att en vapennäringsidkare för högst tre år i sänder kan befrias från skyldighet att ansöka om överföringstillstånd för överföringar mellan vapennäringsidkaren och en i en annan medlemsstat i EU verksam vapennäringsidkare som har affärsförbindelser med honom.

3.2.5. Kommersiell överföring, införsel, utförsel och transitering

Bestämmelserna 4 kap. skjutvapenlagen gäller överföring och införsel till Finland, överföring och utförsel från Finland samt transitering i kommersiellt syfte av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler. I alla tillstånd skall det sakligt sett vara fråga om att föremål som nämns i kapitlet importeras, exporteras eller transiteras genom finskt territorium. Eftersom enligt vapendirektivet likväl förfarandena för medlemsstaterna i EU är annorlunda än för andra stater, skall även tillståndsförfarandena vara annorlunda och benämnas annorlunda.

Kommersiellt förhandssamtycke skall vara ett dokument som en vapennäringsidkare som ämnar överföra skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler till Finland uppvisar för myndigheterna i en annan medlemsstat i EU för att få överföringstillstånd för överföring av föremålen till Finland. Med stöd av en anmälan som Finland gjort enligt artikel 11.4 i vapendirektivet får myndigheterna i en annan medlemsstat i EU inte ge överföringstillstånd för överföringar till Finland, om inte de finska myndigheterna har godkänt överföringen i förskott. Ett kommersiellt förhandssamtycke skall, på samma sätt som de tillstånd som avses i 4 kap. skjutvapenlagen, kunna gälla i högst tre år. Föremål som nämns i samma förhandssamtycke skall under förhandssamtyckets giltighetstid kunna överföras till Finland med stöd av flera olika överföringstillstånd. Regleringen motsvarar sedvanlig praxis i andra medlemsstater i EU.

Medan kommersiellt förhandssamtycke i sakligt hänseende motsvarar införseltillstånd, är det dokument som motsvarar tillstånd för utförsel i kommersiellt syfte benämnt *kommersiellt överföringstillstånd*. Det skall meddelas en näringsidkare som uppvisar ett i en annan medlemsstat i EU utfärdat förhandssamtycke till att föremålen överförs till den nämnda medlemsstaten. Om den medlemsstat till vilken överföringen avses inte har anmält att den förutsätter godkännande på förhand av varje överföring till dess territorium, skall överföringstillstånd kunna meddelas för överföring till medlemsstatens territorium även utan förhandssamtycke, eftersom det då inte finns någon anmälan från destinationslandet som hinder för överföringen. I praktiken är förhandssamtycke näs-

tan alltid en förutsättning för meddelande av överföringstillstånd.

Kommersiellt införseltillstånd och *kommersiellt utförseltillstånd* skall motsvara de tillstånd som enligt gällande lag angående skjutvapen och skjutförnödenheter meddelas för import och export. Tillstånden skall berättiga att importera från eller exportera till stater som inte är medlemmar i EU skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler.

Det är nödvändigt att bestämma om gassprayer i andra paragrafer än om skjutvapen, eftersom förfarandena i vapendirektivet inte gäller gassprayer. Ett *kommersiellt införseltillstånd för gassprayer* skall medföra rätt att till Finland överföra gassprayer från andra medlemsstater i EU samt att importera dem från stater som inte är medlemmar i EU. På motsvarande sätt skall ett *kommersiellt utförseltillstånd för gassprayer* berättiga att överföra gassprayer till medlemsstater i EU och att exportera dem till stater som inte är medlemmar i EU.

Ovan nämnda tillstånd och förhandssamtycken skall kunna meddelas bara vapennäringsidkare. Detta motsvarar gällande praxis. Tillstånd till kommersiell transitering av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler (*kommersiellt transiteringstillstånd*) samt till kommersiell transitering av gassprayer (*kommersiellt transiteringstillstånd för gassprayer*) skall kunna meddelas även andra personer. I dessa fall skall det närmast bara vara fråga om transport av föremål genom finskt territorium och sådan förvaring som behövs i samband med transporten. För dylik yrkesmässig transport av varor i kommersiellt syfte och sådan nödvändig förvaring som behövs för utförande av transporten skall inte annat tillstånd fordras enligt skjutvapenlagen, så som närmare bestäms i 2 kap. i lagförslaget.

Kommersiell transitering av gassprayer skall kunna ske även så att en medlemsstat i EU är avgångs- eller destinationsland eller bägge två. Av orsaker som följer av vapendirektivet är detta inte möjligt i fråga om skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler. Den föreslagna regleringen i fråga om gassprayer är otillfredsställande i lagstiftningstekniskt hänseende men nödvändig.

Enligt artiklarna 30 och 34 i Romfördraget är alla kvantitativa import- och exportrestriktioner förbjudna mellan medlemsstaterna.

Förbudet tillämpas strikt vid EG-domstolen. I praktiken har även mycket indirekta tillstånds- eller licenssystem ansetts strida mot de nämnda artiklarna och sålunda vara förbjudna.

Enligt den föreslagna skjutvapenlagen behövs ett särskilt tillstånd av myndigheterna för överföringar till Finland och överföringar från Finland av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler. Dessutom är en förutsättning för idkande av näring i vapenbranschen att sökanden meddelats näringsstillstånd i vapenbranschen. Dessa tillståndssystem synes fundamentalt utgöra hinder för sådan förbjuden handel som avses i artiklarna 30 och 34 i Romfördraget och som EG-domstolen genom sina beslut i praktiken har preciserat.

Enligt artikel 36 i Romfördraget är sådana handelshinder som strider mot artiklarna 30 och 34 dock tillåtna, om de syftar till upprätthållande av allmän ordning och säkerhet. Dylika åtgärder får dock inte användas för godtycklig diskriminering eller förtäckt begränsning av handeln mellan medlemsstaterna. Enligt artikel 223.1 b i Romfördraget kan varje medlemsstat för sin del vidta åtgärder som är nödvändiga för att skydda dess egna säkerhetsintressen i fråga om tillverkning av eller handel med vapen, ammunition och krigsmateriel. Dessa åtgärder får likväl inte försämra konkurrensvillkoren för dylika varor på den gemensamma marknaden, om varorna i fråga inte är avsedda speciellt för militärändamål.

De föreslagna tillståndssystemen kränker inte de krav som ställts på fri rörlighet för varor, eftersom de föreslagna begränsningarna kan motiveras uttryckligen med upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet. På grund av de stora faror och den risk för olycksfall som är förknippade med vapen är det motiverat att övervaka att den som överför vapen till Finland eller från Finland har näringsstillstånd i vapenbranschen och att han sålunda har ansetts vara lämplig att transportera och förvara även stora mängder skjutvapen. Synpunkter som är viktiga med tanke på landets interna säkerhet ansluter sig självklart till överföring av vapen till Finland men även till överföring av vapen från Finland. Ätminstone i någon mån har det förekommit försök att via olagliga kanaler transportera tillbaka till Finland sådana skjutvapen som överförts eller exporterats från landet. I synnerhet vapen som överförts till en

närbelägen medlemsstat i EU kan i avsaknad av ordinarie kontroll av gemenskapens inre gränser lätt föras tillbaka till Finland.

Eftersom tillståndsprövningen sker på de nämnda grunderna och det inte är fråga om sådan godtycklig diskriminering av någon produktgrupp eller förtäckt begränsning av handeln att näringsidkarnas inbördes konkurrensvillkor på marknaden skulle förändras, kan de föreslagna begränsningarna i enlighet med Romfördraget motiveras.

3.2.6. Förvärv, privat tillverkning och modifiering samt innehav

I 5 kap. i den föreslagna skjutvapenlagen ingår de grundläggande reglerna om förvärv och innehav av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler då det sker för privat bruk.

Skjutvapen och vapendelar kan förvärvas antingen genom köp, gåva eller annan överlåtelse eller genom att själv tillverka dem. I de först nämnda fallen skall det fordras *förvärvstillstånd* och i de senare *privat tillverkningsstillstånd*.

De ovan nämnda tillstånden berättigar även att inneha skjutvapnet eller vapendelen. Med tanke på övervakningen av användningen av skjutvapen är det dock nödvändigt att uppgifter om vapen och vapendelar som förvärvats införs så snabbt som möjligt i det vapenregister som förs av polisen. Därför föreslås att ansökan om *innehavstillstånd* för ett vapen eller en vapendel skall göras inom 30 dagar från förvärvet. Bestämmelsen är nödvändig för att de vapenregister som förs av polisen skall kunna hållas à jour. Det vapen eller den vapendel som förvärvats skall samtidigt uppvisas. Detta är absolut nödvändigt för att säkerställa att uppgifterna i registret är korrekta. Särskilt viktigt är det för att man skall kunna försäkra sig om att det vapen som förvärvats motsvarar det vapen som nämns i det tillstånd som berättigar till förvärv.

De godtagbara användningssyftena för skjutvapen uppräknas uttömmande i lagen. För skydd av personlig integritet eller egendom skall tillstånd kunna fås bara till gas-spray. De godtagbara användningssyften som nämns i den föreslagna lagen skall till övervägande del motsvara de tillståndsgrunder som enligt gällande praxis ansetts vara godtagbara. Med avvikelse från nuvarande praxis skall det dock i vissa fall vara tillåtet

att anskaffa vapen även på grund av historiskt värde eller annat värde som minnesföremål. Förvarande som minnesföremål skall dock i praktiken vara en synnerligen exceptionell grund för tillstånd. Ett tillstånd som meddelats på grund av arbete där ett vapen är nödvändigt skall berättiga innehavaren att i ifrågavarande arbete inneha bara det i tillståndet nämnda eller ett motsvarande skjutvapen.

En av de mest problematiska frågorna då det gäller tillstånd till förvärv och innehav av skjutvapen är på vilka sätt man bäst kan bedöma om en person är lämplig att inneha vapen. Som framgår av det i propositionen ingående avsnittet om den internationella utvecklingen och lagstiftningen i utlandet, har det i flera medlemsstater i EU förutsatts att sökanden är medlem av en jakt- eller skytteförening. I flera medlemsstater i EU har även jakt- eller skytteföreningen getts ansvar för kontrollen av tillståndshavaren även i fråga om situationen efter att tillståndet meddelats. I vissa medlemsstater i EU kan tillståndet återkallas, om innehavaren upphör med sin aktiva hobbyverksamhet.

Enligt en uttrycklig bestämmelse i 10 a § 2 mom. regeringsformen hör till föreningsfriheten såväl rätten att tillhöra en förening som rätten att låta bli att tillhöra en sådan. Sålunda måste man i Finland utgå från att den omständighet att en person tillhör en förening eller låter bli att ansluta sig inte kan vara en faktor som kan tillmätas betydelse vid bedömningen av om det finns förutsättningar för att meddela eller återkalla tillstånd. Däremot kan det tillmätas betydelse om sökanden aktivt utövar den form av skytte på basis av vilken han söker tillstånd att anskaffa vapen. Enligt förslaget skall sökanden kunna bevisa saken på flera olika icke-formbundna sätt. I praktiken är ett godkänt sätt att sökanden företer bevis på att han tillhör en förening där det ifrågavarande slaget av sportskytte utövas. Enbart medlemskap i en förening skall dock inte vara tillräckligt bevis på att han utövar hobbyn aktivt.

Enligt förslaget skall tillståndsmyndigheten fordra att tillståndssökanden uppvisar en tillförlitlig utredning om sin hobby, om tillstånd söks för sådant skjutande av djur som avses i jaktlagstiftningen eller för sportskytte. Att hobbyn finns skall kunna bevisas på flera icke-formbundna sätt. Med stöd av en fullmaktsbestämmelse som föreslås ingå i

skjutvapenlagen skall som hjälp vid tillståndsförfarandet tas i bruk blanketter med hjälp av vilka man kan försöka bedöma arten och omfattningen av sökandens hobbyverksamhet.

I 5 kap. i den föreslagna skjutvapenlagen finns även en central bestämmelse om egenskaperna hos det skjutvapen som anskaffas. Utöver att man med hjälp av det i lagen ingående begreppet särskilt farliga skjutvapen inför ett strängare tillståndsförfarande för vissa exceptionellt farliga skjutvapen än för andra vapen, skall i kapitlet ingå nödvändiga bestämmelser om hur vapnets effektivitet och eldkraft annars skall beaktas vid tillståndsprövningen. En utgångspunkt är att vapnet skall vara lämpligt för det planerade användningssyftet. Förvärvstillstånd skall kunna meddelas bara för ett sådant skjutvapen eller en sådan vapendel som inte på basis av antalet patroner i magasinet, kaliber eller andra egenskaper är onödigt eldkraftigt och effektivt för det användningssyfte som sökanden uppgett och som lämpar sig väl för detta syfte.

Ovan beskrivna bestämmelse skall delvis ersätta 19 § förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter. Enligt den nämnda paragrafen är länsstyrelsen tillståndsmyndighet i fråga om vissa militärvapen. Avsikten med bestämmelsen har varit att tillståndsprövningen skall vara strängare för vissa sådana skjutvapen som är farligare än andra vapen. Det är alltså motiverat att tillstånd till förvärv av de effektivaste skjutvapnen meddelas bara av särskilda skäl. I praktiken har dock begreppet militärvapen i våra gällande bestämmelser ständigt orsakat tolkningsproblem. I fråga om flera vapen är det synnerligen svårt och kanske omöjligt att avgöra om vapnet ursprungligen tillverkats för militärt bruk eller om det någons används som militärvapen. Dessutom används av militären och av andra myndigheter vapen som ursprungligen inte tillverkats för militärt bruk. Det är därför ändamålsenligt att frånga begreppet militärvapen som grund för ett strängare tillståndsförfarande än för andra vapen.

Enligt propositionen skall tillståndsmyndigheten förpliktas att iakttä särskilt om döme och omsorgsfullhet i fråga om de effektivaste och eldkraftigaste vapnen oberoende av deras ursprungliga användningssyfte. Bestämmelsen skall gälla även andra vapen än militärvapen. Vid tillståndspröv-

ningen bör den avgörande faktorn i fråga om skjutvapen vara vapnets egenskaper och inte dess ursprungliga användningssyfte eller utseende. Dock skall tillstånd i regel kunna fås för de effektivaste och eldkraftigaste vapnen, om sökanden på ett tillförlitligt sätt kan bevisa att han utövar en sådan skyttegren där ett effektivt och eldkraftigt vapen är nödvändigt.

Redan tidigare har det konstaterats stå öppet för tolkning vilka vapen som man önskat förbjuda med det i artikel 79 i Schengenkonventionen ingående förbudet mot skjutvapen som i vanliga fall används för militärt bruk. Det bör i varje fall kunna anses vara klart att förbudet inte omfattar bara automatvapen, eftersom ett särskilt förbud mot dem ingår i artikeln. Sjävladdande enkelskotts varianter av stormgevär är vanligen i andra medlemsstater i Schengenkonventionen föremål för strängare tillståndsförfaranden än andra vapen. Fastän vapen av denna typ inte omfattas av det i lagförslaget ingående begreppet särskilt farliga skjutvapen, förpliktas likväl tillståndsmyndigheten att iaktta särskild omsorg och omdöme när tillstånd meddelas för dylika typer av vapen som hör till de eldkraftigaste och effektivaste. Särskilt omdöme skall naturligtvis iakttas även i fråga om andra vapen, såsom de eldkraftigaste eller annars effektivaste handvapnen. I allmänhet är dessa vapen moderna militärvapen, varianter av dem eller vapen med motsvarande egenskaper. Därför blir de krav som Schengenkonventionen ställer i varje fall uppfyllda genom den reglering som föreslås i propositionen. För den föreslagna regleringen finns också nationella motiv. Ju farligare vapen det är fråga om, desto mer omdöme skall iakttas när tillstånd meddelas.

I 5 kap. i den föreslagna skjutvapenlagen ingår även en central bestämmelse om sökandens förutsättningar att få tillstånd till förvärv och innehav av skjutvapen. Grundregeln är att en tillståndshavare skall ha fyllt 18 år. Han skall dessutom i fråga om sitt hälsotillstånd och sitt uppförande vara lämplig att inneha vapen och vapendelar. Sökandens lämplighet att anskaffa vapen minskar särskilt om han gjort sig skyldig till vissa brott. Vid bedömningen av sökandens lämplighet kan även annars bestämmelserna om förutsättningarna för återkallande av tillstånd anlitas som hjälp.

Enligt 35 § 2 mom. polislagen har polisen utan hinder av tystnadsplikten rätt att på be-

gäran få upplysningar om tillståndshavarens hälsotillstånd, bruk av rusmedel eller våldssamma uppförande, om det finns skäl att befara att tillståndshavaren inte längre motsvarar förutsättningarna för beviljandet av tillståndet. Med stöd av gällande bestämmelser är det däremot inte klart om tillståndssökanden kan förpliktats att uppvisa en utredning om sitt hälsotillstånd. Enligt förslaget skall en förutsättning för erhållande av tillstånd vara att sökanden även i fråga om sitt hälsotillstånd kan anses vara lämplig att inneha skjutvapen. Sålunda skall tillståndsmyndigheten kunna fordra att sökanden uppvisar en utredning om sitt hälsotillstånd i sådana fall då det är befogat.

Lagförslaget innehåller även en paragraf om *förvärvstillstånd för utomlands bosatt person*. Enligt bestämmelsen skall en utomlands bosatt person som uppvisar samtycke av myndigheterna i sitt bosättningsland kunna meddelas tillstånd att anskaffa vapen i Finland. Vapnet skall dock inte få överlämnas till tillståndshavaren, utan det skall levereras till den adress som tillståndshavaren uppger i utlandet. Avsikten med bestämmelsen är att göra det möjligt för utlänningar att anskaffa vapen i Finland och samtidigt även hindra att säkerheten vid användningen av vapen äventyras. Skjutvapen skall inte få överlämnas till personer vilkas lämplighet tillståndsmyndigheterna inte har tillräckliga uppgifter om.

På samma sätt som enligt nuvarande praxis skall det även vara möjligt att få en parallell innehavs rätt till ett skjutvapen eller en vapendel, dvs. *parallelltillstånd*. Detta tillstånd skall kunna fås med samtycke av föremålets ägare. Om samtycket återkallas, skall även parallelltillståndet återkallas. Syftet med bestämmelsen om parallelltillståndet är att möjliggöra innehav av dyra skjutvapen för personer som inte själva har råd att anskaffa sådana. Genom bestämmelsen bereder man även väg för det samfundstillstånd som enligt planerna skall införas i det andra skedet av reformen. Samfundstillstånd skall vanligen meddelas en jakt- eller skytteförening. Den person som använder ett vapen som anskaffats med stöd av ett samfundstillstånd skall meddelas ett parallelltillstånd som berättigar till innehav av vapnet.

Det skall vara möjligt att anskaffa andra patroner än sådana som är förbjudna enligt vapendirektivet och Schengenkonventionen genom att uppvisa ett bevis på rätt att inne-

ha skjutvapen. Dessa patroner skall sålunda kunna anskaffas på motsvarande sätt som enligt nuvarande praxis. Förvärv och innehav av patroner och projektiler som är förbjudna enligt vapendirektivet och Schengenkonventionen skall däremot förutsätta att ett särskilt *skjutförnödenhetstillstånd* inhämtas. Därigenom beaktas artikel 6 i vapendirektivet och artikel 79.2 i Schengenkonventionen, i vilka bestäms att tillstånd kan meddelas även för anskaffning av sådana patroner och projektiler som egentligen är förbjudna, om den allmänna ordningen och säkerheten inte äventyras. Denna synpunkt skall beaktas vid tillståndsprövningen gällande skjutförnödenhetstillstånd.

Bestämmelsen om tillämpningsområdet i artikel 2.2 i vapendirektivet förutsätter indirekt att noggranna föreskrifter utfärdas om vapensamlade. I gällande lag och förordning angående skjutvapen och skjutförnödenheter finns inga bestämmelser om vapensamlade. Enligt förslaget skall tillstånd till förvärv av skjutvapen eller vapendelar som skall förvaras på ett museum eller i en samling kunna meddelas bara en vapensamlare som godkänts av länsstyrelsen. Fastän länsstyrelsen skall vara den myndighet som godkänner vapensamlaren, skall tillståndet till förvärv och innehav av samlarvapen däremot meddelas av den myndighet på vilken uppgiften även annars ankommer, dvs. polisnärheten eller länsstyrelsen. Innan tillståndet meddelas skall polisen inspektera förvaringsutrymmena för vapnen och vapendelarna.

3.2.7. Privat överföring och införsel

I 6 kap. i den föreslagna skjutvapenlagen finns bestämmelser om överföring och införsel i privat syfte av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler. I kapitlet ingår särskilda bestämmelser om överföringar inom EG samt om införsel från och utförsel till stater som inte är medlem i EU. För utförsel i privat syfte förutsätts inget särskilt tillstånd.

Bestämmelserna i vapendirektivet om överföring av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler gäller både kommersiell och privat överföring. Bestämmelserna om överföringstillstånd och förhandssamtycke har sålunda samma innehåll i fråga om både kommersiella och privata överföringar. Överföring av föremål i

privat syfte är däremot enligt vapendirektivet möjlig inte bara med stöd av ett överföringstillstånd utan också med stöd av ett europeiskt skjutvapenpass samt genom att särskilt från varje ifrågasvarande medlemsstat i EU utverka ett tillstånd som berättigar till innehav av föremålen.

Enligt 2 kap. 13 § b-punkten i Sveriges nya vapenlag får den som har permanent tillstånd i Danmark, Finland eller Norge att där inneha jakt- eller tävlingsskjutvapen medföra vapnet med tillförande ammunition till Sverige för tillfällig användning, om syftet är att delta i ett jakt- eller sportskytteevenemang. Tillståndet berättigar även att inneha vapnet och patroner i högst tre månaders tid.

Enligt artikel 12.3 i vapendirektivet får två eller flera medlemsstater införa ett smidigare system för resor med skjutvapen inom deras territorier än vad som föreskrivs i artikeln i fråga. Det nordiska samarbetet har även i fråga om skjutvapen traditionellt varit intimt. Fastän Norge inte är medlem i EU har landet enligt artikel 1 i samarbetsavtalet med Island och Norge förbundit sig att iaktta de bestämmelser i Schengenkonventionen som gäller skjutvapen.

I propositionen föreslås på de ovan nämnda grunderna att ett tillstånd till innehav av vapen i Norge, Danmark eller Sverige skall medföra rätt att till Finland överföra och införa i landet ett skjutvapen eller en vapendel som nämns i tillståndet samt ett nödvändigt antal för användning i vapnet lämpliga patroner som inte är särskilt farliga patroner. Tillståndet skall även berättiga att inneha föremålen i högst tre månader från inresan. Syftet med överföringen eller införseln skall vara att delta i ett sportskytte- eller jaktevenemang som anordnas i Danmark, Norge, Sverige eller Finland. Det är inte motiverat att inkludera Island bland de ovan nämnda länderna, eftersom behovet av dylika arrangemang med Island i praktiken är mycket litet.

Enligt 9 § 2 mom. förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter kan enskilda personer meddelas tillstånd till införsel av skjutvapen och skjutförnödenheter. Bestämmelsen har i allmänhet tillämpats i sådana situationer då en utomlands bosatt person ämnar komma till Finland för att antingen utöva jakt eller delta i en skyttetävling som anordnas här. Förslaget innehåller en bestämmelse om privat införseltillstånd

som i sak motsvarar den nämnda paragrafen. Privat införseltillstånd skall vara ett i artikel 12.1 i vapendirektivet avsett tillstånd till innehav av vapen som meddelas särskilt i varje medlemsstat och som vid sidan av överföringstillstånd och europeiskt skjutvapenpass berättigar till överföring av vapnet inom EG.

3.2.8. Överlåtelse, utlåning och övervakad användning

Den som fått tillstånd att inneha skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler bör med stöd av sin äganderätt kunna använda föremålen i sin ägo så att det inom gränserna för den allmänna ordningen och säkerheten är möjligt att använda föremålen på ett vettigt sätt. Tillståndshavaren bör enligt egen prövning även fritt kunna avstå från föremål som han äger. Säkerheten vid användning av skjutvapen förutsätter dock noggranna bestämmelser om överlåtelse av dessa föremål.

Enligt förslaget får skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler överlåtas varaktigt bara till en person som har rätt att anskaffa sådana. Varaktig överlåtelse betyder överlåtelse utan avsikt att föremålet skall återlämnas till överlåtaren. Sålunda avses inte med varaktig överlåtelse att ett vapen inlämnas för reparation till en vapensmed eller någon annan sådan överlåtelse som avser att möjliggöra kortvarigt innehav av föremål. Skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler skall enligt förslaget i kommersiellt syfte få överlåtas varaktigt bara av en vapennäringsidkare. Innehavaren av vissa tillstånd som berättigar till innehav skall vara berättigad till varaktig överlåtelse som sker i privat syfte.

Ett skjutvapen, en vapendel, patroner eller särskilt farliga projektiler får enligt propositionen inte ens kortvarigt överlämnas till en person som inte har rätt att inneha sådana. Enligt 26 § 2 mom. förordningen angående skjutvapen och skjutförmånenheter får ett skjutvapen tillfälligt lånas ut till en person som har tillstånd till innehav av vapen. Ett fickvapen eller gasvapen får dock utlånas bara till den som har rätt att inneha ett sådant vapen. Även enligt förslaget skall vapen få lånas ut till någon annan. Rätten till utlåning föreslås dock bli begränsad och preciserad så att bara ett motsvarande eller ofarligare vapen än det som låntagaren har

rätt att inneha får lånas ut till honom. Enligt gällande bestämmelser får t.ex. ett automatvapen lånas ut till vem som helst som har tillstånd till innehav av något skjutvapen.

En tillståndshavare skall enligt förslaget även kunna låta någon annan använda ett skjutvapen under direkt övervakning. I bestämmelsen framhävs kravet att tillståndshavaren effektivt skall kunna övervaka och leda användningen av vapnet så att ingen därvid orsakas fara. Bestämmelsen behövs särskilt med tanke på ordnandet av skjututbildning.

I 7 kap. i den föreslagna skjutvapenlagen bestäms även om *anmälan om överlåtelse*, som skall göras om varaktig överlåtelse av ett skjutvapen eller en vapendel. Skyldigheten att göra anmälan skall inte gälla överlåtelser mellan näringsidkare i vapenbranschen. Att anmälan skall göras beror på att tillsynen gällande skjutvapen måste ordnas. Därigenom strävar man även efter att registeruppgifterna skall vara korrekta, eftersom polisen skall få uppgifter om överlåtelser av vapen både av överlåtaren och mottagaren. Att anmälan om överlåtelse görs är viktigt också för förverkligande av förpliktelserna i Schengenkonventionen. Enligt artikel 91 i konventionen skall medlemsstaterna utgående från vad som bestäms i Europarådets vapenkonvention skapa ett system för utbyte av information. Med hjälp av systemet skall en medlemsstat underrättas om vapen som i en annan medlemsstat i Schengenkonventionen har överlåtits till någon som är bosatt i den förstnämnda medlemsstaten. Genom den föreslagna regleringen skapas förutsättningar för införande av informationsutbytessystemet i den mån det är fråga om andra överlåtelser än sådana som sker mellan vapennäringsidkare.

3.2.9. Procedurbestämmelser och säkerhetsåtgärder

I 8 kap. i den föreslagna skjutvapenlagen bestäms om omhändertagande och temporärt omhändertagande av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler. Innehav av ovan nämnda föremål skall vara tillåtet endast för den som har ett sådant tillstånd av en myndighet som berättigar till innehavet. Polisen skall fatta beslut om *omhändertagande* när ett tillstånd upphör att gälla eller återkallas. Det är dock inte nöd-

vändigt att fatta beslut och att frånta innehavaren föremålen, om de redan har överlåtits till någon som har ett behörigt tillstånd. I allmänhet säljs ett skjutvapen innan tillståndets giltighetstid löper ut.

Det har visat sig i praktiken att snabbt ingripande krävs i situationer då hot om missbruk av skjutvapen föreligger. Om det finns motiverade skäl att befara att skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler kommer att missbrukas, skall polisen besluta om *temporärt omhändertagande* av föremålen. Temporärt omhändertagande kan företas även av en polisman utan något uttryckligt beslut, om risken för missbruk är uppenbar. Tillståndshavarens rättsskydd i dylika fall säkerställs genom att polisen inom 14 dygn från det föremålen fråntagits skall vidta åtgärder för att fatta beslut om temporärt omhändertagande av föremålen eller återlämna föremålen till innehavaren. Beslutet skall fattas av polisinspektionen på orten för omhändertagandet eller på tillståndshavarens hemkommun.

Tillståndsförvaltningen i fråga om skjutvapen avviker från flera andra tillståndsförvaltningsuppgifter som myndigheterna har. Det beror på att en på riktigt sätt skött övervakning av skjutvapnen har exceptionellt stor betydelse för upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet. I avsaknad av andra uttryckliga bestämmelser skall vid återkallande av tillstånd som gäller skjutvapen lagen om förvaltningsförfarande (598/1982) iakttas. Vid återkallande av skjutvapentillstånd tillämpas dock vid polisinspektionerna i praktiken ofta vad som i polislagen bestäms om polisundersökning. På grund av skjutvapnets specialkaraktär kan dock bestämmelserna i lagen om förvaltningsförfarande ofta inte anses vara tillräckliga för att utreda ett ärende. Särskilt de bestämmelser som gäller hörande av vittnen är otillräckliga i fråga om återkallelseförfarande för skjutvapen. I propositionen föreslås därför att vid återkallelseförfarande som gäller tillstånd för skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler skall bestämmelserna om polisundersökning i 4 kap. polislagen iakttas. Därigenom får polisen tillräckliga medel att utreda ärendet. Regleringen är motiverad även med tanke på tillståndshavarens rättsskydd, ty de uppgifter som kommer fram skall antecknas noga vid en polisundersökning.

Enligt 24 § 1 mom. förordningen angående

de skjutvapen och skjutförnödenheter kan ett skjutvapen för vilket tillståndet har återkallats överlåtas inom 30 dagar till någon som har ett tillstånd som berättigar till förvärv av vapnet. I annat fall övergår det i statens ägo mot en skälig ersättning som bestäms enligt uppskattning. Uppskattningen utförs av två ojäviga personer som förordnats för uppdraget. Om staten inte själv har användning för vapnet, säljs det på offentlig auktion för ägarens räkning.

Den ovan relaterade bestämmelsen är onödigt komplicerad och motsvarar inte heller innehållsmässigt nutida krav. Därför föreslås att vapen som kommit i polisens besittning inom tre månader efter beslutet om omhändertagande skall kunna överlåtas till innehavaren av ett behörigt tillstånd. Då har den person vars tillstånd återkallas tillräckligt tid att finna en lämplig köpare för sina vapen. Särskilt i fråga om stora vapensamlingar skall det vara möjligt att förlänga tiden med ytterligare tre månader. Om vapnen efter utgången av tidsfristerna alltjämt är i polisens besittning, skall polisen sälja dem för ägarens räkning på offentlig auktion.

Bestämmelser om företagande av husrannsakan i sådana fall då det finns skäl att misstänka att ett brott har begåtts ingår i 5 kap. 1 § tvångsmedelslagen (450/1987). I 16 § polislagen bestäms om rätt för en polisman att få tillträde till en hemfridskyddad plats för att hindra en farlig gärning eller för att söka efter och omhänderta sprängämnen, vapen eller andra farliga ämnen eller föremål. Husrannsakan som avses i tvångsmedelslagen skall enligt de föreslagna bestämmelserna om skjutvapenbrott alltid kunna företas när vapen innehas utan tillstånd. Bestämmelsen i 16 § polislagen gör det för sin del möjligt att få tillträde till en hemfridskyddad plats i brådskande fall fastän man inte ännu skulle ha hunnit återkalla tillståndet. I förslaget ingår en bestämmelse i vilken hänvisas till de ovan nämnda paragraferna som är av väsentlig betydelse för den praktiska polisverksamheten.

I 23 § polislagen ingår bestämmelser om omhändertagande av sprängämnen, vapen och andra farliga föremål. I 24 § bestäms om hanteringen av omhändertagna föremål. Eftersom lagförslaget innehåller sådana bestämmelser om skjutvapen som delvis överlappar de ovan nämnda paragraferna i polislagen, föreslås att omnämningarna av vapen stryks i 23 § polislagen. De nämnda

paragraferna i polislagen behövs dock alltså i fråga om sprängämnen, eggvapen och andra farliga föremål och ämnen.

3.2.10. Påföljder

Det föreslås att i skjutvapenlagen skall ingå ett särskilt kapitel med straffbestämmelser som har samband med skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler. I enlighet med de mål som uppställts för en totalreform av straffrätten bör alla straffbestämmelser som innehåller hot om fängelse koncentreras till strafflagen. Avsikten är att de straffbestämmelser som nu föreslås ingå i skjutvapenlagen senare skall flyttas till strafflagen. Det föreslagna 9 kap. skjutvapenlagen innehåller bestämmelser om skjutvapenbrott, grovt skjutvapenbrott och skjutvapenförseelse. I kapitlet finns dessutom en paragraf om förverkandepåföljder.

Brottsrekvisitet för skjutvapenbrott motsvarar i stora drag gällande bestämmelser. Enligt 5 § lagen angående skjutvapen och skjutförnödenheter kan det bedömas som skjutvapenbrott, om någon utan tillstånd innehar skjutvapen eller säljer, på annat sätt överlåter eller lånar ut skjutvapen eller skjutförnödenheter, samt om någon utan tillstånd tillverkar, importerar, exporterar eller saluför skjutvapen, vapendelar eller skjutförnödenheter. I överensstämmelse med de andra bestämmelser som ingår i lagförslaget föreslås att en gärning som kan bestraffas som skjutvapenbrott skall kunna gälla även särskilt farliga projektiler. Som straffbara gärningar nämns även överföring till Finland och överföring från Finland utan tillstånd. Som ny form av straffbart skjutvapenbrott föreslås transitering utan giltigt tillstånd. En otillåten ändring av ett skjutvapen, som att förkorta ett hagelgevär, skall alltså vara straffbar.

I artikel 85.3 i Schengenkonventionen förutsätts att vapennäringsidkarna för register över alla skjutvapen för förvärv av vilka konventionen förutsätter antingen tillstånd av eller anmälan till myndigheterna. I artikel 16 i vapendirektivet och artikel 87.2 i Schengenkonventionen förutsätts att för effektivisering av de förpliktelser som uppställts i vapendirektivet och Schengenkonventionen utfärdas tillräckliga föreskrifter om påföljder. Ett syfte med totalreformen av skjutvapenlagen är i själva verket att förbättra va-

pennäringsidkarnas pålitlighet. Avsikten är att målet skall nås bl.a. genom att behörighetsvillkoren för vapennäringsidkare höjs. Sådana vapennäringsidkare som sköter sin verksamhet på behörigt sätt skall i ett senare skede av reformen kunna beviljas olika befrielser från tillståndsförfarandena. Detta förutsätter dock att vapennäringsidkarnas register över skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler är absolut tillförlitliga. Därför föreslås bestämmelser om att försummelser i fråga om att föra register i regel skall vara straffbara som skjutvapenbrott.

Även vissa andra missbruk och försummelser som uttryckligen ansluter sig till idkandet av näring i vapenbranschen skall i regel vara straffbara som skjutvapenbrott. Det är skäligt att förutsätta att den som idkar näring med skjutvapen nog känner till de krav som lagstiftningen ställer på honom.

Med avvikelse från gällande bestämmelser föreslås att i lagen även skall ingå en paragraf om grovt skjutvapenbrott. Under de senaste åren har det förekommit fall då brottsligheten i anslutning till skjutvapen har varit synnerligen välplanerad och mängderna vapen som innehafts eller importerats olagligt varit stora. De mest omfattande fallen har också inbegripit flera automatvapen. Ett skjutvapenbrott skall kunna vara grovt, om det gäller en stor mängd vapen eller vapendelar. Det skall även kunna vara grovt, om det begås på ett synnerligen planmässigt sätt eller om betydande ekonomisk nytta eftersträvas eller föremålet för brottet är ett särskilt farligt skjutvapen.

Gärningar och försummelser som uppfyller rekvisitet för skjutvapenbrott men som i genomsnitt är mindre klandervärda än en gärning som avses i paragrafen om skjutvapenbrott, skall bedömas enligt bestämmelserna om skjutvapenförseelse. Detta är nödvändigt för att det för lindrigare missbruk och försummelser skall vara möjligt att bestämma påföljd enligt lagen om strafforderförfarande. Det är även ändamålsenligt att inte alla missbruk och försummelser som uppfyller rekvisitet för skjutvapenbrott behöver behandlas i underrätt i den sammansättning som avses i 2 kap. 1 § 1 mom. rättegångsbalken. Fastän det enligt förslaget i de fall som bör anses vara obetydliga skall vara möjligt att utdöma bötesstraff även för ett skjutvapenbrott, är det särskilt av de ovan nämnda orsakerna nödvändigt att obetydliga

missbruk och försummelser som gäller gas-sprayer, patroner eller särskilt farliga projektiler kan behandlas som skjutvapenförseelser. Otillåtet innehav av ett egentligt definitionsenligt skjutvapen skall dock enligt propositionen aldrig kunna betraktas som obetydligt. Det kan därigenom aldrig bedömas som skjutvapenförseelse.

Skjutvapenförseelser skall utöver ovan nämnda gärningar som uppfyller rekvisitet för skjutvapenbrott och skall anses som obetydliga vara försummelser av de talrika uppvisnings- och anmälningsskyldigheter som ingår i den föreslagna lagen samt vissa försummelser av motsvarande slag. De allra lindrigaste fallen av missbruk eller försummelse skall inte alls vara straffbara. De kan dock leda till att tillståndet återkallas.

3.2.11. Särskilda bestämmelser

I vår gällande skjutvapenlagstiftning finns inga bestämmelser om förvaringen av skjutvapen. Vid en internationell jämförelse är detta exceptionellt. I 29 § i förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter finns bara ett allmänt omnämnande enligt vilket tillståndshavaren skall hålla sådan vård om skjutvapen och skjutförnödenheter att de inte är åtkomliga för barn eller andra obehöriga personer. Likväl stjäls i Finland årligen ett tusental vapen, av vilka bara ungefär en femtedel återfinns. Hundratals vapen förblir årligen försvunna.

En bestämmelse som framhäver den allmänna aktsamhetsplikten behövs alltså. I propositionen föreslås att skjutvapen skall förvaras på ett låst ställe eller annars under lås. Ett vapen skall dock även kunna förvaras så att åtminstone en sådan del av det som motsvarar definitionen på vapendel i den föreslagna skjutvapenlagen förvaras separat från skjutvapnet. Då kan en obehörig person åtminstone inte komma åt ett funktionsdugligt vapen. Regleringen kan även i vissa fall hindra att ägaren själv begår överilade våldsdåd. Ett vapen skall likväl inte ens under lås eller med delar av det förvarade separat få lämnas på en plats varifrån det lätt kan stjälas. Syftet med bestämmelsen är särskilt att medverka till att vapen inte ens under lås lämnas i sommarbostäder över vintern.

Vapen kan låsas på flera olika sätt. Något sådant vapenskap som fordras i flera andra medlemsstater i EU förutsätts inte i propositionen. I lagen ingår dock ett bemyndigande

att genom förordning utfärda närmare bestämmelser om förvaringen av vapen. Dessutom skall det ministerium som handlägger skjutvapenärenden kunna utfärda närmare bestämmelser om de skyddsstrukturer som skall iaktas vid förvaringen av vapen. Syftet med bemyndigandet är att göra det möjligt att i fråga om förvaringen av vapensamlingar som överstiger ett visst antal skjutvapen eller som innehåller vissa typer av vapen i ett senare skede fordra att särskilt säkra förvaringsutrymmen tas i bruk. I praktiken kommer detta att kunna genomföras i det andra skedet av reformen, när uppgifter om vapens art och antal finns införda i ett ADB-baserat skjutvapenregister.

En brist i våra gällande bestämmelser är avsaknaden av bestämmelser om bärande av vapen i lagstiftningen om skjutvapen. Begränsningar av bärandet av vapen på allmän plats ingår i en viss utsträckning annanstans än i lagstiftningen om skjutvapen. Bestämmelser finns i 6 § lagen om allmänna sammankomster och 8 § lagen om offentliga nöjeställningar. Det finns dock flera luckor i regleringen. I skjutvapenlagen föreslås därför en bestämmelse enligt vilken vapen på allmän plats samt i utrymmen till vilka allmänheten har tillträde får bäras bara oladdade och i fodral samt att vapen får bäras och transporteras bara när det finns godtagbara skäl. Därigenom förhindras att vapen medförs på restauranger och liknande ställen utan godtagbar orsak. Preciserande bestämmelser skall utfärdas även om transport och bärande av vapen i motordrivna fortskaffningsmedel.

En central brist i gällande skjutvapenlagstiftning är även den bristfälliga regleringen om skjutvapen som tillhör dödsbon. Om efter att tillståndshavaren dött ingen får vapnet i sin ägo, behöver ingen heller söka tillstånd till innehav av vapnet. Vapen som tillhör dödsbon hamnar ofta varaktigt utanför tillståndsförvaltningen. I propositionen föreslås att den person som besitter ett dödsbos egendom omedelbart efter att tillståndshavaren dött skall omhänderta de skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som tillhör boet. Enligt förslaget skall föremålen inom sex månader från tillståndshavarens död kunna överlåtas till en person som är berättigad att förvärva dem eller till polisen. Förvaltaren av dödsboet skall även själv kunna söka tillstånd till innehav av föremålen eller varaktigt deaktive-

ra vapnen eller göra vapendelarna varaktigt obrukbara.

I 10 kap. i den föreslagna skjutvapenlagen bestäms om polisens skyldighet att över skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler föra register som behövs för polisens tillståndsförvaltnings- och tillsynsuppgifter samt för förmedling av sådan information som avses i vapendirektivet, på det sätt som bestäms i lagen om polisens personregister och med stöd av den. Eftersom det i praktiken varit i någon mån oklart om de register som polisen numera för skall vara offentliga, föreslås att de ovan nämnda register som förs av polisen skall vara sekretessbelagda. Även ansökningar och beslut om tillstånd för ovan avsedda föremål skall vara sekretessbelagda. Detta är av yttersta vikt för upprätthållande av allmän ordning och säkerhet.

Den föreslagna lagens 10 kap. innehåller även bestämmelser om tillsyn över vapennäringsidkare och vapensamlare samt om ändringssökande. Ändring kommer att sökas på annat sätt än nu, eftersom förvaltningsprocesslagen (586/1996) därvid skall iakttas. Enligt 42 § förordningen angående skjutvapen och skjutförmödenheter skall besvär som anförts över polisens beslut om tillstånd handläggas av länsstyrelsen. Vid länsstyrelsen behandlas besvärerna vanligtvis av polisbyrån. Dessutom har i de gällande bestämmelserna inte genomförts något system med tre besvärinstanser. Den första besvärinstansen skall enligt förslaget vara länsrätten, vars beslut sedan kan överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen.

Eftersom besvärsförfarandet förändras avsevärt och de beslut som gäller skjutvapen kan ha direkta verkningar på upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet, föreslås att statens talan vid länsrätten skall föras av en tjänsteman vid polisens länsledning som länsstyrelsen förordnat för uppgiften. Regleringen kan eventuellt frångås i det andra skedet av reformen. Skjutvapenregistret kommer då till alla delar att vara användningsklart. Då finns det tillräckliga uppgifter om skjutvapnen som en tillfredsställande grund för besluten om tillstånd. Ett system med ombud kan motiveras särskilt med att nekande tillståndsbeslut inte alltid har motiverats tillräckligt genom att polisdistriktet i praktiken har litat på polisens länsledning som besvärsmyndighet. Om besvärsmyndigheten ändras i enlighet med propositionen,

bör större uppmärksamhet än för närvarande fästas vid att motivera besluten. Även tillståndssökandens rättsskydd förutsätter detta.

3.2.12. Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser

En grundprincip i de föreslagna övergångsbestämmelserna i skjutvapenlagen skall vara att alla sådana i lagförslaget avsedda tillstånd som enligt nuvarande bestämmelser inte behövs skall fås utan att myndigheten företar sedvanlig tillståndsprövning. Dessutom skall alla tillstånd jämte eventuella tillståndsvillkor som meddelats med stöd av de bestämmelser som gäller när lagen träder i kraft förbli i kraft. I 11 kap. i den föreslagna skjutvapenlagen bestäms likväl om skyldighet för flera personer att inom en viss tid från att skjutvapenlagen trätt i kraft ansöka om ett tillstånd som inte behövs enligt nuvarande lag.

Med stöd av 45 § förordningen angående skjutvapen och skjutförmödenheter har givits en förordning angående skjutvapen och skjutförmödenheter, som innehavas av personer, anställda vid försvarsväsendet. Med stöd av 2 § 1 mom. i den sistnämnda förordningen har befälhavaren för en truppvavdelning samt chefen för ett ämbetsverk eller en inrättning kunnat meddela en person som tjänstgör vid försvarsmakten tillstånd att förvärva vapen. Systemet gäller inte skjutvapen i statens ägo som behövs i tjänsten, utan med stöd av den nämnda bestämmelsen har olika vapen som behövs i hobbyverksamhet anskaffats uttryckligen för privat bruk.

Det nuvarande dubbla systemet med tillstånd är oändamålsenligt och med tanke på säkerheten vid användning av vapen en otillfredsställande lösning. Vapenkontrollen förutsätter att polisen har vetskap om alla hobbyvapen som finns i landet. Bl.a. arbetarskyddet inom polisen förutsätter detta. Det föreslås att systemet med tillstånd som försvarsmakten meddelar för förvärv av skjutvapen frångås. Detta förutsätts dessutom av vapendirektivet och Schengenkonventionen, som uppställer noggranna villkor för meddelande och återkallande av tillstånd. Bestämmelserna i förordningen angående skjutvapen och skjutförmödenheter, som innehavas av personer, anställda vid försvarsväsendet motsvarar inte dessa förutsättningar.

Genom skjutvapenlagen upphävs lagen angående skjutvapen och skjutförnödenheter. Samtidigt upphävs förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter samt förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter, som innehavas av personer, anställda vid försvarsväsendet. Förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter skall fortsätta att gälla.

4. Propositionens verkningar

4.1. Ekonomiska verkningar

Propositionen har inga nämnvärda verkningar på statsbudgeten. Införandet av vissa nya blanketter och det europeiska skjutvapenpasset samt ordnandet av utbildning för olika myndigheter orsakar utgifter om sammanlagt ca 300 000 mk.

Propositionen innebär att det första skedet av en totalreform av skjutvapenlagstiftningen genomförs. Därför är det ändamålsenligt att försöka granska de ekonomiska verkningarna av reformen som en helhet så att även kostnadseffekterna av det andra skedet beaktas.

Förslagen i propositionen har betydelse för vida medborgarkretsar. Enligt propositionen skall tillstånd av myndigheterna fordras för vissa funktioner som inte tidigare varit reglerade samt för innehav av vissa föremål som inte förutsätter tillstånd enligt gällande bestämmelser. I samband med propositionen är det ändamålsenligt att även försöka påverka medborgarnas attityder i riktning mot en ökad säkerhet vid användning av vapen. Av ovan nämnda orsaker bör man informera effektivt i samband med de föreslagna ändringarna. Under det första skedet av reformen har för detta ändamål reserverats ca 400 000 mk.

I samband med totalreformen av skjutvapenlagstiftningen ämnar man införa ett riksomfattande ADB-baserat skjutvapenregister. Registret skall tas i bruk senast under det andra skedet av reformen. Det är nödvändigt att ta registret i bruk av nationella orsaker i syfte att förenhetliga och försnabba tillståndsförfarandet. Dessutom kommer registret i praktiken att vara en nödvändig förutsättning för att Schengenkonventionens informationssystem S.I.S. skall kunna tillämpas på skjutvapen.

Redan i över ett års tid har man aktivt hållit på med att upprätta ett skjutvapenregister

med databaser för vapenklassificering. Förberedelser för att upprätta registret har gjorts redan tidigare. Upprättandet av registret förutsätter att tekniska data om alla skjutvapenmodeller som finns på marknaden i Finland lagras i registrets databas för vapenklassificering. För denna uppgift behövs uppskattningsvis två personers arbetsinsats ända tills databasen för vapenklassificering blir färdig. Databasen skall enligt planerna bli färdig senast när registret officiellt tas i bruk, dvs. när det andra skedet av totalreformen av skjutvapenlagen genomförs. Detta avses ske i början av 1999.

Totalkostnaderna för upprättande av skjutvapenregistret beräknas före ingången av 1999 jämte lönekostnader uppgå till ca 2,5 milj. mk. Registerföringen beräknas därefter fordra en persons arbetsinsats på deltid. Dessutom fordras uppskattningsvis en person på deltid för ordnande av det informationsutbyte som förutsätts i vapendirektivet och Schengenkonventionen. Det kan beräknas att registerföringen, uppdateringen av de uppgifter som ingår i registret samt informationsutbytet fordrar en persons arbetsinsats. För detta ändamål bör årligen reserveras uppskattningsvis 150 000 mk.

4.2. Verkningar i fråga om organisation och personal

De föreslagna bestämmelserna förutsätter inga organisatoriska ändringar av betydelse. Kompetensfördelningen mellan myndigheterna förändras, emedan bestämmelserna om vissa dispenser som enligt gällande bestämmelser beviljas av länsstyrelsen upphävs. Polisinsrättningen i tillståndssökandens hemkommun skall i större utsträckning än nu behandla ansökningar om tillstånd som gäller skjutvapen. Med avvikelse från gällande bestämmelser skall ansökan om tillstånd till förvärv av skjutvapen av särskilda skäl även kunna lämnas till en annan polisinsrättning än den i hemkommunen och dessutom till en finsk beskickning i utlandet. Fattandet av beslut om godkännande av vapensamlare skall koncentreras till länsstyrelsen. Den ökning av arbetsbördan som beror på dessa obetydliga förändringar förutsätter inga nämnvärda arrangemang i fråga om personal eller lokaler.

Enligt förslaget skall polisinsrättningarnas beslut om tillstånd till förvärv av skjutvapen samt även andra beslut som meddelas med

stöd av den föreslagna lagen kunna överklagas hos länsrätten. Detta medför att länsrätternas arbetsbörda ökar. Under 1996 överklagades sammanlagt 162 av de beslut som polisinrättningarna fattat gällande skjutvapen. Siffran innefattar såväl tillståndsbeslut som beslut om återkallande av tillstånd.

Ännu efter det första skedet av reformen skall det ministerium som handlägger skjutvapenärenden, för närvarande inrikesministeriet, sköta sådana uppgifter i anslutning till skjutvapentillstånd som inte borde ankomma på ministeriet enligt det principbeslut som statsrådet den 10 november 1994 fattade om lättnader i och gallring av tillståndsförfaranden. De förfaranden som följer av vapendirektivet och Schengenkonventionen orsakar tilläggsarbete för de personer som ansvarar för skötseln av vapentillståndsärenden vid det ministerium som handlägger skjutvapenärenden och för dem som ansvarar för informationsutbytet vid centralkriminalpolisen. Arbetet ökar även i någon mån för polisinrättningarnas personal.

De förvaltningsuppgifter gällande vapentillstånd som enligt förslaget ännu lämnas kvar på ministerienivå skall i samband med det andra skedet av reformen flyttas ned till en lägre förvaltningsnivå. Samtidigt skall det informationsutbyte som vapendirektivet och Schengenkonventionen förutsätter ordnas på ett ändamålsenligt sätt.

4.3. Miljöeffekter

Propositionen har inga miljöeffekter. Den enda fråga inom de föreslagna bestämmelsernas tillämpningsområde som kan ha miljöeffekter är byggandet och upprätthållandet av skjutbanor. Atminstone i det första skedet av reformen föreslås inga bestämmelser om dessa frågor.

4.4. Verknningar med avseende på olika medborgargrupperns ställning

När den föreslagna lagstiftningen träder i kraft upphävs förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter, som innehåvas av personer, anställda vid försvarsväsendet. Därefter tillämpas på försvarsmaktens personal samma bestämmelser som på andra medborgare. Därigenom förbättras medborgarnas i 5 § 1 mom. regeringsformen avsedda likställdhet inför lagen. Genom att tillståndsförfarandet förenhetligas i och med

att lagstiftningen ändras och ett riksomfattande skjutvapenregister tas i bruk förbättras likställdheten för medborgare som bor i olika delar av landet.

De föreslagna ändringarna äventyrar inte medborgarnas föreningsfrihet, eftersom medlemskap i någon förening inte skall vara vare sig en förutsättning eller ett hinder för att få tillstånd.

5. Beredningen av propositionen

5.1. Beredningsskeden och beredningsmaterial

Inrikesministeriet tillsatte år 1969 en kommission som hade till uppgift att utarbeta ett förslag till en regeringsproposition med förslag till lag om skjutvapen, skjutförnödenheter och skjutbanor samt ett förslag till en motsvarande förordning. Kommissionen avgav sitt betänkande år 1971 (Kommittébetänkande 1971:B 71). Det ledde inte till lagstiftningsåtgärder.

Utgående från kommissionens betänkande bereddes vid inrikesministeriet år 1976 ett nytt lagutkast. Utlåtanden om utkastet avgavs av närmare 30 intresse- och sakkunniginstanser.

En arbetsgrupp som inrikesministeriet tillsatt den 2 maj 1984 utarbetade på basis av det tidigare materialet ett förslag till lag om skjutvapen i form av en regeringsproposition. Arbetsgruppen föreslog stiftande av en skjutvapenlag och en skjutvapenförordning, vilka skulle ersätta lagen och förordningen av 1933 angående skjutvapen och skjutförnödenheter. Bestämmelserna skulle ha ersatt även förordningen den 4 december 1915 angående inköp och innehavande af skjutvapen och skjutförnödenheter samt angående inrättande och underhåll af skjutbanor (92/1915). Den sistnämnda är numera i kraft bara till de delar som gäller inrättande och underhåll av skjutbanor. De föreslagna bestämmelserna skulle också ha ersatt senatsens beslut av den 25 juli 1916 angående handel med skjutvapen och skjutförnödenheter, innehavande och bärande af skjutvapen samt inrättande och underhåll af skjutbanor (52/1916). Bara bestämmelserna om skjutbanor och skjutpaviljonger är numera i kraft. Utlåtanden om förslaget inbegärdes av ca 50 intresse- och sakkunniginstanser. Förslaget ledde inte till någon regeringsproposi-

tion.

Beredningen har därefter fortsatt vid inrikesministeriet som tjänsteuppdrag. Utlåtanden om ett nytt lagutkast begärdes år 1993. Utlåtanden avgavs av 57 intresse- och sakkunniginstanser. Bland dem fanns bl.a. de ministerier som är av central betydelse för reformen, länsstyrelserna, vissa polisdistrikt, sportskytte- och jaktorganisationer, vapenhistoriska samfund, kommunala centralorganisationer, polisens riksomfattande enheter och polisbranschens fackorganisationer. Majoriteten av dem som avgav utlåtanden förhöll sig positivt till förslagen. I flera utlåtanden framställdes dock anmärkningar gällande olika detaljer.

Någon proposition avläts dock inte utgående från det nämnda utkastet. Orsakerna var andra lagberedningsprojekt vid inrikesministeriet samt omständigheter i anslutning till upprättandet av ett skjutvapenregister och stiftandet av en lag om polisens personregister.

Sedan Finland blivit medlem i EU fordrades att bestämmelserna i vapendirektivet och direktivet om explosiva varor genomförs i brådskande ordning. Även bestämmelserna om patroner i direktivet om explosiva varor skulle genomföras genom ändringar i bestämmelserna om skjutvapen. Som ovan konstaterats genomfördes bestämmelserna i direktivet om explosiva varor till väsentliga delar genom en ändring av förordningen om explosiva varor. De med tanke på skjutvapenlagstiftningen behövliga bestämmelserna kunde inte tas in i utkastet till en ny skjutvapenlag, eftersom den planerade tillämpningen av dessa bestämmelser byggde på att ett skjutvapenregister skulle tas i bruk samtidigt som lagen träder i kraft. Emellertid var registret då inte ännu färdigt att tas i bruk, i synnerhet som arbetet på vapenklassificeringsregistret inte ännu hade avslutats. Utkastet till lag var inte heller annars färdigt att i form av en proposition överlämnas till riksdagen.

På grund av vad som anförts ovan beslöt man att försöka genomföra vapendirektivet och direktivet om explosiva varor så, att de behövliga bestämmelserna skulle tas in i förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter. Lagen angående skjutvapen och skjutförnödenheter skulle enligt förslaget ändras bara i syfte att till lagen foga nödvändiga fullmaktsbestämmelser. Då hade det varit möjligt att genomföra en totalreform av

skjutvapenlagen i ett enda skede när även skjutvapenregistret hade varit färdigt att tas i bruk. Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen angående skjutvapen och skjutförnödenheter (RP 81/1996 rd) avläts till riksdagen den 15 maj 1996. Ett omfattande utkast till förordning utgjorde bilaga till propositionen. Utlåtanden om förslaget hade inbegärts av 38 intresse- och sakkunniginstanser.

I samband med riksdagsbehandlingen blev det uppenbart att propositionen inte kunde behandlas i vanlig lagstiftningsordning, utan att den av orsaker sammanhängande med reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna, särskilt på grund av innehållet i 15 § regeringsformen, borde behandlas i den ordning som 67 § riksdagsordningen anger för stiftande av grundlag. Riksdagens grundlagsutskotts utlåtande (GrUB 15/1996 rd) om propositionen blev av avgörande betydelse. I sitt utlåtande ansåg utskottet att begränsningar av näringsverksamhet inte kan införas genom förordning. Utskottet ansåg även att man i lag borde ta in grundläggande bestämmelser om tillståndsförfarandet, om förutsättningarna för att meddela och återkalla tillstånd samt för att tillståndet skall upphöra att gälla, om åtgärder på grund av att ett tillstånd upphör att gälla eller återkallas samt om inlösningsförfarandet i fråga om skjutvapen, skjutförnödenheter och vapendelar som tillfaller staten och om den behöriga myndigheten. Regeringens förslag att propositionen skulle behandlas som brådskande enligt 67 § 2 mom. riksdagsordningen ledde inte till det föreslagna slutresultatet. Propositionen är alltså i riksdagen för behandling.

Efter den nämnda riksdagsbehandlingen beslöt man att bereda de bestämmelser som ansluter sig till totalreformen av skjutvapenlagstiftningen på ett sådant sätt att reformen genomförs i två skeden. Föreliggande proposition gäller genomförande av det första skedet.

5.2. Utlåtanden

Utlåtanden om propositionen inbegärdes av 40 intresse- och sakkunniginstanser, av vilka 37 avgav utlåtanden. De ministerier som avgav utlåtanden var handels- och industriministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, justitieministeriet, försvarsministeriet och utrikesministeriet. De centrala ämbetsverk och riksomfattande polisenheter som

avgav utlåtanden var försvarsmaktens huvudstab, dataombudsmannen, Luftfartsverket, gränsbevakningsväsendet, tullverket, centralkriminalpolisen, rörliga polisen, polisinstitutet, polisens teknikcentral och skyddspolisen. Alla länsstyrelser utom de i Norra Karelen och Vasa län avgav de inbegärda utlåtandena. Andra myndigheter som avgav utlåtanden var Krigsmuseet, Jägarnas centralorganisation och Helsingfors polisinnrättning. Mariehamns polisinnrättning avgav inte något inbegärt utlåtande.

De privaträttsliga samfund och föreningar som avgav utlåtande var Tekniska kontrollcentralen, Suomen Ampujainliitto ry, Suomen Asehistorian Liitto ry, Suomen Asehistoriallinen Seura ry, Suomen Aseseppien Yhdistys ry, Suomen Metsästäjä- ja Kalastajaliitto ry, Suomen Metsästäjäläiitto - Finlands Jägarförbund ry, Reserviläisurheiluliitto ry samt Urheilu- ja metsästysseiden ja -tarvikkeiden vastuulliset maahantuoja ry.

Den absoluta majoriteten av dem som avgav utlåtanden förhöll sig positivt till propositionen. Det ansågs allmänt som viktiga mål att förbättra säkerheten vid användning av skjutvapen och att förtydliga bestämmelserna. Den största delen av organisationerna för dem som har vapen som hobby ansåg likväl att propositionen även möjliggör en fortsatt hobbyverksamhet. Också de medel som valts för att nå målen betraktades i allmänhet som ändamålsenliga. I vissa utlåtanden fästes dock uppmärksamhet vid att bestämmelserna är svårbegripliga och de förfaranden som ingår i propositionen komplicerade samt vid att polisens arbetsbörda ökar. Som ovan konstaterats är förfarandena i vapendirektivet i vissa avseenden komplicerade. Dock har medlemsstaterna inte prövningsrätt huruvida de vill införa förfarandena.

I jord- och skogsbruksministeriets utlåtande ansågs att totalreformen av skjutvapenlagen inte bör företas i två skeden. Enligt utlåtandet borde revideringen av bestämmelserna i detta skede begränsas till sådana ändringar som absolut förutsätts av internationella avtal. Övriga ändringar av bestämmelserna borde enligt utlåtandet framskjutas till det andra skedet av reformen.

I lagstiftningstekniskt hänseende är det dock inte möjligt att i en kortfattad proposition ta in vapendirektivets och Schengenkonventionens bestämmelser. Detta beror på de lagstiftningstekniska och sakliga bristerna i våra gällande bestämmelser. Fastän genom-

förandet av vapendirektivet brådskar, finns det även nationella orsaker att snabbt revidera bestämmelserna, så som konstateras i den största delen av utlåtandena. Sålunda är det i lagstiftningstekniskt hänseende inte möjligt att förverkliga det arrangemang som föreslås i jord- och skogsbruksministeriets utlåtande och kan förfarandet inte heller i sakligt avseende motiveras.

Med undantag av Reserviläisurheiluliitto ry förhöll sig hobbyorganisationerna positivt till propositionen. Det nämnda reservistidrottsförbundets huvudsakliga kritik var att propositionen skulle göra det svårare för reservistorganisationerna att anskaffa de självladdande enkelskotts varianter av stormgevär som de använder i sin verksamhet. Det är dock nödvändigt såväl av orsaker som hör samman med Schengenkonventionen som av nationella orsaker att precisera förutsättningarna för förvärv av dessa eldkraftiga vapen som motsvarar moderna stormgevär i alla avseenden förutom i fråga om de sistnämndas automatiska funktions sätt. Enkelskott i stället för automateld är även en soldats huvudsakliga eldslag. Uttryckligen de som är verksamma inom det frivilliga försvarssystemet skall enligt propositionen likväl alltså kunna meddelas tillstånd till förvärv av vapen av ovan nämnt eller motsvarande slag. Genom den föreslagna skjutvapenlagens bestämmelser om dess tillämpningsområde förbättras även annars verksamhetsbetingelserna för det frivilliga försvarsarbetet.

Jord- och skogsbruksministeriet var den enda avgivare av utlåtande som ansåg att det inte är motiverat att förvara skjutvapen på ett låst ställe eller under lås. Av det avsnitt i propositionen vilket behandlar skjutvapen som hjälpmedel vid brott framgår dock att ett betydande antal vapen varje år faller i brottsliga händer på grund av att de förvarats vårdslöst. Även vid en internationell jämförelse är det synnerligen exceptionellt att bestämmelser om förvaringen av vapen saknas.

Ett sammandrag av de utlåtanden som avgivits har gjorts vid inrikesministeriet.

6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

6.1. Samband med andra propositioner

Propositionen har inte samband med propositionen om statsbudgeten. Regeringens proposition 81/1996 rd med förslag till lag om ändring av lagen angående skjutvapen och skjutförnödenheter, som avläts den 15 maj 1996, är för behandling i riksdagen.

6.2. Samband med internationella fördrag

Avsikten med propositionen är att bringa våra nationella bestämmelser om skjutvapen, vapendelar, patroner och vissa projektiler i överensstämmelse med Romfördraget. Våra gällande bestämmelser strider mot Romfördraget särskilt i fråga om idkande av näring i vapenbranschen. Genom propositionen genomförs vapendirektivet samt direktivet om explosiva varor till de delar som det gäller patroner.

Likaså genomförs genom propositionen till väsentliga delar vad som i Schengenkonventionen bestäms om skjutvapen, vapendelar, patroner och vissa projektiler. Finland måste genomföra bestämmelserna i Schengenkonventionen innan landets myndigheter börjar tillämpa de förfaranden som ingår i konventionen. Det är möjligt att genomföra de bestämmelser i konventionen som hör till området för skjutvapenlagstiftningen till alla delar genom att göra bara små tillägg av teknisk natur till de föreslagna bestäm-

melserna. Dessutom bör den förordning och andra bestämmelser på lägre nivå som ges med stöd av lagen ändras obetydligt. Bestämmelserna om skjutvapen i Schengenkonventionen bör dessutom beaktas vid beredningen av en ny lag om eggvapen. Avsikten är att den nya lagen om eggvapen skall träda i kraft samtidigt med det andra skedet av totalreformen av skjutvapenlagen.

Efter de ovan relaterade totalreformerna av lagstiftningen om skjutvapen och eggvapen kommer den finska lagstiftningen även att till väsentliga delar motsvara bestämmelserna i Europarådets vapenkonvention. Finland har inte undertecknat konventionen. Bestämmelserna i både vapendirektivet och Schengenkonventionen baserar sig till stor del på Europarådets vapenkonvention. Riksdagen godkände den 26 maj 1997 regeringens proposition om godkännande av vissa bestämmelser i avtalet mellan de stater som är parter i Nordatlantiska fördraget och andra stater som deltar i Partnerskap för fred om status för deras styrkor och i tilläggsprotokollet till avtalet (RP 19/1997 rd). På grund av vad som anförts ovan skall propositionen möjliggöra innehav i Finland av sådana skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som hör till en främmande stats krigsmakt och nödvändiga funktioner i anslutning till de ovan nämnda föremålen utan att tillstånd som avses i den föreslagna skjutvapenlagen fordras. En förutsättning skall vara att verksamheten baserar sig på avtalet mellan de stater som är parter i Nordatlantiska fördraget och andra stater som deltar i Partnerskap för fred om status för deras styrkor (FördrS 65/97).

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslagen

1.1. Skjutvapenlagen

1 kap. Tillämpningsområde

1 §. *Tillämpningsområde. 1 mom.* Det föreslås att lagens tillämpningsområde skall vara mera omfattande än de gällande bestämmelsernas tillämpningsområde. Lagen skall gälla vissa projektiler på det sätt som vapendirektivet och Schengenkonventionen förutsätter. Tillämpningsområdet skall om-

fatta sådana projektiler som primärt betraktas som förbjudna i vapendirektivet eller Schengenkonventionen. I propositionen används om dessa projektiler benämningen särskilt farliga projektiler. I lagen angående skjutvapen och skjutförnödenheter och motsvarande förordning bestäms om skjutvapen och dessutom om skjutförnödenheter. Det sistnämnda begreppet har främst ansetts omfatta vapenpatroner. Det föreslås att uttrycket skjutförnödenheter ersätts med ordet patroner. I den föreslagna skjutvapenlagen bestäms dessutom om vapendelar.

2 mom. Enligt 2 mom. skall den föreslagna lagen också gälla robot- och raketuppskjutningssystem. Ingetdera systemet kan betraktas som skjutvapen enligt den föreslagna definitionen, åtminstone inte i alla sammanhang, eftersom både en robot och en raket kan ha en egen raket- eller motsvarande reaktionsmotor som kraftkälla. De avfyras således inte nödvändigtvis med hjälp av krutgasttryck eller detonationstryck från en tändsats på det sätt som är typiskt för en skjutvapenprojektil, utan de flyger genom att deras egen motor driver dem framåt eller sätter dem i rörelse. I bilaga 1 till vapendirektivet räknas dock också explosiva militära missiler och deras startlavetter som skjutvapen. Eftersom raketuppskjutningstuber är vapen som i hög grad motsvarar missiler, är det motiverat att också de skall omfattas av den föreslagna lagens tillämpningsområde.

I den föreslagna lagen används begreppen robot- och raketuppskjutningssystem. Begreppen skall anses omfatta både den egentliga roboten och raketen, som innehåller en stridsladdning eller någon annan militär nytolast, och den lavett eller avskjutningsanordning som behövs för att avfyra dem. När det är fråga om bärbara system kallas lavetten avskjutningsanordning. Andra delar än de som nämns ovan, vilka eventuellt ingår i systemen, skall inte omfattas av lagens tillämpningsområde. Det karakteristiska för en robot är att den styrs mot sitt mål eller söker sig till det självständigt. Raketen bana kan däremot inte påverkas efter det att raketen har avfyrats. I vissa tillämpningar som är avsedda för militärt bruk kan också vanliga stormgevär användas som uppskjutningsunderlag för raketer. Då skall denna helhet betraktas som ett raketuppskjutningssystem.

Enligt 1 § 2 mom. förordningen angående skjutvapen och skjutförmådenheter hänförs till skjutvapen också gaspistoler och övriga för avlossande av gasladdningar avsedda eller till sin verkan och sitt användningssyfte med dem jämförliga apparater. Det har ansetts att också gassprayer är sådana apparater. Enligt lagförslaget skall de bestämmelser som gäller skjutvapen också fortsättningsvis tillämpas på gassprayer. Gaspistolerna hör för sin del till de skjutvapen som avses i lagförslaget och omfattas redan av denna orsak av lagens tillämpningsområde. Det är dock inte helt problemfritt att de bestämmelser som gäller gassprayer tas in i skjutva-

penlagstiftningen. Bestämmelserna i vapendirektivet och i Schengenkonventionen gäller inte gassprayer. Sålunda kan förfarandena enligt vapendirektivet inte tillämpas på dem.

Beroende på det ämne som gassprayerna innehåller kan de vara redskap som antingen förlamar tillfälligt eller t.o.m. är mycket farliga för hälsan. Vissa gassprayer som innehåller höga koncentrationer av tårgas eller andra ämnen kan t.o.m. medföra blindhet hos den mot vilken de används. Utöver för självförsvar lämpar sig gassprayerna också för anfall. Därför är det fortfarande nödvändigt med regler som gäller dessa redskap, även om vapendirektivet eller Schengenkonventionen inte kräver tillståndsplikt för dem. Då det emellertid är fråga om ett redskap som i många väsentliga avseenden avviker från ett skjutvapen, skulle det vara ändamålsenligt att bestämmelserna om gassprayer ingick i någon annan författning än i skjutvapenlagen. Avsikten är också att möjligheterna att flytta de bestämmelser som gäller gassprayer från skjutvapenlagen skall bedömas i samband med det andra skedet av totalreformen av skjutvapenlagstiftningen.

I paragrafens 2 mom. nämns dessutom de bestämmelser i den föreslagna lagen som inte skall tillämpas på gassprayer. När det gäller gassprayer omfattar tillämpningsområdet bl.a. inte de paragrafer som gäller förfarandena enligt vapendirektivet samt vapensamlade.

2 §. *Skjutvapen. 1 mom.* I paragrafen definieras begreppet skjutvapen. I definitionen används uttrycket "krutgasttryck", eftersom det när det gäller skjutvapen vanligen är fråga om krut som brinner i en patron och inte detonerar. Processen är långsammare då krutet brinner i en patron och inte detonerar och den ger således inte upphov till något detonationstryck. I vissa sällsynta fall kan krutet i en patron detonera och samtidigt slå sönder vapnet. Då kan man tala om att vapnet detonerar. Det är tekniskt möjligt, fastän i praktiken mycket sällsynt, att avfyra kulor också med hjälp av detonationstryck. Då får kulan inte sin rörelseenergi av krutet utan av det tryck som uppkommer då tändsatsen i patronen detonerar eller av något motsvarande tryck.

Begreppet projektil är avsett att ha ett vidsträckt innehåll. Det omfattar i princip alla sådana föremål som kan avfyras med ett skjutvapen, såsom kulor, hagel och granater. Projektilerna kan vara antingen detonerande

eller icke-detonerande. Det är nödvändigt att ta in förlamande ämnen i förteckningen i definitionen för att också gaspistoler skall kunna betraktas som skjutvapen enligt definitionen. Ur en gaspistol flyger nödvändigtvis inte alla gånger en projektil ut, utan projektilen kan också slås sönder mot ett filter i vapnets pipa. Ur vapnets pipa flyger således endast det förlamande ämnet ut, ingen fast projektil.

Momentet innebär en ändring av den definition på skjutvapen som ingår i 1 § 1 mom. förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter. I den föreslagna bestämmelsen förutsätts inte uttryckligen att skjutandet kan medföra fara för liv. En sådan möjlighet skall dock alltid anses hänföra sig till vapen. Enligt bestämmelsen skall skjutandet dock medföra fara för människan. Redan möjligheten att orsaka en relativt liten skada, t.ex. irritation i ögonen orsakad av en dos tårgas eller ett fall orsakat av tillfällig förlamning, utgör en sådan fara. Däremot skall lagen inte gälla vapen som enbart åstadkommer ett skarpt ljud när de avfyras, såsom s.k. startpistoler.

Enligt definitionen kan leksaker som till sin yttre form påminner om skjutvapen inte betraktas som skjutvapen, eftersom den möjlighet att orsaka fara som är förknippad med vapen saknas hos dem. Detsamma skall gälla vapenimitationer, dvs. replica-vapen.

Avsikten är att signalpistoler, dvs. lypspistoler anses höra till skjutvapen. Tidigare var dessa sådana redskap som krävde tillstånd enligt skjutvapenlagstiftningen tills dess omnämnandet av dem slopades ur 1 § 2 mom. förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter, genom en förordning om ändring av förordningen. Efter den 1 juni 1989 har förvärv och innehav av signalpistoler inte krävt tillstånd. Förslaget att de skall omfattas av tillståndsplikten grundar sig på att brott mot liv har förövats med signalpistoler i Finland. På marknaden finns mycket korta signalpistoler med två pipor, som lätt kan försees med en inre pipa av metallrör, varvid samma patroner som används i hagelgevär kan användas också i dem. Dessutom har vissa medlemsstater i EU i praktiken förutsatt att en signalpistol får innehållas inom deras territorium endast, om innehavaren visar upp ett tillstånd till innehav av signalpistolen som meddelats av myndigheten i bosättningslandet. Då något tillstånd inte kan meddelas i Finland har detta medfört prak-

tiska problem i synnerhet för vissa småbåtsförare.

2 mom. I vapendirektivet och Schengenkonventionen ingår inte någon definition på skjutvapen. I vardera ingår dock bestämmelser om vilka redskap som inte behöver omfattas av tillämpningsområdet för de bestämmelser som gäller skjutvapen eller av tillståndsplikten. Schengenkonventionen är också i detta avseende strängare än vapendirektivet. Enligt artikel 80.2 i konventionen kan vapen för signalgivning, tårgas eller livräddning lämnas utanför tillståndsplikten. En förutsättning är dock att kulammunition eller ämnen som kan orsaka bestående hälsoskador inte kan avfyras med dem.

Den föreslagna definitionen på skjutvapen skall inte omfatta bedövningsredskap som används vid djurslakt och ur vilka någon projektil inte flyger ut, utan ur vilka en metalltapp eller något motsvarande föremål skjuts ut med hjälp av krutgastryck eller någon annan kraftkälla. Definitionen skall inte heller omfatta spikpistoler som används i byggnadsarbete, eftersom i dem som projektil inte används kulor, hagel eller motsvarande projektiler, utan spik eller något liknande byggnadsredskap. Det skall dock inte vara möjligt att utan särskilda kunskaper och färdigheter ändra en spikpistol till ett redskap med vilket kulor eller hagel kan avfyras så att det kan medföra fara för människan. Med kulor och hagel avses i momentet uttryckligen sådana projektiler som används i vanliga skjutvapen.

Som skjutvapen skall inte heller betraktas redskap som är avsedda att användas vid livräddning eller för vetenskapliga eller industriella ändamål. Inte heller dessa redskap skall dock få vara sådana att någon utan särskild sakkunskap och skicklighet kan ändra dem till sådana redskap med vilka det går att avfira kulor eller hagel så att det kan medföra fara för människan. Utanför definitionen faller sålunda vissa industrianonorer samt kastanordningar för räddningslinor som används vid sjöräddning. Andra redskap som faller utanför definitionen är bl.a. vissa provningsredskap som används vid hållfasthetsmätningar.

Enligt 1 § 3 mom. i förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter anses såsom vapen inte gamla skjutvapen, vilka såsom minnes- eller dekorationsföremål förvaras i offentliga samlingar eller i enskilda hem. Någon närmare definition på ett

gammalt vapen ingår dock inte i förordningen. I praktiken har vapen som tillverkats 1880 eller tidigare betraktats som gamla vapen.

Enligt artikel 82 i Schengenkonventionen kan skjutvapen av en modell eller tillverkning från tiden före 1870 lämnas utanför bestämmelsernas tillämpningsområde, förutsatt att de inte tillåter användning av modern ammunition avsedd för otillåtna vapen eller vapen som inte får innehas utan tillstånd enligt Schengenkonventionen. Övriga vapen skall omfattas av tillämpningsområdet, även om undantag kan beviljas i specialfall också när det gäller dem.

Enligt propositionen skall andra skjutvapens än svartkrutvapens ålder inte ha någon betydelse när det gäller lagens tillämpningsområde. Den prövningsrätt genom nationella bestämmelser som Schengenkonventionen tillåter i detta avseende är så liten att den inte har någon praktisk betydelse. Således är alla vapen med vilka kulor, hagel, andra projektiler eller förlamande ämnen kan avfyras skjutvapen enligt den föreslagna definitionen, om de inte med stöd av det föreslagna momentet skall anses falla utanför lagens tillämpningsområde. Om undantag från den tillståndsplikt som gäller svartkrutvapen, vilka således också är skjutvapen enligt definitionen på skjutvapen, bestäms i 19 § 2 mom.

3 mom. Enligt bilaga 1 till vapendirektivet betraktas vapen som har gjorts varaktigt obrukbara inte som skjutvapen. Deaktiveringsförfarandet skall dock vara godkänt av ett officiellt organ. Enligt artikel 82 i Schengenkonventionen skall deaktivering garanteras genom plombering av en officiell myndighet eller godtas av en sådan myndighet. I samband med det andra skedet av totalrevideringen av skjutvapenlagstiftningen skall nödvändiga bestämmelser utfärdas så att alla enskilda deaktiverade vapen förses med stämpel på att deaktivering har godkänts av en myndighet.

Enligt propositionen skall bestämmelser om försättande av skjutvapen i varaktigt obrukbart skick utfärdas genom förordning. Ett skjutvapen skall enligt förordningen kunna göras varaktigt obrukbart antingen genom att vapnet deaktiveras eller skrotas. Med stöd av bestämmelsen om bemyndigande i 119 § 3 mom. i den föreslagna lagen skall behövliga bestämmelser utfärdas som tekniska anvisningar, så att ett vapen som deakti-

verats i enlighet med dem inte längre betraktas som skjutvapen.

Skyldigheten att försätta ett skjutvapen i varaktigt obrukbart skick kan uppkomma främst till följd av att giltighetstiden för det tillstånd som berättigar till innehavet går ut, om vapnet inte överläts till en innehavare av behörigt tillstånd. Dessutom kan det hända att någon får ett vapen i arv, men att förutsättningar för erhållande av tillstånd inte finns. Då ger deaktivering av vapnet möjlighet att förvara vapnet som ett minnesföremål. I praktiken utgör deaktiverade skjutvapen dessutom samlarobjekt för vissa vapensamlare.

3 §. *Vapendelar*. Delarna till ett skjutvapen definieras på samma sätt både i bilaga 1 till vapendirektivet och i artikel 78.2 i Schengenkonventionen. I förslaget betraktas en patronkammare eller en motsvarande del, en pipa eller ett eldrör samt ett slutstycke som inte är fäst vid ett skjutvapen som vapendelar. En patronkammare som inte är fäst vid ett vapen är dock inte tekniskt något entydigt begrepp. Patronkammaren på en revolver är vapnets trumma eller i själva verket endast ett hål på den del av vapnet där patronen placeras då vapnet laddas. Sålunda borde såsom patronkammare betraktas den del av ett vapen eller av dess pipa eller eldrör där patronen eller någon annan kraftkälla som liknar en krutladdning och som sätter projektilen i rörelse placeras då vapnet laddas. Ett vapens pipa kallas av hävd eldrör, om diametern överstiger 20 mm. Med ett slutstycke avses i praktiken vapnets låsmekanism.

Endast ovan nämnda funktionella helheter skall betraktas som vapendelar, men däremot inte delar till en vapendel. Med att delen inte är fäst vid ett vapen avses att en vapendel som är fäst vid ett vapen inte skall betraktas som en självständig vapendel.

De vapendelar som nämns i paragrafen är delar som är väsentliga för att ett vapen skall fungera och som utsätts för krutgastryck eller något annat explosionstryck. Om någon av dem saknas är det omöjligt att sammanställa ett fungerande skjutvapen. Även om en ljuddämpare som fästs vid vapnets pipa vid avfyrning delvis utsätts för krutgastryck eller något annat explosionstryck, betraktas den dock inte som en vapendel, eftersom den inte är en nödvändig del för att vapnet skall fungera. Som vapendelar betraktas inte heller ett vapens stom-

me, siktanordning och patronmagasin som inte är fästa vid ett vapen.

4 §. *Projektiler*. Begreppet projektil skall ges en vid tolkning. Som projektiler betraktas alla sådana föremål som kan avfyras med ett skjutvapen. Således omfattar begreppet åtminstone kulor, hagel, granater, spik och andra metallbitar. Projektilerna kan vara antingen detonerande eller icke-detonerande.

5 §. *Patroner*. 1 mom. Det föreslås att uttrycket skjutförmödenhet, som används i lagen och förordningen angående skjutvapen och skjutförmödenheter, ersätts med ordet "patron". Skjutförmödenhet är ett allmänt begrepp, varmed avses bl.a. funktionsklara patroner, granater, tändrör, krutladdningar, tändhatter och tändskruvar. En patron är en funktionsklar kombination av hylsa, tändhatt, krut och projektil eller av tändhatt, krut och projektil. Med patron avses också andra motsvarande förmödenheter. Uttrycket motsvarande förmödenhet behövs, eftersom det är svårt att bedöma hurdana patroner den vapentekniska utvecklingen för med sig. Redan nu används patroner som saknar hylsa. Dessa omfattas av begreppet patron. Däremot skall sådana kulor och hylsor som inte innehåller krut eller andra sprängämnen inte betraktas som patroner.

2 mom. I momentet definieras olika typer av patroner exakt. Det är nödvändigt att ta in definitionerna i lag, eftersom skjutvapenstyperna i praktiken delvis kan definieras med hjälp av de patroner som är avsedda för olika vapentyper. Eftersom modifiering av en vapentyp utan behörigt tillstånd skall vara straffbart enligt propositionen, skall det också med tanke på den laglighetsprincip som uttrycks i 6 a § regeringsformen anses nödvändigt att alla de begrepp som är av betydelse för fastställande av straffbarhetsområdet definieras på lagnivå. Sålunda måste detaljerade definitioner också på patroner ingå i lagen.

En väsentlig faktor vid definieringen av patroner är indelningen i hagelgevärspatroner och patroner med central- eller kantantändning. Patroner med centralantändning används i regel i vapen av annan kaliber än .22, såsom vanliga gevär och pistoler, medan patroner med kantantändning i regel används i vapen av kalibern .22, dvs. exempelvis salongsgevär och miniatyrpistoler. Det finns undantag till denna regel, men den är en logisk indelningsgrund för olika typer av vapen. Begreppet hagelgevärspatron omfattar

både hagelpatroner enligt 18 § jaktförordningen och hagelgevärspatroner med kula och hagelpatroner, där kulor avsedda för hagelgevär används. Med signalpatron avses en patron som lämpar sig för både signalering och belysning. En startskottpatron som vid avfyrning enbart åstadkommer ett skarpt ljud skall således inte omfattas av lagens tillämpningsområde.

3 mom. I 3 mom. ingår en hänvisning till lagen om explosionsfarliga ämnen och med stöd av den utfärdade bestämmelser, som är nödvändig med tanke på den föreslagna lagens informativa karaktär.

6 §. *Skjutvapenstyper*. 1 mom. I momentet ingår en uttömmande förteckning över skjutvapenstyperna. Klassificeringen är nödvändig för att man i tillståndsförvaltningen skall kunna behandla olika skjutvapen på ett ändamålsenligt sätt med tanke på deras egenskaper. Den föreslagna indelningen i vapentyper motsvarar rätt långt det klassificeringssätt och språkbruk som redan har etablerat sig i praktiken. Sådana skjutvapenstyper som är ovanliga med tanke på konstruktion och funktion ingår i typen "annat skjutvapen".

2 mom. I motiveringen till 5 § utreddes redan varför det är nödvändigt att föreslå att så här detaljerade och till sin natur tekniska definitioner skall tas in i lagen. Både när det gäller patroner och när det gäller skjutvapen är det också fråga om definitioner som är centrala för hela lagen. Också därför är det nödvändigt att ta in åtminstone de väsentliga delarna av definitionerna på olika vapentyper i lagen.

Hagelgevär definieras som ett vapen i vilket hagelgevärspatroner används. Hagelgevären har vanligen slätborrat lopp. Utöver sådana hagelgevär med slätborrat, icke räfflade lopp tillverkas numera emellertid också hagelgevär med räfflat lopp. Med dessa hagelgevär är det meningen att i synnerhet kompakta patroner för hagelgevär skall avfyras.

Med *gevär* avses andra vapen i gevärsklass än vapen med kaliber 22, eftersom vapen med denna kaliber i gevärsklass är *salongsgevär* enligt förslaget. I ett gevär används antingen patroner med centralantändning eller patroner med kantantändning. Projektilen kan vara en kula eller hagel. I ett salongsgevär används patroner med kaliber 22 och kantantändning. Också i ett salongsgevär kan projektilen vara en kula eller hagel. Enligt förslaget finns det en motsvarande

skillnad mellan *pistol* och *miniatyrpistol* samt mellan *revolver* och *miniatyrrevolver*.

Ett *kombinationsvapen* är ett vapen i gevärsklass i vilket patroner med central- eller kantantändning och hagelgevärspatroner används. Dessa vapen har således både en gevär- och en hagelpipa. Med *gasvapen* avses i den föreslagna bestämmelsen ett sådant redskap med vilket endast gaspatroner kan avfyras. Med *gasvapen* avses således inte gassprayer. Med *signalpistol* avses ett vapen i vilket enbart signalpatroner kan användas. Signalpistoler kallas också lypistoler. Då en signalpistol med beaktande av definitionen på signalpatron skall vara avsedd både för signalering och belysning, skall ett vapen som enbart får till stånd ett skarpt ljud då det avfyras inte betraktas som en signalpistol. Sådana redskap, som vanligen kallas knallpulver- eller startpistol, omfattas över huvud taget inte av lagens tillämpningsområde enligt 2 § 1 mom. i den föreslagna lagen. Med *svartkrutvapen* avses ett vapen som är avsett att användas endast med svartkrut och som inte har konstruerats eller förstärkts för laddningar som innehåller röksvagt krut.

Med begreppet *annat skjutvapen* avses i den föreslagna lagen alla sådana skjutvapen som inte är sådana skjutvapen som avses i momentets 1-11 punkt. Begreppet omfattar bl.a. olika skjutvapen som används i industriellt syfte och sådana gevär och hagelgevär som vad den totala längden eller längden på pipan beträffar inte faller inom de gränser som nämns i momentet. Sådana vapen har tillverkat speciellt för polisens och andra myndigheters bruk.

7 §. *Skjutvapnens funktionssätt. 1 mom.* I momentet ingår en uttömmande förteckning över skjutvapnens funktionssätt. Indelningen baserar sig på klassificeringen av vapen i bilaga 1 till vapendirektivet. Skillnaderna i skjutvapnens funktionssätt innebär stora skillnader också när det gäller vapnens eldkraft. Därför är det ändamålsenligt att funktionssätten skiljs åt också med tanke på tillståndsförfarandet. Indelningen behövs således på grund av vapendirektivet men också av nationella skäl. Det är nödvändigt att ta in bestämmelser om skjutvapnens funktionssätt på lagnivå, på samma sätt som bestämmelserna om patroner och skjutvapenstyper, eftersom det föreslås att modifiering av ett vapens funktionssätt utan tillstånd skall vara straffbart.

2 mom. Skillnaden mellan *enkelskott* och

enkelskott med magasin ligger däri att i det förstnämnda fallet måste en ny patron alltid sättas in i vapnet efter varje skott, medan däremot i det sistnämnda fallet en ny patron fås in i patronkammaren med hjälp av en manuell laddningsrörelse. Definitionen på enkelskott omfattar också vapen med flera pipor, där vapnets varje pipa eller eldrör kan avfyras en gång utan att vapnet måste laddas däremellan. Vapen av denna typ är bl.a. hagelgevär med parallellt eller på varandra liggande pipor. Ett nytt skott kan i regel avfyras snabbare med ett vapen med funktionsättet enkelskott med magasin än med ett vapen med funktionssättet enkelskott. *Själv-laddande enkelskott* är ett funktionssätt där vapnet självt utför laddningsrörelsen. Med ett sådant vapen kan således mycket snabba riktade skott avfyras i en följd. Ett sådant vapen kallas vanligen halvautomatiskt. *Automateld* är ett funktionssätt där oavbruten eld kan avfyras med ett tryck på avtryckaren. Ett sådant vapen kallas därför ofta automatvapen eller serieeldvapen.

8 §. *Fickvapen. 1 mom.* I de gällande bestämmelserna om skjutvapen definieras fickvapen inte. Detta har medfört ett sådant missförhållande att måtten på ett vapen som uppfattas som fickvapen har varierat något hos de olika tillståndsmyndigheterna. Orsaken till att definitionen på ett fickvapen tas in i lagen är att ett litet vapen är lätt att gömma. Det är ändamålsenligt att tillstånd att förvärva och inneha fickvapen meddelas endast för ett sådant användningssyfte där det att vapnet är lätt att gömma kan anses godtagbart.

Ett fickvapen definieras genom att exakta mått på ett fickvapen anges i momentet. Avsikten är att mätningen skall kunna utföras så enkelt som möjligt. Det föreslås att mätningen skall ske med hjälp av en särskild vapenlåda. Ett skjutvapen som rymmer i vapenlådan är ett fickvapen. Ett vapen som inte rymmer i lådan skall däremot inte betraktas som fickvapen. De mått som ingår i definitionen är olika för revolverar och för andra skjutvapen. Till denna del baserar sig förslaget på att en revolver till sin konstruktion är ett tjockare vapen än en pistol. Således kan också den låda som används vid mätningen av revolverar vara längre än den som används vid mätning av andra vapen.

2 mom. Då mätningen utförs skall skjutvapnet vara försett med ordinarie utrustning. Det får inte vara försett med sådana

delar eller sådan utrustning som avsiktligt ökar vapnets mått. Också vapnets magasin skall vara lösttaget. Avsikten med momentet är att förhindra försök att ändra ett vapens mått med konstgjorda konstruktioner som avsiktligt ökar vapnets yttre mått.

9 §. *Särskilt farliga skjutvapen.* Både vapendirektivet och Schengenkonventionen förutsätter att förvärv och innehav av vissa skjutvapen skall vara förbjudet. Denna förpliktelse uppfylls genom att dessa förbjudna vapen definieras som särskilt farliga skjutvapen och genom att strängare och mera exakta krav uppställs för förvärv och innehav av dem än för andra vapen.

Den föreslagna bestämmelsen uppfyller kraven i vapendirektivet. När det gäller förbjudna skjutvapen är bestämmelserna i Schengenkonventionen svårare att tolka än bestämmelserna i vapendirektivet, men bestämmelsen uppfyller också åtminstone de förpliktelser som tydligt nämns i artikel 79 i Schengenkonventionen.

När det gäller kanoner skall alla moderna kanoner betraktas som särskilt farliga. De är i regel bakladdningspjäser. Mynningsladdade pjäser är gamla skjutvapen, vanligen museivapen som har samlarvärde. För rekylfria pansarvärnsvapen, granatkastare och motsvarande skjutvapen samt robot- och raketuppskjutningssystem finns i regel inte några godtagbara användningssyften utanför försvarsmakten. Granatgevär som är avsedda för myndigheternas bruk skall också betraktas som granatkastare. Det enda syftet med dem är att skjuta iväg olika slag av granater. Med ett vanligt stormgevär och hagelgevär går det dessutom ofta att skjuta iväg granater. Extra utrustning som gör det möjligt att skjuta iväg dylika gevärsgranater gör dock inte ett vapen till en granatkastare. Det tillstånd som berättigar till innehav av ett sådant vapen skall dock också innefatta rätt att inneha och skjuta iväg granater. Begreppet särskilt farliga skjutvapen skall också omfatta automatvapen, oberoende av användningssyftet, så som såväl vapendirektivet som Schengenkonventionen förutsätter.

Med ett skjutvapen maskerat som ett annat föremål avses i propositionen en pistol maskerad som en penna, ett gevär maskerat som en promenadkäpp eller ett paraply, en maskinpistol maskerad som en portfölj och motsvarande vapen. Också andra skjutvapen av vilka avsiktligt har tillverkats ett föremål som har ett för ett skjutvapen atypiskt utse-

ende i syfte att vilseleda den person som granskar vapnet att betrakta det som ett annat föremål än ett skjutvapen skall betraktas som vapen maskerade som ett annat föremål enligt propositionen.

10 §. *Särskilt farliga patroner och projektiler. 1 mom.* Vapendirektivet och Schengenkonventionen förutsätter att vissa patroner och projektiler för sådana patroner förbjuds. Det föreslås att förbudet på nationell nivå genomförs så att dessa förbjudna patroner omfattas av begreppet särskilt farliga patroner. Tillstånd kan erhållas också för förvärv och innehav av sådana patroner, men kraven för erhållande av tillstånd skall vara strängare och mera exakta än för vanliga patroner. I motsats till andra patroner skall det inte vara möjligt att förvärva särskilt farliga patroner med stöd av ett tillstånd som meddelats för innehav av ett skjutvapen. Det skall dock vara möjligt att erhålla tillstånd att förvärva särskilt farliga patroner av särskilda skäl med stöd av ett sådant skjutförnödenhetstillstånd som avses i den föreslagna lagens 62 §. Genom detta förfarande beaktas deras behov som har vapen som hobby och grundat behov att förvärva ovan nämnda patroner. Genom förfarandet uppfylls också de krav som uppställs bestämmelsen i artikel 6 i vapendirektivet och i artikel 79.2 i Schengenkonventionen, enligt vilka tillstånd att förvärva och inneha förbjudna patroner kan meddelas endast i särskilda fall och endast om det inte medför någon fara för allmän ordning och säkerhet.

Enligt bilaga 1 till vapendirektivet är ammunition med kroppsskyddspenetrerande projektiler samt explosions- och brandprojektiler för militärt bruk förbjudna. Vapendirektivet förbjuder dessutom utvidgande patroner avsedda för handvapen. Förvärv och innehav av sistnämnda patroner kan dock tillåtas då de skall användas vid sportskytte eller jakt av personer med rätt att bruka skjutvapen. Projektiler för alla sådana patroner som är förbjudna enligt vapendirektivet är också förbjudna.

Enligt artikel 79.1 i Schengenkonventionen är i regel samma patroner och projektiler förbjudna som enligt vapendirektivet. Det förutsätts dock inte att patronerna är avsedda för militärt bruk. I detta avseende är Schengenkonventionen strängare än vapendirektivet. När det gäller penetrerande patroner används uttrycket "pansarammunition" i konventionen. Med beaktande av de nog-

grannare definitionerna på patroner i slutet av bilaga 1 till vapendirektivet kan ovan nämnda uttryck i vapendirektivet och Schengenkonventionen anses ha samma innehåll, med undantag för den betydelse som vapendirektivet tillmäter militärt bruk. När det gäller patroner som används i handvapen förbjuder Schengenkonventionen ihåliga spetskulor och dumdumkulor i stället för utvidgande projektiler, som är det begrepp som används i vapendirektivet.

Till begreppet särskilt farliga patroner hänförs enligt momentet pansarpenetrerande patroner samt explosions- och brandpatroner. Med pansarpenetrerande patroner avses projektiler med en hård, penetrerande kärna. Med explosionspatroner avses patroner med en projektil som innehåller ett sprängämne som får till stånd att projektilen exploderar vid anslag. Med brandprojektiler avses patroner med en projektil som innehåller ett ämne som börjar brinna då projektilen når sitt mål. Med brandprojektiler avses således inte projektiler som används vid övnings-skjutningar med hagelgevär och som lyser endast ett tiotal meter, och inte heller spår-ljuskulor som vid avfyrningen visar projektilens flygbana med hjälp av ett spårlyus. Patroner för vanliga signalpistoler skall inte heller betraktas som brandpatroner. Det ändamål för vilka patronerna är avsedda har inte någon betydelse enligt momentet. Alla de patroner som avses i momentet skall således betraktas som särskilt farliga, oberoende av om de är avsedda för militärt bruk eller inte.

Enligt momentet skall också sådana patroner med centralantändning och hålspetsprojektil eller vid anslag utvidgande projektil vilka är avsedda för andra handvapen än miniatyrpistol eller miniatyrrevolver betraktas som särskilt farliga patroner. Enligt artikel 79.1 i Schengenkonventionen skall alla ihåliga spetskulor oavsett kaliber förbjudas. Förbudet torde dock inte kunna avse patroner med kantantändning och kaliber 22 som är avsedda för miniatyrpistol och miniatyrrevolver och som inte kan anses särskilt farliga med tanke på deras effekt.

Hålspetskulor tillverkas av flera olika orsaker. Orsaken till att en hålspetskula tillverkas kan vara tillverkningsteknisk eller en strävan efter en mera balanserad flygbana och effektivare nedslag för kulan. Orsaken kan också vara en strävan efter att åstadkomma en större sårkanal eller annan mot-

svarande skada i mjukvävnaden hos ett levande mål än vad en vanlig kula åstadkommer. Kulor som är avsedda för det sistnämnda syftet används närmast vid jakt. De används också av olika myndigheter. Andra hålspetskulor än sådana som särskilt är avsedda för att åstadkomma en stor sårkanal används dock i handvapen också inom vissa skjutgrenar som kan anses godtagbara. Bestämmelserna i Schengenkonventionen lämnar dock inte rum för någon prövningsrätt i saken. Konventionen föreskriver att patroner med hålspets för handvapen är förbjudna, oberoende av användningssyfte.

Alla projektiler utvidgas i någon mån vid anslaget. I det föreslagna momentet avses därför med särskilt farliga patroner vid anslag utvidgande patroner med centralantändning. På detta sätt kommer definitionen att omfatta patroner vilkas projektiler uttryckligen har som syfte att utvidgas när det nått sitt mål och på detta sätt ge upphov till en stor sårkanal eller skada i mjukvävnaden. Till dessa patroner hör också dumdumkulor som nämns i Schengenkonventionen. Med dumdumkula avses vanligen en kula som är försedd med mantel och vars spets har försvagats för att åstadkomma att kulan utvidgas eller splittras. Det begrepp som nämns i momentet omfattar däremot inte vanliga patroner med halv- eller delmantel. Syftet med de sistnämnda patronerna är huvudsakligen att hålla ihop kulan, tillåta större utgångshastigheter för den och förhindra att blyet i kulan kommer i kontakt med krutets förbränningsgaser och pipans väggar. Blyutsläppen från sådana patroner i synnerhet i inandningsluften och på skyttens hud är betydligt mindre än från patroner med kulor av helbly.

Utöver de patroner som är förbjudna enligt vapendirektivet och Schengenkonventionen skall begreppet särskilt farliga patroner i momentet omfatta också vissa andra patroner, såsom patroner med splitterverkan. Begreppet särskilt farliga patroner skall också omfatta patroner med en pilprojektil och patroner med flera än en kula. För patroner med splitterverkan finns inte något godtagbart användningssyfte för annat än militärt bruk. Detsamma gäller pilprojektiler, som ofta kallas *flechette*, vilket är den franska benämningen. Pilprojektilerna är vanligen underkalibriga projektiler med vass spets och stabiliserade med fena eller vinge. Flera sådana kan laddas i en patron. Syftet med

dem är att orsaka stor skada i ett levande mål. Pilarna i en patron sprider sig över ett vidsträckt område och det är svårt att avlägsna dem från mjukvävnaden. Med patroner med flera än en kula avses patroner med flera projektiler efter varandra. Syftet med dessa patroner är att med ett skott avfira många kulor eller andra projektiler som sprider sig något under flygningen. Projektilerna har då en liknande effekt som en kort serie som avfyras med ett serieeldvapen. Patroner med hagel, t.ex. vanliga hagelgevärspatroner, betraktas inte som dylika patroner.

2 mom. Enligt momentet avses med särskilt farliga projektiler projektiler för sådana patroner som nämns i 1 mom. och som är förbjudna enligt vapendirektivet eller Schengenkonventionen. Särskilt farliga patroner och projektiler kan definieras närmare genom förordning med stöd av det bemyndigande som ingår i lagförslaget 119 § 1 mom. 2 punkt.

11 §. *Gasspray*. Med gasspray avses i förslaget ett redskap med vilket tårgas eller ett förlamande ämne med motsvarande användningssyfte och effekt kan spridas i luften med hjälp av en drivgas eller på något annat sätt. Avsikten med att använda en gasspray är att temporärt förlama den som sprayen riktas mot och beröva honom handlingsförmågan. Gassprayer används vanligen i självförsvar. En säkerhetsspray som färgar sitt mål skall inte betraktas som en gasspray enligt definitionen, eftersom den inte har någon förlamande verkan. En hårsprayflaska med drivgas skall inte heller betraktas som en gasspray, eftersom dess användningssyfte inte är att förlama sitt mål.

Den förening som vanligen kallas tårgas är i själva verket inte någon gas, utan ett ämne som till det yttre påminner mycket om bordssalt. Polisen började använda tårgassprayer på 1960-talet. Som traditionellt verksam ämne i sprayerna har använts tårgas av typen CN. I någon mån har också tårgas av typen CS använts, som är förmånligare med tanke på tillverkningskostnaderna. CN-gasen har snabb verkan, medan CS-gasen däremot har långsam verkan. Utöver ovan nämnda produkter används åtminstone gas av typen CN/OC, som är en blandning av peppar och tårgas.

Koncentrationen av det förlamande ämnet i en gasspray har en avgörande betydelse för hur effektiv och farlig gassprayeren är. Låga koncentrationer av det förlamande ämnet

orsakar i allmänhet irritation i ögonen och näsans slemhinnor hos den som sprayen riktas mot, gör att ögonen sluts och det blir svårt att få syre. Användningen av en gasspray med ett sådant ämne medför i allmänhet inte fara för livet för den som sprayen riktas mot. Användningen av en gasspray med höga koncentrationer av det förlamande ämnet kan orsaka brännskador. En gasspray kan i vissa fall t.o.m. vara ett livsfarligt redskap. Enligt medicinalstyrelsen är tårgaskoncentrationer som överstiger 5 % farliga för hälsan. Inrikesministeriet har därför satt 2 % som koncentrationsgräns för tårgas i gassprayer som förs in till Finland. Motsvarande gräns när det gäller peppar är 5 %.

Den tekniska utvecklingen är svår att förutspå. Enligt definitionen i paragrafen skall redskap som innehåller tårgas, peppar eller andra förlamande ämnen med motsvarande användningssyfte och effekt, som eventuellt kommer ut på marknaden i framtiden, betraktas som gassprayer.

12 §. *Modifiering av skjutvapen och vapendelar*. 1 mom. Säkerheten i samband med användningen av skjutvapen förutsätter att tillståndsmyndigheten i varje enskilt fall överväger för hurudant skjutvapen tillstånd meddelas. Ett skjutvapens väsentliga egenskaper i detta avseende är åtminstone typ, funktionssätt och kaliber. Ett skjutvapens eldkraft och effekt är i hög grad beroende av vapnets ovan nämnda egenskaper. Vid tillståndsprövningen måste det också beaktas hur lätt vapnet kan gömmas. Sålunda är det också klart att tillståndshavaren inte kan ha rätt att utan tillstånd av en myndighet ändra vapnets ovan nämnda centrala egenskaper. En ändring av ett skjutvapens tekniska konstruktion så att vapnets ovan nämnda egenskaper ändras betraktas som modifiering av ett skjutvapen enligt momentet. Som modifiering av ett vapen betraktas sålunda alla sådana åtgärder till följd av vilka vapentypen, funktionssättet eller kalibern ändras och ett vapen som ursprungligen inte är ett fickvapen blir ett sådant.

Det är klart att en ändring av ett vapens ovan nämnda egenskaper så att vapnet blir effektivare än tidigare måste betraktas som ett större problem med tanke på allmän ordning och säkerhet än en sådan modifiering av ett vapen som leder till att det blir mindre effektivt än tidigare eller svårare att gömma. Både modifiering av ett enkelskottsgevär till serieeldvapen och modifiering av

en grovkalibrig pistol så att kalibern minskar är dock modifiering av ett vapen. Skillnaderna i fördömligheten när det gäller ovan nämnda åtgärder skall beaktas vid straffmätningen, om det är fråga om olovlig modifiering av ett vapen.

2 mom. Tillståndsplikten för vapendelar leder till att också vapendelar kan modifieras enligt förslaget. Regleringen genomförs genom att en hänvisning till paragrafens 1 mom. tas in i momentet. En åtgärd på en vapendel som leder till att ett skjutvapens egenskaper enligt 1 mom. ändras om vapendelen i fråga fästs på vapnet skall betraktas som modifiering av en vapendel. Som utgångspunkt används skjutvapnet sådant det hade varit om vapendelen hade fästs vid det innan åtgärden vidtogs. Modifiering är således att vapnets pipa borras så att den blir vidare, eftersom vapnets kaliber då ändras om pipan fästs på vapnet. Modifiering av en vapendel är också en sådan åtgärd på en vapendel som leder till att ett vapens funktionssätt eller typ ändras om delen i fråga fästs på vapnet. Modifiering är likaså att pipan sägas av så att ett skjutvapen till följd av det blir ett fickvapen om pipan i fråga fästs på vapnet.

13 §. *Bärande, transport, förvaring och innehav.* En central svaghet i våra gällande bestämmelser om skjutvapen är att lagen och förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter inte innehåller några sådana med tanke på tillämpningen av lagen viktiga definitioner som gäller innehav och bärande av skjutvapen. Begreppen används emellertid också i de gällande bestämmelserna. I den föreslagna paragrafen definieras de begrepp som hänför sig till hanteringen av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler och som är viktiga med tanke på tillämpningen av lagen.

Enligt förslaget innebär *bärande* av ett skjutvapen, en vapendel, patroner och särskilt farliga projektiler användning av sådana för ett i lagen fastställt godtagbart användningssyfte. I lagens 43 § 1 mom. ingår en uttömmande förteckning över vad som skall betraktas som godtagbara användningssyften. Bärande av ett vapen innebär således att det används för jakt eller sportskytte och likaså att ett sådant finns på ett museum eller i en samling. Användning av ett vapen för jakt är däremot inte bärande av vapen, om inte vapnets innehavare har ett tillstånd som berättigar till bärande av vapnet. Annars är det

fråga om olovligt innehav. Bärande omfattas således alltid av ett tillstånd som myndigheten har meddelat. Tillståndet meddelas i sin tur alltid för ett sådant godtagbart användningssyfte som avses i lagens 43 § 1 mom.

Med *transport* avses förflyttning av skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler från en plats till en annan. Avsikten med verksamheten är således enbart att byta det ställe där föremålen fysiskt finns. Vapen transporteras då tillståndshavaren per post sänder sitt vapen till en vapensmed för reparation. *Förvaring* innebär besittning av ovan nämnda föremål då de inte bärs eller transporteras. Ett vapen kan förvaras i en vapenaffärs lager, i en vapenställning, i ett dödsbo eller t.o.m. i bordslådan.

Innehav är ett överbegrepp till bärande, transport och förvaring. Således är såväl bärande, transport som förvaring innehav. Utan alla dessa delfaktorer kan man dock inte tala om rätt till innehav, eftersom denna rätt då inte är fullständig. Rätten att inneha ett vapen med stöd av ett tillstånd som berättigar till innehav ger rätt att såväl bära, transportera som förvara vapnet. Den i vars besittning ett dödsbos egendom är skall enligt lagförslagens 108 § 1 mom. ha rätt att under vissa förutsättningar transportera och förvara ett vapen, men däremot inte rätt att inneha vapnet, eftersom han inte direkt med stöd av ovan nämnda paragraf har rätt att bära vapnet i fråga. Så som konstaterades ovan är både transport och förvaring emellertid innehav. Rätt till innehav föreligger dock således inte i detta fall, eftersom rätt att bära vapnet saknas.

När det gäller olovligt innehav av ett skjutvapen, en vapendel, patroner eller särskilt farliga projektiler har det inte någon större betydelse vilken form av innehav det är fråga om. Sålunda är det likgiltigt om det är fråga om förvaring eller bärande av ett vapen, eftersom det i alla fall är fråga om olovligt innehav.

14 §. *Näring i vapenbranschen.* När det gäller verksamhet som hänför sig till skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler måste verksamhet som bedrivs i kommersiellt syfte och verksamhet som bedrivs i privat syfte skiljas åt. Med *idkande av näring i vapenbranschen* avses yrkesmässig verksamhet som hänför sig till strävan efter ekonomisk vinst. I enlighet med de begrepp som används i proposi-

tionen kallas denna typ av verksamhet för verksamhet i kommersiellt syfte. Idkande av näring i vapenbranschen kan omfatta handel med och tillverkning av ovan nämnda föremål samt reparation och modifiering av skjutvapen eller vapendelar.

Innehållet i paragrafen motsvarar i huvuddrag gällande reglering. Tillverkning av patroner och funktioner som hänför sig till särskilt farliga projektiler är dock inte tillståndspliktiga funktioner enligt de gällande bestämmelserna om skjutvapen.

15 §. *Vapensamlare*. De gällande bestämmelserna om skjutvapen innehåller ingen definition på en sådan person som samlar vapen för en samling enligt en på förhand uppgjord plan för att bevara och undersöka vapenhistoriska och vapentekniska fakta. I praktiken har godkännandet av en sådan, i propositionen som vapensamlare definierad persons samlingsplan dock i allmänhet varit en förutsättning för erhållande av tillstånd till förvärv och innehav av ett skjutvapen som hör till en samling. I praktiken har vapensamlarna förvärvat en stor del av sina vapen från försvarsmakten. Inom försvarsmakten har praxis varit att ur bruk tagna skjutvapen har överlåtits endast till vapensamlare som godkänts av polisen.

Enligt artikel 2.2 i vapendirektivet får vapensamlare lämnas helt utanför tillämpningsområdet för de bestämmelser som gäller skjutvapen. Detta förutsätter dock i praktiken att exakta bestämmelser om vapensamlare utfärdas. Enligt Schengenkonventionen är det däremot inte möjligt att lämna vapensamlare utanför tillämpningsområdet för bestämmelserna om skjutvapen. Enligt propositionen skall vapensamlarna omfattas av skjutvapenlagens tillämpningsområde. Propositionen innehåller bestämmelser som gäller vapensamlare och som preciserar begreppet betydligt.

Vapensamlarna har ofta stora mängder skjutvapen i sin besittning. Bland dem kan det också finnas ett flertal serieeldvapen. Det är ändamålsenligt att exakta förutsättningar för godkännande fastställs inte bara för dem som idkar tillståndspliktig näring i vapenbranschen utan också för vapensamlare. Detta är nödvändigt som motvikt till den speciella förtroendeställning som vardera gruppen föreslås få.

Vapensamlaren skall godkännas av länsstyrelsen. Enligt förslaget kan endast en fysisk person vara vapensamlare. I samband

med det andra skedet av totalreformen av skjutvapenlagstiftningen är det motiverat att överväga om också en sammanslutning kunde vara vapensamlare. Samtidigt kan också den frågan omprövas huruvida de tillståndspliktiga näringar som idkas i vapenbranschen kunde omfatta upprätthållandet av ett vapenmuseum. Dessa bestämmelser kan dock inte beredas inom den tid som står till buds i samband med reformens första skede.

16 §. *Definitioner som hänför sig till transport*. I paragrafen föreslås att de centrala begreppen i anslutning till överföringar, införsel, utförsel och transitering definieras. Gemensamt för alla definitionerna i paragrafen är att de hänför sig till transport av skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler från en stat till en annan.

I vapendirektivet och direktivet om explosiva varor förutsätts att de detaljerade formaliteter som gäller tillstånd och information och som nämns i direktiven iakttas vid överföring av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler från en medlemsstat i EU till en annan. I paragrafen föreslås därför ingå särskilda bestämmelser om överföringar från en medlemsstat i EU till en annan och om sådan införsel, utförsel och transitering som också berör någon annan stat än en medlemsstat i EU.

1 mom. Med *avgångsland* avses det land där transporten av skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler från ett land till ett annat börjar. Med *destinationsland* avses det land inom vars territorium transporten av ovan nämnda föremål från ett land till ett annat slutar. Med *transiteringsland* avses ett land genom vilket transporten från avgångslandet till destinationslandet går. Både en medlemsstat i EU och någon annan stat kan komma i fråga som avgångsland, destinationsland och transiteringsland.

Ett *förhandssamtycke* är i regel en förutsättning för erhållande av överföringstillstånd från en annan medlemsstat i EU. Det är ett intyg av en myndighet i en medlemsstat som uttryckligen är avsett att visas upp för myndigheten i en annan medlemsstat. Utöver förhandssamtycke krävs inga andra administrativa åtgärder från den medlemsstats sida som är överföringens destinationsland. I själva verket har förhandssamtycket karaktären av ett importtillstånd. Efter att förhandssamtycke har meddelats, med-

delar myndigheten i avgångslandet vanligen automatiskt överföringstillstånd. Förhandssamtycket är således ett intyg över att det inte finns någonting som hindrar att den som har fått förhandssamtycke meddelas tillstånd i avgångslandet att överföra skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler till destinationslandet.

Några detaljerade bestämmelser om innehållet i förhandssamtycket ingår inte i vapendirektivet. I praktiken är de förhandssamtycken som olika medlemsstater meddelar nästan likadana till det yttre. Detta gör att förhandssamtycket, som vanligen har gjorts upp på medlemsstatens eget språk, går lättare att tyda i en annan medlemsstat.

Avsikten med ett *slutanvändarintyg* är att ge tillståndsmyndigheten en tillförlitlig utredning om för vilket syfte de skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler som överförs eller förs in till eller ut från landet slutligen skall användas och av vem. Myndigheterna i alla stater utfärdar inte några slutanvändarintyg i praktiken. Det föreslås därför att också ett sådant intyg över den slutliga användaren som utfärdas av någon annan instans än uttryckligen en myndighet skall kunna vara ett slutanvändarintyg. Ett intyg av någon annan instans än en myndighet skall dock vara sådant att det enligt den tillståndsmyndighet som kräver att det skall visas upp kan betraktas som tillförlitligt.

Med *överföringstillstånd* avses i förslaget ett tillstånd som meddelas för överföring av skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler till en annan medlemsstat i EU. Artikel 11.2 i vapendirektivet innehåller mycket detaljerade bestämmelser om innehållet i överföringstillståndet. I artikel 10.2 i direktivet om explosiva varor ingår motsvarande bestämmelser om patroner. Meddelande av överföringstillståndet förutsätter förhandssamtycke av den medlemsstat som är destinationsland, om den staten har gett de övriga medlemsstaterna ett meddelande om saken enligt artikel 11.4 i vapendirektivet. Liksom förhandssamtycket har också överföringstillståndet vanligen gjorts upp på den utfärdande medlemsstatens språk. Till det yttre påminner överföringstillståndet och förhandssamtycket mycket om varandra. Också sakinnehållet i dem är nästan identiskt.

Europeiska skjutvapenpasset är ett intyg av en myndighet i en medlemsstat i EU över att

den som nämns i skjutvapenpasset har rätt att i den medlemsstaten inneha sådana skjutvapen och vapendelar som nämns i passet. Europeiska skjutvapenpasset är således ett intyg över de tillstånd som berättigar till innehav. Avsikten med det är i första hand att göra det lättare för dem som har tävlings-skytte som hobby och för jägare att röra sig med sina vapen från en medlemsstat till en annan för att utöva sin hobby. Texten i ett europeiskt skjutvapenpass skall skrivas på Europeiska unionens alla språk. Kommissionen har givit en rekommendation om innehållet i det europeiska skjutvapenpasset (93/216/EEG).

2 mom. Med *införsel* avses transport av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler till Finland från någon annan plats än en medlemsstat i EU. Med *utförsel* avses transport av ovan nämnda föremål från Finland till någon annan plats än en medlemsstat i EU. Med *överföring* avses transport från en medlemsstat i EU till en annan. Med beaktande av bestämmelserna i vapendirektivet skall transporten dock i sin helhet ske inom EG. I de paragrafer i förordningen om explosiva varor som baserar sig på direktivet om explosiva varor betraktas också en sådan transport inom EG som inte överskrider en medlemsstats gräns som överföring. På grund av de avvikande förfarandena som regleras i vapendirektivet betraktas i lagförslaget som överföring dock endast en sådan transport som överskrider en medlemsstats gränser och i sin helhet sker inom EG. Om de föremål som transporteras, om också bara kortvarigt, rör sig utanför EG, är det inte fråga om en överföring enligt propositionen. Den föreslagna definitionen på överföring motsvarar det begrepp som används för motsvarande transporter i andra medlemsstater i EU.

Med *transitering* avses transport från någon annan plats än en medlemsstat i EU genom Finland till någon annan plats än en medlemsstat i EU. En transport där avgångs- eller destinationslandet är en medlemsstat i EU är således inte transitering. Till denna del baserar sig begreppssystemet i förslaget på att tillstånd till transitering inom EG enligt det förenklade tillståndsförfarandet inte kan meddelas enbart på basis av medlemsstatens prövning.

17 §. *Undantag från tillämpningsområdet*. Enligt 45 § 1 mom. förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter gäller

stadgandena i förordningen inte skjutvapen och skjutförnödenheter, vilka för tjänstens skull används av statsmyndigheter eller av personer som är i tjänst vid försvarsväsendet. Enligt paragrafens 2 mom. gäller bestämmelserna om tillverkning av vapen och skjutförnödenheter inte tillverkning i statens egna inrättningar och bestämmelserna om import inte import för statens behov.

Såväl bestämmelserna i artikel 2.2 i vapendirektivet som bestämmelserna i artikel 77.2 i Schengenkonventionen tillåter att verksamhet som staten bedriver och som hänför sig till skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler i rätt stor utsträckning kan lämnas utanför tillämpningsområdet för de bestämmelser som gäller skjutvapen. Den föreslagna lagen skall inte heller gälla överföring, införsel, utförsel, förvärv eller överlåtelse av ovan nämnda föremål som staten bedriver för egna syften. Lagen skall inte heller gälla överlåtelse till utomstående av ovan nämnda föremål som staten tagit ur bruk och den skall inte tillämpas på tillverkning av sådana föremål i statens inrättningar. Tillämpningsområdet skall inte heller omfatta reparation och modifiering av vapen och vapendelar i statens inrättningar och inte heller transport och förvaring av vapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som staten äger. Genom att ovan nämnda funktioner lämnas utanför lagens tillämpningsområde säkerställs att statens säkerhetsintressen blir beaktade och undviks en onödig belastning av tillståndsförvaltningen.

Skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som ägs av staten används åtminstone av försvarsmakten och polisen samt av gränsbevakningsväsendet, fångvårdsväsendet och tullverket. Statsanställda, studerande vid statens läroinrättningar och de som fullgör militärtjänst på grundval av värnplikten eller de som fullgör frivillig militärtjänst innehar på grund av sina uppgifter skjutvapen som staten äger. Då innehavet baserar sig på en ovan nämnd ställning, är det motiverat att den föreslagna lagens tillämpningsområde inte omfattar dessa uppgifter. Det väsentliga enligt paragrafen är inte att uppgiften hänförs till en tjänst, utan det kan lika väl vara fråga om en person i arbetsförhållande, som t.ex. svarar för en myndighets vapenförsörjning.

Om värnplikten bestäms i värnpliktslagen (452/1950.) Den som fullgör militärtjänst

enligt värnpliktslagen behöver inte tillstånd till innehav av vapen enligt propositionen. Den som fullgör frivillig militärtjänst enligt förordningen om frivillig militärtjänst för kvinnor (266/1995) behöver inte heller något tillstånd. Till denna del motsvarar bestämmelserna i paragrafen gällande praxis. Med avvikelse från 45 § 1 mom. förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter skall inte heller den som studerar vid en statlig inrättning och inte har någon tjänsteställning behöva något tillstånd. I denna situation är t.ex. polisaspiranterna.

Enligt paragrafen skall en polisman eller någon annan som avses i paragrafen och som för skötseln av sina uppgifter behöver ett av staten ägt skjutvapen få inneha ett vapen som staten äger utan något tillstånd enligt skjutvapenlagstiftningen. Denna rättighet skall inte begränsas endast till den egentliga arbetstiden, utan bestämmelsen skall ges en vid tolkning i detta avseende. Då en polisman enligt 9 § 3 mom. polislagen är skyldig att även på sin fritid vidta brådskande åtgärder för avvärjande av ett allvarligt brott kan rätten att inneha vapen åtminstone för polisens vidkommande inte bindas endast till tjänstetiden. Enligt 10 och 11 § polisförordningen (1112/1995) är en polisman skyldig att inställa sig i tjänst eller vara i larmberedskap också under sin semester eller sin tjänstledighet. En polisman kan också utanför tjänstetiden hamna i en sådan situation där det är nödvändigt att inneha vapen. Bestämmelsen skall tolkas på motsvarande sätt också då det gäller andra tjänstemän än polismän. Skjutövningar som hänför sig till skötseln av en sådan uppgift som avses i paragrafen bör vara möjliga också på fritiden. Eventuellt missbruk när det gäller innehav av vapen skall bedömas främst mot bakgrunden av tjänstemannarättsliga bestämmelser.

Paragrafen skall dock ges en snäv tolkning vid bedömningen av hur nödvändigt vapnet är för skötseln av en uppgift. T.ex. en beväring som under sin beväringstid deltar i en skyttetävling som ordnas utanför försvarsmakten och använder ett vapen som försvarsmakten äger skall således inte anses sköta sin uppgift i skyttetävlingen på det sätt som avses i paragrafen. I dylika fall skall han således utverka tillstånd till innehav av vapnet enligt den föreslagna lagen. Enligt den föreslagna lagens 54 § 1 mom. har han möjlighet att få parallelltillstånd till ett va-

pen som staten äger.

Enligt gällande bestämmelser är de som innehar tjänstevapen tvungna att utverka tillstånd som berättigar till innehav av skjutvapen för att kunna skaffa sig extra patroner för skjutövningar. Systemet är en onödig belastning för tillståndssystemet och också annars oändamålsenligt. I propositionen föreslås därför att statsanställda och studerande vid statens läroinrättningar skall kunna förvärva patroner enbart med stöd av sin tjänsteställning eller på den grunden att de studerar vid statens läroinrättning. Bestämmelsen skall dock inte gälla dem som fullgör militärtjänst.

Enligt paragrafen skall övningar och tävlingar som hänför sig till det frivilliga försvarsarbetet och leds av en anställd vid försvarsmakten inte omfattas av den föreslagna lagens tillämpningsområde. Med stöd av bestämmelsen kan de som deltar i reservistverksamheten delta i skyttetävlingar på truppförbandsnivå och i andra tävlingar där försvarsmaktens vapen används. Det föreslås dock att en förutsättning skall vara att ovan nämnda evenemang ordnas med försvarsmaktens samtycke och leds och övervakas av någon som hör till försvarsmaktens personal. Verksamhet av det här slaget kan anses stå under försvarsmaktens noggranna tillsyn.

Statliga myndigheter kan dessutom, på grund av skötseln av uppgifter som hänför sig till myndigheternas behörighet, i sin besittning ha skjutvapen som ägs av enskilda. Det kan t.ex. vara fråga om vapen som försvarsmakten fått i forskningssyfte eller vapen som tagits i beslag av polisen eller tullen. Dessutom kan utmätningsmännen få vapen i sin besittning. Den föreslagna lagen skall inte gälla sådana skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler.

Även om det inte uttryckligen nämns i paragrafens 1-9 punkt, avses med staten uttryckligen finska staten i alla dessa punkter. Paragrafens 10 punkt skall däremot gälla främmande stater. Den 26 maj 1997 godkände riksdagen regeringens proposition om godkännande av vissa bestämmelser i avtalet mellan de stater som är parter i Nordatlantiska fördraget och andra stater som deltar i Partnerskap för fred om status för deras styrkor och i tilläggsprotokollet till avtalet (RP 19/1997 rd). Enligt artikel VI i avtalet får medlemmar av en styrka inneha vapen om de har tillstånd därtill enligt gällande be-

stämmelser.

I paragrafens 10 punkt föreslås på ovan nämnda grunder ingå en bestämmelse om att lagens tillämpningsområde inte skall omfatta sådan verksamhet som baserar sig på avtalet mellan de stater som är parter i Nordatlantiska fördraget och andra stater som deltar i Partnerskap för fred om status för deras styrkor. Det är fråga om verksamhet som är nödvändig för att personer som hör till en främmande stats land-, sjö- eller luftstridskrafter skall kunna delta i övningar som inom ramen för Partnerskap för fred ordnas i Finland. Bestämmelserna i artikel VI i avtalet gäller endast militärer och således inte t.ex. en främmande stats polispersonal eller väktare. Enligt artikeln skall myndigheterna i den sändande staten välvilligt behandla en begäran från den mottagande staten som gäller bärande av vapen. Den mottagande staten kan t.ex. begära ett förhandsmeddelande om de vapen som skall överföras eller föras in till landet. Till arrangemangen hör också alltid ett övningsdokument, där frågan om bärande av vapen kan avtalas i detalj.

2 kap. Tillståndsplikt

18 §. *Tillståndsplikt.* Säkerheten i samband med användningen av skjutvapen förutsätter att skjutvapnen står under myndigheternas tillsyn. En tillräckligt effektiv tillsyn kan utövas endast genom att de funktioner som hänför sig till skjutvapen och patroner är beroende av tillstånd. Tillståndsplikten är i många avseenden nödvändig också på grund av vapendirektivet och Schengenkonventionen. Den föreslagna paragrafen är en grundläggande bestämmelse, där tillståndspliktens omfattning och de allmänna förutsättningarna för meddelande av tillstånd fastställs.

I mom. I momentet nämns de funktioner som är beroende av tillstånd. Det område som omfattas av tillståndsplikten blir något större än för närvarande. Detta beror främst på att funktioner som hänför sig till särskilt farliga projektiler samt transitering blir beroende av tillstånd. Den utvidgade tillståndsplikten beror på nationella orsaker, bestämmelserna i vapendirektivet och bestämmelserna i Schengenkonventionen samt författningstekniska brister i de gällande bestämmelserna. Som exempel på bristerna kan nämnas att export av skjutvapen inte är beroende av tillstånd enligt lagen angående skjutvapen och skjutförnödenheter, fastän

bestämmelser om tillståndsplikt för export ingår i den med stöd av nämnda lag utfärdade förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter.

2 mom. I momentet bestäms om de allmänna förutsättningarna för meddelande av alla de tillstånd som avses i den föreslagna skjutvapenlagen. De tillstånd som meddelas med stöd av lagen skall förutsätta att det finns en godtagbar grund för meddelande av tillstånd och att det inte finns skäl att misstänka att tillståndet eller föremålen missbrukas. Risker för missbruk måste bedömas utgående från de uppgifter myndigheten har om sökanden och det som ansökan gäller. Med uttrycket "tillstånd kan meddelas" betonas att ingen har ovillkorlig rätt att få tillstånd som gäller skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler.

19 §. *Undantag från tillståndsplikten.* 1 mom. Vapendirektivet förutsätter att skjutvapen får förflyttas inom EG endast med iakttagande av de formaliteter som nämns i direktivet. Direktivet om explosiva varor förutsätter att sådana bestämmelser om överföring av patroner som motsvarar bestämmelserna i vapendirektivet utfärdas. Formaliteterna enligt vapendirektivet förutsätter i praktiken att överföring från Finland till andra medlemsstater i EU skall vara beroende av tillstånd. Det finns dock inget behov av att bestämma att utförsel som sker i privat syfte skall vara beroende av tillstånd. Enligt förslaget skall det sålunda vara tillåtet att i privat syfte föra ut ett skjutvapen från Finland till någon annan plats än en medlemsstat i EU, t.ex. Norge, utan särskilt tillstånd. Den som för ut vapnet skall naturligtvis dock ha rätt att inneha vapnet i Finland.

Fastän det i propositionen föreslås att förvärv och innehav av vapendelar skall kräva tillstånd av en myndighet, är det inte ändamålsenligt med ett särskilt tillstånd för förvärv av vapendelar, om den som förvärvar delarna har rätt att inneha ett skjutvapen som består av motsvarande delar. Till hagelgevär och också till andra vapen kan i praktiken skaffas utbytespipor. Enligt bestämmelsen i momentets 2 punkt behövs det inte något särskilt tillstånd för sådana. Det är dock klart att ett helt nytt skjutvapen inte får sammanställas av vapendelar. Då gör sig personen i fråga skyldig till olovligt innehav av skjutvapen. Det ADB-baserade skjutvapenregister som skall tas i bruk i samband med reformen kommer att underlätta över-

vakningen av detta. Även om delar enligt bestämmelsen kan förvärvas utan tillstånd, skall förvärvet dock anmälas till polisen på det sätt som närmare bestäms i den föreslagna 70 §. Om vapnet säljs senare, skall vapendelarna överlåtas samtidigt eller tillstånd till innehav av dem utverkas.

Vapensamlare har ofta stora mängder vapendelar i sin besittning. Enligt momentets 3 punkt är det inte nödvändigt att belasta tillståndssystemet med dessa vapendelar, om vapensamlaren för ett sådant register över vapendelarna som avses i förslagets 60 §.

Skjutvapen transporteras vanligen både av dem som idkar tillståndspliktig näring i vapenbranschen och av näringsidkare som bedriver yrkesmässig varutransport, t.ex. transportföretag och posten. I synnerhet transporter i anslutning till överföringar, införsel, utförsel och transitering sköts ofta också av expeditionsföretag. Som transportmedel kan utöver bil också fartyg, flygplan och tåg användas. Fastän den som transporterar skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler kan ha t.o.m. betydande mängder skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler i sin besittning, kan det inte bestämmas att transport i kommersiellt syfte skall vara en sådan funktion som kräver tillstånd enligt bestämmelserna om skjutvapen. Bestämmelsen skulle vara omöjlig att övervaka i praktiken. Den skulle dessutom lätt kunna tolkas som en bestämmelse som begränsar varors fria rörlighet och som sålunda är förbjuden eftersom den kränker gemenskapsrätten.

I propositionen föreslås därför att transport av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler i kommersiellt syfte och för transporten nödvändig förvaring skall vara sådan verksamhet som inte förutsätter tillstånd enligt skjutvapenlagen. Med nödvändig förvaring avses förvaring av föremålen i en frakterminal, i tullens frilager eller på något motsvarande ställe, om förvaringen har ett nära samband med transporten. Den som utför transporten skall dock bedriva yrkesmässig varutransport. Med detta avses inte att den som utför transporten skall ha tillstånd enligt lagen om tillståndspliktig godstrafik på väg (342/1991), utan yrkesmässig varutransport är ett vidare begrepp. Det omfattar all yrkesmässig transport, såsom postbefordran. Hur yrkesmässig transporten är kan bedömas bl.a. på basis av fraktsedlarna. Den som utför transporten har

inte rätt att på något annat sätt hantera de föremål som transporteras, t.ex. att skjuta med vapnen. Om den som utför transporten skuter med ett vapen som skall transporteras gör han sig skyldig till olagligt innehav av skjutvapen.

Det föreslås att tillverkning i privat syfte av andra än särskilt farliga patroner inte skall kräva något särskilt tillstånd. En förutsättning för att något särskilt tillstånd inte skall behövas för tillverkning av ovan nämnda patroner skall vara att tillverkaren har ett tillstånd som berättigar till innehav av patronerna i fråga. Den föreslagna bestämmelsen hänför sig till bestämmelsen i 3 § 1 mom. 2 punkten i förordningen om explosiva varor, enligt vilken bestämmelserna i förordningen inte gäller av enskild person utförd laddning av patroner för skjutvapen, vilka innehas med vederbörligt tillstånd, för att användas för eget behov. Enligt förslaget skall förvärv och innehav av patroner också i allmänhet vara tillåtet med stöd av ett tillstånd som berättigar till innehav, på samma sätt som enligt gällande praxis. Enligt propositionen skall tillverkning av särskilt farliga patroner kräva skjutförnödenhetstillstånd enligt lagens 62 §.

Reparation av skjutvapen i privat syfte skall inte förutsätta tillstånd. En bestämmelse med motsvarande innehåll ingår i 3 § 2 mom. i förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter.

Enligt artikel 2.2 i vapendirektivet är det möjligt att lämna överföringar i kommersiellt syfte av sådana skjutvapen och patroner som kan anses vara krigsförnödenheter utanför tillämpningsområdet för bestämmelserna om vapen. Schengenkonventionen innehåller inte någon motsvarande bestämmelse. Bestämmelser om tillståndsplikt för utförsel och transitering av ovan avsedda föremål ingår i lagen om export och transitering av försvarsmateriel. Till övriga delar skall regleringen om ovan avsedda föremål höra till området för skjutvapenlagen.

2 mom. Också gamla skjutvapen är ofta funktionsdugliga, och av en innehavare av sådana måste således förutsättas samma försiktighet och omsorgsfullhet som av en innehavare av nya skjutvapen. Detta förutsätts i regel också i Schengenkonventionen. Därför skall också gamla skjutvapen betraktas som sådana skjutvapen som avses i lagen. I flera europeiska länder har dock vissa av de allra äldsta vapnen, som främst endast har

samlarvärde och som knappast har använts i samband med brott, lämnats utanför tillståndsplikten.

Enligt bestämmelserna i Schengenkonventionen skall skjutvapnen i praktiken vara beroende av tillstånd, utan hänsyn till deras ålder, om de tillåter användning av patroner avsedda för enligt konventionen otillåtna vapen eller vapen som inte får innehas utan tillstånd av en myndighet. Vapen som har tillverkats före 1870 eller som är av en modell från tiden före nämnda år kan enligt artikel 82 i konventionen lämnas utanför tillståndsplikten, men endast under den förutsättningen att vapnen i fråga inte tillåter användning av ammunition avsedd för otillåtna vapen eller vapen som inte får innehas utan tillstånd. Enligt Schengenkonventionen kan dock avvikelser göras också från denna bestämmelse i undantagsfall.

När det gäller vanliga gamla vapen kan svartkrut och röksvagt krut användas som en rationell grund för indelningen i gamla vapen och tillståndspliktiga vapen. Enligt propositionen har svartkrutvapen som tillverkats före 1890 lämnats utanför tillståndsplikten. En förutsättning är dock att det inte skjuts med vapnen. Alla andra vapen förutsätter tillstånd av en myndighet, om inte något annat bestäms särskilt i den föreslagna lagen eller med stöd av den. Som svartkrutvapen enligt momentet skall betraktas sådana originalvapen av sin tid som är avsedda att användas med svartkrut och som inte har förstärkts eller annars ändrats för laddningar som innehåller röksvagt krut. Sålunda skall förvärv och innehav av svartkrutvapen som huvudsakligen kan sättas ihop av delar från olika moderna samlarserier och påminner om gamla vapen förutsätta tillstånd.

De svartkrutvapen som avses i momentet skall utan tillstånd kunna hållas på museum eller i en samling. Dylika svartkrutvapen kan också transporteras från en plats till en annan utan skyldighet att utverka tillstånd till innehav av dem. Om det däremot skjuts med vapnen, skall för detta finnas ett tillstånd som berättigar till innehav, vilket meddelats av en myndighet. I annat fall gör sig den som skuter med vapnet skyldig till olovligt innehav av skjutvapen.

I momentet ingår också ett bemyndigande, enligt vilket det ministerium som behandlar skjutvapenfrågor kan utfärda bestämmelser om att vissa gamla skjutvapen med samlarvärde kan befrias från tillståndsplikten. Detta

motsvarar internationell praxis. Förfarandet kränker inte laglighetsprincipen, eftersom det innebär en inskränkning av tillämpningsområdet för straffrätten. Bestämmelsen skall dock, också med beaktande av bestämmelserna i Schengenkonventionen, tillämpas i undantagsfall och endast i fråga om vissa enstaka, tydligt föråldrade vapenmodeller. Detta innebär inte någon ändring i gällande praxis, eftersom gamla vapen inte betraktas som skjutvapen enligt 1 § 3 mom. förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter.

3 mom. I momentet ingår ett bemyndigande att genom förordning bestämma vilka vapendelar som skall anses som motsvarande vapendelar på det sätt som avses i paragrafens 1 mom. 2 punkt. På detta sätt kan en bestämmelse med enbart tekniska definitioner tas in i förordningen.

3 kap. Idkande av näring i vapenbranschen

20 §. *Näringsstillstånd i vapenbranschen. 1 mom.* Handel med och yrkesmässig tillverkning av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler samt yrkesmässig reparation och modifiering av skjutvapen och vapendelar är tillståndspliktiga näringar som baserar sig på beslut av en myndighet efter fri prövning. Tillstånd att idka näring i vapenbranschen, dvs. näringsstillstånd i vapenbranschen, skall meddelas av länsstyrelsen, som enligt 3 och 11 § förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter också för närvarande skall meddela tillstånd att tillverka skjutvapen och delar till sådana samt att bedriva handel med vapen, vapendelar och skjutförnödenheter.

2 mom. I momentet bestäms att näringsstillstånd i vapenbranschen kan meddelas för tre olika slag av verksamhet. Tillståndstyperna har delats in i ändamålsenliga grupper. Erhållande av tillstånd för bedrivande av vilken som helst av de verksamheter som nämns i momentet innebär också en möjlighet att erhålla tillstånd enligt bestämmelserna i det föreslagna 4 kap. till överföringar, införsel och utförsel av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler i kommersiellt syfte. Den föreslagna indelningen av tillstånden motsvarar praktiska behov. En del av vapennäringsidkarna bedriver endast handel med skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler. Ovan nämnda föremål tillverkas i vårt

land i praktiken endast av några få vapenfabriker. Vapensmederna reparerar och modifierar skjutvapen och vapendelar och tillverkar också ofta vapen och delar till dem.

3 mom. Lagen angående rättighet att idka näring ändrades genom en lag av den 19 februari 1993 (228/1993) så att utöver finska sammanslutningar och stiftelser också de som är bosatta i en stat som hör till EES samt sammanslutningar och stiftelser som är registrerade eller som har sin stadgeenliga hemort, sin centralförvaltning eller sin huvudsakliga verksamhetsort i en stat som hör till EES har rätt att grunda en rörelse. Också andra personer och sammanslutningar har motsvarande rätt att grunda en rörelse med stöd av 1 § 2 mom. lagen angående rättighet att idka näring, om handels- och industriministeriet särskilt beviljar tillstånd till det. Ovan nämnda bestämmelse ger således rätt att idka näring på det sätt som Romfördraget förutsätter.

Den finska skjutvapenlagstiftningen gäller också Åland. Enligt 27 § 27 punkten självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om skjutvapen och skjutförnödenheter. Lagen angående rättighet att idka näring gäller däremot inte Åland, utan till denna del har landskapet Åland lagstiftningsbehörighet. Enligt 11 § självstyrelselagen för Åland kan om näringsrätt bestämmas genom landskapslag.

I momentet, som gäller förutsättningarna för erhållande av näringsstillstånd i vapenbranschen, skall på basis av vad som sagts ovan inte hänvisas till 1 § 1 mom. lagen angående rättighet att idka näring, utan som villkor för erhållande av näringsstillstånd i vapenbranschen skall i allmänna ordalag ställas att sökanden är berättigad att idka näring. Rätten att idka näring bestäms sålunda på basis av annan lagstiftning. Enligt de gällande bestämmelserna har erhållandet av tillstånd begränsats till finska medborgare i strid med bestämmelserna i Romfördraget. Efter den föreslagna ändringen överensstämmer vår skjutvapenlagstiftning till alla delar med bestämmelserna i Romfördraget.

Bedrivandet av näringsverksamhet som hänför sig till skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler förutsätter en särskild förtroendeställning. Enligt propositionen skall en vapennäringsidkare i sin tjänst ha en ansvarig person som utnämns av en myndighet och som svarar för verksam-

hetens ändamålsenlighet. Detta motsvarar gällande bestämmelser. Bestämmelser om den ansvariga personen finns i lagens 26 §.

I praktiken har det konstaterats att verksamheten i vapenrörelser som har ekonomiska svårigheter också oftare än normalt är förknippad med brott mot de bestämmelser som gäller skjutvapen. Frestelsen att uppnå ekonomisk nytta med olagliga medel blir större då förutsättningarna för en lönsam affärsrörelse annars är dåliga. Ekonomiskt missbruk och i synnerhet försummelser som hänför sig till bokföringen är ofta förknippade också med andra oklarheter.

De ekonomiska konjunkturen är svåra att förutsäga. Det kan inte förutsättas att inte envar näringsidkare, oberoende av bransch, någon gång kan hamna i ekonomiska svårigheter. På grund av den stora risk för olycksfall och våld som hänför sig till skjutvapen är det dock motiverat att förutsätta att en vapennäringsidkare då verksamheten inleds också har tillräckliga ekonomiska förutsättningar att bedriva verksamheten på behörigt sätt. I momentet föreslås därför en bestämmelse om sökandens ekonomiska förutsättningar. Några exakta gränser för sökandens ekonomiska förutsättningar kan dock inte anges. De ekonomiska förutsättningarna skall under alla omständigheter vara tillräckliga med tanke på omfattningen av den planerade verksamheten och sökanden får inte vara överskuldssatt. Vid tillståndsprövningen skall bibehållandet av allmän ordning och säkerhet betraktas som den viktigaste aspekten. Först i andra hand kan sysselsättningsaspekter och motsvarande faktorer ges betydelse vid tillståndsprövningen.

Sökandens ekonomiska förutsättningar kan bedömas på basis av fritt formulerade utredningar. Tillståndsmyndigheten kan också kräva att sökanden företer sådana utredningar som är nödvändiga för utredande av saken. Otillräckliga ekonomiska förutsättningar kan beaktas vid tillståndsprövningen också så att endast ett begränsat tillstånd meddelas.

En vapennäringsidkare har i allmänhet stora mängder skjutvapen, vapendelar och patroner i sin besittning. De ställen där dessa föremål förvaras är intressanta objekt för brottslingar. Det föreslås därför att en förutsättning för meddelande av näringstillstånd i vapenbranschen skall vara att förvaringslokalerna för vapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler har godkänts av polisen på den ort där förvaringslokalerna är

belägna. I lagförslagets 116 § 1 mom. uppställs för polisen motsvarande skyldighet att inspektera förvaringslokalerna. Också för närvarande är det vanligen polisen som godkänner förvaringslokalerna.

En fysisk person som ansöker om näringstillstånd i vapenbranschen skall ha ett vapenhanteringstillstånd enligt lagförslagets 27 §. På detta sätt säkerställs att sökanden till sina personliga egenskaper är lämplig att hantera skjutvapen. Det är också annars ändamålsenligt att tillstånd krävs, eftersom det i praktiken ibland är nödvändigt att skjuta med en vapennäringsidkares vapen, åtminstone i förevisningssyfte. Vapenhanteringstillståndet ger också i begränsad utsträckning rätt att skjuta med vapnen.

21 §. *Innehållet i och giltighetstiden för näringstillstånd i vapenbranschen. 1 mom.* I näringstillståndet i vapenbranschen skall nämnas de funktioner som tillståndet gäller. I tillståndet skall också nämnas de skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som tillståndet gäller. Ett tillstånd kan således innefatta t.ex. en anteckning, enligt vilken tillståndet ger rätt att tillverka jaktgevär. Tillståndet kan också begränsas till att gälla endast tillverkning av gevär med ett visst funktionssätt, t.ex. enkelskott. Också sådana begränsningar skall antecknas i tillståndet. Innehavaren av ett näringstillstånd i vapenbranschen kallas vapennäringsidkare.

Näringstillståndet i vapenbranschen ger rätt att bedriva näringsverksamhet i vapenbranschen endast i den affärslokal, fabrik eller verkstad som nämns i tillståndet. Avsikten med bestämmelsen är inte att begränsa bedrivandet av normal näringsverksamhet i vapenbranschen genom att förhindra förevisning av vapen på mässor eller en skjutbana. De funktioner som hänför sig till idkandet av näring i vapenbranschen, t.ex. reparation av vapen, skall dock i regel ske i de lokaler som nämns i tillståndet och vilkas förvaringsutrymmen för vapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler polisen har godkänt. Vapen skall inte föras hem till en vapennäringsidkare eller till motsvarande ställen för några som helst åtgärder. Bestämmelsen är nödvändig eftersom verksamhetslokalens läge och den betydelse dess konstruktion har för allmän ordning och säkerhet beaktas vid tillståndsprövningen vid sidan av andra omständigheter. Sålunda skall förvaring av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som hör

till näringsverksamheten i vapenbranschen på något annat ställe än det som nämns i näringsstillståndet i vapenbranschen anses strida mot den föreslagna bestämmelsen.

2 mom. Enligt huvudregeln skall näringsstillstånd i vapenbranschen meddelas tills vidare. I praktiken kan det i vissa fall vara motiverat att meddela tillståndet för en viss tid. Detta kan vara nödvändigt åtminstone på grund av smärre osäkerhetsfaktorer som hänför sig till tillståndsföresättningsarna. Sålunda skall en sökande, vars ekonomiska förutsättningar är förknippade med sådana osäkerhetsfaktorer som inte kan anses utgöra hinder för erhållande av tillstånd, kunna meddelas ett tidsbundet tillstånd på provotid.

22 §. *Anmälan då uppgifterna i ett näringsstillstånd i vapenbranschen eller förvaringslokalerna ändras. 1 mom.* Myndighetstillsynen över näringsverksamheten i vapenbranschen förutsätter att tillståndsmyndigheten underrättas om sådana ändringar i vapennäringsidkarens verksamhet som är av betydelse med tanke på allmän ordning och säkerhet. I momentet skall det bestämmas att vapennäringsidkaren inom en skälig tid av 30 dagar skall underrätta tillståndsmyndigheten om de händelser som nämns i momentet. Betydelsefulla uppgifter är ändringar av bolagsform och rörelsens förläggningsort samt att näringsverksamheten i vapenbranschen upphör.

2 mom. En lämplig förvaring av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som en vapennäringsidkare har i sin besittning är av mycket stor betydelse för allmän ordning och säkerhet. Enligt lagförslagets 116 § 1 mom. är polisen på den ort där förvaringslokalerna är belägna skyldig att inspektera förvaringslokalerna innan näringsverksamheten i vapenbranschen inleds. Medan näringsverksamheten pågår kan ändringar ske i förvaringslokalernas läge eller konstruktion. Enligt momentet skall vapennäringsidkaren underrätta polisen om de ändringar som sker i förvaringslokalerna. Som sådana betraktas de ändringar som skett när det gäller förvaringslokalernas förläggningsort samt alla tekniska ändringar som påverkar förvaringslokalernas säkerhet.

23 §. *Upphörande och återkallelse av näringsstillstånd i vapenbranschen. 1 mom.* I de gällande bestämmelserna nämns ingenting om upphörande av ett näringsstillstånd som gäller skjutvapen och skjutförnödenheter, dvs. om det att tillståndets giltighetstid upp-

hör utan någon åtgärd från myndigheternas sida.

Enligt det föreslagna momentet upphör ett näringsstillstånd i vapenbranschen att gälla om näringsverksamheten inte har inletts inom ett år från den dag tillståndet meddelades. Om verksamheten inte inleds inom nämnda tid, är detta enligt momentet ett tillräckligt bevis på att avsikten inte ens är att idka näring i vapenbranschen. Tillståndet är således då uppenbart onödigt.

2 mom. I 1 § i lagen angående skjutvapen och skjutförnödenheter bestäms att ett tillstånd till tillverkning av och handel med skjutvapen kan återkallas, då skäl därtill provas föreligga. Enligt rådande uppfattning kan en myndighets rätt att återkalla ett tillstånd som ger rätt att idka näring inte vara beroende av en så här vag bestämmelse som lämnar rum för tolkningar. Därför föreslås mera detaljerade bestämmelser än de nuvarande om återkallelse av näringsstillstånd i vapenbranschen.

Enligt förslaget finns det två olika grunder för återkallelse. I paragrafens 2 mom. nämns de ovillkorliga grunder för återkallelse på vilka tillståndet alltid skall återkallas. I 3 mom. nämns de grunder för återkallelse som är beroende av prövning och som är lindrigare så till vida att återkallelse av tillståndet på dessa grunder är beroende av myndighetens prövning.

För det första skall tillståndet återkallas på begäran av tillståndshavaren. En sådan situation torde vara sällsynt i praktiken, men kan komma i fråga i synnerhet i samband med överlåtelse av en rörelse, då rörelsens tidigare ägare ber om att hans tillstånd, som har blivit onödigt, skall återkallas. Tillståndet skall också alltid återkallas, om tillståndshavaren inte längre uppfyller kraven för erhållande av tillstånd. Som grund räcker således att tillståndshavaren har förverkat sitt vapenhanteringstillstånd eller att något annat krav för erhållande av tillstånd enligt förslagets 20 § 3 mom. inte uppfylls.

3 mom. Ett näringsstillstånd i vapenbranschen skall kunna återkallas enligt prövning om näringsverksamheten har upphört. I sådana fall kan tillståndet återkallas, om näringsverksamheten är avbruten i minst tre månader. Ett sådant avbrott kan betraktas som ett tillräckligt bevis på att verksamheten har avbrutits slutgiltigt.

Återkallelse av tillståndet skall vara beroende av prövning också då tillståndshavaren

eller en hos honom anställd ansvarig person har brutit mot bestämmelserna i den föreslagna skjutvapenlagen eller de bestämmelser som utfärdats med stöd av den eller mot tillståndsvillkoren. Tillståndet kan återkallas också i det fall att tillståndshavaren eller den ansvariga personen bryter mot andra bestämmelser så att han på denna grund eller annars på grund av sitt uppförande inte kan anses lämplig att bedriva näringsverksamhet i vapenbranschen.

24 §. *Vapennäringsidkarens konkurs eller dödsfall. 1 mom.* Om en innehavare av ett näringstillstånd i vapenbranschen försätts i konkurs eller då han dör måste det avgöras vad som skall hända med de skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som finns i boet. Den bästa lösningen, både i ekonomiskt hänseende och med tanke på säkerheten i samband med användningen av vapen, är vanligen att ovan nämnda föremål i normal ordning kan överlåtas till den som har rätt att förvärva sådana. Det föreslås därför att en tillståndshavares konkurs- eller dödsbo skall ha rätt att driva rörelsen en viss tid från konkursens början eller dödsfallet. I normala fall torde boet kunna utredas inom ett år. Därför skall boet enligt förslaget ha rätt att fortsätta att driva rörelsen i ett års tid från konkursens början eller från dödsdagen. Rörelsen skall dock också under denna tid ha en ansvarig person, som svarar för verksamheten på det sätt som föreslås i lagens 26 § 1 mom.

Med tanke på tillsynen är det nödvändigt att tillståndsmyndigheten informeras om att innehavaren av ett näringstillstånd i vapenbranschen har dött eller försätts i konkurs. Boets förvaltare skall göra en anmälan inom 30 dagar från tillståndshavarens död eller konkursens början. Med boets förvaltare avses i momentet de personer som sköter ett döds- eller konkursbos ärenden i olika skeden.

2 mom. Det föreslås att andra former för upphörande när det gäller ett bolag eller en stiftelse skall jämföras med en tillståndshavarens död eller konkurs. Sådana är t.ex. att en sammanslutning upplöses eller förklaras upplöst eller avvecklad, att ett aktiebolag upplöses eller fusioneras samt att en stiftelse upplöses eller fusioneras. Upphörandet skall bedömas särskilt för varje bolag och stiftelse enligt de specialbestämmelser som gäller dem.

25 §. *Skyldighet att föra register. 1 mom.*

En vapennäringsidkare skall föra register över skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler. Bestämmelser om skyldigheten att föra register ingår i 8 och 15 § förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter. Den föreslagna skyldigheten att föra register motsvarar således gällande regler. En annan direkt orsak till den föreslagna bestämmelsen är bestämmelserna i Schengenkonventionen. Enligt artikel 85 i konventionen förpliktar sig medlemsstaterna att föreskriva att de som tillverkar och handlar med vapen skall registrera samtliga vapen för vilka krävs tillstånd eller anmälan. Registren skall göra det möjligt att på kort tid fastställa ett skjutvapens identifieringsuppgifter och köparen. Bestämmelsen behövs också av nationella orsaker. Den är nödvändig med tanke på vapentillsynen. Dessutom underlättar registren utredningen av brott i vissa fall.

De register som förs av vapennäringsidkarna är särskilt viktiga av den orsaken att ett skjutvapen införs i polisens register vanligen först då det första tillståndet som berättigar till innehav av vapnet söks. De uppgifter om vapnen som vapennäringsidkarna har ingår med andra ord i regel inte i polisens register.

Närmare bestämmelser om formen, informationsinnehållet och andra tekniska frågor när det gäller vapennäringsidkarnas register kan utfärdas genom förordning.

2 mom. Enligt 116 § 1 mom. i den föreslagna lagen skall polisen regelbundet granska vapennäringsidkarnas register över skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler. Bestämmelsen motsvarar 39 § i förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter. För att tillsynen skall kunna utövas, skall vapennäringsidkaren visa upp sitt register för polisen, så som närmare bestäms genom förordning. Registret skall också överlåtas till tillståndsmyndigheten då näringsverksamheten i vapenbranschen upphör.

3 mom. I momentet bestäms att ett register enligt paragrafen skall förvaras i minst tio år efter det en anteckning senast har gjorts i det. Bestämmelsen är nödvändig av den orsaken att missbruk som hänför sig till vapen kanske upptäcks först då redan en längre tid har förflutit från det en anteckning gjorts i registret.

26 §. *Ansvarig person.* Enligt 4 § 1 mom. och 12 § 1 mom. i förordningen angående

skjutvapen och skjutförnödenheter skall det när tillstånd att tillverka skjutvapen eller delar till sådana och tillstånd för handel med skjutvapen, vapendelar och skjutförnödenheter söks anges vem som är rörelsens ansvarige föreståndare. Om den ansvarige föreståndarens uppgifter eller behörighet bestäms däremot ingenting. För att säkerheten i samband med användningen av vapen skall vara så hög som möjligt också när det gäller näringsverksamheten i vapenbranschen föreslås i paragrafen bestämmelser om den ansvariga personens uppgifter, yrkeskompetens och lämplighet.

1 mom. En vapennäringsidkare skall alltid ha minst en ansvarig person. Den ansvariga personen skall svara för att bestämmelserna i den föreslagna lagen och de bestämmelser som utfärdas med stöd av den iakttas i näringsverksamheten i vapenbranschen. Den ansvariga personen skall också svara för att de tillståndsvillkor som tillståndsmyndigheten eventuellt ställer iakttas i verksamheten. Dessutom skall den ansvariga personen svara för att arbetet och uppgifterna hos vapennäringsidkaren ordnas så att de som hanterar skjutvapen har vapenhanteringstillstånd. Den ansvariga personen har således administrativt ansvar för att skjutvapenlagen, de bestämmelser som utfärdats med stöd av den och tillståndsvillkoren iakttas. De bestämmelser i skjutvapenlagen som gäller ansvariga personen motsvarar de bestämmelser i lagen om bevakningsföretag (237/1983) som gäller ansvariga föreståndare. Ansvaret är ett administrativt ansvar. När det gäller allvarliga försummelser och allvarligt missbruk från den ansvariga personens sida skall de bestämmelser som gäller fördelningen av straffrättsligt ansvar samt vedertagen rättspraxis iakttas.

2 mom. Den ansvariga personen skall godkännas av tillståndsmyndigheten på samma sätt som för närvarande. Om omfattningen av näringsverksamheten i vapenbranschen förutsätter det kan det krävas fler än en ansvarig person. Detta är ändamålsenligt också i de fall då vapennäringsidkaren har flera verksamhetsställen. Då kan det att näringsverksamheten i vapenbranschen bedrivs på behörigt sätt inte nödvändigtvis övervakas från ett verksamhetsställe. När antalet ansvariga föreståndare övervägs skall därför förutsättningarna att organisera den praktiska övervakningen betraktas som den avgörande faktorn. I överensstämmelse med vad som

anförts ovan skall bulvanarrangemang när det gäller den ansvariga personen inte tillåtas utan särskilda skäl.

3 mom. Av en ansvarig person skall krävas förtrogenhet med skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler. Det är ändamålsenligt att behörigheten när det gäller den ansvariga personens yrkeskompetens visas genom ett särskilt förhör. Avsikten är därför att bestämmelser om konstaterandet av yrkeskunskaperna bereds så att de kan utfärdas i samband med det andra skedet av totalreformen av skjutvapenlagen. Enligt denna proposition skall den kompetens som bedrivandet av näringsverksamhet i vapenbranschen förutsätter i regel kunna utredas med intyg över utbildning och arbetserfarenhet i branschen.

På grund av den ansvariga personens särskilda förtroendeställning skall det förutsättas att han är en pålitlig person som kan anses vara lämplig att idka näring inom vapenbranschen. Vapenhanteringstillstånd skall vara en förutsättning för att kunna bli godkänd som ansvarig person. Denna förutsättning ställer krav på den ansvariga personens hälsotillstånd och uppförande. Genom att förutsätta att den ansvariga personen även allmänt är pålitlig och lämplig att idka näring inom vapenbranschen säkerställer man att han t.ex. även har en i förhållande till verksamhetens omfattning tillräcklig förmåga att ombesörja en trygg förvaring av vapnen.

Den ansvariga personen skall ha ett vapenhanteringstillstånd. Han skall således uppfylla de allmänna kraven för erhållande av vapenhanteringstillstånd, dvs. han skall vad ålder, hälsotillstånd och uppförande beträffar vara lämplig att inneha skjutvapen. Den föreslagna regleringen innebär att den ansvariga personen också till sina personliga egenskaper skall vara lämplig att hantera vapen. I de gällande bestämmelserna anges inte ens någon undre åldersgräns för vapennäringsidkaren.

27 §. Vapenhanteringstillstånd. 1 mom. Enligt de gällande bestämmelserna behöver den som arbetar i en vapenaffär inte ha något tillstånd som berättigar till innehav av skjutvapen. Det kan dock hända att han skall hålla uppsikt över eller eventuellt transportera t.o.m. hundratals skjutvapen. Enligt de gällande bestämmelserna finns det inte något principiellt hinder för att inte också en person som har ett rentav påfallande brottsligt

förflutet skall kunna vara anställd hos en vapennäringsidkare och hantera skjutvapen. Det är ett ganska stort missförhållande att de som arbetar i en vapenaffär inte behöver godkännas av någon myndighet.

Avsaknaden av godkännande från en myndighets sida har gett upphov också till andra problem. En handelsresande för en vapenaffär har kunnat råka ut för poliskontroll på sin handelsresa då han har haft en mängd skjutvapen i sin bil utan något tillstånd som berättigar till innehav av dem. Dessutom kan det ibland vara nödvändigt att förevisa vapen genom att skjuta med dem t.ex. i samband med en mäsas eller vanliga försäljningssituationer. Det kan också vara nödvändigt att skjuta med ett vapen i provningssyfte. De som är anställda hos vapennäringsidkare har också själva upplevt den oklara situationen till följd av avsaknaden av regler som besvärlig. Därför har de i praktiken ofta utvecklat innehavstillstånd för de vapenmodeller som de innehar i sin näringsverksamhet. Detta har igen i sin tur inneburit en onödigt belastning för tillståndssystemet. Arrangemanget är inte heller annars ändamålsenligt.

Enligt det begreppssystem som används i propositionen skall de skjutvapen och vapendelar som en vapennäringsidkare har antingen förvaras eller transporteras. De skall däremot inte bäras, eftersom bärande kräver att enskilda meddelas tillstånd att använda vapnet eller vapendelen för ett godtagbart användningssyfte enligt lagförslagets 43 § 1 mom.

Skjutvapen är förknippade med en direkt risk för äventyrande av allmän ordning och säkerhet. Säkerheten i samband med användningen av vapen förutsätter att de som har möjlighet att hantera vapen har godkänts av en myndighet. På ovan nämnda grunder föreslås att den som är anställd hos en vapennäringsidkare och där transporterar, förvarar eller annars hanterar skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler skall ha ett vapenhanteringstillstånd som berättigar till verksamheten.

Ett vapenhanteringstillstånd ger också rätt att skjuta med skjutvapnet i förevisnings- eller provningssyfte, om det är nödvändigt för bedrivandet av näringsverksamheten i vapenbranschen. Till denna del motsvarar vapenhanteringstillståndet ett öppet innehavstillstånd. Bestämmelsen skall dock ges en så till vida snäv tolkning att det inte är till-

åtet att skjuta med vapnet med stöd av vapenhanteringstillståndet, om skjutandet inte har tydligt samband med näringsverksamheten i vapenbranschen. Jakt med en vapenaffärs vapen skall tolkas som olovligt innehav av skjutvapen.

2 mom. De krav för erhållande av vapenhanteringstillstånd som gäller sökanden motsvarar de krav som gäller en förvärvstillståndshavare enligt förslagets 45 § 1 mom.

3. mom. Det föreslås att tillståndet meddelas av polisinspektionen i sökandens hemkommun, som har de bästa förutsättningarna att bedöma sökandens personliga egenskaper och lämplighet.

28 §. *Vapenhanteringstillståndets giltighetstid.* Behovet av ett vapenhanteringstillstånd är bundet till arbetsförhållandets längd. Därför är det ändamålsenligt att tillståndet meddelas endast för den tid arbetsförhållandet pågår. Om arbetsförhållandet är tidsbundet, skall tillståndet meddelas för motsvarande tid. När det gäller arbetsförhållanden som gäller tills vidare skall tillståndets längsta giltighetstid enligt paragrafen begränsas till fem år. Tillståndet kan dock meddelas också för en kortare tid än fem år om det finns grundad anledning till det.

29 §. *Upphörande och återkallelse av vapenhanteringstillstånd.* I 24 § 1 mom. förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter ges polisen rätt att återkalla det meddelade tillståndet till innehav av vapen, då skäl därtill provas föreligga. Regleringen är för vag med tanke på förverkligandet av tillståndshavarens rättsskydd. Var och en har rätt att förutsätta en viss grad av förutsägbarhet när det gäller rättssystemet. Därför har önskan varit att de förutsättningar för meddelande, upphörande och återkallelse av tillstånd som är av väsentlig betydelse med tanke på förverkligandet av individens rättsskydd tas in i lagförslaget i en så exakt form som möjligt. I lagen föreslås det ingå mera detaljerade bestämmelser än de nuvarande, så att de fall där upphörande och återkallelse av ett tillstånd kommer i fråga kan fastställas så noggrant som möjligt direkt med stöd av lagen. Avsikten med de detaljerade bestämmelserna är också att förenhetliga tillståndspraxis.

Det som anges ovan gäller också förutsättningarna för upphörande och återkallelse av ett vapenhanteringstillstånd. Enligt 15 § 1 mom. regeringsformen har var och en rätt enligt lag att skaffa sin utkomst genom arbe-

te, yrke eller näring som han fritt valt. Sålunda är det klart att eftersom vapenhanteringstillstånd enligt förslaget är en förutsättning för utförandet av åtminstone vissa uppgifter i en vapennäringsidkares tjänst, måste förutsättningarna för erhållande samt upphörande och återkallelse av tillståndet fastställas så noggrant som möjligt i lag.

1 mom. För tydlighetens skull föreslås en bestämmelse om att vapenhanteringstillståndet upphör att gälla då tillståndshavaren dör.

2 mom. I momentet bestäms att vapenhanteringstillståndet skall återkallas på begäran av tillståndshavaren. Det är möjligt att tillståndshavaren vill bli av med ett tillstånd som han inte behöver, om arbetsförhållandet av en eller annan orsak upphör. Bestämmelsen är därför nödvändig.

3 mom. I de fall som nämns i momentet skall återkallelsen av ett vapenhanteringstillstånd vara beroende av prövning. När det gäller uppfyllandet av kraven för återkallelse måste tillståndsmyndigheterna ha tillräckligt med rum för prövning, eftersom de former av missbruk som nämns i momentet kan omfatta gärningar och försummelser som är mycket olika med tanke på klandervärdeheten. I mycket lindriga fall kan en inofficiell anmärkning till tillståndshavaren, som inte baserar sig på bestämmelser, i praktiken vara ett rentav mycket effektivt tillrättavisningssätt. Med stöd av förslagets 30 § 2 mom. kan tillståndshavaren i många fall ges en varning i stället för att tillståndet återkallas.

Med stöd av momentets 1 punkt kan ett vapenhanteringstillstånd återkallas om tillståndshavaren gör sig skyldig till ett brott som tyder på våldsamt uppförande eller ett narkotikabrott, grovt narkotikabrott, förberedelse till narkotikabrott eller främjande av narkotikabrott. Som ett sådant våldsbrott som avses i denna punkt skall betraktas åtminstone brott mot liv och hälsa enligt 21 kap. strafflagen, med undantag för lindrig misshandel, samt rån och grovt rån enligt 31 kap. strafflagen och sådana gärningar enligt 34 kap. strafflagen som skall bestraffas som uppsåtligt brott.

Också sådana brott enligt andra än ovan nämnda lagrum som tyder på våldsamt uppförande hos gärningsmannen kan leda till att tillståndet återkallas. Om tillståndshavaren med användning av ett skjutvapen har gjort sig skyldig till våldsamt uppförande eller hotat med våld skall tillståndet i allmänhet återkallas åtminstone med stöd av momen-

tets 4 punkt. Sådana brott som över huvud taget inte är förknippade med våld eller hot om våld skall däremot inte nödvändigtvis leda till att tillståndet återkallas. Smärre trafik- eller egendomsbrott skall således inte medföra att tillståndet återkallas, åtminstone inte alltid. Åtminstone om någon gör sig skyldig till ett flertal egendomsbrott, fastän också mindre, och dessutom har en kriminell vänkrets kan detta å andra sidan betraktas som en sådan omständighet som kan anses äventyra förutsättningarna för en säker hantering av skjutvapen.

Som grunder för återkallelsen nämns i momentets 2 punkt skjutvapenbrott, grovt skjutvapenbrott och skjutvapenförseelse samt andra straffbara gärningar som utförts med skjutvapen. Som en annan straffbar gärning som utförts med skjutvapen kan t.ex. skadegörelse med användning av skjutvapen eller jaktbrott enligt 72 § jaktlagen, såsom jakt av vilt under fredningstiden, komma i fråga.

Med stöd av momentets 3 punkt kan ett vapenhanteringstillstånd återkallas på grund av brott mot tillståndsvillkoren eller på grund av sådant uppförande som visar likgiltighet för de bestämmelser som gäller skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler. Tillståndet kan således återkallas t.ex. på grund av brott mot bestämmelserna i 8 § lagen om offentliga nöjeställningar. I nämnda paragraf förbjuds innehav av vapen vid offentliga nöjeställningar. Tillståndet kan återkallas också på grund av brott mot de bestämmelser i en kommunal ordningsstadga som gäller skjutvapen. I lindriga fall skall tillståndsmyndigheten dock alltid överväga om en varning enligt 30 § 2 mom. kan betraktas som en tillräcklig påföljd.

De grunder för återkallelse av ett tillstånd som nämns i momentets 4 punkt är inte desamma som förutsättningarna för meddelande av tillståndet. Ett tillstånd kan således inte alltid återkallas på grund av en sådan sjukdom hos tillståndshavaren som enligt lagens 45 § 1 mom. kan utgöra ett hinder för erhållande av tillstånd. När det gäller återkallelse av ett tillstånd skall tröskeln sålunda i regel vara något högre än när det gäller att inte meddela tillstånd. Omständigheter som gäller tillståndshavarens hälsotillstånd, levnadssätt eller uppförande kan vara en grund för återkallelse av tillståndet. För att ett tillstånd skall kunna återkallas på grund av tillståndshavarens levnadssätt eller

uppförande, måste tillståndshavarens levnadssätt eller uppförande äventyra antingen hans egen eller andra personers säkerhet. Fortgående missbruk av alkohol eller narkotika kan betraktas som ett sådant levnadssätt som äventyrar säkerheten och som kan utgöra grund för återkallelse av tillståndet. Att säkerheten äventyras behöver inte nödvändigtvis ha att göra med skjutvapen, utan också våldsam, farligt eller hotfullt uppförande utan skjutvapen kan utgöra grund för att tillståndet återkallas. Tillståndet skall återkallas, om tillståndshavarens levnadssätt kan betraktas som så pass problematiskt att det finns risk för missbruk av skjutvapen. Uppförandet skall dock alltid visa att tillståndshavaren inte kan anses lämplig att hantera skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler.

Trots de detaljerade bestämmelserna i propositionen skall uppfyllandet av kraven för återkallelse av tillståndet dock prövas särskilt i varje enskilt fall på basis av de omständigheter och förhållanden som framkommer. Exakta bestämmelser i saken kan inte utfärdas, utan avgörandena måste fattas på basis av en helhetsbedömning av gärningen i varje enskilt fall. Gärningens betydelse för personens lämplighet att hantera skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler skall vara den avgörande faktorn.

I praktiken har det varit problematiskt att avgöra när ett nytt tillstånd kan meddelas efter det missbruk som ledde till att tillståndet återkallades. I denna sak kan ingen entydig bestämmelse utfärdas, utan avgörandet skall basera sig på en helhetsbedömning av situationen. Vissa av de grunder för återkallelse av tillståndet som nämns i momentet, t.ex. ett levnadssätt som med tanke på säkerheten i samband med användningen av vapen kan betraktas som felaktigt, kan anses utgöra ett hinder för erhållande av ett nytt tillstånd under en längre tid än enstaka missbruk som skall betraktas som ringa.

30 §. *Varning och utnämmande av en ny ansvarig person. 1 mom.* I andra än sådana fall som hänför sig till avbrytande av näringsverksamhet i vapenbranschen, där återkallelsen av ett näringstillstånd i vapenbranschen är beroende av prövning och förseelsen eller försummelsen dessutom är ringa, skall tillståndshavaren kunna ges en varning i stället för att tillståndet återkallas. Med en varning kan det uppenbarligen i många fall vara möjligt att få en tillståndshavare som

handlat vårdslöst eller klandervärt att rätta sig, eftersom det är fråga om att bibehålla förutsättningarna att bedriva näringen. En förutsättning för varningen är att de konstaterade bristerna har avhjälpits. Återkallelse av tillståndet skall dessutom betraktas som oskälig med tanke på omständigheterna.

Om den ansvariga personen bryter mot denna lag, de bestämmelser som utfärdats med stöd av den eller tillståndsvillkoren, skall det vara möjligt att bestämma att vapennäringsidkaren skall utnämna en nya ansvarig person.

2 mom. Då sådana grunder för återkallelse av ett vapenhanteringstillstånd föreligger skall det vara möjligt att ge tillståndshavaren en varning i stället för att tillståndet återkallas, om det vore oskäligt att återkalla tillståndet med tanke på omständigheterna. Detta är en användbar påföljd när det gäller obetydligt missbruk och mindre förseelser. Varningen blir en ännu mera användbar påföljd då skjutvapenregistret tas i bruk, eftersom en varning till en tillståndshavare då kan ses av alla tillstånds- och tillsynsmyndigheter.

31 §. *Andra bestämmelser om kommersiell tillverkning av patroner.* I paragrafen ingår en informativ bestämmelse, enligt vilken lagen om explosionsfarliga ämnen och med stöd av den utfärdade bestämmelser skall iakttas när det gäller kommersiell tillverkning av patroner och särskilt farliga projektiler som innehåller sprängämnen. Sprängämne definieras i 4 § 2 punkten förordningen om explosiva varor. Fastän propositionen med avvikelse från gällande bestämmelser om skjutvapen även innehåller bestämmelser om tillståndsplikt för kommersiell tillverkning av patroner, ingår mycket noggranna bestämmelser om kommersiell tillverkning av patroner i förordningen om explosiva varor.

4. kap. **Kommersiell överföring, införsel, utförsel och transitering**

32 §. *Kommersiellt förhandssamtycke.* Överföring av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler från en medlemsstat i EU till en annan förutsätter enligt vapendirektivet i regel ett föregående samtycke till överföringen av den mottagande medlemsstaten. Ett förhandssamtycke är nödvändigt, om den mottagande medlemsstaten har underrättat de övriga medlemssta-

terna om den tillståndsplikt som gäller överföringar enligt artikel 11.4 i vapendirektivet. Eftersom Finland har gjort en sådan anmälan, föreslås i paragrafen bestämmelser om kommersiellt förhandssamtycke till överföringar. I sak motsvarar det kommersiella förhandssamtycket ett kommersiellt införseltillstånd.

När det gäller överföring av skjutvapen, vapendelar och patroner till Finland ersätter den föreslagna paragrafen bestämmelsen i 9 § 1 mom. i förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter. Om kommersiell införsel från någon annan stat än en medlemsstat i EU bestäms i förslagets 33 §.

1 mom. Enligt de gällande bestämmelserna är inrikesministeriet det ministerium som behandlar skjutvapenfrågor. Avsikten är inte att ändra denna omständighet i detta sammanhang. I de gällande bestämmelserna nämns dock inte vilken myndighet som skall återkalla ett tillstånd. Enligt propositionen skall ett kommersiellt förhandssamtycke meddelas och återkallas av det ministerium som behandlar skjutvapenfrågor. Praktiska tillståndsfrågor skall dock inte behandlas på ministerienivå. Avsikten är att de tillståndsfrågor som gäller alla kommersiella funktioner i anslutning till skjutvapen skall omorganiseras i samband med det andra skedet av totalreformen av skjutvapenlagstiftningen.

2 mom. Enligt lagförslaget kan endast en vapennäringsidkare erhålla kommersiellt förhandssamtycke. Naringstillstånd i vapenbranschen är sålunda ett krav. Också innehållet i naringstillståndet i vapenbranschen är av betydelse. Kommersiellt förhandssamtycke kan meddelas endast för överföring av sådana föremål till Finland som vilka vapennäringsidkaren har rätt att idka sin näring. De krav som gäller för förhandssamtycke motsvarar i sak de krav som enligt 9 § 1 mom. i förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter gäller för kommersiellt införseltillstånd. I sak motsvarar den föreslagna bestämmelsen praxis i dag. En annan grundläggande förutsättning för meddelande av ett kommersiellt förhandssamtycke är att överföringen inte äventyrar allmän ordning och säkerhet.

3 mom. När det gäller vapen som hör till kategori A enligt bilaga 1 till vapendirektivet skall det krävas att ett slutanvändarintyg visas upp. De vapen som hör till kategori A är sådana särskilt farliga skjutvapen som avses i lagförslagets 9 §. En överföring till

Finland av sådana skjutvapen, som i vapendirektivet och också i Schengenkonventionen primärt betraktas som förbjudna, bör inte tillåtas utan visshet om hos vem vapnen slutligen hamnar, eftersom redan den omständigheten att de finns i landet, beroende på förvaringsplats och förvaringssätt, kan äventyra allmän ordning och säkerhet. Som slutanvändarintyg duger i praktiken ett förvärvstillstånd enligt lagförslagets 42 § som berättigar till förvärv av vapnet. Som slutanvändarintyg duger också någon annan tillförlitlig utredning om vapnets användare och användningssyfte, om ett förvärvstillstånd inte kan visas upp för att vapnet t.ex. är avsett för provningsändamål inom vapenindustrin.

33 §. Kommersiellt införseltillstånd. I paragrafen föreslås bestämmelser om tillstånd som meddelas för kommersiell transport av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler från någon annan stat än en medlemsstat i EU. Enligt det föreslagna begreppssystemet kallas sådan transport från en plats utanför EG införsel till skillnad från överföringar som sker inom EG. Tillstånd till kommersiell införsel kallas således kommersiellt införseltillstånd.

1 mom. Tillståndsmyndighet är, på samma sätt som enligt gällande reglering, det ministerium som behandlar skjutvapenfrågor, som också återkallar tillståndet vid behov.

2 mom. Med tanke på säkerheten i samband med användningen av vapen i vårt land har det ingen betydelse om vapnen transporteras till Finland från en medlemsstat i EU eller någon annan stat. I momentet bestäms därför att ett kommersiellt införseltillstånd skall kunna meddelas på samma grunder som ett kommersiellt förhandssamtycke.

3 mom. Artikel 11.2 i vapendirektivet förutsätter att det i samband med ett överföringstillstånd meddelas om de skjutvapen och patroner som skall överföras har kontrollerats i enlighet med C.I.P.-konventionen. Genom systemet för utbyte av upplysningar enligt vapendirektivet får det ministerium som behandlar skjutvapenfrågor uppgifter om de överföringstillstånd som har meddelats med stöd av det förhandssamtycke ministeriet meddelat. Det ministerium som behandlar skjutvapenfrågor får således upplysningar om besiktning enligt C.I.P.-konventionen när det gäller alla vapen och patroner som överförs till landet.

Enligt 19 § förordningen om besiktning av

skjutvapen och -förmödenheter skulle den som importerade skjutvapen och -förmödenheter på förhand tillställa tekniska inspektoratet en skriftlig utredning över arten av, tillverkaren och ursprungslandet för varje importerat parti samt utredning om huruvida skjutvapnen och -förmödenheterna blivit besiktigade enligt C.I.P.-konventionen. Nämda förhandsanmälningsförfarande slopades dock genom den förordning om ändring av förordningen om besiktning av skjutvapen och -förmödenheter som trädde i kraft den 1 november 1995.

På grund av att skjutvapen och patroner är farliga kan enbart marknadsövervakning i efterhand inte betraktas som ett tillräckligt tillsynsmedel med tanke på föremålets säkerhet vid användning. Med tanke på ordnandet av en effektiv övervakning är det dessutom ändamålsenligt att all den information som är nödvändig för övervakningen koncentreras till en myndighet. Avsikten är att den tillsyn som har samband med besiktningen av skjutvapen och patroner enligt C.I.P.-konventionen åtminstone till sina centrala delar skall koncentreras till förvaltningsområdet för det ministerium som behandlar skjutvapenfrågor i samband med totalreformen av skjutvapenlagstiftningen.

Eftersom det ministerium som behandlar skjutvapenfrågor via förfarandena enligt vapendirektivet får upplysningar om besiktningen av de skjutvapen och patroner som överförs till Finland, föreslås i propositionen att den som för in ovan nämnda föremål till Finland skall tillställa tullverket en utredning om huruvida de vapen och patroner som förs in har besiktigats enligt C.I.P.-konventionen. Det föreslås att tullverket förpliktas att underrätta det ministerium som sköter skjutvapenfrågor om saken i enlighet med lagförslagens 40 § och de bestämmelser som utfärdas med stöd av den föreslagna lagen.

Arrangemanget är ändamålsenligt också med tanke på den planerade omorganiseringen av de kommersiella tillstånden för skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler i samband med det andra skedet av totalreformen av skjutvapenlagstiftningen. I detta sammanhang är strävan att alla de kommersiella tillstånds- och övervakningsåtgärder som hänför sig till ovan nämnda föremål koncentreras till en myndighet. För den som ansöker om tillstånd innebär detta att principen om en lucka för alla ärenden förverkligas.

34 §. *Kommersiellt införseltillstånd för gassprayer. 1 mom.* Bestämmelserna i vapendirektivet gäller inte gassprayer. Därför kan meddelande av förhandssamtycke inte uppställas som ett villkor för kommersiell överföring av gassprayer till Finland, även om det föreslås att de bestämmelser som gäller skjutvapen i regel skall tillämpas på gassprayer enligt lagens 1 § 2 mom. Överföring och införsel av gassprayer till Finland skall således enligt förslaget fortfarande vara beroende av tillstånd på samma sätt som enligt gällande bestämmelser. Även om bestämmelserna i vapendirektivet inte gäller gassprayer, kan bestämmelser om tillståndsplikt för överföring av sådana till Finland utfärdas med stöd av artikel 36 i Romfördraget och artikel 14 i vapendirektivet. Bestämmelserna i vapendirektivet och i Romfördraget utgör sålunda inget hinder för bestämmelser om att införsel av gassprayer skall vara beroende av tillstånd.

Kommersiellt införseltillstånd för gassprayer berättigar både till överföring och införsel av gassprayer till Finland i kommersiellt syfte. Det kan således meddelas både för kommersiell överföring av gassprayer från en medlemsstat i EU till Finland och för kommersiell införsel av gassprayer från någon annan stat. Tillståndet meddelas av det ministerium som behandlar skjutvapenfrågor på motsvarande sätt som enligt de gällande bestämmelserna. Samma ministerium skall också vid behov återkalla tillståndet.

2 mom. Kommersiellt införseltillstånd för gassprayer kan meddelas förutsatt att överföringen eller införseln inte äventyrar upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet.

35 §. *Kommersiellt överförelstillstånd. 1 mom.* Tillstånd att i kommersiellt syfte överföra skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler från Finland meddelas och återkallas enligt förslaget av det ministerium som behandlar skjutvapenfrågor. Om utförsel av ovan nämnda föremål bestäms i förslagens 36 §. Det tillstånd som meddelas för överföring kallas kommersiellt överförelstillstånd. Bestämmelser om utförsel av skjutvapen och skjutförmödenheter ingår för närvarande i 10 § 1 mom. förordningen angående skjutvapen och skjutförmödenheter.

Artikel 11.2 i vapendirektivet innehåller rätt detaljerade bestämmelser om de omständigheter som skall nämnas i ett överfö-

ringstillstånd och om förfarandet vid meddelande av tillstånd. Överföringstillståndet avviker från ett förhandssamtycke så till vida att överföringstillståndet alltid gäller en viss transport, i fråga om vilken rutten, transportmedlet, tidtabellen och motsvarande omständigheter redan är kända då tillståndet söks. Ett överföringstillstånd meddelas sålunda alltid särskilt för varje överföring. Ett förhandssamtycke däremot är inte nödvändigtvis bundet till en viss överföring, utan med stöd av det kan i allmänhet flera överföringstillstånd sökas inom ramen för de villkor som nämns i förhandssamtycket och inom förhandssamtyckets giltighetstid.

Artikel 11.3 i vapendirektivet medger ett arrangemang, enligt vilket en vapennäringsidkare för en tid av högst tre år kan befrias från skyldigheten att söka särskilt överföringstillstånd för varje överföring. Befrielsen kan endast gälla överföringar till en viss, i beslutet uttryckligen namngiven vapennäringsidkare i en annan medlemsstat. Enligt vapendirektivet skall dock myndigheten i avgångslandet alltid underrättas om överföringarna innan de sker. I propositionen föreslås inget sådant arrangemang som motsvarar den ovan relaterade bestämmelsen i vapendirektivet. Möjligheterna att införa ett dylikt arrangemang i begränsad utsträckning avses bli övervägda i samband med det andra skedet av totalreformen av skjutvapenlagstiftningen.

2 mom. Kommersiellt överföringstillstånd kan meddelas endast en vapennäringsidkare. Bestämmelsen motsvarar den praxis som iakttas i dag. Att endast vapennäringsidkare kan erhålla tillstånd är fortfarande motiverat, eftersom det på grund av den risk för fara och olycksfall som är förknippad med vapen är skäl att låta vapennäringsidkarna, som har fått behörigt tillstånd av en myndighet och vilkas förvaringslokaler för vapen har inspekterats av en myndighet på behörigt sätt, ha rätt att hantera stora vapenpartier. En vapennäringsidkare skall naturligtvis ha rätt att idka sin näring med sådana föremål som skall överföras.

Enligt 10 § 2 mom. förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter skall inrikesministeriet innan ett ärende som gäller utförsel avgörs inhämta utlåtande i saken av utrikesministeriet. Detta förfarande behövs inte när det gäller överföringar som sker mellan medlemsstater i EU. Det föreslås därför att förfarandet slopas.

Om förutsättningarna för meddelande av överföringstillstånd skall bestämmas på det sätt som vapendirektivet förutsätter. För meddelande av kommersiellt överföringstillstånd gäller två krav. Det första kravet är att det enligt meddelande av myndigheten i destinationslandet inte finns något hinder för att tillstånd meddelas. I praktiken kan detta krav uppfyllas antingen så att destinationslandet är en medlemsstat som enligt meddelande enligt artikel 11.4 i vapendirektivet inte kräver förhandssamtycke för överföringen eller så att sökanden visar upp ett förhandssamtycke av en myndighet i den medlemsstat som är destinationsland.

Det andra kravet för meddelande av överföringstillstånd är att överföringen är avsedd att genomföras under omständigheter som kan anses vara trygga. Bestämmelsens vaga ordalydelse lämnar tillståndsmyndigheten tillräckligt med rum för prövning vid bedömningen av om förutsättningarna för överföringen är trygga. Säkerställandet av en trygg överföring kan eftersträvas på olika sätt, t.ex. genom att villkor som gäller transportmedel, transporttiden eller rutten och som är nödvändiga med tanke på överföringen uppställs med stöd av lagförslaget 107 § 2 mom.

3 mom. Enligt en uttrycklig bestämmelse i artikel 11.2 i vapendirektivet skall överföringstillståndet medfölja då de föremål som nämns i tillståndet transporteras. En bestämmelse som gäller denna skyldighet ingår i den föreslagna paragrafens 3 mom. Avsikten med bestämmelsen är att möjliggöra myndigheternas övervakning. I praktiken räcker det om en kopia av överföringstillståndet medföljer.

36 §. Kommersiellt utförseltillstånd och kommersiellt transiteringstillstånd. 1 mom. Tillstånd att i kommersiellt syfte föra ut skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler meddelas och återkallas av det ministerium som behandlar skjutvapenfrågor. Tillståndet kallas kommersiellt utförseltillstånd. Jämfört med de gällande bestämmelserna innebär förslaget en ändring endast till den del att också vapendelar och särskilt farliga projektiler skall omfattas av regleringen. Detta kan anses motiverat, eftersom de bestämmelser som gäller utförsel av skjutvapen kan kringgå genom att ett vapen förs ut ur landet i delar. Också bestämmelserna i vapendirektivet och Schengenkonventionen förutsätter att överföring av va-

pendelar och särskilt farliga projektiler från Finland skall vara beroende av tillstånd.

Utöver kommersiellt utförseltillstånd föreslås i paragrafen bestämmelser om kommersiellt transiteringstillstånd, som likaså skall meddelas och återkallas av det ministerium som behandlar skjutvapenfrågor. Några bestämmelser om transitering ingår inte i den gällande skjutvapenlagstiftningen. Tillståndet skall meddelas för transitering av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler i kommersiellt syfte. Ett kommersiellt transiteringstillstånd är ändamålsenligt av den orsaken att det annars skulle vara nödvändigt att meddela både ett kommersiellt införseltillstånd och ett kommersiellt utförseltillstånd för samma varuparti. Ett kommersiellt transiteringstillstånd innebär således främst ett förenklat tillståndsförfarande.

Det är fråga om en kommersiell transitering endast i det fall att det varuparti som skall transporteras förs in till Finland enbart i det syfte att samma varuparti relativt snabbt förs vidare från Finland till ett annat land. Avgångslandet och destinationslandet för transporten kan dock inte enligt förslaget 16 § 2 mom. 4 punkt vara en medlemsstat i EU. Transporten skall också annars i sin helhet, utom då den går genom Finland, ske utanför EG. Detta beror på att de formaliteter som i detalj regleras i vapendirektivet och direktivet om explosiva varor och som avviker från ett kommersiellt transiteringstillstånd skall iakttas vid transport av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler inom EG.

2 mom. Enligt momentet kan ett kommersiellt utförseltillstånd meddelas endast en vapennäringsidkare. Detta är motiverat eftersom utförsel i kommersiellt syfte i praktiken förutsätter att näring i vapenbranschen idkas i Finland. Däremot är det inte motiverat med ett motsvarande krav för meddelande av kommersiellt transiteringstillstånd, eftersom varupartiet i samband med en transitering inte hanteras i Finland, åtminstone inte i någon nämnvärd utsträckning.

När det gäller kommersiellt utförseltillstånd kan tillståndsmyndigheten kräva att ett slutanvändarintyg eller någon annan tillförlitlig utredning om att det inte finns hinder för att meddela tillstånd visas upp. Kravet skall vara beroende av prövning, eftersom endast vapennäringsidkare, som också annars redan står under myndigheternas tillsyn,

kan få kommersiellt utförseltillstånd.

3 mom. Kommersiellt transiteringstillstånd kan meddelas också andra än vapennäringsidkare. Det bör dock observeras att skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler i regel får innehåsa i Finland endast med stöd av tillstånd av en myndighet. Fastän näringstillstånd i vapenbranschen och således också vapenhanteringstillstånd saknas kan dessa föremål dock med stöd av lagförslaget 19 § 1 mom. 4 punkt innehåvas av den som idkar yrkesmässig varutransport. Detta lagrum medger transitering utan ovan nämnda tillstånd, eftersom transport av föremålen och för transporten nödvändig förvaring då är tillåten utan tillstånd.

Ett ovillkorligt krav för meddelande av kommersiellt transiteringstillstånd skall vara att sökanden visar upp ett slutanvändarintyg eller någon annan tillförlitlig utredning om att det inte finns hinder för att meddela tillstånd. Kravet är nödvändigt eftersom myndigheterna i Finland inte nödvändigtvis känner den som bedriver transitering. Avsikten med bestämmelsen är också att undvika att Finland blir ett transiteringsland för olaglig internationell handel med vapen.

4 mom. Till skillnad från överföringar och införsel till Finland har utförsel och transitering av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler också utrikespolitisk betydelse. Enligt 10 § 2 mom. förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter skall inrikesministeriet, innan ett ärende som gäller export avgörs, inhämta utlåtande i saken av utrikesministeriet. Ärendet kan dessutom hänskjutas till statsrådet för avgörande, om inrikesministeriet inte kan förena sig om utrikesministeriets utlåtande, enligt vilket tillstånd borde förvägras. I praktiken har inhämtandet av utrikesministeriets utlåtande visat sig vara ett allt för komplicerat förfarande. Det har inte heller funnits behov av att hänskjuta exportärenden till statsrådet för avgörande.

Med anledning av vad som anförts ovan föreslås i momentet ett förfarande som är smidigare än det nuvarande och enligt vilken tillståndsmyndigheten hos det ministerium som behandlar utrikesärenden vid behov skall utreda att det inte finns några utrikes- eller säkerhetspolitiska hinder för att meddela tillstånd. Utredningen av hindren kan då ske på ett icke formbundet sätt enligt en smidig procedur.

37 §. *Kommersiellt utförseltillstånd och*

kommersiellt transiteringstillstånd för gassprayer. 1 mom. Bestämmelserna i vapendirektivet gäller inte gassprayer och sålunda kan inte överföringstillstånd meddelas för överföring av gassprayer. Inte heller bestämmelserna i Schengenkonventionen gäller sedvanliga gassprayer. I propositionen föreslås därför att det skall vara möjligt att för överföring och utförsel av gassprayer från Finland meddela kommersiellt utförseltillstånd för gassprayer. Tillståndet motsvarar kommersiellt utförseltillstånd för skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler. Tillståndet kan dock meddelas såväl för överföring till en medlemsstat i EU som för utförsel till någon annan stat.

För transitering av skjutvapen inom EG kan inte meddelas kommersiellt transiteringstillstånd, eftersom formaliteterna enligt vapendirektivet inte medger det. När det gäller gassprayer är detta däremot möjligt, eftersom bestämmelserna i vapendirektivet inte gäller dem. Det föreslås därför att för kommersiell transitering av gassprayer meddelas kommersiellt transiteringstillstånd för gassprayer, som med avvikelse från kommersiellt transiteringstillstånd för skjutvapen kan meddelas också inom EG. Fastän både avgångs- och destinationslandet när det gäller kommersiellt transiteringstillstånd, med beaktande av definitionen i lagförslagets 16 § 2 mom. 4 punkt och 36 § 1 mom., skall vara någon annan stat än en medlemsstat i EU, kan kommersiellt transiteringstillstånd för gassprayer dessutom meddelas också för en sådan transitering där antingen avgångs- eller destinationslandet eller vardera är en medlemsstat i EU. Författningstekniskt är detta en inkonsekvent lösning med tanke på definitionen i lagförslagets 16 § 2 mom. 4 punkt. Bestämmelsen är dock oundviklig. I det andra skedet av totalreformen av skjutvapenlagstiftningen är det ändamålsenligt att bedöma om bestämmelserna helt kan flyttas över från skjutvapenlagen till lagstiftningen om eggvapen. Av sistnämnda orsak har det över huvud taget ansetts möjligt att i lagförslagets 4 kap. ta in paragrafer som gäller gassprayer, vilka helt skiljer sig från de andra föremål som hör till lagens tillämpningsområde.

Kommersiellt utförseltillstånd och kommersiellt transiteringstillstånd för gassprayer meddelas och återkallas av det ministerium som behandlar skjutvapenfrågor. Detta motsvarar gällande reglering.

2-4 mom. När det gäller förutsättningarna för meddelande av tillstånden enligt paragrafen samt de utredningar som skall visas upp och införskaffas hänvisas det till motiveringen till 36 § 2-4 mom., som i sak har precis samma innehåll.

38 §. Det kommersiella förhandssamtyckets samt tillståndens giltighetstid. Vapendirektivet innehåller inga bestämmelser om förhandssamtyckets giltighetstid. Överföringstillståndet gäller däremot en enda överföring och sålunda begränsas dess giltighetstid redan på grund av sakens natur till den tid överföringen tar.

Förutsättningarna för meddelande av de tillstånd som avses i lagförslagets 4 kap. kan ändras. Upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet förutsätter att tillståndens giltighetstid begränsas. I praktiken har inrikesministeriet, som enligt de gällande bestämmelserna är tillståndsmyndighet när det gäller tillstånd för kommersiell införsel och utförsel av skjutvapen, vapendelar och skjutförnödenheter, meddelat tillstånd som berättigar till införsel eller utförsel av skjutvapen under högst ett år. Detta har i regel visat sig vara en ändamålsenlig giltighetstid för ett tillstånd.

I vissa fall, särskilt i fråga om vapennäringsidkare som bedriver omfattande och regelbunden utrikeshandel, har ettårs tillstånd emellertid visat sig vara för korta. Den praxis enligt vilken tillstånden har meddelats för ett kalenderår i sänder, vilken inte baserar sig på några bestämmelser, har också visat sig vara problematisk. På grund av denna praxis har tillståndsansökningarna anhopat sig kring årsskiftet. Detta har i sin tur fördröjt erhållandet av tillstånd.

I paragrafen skall det föreskrivas att kommersiellt förhandssamtycke och andra tillstånd enligt detta kapitel utom kommersiellt överföringstillstånd skall meddelas för högst tre år. Ett kommersiellt överföringstillstånd skall gälla endast den tid överföringen varar. Giltighetstiden för tillstånden och förhandssamtycket måste naturligtvis dock begränsas till den tid näringstillståndet i vapenbranschen är i kraft.

39 §. Upphörande och återkallelse av kommersiellt förhandssamtycke och av tillstånd. Återkallelse av ett tillstånd skall kunna ske endast med stöd av ett uttryckligt beslut som tillståndsmyndigheten har fattat om att tillståndets giltighet skall upphöra. Däremot upphör ett tillstånd att gälla, dvs.

förfaller, direkt med stöd av en bestämmelse i lagen och detta kräver således inte något beslut om återkallelse.

1 mom. Eftersom ett kommersiellt förhandssamtycke och tillstånden enligt lagförslaget 4 kap. endast kan meddelas en vapennäringsidkare är det naturligt att förhandssamtycket och de tillstånd som avses i kapitlet också måste upphöra att gälla då giltigheten för näringstillståndet i vapenbranschen upphör. Giltigheten för ett näringstillstånd i vapenbranschen kan upphöra till följd av att tillståndet förfaller eller återkallas.

2 mom. I momentet bestäms att tillståndsmyndigheten utan prövning skall återkalla ett kommersiellt överföringstillstånd, kommersiellt utförseltillstånd, kommersiellt transiteringstillstånd, kommersiellt utförseltillstånd för gassprayer och kommersiellt transiteringstillstånd för gassprayer som den har meddelat, om myndigheten i destinationslandet meddelar att det uppkommit hinder för överföringen, utförseln eller transiteringen. Alla ovan nämnda tillstånd berättigar till transport av föremål från Finland till en annan stat. Således är det skäligt att tillståndet återkallas, om myndigheten i transportens destinationsland anser att transporten inte bör genomföras. Destinationslandets meddelande behöver inte vara utformat på något bestämt sätt.

I artikel 11.2 i vapendirektivet ges tryggheten i samband med överföringar en särskild betydelse. I momentet bestäms därför att ett kommersiellt överföringstillstånd skall återkallas oberoende av ett meddelande från destinationslandet, om det visar sig att överföringen inte kan genomföras på ett tryggt sätt.

3 mom. I momentet bestäms om återkallelse av kommersiellt förhandssamtycke och sådana tillstånd som möjliggör transporter till Finland i kommersiellt syfte. Det är skäl att förutsättningarna för återkallelse av kommersiellt förhandssamtycke och ovan avsedda tillstånd skall vara beroende av prövning, eftersom det vid transporter som sker i Finland inte är fråga om omständigheter som inverkar på andra staters säkerhet. Kommersiellt förhandssamtycke och de tillstånd som nämns i momentet skall återkallas enligt prövning, om överföringen eller införseln kan äventyra upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet.

40 §. *Tullverkets anmälningsskyldighet.*

Det ministerium som behandlar skjutvapenfrågor skall enligt förslaget meddela kommersiellt förhandssamtycke för överföring till Finland av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler för kommersiella ändamål. I en annan medlemsstat skall överföringstillstånd beviljas på basis av förhandssamtycket. Genom det system för utbyte av information som avses i vapendirektivet underrättas ministeriet om de överföringstillstånd som meddelats i andra medlemsstater i EU och som berättigar till överföringar till Finland. Av överföringstillstånden framgår vilket antal föremål som i verkligheten överförs till landet. Ministeriets uppgifter om de överförda skjutvapnen, vapendelarna, patronerna och särskilt farliga projektilerna hålls på så sätt à jour.

Det ministerium som behandlar skjutvapenfrågor skall enligt förslaget meddela kommersiellt införseltillstånd för införsel till Finland av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler. Det antal föremål som nämns i de meddelade tillstånden motsvarar i allmänhet inte tillnärmelsevis det antal som de facto förs in i landet. Den exakta uppgiften, som är viktig med hänsyn till den allmänna ordningen och säkerheten, har endast tullverket tillgång till.

Tillsynen i enlighet med C.I.P.-konventionen avses bli koncentrerad till förvaltningsområdet för det ministerium som behandlar skjutvapenfrågor i samband med totalreformen av skjutvapenlagstiftningen. På basis av de överföringstillstånd som meddelas i andra medlemsstater i EU får ministeriet uppgifter om den besiktning som till Finland överförda skjutvapen och patroner har genomgått i enlighet med C.I.P.-konventionen. Innehavaren av ett kommersiellt införseltillstånd skall däremot enligt den föreslagna lagens 33 § 3 mom. meddela tullverket, huruvida de skjutvapen och patroner som skall föras in har besiktats på det sätt som avses i 110 § 1 mom., dvs. i överensstämmelse med C.I.P.-konventionen.

På ovan nämnda grunder föreslås det bli bestämt att tullverket med tre månaders mellanrum skall anmäla till det ministerium som behandlar skjutvapenärenden vilket antal skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som i verkligheten har förts in i landet, eftersom denna uppgift är viktig med hänsyn till den allmänna ordningen och säkerheten. Tullverket skall också lämna den övriga information som hänför

sig till ovan nämnda föremål. Likaså skall verket med tre månaders intervaller redogöra för den besiktning av införda vapen och patroner som baserar sig på C.I.P.-konventionen. Eftersom ovan nämnda uppgifter också innehåller personuppgifter, är det med beaktande av 8 § 1 mom. regeringsformen nödvändigt att på lagnivå bestämma om utlämnande av uppgifterna.

41 §. *Utförsel och transitering av försvarsmateriel.* Om utförsel och transitering av försvarsmateriel bestäms i lagen om export och transitering av försvarsmateriel. Enligt 2 § 1 mom. i nämnda lag är export och transitering av försvarsmateriel tillåten endast med för ändamålet beviljat tillstånd. Enligt lagens 2 § 2 mom. är antingen statsrådet eller försvarsministeriet tillståndsmyndighet. Med stöd av lagen har en förordning om export och transitering av försvarsmateriel utfärdats. Enligt 2 § i denna förordning betraktas bl.a. automatvapen, precisionsgevär, storkalibriga vapen, raketer och robotar som försvarsmateriel.

Med stöd av vad som anförts ovan överlappar bestämmelserna i skjutvapenlagen delvis bestämmelserna i lagen om export och transitering av försvarsmateriel och de bestämmelser som utfärdas med stöd av den skall iakttas vid överföring, utförsel och transitering av sådana skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som skall betraktas som försvarsmateriel. Härmed avses uttryckligen tillståndsförfarandet och omständigheter som hänför sig till det. Till övriga delar skall bestämmelserna i den föreslagna skjutvapenlagen tillämpas också på föremål som skall betraktas som försvarsmateriel och som omfattas av den föreslagna lagens tillämpningsområde.

5 kap. Förfärv, privat tillverkning och modifiering samt innehav

42 §. *Förfärvstillstånd.* Det föreslås inte att de separata förfärvs- och innehavstillstånd som nu är i bruk skall slopas. Arrangemanget behövs för att det innan det egentliga tillstånd som berättigar till innehav meddelas och innan skjutvapnet eller vapendelen införs i polisens register skall kunna säkerställas att det förfärvade vapnet eller

den förfärvade vapendelen motsvarar det föremål för vilket det tillstånd som berättigar till förfärvet har meddelats. Ett tillståndssystem med bara en nivå skulle innebära att vapnet infördes i polisens register enbart på basis av anmälan från tillståndshavaren och den som överlåter föremålet. En del av de uppgifter som skall antecknas i polisens register, t.ex. vapnets serienummer, kan i praktiken föras in i registret först efter det att vapnet eller vapendelen har förfärvats. Artikel 85.2 och 85.4 i Schengenkonventionen förutsätter att alla skjutvapen skall föras med serienummer.

1 mom. Tillstånd att förfärv ett skjutvapen eller en vapendel kallas förfärvstillstånd. Enligt huvudregeln är polisinskrivningen i sökandens hemkommun tillståndsmyndighet. Sökandens hemkommun bestäms med stöd av lagen om hemkommun (201/1994). Syftet med propositionen är att en större del än tidigare av de tillståndsärenden som hänför sig till skjutvapen och gäller enskilda medborgare koncentreras till polisinskrivningarna, som är närmare medborgarna än länsstyrelserna. För den som ansöker om och den som erhåller tillstånd innebär detta att principen om en lucka för alla ärenden förverkligas.

Enligt 19 § 5 mom. förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter ankommer det på länsstyrelsen att medge undantag från bestämmelserna beträffande anskaffning av fickvapen, serieeldvapen eller annat för militärt bruk avsett skjutvapen än enkelskottsgevär. Enligt propositionen skall länsstyrelsernas uppgifter i detta avseende preciseras så att länsstyrelsen skall meddela och återkalla tillstånd till förfärv av särskilt farliga skjutvapen och delar till sådana. Vapendirektivet och Schengenkonventionen förutsätter att förfärv av sådana föremål i regel är förbjudet. I praktiken skall det vara möjligt att förfärv särskilt farliga skjutvapen främst för att ha dem i en samling. Då länsstyrelsen enligt förslaget 57 § 1 mom. också skall godkänna vapensamlarna, innebär arrangemanget att en från de andra vapentillståndsfrågorna tydligt separat uppgiftshelhet koncentreras till länsstyrelserna. Arrangemanget är nödvändigt med tanke på övervakningen och motsvarar till stor del också dagens praxis.

Liksom enligt de gällande bestämmelserna skall förfärvstillståndet också fungera som ett temporärt tillstånd som berättigar till in-

nehav av skjutvapnet och vapendelen. Detta är ett nödvändigt praktiskt arrangemang, eftersom den som förvärvat ett vapen annars genast efter överlåtelsen skulle göra sig skyldig till olovligt innehav av vapnet. Bestämmelserna om innehavstillstånd som meddelas för varaktigt innehav finns i lagens 52 §.

2 mom. Enligt artikel 7.1 i vapendirektivet får en person som är bosatt i en annan medlemsstat i EU inte ges tillstånd att förvärva ett skjutvapen som hör till kategori B enligt bilaga 1 till vapendirektivet, om inte myndigheten i bosättningslandet på förhand har meddelat samtycke till förvärvet. Om det är fråga om ett skjutvapen som hör till kategori C, skall myndigheten i förvärvarens bosättningsland enligt artikel 8.2 informeras om att tillstånd meddelats.

Enligt artikel 3 i vapendirektivet får medlemsstaterna utfärda strängare bestämmelser än vad som föreskrivs i direktivet, med förbehåll för bestämmelsen om rätt till inresa enligt artikel 12.2 vilken hänför sig till europeiska skjutvapenpasset. För att tillståndsförvaltningen inte onödigt skall belastas med en allt för detaljerad reglering föreslås därför i propositionen att den som inte har hemkommun i Finland för alla de skjutvapen och vapendelar som skall förvävas, oberoende av till vilken kategori enligt vapendirektivet de hör, skall visa upp samtycke av myndigheten i bosättningslandet till förvärvet. Utöver dem som bor i en medlemsstat i EU gäller detta också alla andra som ansöker om tillstånd och inte har hemkommun i Finland.

Vapendirektivet fastställer inte direkt på vilka grunder en medlemsstat skall betraktas som sökandens bosättningsland. I artikel 1.3 i vapendirektivet konstateras att bosättningslandet framgår av passet eller identitetskortet. I propositionen anses att de förpliktelser som den rätt vaga bestämmelsen i artikel 1.3 i vapendirektivet om sökandens bosättningsland innebär för vår lagstiftning fullgörs genom en hänvisning till lagen om hemkommun i den föreslagna lagen. Sökandens nationalitet skall inte ha någon betydelse i denna fråga.

Förvärvstillstånd skall endast meddelas den som varaktigt ämnar inneha skjutvapnet eller vapendelen i Finland. Artikel 9 i vapendirektivet förutsätter att ett skjutvapen eller en vapendel i kategori A, B och C enligt bilaga 1 till vapendirektivet kan överlämnas till en person som är bosatt i en an-

nan medlemsstat endast om han redan har givits tillstånd att överföra vapnet till det land där han är bosatt. Som ett alternativ kan han lämna in en skriftlig anmälan där han intygar och motiverar sin avsikt att inneha vapnet i den medlemsstat där förvärvet sker. Han skall dessutom förbinda sig att iakttä bestämmelserna om skjutvapen i det land där förvärvet sker.

I den föreslagna lagens 47 och 48 § bestäms om förvärvstillstånd som ges till utomlands bosatt person och som inte berättigar till innehav av vapnet eller vapendelen i Finland. Förvärvstillståndet för utomlands bosatt person är avsett för den som är bosatt utomlands och önskar köpa ett vapen eller en vapendel i Finland. För att förvärvstillstånd för utomlands bosatt person skall kunna meddelas krävs det enligt lagförslaget 48 § 2 mom. att ett överföringstillstånd har meddelats för överföringen. En bestämmelse om det förfarande som avses i vapendirektivet och enligt vilket avsikten är att vapnet eller vapendelen skall innehas i det land där förvärvet sker, finns i lagförslaget 42 § 2 mom. Den som inte har hemkommun i Finland skall lämna en skriftlig anmälan om sin avsikt att med stöd av förvärvstillståndet inneha vapnet eller vapendelen i Finland.

3 mom. För bedömningen av sökandens personliga egenskaper är det synnerligen viktigt att sökanden visar sig för tillståndsmyndigheten. I momentet föreslås därför en bestämmelse, enligt vilken tillståndsansökan skall lämnas in personligen till polisinspektionen i sökandens hemkommun. Avsikten med bestämmelsen är att den som fattar tillståndsbeslutet också i regel skall träffa den som ansöker om tillstånd.

Då t.ex. sökandens arbetsplats kan vara belägen någon annanstans än i hans hemkommun och då det sålunda i praktiken kan vara svårt att besöka polisinspektionen i hemkommunen, skall det vara möjligt att av särskilda skäl lämna in tillståndsansökan också till någon annan polisinspektion än den i hemkommunen. Också då skall sökanden i regel intervjuas. I praktiken kan det också förekomma fall där sökanden har förvärvat vapnet utomlands och behöver ett förvärvstillstånd för att kunna överföra eller föra in vapnet till Finland. Det föreslås därför att det också skall vara möjligt att av särskilda skäl lämna in tillståndsansökan till en finsk beskickning i utlandet.

43 §. *Godtagbara användningssyften. I*

motsats till de gällande bestämmelserna nämns de godtagbara användningssyftena för ett skjutvapen i lagen på ett uttömmande sätt. Enligt lagförslaget kan tillståndsmyndigheten meddela tillstånd till förvärv av ett skjutvapen eller en vapendel då användningssyftet är godtagbart enligt den föreslagna paragrafen och de krav enligt 44 § som gäller det skjutvapen eller den vapendel som skall förvärfas samt de krav enligt 45 § som gäller den som ansöker om förvärvstillstånd uppfylls. Enligt lagens 18 § 2 mom. är en grundläggande förutsättning för alla tillstånd enligt den föreslagna lagen att det inte finns skäl att misstänka att tillståndet eller föremålet som införskafts eller innehas med stöd av tillståndet missbrukas.

1 mom. Sökanden skall visa att han har en enligt momentet godtagbar orsak att förvärva ett skjutvapen eller en vapendel. Han skall dessutom också i praktiken ha möjlighet att använda vapnet för det syfte han har angivit. Meddelandet av tillstånd är beroende av myndighetens prövning. Enligt den princip som vunnit hävd i Finland har ingen ovillkorlig rätt att förvärva och inneha skjutvapen. I momentet anges denna ändamålsenlighetsprövning, som myndigheten skall utföra, med orden "kan meddelas".

Enligt momentets 1 punkt skall användning av vapnet för sådant skjutande av djur som är tillåtet enligt jaktlagstiftningen anses som ett godtagbart användningssyfte. Utöver egentlig jakt skall dödande av icke fredade djur och dödande av djur som befinner sig i ett gryt eller en fälla enligt 19 § jaktförordningen anses som godtagbart. Begreppet jakt definieras i 2 § jaktlagen. Med jakt avses att vilt som lever i fritt tillstånd fångas eller dödas samt att fångsten omhändertas av jägaren. Om vilt bestäms i 5 § 1 mom. jaktlagen. Om fångst och dödande av icke fredade djur bestäms i 7 kap. jaktlagen. Om icke fredade djur bestäms i 5 § 2 mom. jaktlagen. Som sådana icke fredade djur som får skjutas kommer främst icke fredade fåglar enligt 5 § 2 mom. 2 punkten jaktlagen i fråga, medan ett skjutvapen däremot är mindre lämpligt för dödande av sådana djur som avses i nämnda paragrafs 2 mom. 1 punkt.

Avlivning av djur enligt djurskyddslagstiftningen skall inte anses som ett godtagbart användningssyfte enligt momentets 1 punkt. Om avlivning av djur bestäms i 10 kap. djurskyddsförordningen (396/1996), som har utfärdats med stöd av djurskyddsla-

gen (247/1996). I vissa enstaka fall skall det dock vara möjligt att erhålla tillstånd för förvärv av ett skjutvapen för avlivning av djur på grund av ett sådant arbete där vapnet är nödvändigt. Bestämmelser om erhållande av tillstånd på grund av arbete föreslås i momentets 3 punkt.

I momentets 2 punkt nämns sport- och hobbyskytte som ett godtagbart användningssyfte. Bestämmelsen förutsätter inte att det skall vara möjligt att erhålla tillstånd endast på grund av egentligt tävlingsskytte. Aktivt utövande av någon tävlingsskyttegren skall också anses vara tillräckligt, även om sökanden inte har för avsikt att delta i egentliga tävlingar. Sporadiskt skjutande mot mål kan dock inte betraktas som sport- eller hobbyskytte enligt momentet, utan sport- och hobbyskytte skall omfatta aktivt utövande av någon sådan skyttegren inom vilken det ordnas tävlingar.

Med stöd av momentets 3 punkt kan tillstånd meddelas om vapnet är nödvändigt i arbetet. Med att det är nödvändigt avses att arbetet inte kan utföras på ett framgångsrikt sätt utan vapen. Det räcker således inte med att skjutvapnet endast behövs eller är nyttigt i arbetsuppdraget för att tillstånd skall erhållas.

De arbetsuppdrag där ett vapen är nödvändigt kan vara mycket olika. Erhållande av tillstånd på grund av arbetet kan vara motiverat bl.a. för en sådan statsanställd enligt lagförslaget 17 § 2 punkt som av någon orsak behöver tillstånd för innehav av eget vapen medan han är i statens tjänst. Tillstånd kan meddelas också för yrkesmässig slakt av djur och motsvarande uppdrag.

Att vapen bärs i samband med ett arbetsuppdrag ökar i allmänhet de riskfaktorer som hänför sig till vapen. Den som bär vapen i arbetet rör sig ofta på allmänna platser. Då kan vapnet komma i händerna på obehöriga. Det är motiverat att tillstånd till sådant innehav av vapen som nämns ovan meddelas endast den som har tillräcklig utbildning i att hantera vapen. Innehav av ett skjutvapen i arbetsuppdrag skall i regel vara tillåtet endast för myndigheterna. I vissa enstaka fall skall också en väktare enligt lagen om bevakningsföretag, som har fått tillräcklig utbildning, kunna erhålla tillstånd. Främst kan vissa farliga uppgifter i samband med värdetransporter och uppgifter i samband med kontroll av tjuvlarm utgöra en grund för erhållande av tillstånd. Däremot

bör egentliga skjutvapen aldrig höra till en vanlig väktares utrustning, åtminstone inte på allmänna platser.

Med stöd av momentets 3 punkt är det lättare att erhålla tillstånd för förvärv av en gasspray än av ett redskap som överensstämmer med definitionen på ett skjutvapen i lagförslaget 2 §, nedan *egentligt skjutvapen*. Det kan vara motiverat att meddela en sådan person tillstånd som i sitt arbete eller på en arbetsresa kan konfronteras med våldsamt beteende antingen på grund av arbetets natur eller den tidpunkt då arbetet utförs. I synnerhet när det gäller egentliga skjutvapen skall ett krav alltid vara att tillståndet är nödvändigt för att arbetet skall kunna utföras på ett framgångsrikt sätt och för arbetstagarens säkerhet. I förslaget har avsikten med kravet på att vapnet skall vara nödvändigt varit att förvärvstillstånd för arbetsuppgifter inte skall meddelas för andra redskap än gassprayer, utom i specialfall.

Enligt momentets 4 punkt skall det vara möjligt att erhålla förvärvstillstånd för användning av vapen vid en uppvisning, filminspelning eller någon annan motsvarande förevisning. I praktiken är det nödvändigt att använda skjutvapen i synnerhet vid inspelningen av vissa filmer. Om tillstånd meddelas med stöd av denna punkt, är det ändamålsenligt att i det ta in ett villkor enligt lagförslaget 107 § 2 mom., enligt vilket innehavet av vapnet begränsas endast till inspelningen av en film. Strävan skall dessutom alltid vara att andra föremål än funktionsdugliga skjutvapen, såsom vapen som försatts i varaktigt obrukbart skick eller replikavapen, används för syften enligt momentets 4 punkt.

Den gällande skjutvapenlagstiftningen reglerar inte vapensamlarnas ställning eller vapensamlingarna, vilket kan betraktas som en brist. I momentets 5 punkt föreslås det ingå en bestämmelse om att musei- eller samlarändamål skall anses som ett godtagbart användningssyfte för vapen. Noggranna bestämmelser om vapensamlare och vapensamlande finns i lagens 57-60 § och i de bestämmelser som kommer att utfärdas med stöd av lagen.

Bestämmelsen i momentets 5 punkt gör det möjligt att ha vapen i en samling på grund av deras historiska, tekniska, konstnärliga eller något annat motsvarande värde. Att ha ett vapen som minnessak är däremot i regel inte ett sådant användningssyfte som

skall anses godtagbart enligt lagen. Enligt momentets 6 punkt skall det dock i undantagsfall vara möjligt att erhålla tillstånd också på grund av affektionsvärde. Om förutsättningarna för ett tillstånd som meddelas på denna grund bestäms närmare i paragrafens 2 mom.

Enligt lagförslaget blir förvärv och innehav av signal-, dvs. ljuspistol beroende av tillstånd. I momentets 7 punkt föreslås därför en bestämmelse, enligt vilken även signalering skall betraktas som ett godtagbart användningssyfte. I praktiken används signalpistoler främst i sjötrafiken som nödsignalredskap.

Enligt momentets 8 punkt kan förvärvstillstånd meddelas för skyddande av personlig integritet eller egendom. Den egendom som skall skyddas kan vara enskild eller offentlig. För detta användningssyfte kan tillstånd till förvärv av egentligt skjutvapen inte meddelas med stöd av paragrafens 3 mom.

Utgångspunkten skall vara att en ansökan om tillstånd inte förkastas på den grunden att sökanden redan innehar flera skjutvapen. Om sökanden redan har ett vapen som lämpar sig för motsvarande ändamål, kan detta dock ha betydelse vid tillståndsprövningen. I flera tävlingsskytte- och andra hobbysskyttegrenar är det dock nödvändigt att förvärva flera skjutvapen och också sådana som motsvarar varandra. Därför skall utgångspunkten vara att tillståndsmyndigheten inte skall avslå en ansökan på den grund att sökanden redan har ett skjutvapen som motsvarar det vapen ansökan gäller. Om det finns mycket skjutvapen kan dock högre säkerhetskrav än normalt ställas på förvaringen av dem enligt lagförslaget 107 § 1 mom.

2 mom. Enligt den tillståndspraxis som iakttas i dag skall enbart affektionsvärde inte anses som en tillräcklig grund för erhållande av tillstånd till förvärv och innehav av ett skjutvapen. Detta har i vissa fall lett till ett oskäligt slutresultat för den som ansöker om tillstånd. Det har dessutom lett till att alla vapen som påträffas i ett dödsbo i praktiken inte anmäls till polisen. För att ovan nämnda missförhållanden åtminstone delvis skall kunna avhjälpas, föreslås att tillstånd i begränsad utsträckning skall kunna erhållas också för förvaring som minnessak. Sökanden skall kunna visa att skjutvapnet eller vapendelen har ett särskilt historiskt värde eller annat affektionsvärde för honom. Enbart det att någon har fått ett vapen i arv

eller genom testamente skall således inte vara en tillräcklig grund för erhållande av tillstånd. Den som ansöker om tillstånd skall på ett tillförlitligt sätt kunna påvisa lagligheten i fråga om äganderättsförvärvet till vapnet eller vapendelen samt de faktorer till följd av vilka föremålet har ett särskilt historiskt värde eller annat affektionsvärde just för honom.

3 mom. Enligt paragrafens 1 mom. 8 punkt kan tillstånd erhållas också för skyddande av personlig integritet eller egendom. Om det skulle vara möjligt att på denna grund erhålla tillstånd också för förvärv och innehav av egentliga skjutvapen, kunde detta emellertid leda till att vapen används i situationer med oförutsägbara följder. En person som försvarar sig kunde uppleva att han har särskild rätt att försvara sig med skjutvapen, om tillstånd att förvärva och inneha vapnet hade meddelats på denna grund. Gränserna för användningen av maktmedel bestäms dock också i sådana fall främst i enlighet med de bestämmelser i 3 kap. strafflagen som gäller nödvärn. Eftersom en gasspray dock kan betraktas som ett väsentligt mindre farligt redskap än ett egentligt skjutvapen, kan tillstånd på ovan nämnda grunder meddelas för förvärv av gasspray. En tillräcklig grund för meddelande av tillstånd skall vara att vapnet behövs.

I praktiken kan det uppkomma situationer där det kunde vara möjligt att meddela sökanden förvärvstillstånd både på grund av arbete och för skyddande av personlig integritet eller egendom. I sådana fall skall tillstånd alltid i första hand meddelas på grundval av arbetet, om de krav på att vapnet skall vara nödvändigt som nämns i lagrummet i fråga och de andra kraven för erhållande av tillstånd uppfylls. Med stöd av momentets 8 punkt kan tillstånd också meddelas för gassprayer som skall bäras i samband med ett arbetsuppdrag, om det behövs med tanke på sökandens personliga säkerhet, även om det inte kan anses vara nödvändigt att bära vapen med tanke på skötseln av arbetet.

44 §. *Krav som gäller skjutvapen och vapendelar som förvärvas.* Säkerheten i samband med användningen av vapen förutsätter att förvärvstillstånd meddelas endast för ett sådant skjutvapen eller en sådan vapendel som väl lämpar sig för det godtagbara användningssyfte som sökanden anger. Vissa skjutvapen skall anses farligare än andra

vapen på grund av sin eldkraft, effekt, hanterbarhet, ovanliga utseende eller andra egenskaper eller på grund av att de är lätta att gömma. Därför är det ändamålsenligt att särskilda villkor och begränsningar uppställs för förvärv av sådana vapen. Detta förutsätter till flera delar också bestämmelserna i vapendirektivet och i Schengenkonventionen.

1 mom. Enligt 19 § 2 mom. förordningen angående skjutvapen och skjutförmödenheter kan polisinsrättningen meddela tillstånd för förvärv av ett hurudant skjutvapen som helst, om vapnet är oundgängligt på grund av tjänst, befattning eller yrke. Enligt 19 § 5 mom. i ovan nämnda förordning medger länsstyrelsen undantag från bestämmelserna beträffande anskaffande av fickvapen, serieeldvapen eller annat, för militärt bruk avsett skjutvapen än enskottsgevär, om vapnet inte är oundgängligt på grund av tjänst, befattning eller yrke. Avsikten med bestämmelsen har varit att vissa vapen som har större eldkraft, annars är effektivare eller lättare att gömma än andra vapen skall omfattas av en strängare tillståndsprövning.

I vissa fall är det mycket svårt att fastställa ett skjutvapens ursprungliga användningssyfte. I synnerhet har begreppet militärvapen alltid gett rum för tolkning. Tolkningssvårigheterna har också i vissa fall lett till förvaltningsdomstolsbeslut i saken. Sport- och jaktgevär har tillverkats i synnerhet av äldre militärvapen. Av moderna militärvapen, främst stormgevär, har gjorts civila versioner genom att avfyrningsmekanismen har ändrats från serieeld till halvautomatisk. Vapen av detta slag motsvarar dock fortfarande helt moderna militärvapen, trots att de till funktions sättet inte längre är serieeldvapen. På marknaden finns dessutom också sådana vapen som inte har några exceptionella egenskaper, men som till det yttre avsevärt påminner om moderna militärvapen. Vissa jaktvapen, t.ex. älgstudsare, är synnerligen effektiva, trots att de inte är avsedda för militärt bruk. Detsamma gäller också åtminstone de mest effektiva revolverarna.

Allt som allt är det ändamålsenligt att skjutvapnets egenskaper och inte det användningssyfte för vilket vapnet ursprungligen har tillverkats eller för vilket det i själva verket används utgör grund för en strängare tillståndsprövning än för andra vapen. Även om alla skjutvapen är farliga om de hamnar i fel händer, är det dock motiverat att till-

ståndsprövningen när det gäller de allra farligaste skjutvapnen är strängare än för andra vapen. Det finns alltid en risk för att den som innehåller ett vapen använder det fel. Dessutom kan skjutvapnet hamna i fel händer genom något brott. Däremot skall skjutvapnets yttre inte tillmätas någon betydelse vid tillståndsprövningen.

Enligt propositionen kan förvärvstillstånd meddelas endast för ett sådant skjutvapen eller en sådan vapendel som väl lämpar sig för det användningssyfte som sökanden anger. Genom denna bestämmelse förpliktas tillståndsmyndigheten att bedöma egenskaperna hos det vapen som ansökan gäller i förhållande till det godtagbara användningssyfte som sökanden anger. Detta förutsätter att tillståndsmyndigheten relativt väl känner till både de skjutvapenmodeller som finns på marknaden och olika hobbyskyttegrenar. Endast på detta sätt kan tillståndsförfarandet leda till ett tillfredsställande slutresultat såväl med tanke på allmän ordning och säkerhet som med tanke på sökanden.

I och med att antalet lokala polisenheter har minskat har också förutsättningar skapats för att öka sakkunskapen när det gäller vapen på polisinsatserna. Dessutom kommer det skjutvapenregister som skall tas i bruk att förbättra nivån på kännedomen om vapen betydligt. När registret blir klart har i det införts tekniska uppgifter om alla skjutvapen som finns på den finska marknaden tillsammans med elektroniskt lagrade bilder som underlättar identifieringen. Fastän skjutvapenregistret underlättar tillståndsmyndighetens beslutsfattande, måste tillståndsmyndigheten alltid noggrant kunna föreställa sig för vilken typ av vapen tillståndet meddelas och vilket sökandens användningssyfte är. Olika datakällor, t.ex. skjutvapenregistret, kan endast utgöra tekniska hjälpmedel för tillståndsbeslutet.

Utöver att skjutvapnet eller vapendelen enligt propositionen skall lämpa sig väl för det användningssyfte som sökanden anger, får det vapen eller den vapendel som förvärfvas inte vara onödigt eldkraftig eller effektiv i förhållande till användningssyftet. Vapnet får inte heller ha ett magasin med ett onödigt stort antal patroner. Även om tillämpningen av ovan nämnda bestämmelser kan medföra problem, är regleringen dock nödvändig. Som motvikt till att begreppet militärvapen och det strängare tillståndsförfarandet i samband med dem slopas ur bestäm-

melserna, måste det dock finnas en bestämmelse med stöd av vilken tillståndsmyndigheten kan avslå en tillståndsansökan, om tillstånd söks för vapen som tydligt har för stor effekt eller annars är onödigt farliga.

Inom de olika tävlingsskyttegrenarna finns allmänt taget mycket noggranna bestämmelser om de skjutvapen som är tillåtna inom respektive gren. Jaktlagstiftningen ställer dessutom vissa krav på de jaktvapen som förvärfvas. Tillståndsmyndigheten skall därför bedöma vapnets lämplighet för det avsedda användningssyftet mot bakgrunden av dessa faktorer. Vapnets pris eller motsvarande faktorer som är av sekundär betydelse för upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet skall naturligtvis inte tillmätas någon betydelse vid denna prövning.

Med tanke på allmän ordning och säkerhet skall i likhet med serieeldvapen också halvautomatvapen med stor effekt och stora magasin betraktas som mycket problematiska skjutvapen om de hamnar i fel händer. Till denna grupp med skjutvapen hör vissa jaktvapen, pistoler som ursprungligen har konstruerats och tillverkats för militärt bruk samt gevär som ursprungligen har tillverkats för militärt bruk. I praktiken kan ett magasin med stor kapacitet skaffas till nästan alla halvautomatvapen. Detta kan inte hindras i praktiken, även om vissa länder har försökt ingripa i saken genom att bestämma att också vapenmagasinen skall omfattas av en noggrann reglering. Också det är problematiskt, eftersom magasin för replicavapen, som kan köpas utan tillstånd, ofta kan användas i skjutvapen.

Enligt propositionen förbjuds de allra farligaste skjutvapnen på det sätt som vapendirektivet och Schengenkonventionen förutsätter genom att de omfattas av begreppet särskilt farliga skjutvapen. Enligt momentet skall tillståndsmyndigheten dock iakttä en tillståndsprövning som stegvis blir strängare också när det gäller andra vapen som skall betraktas som farliga.

Även om vapendirektivet och Schengenkonventionen entydigt förbjuder serieeldvapen, är också grovkalibriga eller annars effektiva halvautomatvapen med stor magasin-kapacitet mycket farliga vapen. Med dem kan, beroende på antalet patroner i magasinet, t.o.m. tiotals snabba siktade skott avfyras efter varandra. Till denna grupp hör såväl handvapen som gevär. T.ex. halvautomatiska versioner av stormgevär är effektiva

och eldkraftiga vapen med stor patronkapacitet, som när det gäller hanteringsgenskaper motsvarar stormgevären. Enkelskott är också soldatens huvudsakliga eldslag. Också grovkalibriga handvapen med stor magasin-kapacitet måste betraktas som farliga och eldkraftiga vapen. Värda att nämnas är dessutom åtminstone moderna prickskyttegevär, som har mycket grov kaliber och med vilka i praktiken ett mål av en människas storlek kan träffas t.o.m. på ett par kilometers avstånd. Vissa skjutvapen som har konstruerats och tillverkats enbart för att penetrera skyddsvästar kan också betraktas som särskilt problematiska. För förvärv av sistnämnda typer av vapen finns knappast någon sin ett sådant godtagbart användningssyfte som avses i lagens 43 § 1 mom.

Ovan har redan konstaterats att tolkningen av artikel 79.1 i Schengenkonventionen är problematisk när det gäller frågan om vilka skjutvapen som skall anses vara sådana som i vanliga fall används för militärt bruk. Definitionen på särskilt farliga skjutvapen enligt lagförslagets 9 § och det exceptionella tillståndsförfarandet i samband med särskilt farliga skjutvapen tillsammans med det föreslagna momentet leder dock i praktiken till att moderna militärvapen under alla omständigheter omfattas av en tillräckligt sträng tillståndsprövning både med tanke på Schengenkonventionen och nationella skäl.

Även om det ovan konstaterades att tillståndsmyndigheten särskilt väl skall pröva sådana tillståndsansökningar som gäller vapen som är särskilt farliga vad effekten och eldkraften beträffar, skall tillstånd dock alltid meddelas för ett skjutvapen som lämpar sig för användningssyftet, om kraven för erhållande av tillstånd annars uppfylls. Ett effektivt och eldkraftigt skjutvapen med funktionssättet självladdande enkelskott, som ofta ursprungligen har tillverkats för militärt bruk, är nödvändigt inom vissa skyttegrenar, främst practical-skytte och vissa skyttegrenar för reservister i anslutning till frivilligt försvarsarbete. I dessa fall skall tillståndsmyndigheten meddela tillstånd till förvärv av det vapen som behövs för aktiviteten trots dess farliga egenskaper, om de övriga kraven för meddelande av tillstånd, såsom en tillförlitlig utredning om hobbyverksamheten enligt lagens 45 § 2 mom., uppfylls. Särskilt effektiva vapen används också åtminstone vid silhuett- och bänkskytte.

I jaktlagstiftningen ingår bestämmelser om

de skjutvapen och patroner som skall användas vid jakt. Avsikten med propositionen har inte varit att göra det svårare att förvärva tillräckligt effektiva vapen för jakt. Ett viktigt mål vid jakt är att djuret skall dödas snabbt och att dess lidande på detta sätt också skall minskas. Enligt 20 § 1 mom. jaktlagen skall jakt bedrivas så att djuren inte vållas onödigt lidande. I 16 § jaktförordningen ingår bestämmelser om allmänna krav på skjutvapen. I sistnämnda paragraf bestäms om en kulas minsta vikt och minsta träffenergi för skytte av vilt av olika slag. Därför gäller bestämmelserna också indirekt det skjutvapen som används.

I det föreslagna momentet ingår därför en hänvisning till jaktlagen och de bestämmelser som utfärdas med stöd av den. Enligt 33 § 1 mom. 7 punkten jaktlagen är det förbjudet att vid jakt använda automatiska vapen och sådana halvautomatiska vapen vilkas magasin kan laddas med mer än tre patroner. Om ett halvautomatgevär över huvud taget behövs vid jakt, skall åtminstone utgångspunkten således vara att antalet patroner i magasinet inte får överstiga det högsta antalet patroner enligt 33 § 1 mom. 7 punkten jaktlagen.

Jaktlagstiftningen fastställer inget tak för en kulas vikt och för träffenergin. Således är t.o.m. mycket effektiva vapen tillåtna när frågan bedöms enligt jaktlagstiftningen. Det kan vara motiverat för den som ansöker om tillstånd att skaffa ett övereffektivt vapen så att han inte behöver skaffa ett nytt dyrt skjutvapen om han övergår till att jaga allt större djur. Den tillståndspraxis som har iakttagits i fråga om egentliga jaktvapen har inte medfört några problem. Avsikten med propositionen är dock att hindra att tillstånd på grund av jakt meddelas för vapen som inte är väl lämpade för jakt, även om det enligt jaktlagstiftningen är tillåtet att skjuta vilt med dem.

Det är omöjligt att förutspå hurudana nya slag av aktiviteter i anslutning till vapen som kommer att utvecklas i framtiden. I momentet fastställs dock de allmänna principer enligt vilka tillståndsmyndigheten skall bedöma vapnens lämplighet.

2 mom. På grund av sin storlek kan ett fickvapen lätt gömmas i kläderna eller i handen. Detta gör det till ett problematiskt redskap med tanke på bekämpningen av brottslighet. I momentet fastställs exakta grunder på vilka förvärvstillstånd kan erhållas för

förvärv av fickvapen. Godtagbara tillståndsgrunder är endast musei- eller samlarändamål, förvaring som minnessak samt ett arbete där vapnet är nödvändigt. Polisinsrättningen i sökandens hemkommun är tillståndsmyndighet. Enligt de gällande bestämmelserna är länsstyrelsen tillståndsmyndighet, om vapnet inte behövs för att användas i arbetsuppgifter.

3 mom. I momentet bestäms om exakta krav för förvärv av största delen av de skjutvapen som är förbjudna enligt vapendirektivet och Schengenkonventionen. Tillstånd till förvärv av dessa skjutvapen, som i regel är tillverkade för stridsbruk, eller av delar till sådana kan erhållas endast för uppvisning, filminspelning eller annan motsvarande förevisning samt för musei- eller samlarändamål. Avsikten är att möjliggöra att sådana vapen kan förvärfvas för viss tid i vissa enstaka fall för filmarbete eller motsvarande arbete. Dessutom skall också vapensamlare kunna förvärva sådana vapen som avses i momentet, främst serieeldvapen, i mycket begränsad utsträckning.

I vissa, synnerligen sällsynta fall kan det vara nödvändigt att förvärva ett sådant skjutvapen som avses i momentet också för ett arbete där ett vapen är nödvändigt. Detta kan i vissa fall vara motiverat när det gäller vetenskapligt forskningsarbete eller industriell användning i undersöknings- eller provningssyfte. I allmänhet är det dock inte nödvändigt att erhålla förvärvstillstånd i sådana fall, eftersom rätten till innehav av vapnen i nämnda fall i regel kan grunda sig på näringsstillståndet i vapenbranschen.

4 mom. Skjutvapen som är maskerade som andra föremål skall betraktas som särskilt farliga, eftersom de avsiktligt har tillverkats så att de till sitt yttre påminner om något annat föremål än ett skjutvapen. Det kan lika väl vara fråga om en pennpistol som ett paraplygevär. För förvärv av sådana föremål skall tillstånd erhållas endast av särskilda skäl. I vissa fall kan främst vapensamlande vara sådana särskilda skäl. En arbetsuppgift skall inte betraktas som särskilda skäl enligt momentet.

45 §. *Krav som gäller innehavaren av ett förvärvstillstånd.* Ovan har det poängterats att tillståndsmyndigheten enligt propositionen skall iakttä grundligare prövning än normalt i fråga om de tillståndsansökningar som gäller vissa vapen som är farligare än andra skjutvapen. Den allra viktigaste förut-

sättningen för bibehållandet av säkerheten i samband med användningen av skjutvapen är dock att inget skjutvapen överläts till en person som inte kan anses lämplig att inneha vapen.

1 mom. Den allmänna ordningen och säkerheten förutsätter att skjutvapen innehas och används endast av dem som uppfyller de krav som bestäms i lag. I detta avseende ställer också artikel 5 i vapendirektivet och artikel 83 i Schengenkonventionen vissa krav på lagstiftning.

Enligt propositionen är ett ovillkorligt krav för erhållande av förvärvstillstånd att personen minst har uppnått den ålder som nämns i lagen. Sökandens höga ålder utgör däremot inte, åtminstone inte ensamt, något hinder för erhållande av tillstånd, om inte hans hälsotillstånd eller uppförande föranleder att tillstånd vägras. Den allmänna nedre åldersgränsen för erhållande av tillstånd är myndighetsåldern, dvs. 18 år. Med vårdnadshavarnas samtycke kan också personer som har fyllt 15 år och annars uppfyller de krav som gäller innehavaren av ett förvärvstillstånd meddelas förvärvstillstånd för sådant skjutande av djur som är tillåtet enligt jaktlagstiftningen samt för sport- eller hobbysskytte. Vapendirektivet och Schengenkonventionen medger ett sådant undantag från huvudregeln, enligt vilken endast den som har fyllt 18 år kan erhålla tillstånd. Enligt propositionen skall minst samma krav ställas på hälsotillstånd och uppförande när det gäller en sökande under 18 år som när det gäller en sökande som har fyllt 18 år. Den som är under 15 år och som inte straffrättsligt är ansvarig för sina gärningar eller försummelser kan inte erhålla förvärvstillstånd.

Att en person har omyndigförklarats utgör i och för sig inte något hinder för att erhålla förvärvstillstånd, om personen i fråga annars uppfyller kraven för erhållande av tillstånd. De gällande bestämmelserna om förmynderskap skall också medge att tillstånd kan meddelas. Om förande av talan för omyndigs räkning bestäms i 16 § lagen om förvaltningsförfarande.

Med sökandens lämplighet avses en helhetsbedömning som görs på basis av hans hälsotillstånd och uppförande. Sökandens uppförande skall bedömas på basis av såväl tidigare som nuvarande uppförande. När hans tidigare uppförande bedöms skall alla de medel som tillståndsmyndigheten har till sitt förfogande utnyttjas. På samma sätt som

för närvarande är polisens register till väsentlig hjälp. Om ett tillstånd enligt skjutvapenlagstiftningen tidigare har återkallats, skall detta anses som en faktor som försvagar sökandens lämplighet. Vissa faktorer som har utgjort grund för återkallelsen av tillståndet kan anses utgöra hinder för erhållande av ett nytt tillstånd en längre tid än andra. Åtminstone ett med tanke på säkerheten i samband med användningen av vapen felaktigt levnadssätt kan anses utgöra hinder för erhållande av ett nytt tillstånd en ganska lång tid, vanligen flera år.

När sökandens hälsotillstånd bedöms skall sådana skador och sjukdomar beaktas som kan försämra hans förmåga att bära, transportera och förvara ett skjutvapen och andra föremål som omfattas av lagens tillämpningsområde på ett säkert sätt. Detta kan anses ställa krav på åtminstone hans synsinne och hans förmåga att ha kontroll över sina extremiteter. En sådan sinnessjukdom eller sådana andra mentala problem till vilka hör en risk för att personen skadar sig själv eller andra skall utgöra ett ovillkorligt hinder för att erhålla tillstånd. Sökandens ålder och hälsotillstånd skall bedömas objektivt med beaktande av hans förmåga att klara av tillståndshavarens skyldigheter.

Med stöd av 35 § 2 mom. polislagen har polisen för att kunna avgöra om ett tillstånd som gäller skjutvapen skall förbli i kraft utan hinder av tystnadsplikt rätt att på motiverad begäran få uppgifter om tillståndshavarens hälsotillstånd, bruk av rusmedel eller våldsamma uppförande. En förutsättning för erhållande av uppgifterna är att det finns skäl att befara att tillståndshavaren inte längre motsvarar förutsättningarna för beviljandet av tillståndet. Enligt momentets ordalydelse och den motiveringen som anförts i den proposition (RP 57/1994 rd) som ledde till att polislagen stiftades har polisen inte rätt att få de uppgifter som avses i momentet vid prövning av om ett nytt tillstånd skall meddelas. Enligt motiveringen till momentet skall polisen i fråga om varje tillstånd pröva vilken utredning som skall krävas av sökanden.

Enligt propositionen skall tillståndsmyndigheten ha rätt att förutsätta att sökanden företer en sådan utredning också om sitt hälsotillstånd eller omständigheter som hänför sig till bruk av rusmedel som tillståndsmyndigheten anser nödvändig. En förutsättning för att en sådan ytterligare utredning skall

kunna begäras är att det finns skäl att betvivla att sökanden är lämplig att förvärva skjutvapen. Ovan avsedda förfarande, i fråga om vilket närmare bestämmelser om genomförandet i praktiken skall utfärdas genom förordning, kränker inte sökandens integritetsskydd, eftersom polisen inte får rätt att få eller skaffa uppgifter om sökandens hälsotillstånd utan hans samtycke. Sökanden skall själv förete den utredning som begärs. Om en sådan utredning inte företes, skall det tillstånd som söks inte heller meddelas.

När sökandens uppförande bedöms skall hans förmåga och vilja att uppfylla de fastställda skyldigheterna utredas i mån av möjlighet. Vid prövningen skall åtminstone beaktas de brott som han eventuellt har gjort sig skyldig till. Faktorer som skall beaktas är likaså missbruk av alkohol eller andra rusmedel, våldsamhet samt annat farligt eller asocialt uppförande.

Om personen i fråga inte uppfyller de krav för erhållande av tillstånd som nämns i det föreslagna momentet, kan förvärvstillstånd inte meddelas. Inte heller den som uppfyller kraven enligt momentet och de andra krav som fastställs i lagen har ovillkorlig rätt att erhålla förvärvstillstånd. Meddelandet av tillstånd är alltid beroende av myndighetens prövning. Till denna del motsvarar förslaget nuvarande praxis. Förvaltningsbesluten skall naturligtvis överensstämma med de allmänna förvaltningsrättsliga principerna. Fastän sökanden således skulle uppfylla alla de krav för erhållande av tillstånd som fastställs i den föreslagna lagen, kan beslutet i tillståndsärendet bli ett avslag. En orsak kan bl.a. vara att det kan misstänkas att den som bor tillsammans med sökanden kommer att missbruka sökandens vapen. Då skulle meddelande av tillstånd strida mot förslagets 18 § 2 mom.

2 mom. På grund av föreningsfriheten, som tryggas i 10 a § regeringsformen, kan det inte förutsättas att sökanden är medlem i en skytte- eller jaktförening. Enbart ett medlemskap i en ovan nämnd förening är inte heller annars ett tillräckligt bevis på att sökanden faktiskt utövar en sådan vapenhobby där det skjutvapen som ansökan gäller är nödvändigt.

I synnerhet vid de största polisinsrättningarna har den tjänsteman som behandlar tillståndsansökningarna i praktiken inga möjligheter att personligen försäkra sig om att sökanden faktiskt utövar den vapenhobby

som han angett. Detta har lett till att mycket olika metoder och praxis har tagits i bruk vid tillståndsprövningen. Vissa polisinsrättningar har i praktiken förutsatt att sökanden hör till en godkänd hobbyverksamhetsgrupp. Vid vissa polisinsrättningar har tillståndsmyndigheten knutit konfidentiella kontakter med de ansvariga personerna inom olika skyttegrenar, t.ex. aktiva utövare, av vilka sedan har erhållits ytterligare uppgifter om sökandens aktivitet och sanningsenligheten när det gäller den hobby han angett.

Förekomsten av den hobby som sökanden angett är en mycket central fråga, som är svår att lösa. Den kan inte helt lösas genom bestämmelser i skjutvapenlagen. Inte heller i de länder där principen om föreningsfrihet inte har varit något hinder för krav på medlemskap i en skytteförening som ett villkor för erhållande av tillstånd har systemet alltid fungerat klanderfritt. Dessutom har ordförandena för föreningarna och motsvarande nyckelpersoner, som inte representerar någon myndighet, fått en mycket inflytelserik ställning i förhållande till föreningens medlemmar. I vissa länder har systemet t.o.m. lett till att dessa föreningar har fått en halv-officiell ställning. Detta kan i sin tur leda till att medborgarnas jämställdhet äventyras.

Enligt momentet skall sökanden lämna en tillförlitlig utredning om sin hobby då tillstånd söks för sådant skjutande av djur som är tillåtet enligt jaktlagstiftningen eller för sport- och hobbysskytte. Genom denna generalklausul förpliktas en sökande som bedriver jakt att lämna en utredning om vad han ämnar jaga och var jakten är avsedd att äga rum. En god hjälp vid bedömningen av hobbyverksamheten är att kraven enligt jaktlagstiftningen uppfylls. Enligt 21 § 1 mom. jaktlagen får t.ex. vid jakt på hjortdjur eller brunbjörn endast den vara skytt som har avlagt skjutprov enligt jord- och skogsbruksministeriets föreskrifter eller ett av ministeriet godkänt motsvarande prov i något annat land. Jakt på hjortdjur kräver jaktlicens enligt 10 § jaktlagen. I praktiken kan den som inte hör till en jaktförening eller motsvarande jaktlag inte delta i älgjakt.

Enligt 1 § 1 mom. lagen om jaktvårdsavgift och jaktlicensavgift (616/1993) skall var och en som bedriver jakt för varje jaktår betala jaktvårdsavgift till staten. Den som har erlagt avgift ges ett jaktkort. Innan avgiften betalas skall jägarexamen enligt 2 § 1 mom. i nämnda lag avläggas för en exami-

nator som tillsatts av en jaktvårdsförening eller ett jaktvårdsdistrikt. Således kan ett jaktkort betraktas som en utredning över att sökanden har jakt som hobby. I jaktlagen och i jaktförordningen, som utfärdats med stöd av den, finns ett flertal motsvarande bestämmelser som skall beaktas vid tillståndsprövningen då tillstånd för förvärv av jaktvapen söks.

Sportskytte utövas i regel med tanke på deltagande i skyttetävlingar. Enligt propositionen kan skytte emellertid också utövas enbart som hobby utan avsikt att delta i tävlingar. Då kan man tala om hobbysskytte. Liksom jakt kan också sportskytte i regel utövas också på egen hand. Föreningsfriheten utgör också annars ett hinder för krav på medlemskap i en förening som ett villkor för erhållande av tillstånd. Inom vissa skyttegrenar har dock uppställts speciella krav som gäller en säker hantering av vapnet. Inom vissa grenar förutsätts att en särskild säkerhetskurs fullgörs som en förutsättning för användning av skjutbana eller deltagande i tävling. Den som inte uppfyller kraven får inte delta i tävlingar eller övningsskjutningar. Detta försvårar betydligt utövandet av hobbyverksamheten. Att denna typ av krav beaktas vid tillståndsprövningen skall inte anses strida mot föreningsfriheten. Tillståndsmyndigheten skall också i tillräckligt hög grad vara förtrogen med olika skyttegrenar och kräva att de karakteristiska villkoren för respektive skyttegren uppfylls för att tillstånd skall kunna erhållas. Ett med godkänt avlagt liknande prov som ett säkerhetstest eller uppfyllandet av motsvarande villkor är också för tillståndsmyndigheten en utredning om att sökanden faktiskt utövar den gren han angett och kan använda skjutvapnet på ett säkert sätt.

Vid tillståndsprövningen skall tillståndsmyndigheten beakta sådana faktorer som de ovan nämnda, som är bevis på att vapenhobbyn utövas på allvar. Skjutvapenbrott begås i regel med olovliga vapen och ytterst sällan av någon som aktivt utövar någon sportskyttegren. Tillståndsmyndigheten skall med alla till buds stående medel sträva efter att utreda arten av sökandens hobbyverksamhet och utövningsaktiviteten i synnerhet när det gäller de mest eldkraftiga och effektiva vapnen. Tecken på en allvarlig hobby är åtminstone deltagande i tävlingar. När det gäller nybörjare kan utredningen dock vara mindre formbunden. Inom vissa nyare skyttegrenar, bl.a.

practicalskytte och tillämpad skjutning för reservister, ordnas kurser i säker vapenhantering av samma typ som säkerhetstesten. Fullgörande av detta slag av kurser utgör åtminstone en god utgångspunkt för tillståndsprövningen.

Enligt propositionen kan tillstånd för skjutvapen också erhållas för ett arbete där ett vapen är nödvändigt. Tjänstemän vid polisen, försvarsmakten, gränsbevakningsväsendet och tullen hör till dem som mest innehåller ett vapen i samband med arbetet. Med stöd av bestämmelsen i 17 § 2 punkten skall den föreslagna lagen inte gälla innehav av vapen i dylika fall, om vapnet ägs av staten. Om det däremot är fråga om tjänstemannens eget skjutvapen, skall tillstånd enligt den föreslagna lagen utverkas för innehavet.

Om tillstånd för ett skjutvapen söks för arbete, skall sökanden visa upp en utredning om att han på grundval av sin utbildning eller annars är tillräckligt förtrogen med hur skjutvapnet skall hanteras på ett säkert sätt. Övan avsedda tjänstemän, som har rätt att inneha tjänstevapen som ägs av staten, skall anses vara tillräckligt förtrogna med vapen i detta avseende. Utöver i fråga om ovan nämnda grupper kan innehav av egentliga skjutvapen i arbetsuppgifter i praktiken anses motiverat främst när det gäller personer som ansvarar för transport eller slakt av djur och i vissa sällsynta fall väktare vid bevakningsföretag. När det gäller dem skall en tillräckligt grundlig utbildning i hanteringen av vapen förutsättas. I synnerhet väktare kan i vissa fall bli tvungna att beväpnade röra sig på allmänna platser. I praktiken tillhandahåller också bevakningsföretagen ofta en grundligare vapenutbildning för sina anställda än den mycket anspråkslösa utbildning som bestämmelserna om bevakningsföretag förutsätter.

Gassprayer skall betraktas som väsentligt mindre farliga redskap än egentliga skjutvapen. När det gäller gassprayer är den förtrogenhet med en säker hantering av sprayen som avses i momentet inte lika viktig som när det gäller skjutvapen. Också gassprayer kan dock, i synnerhet till följd av bristfällighet eftervård, medföra t.o.m. blindhet. Därför skall tillståndsmyndigheten av sökanden kräva åtminstone något slag av utredning om att sökanden kan hantera gassprayer och att han också vid behov kan ordna eftervård för den sprayen använts mot.

3 mom. En avsikt med propositionen är att

precisera de bestämmelser som gäller vapensamlade. Endast en vapensamlare som länsstyrelsen har godkänt kan erhålla tillstånd att ha ett skjutvapen eller en vapendel på ett museum eller i en samling. Om godkännande av vapensamlare bestäms i lagens 57 och 58 §. Med avvikelse från egentliga skjutvapen och vapendelar skall bestämmelserna om vapensamlade inte gälla gassprayer. Sådana kan således förvärvas för musei eller samlarändamål utan godkännande av länsstyrelsen. I momentet föreslås därför ingå en bestämmelse om att tillstånd att ha andra skjutvapen än gassprayer samt vapendelar på ett museum eller i en samling kan meddelas endast en godkänd vapensamlare.

Vapensamlarnas skjutvapensamlingar omfattar ofta t.o.m. stora mängder vapen. Bland dem kan också finnas serieeldvapen. Därför är det motiverat att förvärvstillstånd för ett vapen som skall ingå i en samling kan meddelas endast om förvaringslokalerna för vapnen och vapendelarna har godkänts av polisinspektionen på den ort där förvaringslokalerna är belägna.

Med stöd av bestämmelsen om bemyndigande i lagförslagets 119 § 1 mom. 6 punkt kan närmare bestämmelser om förvaringen av skjutvapen utfärdas genom förordning. Dessutom kan det ministerium som behandlar skjutvapenfrågor utfärda närmare bestämmelser om skyddskonstruktioner i förvaringslokalerna med stöd av lagförslagets 119 § 2 mom. 3 punkt. Med stöd av ovan avsedda fullmaktsbestämmelser kan t.o.m. mycket exakta bestämmelser om vapensamlarnas förvaringslokaler för vapen utfärdas vid behov.

Genom sådana bestämmelser som baserar sig på de föreslagna fullmaktsbestämmelserna skall också exakta tekniska anvisningar om deaktivering av skjutvapen meddelas. Ett skjutvapen som har deaktiverats i enlighet med bestämmelserna motsvarar till det yttre ett fungerande skjutvapen, även om det inte går att skjuta med det. Vapnet kan då fortfarande ha ett affektionsvärde som tillfredsställer en vapensamlare.

46 §. *Förvärvstillståndets giltighetstid och tillståndsvillkor. 1 mom.* Enligt 21 § i förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter är den som anskaffat skjutvapen skyldig att ofördröjligen och senast inom 60 dagar, räknat från dagen för tillståndsbevisets utfärdande, hos polismyndigheten på sin hemort utverka tillstånd att inneha skjutvap-

net. Det föreslås nu att denna tid förlängs till sex månader. Detta är nödvändigt i synnerhet i sådana fall då vapnet förvärfvas i utlandet. Det finns inte heller annars behov av någon speciellt kort tidsfrist, eftersom sökandens lämplighet att inneha vapnet bedöms redan i samband med att förvärvstillståndet meddelas. Sökandens lämplighet prövas inte mera därefter på nytt utan särskild anledning. Dessutom identifieras det vapen som skall förvärfvas i tillräcklig utsträckning med tanke på säkerheten i samband med användningen av vapen redan i förvärvstillståndet. Tillståndet kan dock meddelas också för en kortare tid, om det inte finns behov av en giltighetstid på sex månader.

För vapensamlarna är en giltighetstid på sex månader ofta onödigt kort. En för kort tidsfrist leder till att tillståndsförfarandet delvis upprepas för precis samma vapen. Detta innebär en onödig belastning för tillståndssystemet och medför onödiga kostnader för sökanden. Det föreslås därför att det tillstånd som meddelas en vapensamlare skall vara i kraft högst ett år.

2 mom. Enligt gällande bestämmelser är det oklart om tillståndsmyndigheten, då en uttrycklig bestämmelse saknas, i ett tillstånd som gäller ett skjutvapen kan ta in villkor som är nödvändiga för upprätthållande av allmän ordning och säkerhet. En allmän bestämmelse om saken föreslås därför i lagens 107 § 2 mom. Dessutom skall den föreslagna 46 § och vissa andra paragrafer innehålla en bestämmelse som gör det möjligt att ställa ett villkor som förbjuder skjutande med ett vapen som ingår i en samling.

Ett skjutvapen som hör till en samling kan i allmänhet användas också för andra syften. En del av de skjutvapen som hör till en samling är dock av sådan typ att det i regel inte kan anses godtagbart att skjuta med dem. Att skjuta med ett samlarvapen överensstämmer dessutom i regel inte heller med grundtanken för vapensamlande. Med stöd av momentet kan i tillståndet tas in ett villkor, enligt vilket det är förbjudet att skjuta med ett vapen som hör till en samling. I synnerhet i ett förvärvstillstånd som gäller serieeldvapen skall därför i regel tas in ett villkor som förbjuder skjutning med vapnet. Skjutning med denna typ av vapen förorsakar i allmänhet en känsla av otrygghet och förvirring i den närliggande omgivningen.

Eftersom det dock endast är fråga om ett tillståndsvillkor, kan skjutande, trots till-

ståndsvillkoret, tillåtas i vissa specialfall, såsom i samband med traditionella skyttetävlingar och traditionella skjutningsuppvisningar. För skjutandet skall dock tillstånd av tillståndsmyndigheten erhållas på förhand i varje enskilt fall.

Med stöd av lagens 61 § kan ett villkor, enligt vilket tillståndet inte berättigar till förvärv av patroner som är avsedda för vapnet, intas i de tillstånd som gäller skjutvapen vilka ingår i en samling.

47 §. *Förvärvstillstånd för utomlands bosatt person.* Bestämmelserna i Romfördraget förutsätter att också den som är bosatt i en annan medlemsstat i EU kan meddelas rätt att förvärva skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler i Finland. Det är inte heller ändamålsenligt att förbjuda förvärv av ovan nämnda föremål när det gäller personer som är bosatta någon annanstans än i en medlemsstat i EU. Om avsikten med förvärvet emellertid inte är att föremålen skall innehas i Finland, är det ändamålsenligt att meddela ett tillstånd, med stöd av vilket ovan nämnda föremål kan förvärfvas i Finland och levereras till den adress i bosättningslandet som förvärvaren uppgett, utan att föremålen överläts till honom i Finland. Det föreslagna tillståndet kallas förvärvstillstånd för utomlands bosatt person.

Syftet med förvärvstillståndet för utomlands bosatt person är endast att möjliggöra förvärv av ovan nämnda föremål. Om önskan är att varaktigt inneha skjutvapnet i Finland, skall för detta ändamål förvärvstillstånd enligt förslaget 42 § och därefter innehavstillstånd enligt 52 § sökas. För en utlänning som kortvarigt önskar inneha ett vapen som han har överfört eller fört in till Finland från utlandet t.ex. för jakt, är ett privat införseltillstånd enligt lagens 78 § lämpligt. En användbar lösning för den som är bosatt i en medlemsstat i EU är att utverka ett europeiskt skjutvapenpass.

Förvärvstillståndet för utomlands bosatt person berättigar inte till innehav av det skjutvapen, den vapendel, de patroner eller särskilt farliga projektiler som förvärfvas. De förvärvade föremålen får således inte överlätas till tillståndshavaren i Finland, utan de skall utan dröjsmål levereras till den adress i bosättningslandet som tillståndshavaren uppger. I praktiken sker detta genom att föremålen för transport lämnas till posten, ett transportföretag eller någon annan motsvarande instans som bedriver yrkesmässig var-

uttransport enligt lagförslagets 19 § 1 mom. 4 punkt. Ovan nämnda föremål får med stöd av lagens 86 § 1 mom. 2 punkt överlåtas till dessa instanser för transport.

Tillståndsmyndighet när det gäller ett förvärvstillstånd för utomlands bosatt person är polisinspektionen på sökandens vistelseort eller den ort där föremålen förvärfas. Bestämmelserna medger också ett sådant förfarande att föremålet i fråga förvärfas i Finland genom att ett samtycke eller en utredning enligt lagens 48 § 1 mom. skickas till en vapenaffär i Finland. En utländsk förvärvare behöver således inte själv komma till Finland för att förvärva föremålet. De praktiska åtgärder som ansökandet om tillstånd förutsätter kan vidtas av vapenaffärens personal.

Sökandens nationalitet har ingen betydelse för erhållande av tillstånd. I paragrafen finns inte heller någon hänvisning till lagen om hemkommun. Sålunda avgörs frågan om sökanden bor utomlands enligt prövning. Om det är klart att sökanden inte bor utomlands, skall tillstånd inte i allmänhet meddelas. Eftersom de föremål som förvärfas transporterats bort från Finland, har saken dock inte någon betydelse för den allmänna ordningen och säkerheten i vårt land. Eftersom meddelandet av tillstånd enligt lagens 48 § 1 mom. kräver att sökandens bosättningsland samtycker till förvärvet av föremålen, godkänner också myndigheten i sökandens bosättningsland att tillståndet meddelas. I oklara fall kan tillståndsansökan dessutom avslås med stöd av den föreslagna lagens 18 § 2 mom.

48 §. *Föresättningar för meddelande av förvärvstillstånd för utomlands bosatt person. 1 mom.* Artikel 7.1 i vapendirektivet förutsätter att tillstånd till förvärv av ett skjutvapen i kategori B enligt bilaga 1 till vapendirektivet inte får ges till en person som är bosatt i en annan medlemsstat i EU utan den senare statens föregående samtycke. Enligt den föreslagna lagen krävs dock ett motsvarande samtycke för förvärv av vapen i alla kategorier enligt bilaga 1 till vapendirektivet. Eftersom vapendirektivet föreskriver om minimikraven, finns det inga hinder för det föreslagna förfarandet.

I praktiken önskar också personer som är bosatta någon annanstans än i en medlemsstat i EU förvärva skjutvapen i Finland. Det är ändamålsenligt att i synnerhet invånarna i staterna i Finlands närområden ges tillstånd

att förvärva skjutvapen i Finland endast om myndigheterna i bosättningslandet har godkänt förvärvet. I momentet föreslås därför att en förutsättning för erhållande av förvärvstillstånd för utomlands bosatt person skall vara att myndigheten i sökandens bosättningsland har gett samtycke till förvärv av ett skjutvapen, en vapendel, patroner eller särskilt farliga projektiler. Detta krav skall således gälla både medlemsstaterna i EU och andra stater. Som ett alternativ kan sökanden visa upp en utredning som tillståndsmyndigheten anser tillförlitlig och som visar att det inte finns hinder för att meddela tillstånd. En sådan utredning kan vara ett meddelande från myndigheten i sökandens bosättningsland, enligt vilket förvärv av föremålen i fråga inte kräver tillstånd i det landet.

2 mom. Artikel 9 i vapendirektivet förutsätter att ett skjutvapen eller en vapendel i kategori A, B och C enligt bilaga 1 till vapendirektivet får överlämnas till en person som är bosatt i en annan medlemsstat i EU, om han redan fått överföringstillstånd för överföring av vapnet till det land där han är bosatt. Ett alternativ är att han lämnar en skriftlig ansökan där han intygar och motiverar sin avsikt att inneha det förvärvade föremålet i det land där förvärvet skett.

Om det ovan nämnda förfarande enligt vapendirektivet till vilket hör att en skriftlig ansökan skall lämnas in bestäms i lagens 42 § 2 mom. De bestämmelser som gäller det andra ovan nämnda förfarandet privat vapendirektivet ingår i det föreslagna momentet. Sålunda skall den som är bosatt i en annan medlemsstat i EU och ansöker om tillstånd att förvärva ett skjutvapen, en vapendel, patroner eller särskilt farliga projektiler ha ett i Finland meddelat enskilt överföringstillstånd för överföring av föremålen till det land där han är bosatt. Momentet gäller inte gas-sprayer. I praktiken skall den myndighet som meddelar ett förvärvstillstånd för utomlands bosatt person fatta beslut om meddelande av överföringstillstånd och förvärvstillstånd för utomlands bosatt person samtidigt.

49 §. *Giltighetstiden för förvärvstillstånd för utomlands bosatt person.* Giltighetstiden för ett förvärvstillstånd för utomlands bosatt person behöver inte vara särskilt lång. Det skjutvapen, den vapendel, de patroner eller de särskilt farliga projektiler som skall förvärfas och likaså överlåtarens är ofta redan kända när tillståndet söks. Det föreslås därför att tillståndet skall vara i kraft högst 30

dagars. Tillståndet kan också meddelas för en kortare tid.

50 §. *Privat tillverkningstillstånd. 1 mom.* Enligt 4 § 4 mom. i den gällande förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter meddelas tillstånd till tillfällig tillverkning av skjutvapen eller delar till sådana av ortens polismyndighet. Enligt propositionen kan ett skjutvapen och en vapendel förvärvas också genom att personen i fråga själv tillverkar vapnet eller vapendelen, vilket överensstämmer med gällande reglering. Ett skjutvapen och en vapendel får också modifieras, t.ex. kalibern hos en pistol ändras. Begreppet modifiering definieras i lagens 12 §. Det tillstånd som meddelas för ovan nämnda, till sin natur liknande åtgärder kallas privat tillverkningstillstånd. Vardera åtgärden leder till ett helt nytt skjutvapen eller en helt ny vapendel eller till ett skjutvapen eller en vapendel av annan typ. Reparation av ett skjutvapen eller en vapendel för privat ändamål är däremot inte beroende av tillstånd enligt lagförslaget 19 § 1 mom. 6 punkt.

Tillståndet enligt paragrafen, som gäller annan än kommersiell tillverkning och modifiering, gäller alltid ett visst fall, ett visst föremål. Tillståndsmyndigheten är densamma som för förvärvstillstånd. Tillståndet berättigar till temporärt innehav av skjutvapnet eller vapendelen på samma sätt som förvärvstillståndet. Eftersom det för tillverkningen av ett vapen eller en vapendel också kan vara nödvändigt att skaffa vissa vapendelar färdiga, berättigar tillståndet dessutom till förvärv av sådana vapendelar som behövs för tillverkning eller modifiering av det vapen eller den vapendel som nämns i tillståndet. Tillståndet berättigar också till temporärt innehav av ovan nämnda vapendel.

Med stöd av lagförslaget 110 § 2 mom. kan i ett privat tillverkningstillstånd tas in ett villkor, enligt vilket skjutvapnet skall besiktas för konstaterande av dess säkerhet vid användning. Det är i allmänhet att rekommendera att ett sådant villkor tas in i ett privat tillverkningstillstånd med tanke på tillverkarens och modifierarens egen säkerhet.

2 mom. Med tanke på allmän ordning och säkerhet har det ingen väsentlig betydelse om personen i fråga själv tillverkar skjutvapnet eller förvärvar det på något annat sätt. Sålunda motsvarar förutsättningarna för erhållande av privat tillverkningstillstånd för-

utsättningarna för erhållande av förvärvstillstånd.

51 §. *Giltighetstiden för privat tillverkningstillstånd och tillståndsvillkor. 1 mom.* Privat tillverkningstillstånd skall meddelas för en tid av högst ett år. Ett skjutvapen eller en vapendel kan vanligen tillverkas inom denna tid. Om vapnet eller vapendelen inte kan färdigställas under den tid tillståndet gäller, kan ett nytt tillstånd meddelas för den tid som behövs.

2 mom. På samma sätt som i förvärvstillståndet kan i tillståndet tas in ett villkor, enligt vilket det är förbjudet att skjuta med ett skjutvapen som hör till en samling. Detta förbud, som gäller skjutande med självtillverkade vapen, kan vara nödvändigt i vissa enskilda fall för vissa vapen som hör till en samling. Man tillverkar eller modifierar dock vanligen inte själv sådana vapen som hör till en samling.

52 §. *Innehavstillstånd. 1 mom.* Sedan skjutvapnet eller vapendelen har förvärvats med stöd av ett förvärvstillstånd eller tillverkats eller modifierats med stöd av ett privat tillverkningstillstånd skall tillståndet enligt förslaget bytas ut till ett innehavstillstånd som berättigar till egentligt innehav. Tillståndsmyndighet är polisinrättningen i sökandens hemkommun, också i det fall att länsstyrelsen har meddelat förvärvstillståndet eller det privata tillverkningstillståndet. Det föreslås således inte att tillståndsförfarandet i två steg enligt de gällande bestämmelserna skall slopas. Det är nödvändigt att förvärvstillståndet och det enskilda tillverkningstillståndet, som berättigar till temporärt innehav, byts ut till ett innehavstillstånd samt att vapnet samtidigt visas upp för tillståndsmyndigheten med tanke på registeruppgifternas riktighet.

Både förvärvstillståndet och det privata tillverkningstillståndet berättigar till innehav av skjutvapnet eller vapendelen under tillståndets giltighetstid. Trots det är det ändamålsenligt att skjutvapnet eller vapendelen så snart som möjligt efter förvärvet, tillverkningen eller modifieringen visas upp för polisen för att innehavstillstånd skall kunna erhållas. När man ser på saken utgående från polisens vapenregister känner myndigheterna inte till vem som innehar ett vapen och var det finns efter det att vapnet har förvärvats förrän antingen överlåtaren eller mottagaren gör en anmälan om saken hos polisen. Enligt förslaget 46 § 1 mom. kan förvärvstill-

ståndet också i normala fall vara i kraft i sex månader. Med tanke på tillsynen är detta en för lång tid för felaktiga registeruppgifter om innehavaren av och placeringsplatsen för ett vapen.

Enligt propositionen skall både överlåtaren och mottagaren anmäla överlåtelsen av ett skjutvapen eller en vapendel till polisen. Mottagaren gör enligt den föreslagna paragrafen sin anmälan så, att han ansöker om innehavstillstånd. Om överlåtarens skyldighet att göra anmälan bestäms i lagens 89 §. Ett anmälningssystem som förpliktar båda parterna i samband med en överlåtelse är nödvändig med tanke på utövandet av tillsynen.

Enligt det föreslagna momentet skall ett innehavstillstånd som gäller ett skjutvapen eller en vapendel sökas inom förvärvstillståndets eller det privata tillverkningstillståndets giltighetstid. Tillståndet skall dock sökas senast inom 30 dagar från det vapnet eller vapendelen förvärvades med stöd av förvärvstillståndet eller tillverkades eller modifierades med stöd av det privata tillverkningstillståndet. Avsikten med bestämmelsen är att möjliggöra tillsynen över vapen och vapendelar och att säkerställa registeruppgifternas riktighet. Om innehavstillstånd inte söks inom den tid som nämns i momentet, gör sig innehavaren av förvärvstillståndet eller det privata tillverkningstillståndet skyldig till skjutvapenförseelse enligt förslagets 103 § 2 mom. 3 punkt. Trots det som anförts ovan har han rätt att inneha det vapen eller den vapendel som har förvärvats, tillverkats eller modifierats så länge som förvärvstillståndet eller det privata tillverkningstillståndet är i kraft. Han gör sig således inte skyldig till olovligt innehav av vapnet eller vapendelen enbart genom att underlåta att ansöka om innehavstillstånd inom den tid av 30 dagar som nämns i momentet. Innehavsrätten skall därför bedömas självständigt oberoende av den i momentet avsedda skyldigheten att ansöka om innehavstillstånd inom fastställd tid. I praktiken skall innehavstillstånd sökas i så god tid innan förvärvstillståndet, som berättigar till temporärt innehav, eller det privata tillverkningstillståndet upphör att gälla, att beslut om tillståndet hinner fattas med anledning av ansökan.

2 mom. Skjutvapnet eller vapendelen skall visas upp då innehavstillstånd söks så att tillståndsmyndigheten kan försäkra sig om

att det vapen eller den vapendel som har förvärvats, tillverkats eller modifierats motsvarar det föremål för vilket tillstånd till förvärv, tillverkning eller modifiering har meddelats. Samtidigt skall tillståndsmyndigheten granska föremålet och föra in de identifieringsuppgifter som gäller vapnet eller vapendelen i sitt register. I registret antecknas bl.a. vapenmodellen och serienummer. Det använda tillståndsbeviset skall samtidigt visas upp för och på begäran överlämnas till polisen. Om tillståndsinnehavaren inte genast kan ges det tillståndsbevis som gäller innehavstillståndet, fungerar ett tillståndsbevis som gäller förvärvstillstånd eller privat tillverkningstillstånd som ett temporärt tillståndsbevis för innehavstillståndet.

Den som inte förvärvat skjutvapnet eller vapendelen med stöd av det tillståndsbevis som han har erhållit, skall enligt momentet inom 30 dagar från det giltighetstiden för förvärvstillståndet eller det privata tillverkningstillståndet gick ut lämna in det oanvända tillståndsbeviset till polisinrättningen i hemkommunen. Detta är nödvändigt för att ett tillståndsbevis som berättigar till förvärv, tillverkning eller modifiering av ett skjutvapen eller en vapendel inte heller efter giltighetstidens utgång hamnar i fel händer. Tillståndsbeviset kan lämnas in också till någon annan polisinrättning än den som finns i tillståndshavarens hemkommun.

53 §. *Innehavstillståndets giltighetstid och tillståndsvillkor. 1 mom.* Innehavstillståndet, som berättigar till varaktigt innehav av ett skjutvapen, meddelas vanligen utan att tillståndets giltighetstid begränsas. Innehavstillståndet skall således i regel meddelas så att det gäller tills vidare. Av särskilda skäl kan innehavstillståndet dock meddelas för en viss tid. Detta kan vara motiverat bl.a. om det är fråga om tillståndshavarens första skjutvapen. Om sökanden inte noggrant kan utreda arten av sin vapenhobby och utövningsaktiviteten, skall tillståndsansökan i allmänhet avslås, eftersom tillståndskraven enligt lagförslagets 45 § 2 mom. då inte uppfylls. I sådana fall då den utredning om vapenhobbyn som sökanden ger inte helt tillfredsställer tillståndsmyndigheten, kan det dock vara motiverat att meddela ett tidsbundet tillstånd.

På grund av sin konstruktion är en gasspray ett redskap som är funktionsdugligt i högst fem år. Därför är det motiverat att innehavstillstånd för gasspray meddelas för

högst fem år. Största delen av de innehavstillstånd som har meddelats för gassprayer meddelas i praktiken på grund av sökandens arbete. På grund av arbete meddelas innehavstillstånd också i någon mån för egentliga skjutvapen. I dessa fall hör rätten att inneha vapnet nära samman med anställningsförhållandets längd. Om arbets- eller tjänsteförhållandet bryts, finns det inte längre några grunder för innehav av vapnet. Därför är det motiverat att begränsa tillståndets giltighetstid till högst fem år också i de fall då innehavstillståndet har meddelats på grund av arbete där ett vapen är nödvändigt.

2 mom. På samma sätt som när det gäller ett förvärvstillstånd och privat tillverkningsstillstånd kan det också i ett innehavstillstånd tas in ett villkor, enligt vilket det är förbjudet att skjuta med ett skjutvapen som hör till en samling. När det gäller motiveringen hänvisas till den motivering som gäller förvärvstillstånd.

När det gäller ett tidsbundet arbets- eller tjänsteförhållande är det motiverat att tillståndets giltighetstid begränsas till den tid arbets- eller tjänsteförhållandet pågår. I momentet ingår en förpliktande bestämmelse, enligt vilken tillståndets giltighetstid alltid skall begränsas till den tid arbets- eller tjänsteförhållandet pågår. I överensstämmelse med vad som anförts ovan kan ett tillstånd som berättigar till innehav återkallas enligt lagens 67 § 2 mom. 5 punkt, om det inte längre är nödvändigt att inneha vapnet på grund av arbetet.

54 §. Parallelltillstånd. 1 mom. Enligt propositionen skall det i regel finnas endast ett egentligt tillstånd som berättigar till innehav av ett skjutvapen och en vapendel. För skjutvapnet eller vapendelen kan dock också meddelas ett eller flera parallelltillstånd. Så har också hittills förfarits i praktiken, även om den gällande skjutvapenlagstiftningen inte innehåller några uttryckliga bestämmelser om saken. Parallelltillståndet gör det möjligt också för dem som inte kan eller vill skaffa ett eget vapen att använda ett skjutvapen. Parallelltillståndet är ofta avsett som ett mellanstadium till dess personen i fråga skaffar ett eget vapen.

Eftersom det skjutvapen eller den vapendel som ett parallelltillstånd ger rätt att inneha ägs av någon annan, måste dennes samtycke erhållas för att parallelltillståndet skall kunna meddelas. Med statens samtycke kan parallelltillstånd meddelas också för vapen och

vapendelar som staten äger. Detta gör det möjligt bl.a. för dem som är anställda vid försvarsmakten eller fullgör sin militärtjänst där att delta i och använda statens vapen i skyttetävlingar som ordnas utanför försvarsmakten.

Avsikten är att bestämmelser om ett samfundstillstånd som är avsett för vissa sammanslutningar skall beredas i samband med det andra skedet av totalreformen av skjutvapenlagstiftningen. Då kunde åtminstone vissa skjutvapen förvaras i sammanslutningens förvaringslokaler och vid behov med stöd av ett parallelltillstånd innehas av dem vilkas hobbyverksamhet eller arbetsuppgifter förutsätter innehav av ett vapen. Det parallelltillstånd som nu ingår i propositionen är således en nödvändig förutsättning också för ett senare ibruktagande av ett samfundstillstånd.

Generationsväxling i anslutning till ägandet av en samling kan i vissa fall förutsätta att ett parallelltillstånd kan meddelas också för ett skjutvapen eller en vapendel som hör till en samling. Mottagaren av ett parallelltillstånd skall emellertid i dessa fall också själv vara en vapensamlare som länsstyrelsen har godkänt med stöd av lagförslagets 57 §.

Parallelltillståndet skall meddelas och återkallas av den myndighet som meddelar och återkallar förvärvstillstånden, dvs. antingen länsstyrelsen eller polisinspektionen i sökandens hemkommun beroende på skjutvapnet och vapendelen.

2 mom. Även om parallelltillståndet är underordnat innehavstillståndet, berättigar det dock till innehav av skjutvapnet eller vapendelen på samma sätt som de andra tillstånd som berättigar till innehav av skjutvapen och vapendelar. Därför kan ett parallelltillstånd meddelas på samma grunder som ett förvärvstillstånd. Till följd av hänvisningsbestämmelserna i momentet skall bl.a. tillståndsansökan lämnas in till polisinspektionen personligen och en utredning om hobbyverksamheten enligt den föreslagna lagens 45 § 2 mom. 1 punkt lämnas in.

3 mom. Det skjutvapen eller den vapendel som en ansökan om parallelltillstånd gäller har redan förts in i polisens register. Beroende på fallet kan identifieringsuppgifterna om det vapen eller den vapendel som innehavstillståndet gäller dock vara otillräckliga. I momentet föreslås därför en bestämmelse, enligt vilken tillståndsmyndigheten kan krä-

va att skjutvapnet eller vapendelen skall visas upp för polisen. Om länsstyrelsen är den behöriga myndigheten, kan länsstyrelsen kräva att vapnet eller vapendelen skall visas upp på den polisinrättning som länsstyrelsen anser lämplig.

Tillståndsförfarandet avviker från förfarandet vid sökande av innehavstillstånd, eftersom ett parallelltillstånd inte föregås av någon ansökan om särskilt förvärvstillstånd. När ett parallelltillstånd söks skall sökanden visa upp både innehavstillståndet och samtycke av innehavaren av innehavstillståndet till att ett parallelltillstånd meddelas. Det sistnämnda kan ske antingen genom ett skriftligt intyg eller så att innehavaren av innehavstillståndet själv besöker polisinrättningen. Om parallelltillstånd söks för ett vapen eller en vapendel som staten äger, skall statens samtycke till att parallelltillstånd meddelas visas upp. Om tillståndsmyndigheten kräver att vapnet eller vapendelen skall visas upp, skall innehavaren av innehavstillståndet själv visa upp föremålet för polisen, eftersom den som ansöker om parallelltillstånd ännu inte har rätt att inneha föremålet.

55 §. *Parallelltillståndets giltighetstid och tillståndsvillkor. 1 mom.* Det är klart att ett parallelltillstånd inte kan vara i kraft en längre tid än innehavstillståndet, eftersom också parallelltillståndets giltighet baserar sig på innehavstillståndets giltighet. Det föreslås därför en bestämmelse, enligt vilken parallelltillstånd skall meddelas endast för den tid innehavstillståndet är i kraft. Ett parallelltillstånd kan dock av särskilda skäl meddelas också för en kortare tid. Detta kan ske på samma grunder som när ett innehavstillstånd meddelas för en viss tid. Eftersom parallelltillståndet dock är underordnat innehavstillståndet, föreslås att dess giltighetstid skall begränsas till högst tio år.

2 mom. Enligt propositionen kan parallelltillstånd också meddelas för ett skjutvapen som hör till en samling. Därför kan också till parallelltillståndet fogas ett villkor, enligt vilket det är förbjudet att skjuta med ett skjutvapen som hör till en samling.

56 §. *Bärande av skjutvapen i arbetsuppgift.* Med stöd av lagförslagets 43 § 1 mom. 3 punkt kan förvärvstillstånd i vissa fall erhållas för förvärv av skjutvapen för sådant arbete där ett vapen är nödvändigt. I synnerhet när det gäller egentliga skjutvapen skall bärande av vapen betraktas som excep-

tionella arrangemang som kräver särskild tillsyn, om vapnet bärs av någon annan än en tjänsteman.

Enligt lagförslagets 106 § 2 mom. får ett skjutvapen bäras på allmän plats och i lokaler till vilka allmänheten har tillträde endast då det finns godtagbara skäl till det. Ett arbete där det är nödvändigt att bära vapen kan betraktas ett sådant godtagbart skäl som avses i nämnda paragraf. I propositionen binds rätten till innehav av ett skjutvapen i regel inte endast till att det används i det syfte för vilket förvärvs- och innehavstillståndet har meddelats. Ett vapen för vilket tillstånd har meddelats för bedrivande av sportskytte får sålunda också användas för jakt, om det är tillåtet enligt jaktlagstiftningen. Den föreslagna paragrafen innebär därför ett undantag från ovan nämnda huvudregel. Det är ändamålsenligt att tillståndsmyndigheten varje gång noggrant avväger ifrågavarande vapens lämplighet för ifrågavarande arbetsuppgift. Utan den föreslagna paragrafen kan vilket vapen som helst som ett innehavstillstånd meddelats för bäras i arbetsuppgift och således också vapnet innehas på allmän plats, såvida inte annat följer av andra bestämmelser i lagstiftningen.

Enligt paragrafen är det också tillåtet att i arbetsuppgiften bära ett vapen som till sina egenskaper motsvarar det som nämns i tillståndet. Bestämmelsen gör det möjligt att låna vapen för ett arbetsuppgift. Det vapen som lånas får dock inte till sina egenskaper avvika från det vapen för vilket tillståndet har meddelats. Genom detta hindras att bestämmelsen kringgås så, att ett för effektivt eller eldkraftigt vapen, som således inte lämpar sig för arbetsuppgiften i fråga, kan lånas och således bäras i det.

57 §. *Godkännande som vapensamlare.* Enligt propositionen kan endast en godkänd vapensamlare erhålla tillstånd att ha skjutvapen och vapendelar i en samling. En bestämmelse om detta ingår i lagens 45 § 3 mom.

Beroende på intresse och samlingsområde kan vapensamlandet omfatta förvärv av mycket olika skjutvapen och vapendelar. Ätminstone gamla svartkrutvapen samt olika jakt- och militärvapen kan vara föremål för samlandet. Vissa vapensamlare har t.o.m. serieeldvapen i sina samlingar. Beroende på vapentyg kan vapensamlarna i varje fall ha stora mängder skjutvapen i sin besittning, av vilka en del dessutom skall betraktas som

exceptionellt farliga redskap. Med tanke på allmän ordning och säkerhet är vapensamlarhobbyn således förknippad med särskilda riskfaktorer. I propositionen föreslås därför exakta bestämmelser om vapensamlande. Som motvikt till de exakta och, jämfört med dagens läge, också stränga reglerna kan vapensamlarna beviljas viss dispens från tillståndsplikten när det gäller förvärv och innehav av vapendelar i enlighet med lagens 19 § 1 mom. 3 punkt.

De föreslagna bestämmelserna gör det möjligt att ha skjutvapen och vapendelar i en samling på grund av deras historiska, tekniska, konstnärliga eller annat motsvarande värde. Enbart förvärv av ett flertal vapen eller vapendelar betyder inte detsamma som vapensamlande. Förvaring av ett vapen som minnessak enligt 43 § 1 mom. 6 punkten är inte heller vapensamlande.

I praktiken förvärvas också patroner i någon mån för samlarändamål. Godkännandet som vapensamlare enligt den föreslagna paragrafen är inte en förutsättning för att ha patroner i en samling. Patroner och särskilt farliga projektiler kan i praktiken förvärvas för en samling enbart med stöd av ett skjutförnödenhetstillstånd enligt förslaget 62 §.

1 mom. En vapensamlare godkänns och godkännandet återkallas av länsstyrelsen i sökandens hemkommun. I momentet används uttrycket "godkännande". Det är således inte fråga om ett tillstånd, utan också en godkänd vapensamlare behöver tillstånd för förvärv och innehav av skjutvapen och vapendelar på samma sätt som andra som förvärvar och innehar vapen och vapendelar. Det är ändamålsenligt att godkännandet koncentreras till länsstyrelsen för att en tillräckligt enhetlig myndighetspraxis skall kunna fås till stånd. Det är motiverat också av den orsaken att länsstyrelsen enligt förslaget 42 § 1 mom. meddelar tillstånd till förvärv av särskilt farliga skjutvapen och delar till sådana. Enligt förslaget kan sådana vapen i regel förvärvas endast av vapensamlare. Vapensamlande är också i övrigt en sådan form av vapenhobby som kräver centraliserad specialtillsyn i sådan mån att det inte är motiverat att bestämma att meddelande av godkännande skall vara polisinskrivningarnas uppgift.

2 mom. Enligt momentet kan endast en fysisk person vara vapensamlare. Ett missförhållande i de gällande bestämmelserna är att tillstånd som berättigar till innehav måste utverkas för alla skjutvapen i t.o.m. synnerli-

gen stora vapensamlingar vilka upprätthålls på samma sätt som ett museum. Ofta är det museichefen eller någon annan motsvarande person som är tillståndshavare. Ett sådant arrangemang är en onödig belastning för tillståndssystemet. Arrangemanget kan dessutom vara oskäligt strängt ur tillståndsinnehavarens synvinkel, särskilt vad ansvarsfrågorna beträffar. Ofta vore det ändamålsenligt att betrakta upprätthållandet av i synnerhet de allra största vapensamlingarna som en form av näringsidkande i vapenbranschen. Även om verksamheten inte kunde betraktas som en form av vapennäringsverksamhet, bör frågan om tillstånd skall kunna meddelas också andra än fysiska personer övervägas.

Avsikten är att frågan om också en sammanlutning skall kunna godkännas som vapensamlare skall övervägas i det andra skedet av totalreformen av skjutvapenlagstiftningen. Detta förutsätter att ett samfundstillstånd införs. Dessutom bör frågan om upprätthållandet av ett vapenmuseum skall kunna betraktas som sådan näringsverksamhet i vapenbranschen som bedrivs med stöd av näringstillstånd i vapenbranschen övervägas. Dessa frågor kan emellertid inte lösas och inte heller nödvändiga bestämmelser beredas i reformens första skede på grund av den tid som står till buds för beredningen. Det föreslås därför att gällande praxis skall fortgå tills vidare.

En vapensamlare skall uppfylla samma krav på personlig lämplighet som andra som förvärvar och innehar skjutvapen. I momentet ingår till denna del en hänvisning till lagens 45 § 1 mom. När det gäller vapensamlare skall således samma grunder för bedömning av hälsotillstånd och uppförande användas som när det gäller den som ansöker om förvärvstillstånd. Godkännandet berättigar inte ännu ensamt till förvärv av skjutvapen eller vapendelar. Också en vapensamlare måste således utverka tillstånd som berättigar till förvärv och innehav av vapen eller vapendelar i föreskriven ordning.

Det är ändamålsenligt att endast en sådan person som har grundläggande kunskaper om skjutvapens utveckling godkänns som vapensamlare. Han skall ha en klar samlingsplan som visar att det är fråga om en systematisk hobbyverksamhet och av den skall framgå den planerade tidtabellen för förverkligandet av planen samt samlingsområdet. Med samlingsområde avses de skjutvapen och vapendelar som vapensam-

laren ämnar förvärva för sin samling. Han skall också motivera sitt intresse för att förvärva de skjutvapen som hör till samlingsområdet samt visa att han utöver grundläggande kunskaper om vapen dessutom har särskilda kunskaper om de vapen och vapendelar som hör till detta område. Vanligen kan det förutsättas att sökanden redan har skaffat bakgrundsinformation om de föremål som hör till samlingsområdet samt sådan rekvisita och litteratur som hänför sig till vapen.

Vid bedömningen av ovan nämnda omständigheter kan länsstyrelsen utnyttja bl.a. sakkunskapen vid olika museer i vapenbranschen. I det andra skedet av reformen skall det övervägas om avläggandet av ett kompetensprov som ordnas av en nämnd bestående av vapenexperter kunde uppställas som ett villkor för godkännande som vapensamlare.

3 mom. Ansökan om godkännande som vapensamlare skall lämnas in till polisinspektionen i hemkommunen personligen, på samma sätt som när det gäller förvärvstillstånd. Av särskilda skäl kan den lämnas in också till någon annan polisinspektion. I den förordning som kommer att utfärdas med stöd av lagen bestäms om länsstyrelsens skyldighet att införskaffa utlåtande om sökanden av polisinspektionen i dennes hemkommun.

58 §. *Innehållet i godkännandet som vapensamlare och dess giltighetstid. 1 mom.* Att meddela godkännande är en liknande myndighetsåtgärd enligt fri prövning som att meddela förvärvstillstånd. Länsstyrelsen kan efter egen prövning godkänna en vapensamlare eller avslå ansökan. Den samlingsplan som sökanden visar upp kan godkännas antingen helt eller delvis. I godkännandet skall nämnas de skjutvapen och vapendelar som godkännandet gäller. Avslag på en ansökan som gäller godkännande eller begränsningar av den föreslagna samlingsplanen kan främst basera sig på länsstyrelsens uppfattning om sökandens sakkunskap och en helhetsbedömning av hobbyverksamheten.

När det gäller vapensamlande skall utgångspunkten vara att samlingshobbyn inleds med vanliga skjutvapen. Endast de mest meriterade samlarna skall kunna få tillstånd till förvärv av olika stridsredskap, t.ex. serieeldvapen. Även om artikel 2.2 i vapendirektivet medger att vapensamlarna kan lämnas utanför vapenlagstiftningens tillämpningsområde, kan gällande praxis enligt vilken va-

pensamlare anskaffar stora mängder serieeldvapen inte anses godtagbar. Det bör dessutom observeras att Schengenkonventionen inte innehåller någon bestämmelse som motsvarar ovan nämnda bestämmelse i vapendirektivet. Det föreslås att tillståndspraxisen tydligt skärps till denna del. I undantagsfall skall godkännande dock kunna erhållas också för förvärv av serieeldvapen och motsvarande redskap. I dessa fall skall dock särskild uppmärksamhet fästas i synnerhet vid förvaringssäkerheten.

I godkännandet skall alltid noggrant nämnas vilka skjutvapen eller vapendelar godkännandet gäller. Föremålen skall specificeras noggrant med hjälp av skjutvapentyp och funktionssätt samt vid behov också vapnets ålder och användningssyfte. Uppgifterna i godkännandet skall vara exakta så att den tillståndsprövning som hänför sig till förvärvstillståndet kan göras på grundval av godkännandet. Den myndighet som meddelar förvärvstillstånd skall beakta att även om vapnen och vapendelarna enligt samlingsplanen redan har förvärvats, önskar vapensamlarna ofta komplettera sina samlingar med allt bättre vapen eller vapendelar.

2 mom. Enligt huvudregeln skall godkännandet som vapensamlare gälla tills vidare. Giltighetstiden skall således inte utan särskilda skäl begränsas till den uppskattade tiden för genomförandet av sökandens samlingsplan. Vapensamlande är en hobby på lång sikt och en samling blir vanligen aldrig fullständig.

59 §. *Anmälan om ändringar i vapensamlarens förvaringslokaler för skjutvapen och vapendelar.* Förvaringen av en vapensamlares skjutvapen och vapendelar är en synnerligen viktig fråga med tanke på allmän ordning och säkerhet. Enligt förslaget 116 § 2 mom. skall polisen inspektera de lokaler där vapen och vapendelar förvaras. En ny inspektion skall göras om ändringar sker i förvaringslokalerna. På motsvarande sätt är inspektionen av förvaringslokalerna enligt 45 § 3 mom. en förutsättning för erhållande av förvärvstillstånd för att ha ett vapen eller en vapendel på ett museum eller i en samling.

För att polisen skall få information om ändrade förvaringsarrangemang skall vapensamlaren enligt den föreslagna paragrafen utan dröjsmål underrätta polisen på den ort där förvaringslokalerna är belägna om ändringar som gäller dem. Alla sådana tekniska ändringar som ändrar förvaringslokalernas

konstruktion skall betraktas som ändringar. Att den plats där förvaringsutrymmena finns ändras, t.ex. att ett vapenskåp som innehåller vapen flyttas i samband med en flyttning, skall också betraktas som en ändring.

60 §. *Register över en vapensamlares vapendelar.* I mom. Enligt artikel 2.2 i vapendirektivet kan vapensamlarna lämnas utanför vapenlagstiftningens tillämpningsområde. Men det finns inga hinder för att utsträcka de nationella bestämmelserna så att de gäller även vapensamlare, eftersom en strängare reglering än vad som föreskrivs i direktivet är i regel möjlig.

Genom bestämmelserna i propositionen befrias vapensamlarna inte från den tillståndsplikt som gäller förvärv och innehav av skjutvapen. I praktiken innehar vapensamlarna också stora mängder vapendelar. Dessa vapendelar innehas också för närvarande av vapensamlarna utan att detta på något betydande sätt äventyrar upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet. Genom propositionen preciseras de bestämmelser som gäller vapensamlande. Genom propositionen utfärdas bestämmelser som gäller vapensamlarnas förvaringslokaler för vapen och vapendelar och tillsynen över vapensamlarna. Med stöd av vad som anförts ovan föreslås att vapensamlarna enligt egen prövning skall kunna föra ett register över de vapendelar som de förvärvar och innehar. En vapensamlare som för register är inte skyldig att utverka ett tillstånd som berättigar till förvärv och innehav av vapendelar. Om vapensamlaren enligt lagförslagets 19 § 1 mom. 2 punkt har rätt att inneha ett skjutvapen som består av motsvarande delar, behöver något register inte heller föras. Det föreslås att närmare bestämmelser om förandet av registret skall utfärdas genom förordning.

En vapensamlare som för föreskrivet register kan köpa en vapendel utan något tillstånd som berättigar till förvärvet genom att för överlåtaren visa upp det godkännande som vapensamlare som länsstyrelsen har meddelat. Den vapendel som förvärvas skall naturligtvis omfattas av den godkända samlingsplanen.

2 mom. I momentet bestäms om omständigheter som är nödvändiga för utövandet av tillsynen över vapensamlare. Vapensamlaren skall på anfordran visa upp registret över vapendelarna för polisen. Enligt lagförslagets 116 § 2 mom. har polisen rätt att vid behov ta del av registret över vapendelar.

Registret skall också överlämnas då godkännandet upphör att gälla eller om det återkallas. Innehållet i bestämmelsen om överlämnande av registret motsvarar den bestämmelse i lagens 25 § 2 mom. som gäller vapen näringsidkare. Om förfarandet vid överlämnande och uppvisande av registret bestäms närmare genom förordning.

61 §. *Förvärv och innehav av patroner.* Användningen av ett skjutvapen för de godtagbara syften som nämns i förslagets 43 § 1 mom. förutsätter i regel att innehavaren av vapnet kan förvärva patroner som är avsedda för vapnet. Bestämmelserna i vapendirektivet och i Schengenkonventionen förpliktar dock till att tillstånd för förvärv av sådana patroner och projektiler som betraktas som förbjudna enligt vapendirektivet och Schengenkonventionen och som i propositionen omfattas av begreppet särskilt farliga patroner och projektiler meddelas endast i undantagsfall.

Med stöd av vad som anförts ovan föreslås att ett förvärvstillstånd, privat tillverkningsstillstånd, innehavstillstånd och parallelltillstånd skall ge tillståndshavaren rätt att också förvärva andra än särskilt farliga patroner som är avsedda för vapnet. Ovan nämnda tillstånd berättigar således inte till förvärv av patroner som vad kalibern beträffar inte är avsedda för vapnet. Enligt 25 § 1 mom. förordningen angående skjutvapen och skutförnödenheter berättigar tillstånd som berättigar till anskaffning eller innehav av skjutvapen också att anskaffa alla slag av patroner som lämpar sig för skjutvapnet, också sådana som är förbjudna enligt vapendirektivet och Schengenkonventionen.

Också samma kaliber av olika patroner kan ofta märkas ut på flera olika sätt. De tillstånd som nämns i momentet berättigar dock till förvärv av alla andra än särskilt farliga patroner som är avsedda för det vapen som nämns i tillståndet. Den kaliber som nämns i tillståndet skall inte tillmätas någon avgörande betydelse i detta avseende, om inte ett förbud eller en begränsning som gäller en viss kaliber särskilt har fogats till tillståndet med stöd av förslagets 107 § 2 mom.

62 §. *Skutförnödenhetstillstånd.* Ett skutförnödenhetstillstånd är ett tillstånd som endast berättigar till förvärv, tillverkning och innehav av patroner och särskilt farliga projektiler. Meddelande av ett sådant har inte nödvändigtvis något samband med innehavet

av ett skjutvapen. Ett tillstånd som berättigar till innehav av ett skjutvapen medger i vanliga fall med stöd av lagens 61 § förvärv och innehav av patroner som är avsedda för vapnet. Vanliga, andra än särskilt farliga patroner kan enligt den föreslagna lagens 19 § 1 mom. 5 punkt tillverkas med stöd av ett tillstånd som berättigar till innehav av patronerna. Ett sådant tillstånd är t.ex. ett innehavstillstånd, som enligt lagens 61 § berättigar till innehav av vanliga patroner. Arrangemanget motsvarar till centrala delar gällande reglering.

Av de bestämmelser som gäller särskilt farliga patroner och projektiler följer emellertid att utverkande av ett skjutförnödenhetstillstånd i praktiken är det enda sättet att förvärva sådana patroner och projektiler som behövs inom vissa jakt- och sportskyttegrenar. Det är i allmänhet nödvändigt att utverka skjutförnödenhetstillstånd antingen av ovan nämnda orsak eller därför att sökanden önskar förvärva och inneha patroner utan att ha något tillstånd till innehav av ett motsvarande skjutvapen. Skjutförnödenhetstillstånd kan således meddelas också den som samlar patroner som hobby. Den föreslagna regleringen överensstämmer med bestämmelsen i artikel 88.2 i Schengenkonventionen.

1 mom. På samma sätt som de tillstånd som gäller skjutvapen meddelas skjutförnödenhetstillstånd av polisinspektionen i sökandens hemkommun. Polisinspektionen i hemkommunen är tillståndsmyndighet också när det gäller särskilt farliga patroner. Förvärv och innehav av patroner och projektiler är inte förknippade med en sådan risk för allmän ordning och säkerhet att de tillståndssärenden som gäller dem måste behandlas vid länsstyrelsen ens när det gäller särskilt farliga patroner och projektiler. Även om vissa patroner och projektiler är farligare än andra, behövs det dock alltid ett skjutvapen för att de skall kunna avfyras.

Skjutförnödenhetstillståndet avviker från de tillstånd som gäller skjutvapen så att det inte är bundet till en viss patron eller projektil. Detta beror på att patroner och projektiler inte kan specificeras på samma sätt som skjutvapen och vapendelar. Det finns inte heller annars behov av att meddela tillstånd som gäller enstaka patroner eller projektiler. Ett skjutförnödenhetstillstånd som meddelas för patroner med en viss kaliber berättigar således till förvärv, tillverkning och innehav av patroner med ifrågavarande

kaliber under tillståndets giltighetstid. Om önskan är att ett skjutförnödenhetstillstånd uttryckligen inte meddelas för innehav av särskilt farliga patroner eller projektiler skall detta nämnas i tillståndet.

2 mom. Då skjutförnödenhetstillstånd meddelas skall de bestämmelser som skall iakttas vid meddelande av tillstånd som gäller skjutvapen iakttas i tillämpliga delar. I momentet ingår behövliga hänvisningar till de berörda bestämmelser som gäller förvärvstillstånd. Enligt hänvisningsbestämmelserna kan en utomlands bosatt person meddelas skjutförnödenhetstillstånd endast om han visar upp samtycke av myndigheten i bosättningslandet till att ifrågavarande patroner eller särskilt farliga projektiler förvärvas. När det gäller en utomlands bosatt person som inte önskar inneha patroner eller särskilt farliga projektiler i Finland är ett sådant förvärvstillstånd för utomlands bosatt person som avses i lagförslaget 47 § lämpligt.

3 mom. Vapendirektivet och Schengenkonventionen förutsätter att tillstånd till förvärv och innehav av sådana patroner och projektiler som är förbjudna enligt vapendirektivet eller Schengenkonventionen meddelas endast i undantagsfall och endast om detta inte äventyrar allmän ordning och säkerhet. I praktiken omfattar ovan nämnda patroner och projektiler också vissa sådana föremål som i vårt land allmänt används inom vissa sportskyttegrenar. Alla de patroner och projektiler som omfattas av definitionen är inte heller annars konstruerade för att förstöra säkrakanalen, utan i synnerhet när det gäller tillverkning av hålspetspatroner kan det rentav i vissa fall finnas tillverkningstekniska orsaker. Hålspetspatroner har inte heller annars visat sig vara något större problem för allmän ordning och säkerhet.

Enligt bilaga 1 till vapendirektivet kan tillstånd att förvärva och inneha ovan nämnda patroner enligt vapendirektivet i särskilda fall meddelas för jakt och sportskytte. En bestämmelse med motsvarande innehåll ingår i artikel 79.2 i Schengenkonventionen. Enligt propositionen kan skjutförnödenhetstillstånd för förvärv av särskilt farliga patroner och projektiler erhållas endast av särskilda skäl. Som särskilda skäl enligt momentet kan åtminstone betraktas behov av att förvärva, tillverka och inneha sådana särskilt farliga patroner och projektiler som vanligen används inom vissa av de nyaste sportskyttegrenarna och som inte uttryckli-

gen har konstruerats för att åstadkomma en stor sårkanal eller motsvarande skada. Sökanden skall dock på ett tillförlitligt sätt kunna visa att han utövar någon sådan hobbybyskyttegren där patroner och projektiler av denna typ är nödvändiga. Utöver silhuett- och practicalskytte kan också andra motsvarande grenar komma i fråga.

Med stöd av övergångsbestämmelsen i lagförslaget 128 § 1 mom. skall den som före den föreslagna lagens ikraftträdande har förvärvat särskilt farliga patroner eller projektiler erhålla tillstånd till innehav av föremålen genom att ansöka om tillstånd hos polisen i hemkommunen.

63 §. *Skjutförnödenhetstillståndets giltighetstid.* Skjutförnödenhetstillstånd skall vanligen meddelas så att det gäller tills vidare. Det kan dock också meddelas för en viss tid. Om tillstånd meddelas för patroner eller projektiler som är avsedda för ett visst skjutvapen, är det ändamålsenligt att tillståndets giltighetstid binds till giltighetstiden för det tillstånd som gäller skjutvapnet.

64 §. *Tillstånd som hänför sig till skyddsuppgifter i samband med internationella statsbesök.* I skyddsuppgifter i samband med internationella statsbesök medföljer nästan regelbundet utländska säkerhetsmän som är anställda av staten i fråga. Dessa personers innehav av skjutvapen kan i sin helhet lämnas utanför skjutvapenlagstiftningens tillämpningsområde med stöd av artikel 2.2 i vapendirektivet och artikel 77.2 i Schengenkonventionen. Enligt propositionen skall de specialregler som föreslås i paragrafen iaktas när det gäller skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som innehas av dessa personer och hänför sig till utförande av de uppdrag som avses i paragrafen.

1 mom. Att på förhand identifiera, registrera och ansöka om tillstånd för utländska säkerhetsmäns skjutvapen är ofta mycket komplicerat i praktiken. Att vapnen registreras på förhand och tillstånd söks för innehav av dem motsvarar inte heller internationell praxis. De skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som innehas är dessutom ofta redskap som avviker från sedvanliga skjutvapen. På grund av förfarandets speciella karaktär föreslås att tillstånd att inneha skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler för ordnande av skyddsuppgifter i samband med internationella statsbesök skall meddelas och åter-

kallas av det ministerium som behandlar skjutvapenfrågor. På grund av de ifrågavarande tillståndsuppgifternas speciella karaktär kan dessa små mängder tillståndsuppgifter koncentreras på ministerienivå.

2 mom. En förutsättning för meddelande av tillstånd skall vara att tillståndet är nödvändigt för skyddande av personlig integritet eller egendom när det gäller personer som åtnjuter specialskydd. Det förutsätts inte att den som skall skyddas uttryckligen har den formella ställningen av statlig gäst, utan den som skall skyddas kan i vissa fall också höra till det följe som skall skyddas utan att ha ställningen som statlig gäst. Han skall dock alltid höra till dem som åtnjuter specialskydd. Eftersom tillståndet kan meddelas endast för skyddsuppgifter i samband med statsbesök, är det i praktiken alltid fråga om skydd av utländska statliga gästers personliga integritet. I samband med ett statsbesök kan det i vissa fall också vara nödvändigt att skydda egendom, t.ex. ett fartyg eller flygplan som används som transportmedel. Tillstånd kan därför meddelas också för skyddande av egendom.

3 mom. Tillståndet meddelas för en viss tid. Tillståndet skall i regel meddelas endast för den tid statsbesöket varar.

65 §. *Samtycke.* Enligt artikel 7.1 i vapendirektivet är en förutsättning för förvärv av ett skjutvapen eller en vapendel som hör till kategori B enligt bilaga 1 till vapendirektivet att en sökande som är bosatt i en annan medlemsstat i EU visar upp samtycke av myndigheten i bosättningslandet till att tillstånd för förvärv av vapnet i fråga meddelas. Eftersom strängare bestämmelser än vad som föreskrivs i vapendirektivet får utfärdas nästan utan begränsning, kan myndigheterna i de övriga medlemsstaterna i EU kräva att en sökande som är bosatt i Finland kan meddelas tillstånd att förvärva också andra skjutvapen och vapendelar än sådana som hör till kategori B endast om han visar upp samtycke till detta av en myndighet i Finland. Dessutom kan samtycke krävas också för förvärv av patroner eller särskilt farliga projektiler. Också myndigheterna i en stat som inte är medlemsstat i EU kan kräva att samtycke visas upp.

Enligt lagförslaget 42 § 2 mom. skall den som ansöker om förvärvstillstånd och inte har hemkommun i Finland visa upp samtycke av myndigheten i bosättningslandet till att det skjutvapen eller den vapendel som

avses i ansökan förvärfvas i Finland. Ett motsvarande krav ställs i 62 § 2 mom. när det gäller den som ansöker om skjutförnödenhetstillstånd. I den föreslagna paragrafen bestäms däremot om sådant samtycke som skall meddelas i Finland.

1 mom. Samtycke meddelas av polisinspektionen i sökandens hemkommun. Samtycke meddelas således endast den som har hemkommun i Finland. Hemkommunen bestäms enligt lagen om hemkommun. Enligt 2 § 1 mom. lagen om hemkommun är en persons hemkommun i första hand den kommun där han bor.

Samtycke skall meddelas endast på uttrycklig begäran av sökanden. Samtycket skall dessutom ges endast till den som framställt begäran och inte t.ex. till myndigheten i ett annat land. Även om några känsliga uppgifter om personen i fråga inte antecknas i samtycket, utan endast ett positivt ställningstagande till att ett skjutvapen, en vapendel, patroner eller särskilt farliga projektiler förvärfvas, finns det inte behov av att ge samtycket till någon annan. Det skall vara innehavarens egen sak att lämna in samtycket till behörig myndighet i ett annat land.

2 mom. Då samtycke har meddelats kan den som erhållit det förvärva det föremål som nämns i samtycket i ett annat land. Även om ett sådant överföringstillstånd som behövs för att föremålen skall kunna överföras till Finland eventuellt inte kan meddelas i en annan medlemsstat i EU enbart med stöd av samtycket, utan det skulle kräva ett särskilt förhandssamtycke, kan de förvärvade föremålen dock vanligen i praktiken obehindrat överföras till Finland från en annan medlemsstat i EU. Därför skall samtycke endast meddelas den som i Finland har rätt att inneha de föremål som skall förvärfvas. Eftersom samtycket uttryckligen hänför sig till förvärfv av föremålen, skall ett samtycke som gäller ett skjutvapen eller en vapendel meddelas endast den som innehar ett förvärvstillstånd eller privat tillverkningstillstånd. Samtycke som gäller patroner eller särskilt farliga projektiler kan meddelas den som har rätt att förvärva och inneha föremålen i fråga. Sålunda kan samtycke som gäller patroner och särskilt farliga projektiler meddelas bl.a. den som innehar ett skjutförnödenhetstillstånd eller ett innehavstillstånd. Tillståndsbegäran skall visas upp då samtycke söks.

3 mom. Enligt momentet kan samtycke

inte meddelas för en längre tid än den tid de tillstånd på vilka samtycket grundar sig är i kraft. Sålunda kan ett samtycke som baserar sig på ett förvärvstillstånd gälla under högst den maximala giltighetstiden för ett förvärvstillstånd, dvs. sex månader. Ett samtycke kan dock gälla i högst ett år.

66 §. Tillståndens och samtyckets upphörande. I paragrafen nämns de situationer då giltigheten för ett tillstånd eller ett samtycke upphör direkt med stöd av en bestämmelse i lagen. Paragrafen gäller också andra tillstånd än de som nämns i det föreslagna 5 kap., om de berättigar till innehav av skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler. Paragrafen gäller sålunda också privat införseltillstånd enligt lagförslaget 78 §.

1 mom. Om ett skjutvapen eller en vapendel varaktigt överläts till någon annan, är det ändamålsenligt att också tillståndets giltighet upphör utan någon myndighetsåtgärd. Med varaktig överlåtelse avses i propositionen en överlåtelse som inte är avsedd att vara temporär. Det kan således vara fråga om t.ex. en gäva eller försäljning. Temporär överlåtelse av ett vapen kan vara bl.a. att vapnet överläts till en vapensmed för reparation.

Ett tillstånd som gäller skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler som med stöd av ett domstolsbeslut har förklarats förverkade till staten och likaså ett tillstånd som gäller ett skjutvapen eller en vapendel som försatts i varaktigt obrukbart skick upphör att gälla direkt med stöd av bestämmelsen i lagen. I momentet anges dessutom för tydlighetens skull att ett tillstånd upphör att gälla då tillståndshavaren dör.

2 mom. När det gäller ett parallelltillstånd baserar sig giltigheten på innehavstillståndets giltighet. Det är klart att parallelltillståndet skall upphöra att gälla då innehavstillståndets giltighet upphör. Innehavstillståndets giltighet kan upphöra antingen till följd av att tillståndet återkallas eller upphör att gälla.

3 mom. Enligt lagförslaget 65 § 2 mom. skall samtycke meddelas den som med stöd av ett förvärvstillstånd eller privat tillverkningstillstånd har rätt att förvärva, tillverka eller modifiera ett skjutvapen eller en vapendel eller som har rätt att förvärva och inneha patroner eller särskilt farliga projektiler. Om giltigheten för ovan nämnda tillstånd, som utgör en förutsättning för meddelande av

samtycke, upphör, måste också samtycket upphöra att gälla. I momentet ingår en bestämmelse om detta.

67 §. *Återkallelse av tillstånd. 1 mom.* I momentet ingår bestämmelser om de situationer då återkallelsen av ett tillstånd inte är beroende av tillståndsmyndighetens prövning. Paragrafen gäller återkallelse av alla tillstånd som berättigar till förvärv och innehav. Det gäller sålunda också det privata införseltillstånd som avses i lagförslaget 78 §.

Ett tillstånd till förvärv eller innehav skall alltid återkallas, om tillståndshavaren själv önskar att dess giltighet inte skall fortgå. Eftersom personer under 18 år enligt lagens 45 § 1 mom. kan erhålla tillstånd att förvärva ett skjutvapen endast med vårdnadshavarnas samtycke, är det ändamålsenligt att tillståndet återkallas om vårdnadshavarna återtar sitt samtycke. Det kan antas att vårdnadshavarna är de som har den bästa kännedomen om sådana omständigheter på grund av vilka det är skäl att låta tillståndets giltighet upphöra. Ett parallelltillstånd skall också alltid återkallas, om innehavaren av innehavstillståndet eller staten meddelar att önskan är att parallelltillståndets giltighet inte längre skall fortgå. Detta förutsätter redan tryggheten av vars och ens egendom, om vilket bestäms i 12 § 1 mom. regeringsformen. Den som äger ett vapen eller en vapendel måste få använda det föremål han äger om han så önskar, utan att parallelltillståndshavarens användningsrätt utgör någon belastning.

2 mom. I de fall som nämns i momentet skall återkallelsen av ett tillstånd som berättigar till förvärv eller innehav av skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler vara beroende av prövning. När det gäller uppfyllandet av kraven för återkallelse måste tillståndsmyndigheterna ha tillräckligt med rum för prövning, eftersom de former av missbruk som nämns i momentet kan omfatta gärningar och försummelser som är mycket olika med tanke på klanderwaardheten. I de minst klandervärda fallen kan en inofficiell anmärkning till tillståndshavaren, som inte baserar sig på bestämmelser, i praktiken vara ett rentav mycket effektivt tillrättavisningssätt. Med stöd av lagförslaget 69 § kan tillståndshavaren dessutom i många fall ges en varning i stället för att tillståndet återkallas.

Med stöd av momentets 1 punkt kan tillståndet återkallas om tillståndshavaren har

gjort sig skyldig till ett brott som utvisar våldsamt uppförande eller ett narkotikabrott, grovt narkotikabrott, förberedelse till narkotikabrott eller främjande av narkotikabrott. Som ett sådant våldsbrott som avses i denna punkt skall betraktas åtminstone brott mot liv och hälsa enligt 21 kap. strafflagen, med undantag för lindrig misshandel, samt rån och grovt rån enligt 31 kap. strafflagen och sådana gärningar enligt 34 kap. strafflagen som skall bestraffas som uppsåtligt brott. Tillståndet kan återkallas också med anledning av andra sådana brott som visar att tillståndshavaren inte är lämplig att förvärva eller inneha skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler. När det gäller motiveringen till denna punkt hänvisas dessutom till motiveringen till 29 § 3 mom. 1 punkten.

Som sådana grunder för återkallelse av ett tillstånd som är beroende av prövning nämns i momentets 2 punkt skjutvapenbrott, grovt skjutvapenbrott och skjutvapenförseelse samt andra straffbara gärningar som utförts med skjutvapen. Redan rätt lindrigt missbruk, t.ex. vissa jaktförseelser enligt 74 § jaktlagen, kan hänföras till straffbara gärningar som utförts med skjutvapen. Då ett tillstånd återkallas skall därför en helhetsbedömning av gärningens klanderwaardhet beaktas. I lindriga fall kan bl.a. en varning enligt lagförslaget 69 § ges. När det gäller motiveringen till denna punkt hänvisas till övriga delar till motiveringen till 29 § 3 mom. 2 punkten.

Med stöd av momentets 3 punkt kan ett tillstånd som berättigar till förvärv eller innehav av skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler återkallas på grund av brott mot tillståndsvillkoren eller på grund av sådant uppförande som visar likgiltighet för de bestämmelser som gäller skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler. När det gäller motiveringen till denna punkt hänvisas dessutom till vad som anförts i motiveringen till 29 § 3 mom. 3 punkten.

Enligt momentets 4 punkt kan ett tillstånd återkallas om tillståndshavaren på grund av sitt hälsotillstånd eller ett sådant levnadssätt eller uppförande som äventyrar hans egen eller andra personers säkerhet inte kan anses lämplig att förvärva eller inneha skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler. När det gäller motiveringen hänvisas dessutom till det som konstateras i motiveringen till 29 § 3 mom. 4 punkten.

Enligt momentets 5 punkt kan ett tillstånd återkallas, om skjutvapnet inte längre är nödvändigt på grund av arbete. Meddelande av innehavstillstånd för ett skjutvapen på grund av en arbetsuppgift är en speciell tillståndsgrund. Eftersom innehavet av vapnet baserar sig på arbete där vapnet är nödvändigt, kan innehavet inte anses nödvändigt om tillståndshavaren inte längre innehar det arbete eller det anställningsförhållande på basis av vilket tillståndet ursprungligen meddelades. Därför kan tillståndet återkallas i ovan nämnda fall. Detta är motiverat också av den orsaken att tillstånd enligt propositionen kan erhållas också för förvärv och innehav av ett fickvapen, vilket annars i regel inte är möjligt. Till denna del överensstämmer bestämmelsen med förslagets 53 § 2 mom. I momentet i fråga föreslås att i ett innehavstillstånd som meddelats för arbete alltid skall tas in ett villkor, enligt vilket tillståndet är i kraft endast så länge som tillståndshavaren innehar arbetsuppgiften i fråga.

Med stöd av momentets 6 punkt kan ett tillstånd återkallas om skjutvapnet eller vapendelen har förkommit eller stulits. Om vapnet eller vapendelen inte längre finns hos tillståndshavaren, behöver inte heller tillståndet längre vara giltigt. Om vapnet eller vapendelen har förvarats så vårdslöst att det har förkommit till följd av det, kan tillståndet också återkallas med stöd av det föreslagna momentets 3 eller 4 punkt.

Ovan nämns de förutsättningar under vilka ett tillstånd skall återkallas eller då det kan återkallas. Förutsättningarna för återkallelse av ett tillstånd skall dock alltid prövas särskilt i varje enskilt fall på basis av de omständigheter och förhållanden som framkommer. Fullständigt uttömmande bestämmelser om förutsättningarna för återkallelse av tillstånd kan inte utfärdas, utan avgörandena måste fattas på basis av en helhetsbedömning av gärningen i varje enskilt fall. Gärningens eller försummelsens betydelse för personens lämplighet att hantera skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler skall dock alltid vara den avgörande faktorn.

Då förutsättningarna för återkallelse av ett tillstånd uppfylls skall i regel samma tillståndshavares alla tillstånd som gäller skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler återkallas. Om tillståndshavaren inte anses lämplig att inneha ett

visst skjutvapen, kan han inte heller anses lämplig att inneha ett vapen av någon annan typ.

I praktiken har det visat sig också vara problematiskt att avgöra när den som gjort sig skyldig till missbruk eller en försummelse kan meddelas ett nytt tillstånd efter det missbruk eller den försummelse som ledde till att tillståndet återkallades. När det gäller denna svåra fråga om den verkan som återkallelsen av ett tillstånd har hänvisas till motiveringen till 29 § 3 mom. Några exakta bestämmelser om saken kan inte utfärdas.

68 §. *Upphörande och återkallelse av godkännande som vapensamlare.* Godkännande som vapensamlare berättigar inte till förvärv eller innehav av skjutvapen och vapendelar. Enligt propositionen är godkännandet dock en ovillkorlig förutsättning för erhållande av tillstånd att förvärva och inneha vapen och vapendelar som hör till en samling.

1 mom. Enligt momentet upphör godkännandet att gälla, på motsvarande sätt som de tillstånd som meddelats för förvärv eller innehav, då vapensamlaren dör. Bestämmelsen är nödvändig för tydlighetens skull.

2 mom. Godkännandet skall återkallas, om en vapensamlare själv begär det. Detta kan vara möjligt t.ex. när någon vill upphöra med sin hobbyverksamhet.

3 mom. I momentet ges myndigheten en omfattande prövningsrätt när det gäller återkallande av ett godkännande. Enligt propositionen skall det krävas att en vapensamlares lämplighet för innehav av vapen är särdeles klar. I motvikt ges vapensamlarna en särskild förtroendeställning. Om detta särskilda förtroende skall anses ha blivit rubbat, måste utöver tillstånden också godkännandet återkallas. På grund av en vapensamlares särskilda förtroendeställning skall godkännandet kunna återkallas också i det fall att det tillstånd som berättigar till förvärv eller innehav av ett skjutvapen eller en vapendel inte har återkallats. Det är ju möjligt att vapensamlaren inte har meddelats något tillstånd som berättigar till innehav av ett skjutvapen eller en vapendel.

Enligt den föreslagna paragrafen är det möjligt att godkännandet återkallas och samlaren således inte kan fortsätta sin samlarhobby, men att det dock inte anses nödvändigt att vapensamlarens tillstånd som berättigar till innehav av vapnen återkallas. Det är inte heller alltid samma myndighet som återkallar ett tillstånd och ett godkännande. Ut-

gångspunkten skall dock vara att tillstånden och godkännandet återkallas samtidigt. Försättningsarna för återkallelse av ett godkännande skall dock bedömas objektivt utgående från en helhetsbedömning av missbruket eller försummelsen. I lindriga fall kan dessutom också en vapensamlare ges en varning enligt förslaget 69 §.

Enligt momentet kan ett godkännande som vapensamlare återkallas i de fall som nämns i 67 § 2 mom. 1-4 punkten. På grund av sakens natur är den grund för återkallelse av ett tillstånd som föreslås i 67 § 2 mom. 5 punkten inte tillämplig när det gäller vapensamlare. Godkännandet behöver inte heller återkallas om ett vapen eller en vapendel förkommer eller blir stulet, om det inte samtidigt kan bli fråga om vårdslös förvaring av vapen eller vapendelar. Då kan också ett godkännande återkallas med stöd av 67 § 2 mom. 3 eller 4 punkten.

69 §. *Varning*. Återkallelsen av ett tillstånd innebär ofta mycket stora förluster för tillståndshavaren. Det kan innebära att hobbyverksamheten upphör och ibland t.o.m. betydande ekonomiska förluster. Med tanke på skjutvapens speciella karaktär är dessa däremot sådana omständigheter som tillståndshavaren alltid måste vara medveten om i sin verksamhet. I synnerhet för den som hör till ett jaktsällskap kan återkallelsen av ett tillstånd också vara en socialt tung och i alla avseenden mycket pinsam upplevelse. I praktiken har det också visat sig att tillståndet ofta inte återkallas i lindriga fall, eftersom det skulle leda till ett för tillståndshavaren oskäligt slutresultat. Det är dock ofta klart att någon lindrigare påföljd än återkallelse av tillståndet borde fastställas för tillståndshavaren. Det som anförts ovan leder till att tröskeln för att återkalla ett tillstånd i vissa fall torde bli onödigt hög.

Det föreslås att ovan nämnda missförhållanden avhjälpas genom att en ny påföljd för tillståndshavaren, som kallas varning, tas i bruk. Möjligheterna att tillgripa varning förbättras genom det skjutvapenregister som skall tas i bruk senast i samband med reformens andra skede, eftersom en varning till en tillståndshavare då kan ses av alla som använder registret.

Både den som innehar tillstånd som berättigar till förvärv eller innehav av skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler och den som innehar ett godkännande som vapensamlare skall kunna ges en

varning. Också innehavaren av ett privat införseltillstånd enligt lagförslaget 78 § kan således ges en varning. Varningen har inga omedelbara direkta följder, men den kan dock, åtminstone en viss tid, inverka ofördelaktigt på erhållandet av nya tillstånd. Den som fått en varning kan anföra besvär över varningen i den ordning som besvär också annars kan anföras över besluten enligt lagförslaget. Bestämmelser om ändringssökande finns i lagens 118 §.

70 §. *Anmälan om och uppvisande av vapendelar*. Enligt propositionen får en vapendel förvärvas och innehas utan tillstånd, om förvärvaren eller innehavaren har rätt att inneha ett skjutvapen som består av motsvarande delar enligt 19 § 1 mom. 2 punkten. Arrangemanget gäller bl.a. utbytespipor.

Med tanke på riktigheten när det gäller informationsinnehållet i polisens vapenregister är det viktigt att en förvärvad vapendel införs i registret. Därför skall förvärv av en vapendel anmälas till polisinrättningen i hemkommunen inom 30 dagar. Vapendelen skall samtidigt visas upp för att identifieringsuppgifterna skall kunna kontrolleras och eventuellt föras in i registret.

Det förfarande som föreslås i paragrafen överensstämmer också med bestämmelserna i vapendirektivet. Det innebär i praktiken att förvärv av vapendelar anmäls i de fall som nämns i paragrafen. Artikel 7.1 i vapendirektivet förutsätter att förvärv av vapendelar som hör till kategori B enligt bilaga 1 till vapendirektivet skall vara beroende av tillstånd. Den tillståndsplikt som förutsätts i artikeln fullgörs också, eftersom den som förvärvat och innehar en vapendel i varje fall skall ha rätt att inneha ett skjutvapen som består av motsvarande delar. Innehav av ett skjutvapen förutsätter i sin tur enligt propositionen alltid tillstånd, oberoende av till vilken kategori vapnet hör enligt vapendirektivet.

71 §. *Anmälningsskyldighet för den som är bosatt i en annan medlemsstat i Europeiska unionen*. Enligt artikel 8.2 i vapendirektivet skall den som är bosatt i en medlemsstat i EU och som förvärvat ett skjutvapen eller en vapendel som hör till kategori C enligt bilaga 1 till vapendirektivet i en annan medlemsstat informera behörig myndighet i bopättningslandet om detta. I paragrafen ingår en bestämmelse om saken. Vapen och vapendelar i alla de kategorier som nämns i bilaga 1 till vapendirektivet skall anmälas.

72 §. *Andra bestämmelser om privat tillverkning av patroner.* I paragrafen ingår en informativ bestämmelse, enligt vilken utöver bestämmelserna i det föreslagna 5. kap. även lagen om explosionsfarliga ämnen och med stöd av den utfärdade bestämmelser skall iaktas när det gäller tillverkning av patroner för privat ändamål. Med hänvisningen avses i praktiken speciellt bestämmelserna i förordningen om explosiva varor. Den föreslagna paragrafen motsvarar lagförslagets 31 §, som innehåller en motsvarande hänvisning när det gäller kommersiell tillverkning.

6. kap. Privat överföring och införsel

73 §. *Överföring och införsel till Finland med stöd av tillstånd som gäller innehav.* Enligt gällande bestämmelser och den praxis som har iakttagits ger ett tillstånd som meddelats för innehav av ett skjutvapen rätt att för privat ändamål i landet föra in det skjutvapen som nämns i tillståndet. Det föreslås att denna möjlighet skall kvarstå.

1 mom. I momentet fastställs exakt de tillstånd som ger rätt att för privat ändamål till Finland överföra eller föra in det vapen eller den vapendel som nämns i tillståndet. Ett förvärvstillstånd, privat tillverkningsstillstånd, innehavstillstånd och parallelltillstånd ger dessutom rätt att utöver ett vapen och en vapendel till Finland överföra eller föra in andra än särskilt farliga patroner som är avsedda för vapnet. Särskilt farliga patroner får således inte överföras eller föras in till Finland med stöd av momentet. Tillstånd till förvärv av särskilt farliga patroner och projektiler för privat ändamål kan också i Finland, på grund av vapendirektivet och Schengenkonventionen, erhållas endast med stöd av ett skjutförnödenhetstillstånd enligt lagförslagets 62 §.

Den mängd patroner som överförs eller förs in till Finland tillsammans med ett skjutvapen skall vara skälig, så att patronerna kan anses vara avsedda att användas för privat ändamål.

2 mom. I överensstämmelse med de tillstånd som berättigar till innehav av skjutvapen och vapendelar och som nämns i 1 mom. skall patroner och särskilt farliga projektiler kunna överföras eller föras in till Finland med stöd av ett skjutförnödenhetstillstånd, eftersom skjutförnödenhetstillståndet berättigar till innehav av de patroner och projektiler som nämns i tillståndet i Finland.

Skjutförnödenhetstillståndet ger rätt att till Finland överföra och föra in också sådana särskilt farliga patroner och projektiler som nämns i tillståndet.

Paragrafens 1 och 2 mom. skall endast gälla frågan om hur överföring och införsel av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler till Finland skall bedömas utgående från de tillstånd som nämns i momentet. De tillstånd som nämns i momenten medger överföring och införsel till Finland och likaså innehav av de föremål som nämns i tillstånden. Överföring från en annan medlemsstat i EU till Finland kräver i allmänhet i praktiken dessutom att överföringstillstånd meddelas i den medlemsstaten.

3 mom. Innehållet i det föreslagna momentet motsvarar bestämmelsen i 2 kap. 13 § b-punkten i Sveriges vapenlag. Enligt momentet ger ett tillstånd att inneha ett skjutvapen eller en vapendel som har meddelats i Norge, Sverige eller Danmark rätt att till Finland överföra och föra in det skjutvapen och den vapendel som nämns i tillståndet samt en behövlig mängd andra än särskilt farliga patroner som är avsedda för vapnet. Bestämmelsen är nödvändig eftersom gränsövergången är livlig i synnerhet vid landgränsen mot Sverige. Till följd av integrationsutvecklingen i Europa närmar sig skjutvapenlagstiftningen i de i momentet nämnda nordiska länderna, som redan från tidigare motsvarar varandra i hög grad, ytterligare varandra. I synnerhet tack vare Schengenkonventionen minskar den regelbundna gränsbevakningen vid gränserna mellan de avtalsslutande staterna ytterligare. Detta gäller också Island och Norge på grund av samarbetsavtalet med Island och Norge. Enligt artikel 12.3 i vapendirektivet kan dessutom två eller flera medlemsstater i EU införa ett liknande arrangemang som det som föreslås i propositionen och som är smidigare än förfarandet enligt vapendirektivet och gäller resor med skjutvapen inom dessa medlemsstaters territorier.

Momentet tillåter både införsel och överföring av skjutvapen och vapendelar till Finland. Detta är nödvändigt, eftersom det lika väl kan vara fråga om en jaktresa från Sverige till Finland som en tävlingsresa från Norge till Finland. Det kan således vara fråga om såväl överföring som införsel mellan de nämnda nordiska länderna, beroende på om landet i fråga är medlemsstat i EU eller inte. En förutsättning för överföring och införsel

enligt momentet skall dock vara att syftet med överföringen eller införseln är deltagande i en sportskytteövning eller ett jaktevenemang. Syftet med resan skall på anfordran av tillsynsmyndigheten kunna utredas på ett tillförlitligt sätt. För detta ändamål lämpar sig t.ex. en inbjudan eller ett verifikat över betald tävlingsavgift.

Enligt lagförslagets 19 § 1 mom. 1 punkt förutsätter sådan utförsel av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som sker i privat syfte inte något tillstånd. Överföring från Finland såväl i privat som i kommersiellt syfte är däremot beroende av tillstånd enligt förslagets 18 § 1 mom. 1 punkt, så som vapendirektivet förutsätter. Därför är det nödvändigt att i momentet ta in en särskild bestämmelse, enligt vilken föremål som överförs eller förts in till Finland med stöd av momentet också får föras tillbaka till Sverige eller Danmark. Med stöd av detta moment får föremålen emellertid inte överföras till andra medlemsstater i EU. När det gäller transport till Norge är det fråga om utförsel i privat syfte, som således inte är beroende av tillstånd enligt propositionen.

Ett tillstånd som meddelats i något nordiskt land som nämns i momentet berättigar utöver till överföring och införsel också till innehav av skjutvapnet och vapendelen samt en behövlig mängd andra än särskilt farliga projektiler som är avsedda för vapnet. Med behövlig mängd avses en sådan skäligen mängd patroner som vanligen behövs för det angivna användningssyftet inom den tid som står till förfogande. Det är ändamålsenligt att de föremål som överförs eller förts in till Finland inom en skäligen tid efter sportskytte- eller jaktevenemanget överförs eller förts ut från Finland. Eftersom detta dock inte kan övervakas i praktiken, föreslås i momentet en bestämmelse, enligt vilken överföringen eller utförseln skall ske senast inom tre månader från det föremålet fördes in i landet. En bestämmelse med motsvarande innehåll ingår i den paragraf i Sveriges vapenlag som det hänvisas till ovan.

74 §. *Europeiskt skjutvapenpass*. I artikel 1.4 i vapendirektivet ingår detaljerade bestämmelser om det europeiska skjutvapenpasset. I den föreslagna paragrafen ingår bestämmelser som överensstämmer med ovan nämnda artikel i vapendirektivet.

1 mom. Europeiska skjutvapenpasset är inte något tillstånd utan ett intyg över de

tillstånd som berättigar till innehav. Sålunda är utfärdandet av det inte förknippat med tillståndsprövning enligt propositionen, utan det utfärdas på ansökan till den som har ett innehavstillstånd eller parallelltillstånd som berättigar till varaktigt innehav av ett skjutvapen eller en vapendel. Vapenpasset utfärdas således inte till en innehavare av ett förvärvstillstånd eller privat tillverkningstillstånd, eftersom dessa tillstånd endast är avsedda för temporärt innehav. Det skall inte heller utfärdas till den som i någon annan medlemsstat i EU har meddelats tillstånd som berättigar till innehav av ett vapen eller en vapendel. Enligt propositionen skall det europeiska skjutvapenpasset utfärdas av polisrättningen i tillståndsinnehavarens hemkommun. Innehavstillståndet eller parallelltillståndet skall visas upp då skjutvapenpasset söks så att rätten att inneha vapen och vapendelar kan säkerställas.

Europeiskt skjutvapenpass kan utfärdas också till den som innehar ett parallelltillstånd. Detta möjliggör flera i praktiken nödvändiga arrangemang. Det möjliggör bl.a. ett sådant arrangemang att en beväring som fullgör sin militärtjänst med stöd av lagförslagets 54 § 1 mom. meddelas parallelltillstånd för ett vapen som staten äger. Då kan han på ansökan erhålla ett europeiskt skjutvapenpass. Detta möjliggör i sin tur i praktiken att beväringarna också under beväringstiden kan delta i skjutövningar som ordnas i någon annan medlemsstat i EU.

2 mom. Om de uppgifter som skall antecknas i det europeiska skjutvapenpasset bestäms närmare genom förordning med stöd av lagförslagets 119 § 1 mom. 4 punkt. Vapendirektivet förutsätter att förändringar i de uppgifter som antecknats i det europeiska skjutvapenpasset skall anges i passet. Bestämmelser om de åtgärder som en enskild innehavare av ett skjutvapenpass är skyldig att vidta i sådana fall skall ingå i lag. I momentet föreslås därför att skjutvapenpassets innehavare skall visa upp passet på polisrättningen i hemkommunen för att anteckningar om de omständigheter som nämns i momentet skall kunna införas i det.

Det är nödvändigt att i momentet möjliggöra också det att innehavaren av skjutvapenpasset i stället för att visa upp passet skall överlämna det till polisrättningen. Detta är nödvändigt, om anteckningar om de förändrade uppgifterna tekniskt inte kan föras in i skjutvapenpasset. I sådana fall skall

innehavaren av skjutvapenpasset på begäran ges ett duplettexemplar av passet.

3 mom. Enligt momentet skall det europeiska skjutvapenpasset visas upp på och på begäran överlämnas till polisinspektionen inom 30 dagar från de händelser som nämns i 2 mom. Den föreslagna tiden skall anses skälig med tanke på innehavaren av skjutvapenpasset och tillräckligt lång med tanke på förpliktelserna enligt vapendirektivet.

4 mom. Enligt artikel 1.4 i vapendirektivet kan europeiska skjutvapenpassets giltighetstid vara högst tio år, om endast skjutvapen och vapendelar ur kategori D enligt bilaga 1 till vapendirektivet är införda i passet. När det gäller vapen och vapendelar som hör till de andra kategorierna kan giltighetstiden vara högst fem år.

I ett europeiskt skjutvapenpass kan uppgifter om flera tillstånd som berättigar till innehav av skjutvapen eller vapendelar vara införda. Giltighetstiden för tillstånden kan upphöra vid olika tidpunkter. Sålunda kan en del av de innehavs- eller parallelltillstånd som ursprungligen infördes i skjutvapenpasset redan ha upphört att gälla. Om alla de tillstånd som införts i skjutvapenpasset upphör att gälla, upphör också skjutvapenpasset att gälla enligt momentet. Skjutvapenpasset skall således gälla så länge som något av de tillstånd som antecknats i det är i kraft. Skjutvapenpasset kan dock gälla högst fem år. Ett arrangemang, enligt vilket skjutvapenpasset skulle gälla olika långa tider beroende på till vilken kategori enligt bilaga 1 till vapendirektivet de vapen som är införda i passet skulle höra, skulle vara mycket besvärligt i praktiken.

75 §. *Överföring och införsel till Finland samt innehav med stöd av ett europeiskt skjutvapenpass. 1 mom.* Enligt artikel 12.2 i vapendirektivet får till en medlemsstat med stöd av ett europeiskt skjutvapenpass för sportskytte överföras och föras in i skjutvapen och vapendelar som hör till kategori B, C och D enligt bilaga 1 till vapendirektivet. Vapen och vapendelar som hör till kategori C och D får överföras och föras in till en medlemsstat för jakt. Medlemsstaten kan dock förbjuda att ett sådant vapen eller en sådan vapendel som inte får förvärfvas eller innehas inom den statens territorium eller som kräver tillstånd överförs eller förs in till dess territorium med stöd av ett europeiskt skjutvapenpass. En anmärkning om detta skall föras in i varje europeiskt skjutvapen-

pass som medlemsstaten utfärdar. En bestämmelse om saken ingår i artikel 8.3 i vapendirektivet.

Eftersom förvärfv och innehav av samtliga skjutvapen i Finland, i överensstämmelse med gällande praxis, skall vara beroende av tillstånd enligt propositionen, kan Finland begränsa ovan nämnda huvudregel som skall gälla enligt vapendirektivet och enligt vilken vapen och vapendelar som hör till en viss kategori får överföras och föras in till en medlemsstat med stöd av ett europeiskt skjutvapenpass. I propositionen föreslås dock att överföring och införsel av skjutvapen och vapendelar till Finland skall vara tillåtet med stöd av ett europeiskt skjutvapenpass i enlighet med huvudregeln i artikel 12.2 i vapendirektivet. Vapens kaliber och motsvarande omständigheter har inte någon väsentligt stor betydelse för allmän ordning och säkerhet vid tillämpningen av denna bestämmelse. Vapen med den största eldkraften, vilka hör till kategori A enligt bilaga 1 till vapendirektivet, får dock inte överföras och föras in till Finland med stöd av denna bestämmelse. Dessutom skulle en mycket detaljerad reglering, som bl.a. Danmark har genomfört i detta avseende, göra det ännu svårare att tillämpa det också annars detaljerade vapendirektivet och göra det svårare att förstå de bestämmelser som utfärdats med stöd av det.

Med stöd av ett europeiskt skjutvapenpass kan också andra än särskilt farliga patroner som är avsedda för vapnet överföras och föras in till Finland. En förutsättning är att överföringen eller införseln är nödvändig för deltagande i ett sportskytte- eller jaktevenemang. Ett sådant sportskytte- eller jaktevenemang som avses i momentet behöver inte nödvändigtvis ordnas i en medlemsstat i EU.

Den som med stöd av ett skjutvapenpass överför eller för in ett skjutvapen eller en vapendel skall på begäran vara skyldig att på det sätt som avses i artikel 12.2 i vapendirektivet styrka skälet för sin resa. Han skall således kunna visa upp antingen en skriftlig inbjudan eller någon annan tillförlitlig utredning, av vilken framgår att syftet med hans resa är att delta i ett sportskytte- eller jaktevenemang. På grund av sakens natur skall utgångspunkten vara att en muntlig utredning inte skall betraktas som tillräcklig. Enligt tillsynsmyndighetens prövning kan däremot också någon annan skriftlig utredning än en i vapendirektivet nämnd uttryck-

lig inbjudan, t.ex. ett verifikat över betald deltagaravgift i en skyttetävling, betraktas som tillräcklig. Det avgörande skall vara att utredningen enligt myndighetens prövning kan anses tillförlitlig.

I vapendirektivet bestäms inte närmare av vilket slag det sportskytte- eller jaktevenemang som ordnas skall vara. Enligt propositionen skall utgångspunkten dock vara att en resa som företas i sportskyttets tecken på något sätt skall ansluta sig till tävlingar i en sportskyttegren som är allmänt godkänd eller till centralt ordnade övningar. Sporadiskt skjutande mot mål uppfyller således inte kraven i momentet. När det gäller jakt skall det i allmänhet förutsättas ett centralt ordnat jaktevenemang, t.ex. deltagande i älgjakt, eller något annat klart konstaterbart jaktevenemang. Det behöver dock inte nödvändigtvis vara fråga om en jakt som är öppen ens för jägare eller annars är centralt ordnad. En inbjudan t.ex. från någon som har jakträtt att komma och jaga med honom skall betraktas som tillräcklig.

Ett europeiskt skjutvapenpass berättigar också till innehav av de föremål som nämns i momentet så länge som deltagandet i sportskytte- eller jaktevenemanget kräver. Om föremålen innehåser betydligt längre än vad som är nödvändigt, är det fråga om olovligt innehav av dem. Svårigheten att definiera och tolka begreppet "nödvändigt" talar dock i detta avseende för att bestämmelsen ges en mild tolkning.

2 mom. I den föreslagna paragrafen bestäms om överföring och införsel samt innehav med stöd av ett europeiskt skjutvapenpass. I paragrafen bestäms således inte om de fall där ovan nämnda verksamheter baserar sig t.ex. på ett tillstånd som meddelats i Finland. Om däremot innehavet av ett skjutvapen eller en vapendel baserar sig på ett sådant tillstånd som meddelats i en annan medlemsstat i EU och införts i ett europeiskt skjutvapenpass, skall passet enligt det föreslagna momentet medföras då vapnet, vapendelen eller de patroner som är avsedda för vapnet bärs eller transporteras. Kravet gäller således inte den som utöver skjutvapenpasset också har ett i Finland meddelat innehavs- eller parallelltillstånd för vapnet eller vapendelen. Det gäller inte heller den som i Danmark eller Sverige har erhållit ett tillstånd som berättigar till innehav, om personen i fråga har rätt att inneha vapnet i Finland enligt lagförslagets 73 § 3 mom.

Syftet med bestämmelsen är att underlätta myndighetstillsynen. En sådan bestämmelse förutsätts också i artikel 1.4 i vapendirektivet.

76 §. *Privat förhandssamtycke.* I lagförslaget ingår bestämmelserna om de förhandssamtycken och överföringstillstånd som meddelas för kommersiellt syfte och de som meddelas för privat ändamål för tydlighetens skull i skilda kapitel. Bestämmelserna i vapendirektivet är dock desamma i detta avseende både när det gäller kommersiell och när det gäller privat verksamhet.

1 mom. *Privat förhandssamtycke*, som meddelas för överföring för privat ändamål, meddelas och återkallas i regel av polisinspektionen i sökandens hemkommun. Eftersom mycket noggranna bestämmelser om förutsättningarna för meddelande av förhandssamtycke ingår i paragrafens 2 mom., kan privat förhandssamtycke också meddelas av polisinspektionen på sökandens vistelseort. Enligt 2 mom. kräver meddelande av privat förhandssamtycke inte någon som helst ytterligare bedömning av sökandens lämplighet, utan det som krävs för att privat förhandssamtycke skall meddelas är rätt att inneha de föremål som skall införas i det.

I praktiken kan det finnas behov av det föreslagna arrangemanget i fråga om den myndighet som meddelar privat förhandssamtycke bl.a. om den som är på resa till en annan medlemsstat i EU först på gränsövergångsstället märker att han har glömt att ansöka om privat förhandssamtycke, fastän han uppfyller kraven för erhållande av det och fastän syftet med resan är att köpa ett vapen i en annan medlemsstat i EU. I detta avseende är förhandssamtycket absolut nödvändigt, eftersom överföringstillstånd för överföring av vapnet till Finland kan meddelas på basis av det i den andra medlemsstaten.

2 mom. En direkt följd av att sökanden meddelas privat förhandssamtycke i Finland är att han i en annan medlemsstat i EU erhåller överföringstillstånd för överföring av det skjutvapen, den vapendel och de patroner eller särskilt farliga projektiler som nämns i förhandssamtycket till Finland. Myndigheten i den andra medlemsstaten skall kunna förutsätta att det förhandssamtycke som visas upp för den och har meddelats i Finland är ett tillräckligt bevis på att myndigheterna i Finland inte ser något hinder för att de i förhandssamtycket nämnda

föremålen förs in i landet.

Med stöd av vad som anförts ovan är det klart att ett privat förhandssamtycke kan meddelas endast den som har rätt att i Finland inneha de föremål som nämns i förhandssamtycket. Därför kan ett privat förhandssamtycke enligt momentet meddelas endast den som har rätt att inneha ifrågavarande skjutvapen, vapendel, patroner eller särskilt farliga projektiler. Sålunda kan t.ex. ett förvärvstillstånd eller innehavstillstånd utgöra grund för meddelande av privat förhandssamtycke.

I momentet nämns dessutom som en allmän förutsättning för meddelande av förhandssamtycke att överföringen inte får äventyra allmän ordning och säkerhet.

77 §. *Giltighetstiden för privat förhandssamtycke.* Det är naturligt att överföring av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler till Finland inte kan vara tillåtet, om den som överför föremålen inte har rätt att inneha dem. I paragrafen bestäms därför att ett privat förhandssamtycke meddelas endast för den tid det tillstånd som är en förutsättning för att samtycket meddelades gäller. Av tillsynsskäl skall ett förhandssamtycke dock gälla högst ett år.

78 §. *Privat införseltillstånd.* Enligt 9 § 2 mom. förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter meddelas åt enskild person, som för eget behov från utlandet önskar medföra skjutvapen och därtill hörande skjutförnödenheter, införseltillstånd av polisen på hemorten. Det tillstånd som nämns i bestämmelsen var ursprungligen avsett för den som är bosatt i Finland. Enligt praxis vid tillämpningen av bestämmelserna om skjutvapen har dock utlänningar som kommer till Finland för att jaga eller utöva någon annan vapenhobby och som önskar medföra ett vapen och temporärt inneha det i Finland meddelats tillstånd med stöd av denna paragraf. Så har förfarits, trots att en utlänning inte har bostad i Finland. Således finns det inte heller någon behörig myndighet som kan meddela tillstånd. I praktiken har det uppstått problem också när det gäller frågan om det är polisen på gränsövergångsstället eller på den ort där vapnet används som skall meddela en utlänning tillstånd.

I mom. Den bestämmelse som beskrivs ovan behövs fortfarande. Den är för det första nödvändig i sådana situationer då en person som är bosatt någon annanstans än i en medlemsstat i EU temporärt önskar föra in

ett skjutvapen eller en vapendel till landet. För det andra är den nödvändig också för den som är bosatt i en medlemsstat i EU och som inte önskar utverka ett europeiskt skjutvapenpass eller som inte kan överföra vapnet eller vapendelen inom ramen för det vanliga syftet med skjutvapenpasset. Den sistnämnda situationen kan uppkomma åtminstone i fråga om gassprayer och vapen som hör till kategori A enligt bilaga 1 till vapendirektivet eller delar till sådana. I praktiken kan det också i enstaka fall vara nödvändigt att till Finland överföra eller föra in ett vapen som hör till kategori A på grund av någon utställning som hänför sig till vapensamlande.

Det privata införseltillstånd som föreslås i paragrafen meddelas av polisinspektionen i sökandens hemkommun eller på sökandens vistelseort. I praktiken kan således vilken polisinspektion som helst meddela tillståndet. Det normala förfarandet för en utlänning, oberoende av om han anländer till Finland från en medlemsstat i EU eller från någon annan stat, skall vara att han ansöker om tillstånd på förhand per brev. Ansökan om tillstånd skall inte förutsätta något personligt besök på polisinspektionen. När det gäller en jägare kan ansökningsförfarandet skötas av ett ombud, som hör till samma jaktsällskap och är bosatt i Finland. Motsvarande förfarande kommer i fråga också när det gäller andra former av vapenhobbyverksamhet. Detta förfarande motsvarar dagens praxis.

Det tredje syftet med privat införseltillstånd är att den som är bosatt i Finland och av någon orsak inte har något tillstånd som berättigar till överföring eller införsel av ett skjutvapen eller en vapendel till Finland, vid ankomsten till landet kan erhålla privat införseltillstånd av polisen på gränsövergångsstället. Tillståndet skall dock sökas innan föremålet överförs eller förs in till Finlands territorium, eftersom det annars är fråga om innehav av föremålet utan behörigt tillstånd. I dylika, med tanke på bestämmelsens tillämpningsområde atypiska fall, skall polisen, enligt en bestämmelse som skall ingå i förordningen, hos polisinspektionen i sökandens hemkommun försäkra sig om att det inte finns något hinder för att meddela tillstånd. Utgångspunkten skall därför vara att den som är varaktigt bosatt i Finland förvärvat vapen och vapendelar med stöd av ett förvärvstillstånd. Om ett vapen eller en vapendel förvärfvas i utlandet, kan föremålet med

stöd av lagförslagets 73 § 1 mom. överförs och föras in till landet med stöd av förvärvstillståndet. Förvärvstillståndet skall också berättiga till innehav av vapnet och vapendelen i Finland. Förvärvstillståndet ger dessutom rätt att få ett behövligt förhandssamtycke med stöd av 76 § 2 mom. samt till att få ett samtycke med stöd av 65 §, om ett förhandssamtycke eller samtycke skall visas upp för en myndighet i utlandet.

Ett privat införseltillstånd berättigar också till innehav av skjutvapnet och vapendelen. Dessutom berättigar tillståndet till överföring och införsel till Finland samt till innehav av andra än särskilt farliga patroner som är avsedda för vapnet, men endast i en sådan mängd som kan anses behövlig. Detta är nödvändigt för den som är bosatt utomlands av den orsaken att ett privat införseltillstånd inte berättigar till förvärv av patroner i Finland enligt propositionen. Däremot kan privat införseltillstånd aldrig meddelas endast för överföring eller införsel av patroner. Det kan inte heller meddelas för andra patroner än sådana som är avsedda för vapnet i fråga.

2 mom. Privat införseltillstånd kan meddelas den som skall anses lämplig att inneha skjutvapen och vapendelar. I momentet ingår en hänvisning till tillämpliga bestämmelser om förvärvstillstånd. Då tillståndsmyndigheten i praktiken inte har tillräckligt med uppgifter för tillståndsprövningen, åtminstone inte när det gäller en sökande som är bosatt utomlands, skall den som inte har hemkommun i Finland visa upp ett intyg av myndigheten i bosättningslandet, av vilket framgår att han i bosättningslandet har rätt att inneha det vapen eller den vapendel som nämns i ansökan. I praktiken skall en sökande som är bosatt utomlands således enligt tillståndsmyndighetens prövning visa upp åtminstone ett innehavstillstånd som myndigheten i bosättningslandet har meddelat.

79 §. *Giltighetstiden för privat införseltillstånd.* Ett privat införseltillstånd kan meddelas för högst tre månader. Detta motsvarar gällande bestämmelser. Tre månader kan anses som en tillräckligt lång tid för innehav av ett skjutvapen eller en vapendel i Finland för att den som är bosatt utomlands skall kunna utöva sin hobby.

80 §. *Tillståndsplikt för överföring från Finland.* Artikel 12 i vapendirektivet förutsätter att skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler överförs till

andra medlemsstater i EU endast med stöd av ett överföringstillstånd, ett europeiskt skjutvapenpass eller ett tillstånd till innehav av föremålen som särskilt har meddelats i varje transiteringsland som hör till EU och i destinationslandet. Därför är överföring av ovan nämnda föremål, till skillnad från utförsel, beroende av tillstånd enligt propositionen också då överföringen sker för privat ändamål. Myndigheterna i Finland skall således övervaka att skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler inte överförs från Finland för privat ändamål på annat sätt än med iakttagande av nedan nämnda förfaranden.

1 mom. När det gäller överföringar för privat ändamål kan alla ovan nämnda tre förfaranden som möjliggör en överföring komma i fråga. I artikel 12.1 i vapendirektivet nämns som det första av de alternativa förfarandena att personen i fråga skall ha ett överföringstillstånd som berättigar till överföringen. I momentet ingår en bestämmelse som hänför sig till denna bestämmelse i vapendirektivet.

2 mom. I momentet ingår bestämmelser om möjligheten att överföra skjutvapen, vapendelar och andra än särskilt farliga patroner med stöd av ett europeiskt skjutvapenpass. Eftersom artikel 12.2 i vapendirektivet förutsätter det skall personen i fråga också ha en skriftlig utredning om deltagande i ett sportskytte- eller jaktevenemang. Enligt momentet är en överföring från Finland till en annan medlemsstat i EU således inte tillåten med stöd av ett europeiskt skjutvapenpass, om inte personen i fråga har en ovan nämnd skriftlig utredning.

3 mom. I överensstämmelse med artikel 12.1 i vapendirektivet bestäms det i momentet att en överföring för privat ändamål inte kräver särskilt tillstånd, om personen i fråga innehar ett av en myndighet i varje transiteringsland som hör till EU och i destinationslandet meddelat tillstånd som berättigar till innehav av de skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som skall överföras. I Finland är främst privat införseltillstånd enligt lagförslagets 78 § ett sådant tillstånd som nämns i momentet.

81 §. *Privat överföringstillstånd.* I paragrafen ingår bestämmelser om det överföringstillstånd som skall meddelas för privat ändamål. *Privat överföringstillstånd* motsvarar i många avseenden kommersiellt överföringstillstånd, om vilket bestäms i den före-

slagna lagens 35 §.

1 mom. Privat överföringstillstånd meddelas av polisinrättningen i sökandens hemkommun eller på sökandens vistelseort. I praktiken kan således vilken polisinrättning som helst vara tillståndsmyndighet. Detta är motiverat eftersom det med tanke på förutsättningarna för meddelande av tillståndet inte har någon betydelse om tillståndsmyndigheten känner sökanden.

2 mom. När överföringstillstånd meddelas har meddelandet från myndigheten i destinationslandet, som i praktiken vanligen är ett förhandssamtycke, och bedömningen av de faktorer som hänför sig till överföringens säkerhet en avgörande betydelse. Övan nämnda meddelande kan emellertid också vara ett sådant meddelande enligt artikel 11.4 i vapendirektivet från myndigheten i destinationslandet av vilket framgår att meddelande av överföringstillstånd för överföringar till medlemsstaten i fråga inte kräver godkännande på förhand.

Vapendirektivet innehåller inga bestämmelser om bedömningen av en trygg överföring. Tillståndsmyndigheten kan främst ingripa i vissa tydligt oändamålsenliga och osäkra överföringsmetoder genom att uppställa särskilda villkor för överföringen med stöd av lagens 107 § 2 mom. Villkoren kan bl.a. gälla det transportmedel och den personal som används vid överföringen.

3 mom. På grund av bestämmelsen i artikel 11.2 i vapendirektivet skall ett privat överföringstillstånd, på samma sätt som ett kommersiellt överföringstillstånd, medföras då skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler överförs. I praktiken räcker det med att en kopia av överföringstillståndet medförs.

82 §. *Upphörande av giltigheten för europeiskt skjutvapenpass och förhandssamtycke.*

1 mom. Europeiska skjutvapenpasset är ett intyg över de tillstånd som meddelats passets innehavare och berättigar till innehav av ett skjutvapen eller en vapendel. I skjutvapenpasset kan uppgifter om flera tillstånd som berättigar till innehav av skjutvapen och vapendelar vara införda. Om alla tillstånd upphör att vara giltiga, har inte heller skjutvapenpasset längre något syfte. I momentet föreslås en bestämmelse om att skjutvapenpasset skall upphöra att gälla i ovan nämnda fall. Skjutvapenpasset upphör således inte att gälla under de maximala giltighetstider som nämns i 74 § 4 mom. så

länge något av de tillstånd som införts i det fortfarande är i kraft.

2 mom. Enligt lagförslagets 76 § 2 mom. är ett tillstånd som berättigar till innehav av ett skjutvapen, en vapendel, patroner eller särskilt farliga projektiler en förutsättning för att enskilt förhandssamtycke skall meddelas. Om ett tillstånd som är en förutsättning för förhandssamtycket upphör att vara giltigt antingen på grund av att tillståndet återkallas eller förfaller, upphör också förhandssamtycket att gälla enligt det föreslagna momentet.

83 §. *Återkallelse av privat förhandssamtycke, införseltillstånd och överföringstillstånd.* *1 mom.* Enligt lagförslagets 76 § 2 mom. är en förutsättning för att ett privat förhandssamtycke skall meddelas att överföringen inte äventyrar upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet. En sådan risk är emellertid i allmänhet så svår att bedöma att det är ändamålsenligt att frågan om huruvida det finns en sådan grund för återkallelse av ett förhandssamtycke skall lämnas till myndighetens prövning. I momentet ingår en bestämmelse om denna grund för återkallelse, som är beroende av prövning.

2 mom. Enligt propositionen berättigar ett privat införseltillstånd till innehav av ett skjutvapen och en vapendel samt vissa patroner som är avsedda för vapnet. Därför är det ändamålsenligt att grunderna för återkallelse av detta tillstånd motsvarar grunderna för återkallelse av andra tillstånd som berättigar till innehav. I momentet föreslås en hänvisning till den föreslagna 67 § för att detta mål skall uppnås.

3 mom. Enligt lagens 81 § 2 mom. är en annan förutsättning för att privat överföringstillstånd skall meddelas att myndigheten i destinationslandet har meddelat att det inte finns något hinder för överföringen. Med detta avses antingen ett förhandssamtycke eller att destinationslandet inte i ett meddelande enligt artikel 11.4 i vapendirektivet uppställer som krav för överföringar till dess territorium att förhandssamtycke skall meddelas särskilt för varje överföring. Oberoende av vilket förfarande det är fråga om skall överföringstillståndet alltid återkallas enligt momentet, om det enligt meddelande från destinationslandet finns hinder för överföringen.

En annan förutsättning för att privat överföringstillstånd skall meddelas är att överföringen skall vara säker. Enligt artikel 11.2 i

vapendirektivet skall den medlemsstat som är avgångsland särskilt bedöma överföringens säkerhet. Ett meddelat överföringstillstånd skall därför alltid återkallas enligt momentet, om det framgår att överföringen på grund av omständigheter som framkommit efter det tillståndet meddelades inte längre kan ske på ett tryggt sätt.

7 kap. **Överlåtelse, utlåning och övervakad användning**

84 §. *Överlåtelse av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler. 1 mom.* Upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet förutsätter att skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler överläts endast till den som har rätt att ta emot sådana. Överlåtelse skall således i regel endast kunna ske till den som av myndigheten har erhållit behörigt tillstånd som berättigar till innehav, transport eller förvaring av ovan nämnda föremål. Momentet innehåller en bestämmelse som förbjuder överlåtelse av ovan nämnda föremål.

Enligt den föreslagna lagen skall sådan verksamhet som hänför sig till ovan nämnda föremål i vissa fall vara tillåten också utan behörigt tillstånd. Detta är med stöd av lagens 19 § 1 mom. 4 punkt möjligt när det gäller den som bedriver yrkesmässig varutransport och med stöd av lagens 108 § 1 mom. när det gäller den som har ett dödsbos egendom i sin besittning. I momentet skall det därför bestämmas att föremålen inte får överlätas, om inte något annat bestäms i den föreslagna lagen. Med överlåtelse avses alla slag av överlåtelse av besittningen till ovan nämnda föremål, oberoende av om överlåtelser av besittningen är avsedd att vara kort eller långvarig.

2 mom. Utan hinder av 1 mom. skall överlåtelse av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler alltid vara möjlig, om någon önskar överlåta föremålen till polisen eller någon annan myndighet till vars behörighet skjutvapenärendena hör. En bestämmelse om denna princip, som motsvarar dagens praxis, föreläs ingå i 2 mom.

85 §. *Rätt till varaktig överlåtelse.* Enligt 7 § förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter är en tillverkare av skjutvapen, vapendelar eller skjutförnödenheter berättigad att försälja sina tillverkningar endast åt en vapennäringsidkare som har rätt att idka handel med ovan nämnda före-

mål. Enligt 26 § 1 mom. i förordningen får den som erhållit tillstånd att inneha skjutvapen inte överlåta vapnet eller därtill hörande skjutförnödenheter till någon annan person, om denne inte företer ett behörigt tillstånd för deras anskaffande.

Enligt den föreslagna lagen får skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler överlätas endast till den som har rätt att ta emot dem. Ett ändamålsenligt fungerande tillståndssystem, registeruppgifternas riktighet och ordnandet av tillsynen över användningen av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler förutsätter dock att också rätten att varaktigt överlåta ovan nämnda föremål i regel begränsas endast till vissa tillståndshavare. För upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet är det nödvändigt att myndigheterna i synnerhet känner till vem som innehar ett skjutvapen vid en viss tidpunkt. I överensstämmelse med dagens praxis skall en anteckning om varaktig överlåtelse av vapen i regel göras i myndighetens register.

Med varaktig överlåtelse avses något annat än en överlåtelse som är avsedd att vara temporär. I regel är det fråga om försäljning av föremålet till en ny ägare. Det kan naturligtvis också vara fråga om en gåva. Överlåtelse för reparation eller transport är temporär överlåtelse. En överlåtelse är varaktig i den mening som avses i propositionen, om avsikten inte är att föremålet skall returneras till överlåtare.

1 mom. Ett skjutvapen, en vapendel, patroner eller särskilt farliga projektiler får i kommersiellt syfte överlätas varaktigt endast av en vapennäringsidkare som har rätt till det med stöd av ett näringstillstånd i vapenbranschen. T.ex. en vapensmed som inte har rätt att reparera en viss typ av skjutvapen får således inte heller varaktigt överlåta ett sådant till någon annan. Avsikten med momentet är att möjliggöra att idkandet av näring i vapenbranschen är tillåtet endast för innehavare av behörigt näringstillstånd i vapenbranschen.

2 mom. När det gäller skjutvapen och vapendelar skall varaktig överlåtelse som sker för privat ändamål enligt propositionen begränsas endast till sådana tillståndshavare vars innehavsrelation till vapnen och vapendelarna har införts i myndighetens register och som själva äger det föremål som skall överlätas. I praktiken innebär detta att vapen och vapendelar i privat syfte får överlätas

varaktigt endast av innehavaren av ett innehavstillstånd. Om överlåtelse skulle vara tillåtet t.ex. för innehavaren av ett förvärvstillstånd, skulle följden vara en med tanke på registren okontrollerbar överföringskedja, där vapnet eller vapendelen kunde överlåtas flera gånger innan polisen har fått uppgifter ens om den första överlåtelsen. När det gäller innehavaren av ett innehavstillstånd har besittningsrelationen till vapnet eller vapendelen däremot redan införts i myndighetens register. Inte heller innehavaren av ett parallelltillstånd skall få varaktigt överlåta ett vapen eller en vapendel, eftersom vapnet eller vapendelen då ägs av någon annan.

Endast innehavaren av ett innehavstillstånd, parallelltillstånd eller skjutförnödenhetstillstånd skall ha rätt att överlåta patroner och särskilt farliga projektiler. Således skall det t.ex. vara tillåtet att överlåta en mindre mängd patroner till en annan skytt på skjutbanan eller i samband med en älgjakt. För överlåtelsen kan uppbäras en avgift eller annat vederlag som närmast motsvarar självkostnadspriset. Överlåtelsen får dock inte ske i kommersiellt syfte. Innehavaren av ett förvärvstillstånd skall inte få överlåta patroner, emedan han endast har rätt att inneha vapnet temporärt.

Enligt lagförslaget 108 § 1 mom. 2 punkt får den som har ett dödsbos egendom i sin besittning överlåta ett skjutvapen, en vapendel, patroner och särskilt farliga projektiler som tillhör dödsboet till den som har rätt att förvärva sådana. I momentet skall det därför bestämmas att ovan nämnda föremål varaktigt får överlåtas endast av innehavaren av ett sådant tillstånd som nämns i momentet, om inte något annat bestäms i den föreslagna lagen. Med den sistnämnda hänvisningen avses uttryckligen överlåtelse av föremål som tillhör ett dödsbo.

86 §. *Krav som gäller mottagaren av en överlåtelse. 1 mom.* Det är klart att sådana farliga föremål som skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som i regel är beroende av tillstånd inte skall få överlåtas till den som inte själv har rätt att inneha, transportera, förvara eller annars hantera sådana föremål. I det föreslagna momentet ingår noggranna bestämmelser om saken, både när det gäller sådan överlåtelse som är avsedd att vara varaktig och sådan som är avsedd att vara temporär.

Varaktig överlåtelse av skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projekti-

ler till någon annan skall enligt momentets 1 punkt vara tillåtet endast om mottagaren har rätt att förvärva föremålet i fråga. Sålunda kan t.ex. ett skjutvapen överlåtas varaktigt till innehavaren av ett förvärvstillstånd som berättigar till förvärv av vapnet i fråga. Ett vapen får överlåtas varaktigt också av en vapennäringsidkare som har rätt att idka näring och förvärva vapen av ifrågavarande typ inom ramen för näringstillståndet i vapenbranschen. Patroner får överlåtas varaktigt t.ex. till den som innehar ett innehavstillstånd eller ett skjutförnödenhetstillstånd som berättigar till förvärv av patroner.

Enligt momentets 2 punkt får skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler överlåtas för transport till den som har rätt att transportera föremålen i fråga. En sådan rätt har enligt propositionen t.ex. en vapennäringsidkare och den som idkar yrkesmässig varutransport. Också den som har rätt att inneha föremålet i fråga har rätt att transportera det enligt propositionen, eftersom begreppet innehav enligt lagförslaget 13 § också omfattar rätt att transportera föremålet. Motsvarande reglering gäller förvaring av föremålet enligt momentets 3 punkt. Ett vapen får således lämnas i förvar t.ex. i en vapenaffär för att säljas för kundens räkning som ett försäljningsuppdrag.

2 mom. Enligt 7 § förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter är en tillverkare av skjutvapen, vapendelar eller skjutförnödenheter berättigad att försälja sina tillverkningar endast åt den som har rätt att idka handel med sådana föremål. Det föreslås att en motsvarande bestämmelse skall ingå i skjutvapenlagen. Sålunda får t.ex. en vapensmed som har rätt att tillverka vapen inte sälja dem till enskilda, om han inte utöver ett näringstillstånd i vapenbranschen som ger rätt att tillverka vapen dessutom har rätt att idka handel med skjutvapen.

87 §. *Utlåning av skjutvapen och vapendelar.* Uttrycket "utlåning" har samma innehåll i den föreslagna paragrafen som i allmänspråket. Möjligheten att låna ut skjutvapen är mycket viktig för ordnande av den praktiska verksamheten inom flera grenar av vapenhobbyverksamheten. Även om det måste vara möjligt att låna ut vapen och vapendelar, får regleringen inte leda till att de bestämmelser som gäller förvärv och innehav kringgås.

Enligt 26 § 2 mom. förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter är ut-

gångspunkten den att ett skjutvapen får lånas ut till någon annan, om denne har tillstånd att inneha vapen. Ett fickvapen eller ett gasvapen får dock lånas ut endast till den som har rätt att inneha ett motsvarande vapen. Med stöd av momentet får t.ex. ett maskingevär lånas ut till den som har rätt att inneha ett salongsgevär. Detta kan inte anses godtagbart med tanke på avsikten med det tillståndssystem som hänför sig till vapen. Om det blir möjligt att låna ut vapen och vapendelar, skall de bestämmelser som gäller utlåningen vara tillräckligt detaljerade så att det primära syftet med tillståndssystemet inte kan kringgås. Utgångspunkten skall vara att tillståndsmyndigheten från fall till fall bedömer både sökandens lämplighet och skjutvapnets lämplighet för det avsedda användningssyftet.

1 mom. Enligt förslaget får ett skjutvapen i regel lånas ut till en annan innehavare av ett tillstånd som berättigar till innehav av vapen. Det är dock tillåtet att låna ut endast ett skjutvapen som motsvarar eller är mindre farligt än det vapen mottagaren själv har rätt att inneha. I bestämmelserna i momentet utnyttjas den indelning av skjutvapen enligt typ och funktionssätt samt begreppen fickvapen, särskilt farliga skjutvapen och gasspray som ingår i lagförslaget.

Enligt momentets 6 punkt får ett gasvapen, som skall betraktas som relativt ofarligt, lånas ut endast till den som har rätt att inneha ett gasvapen. På motsvarande sätt får en gasspray, som likaså skall betraktas som relativt ofarlig, enligt momentets 11 punkt lånas ut endast till den som har tillstånd av en myndighet att inneha en gasspray. Till denna del grundar sig förslaget på att grunden för erhållande av tillstånd för innehav av dessa redskap, som är avsedda att användas endast i självförsvar, avviker väsentligt från de grunder på vilka tillstånd att inneha ett skjutvapen vanligen meddelas. Eftersom tillståndsgrunderna avviker från andra skjutvapen också när det gäller signalpistoler, får en signalpistol enligt momentets 7 punkt lånas ut endast till den som har rätt att inneha en signalpistol. Enligt momentets 8 punkt får ett i lagförslagets 6 § 2 mom. 12 punkt avsett annat skjutvapen, t.ex. ett hagelgevär som är kortare än normalt, lånas ut endast till den som har rätt att inneha ett vadkonstruktion, mått och andra egenskaper beträffar motsvarande skjutvapen. Ett ovan beskrivet vapen är således inte ett hagelgevär en-

ligt definitionen, utan det skall betraktas som ett annat skjutvapen.

2 mom. Då ett skjutvapen lånas ut är det ändamålsenligt att också andra än särskilt farliga patroner som är avsedda för vapnet får överlåtas samtidigt. Annars är det inte möjligt att skjuta med ett lånat vapen. Bestämmelsen i det föreslagna momentet motsvarar gällande praxis.

3 mom. Enligt lagförslaget får också ett skjutvapen som hör till en samling lånas ut. Möjligheten att låna ut ett vapen som hör till en samling är en nödvändig förutsättning t.ex. för ordnande av olika utställningar i anslutning till vapensamlade. Enligt lagens 53 § 2 mom. kan i ett innehavstillstånd som gäller ett skjutvapen som hör till en samling tas in ett villkor, enligt vilket det är förbjudet att skjuta med vapnet. I praktiken är det vanligen ändamålsenligt att det nämnda villkoret i synnerhet tas in i tillstånd som gäller serieeldvapen. Det vore oändamålsenligt om detta villkor kunde kringgås genom att vapnet lånas ut till någon annan. Därför skall långivaren informera mottagaren om förbudet. Den sistnämnda skall för sin del iaktta villkoret. Förfarande som strider mot momentet kan leda till åtminstone en varning eller till att tillståndet eller godkännandet som vapensamlare återkallas.

4 mom. Enligt propositionen har den reglering som gäller tillståndsplikten för skjutvapen utsträcks till att gälla också vapendelar. Därför är det nödvändigt att också möjliggöra utlåning av vapendelar. Om ett skjutvapen får lånas ut till någon enligt paragrafens 1 mom., är det logiskt att också en del till vapnet i fråga får lånas ut till honom. Enligt momentet får en vapendel dessutom lånas ut till den som annars har rätt att inneha vapendelen i fråga. Med detta avses ett innehavstillstånd som har meddelats för innehav av en vapendel.

88 §. Övervakad användning av skjutvapen. Bestämmelser om när ett skjutvapen får ges för att användas under direkt tillsyn ingår i 26 § 3 mom. förordningen angående skjutvapen och skjutförmödenheter. Enligt den föreslagna paragrafen får ett skjutvapen också ges för användning till den som inte alls har något tillstånd som berättigar till innehav av vapen. En förutsättning är att vapnet används under direkt övervakning av en person som har fyllt 18 år och har rätt att inneha vapnet i fråga. Övervakaren skall således ha rätt att inneha det vapen som

skall användas med stöd av något tillstånd. Det kan således vara fråga om t.ex. ett innehavstillstånd eller parallelltillstånd. Den som övervakar skjutningen kan ha rätt att inneha det vapen som används också på grundval av utlåning.

Övervakningen kan anses vara direkt på det sätt som avses i paragrafen, om övervakaren hela tiden har skytten inom synhåll och är på ett sådant avstånd från skytten att han utan tekniska hjälpmedel effektivt kan styra skyttens handlande. Han skall således ha faktisk möjlighet att direkt ingripa i hur den person som han övervakar hanterar vapnet.

En förändring jämfört med gällande regler är att ett skjutvapen kan ges för användning under övervakning till den som inte har fyllt 15 år utan att vårdnadshavaren är närvarande. Ändringen underlättar t.ex. skytteföreningarnas verksamhet, eftersom föreningarnas egna tränare kan fungera som enda övervakare vid de skjutövningar som föreningarna ordnar och som är avsedda för unga utan att vårdnadshavarna är närvarande. Under ändamålsenliga skjutbaneförhållanden kan en van tränare effektivt hålla ögonen också på flera än en skytt åt gången.

89 §. *Anmälan om överlåtelse.* Om ett skjutvapen eller en vapendel överläts varaktigt skall enligt propositionen en anmälan om överlåtelse göras inom 30 dagar från överlåtelsen. Anmälan skall göras hos den polisinskrivning som har meddelat det tillstånd som berättigar till förvärvet eller hos någon annan polisinskrivning. Skyldigheten gäller både vapennäringsidkare och enskilda. Anmälningsskyldigheten gäller dock inte överlåtelser mellan vapennäringsidkare. Där emot omfattar anmälningsskyldigheten t.ex. varaktig överlåtelse av enskilda personers vapen till en vapenhandlare.

Anmälan om överlåtelse kan i praktiken göras utan besvär per post med en blankett som fogas till förvärvstillståndet. Det föreslagna förfarandet medför sålunda inte oskäligt besvär för den som har vapen som hobby eller en vapenhandlare.

Genom anmälan om överlåtelse fås en anmälan av överlåtaren om varaktig överlåtelse av ett skjutvapen eller en vapendel, även om mottagaren inte ansöker om innehavstillstånd på polisinskrivningen så som bestäms i lagens 52 § 1 mom. Anmälan om överlåtelse är således ett mycket viktigt hjälpmedel för genomförandet av övervakningen. I annat

fall skulle myndigheterna vara beroende enbart av mottagarens anmälan. Den föreslagna regleringen försvårar t.ex. förvärv av ett vapen med hjälp av ett förfalskat förvärvstillstånd, eftersom polisen får kännedom om överlåtelsen också av den som överlätit vapnet.

90 §. *Skyldighet att visa upp och överlämna bevis som gäller innehavstillstånd.* Då innehavaren av ett skjutvapen eller en vapendel varaktigt överlåter vapnet eller vapendelen till någon annan blir det tillståndsbevis som gäller föremålet överflödigt för honom. Han har inte längre rätt att inneha det föremål som nämns i tillståndsbeviset. Dessutom har det tillstånd som berättigar till innehav av vapnet eller vapendelen upphört att gälla enligt lagens 66 § 1 mom. 1 punkt. Av denna orsak och eftersom det ännu i praktiken är möjligt att förvärva t.ex. patroner och låna ett skjutvapen av någon annan genom att visa upp tillståndsbeviset skall tillståndsbevisets innehavare vara skyldig att överlämna tillståndsbeviset till polisinskrivningen i hemkommunen. Detta skall ske inom 30 dagar från överlåtelsen.

I praktiken kan tillstånd som gäller flera vapen vara införda i samma tillståndsbevis. I sådana fall skall det kunna räcka med att polisen gör anteckningar om överlåtelsen i tillståndsbeviset. Därför skall tillståndsbeviset antingen visas upp för eller på begäran överlämnas till polisen. I praktiken kan ovan nämnda åtgärd vidtas och anmälan om överlåtelse lämnas till polisinskrivningen samtidigt.

8 kap. **Pocedurbestämmelser och säkerhetsåtgärder**

91 §. *Omhändertagande.* Med stöd av 24 § 2 mom. förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter har polismyndigheten rätt att omhänderta ett skjutvapen då det tillstånd som gäller det har återkallats.

Upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet förutsätter att innehavaren av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler kan anses tillförlitlig. Om förtroendet av en eller annan orsak upphör, är det skäl att dessa för allmän ordning och säkerhet problematiska redskap omhändertas av polisen, om de inte redan t.ex. har sålts till en innehavare av behörigt tillstånd. Enligt den föreslagna bestämmelsen är polisen skyldig att omhänderta föremålen, dvs. att

frånta innehavaren ovan nämnda föremål för polisens räkning, då ett näringsstillstånd i vapenbranschen eller ett tillstånd som berättigar till innehav för privat bruk har upphört att gälla eller återkallats. Med stöd av vad som anförts ovan förutsätter således inte t.ex. återkallelse av enbart ett överföringstillstånd att föremålen omhändertas.

Med tanke på förverkligandet av innehavarens rättsskydd är det nödvändigt att omhändertagandet förutsätter ett uttryckligt beslut av polisen. Enligt propositionen är detta beslut överklagbart. Enligt 16 § 1 mom. regeringsformen har var och en rätt att få ett beslut som gäller hans rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt lagskipningsorgan.

Det finns vanligen många olika sätt på vilka omhändertagandet kan ske i praktiken. Huvudsaken är att obehöriga inte har tillträde till den plats där föremålen finns. De medel som används är bl.a. beroende av antalet föremål som skall omhändertas. I regel skall föremålen dock förvaras i polisens lokaler.

Skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler kan omhändertas också på andra grunder. I detta avseende är den föreslagna bestämmelsen sekundär. Beslag som baserar sig på brott enligt tvångsmedelslagen går före omhändertagande enligt den föreslagna lagen.

92 §. *Temporärt omhändertagande.* I det praktiska polisarbetet har polismännen också på eget initiativ omhändertagit skjutvapen för polisens räkning i sådana situationer då det har varit uppenbart att det tillstånd som gäller dem kommer att återkallas. Enligt 24 § 1 mom. förordningen angående skjutvapen och skjutförmödenheter kan ett tillstånd återkallas då skäl därtill provas föreligga. Denna bestämmelse har tillsammans med ovan beskrivna praxis gett polisen möjligheter att vidta åtgärder i mycket olika situationer.

1 mom. Temporärt omhändertagande av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler är enligt momentet möjligt i sådana fall då återkallelse av det tillstånd som gäller ovan nämnda föremål har anhängiggjorts. Omhändertagande är möjligt också då det finns skäl att misstänka att ovan nämnda föremål missbrukas, men åtgärder för att återkalla tillståndet ännu inte har vidtagits, eller då tillståndet inte kan återkallas eftersom den som misstänks ha gjort sig skyldig till missbruk inte är tillståndshava-

ren.

Enligt lagförslaget kan det vanligen bli fråga om att återkalla ett tillstånd i sådana situationer då tillståndshavaren har gjort sig skyldig till ett brott, annars brutit mot de bestämmelser som gäller skjutvapen eller mot tillståndsvillkoren eller på något annat sätt äventyrat säkerheten i samband med användningen av vapen. I sådana fall är det vanligen nödvändigt att temporärt omhänderta skjutvapnet för polisens räkning genast då grunden för återkallelse har kommit i dagen.

I samband med återkallelse av ett tillstånd är temporärt omhändertagande ofta möjligt också på den grunden att det finns anledning att misstänka att föremålet missbrukas. Det finns dock inte förutsättningar att återkalla tillståndet i alla situationer då ett skjutvapen missbrukas. Om t.ex. den som har ett dödsbos egendom i sin besittning gör sig skyldig till missbruk av vapen, kan tillståndet inte återkallas, eftersom innehavet av vapnen då inte grundar sig på ett tillstånd. Enligt lagens 108 § 1 mom. är förvaring och transport av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler när det gäller dödsbon tillåtet en viss tid utan tillstånd för utredande av dödsboet. Också i sådana fall skall temporärt omhändertagande dock vara möjligt.

Det kan bli fråga om temporärt omhändertagande också i sådana fall då tillståndshavarens familjemedlem försöker missbruka vapnet och tillståndshavaren inte kan hindra detta. Enligt det föreslagna momentet är temporärt omhändertagande således möjligt i alla sådana situationer där det finns risk för att ett skjutvapen, en vapendel, patroner eller särskilt farliga projektiler missbrukas, oberoende av om den potentiella missbrukaren är tillståndshavaren eller någon annan. All sådan verksamhet som är ägnad att orsaka fara, skada eller sådana väsentliga störningar som inte hänför sig till normal användning av ett skjutvapen kan betraktas som sådant missbruk som avses i det föreslagna momentet. Sådant missbruk är t.ex. att vapnet används för att avsiktligt skada en annan människa eller egendom, för hot eller för åsamkande av störningar av okynne. Att någon använder ett vapen för att avsiktligt skada sig själv skall också kunna betraktas som en tillräcklig orsak för temporärt omhändertagande av vapnet. Risken för missbruk kan rikta sig mot vem som helst. Redan enbart

det att innehavaren av föremålen inte kan bedöma de säkerhetsrisker som hänför sig till innehavet av föremålen, t.ex. den risk olämplig förvaring av föremålen utgör, kan medföra risk för missbruk.

Temporärt omhändertagande kan gälla tillståndshavarens alla sådana skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler i fråga om vilka en återkallelse av det tillstånd som gäller dem har anhängiggjorts. Oberoende av tillstånd och föremålens ägare kan det dessutom gälla alla sådana skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som det finns skäl att misstänka att missbrukas.

Också när det gäller temporärt omhändertagande skall ett överklagbart beslut fattas i den ordning som ett sådant beslut skall fattas vid respektive polisenhet enligt gällande bestämmelser.

2 mom. Enligt det föreslagna momentet skall en polisman, varmed här avses de tjänstemän som nämns i 1 § polisförordningen, på eget initiativ frånta innehavaren ett skjutvapen, en vapendel, patroner och särskilt farliga projektiler, om risken för missbruk är uppenbar. I hotande situationer där vapen missbrukas är det nödvändigt att agera snabbt för att skydda människoliv och undvika andra skador. En förutsättning är således att det enligt allmän livserfarenhet tydligt finns möjlighet till missbruk. Dessutom skall en förutsättning anses vara att ett beslut av tillståndsmyndigheten inte kan erhållas utan svårigheter eller oskäligt dröjsmål.

Polismannen skall utan dröjsmål underrätta den polisinsrättning inom vars verksamhetsområde innehavaren fråntagits föremålen eller polisinsrättningen i tillståndshavarens hemkommun om att föremålen fråntagits. Polisinsrättningen skall i sin tur inom 14 dygn från det föremålen fråntagits antingen vidta åtgärder för att fatta ett sådant beslut om temporärt omhändertagande av föremålen som avses i 1 mom. eller återlämna de omhändertagna föremålen till deras innehavare.

Den sistnämnda är i regel tillståndshavaren, men den som avses i lagförslagets 108 § 1 mom. och som har ett dödsbos egendom i sin besittning kan också komma i fråga.

Den föreslagna tiden 14 dygn motsvarar den tid som nämns i 24 § 1 mom. polislagen och inom vilken ett förfarande för återkallande av tillståndet att inneha egendom som

omhändertagits med stöd av 23 § 1 mom. polislagen skall inledas eller de omhändertagna föremålen återlämnas. I propositionen förelås att 23 § polislagen ändras.

93 §. *Temporärt omhändertagande och tillståndets giltighetstid. 1 mom.* Den vars skjutvapen temporärt omhändertas av polisen hindras att använda och också annars hantera vapnet i fråga. Temporärt omhändertagande grundar sig alltid på någon sådan omständighet på basis av vilken det är motiverat att förhindra att vapnet kan användas med tanke på säkerheten i samband med användningen av vapen. Således är det också ändamålsenligt att det temporära omhändertagandet utsträcks till att omfatta ifrågavarande tillståndshavarens alla vapen, även om det temporära omhändertagandet enligt lagen kan omfatta också endast ett vapen.

Om det temporära omhändertagandets betydelse endast skulle bli att hindra att det omhändertagna skjutvapnet används kunde vapnet fortsättningsvis lånas ut till en person vars vapen temporärt har omhändertagits av polisen. Likaså kunde en vapennäringsidkare t.ex. överföra och föra in mera vapen till landet och på så sätt fortsätta att idka näring i vapenbranschen. I momentet föreslås därför att ett tillstånd som berättigar till innehav och har meddelats för privat bruk och ett näringstillstånd i vapenbranschen upphör att vara giltigt till följd av temporärt omhändertagande. Det är således fråga om ett sådant upphörande av ett tillstånds giltighet som direkt baserar sig på en bestämmelse i lagen och som inte skall förväxlas med att ett tillstånd upphör att gälla eller återkallas. Ett tillstånd vars giltighet har upphört till följd av temporärt omhändertagande kan åter bli giltigt med stöd av 94 § 1 mom. 3 eller 4 punkten. Ett tillståndsbevis som gäller ett föremål som har omhändertagits temporärt skall överlämnas till polisen enligt lagens 96 § 1 mom.

2 mom. För ett skjutvapen och en vapendel kan erhållas parallelltillstånd enligt förslaget. För ett och samma skjutvapen kan flera parallelltillstånd ha meddelats. Det skulle vara oändamålsenligt och ofta oskäligt för de andra innehavarna av parallelltillstånd samt begränsa äganderätten när det gäller innehavaren av innehavstillståndet om alla de tillstånd som gäller ett vapen eller en vapendel som polisen temporärt har omhändertagit av en innehavare av ett parallelltillstånd skulle upphöra att vara giltiga. Därutöver

skulle detta leda till åtgärder för att returnera tillståndsbevis och andra motsvarande åtgärder som i betydande grad skulle sysselsätta tillståndsförvaltningen. I momentet föreslås därför att temporärt omhändertagande åtminstone inte skall ha några direkta verkningar i fråga om giltigheten för andra parallelltillstånd eller det tillstånd som innehavaren av innehavstillståndet har.

I praktiken kan det uppkomma situationer där det är nödvändigt att det temporära omhändertagandet utsträcks till att omfatta också innehavaren av innehavstillståndet eller andra innehavare av ett parallelltillstånd. Detta kan vara motiverat t.ex. när det gäller personer som bor i samma hushåll. Då kan det temporära omhändertagandet utsträckas till att omfatta flera personer, eftersom det i sådana fall kan finnas förutsättningar för åtgärden enligt lagens 92 § 1 mom. Den avgörande förutsättningen är således att risk för missbruk misstänks. Enligt lagförslagets 95 § 2 mom. skall protokoll föras över temporärt omhändertagande eller en anteckning göras i något annat dokument. I protokollet eller det andra dokumentet skall anges vem det temporära omhändertagandet berör. De ifrågavarande personernas tillstånd upphör att vara giltiga.

94 §. *Varaktigheten av temporärt omhändertagande. 1 mom.* Så som namnet anger är temporärt omhändertagande avsett att vara en rätt kortvarig säkerhetsåtgärd. Det föreslås att temporärt omhändertagande skall gälla i högst tre månader, inom vilken tid polisen skall avgöra saken. Avgörandet kan i regel innebära att tillståndet återkallas eller att skjutvapnet, vapendelen, patronerna eller de särskilt farliga projektilerna återlämnas till innehavaren. Det skall också vara möjligt att ge tillståndshavaren en varning och återlämna de omhändertagna föremålen till honom. Om polisen har omhändertagit sådana ovan nämnda föremål som förvaras i ett dödsbo, kan det tillstånd som gäller dem inte återkallas, eftersom förvaringen av föremålen i dödsboet inte grundar sig på något tillstånd. I dylika fall skall polisen fatta beslut om omhändertagande av de föremål som tillhör ett dödsbo, om de inte kan återlämnas till dödsboet.

Polisen kan av särskilda skäl fatta beslut om att giltighetstiden för temporärt omhändertagande skall förlängas med högst sex månader i sänder. Beslutet om förlängning av giltighetstiden skall fattas medan beslutet

om temporärt omhändertagande är i kraft. Det kan vara nödvändigt att förlänga beslutets giltighetstid främst i sådana situationer då en rättegång som gäller förutsättningarna för att återkalla tillståndet är anhängig. Den kan i praktiken pågå t.o.m. i flera år.

2 mom. I lagförslagets 93 § bestäms om de verkningar temporärt omhändertagande har på ett tillstånds giltighet. Enligt den nämnda paragrafen skulle näringstillståndet i vapenbranschen eller ett tillstånd som berättigar till innehav för privat bruk upphöra att gälla, om det skjutvapen, den vapendel, de patroner eller de särskilt farliga projektiler som tillståndet gäller omhändertas temporärt. Enligt det föreslagna momentet blir tillståndet åter giltigt, om polisen med stöd av paragrafens 1 mom. 3 eller 4 punkt återlämnar de föremål som polisen haft i sin besittning till tillståndshavaren.

3 mom. Enligt 12 § 1 mom. regeringsformen är vars och ens egendom tryggad. Bestämmelsen förutsätter att t.ex. skjutvapenägarens rätt att använda det vapen han äger inte onödigt begränsas. I momentet bestäms därför om möjligheten att utan hinder av 1 mom. återlämna ett vapen eller en vapendel som temporärt har omhändertagits från innehavaren av ett parallelltillstånd till innehavaren av innehavstillståndet. En förutsättning skall dock vara att återlämnandet av föremålet inte äventyrar allmän ordning och säkerhet.

95 §. *Förfarandet vid omhändertagande och temporärt omhändertagande. 1 mom.* Medborgarnas rättsskydd förutsätter att ett beslut fattas om omhändertagande, temporärt omhändertagande och förlängning av giltighetstiden för temporärt omhändertagande och att beslutet motiveras åtminstone så att grunden för åtgärden tydligt framgår. Enligt det föreslagna momentet skall de som beslutet gäller, dvs. tillståndshavaren eller den som har dödsboets egendom i sin besittning, också informeras om ovan nämnda beslut. Eftersom temporärt omhändertagande också inverkar på tillståndets giltighet enligt lagens 93 § skall tillståndshavaren särskilt informeras om detta. Om polisen har omhändertagit ett föremål som innehas med stöd av ett parallelltillstånd, skall också innehavaren av innehavstillståndet ofördröjligen informeras om beslutet. Detta kan ske antingen genom att en kopia av det ovan nämnda beslutet sänds till personen i fråga och vid behov i stället för det eller därutöver också genom

information på ett icke formbundet sätt.

2 mom. Omhändertagande av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler innebär ingrepp i det skydd av äganderätten som garanteras i 12 § regeringsformen. Därför måste grunderna för omhändertagande, temporärt omhändertagande och förlängning av giltighetstiden för temporärt omhändertagande kunna verifieras också i efterhand. Därför skall protokoll föras över ovan nämnda åtgärd eller en anteckning göras i något annat dokument.

96 §. *Överlämnande, omhändertagande för polisens räkning och återlämnande av tillståndsbevis och samtycke.* 1 mom. Då ett näringstillstånd i vapenbranschen eller ett tillstånd som berättigar till förvärv eller innehav för privat bruk eller ett samtycke upphör att vara giltigt av en eller annan orsak, är det inte skäl att låta tillståndshavaren eller innehavaren av samtycket ha sådana dokument i sin besittning som utgör intyg över en rättighet som han inte längre har. I momentet bestäms om skyldigheten att överlämna sådana dokument. I momentet ges polisen också på motsvarande sätt rätt att omhänderta ovan nämnda dokument för polisens räkning.

2 mom. I överensstämmelse med de bestämmelser som föreslås ingå i 1 mom. bestäms i momentet om rätten att återfå dokumenten om ett tillstånd som avses i 1 mom. åter blir giltigt. I praktiken kan detta gälla endast näringstillstånd i vapenbranschen och tillstånd som berättigar till innehav för privat bruk, som åter kan bli giltiga med stöd av lagens 94 § 2 mom.

97 §. *Husrannsakan.* Den som innehar ett skjutvapen, en vapendel, patroner eller särskilt farliga projektiler utan behörigt tillstånd gör sig i regel skyldig till skjutvapenbrott enligt den föreslagna lagens 101 § 1 mom. För skjutvapenbrott utdömas böter eller fängelse i högst två år. Olovligt innehav av ovan nämnda föremål möjliggör således husrannsakan på en hemfridsskyddad plats med stöd av 5 kap. 1 § 1 mom. tvångsmedelslagen. Enligt 16 § polislagen har en polisman rätt att få tillträde till en hemfridsskyddad plats eller ett fordon, om det finns fog att misstänka att en gärning eller händelse som innebär allvarlig fara för liv, personlig frihet eller hälsa eller som vållar avsevärd skada på egendom eller miljön pågår eller är överhängande. Det förutsätts ytterligare att åtgärden är nödvändig för avvärjande av faran

eller för att sprängämnen, vapen eller andra farliga ämnen eller förmeål skall kunna eftersökas och tas om hand av polisen.

Ovan nämnda bestämmelser i tvångsmedelslagen och polislagen möjliggör i praktiken tillträde till en hemfridsskyddad plats i sådana fall då det är nödvändigt för att ett skjutvapen, en vapendel, patroner eller särskilt farliga projektiler skall kunna hittas och fräntas innehavaren. Bestämmelserna är mycket viktiga med tanke på det praktiska polisarbetet. Det föreslås därför att en hänvisning till dessa bestämmelser skall ingå i lagen.

98 §. *Polisundersökning.* Förfarandet vid återkallelse av tillstånd som gäller skjutvapen regleras över huvud taget inte i de gällande bestämmelserna. Detta har lett till att många olika sätt har använts vid återkallelseförfarandet.

Enligt propositionen skall bestämmelserna i 4 kap. polislagen om polisundersökning iaktas vid undersökning som gäller återkallelse av ett tillstånd. Syftet med en polisundersökning är att skaffa en offentlig utredning i andra ärenden än brottsärenden, då polisen är skyldig att göra det med stöd av bestämmelser i den övriga lagstiftningen.

Den tillståndsförvaltning som hänför sig till skjutvapen avviker från många andra av polisens tillståndsförvaltningsuppgifter sålunda att en behörig tillsyn över användningen av vapnen har en mycket stor betydelse för upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet. Om något annat inte skulle bestämmas om förfarandet vid återkallelse av ett tillstånd, skulle vid förfarandet bestämmelserna i lagen om förvaltningsförfarande då iaktas med stöd av 1 § lagen om förvaltningsförfarande. Tillämpningen av lagen om förvaltningsförfarande möjliggör dock inte att utredningsmetoder som är tillräckliga med tanke på sakens allvar används. Ansvaret för att ett ärende utreds ligger hos polisen med stöd av 17 § lagen om förvaltningsförfarande. Enligt 19 § lagen om förvaltningsförfarande kan utomstående personer inte höras som vittne i förfarandet enligt lagen om förvaltningsförfarande, i motsats till förfarandet vid polisundersökning, då förutsättningarna för återkallelse av ett tillstånd utreds, utom av särskilt skäl. Hörandet av vittnen skall dessutom verkställas av länsrätten. Förfarandet skulle således vara mycket besvärligt att tillämpa i praktiken. Enligt ordalydelsen är muntlig bevisning

också avsedd att tillämpas endast i undantagsfall. Ändå är det av tillståndshavarens närmaste släktingar och andra utomstående som polisen i allmänhet får kännedom om de mest väsentliga och viktigaste omständigheterna med tanke på återkallelse av ett tillstånd.

Förutsättningarna för återkallelse av ett tillstånd som hänför sig till skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler skall nämnas i detalj och fullständigt i skjutvapenlagen. Därför kräver också utredningen av grunderna för återkallelse av ett tillstånd tillräckliga undersökningsmetoder. Polisundersökning möjliggör också att andra än parten, i detta fall tillståndshavaren, hörs. Enligt 38 § 1 mom. polislagen skall den som inte är part hålla sig till sanningen.

Enligt 38 § 2 mom. polislagen skall stadgandena om den som mistänks för brott tillämpas i fråga om ställningen för den som skall dömas till straff eller en med straff jämförbar påföljd. En sådan person är med andra ord inte skyldig att hålla sig till sanningen. Återkallelse av ett tillstånd kan betraktas som en så pass negativ påföljd att den nästan kan betraktas som en påföljd som kan jämföras med straff. En viktig grund för att tillståndshavaren inte är skyldig att hålla sig till sanningen är också att anhängiggörandet av återkallelse av ett tillstånd vanligen beror på något slag av missbruk. I samband med undersökningen kan det framkomma att tillståndshavarens ställning ändras så att han misstänks för brott. Om skyldigheten att hålla sig till sanningen ursprungligen hade gällt honom, skulle detta då vara en mycket problematisk fråga. Också redan vid förundersökningen finns det en sådan norm att om personens ställning kan ändras så att han misstänks vara skyldig, skall detta beaktas från början.

Tillståndshavaren är således inte skyldig att hålla sig till sanningen. Också med tanke på tillståndshavarens rättsskydd är polisundersökning ett lämpligt förfarande. Iakttagandet av detta förfarande säkerställer att grunderna för beslutet är riktiga och att beslutet inte enbart baserar sig på uppgifter som myndigheten erhållit i andra hand. Undersökningens gång och de omständigheter som kommer fram vid den blir samtidigt dokumenterade på behörigt sätt.

99 §. *Överlämnande av föremål som är i polisens besittning.* Enligt 24 § 1 mom. förordningen angående skjutvapen och skjutför-

nödenheter tillfaller ett skjutvapen staten mot skäligen ersättning inom 30 dagar från det tillståndshavaren erhållit meddelande om beslutet angående återkallandet. Om staten inte kan använda vapnet för sina behov, skall det för ägarens räkning säljas på offentlig auktion. I ovan nämnda förordning och i lagen angående skjutvapen och skjutförnödenheter finns dessutom bestämmelser om det förfarande som skall iakttas då ett föremåls värde fastställs. Enligt lagens 7 § verkställs värderingen av två därtill förordnade ojäviga, sakkunniga personer i närvaro av polismyndighet.

Skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som polisen har fått i sin besittning med stöd av ett beslut om omhändertagande är fortfarande antingen tillståndshavarens eller dödsboets egendom. Kränkning av deras äganderätt skall undvikas i mån av möjlighet. Säkerheten i samband med användningen av vapen kräver för sin del att ovan nämnda omhändertagna föremål inte överlämnas till någon annan än en sådan tillståndshavare som har rätt att förvärva de omhändertagna föremålen.

Staten har inte längre något behov av att för eget bruk lösa in sådana skjutvapen som har omhändertagits av polisen på grund av att tillståndet har återkallats. Den tid om 30 dagar inom vilken ägaren till skjutvapen enligt de gällande bestämmelserna skall överlåta vapnen till en sådan person som har erhållit tillstånd att förvärva sådana är däremot ofta för kort. Enligt propositionen skall ägaren till skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler ha tre månader tid på sig att för föremålen söka en ny ägare som innehar behörigt tillstånd. Det kan t.ex. vara fråga om en innehavare av ett näringstillstånd i vapenbranschen, förvärvstillstånd eller skjutförnödenhetstillstånd. Genom detta förfarande blir också föremålets överlåtelsepris det bästa möjliga för ägaren. Genom detta förfarande blir de ekonomiska förluster som återkallelsen av tillståndet medför så små som möjligt.

I vissa fall kan den enligt huvudregeln fastställda tiden om tre månader visa sig vara för kort. Tiden kan förlängas med tre månader främst när det gäller vapennäringsidkare eller vapensamlare. Detta kan vara motiverat också i en sådan situation då de omhändertagna föremålen i andra än ovan nämnda fall omfattar något exceptionellt sällsynt och värdefullt föremål, som kan säl-

jas endast t.ex. i samband med någon viss mäsas i vapenbranschen. En förlängning av den fastställda tiden skall dock i regel vara ett undantag, och det skall då vara fråga om antingen en stor mängd eller särskilt sällsynta och svårsålade skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler.

100 §. *Försäljning för ägarens räkning och överföring i statens ägo. I mom.* Om de omhändertagna föremålen inte genom ett förfarande enligt 99 § kan säljas till en innehavare av behörigt tillstånd, skall föremålen säljas på offentlig auktion så som i utskönningslagen (37/1895) bestäms om auktion på lös egendom. Från försäljningspriset får dock avdras nödvändiga kostnader för förförande av auktionen.

2 mom. Det kan hända att vissa av de omhändertagna föremålen inte blir sålda ens genom auktion. Det kan antas att de föremål som är osålade också efter auktionen är de som är allra minst värdefulla. Dessa förmål övergår utan lösen i statens ägo med stöd av momentet.

9 kap. Påföljder

101 §. *Skjutvapenbrott.* Grundformen för sådana straffbara gärningar som gäller skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler kallas *skjutvapenbrott*. Till denna del motsvarar propositionen i rätt stor utsträckning innehållet i 5 § lagen angående skjutvapen och skjutförnödenheter. Enligt de gällande bestämmelserna är verksamhet som hänför sig till projektiler visserligen inte beroende av tillstånd och verksamhet som hänför sig till projektiler och som utförs utan tillstånd kan således inte heller vara straffbara. Enligt propositionen är huvudregeln den att verksamhet som hänför sig till särskilt farliga projektiler och, i överensstämmelse med gällande reglering, också sådan som hänför sig till skjutvapen, vapendelar och patroner, skall vara beroende av tillstånd. En gärning som strider mot tillståndsplikten är straffbar. I artikel 16 i vapendirektivet förutsätts att medlemsstaterna skall fastställa tillräckligt stränga sanktioner som skall tillämpas vid överträdelse av bestämmelserna i vapendirektivet.

Straffskalan för skjutvapenbrott följer straffskalan för skjutvapenbrott enligt de gällande bestämmelserna. Det lindrigaste straffet är böter och det strängaste straffet fängelse i två år. Farligheten hos de föremål

som är föremål för enskilda gärningar skall bedömas främst vid straffmätningen på samma sätt som för närvarande.

I vårt land finns det i praktiken mycket sådana skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som har förekommit under andra världskriget. Föremålen har antingen tillhört finska försvarsmakten eller någon främmande stats krigsmakt. Enligt 1 § 1 mom. förordningen om fynd och bärgning av gods som tillhört försvarsmakten (84/1983) skall den som anträffar ovan nämnda föremål ofördröjligen anmäla härom till militärmyndighet. Med stöd av 4 § i ovan nämnda förordning samt 30 § hittegodslagen (778/1988) bestäms om straff för försummelse att göra anmälan om och för olovligt besittningstagande av sådant hittegods i 28 kap. strafflagen. Ovan nämnda bestämmelser skall beaktas vid sidan av straffbestämmelserna i den föreslagna lagen.

1 mom. Enligt momentets 1 punkt är överföring och införsel till Finland, överföring från Finland, kommersiell utförsel, kommersiell transitering, kommersiell tillverkning, förvärv, innehav och överlåtelse av samt handel med skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som sker i strid med den föreslagna lagen och utan tillstånd straffbart. Funktionerna i fråga kräver i regel tillstånd av en myndighet enligt lagens 18 § 1 mom. 1 punkt. Tillstånd som berättigar till åtgärder är t.ex. innehavstillstånd, förvärvstillstånd, vapenhanteringstillstånd, näringstillstånd i vapenbranschen, kommersiellt införseltillstånd och privat överföringstillstånd. Om något behörigt tillstånd inte finns över huvud taget eller om den rätt som ingår i tillståndet överskrids, skall gärningen betraktas som skjutvapenbrott.

Enligt de gällande bestämmelserna är utförsel av skjutvapen som sker för privat ändamål inte beroende av tillstånd. Enligt lagförslaget 19 § 1 mom. 1 punkt skall utförsel av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler för privat ändamål fortfarande inte vara beroende av tillstånd. Däremot är en överföring av ovan nämnda föremål till en annan medlemsstat i EU beroende av tillstånd också då överföringen sker för privat ändamål enligt lagens 18 § 1 mom. 1 punkt. Med stöd av det föreslagna momentet skall en överföring som sker utan tillstånd straffas som skjutvapenbrott. Fastställande av sanktion för olovlig överföring

från Finland är motiverat av den orsaken att bestämmelserna i vapendirektivet i praktiken förutsätter att en överföring skall vara beroende av tillstånd och också av den orsaken att myndigheten i avgångslandet svarar för överföringens säkerhet enligt bestämmelserna i vapendirektivet.

I paragrafen föreslås inte att tillverkning av ett skjutvapen, en vapendel, patroner eller särskilt farliga projektiler för privat ändamål skall vara en straffbar gärning, eftersom det genast när föremålet har färdigställts är fråga om ett föremål enligt lagens 2-5 §. Innehav av ett sådant föremål kräver tillstånd. Den som tillverkar ett sådant föremål utan tillstånd gör sig således skyldig till olovligt innehav och således till skjutvapenbrott. De gärningar som nämns i de föreslagna straffbestämmelserna skall också alltid i första hand bedömas med tanke på tillåtligheten när det gäller innehavet. T.ex. en sådan situation där i kommersiellt syfte till landet införs sådana skjutvapen som till sin kaliber, typ eller sitt funktionssätt inte motsvarar de föremål som nämns i det kommersiella införseltillståndet skall bedömas mot bakgrunden av vad som anförts ovan. Om det är fråga om ett sådant föremål som vapennäringsidkaren över huvud taget inte har rätt att förvara, transportera eller annars hantera med stöd av näringstillståndet i vapenbranschen, skall gärningen betraktas som olagligt innehav. Om det endast är fråga om en gärning som strider mot innehållet i det kommersiella införseltillståndet, t.ex. att den i tillståndet nämnda största tillåtna styckemängden överskrids, är det fråga om olaglig införsel. I de båda ovan nämnda fallen skall gärningen dock betraktas som skjutvapenbrott enligt den föreslagna 101 §. Skillnaden i gärningarnas klandervärdhet skall beaktas vid straffmätningen.

Innehav av ett sådant skjutvapen som inte uttryckligen nämns i ett tillstånd enligt den föreslagna lagen skall fortfarande betraktas som grundformen för skjutvapenbrott. Att ett vapen innehas efter det att giltighetstiden för det tillstånd som berättigar till innehavet har gått ut skall likaså betraktas som ett typiskt skjutvapenbrott.

Enligt propositionen skall utgångspunkten vara den att om formen för en utförd straffbar gärning inte tydligt kan fastställas i ett enskilt fall, skall gärningen i varje händelse betraktas som olovligt innehav. Olovligt innehav är således en allmän form för utföran-

det av olovliga och således lagstridiga gärningar som gäller skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler. Om något tillstånd enligt lagen, t.ex. näringstillstånd i vapenbranschen, berättigar till förvaring och transport av föremålen, men tillstånd t.ex. för införsel, överföring eller tillverkning inte finns, är det beroende på formen för utförandet fråga om respektive olovliga verksamhet, såsom olovlig införsel, överföring eller tillverkning.

Enligt propositionen är överlåtelse av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler inte beroende av tillstånd. Lagens 84 § förbjuder dock överlåtelse av ovan nämnda föremål till någon annan än den till vilken sådana får överlåtelse enligt den föreslagna lagen. Den som själv har rätt att inneha ett föremål som han överlåter gör sig skyldig till lagstridig överlåtelse och således till skjutvapenbrott, medan mottagaren gör sig skyldig till olovligt innehav och således också till skjutvapenbrott. Om inte heller överlåtare har rätt att inneha föremålet, skall också hans gärning bedömas som olovligt innehav. I alla ovan nämnda fall är det dock fråga om skjutvapenbrott.

Enligt momentets 2 punkt skall reparation eller modifiering av ett skjutvapen eller en vapendel i kommersiellt syfte vara straffbart om det sker i strid med skjutvapenlagen. I en sådan verksamhet som bedrivs yrkesmässigt hanteras vanligen stora mängder vapen och vapendelar. Kunden har rätt att lita på att den som reparerar eller modifierar vapen, t.ex. en vapensmed, har behörigt tillstånd och också tillräcklig kompetens att bedriva verksamheten. Vad som avses med modifiering av ett skjutvapen och en vapendel definieras i lagens 12 §. Ovan har redan i samband med momentets 1 punkt konstaterats att gärningen då det är fråga om modifiering för privat ändamål skall betraktas som olovligt innehav, om tillstånd för innehav av det modifierade vapnet inte har utverkats. Det kan t.ex. vara fråga om att såga av ett hagelgevärs pipa så att vapnet inte längre till typen motsvarar ett hagelgevär. Då ändras vapnets typ, som anges i lagens 6 §. När det gäller modifiering av ett vapen som en vapennäringsidkare innehar är innehållet i näringstillståndet i vapenbranschen den avgörande faktorn, dvs. om vapennäringsidkaren har rätt att förvara, transportera och annars hantera vapen av ifrågavarande typ. Om så inte är fallet är det fråga om olovligt inne-

hav. Om vapennäringsidkaren har rätt att idka näring i vapenbranschen med vapen av ifrågavarande typ, men inte rätt att modifiera vapen, är det fråga om olovlig modifiering. Båda gärningarna skall dock bedömas som skjutvapenbrott.

Motsvarande bestämmelser skall gälla reparation av ett skjutvapen. De allra minsta åtgärderna skall inte betraktas som reparation. T.ex. en vapennäringsidkare som endast har rätt att idka handel med vapen gör sig således inte skyldig till skjutvapenbrott, om han utan tillstånd som berättigar till reparation justerar siktanordningen på ett vapen som han säljer.

Enligt momentets 3 punkt skall utlåning av ett skjutvapen eller en vapendel till någon annan i strid med lagförslagets 87 § vara straffbart. Det är långivarens agerande som är straffbart. Låntagaren gör sig för sin del skyldig till olovligt innehav. När ett föremål lånas ut, är det fråga om en överlåtelse av föremålet. I momentets 1 punkt bestäms att lagstridig överlåtelse av ett föremål som hör till lagens tillämpningsområde är en straffbar gärning. Även om ett lån innebär överlåtelse av ett föremål, skall om lagstridig utlåning för klarhetens skull bestämmas särskilt i momentets 3 punkt, så att straffbestämmelsen inte i något avseende lämnar rum för tolkning.

Enligt 5 a § 5 punkten lagen angående skjutvapen och skjutförnödenheter gör sig en vapennäringsidkare som försummar bokföringen eller sin skyldighet att förvara bokföringsmaterial eller att överlåta det till polisen skyldig till skjutvapenförseelse. Enligt propositionen skall en vapennäringsidkare föra register över skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler enligt lagens 25 § 1 mom. Försummelse av att föra registret skall bestraffas som skjutvapenbrott med stöd av momentets 4 punkt. Den föreslagna regleringen motsvarar således inte till denna del gällande reglering, utan innebär att nivån på straffbarheten höjs.

Bestämmelsen i artikel 85.1 i Schengenkonventionen förpliktar till att de bestämmelser som tillsynen över vapennäringsidkarna kräver utfärdas. Enligt propositionen har vapennäringsidkarna en speciell förtroendes-tällning och möjlighet att bedriva t.o.m. omfattande näringsverksamhet i vapenbranschen, som inte oavbrutet kan övervakas i praktiken. En vapennäringsidkare kan ha t.o.m. tusentals vapen och hundratusentals

patroner i sin besittning. I praktiken har betydande oklarheter hänfört sig till vissa vapennäringsidkares verksamhet och speciellt till förandet av registren. Med tanke på förebyggandet av brott och övervakningen är det viktigt att försummelse när det gäller att föra vapennäringsidkarens register kan bestraffas som skjutvapenbrott i stället för som skjutvapenförseelse. I lindriga fall skall det dock alltid vara möjligt att som påföljd utdöma bötesstraff.

Uppgifter om de skjutvapen som vapennäringsidkarna har i sin besittning ingår i regel inte i de register som polisen för. Uppgifter om vapnen förs in i polisregistren först då ett vapen överläts till en enskild person med stöd av ett tillstånd som berättigar till förvärv och som har meddelats honom. Allmän ordning och säkerhet samt de praktiska tillsynsåtgärderna kräver dock att tillsynsmyndigheten alltid snabbt kan utreda vem som innehar de vapen som finns i landet. Också av denna orsak är det viktigt att den sanktion som gäller förandet av vapennäringsidkarnas register är tillräcklig.

Det skall anses vara så pass viktigt att skjutvapen och patroner som är avsedda för enskilda konsumenter besiktas för konstaterande av deras säkerhet vid användning att också försummelse av besiktningen av vapen och vapendelar skall vara straffbart som skjutvapenbrott. En bestämmelse om detta föreslås i momentets 5 punkt. Till denna del motsvarar förslaget gällande reglering. Skyldigheten att låta besikta ovan nämnda föremål baserar sig på bestämmelserna i C.I.P.-konventionen.

2 mom. I momentet nämns att försök till skjutvapenbrott skall vara straffbart.

102 §. *Grovt skjutvapenbrott.* Med avvikelse från gällande reglering föreslås i paragrafen också bestämmelser om *grovt skjutvapenbrott*. Det är nödvändigt att skriva in en gärningsform som gäller grovt skjutvapenbrott i den föreslagna lagen, i synnerhet på grund av vissa fall av brott som kommit fram de senaste tiderna och där skjutvapenbrottet har hänfört sig till en betydande mängd olagligt innehavna vapen och där gärningarna har varit synnerligen väl planerade på förhand. Också den europeiska integrationen och slopandet av regelbunden övervakning vid de inre gränserna förutsätter att det finns tillräckliga sanktioner för allvarigare gärningsformer. En medlemsstat i EU vars nationella lagstiftning om skjutvapen

inte innehåller tillräckliga sanktioner kan lätt bli ett centrum eller åtminstone ett transiteringsland för internationell olaglig handel med vapen. Det finns redan tecken på en sådan utveckling i vissa medlemsstater i EU och därför har de flesta medlemsstaterna under den senaste tiden fäst uppmärksamheten vid en skärpning av de straff som vapenlagstiftningen föreskriver.

1 mom. Enligt momentets 1 punkt kan ett skjutvapenbrott vara grovt, om ett särskilt farligt skjutvapen enligt lagens 9 § är föremål för brottet. En gärning kan således vara grov om t.ex. ett maskingevär eller ett rekylfritt pansarvärnsvapen innehas utan behörigt tillstånd och om gärningen också som helhet bedömd skall betraktas som grov.

En gärning kan vara grov enligt momentets 1 punkt också om det hänför sig till en stor mängd skjutvapen eller vapendelar. Vid sidan av mängden inverkar naturligtvis typen av de skjutvapen eller vapendelar som är föremål för gärningen och huruvida gärningen rör vapen eller vapendelar på helhetsbedömningen. När det gäller vapendelar är tröskeln för att döma gärningsformen som grov betydligt högre än när det gäller vapen. Mindre än tio vapen torde i allmänhet inte kunna betraktas som en stor mängd skjutvapen.

Olaglig handel med vapen skall betraktas som ett synnerligen fördömligt fenomen med tanke på allmän ordning och säkerhet. Olagligt sålda skjutvapen hamnar oftast hos brottslingar. Enligt momentets 2 punkt kan ett skjutvapenbrott betraktas som grovt, om betydande ekonomisk nytta eftersträvas genom det. Med stöd av denna punkt kan uttryckligen den välorganiserade olagliga handeln med vapen där stora vinster eftersträvas i allmänhet angripas.

Enligt momentets 3 punkt är en tredje grund för att en gärning skall bedömas som grov att den är särskilt planmässig. Att en gärning är planmässig framgår ofta av att den är organiserad. En planmässig verksamhet är ofta också åtminstone på något sätt avsedd att vara fortgående och yrkesmässig. Med stöd av momentets 3 punkt kan olaglig handel med vapen samt omfattande olaglig verksamhet som bedrivs inom ramen för tillåten näringsverksamhet i vapenbranschen betraktas som straffbart som grovt skjutvapenbrott. Ofta är gärningen i dylika fall grov också redan enligt momentets 1 punkt på grund av att den hänför sig till en stor

mängd vapen eller vapendelar. Betydande ekonomisk nytta kan också eftersträvas genom gärningen, varvid också momentets 2 punkt kan tillämpas jämsides med 3 punkten.

För grovt skjutvapenbrott skall dömas till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år. Det förutsätts dock att gärningen alltid också som helhet bedömd är grov på det sätt som de principer som godtagits i samband med totalrevideringen av strafflagen förutsätter. För att kunna tillämpa paragrafen krävs att gärningens grundrekvisit motsvarar någon verksamhet som har fastställts som skjutvapenbrott. De flesta gärningar som vanligen döms som skjutvapenbrott kan således betraktas som grova, om ovan nämnda förutsättningar för grovt skjutvapenbrott annars finns.

2 mom. Också försök till grovt skjutvapenbrott skall vara straffbart på samma sätt som försök till skjutvapenbrott.

103 §. *Skjutvapenförseelse.* De allra lindrigaste fall av missbruk och försummelser som hänför sig till skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler skall bestraffas som *skjutvapenförseelse* på samma sätt som för närvarande. Som skjutvapenförseelse skall främst bestraffas vissa försummelser när det gäller sådana anmälningar som hör till tillståndshavarens skyldigheter samt försummelser när det gäller att visa upp vissa föremål för myndigheten. I regel kan endast en tillståndshavare begå en sådan gärning som skall bestraffas som skjutvapenförseelse. De gärningar som avses i paragrafen omfattar således också i allmänhet som en parallell påföljd den möjligheten att tillståndet återkallas. På grund av vad som nämns ovan skall bötesstraff betraktas som ett tillräckligt straff för en skjutvapenförseelse. Det behöver inte föreskrivas att försök till skjutvapenförseelse som en självständig gärning skall vara straffbart.

1 mom. Ett skjutvapenbrott enligt lagförslaget 101 § kan rikta sig mot skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler. Föremålet för gärningen kan således variera betydligt beroendet på fallet. Det kan t.ex. lika väl vara fråga om olovligt innehav av flera skjutvapen som innehav av några patroner. Även om föremålet för gärningen kan beaktas vid straffmätningen och även om polisen i de allra lindrigaste fallen kan avstå från att vidta åtgärder och åklagaren från att väcka åtal, har det dock betydel-

se att gärningen hänförs till skjutvapenbrott med tanke på de procedurer som står till förfogande. Eftersom maximistrafvet för ett skjutvapenbrott är fängelse i två år kan straffordeferförfarande inte utfärdas för skjutvapenbrott ens i lindrigare fall eller målet behandlas vid en enmans domstol enligt 2 kap. 6 § rättegångsbalken.

Med stöd av vad som anges ovan bestäms i momentet att om ett skjutvapenbrott, med beaktande av arten och mängden av föremål som brottet riktar sig mot eller andra omständigheter som hänför sig till brottet, som helhet bedömt är ringa, skall gärningsmannen dömas till böter för skjutvapenföreseelse och inte för skjutvapenbrott. Bestämmelsen möjliggör att missbruk och försummelser behandlas i en ändamålsenlig sammansättning och med iakttagande av en lämplig procedur i förhållande till sakens natur.

Beroende på fallet kan det bli aktuellt att bedöma t.ex. olovligt innehav av några vapendelar eller ett tiotal patroner eller särskilt farliga projektiler eller en motsvarande gärning som skjutvapenföreseelse enligt momentet. I vissa fall kan också olovligt innehav av gassprayer komma i fråga. Däremot kan det aldrig bli aktuellt att bedöma en gärning som gäller ett egentligt skjutvapen enligt definitionen i den föreslagna lagens 2 § som skjutvapenföreseelse. Vad egentliga skjutvapen beträffar är det således alltid fråga om ett skjutvapenbrott. Helhetsbedömningen av gärningen skall dessutom alltid betraktas som den avgörande faktorn också i fråga om gassprayer.

2 mom. Enligt momentets 1 punkt skall försummelse av den anmälan som en vapennäringsidkare enligt lagens 22 § 1 mom. skall göra inom 30 dagar från det att vapennäringsidkarens näringsverksamhet i vapenbranschen har upphört, rörelsens bolagsform ändrats eller affärslokalens, fabriken eller verkstadens läge ändrats bestraffas som skjutvapenföreseelse. Försummelse av anmälan om vapennäringsidkarens konkurs eller dödsfall inom den tid om 30 dagar som föreskrivs i lagens 24 § 1 mom. samt försummelse av anmälan om överlåtelse enligt lagens 89 §, som likaså skall göras inom 30 dagar, skall också vara straffbart. Dessutom skall försummelse av anmälan om att ett skjutvapen eller en vapendel har förkommit eller blivit stulet på det sätt som nämns i lagens 111 § 1 mom. betraktas som skjutva-

penföreseelse.

Enligt lagens 22 § 2 mom. skall vapennäringsidkaren utan dröjsmål underrätta polisrättningen på den ort där förvaringslokalerna för skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler är belägna om ändringar sker i förvaringslokalerna. Enligt lagens 59 § är en vapensamlare på motsvarande sätt skyldig att anmäla ändringar som gäller förvaringslokalerna för vapen och vapendelar. Försummelse av dessa anmälningar är en gärning som skall bestraffas som skjutvapenföreseelse enligt momentets 2 punkt.

Enligt lagförslagets 52 § 1 mom. skall innehavstillstånd sökas för ett skjutvapen eller en vapendel inom förvärvstillståndets eller det privata tillverkningstillståndets giltighetstid. Innehavstillstånd skall dock sökas senast inom 30 dagar från det vapnet eller vapendelen förvärvades, tillverkades eller modifierades. Skyldigheten att ansöka om innehavstillstånd kan således basera sig på att föremålet har förvärvats, tillverkats eller modifierats med stöd av ett förvärvstillstånd eller tillverkats eller modifierats med stöd av ett privat tillverkningstillstånd. Polisregistrens tillförlitlighet och övervakningen av användningen av vapen förutsätter att ett förvärvat, tillverkat eller modifierat föremål så snart som möjligt visas upp för myndigheten. Därför är försummelse av ansökan om innehavstillstånd inom den tid från förvärvet, tillverkningen eller modifieringen som nämns i lagens 52 § 1 mom. en gärning som skall bestraffas som skjutvapenföreseelse enligt momentets 3 punkt. Tillståndshavaren uppfyller således sin skyldighet enligt 52 § då han ansöker om tillstånd inom fastställd tid, även om det tillstånd som han sökt inte meddelas honom inom den tid inom vilken ansökan skall göras. Syftet med bestämmelsen i momentets 3 punkt är endast att vapenregistren skall föras à jour och tillsynen över skjutvapen samtidigt effektivteras. Om ett skjutvapen eller en vapendel innehas efter det förvärvstillståndet eller det privata tillverkningstillståndet har upphört att gälla, är det fråga om ett skjutvapenbrott som avses i lagens 101 §.

Enligt propositionen kan en vapensamlare, om han önskar, föra register över de vapendelar som han förvärvar och innehar. Detta förfarande, som regleras närmare i lagens 60 § 1 mom., ersätter för vapensamlarens del det tillstånd för förvärv eller innehav av va-

pendel som myndigheten meddelar. I vissa fall kan visserligen en vapendel förvärvas och innehas utan tillstånd enligt lagens 19 § 1 mom. 2 punkt också på den grunden att personen i fråga har rätt att inneha ett skjutvapen som består av motsvarande vapendelar. Om vapensamlaren i stället för ett tillstånd har valt att föra register, skall uppgifterna i registret vara exakta och dagsaktuella. Försummelse att föra registret skall betraktas som skjutvapenförseelse enligt momentets 4 punkt.

Enligt momentets 5 punkt skall försummelse att visa upp eller överlämna vissa tillståndsbevis enligt den föreslagna lagen, ett samtycke samt ett europeiskt skjutvapenpass bestraffas som skjutvapenförseelse. Enligt 52 § 2 mom., som gäller innehavstillstånd, skall det tillståndsbevis som gäller förvärvstillståndet eller det privata tillverkningstillståndet visas upp samt på begäran överlämnas till polisen. Om något vapen eller någon vapendel inte har förvärvats med stöd av innehavstillståndet eller det privata tillverkningstillståndet, skall tillståndsbeviset tillställas polisen inom 30 dagar från utgången av tillståndets giltighet. Försummelse av ovan nämnda skyldigheter skall betraktas som skjutvapenförseelse enligt momentets 5 punkt.

Enligt momentets 5 punkt skall försummelse att visa upp ett europeiskt skjutvapenpass samt överlämna det på begäran inom 30 dagar från de händelser som nämns i lagens 74 § 2 mom. på det sätt som bestäms i 74 § 3 mom. också betraktas som skjutvapenförseelse. Enligt lagens 90 § skall innehavaren av ett innehavstillstånd visa upp det tillståndsbevis som gäller innehavstillståndet på och på begäran överlämna det till polisinrättningen i hemkommunen inom 30 dagar från det skjutvapnet eller vapendelen har överlåtits varaktigt. Då ett näringstillstånd i vapenbranschen, ett tillstånd som berättigar till förvärv eller innehav för privat bruk eller ett samtycke upphör att gälla, skall ovan nämnda dokument utan dröjsmål överlämnas till polisen enligt lagförslagets 96 § 1 mom. Enligt lagens 112 § skall det tillståndsbevis som gäller ett vapen eller en vapendel som försatts i varaktigt obrukbart skick visas upp för och på begäran överlämnas till polisen. Enligt lagens 114 § skall en tillståndshavare som byter hemkommun och flyttar till ett annat härad visa upp sitt tillståndsbevis på polisinrättningen i den nya hemkommunen

inom tre månader från det hemkommunen ändrades. Försummelse av ovan nämnda editions- och överlåtelseskylldigheter skall betraktas som skjutvapenförseelse enligt momentets 5 punkt.

Enligt propositionen är förvärv och innehav av en vapendel i regel beroende av tillstånd. Om tillståndshavaren dock har rätt att inneha ett skjutvapen som består av motsvarande vapendelar, kräver förvärv och innehav av en sådan vapendel inte något särskilt tillstånd. För att myndigheten dock skall ha uppgifter om vem som innehar vapendelen och för att denna uppgift skall kunna föras in i myndighetens register skall en anmälan om förvärvet göras hos polisinrättningen i hemkommunen enligt lagens 70 §. Vapendelen skall samtidigt visas upp så att polisen kan föra in de tekniska uppgifter och speciella kännetecken som gäller vapendelen i registret. Försummelse av någon av den nämnda anmälningsskyldigheten inom den fastställda tiden om 30 dagar skall bestraffas som skjutvapenförseelse enligt momentets 6 punkt. Försummelse att visa upp vapendelen skall också vara straffbart.

Försummelse av den övervakningsskyldighet som nämns i lagens 88 § skall bestraffas som skjutvapenförseelse enligt momentets 7 punkt. Enligt bestämmelsen skall det vara straffbart att överlåta ett skjutvapen för att användas av någon annan så att övervakningen av användningen försummas, varvid användningen av vapnet kan medföra fara. T.ex. att den som skall övervakas lämnas ensam eller att övervakaren i så hög grad är påverkad av rusmedel att han inte på ett tillfredsställande sätt kan övervaka användningen av vapnet skall betraktas som försummelse enligt momentet. Endast den som har överlåtit vapnet kan vara gärningsman och som gärningsform kan endast försummelse av övervakningen komma i fråga. I en sådan situation kan, beroende på fallet, också något annat straffbart beteende enligt den föreslagna lag bli tillämpligt, t.ex. olovligt innehav eller olovlig överlåtelse av vapnet.

Enligt momentets 8 punkt skall förvaring av skjutvapen och vapendelar samt bärande och transport av skjutvapen i strid med den föreslagna lagen bestraffas som skjutvapenförseelse. T.ex. den som har rätt att inneha ett vapen men inte rätt att bära det på allmän plats enligt lagens 106 § 2 mom. kan göra sig skyldig till skjutvapenförseelse enligt denna punkt. Det kan t.ex. vara fråga

om en väktare vid ett bevakningsföretag som har tillstånd av polisen att inneha vapnet i fråga, men som inte av bevakningsföretaget har erhållit godkännande att bära vapen i bevakningsuppdraget i fråga enligt 15 a § 1 mom. förordningen om bevakningsföretag (743/1983). Då finns det inte några godtagbara skäl enligt lagens 106 § 2 mom. att bära vapen på allmän plats, även om behörigt tillstånd till innehav av vapnet finns.

Det kan också vara fråga om att ett vapen eller en vapendel förvaras i strid med lagens 106 § 1 mom. T.ex. det att ett vapen förvaras på väggen utan att vara låst strider mot momentet. Att ett vapen eller en vapendel förvaras på en plats från vilken föremålet lätt kan stjälas skall också betraktas som skjutvapenförseelse enligt 8 punkten. Enligt 106 § 1 mom. får ett vapen eller en vapendel inte lämnas för förvaring på någon avlägsen obobodd plats, t.ex. i en sommarbostad, någon längre tid.

Enligt lagens 108 § 1 mom. har den i vars besittning dödsboets egendom är rätt att förvara och av godtagbara skäl även transportera ett skjutvapen som tillhör dödsboet. Om han transporterar vapnet utan godtagbara skäl, är det inte fråga om skjutvapenförseelse enligt momentets 8 punkt, utan om skjutvapenbrott enligt lagens 101 §, eftersom vapnet då innehas utan något tillstånd som berättigar till det och utan någon annan rätt att inneha det enligt den föreslagna lagen. Gärningen skall därför betraktas som skjutvapenförseelse enligt momentets 8 punkt endast då personen i fråga har rätt att förvara vapnet eller vapendelen eller att bära eller transportera vapnet, men på något annat sätt bryter mot den föreslagna lagens bestämmelser om förvaring, bärande eller transport av vapen.

Definitionerna på skjutvapen och vapendelar ingår i den föreslagna lagens 2 och 3 §. Enligt nämnda paragrafer skall bestämmelser om försättande av skjutvapen och vapendelar i varaktigt obrukbart skick utfärdas genom förordning. Om ovan avsedda åtgärd vidtas i fråga om ett vapen eller en vapendel, skall föremålet inte längre betraktas som ett redskap som kräver tillstånd och är av betydelse för allmän ordning och säkerhet. De anteckningar som gäller föremålet skall således strykas i de register som polisen för. Eftersom det i praktiken har förekommit flera fall av missbruk uttryckligen i fråga om deaktiverade vapen, är det nödvändigt att polisen

kontrollerar deaktiveringarna. Därför skall skjutvapen och vapendelar som försatts i varaktigt obrukbart skick visas upp för polisen enligt lagens 108 § 1 mom. 3 punkt och 112 §. Enligt momentets 9 punkt skall försummelse av ovan nämnda skyldighet att visa upp föremålen vara straffbart. På detta sätt kan missbruk som speciellt hänför sig till deaktiverade vapen undvikas.

Genom bestämmelserna i C.I.P.-konventionen har Finland förbundit sig att ordna besiktning av skjutvapen och patroner som kommer ut på marknaden för konstaterande av deras säkerhet vid användning. Om skyldigheten att låta utföra besiktning i samband med kommersiell verksamhet bestäms i lagens 110 § 1 mom. Straffet för försummelse som gäller denna skyldighet fastställs enligt lagens 101 § 1 mom. 5 punkt. När det gäller verksamhet i kommersiellt syfte är utgångspunkten den att det alltid är fråga om skjutvapenbrott. Enligt lagens 110 § 2 mom. kan också i ett enskilt tillverkningstillstånd tas in ett villkor, enligt vilket ett skjutvapen som har tillverkats för eget bruk skall besiktas för konstaterande av vapnets säkerhet vid användning. Enligt 2 momentets 10 punkt skall försummelse av denna besiktningsskyldighet i samband med ett privat tillverkningstillstånd bestraffas som skjutvapenförseelse.

Enligt momentets 11 punkt skall försummelse av editionsplikten enligt lagens 117 § inför den myndighet som övervakar efterlevnaden av lagen vara straffbart. Enligt nämnda paragraf skall innehavaren av ett tillståndsbevis och europeiskt skjutvapenpass på begäran visa upp ovan nämnda dokument samt de skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som han innehar på basis av dem för polisen samt för gränsbevaknings- och tullmyndigheterna. Endast den som har rätt att inneha ovan nämnda föremål kan göra sig skyldig till försummelse av editionsplikten, om han vägrar att trots uttrycklig begäran från myndighetens sida visa upp ovan ifrågavarande föremål eller dokument. Straffbarheten förutsätter dessutom att den myndighet som framför en sådan begäran i ifrågavarande situation har rätt att ta del av dokumenten och föremålen enligt lag. Att en sanktion fogas till försummelsen av editionsplikten är nödvändigt ur övervakningssynvinkel.

104 §. *Förverkandepåföljd.* I paragrafen finns bestämmelser om förverkandepåfölj-

derna när det gäller ett föremål som varit föremål för skjutvapenbrott, grovt skjutvapenbrott eller skjutvapenförseelse eller värdet av det. Förverkandepåföljden motsvarar i huvuddrag den allmänna bestämmelse i 2 kap. 16 § 3 mom. strafflagen enligt vilken ting eller annan egendom som använts för begående av ett brott skall dömas förbrutna till staten.

1 mom. Enligt momentet är en förutsättning för att en förverkandepåföljd skall utdömas att någon har gjort sig skyldig till skjutvapenbrott, grovt skjutvapenbrott eller skjutvapenförseelse, men inte nödvändigtvis att ett straff har bestämts för gärningen i fråga. I praktiken är det möjligt att föremålet har gömts eller förstörts för undvikande av förverkandepåföljd. Det föreslås därför att om det föremål som har varit föremål för gärningen inte kan förklaras förverkat till staten, kan föremålets värde förklaras förverkat. Om ett skjutvapen förklaras förverkat till staten, skall också delarna till vapnet i fråga och de patroner och projektiler som är avsedda för vapnet samtidigt förklaras förverkade till staten, eftersom de hör nära samman med användningen av det skjutvapen som är föremål för gärningen.

2 mom. I momentet bestäms om förutsättningarna för fastställande av förverkandepåföljd så att ett föremål som helt eller delvis tillhör någon annan än gärningsmannen, någon annan än en som är delaktig i brottet eller någon annan än den för vars räkning eller med vars samtycke brottet har begåtts inte får förklaras förverkat. Genom bestämmelsen tryggas det således att det egendomsskydd som hör till de grundläggande rättigheterna förverkligas. Avsikten är att den som på något sätt har varit delaktig i brottet inte skall erhålla sådant skydd. Att egendomen efter brottet överförs i en i förhållande till brottet utomstående persons ägo utgör dock enligt bestämmelsen inte något hinder för att förverkandepåföljd utdöms, om personen i fråga kände till brottet när han tog emot egendomen. Strävan är att på detta sätt hindra ett avsiktligt och medvetet undvikande av förverkandepåföljd genom att äganderätten till föremålet överförs.

3 mom. Paragrafens 3 mom. innehåller en bestämmelse om förbud mot oskäligen förverkandepåföljd. Vid prövningen av om förverkandepåföljd skall utdömas skall åtminstone beaktas själva den egentliga gärningen och dess klandervärdhet, de eventuella andra

påföljder som hänför sig till gärningen som helhet samt graden av skyldighet när det gäller ägaren till det föremål som gärningen gäller. Dessutom skall riskerna med att någon förverkandepåföljd inte utdöms beaktas. Främst när det gäller skjutvapenförseelser kan också frågan om huruvida ägaren till det föremål som förverkandepåföljden gäller kan anses ha möjlighet att alltså behålla sin rätt att inneha föremålet trots den lagstridiga gärningen ha en inverkan. Vid bedömningen kan också andra omständigheter beaktas. Om en förverkandepåföljd med beaktande av omständigheterna vore oskäligen, skall den inte dömas ut. I praktiken kan den också begränsas till att gälla endast en del av de föremål som gärningen gäller. Beslutet skall fattas på basis av en helhetsbedömning särskilt för varje person som är delaktig i gärningen och likaså för varje föremål som gärningen gäller. I synnerhet i sådana fall som skall betraktas som ringa kan det också bestämmas att skjutvapnet eller vapendelen skall försättas i varaktigt obrukbart skick.

10 kap. Särskilda bestämmelser

105 §. *Aktsamhetsplikt.* Den föreslagna paragrafen skall gälla alla innehavare av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som har tillstånd, t.ex. innehavare av näringstillstånd i vapenbranschen, innehavstillstånd, parallelltillstånd och privat införseltillstånd. Bestämmelsen skall också tillämpas på personer som lagligt innehar ett skjutvapen, en vapendel, patroner eller särskilt farliga projektiler som tillhör ett dödsbo.

Den föreslagna paragrafen motsvarar 17 och 29 § förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter, som innehåller bestämmelser om aktsamhetsplikt för den som idkar handel med skjutvapen och skjutförnödenheter och den som har tillstånd till innehav av skjutvapen. Den föreslagna paragrafens tillämpningsområde skall dock vara mer omfattande än de ovan nämnda bestämmelserna. I den ingår bestämmelser om allmän aktsamhetsplikt, och verksamhet som strider mot den kan åtminstone leda till att tillståndet återkallas eller till att föremålen omhändertas av polisen med stöd av den föreslagna lagens 92 §.

106 §. *Förvaring, bärande och transport.* I de gällande bestämmelserna ingår inga bestämmelser om förvaring av skjutvapen.

Detta är exceptionellt också i internationell jämförelse. I Finland stjäls årligen ca tusen skjutvapen. Ungefär en femtedel fås tillbaka. Den största delen av vapnen stjäls från privatbostäder, till vilka här även hänförs sommarbostäder. Genom att förvara vapnen säkrare än för närvarande kunde antalet stulna vapen minskas väsentligt. Så kan man också åtminstone i någon mån hindra att vapnen används som redskap för att klara upp tvister. I situationer där det förekommer gräl och familjevåld skulle det vara bra om det tog åtminstone lite tid att få fram vapnet. De gällande bestämmelserna är också mycket bristfälliga i fråga om bärande och transport av vapen.

1 mom. Enligt huvudregeln skall skjutvapen förvaras inlåsta eller annars under lås. För detta finns flera olika alternativ att tillgå. Enligt momentet är det inte tillräckligt att vapnet förvaras i en låst bostad. Däremot kan vapnet förvaras i en låst vapenställning, i ett vapenskåp eller t.ex. så att vapnet är fäst i väggen med en vajer genom varbygeln. En revolver eller miniatyrrevolver kan förvaras låst med ett hänglås genom trumman. I detta skede av reformen ställs inga särskilda krav på förvaringsskåpet eller -lådan. Materialet kan lika väl vara t.ex. trä som metall. Enligt bestämmelsen om bemyndigande i lagförslagets 119 § 1 mom. 6 punkt kan noggrannare bestämmelser om förvaringen av vapnen utfärdas genom förordning. När vapenregistret tas i bruk i sin helhet, kan det lätt utredas hur många vapen och vilken typ av vapen varje tillståndshavare innehar. Då kan det åtminstone i fråga om stora vapensamlingar eller samlingar som innehåller särskilt farliga skjutvapen uppställas noggrannare krav än normalt när det gäller förvaringen. Detta kan också gälla förvaringslokalernas tekniska konstruktion om vilken det ministerium som behandlar skjutvapenfrågor kan utfärda noggrannare bestämmelser enligt lagförslagets 119 § 2 mom. 3 punkt.

Ett alternativ till att förvara skjutvapnet under lås är att vapnet och dess delar förvaras separat. I paragrafen avses sådana vapendelar som definieras i lagens 3 §. Ett vapen och därtill hörande delar kan anses vara förvarade separat på det sätt som avses i momentet, om en utomstående person inte med rimligt besvär kan upptäcka och komma åt dem.

Förvaringen av skjutvapen i sommarbostä-

der också under vintern då utrymmena är obebodda har blivit ett nationellt problem. Årligen stjäls cirka 200 vapen som förvaras på detta sätt. Enligt momentet är det förbjudet att förvara vapen och vapendelar på ett sådant ställe från vilket de lätt kan stjälas. Bestämmelsen gäller också vapen som annars förvaras på behörigt sätt, t.ex. i ett låst skåp. Avsikten med bestämmelsen är att hindra att vapen förvaras i sommarstugor och sommarvillor eller på andra motsvarande platser, från vilka de i allmänhet kan stjälas utan några större besvär trots eventuella skyddskonstruktioner. Om vapnen och vapendelarna undantagsvis dock är så väl skyddade att det inte går att stjäla dem utan risk för att bli störd, kan vapnen också förvaras på obebodda platser. I så fall kan man inte anse att de förvaras på ett sådant ställe från vilket de lätt kan stjälas på det sätt som avses i bestämmelsen. Vapen kan sålunda utan hinder av bestämmelsen t.ex. förvaras i en skytteförenings förvaringsutrymmen, som till sin konstruktion kan anses godtagbara och som vid behov dessutom är försedda med larmanordningar.

2 mom. I de gällande bestämmelserna om skjutvapen regleras bärande och transport av vapen på allmän plats över huvud taget inte. Sådana bestämmelser ingår dock i lagen om allmänna sammankomster, lagen om offentliga nöjestillställningar och kommunernas ordningsstadgor. I jaktlagen finns bestämmelser om transport av jaktvapen. Luckorna i regleringen har t.ex. lett till ett sådant missförhållande att det enligt de bestämmelser som gäller skjutvapen inte kan anses förbjudet att inneha ett vapen på en restaurang, då innehavet baserar sig på ett tillstånd. Det är således varken fråga om skjutvapenbrott eller skjutvapenförseelse i sådana fall. Det föreslås därför att bestämmelserna om bärande och transport av vapen koncentreras till skjutvapenlagen. Om transport av vapen i samband med jakt skall dock alltså bestämmas i jaktlagstiftningen.

Enligt momentet får skjutvapen på allmän plats och i lokaliteter till vilka allmänheten har tillträde bäras endast oladdade i skyddsfodral. Ett vapen anses vara oladdat då det inte finns någon patron i patronkammaren. Med skyddsfodral avses i momentet ett sådant fodral eller en sådan påse som täcker hela skjutvapnet och som skyddar skjutvapnets laddnings- och avfyringsmekanism så att vapnet inte kan brinna av under transport-

ten. Vapnet får inte vara tydligt urskiljbart genom skyddsfodralet.

Med allmän plats avses väg, gata, torg, park och annan motsvarande plats som kan användas av allmänheten eller personer vilkas identitet annars inte har fastställts. Utöver allmänna platser reglerar det föreslagna momentet bärande och transport av skjutvapen i sådana lokaliteter till vilka allmänheten har tillträde. Med sistnämnda lokaliteter avses t.ex. restauranger, caféer, banker, postkontor och affärer. Fortskaffningsmedel i kollektivtrafik kan i regel också betraktas som ställen till vilka allmänheten har tillträde. Det kan således vara fråga om sådana fortskaffningsmedel som avses i 1 § 1 mom. lagen om upprätthållande av ordning i kollektivtrafik (472/1977), dvs. fortskaffningsmedel som används i järnvägarnas persontrafik samt i spårvägs-, metro- och busstrafik. Momentet kan naturligtvis också gälla passagerar- och luftfartyg. Sådana platser till vilka allmänheten åtminstone inte i regel har tillträde är olika produktionsanläggningar, försvarsmaktens byggnader och olika straffanstalter.

Skjutvapen får bäras och transporteras på allmän plats och i lokaliteter till vilka allmänheten har tillträde endast då det finns godtagbara skäl till det. Ett godtagbart skäl till att transportera ett vapen är t.ex. att vapnet förs till en skjutbana eller till reparation, eller från ett sådant ställe tillbaka till tillståndshavarens bostad. Avsikten med bestämmelsen är att ge myndigheterna möjlighet att redan på förhand förhindra situationer då någon under förevändning av transport bär vapen för att använda det på något annat sätt än det sätt som tillståndet förutsätter.

Att bära skjutvapen på allmän plats och i lokaliteter till vilka allmänheten har tillträde kan komma i fråga t.ex. när vapnet bärs i ett arbetsuppdrag. Ett arbetsuppdrag skall betraktas som godtagbart skäl enligt momentet. Enligt lagförslaget 56 § är det tillåtet att i arbetsuppdrag bära endast ett sådant vapen som tillståndsmyndigheten uttryckligen har godkänt för att bäras i arbetsuppdraget eller ett motsvarande vapen. När det bedöms hur godtagbart bärandet är skall dessutom andra eventuella bestämmelser om saken beaktas, såsom de förutsättningar som 15 a § förordningen om bevakningsföretag ställer i fråga om en väktares rätt att bära vapen.

Så som ovan har konstaterats kan en motordriven buss som används i tillståndsplik-

tig persontrafik i allmänhet betraktas som ett sådant ställe till vilket allmänheten har tillträde. Inre utrymmen av en vanlig personbil som används för privat persontrafik omfattas däremot av hemfriden. Utan någon uttrycklig bestämmelse om saken kan ett vapen som är laddat och klart att användas således transporteras synligt i de inre utrymmena av en bil t.ex. i centrum av en tätort, utan att detta strider mot lag. Det finns dock i regel inget behov av att transportera ett laddat vapen i ett motordrivet fordon. I momentet bestäms därför att endast oladdade vapen får transporteras i motordrivna fordon. Vapnet skall dessutom vara i skyddsfodral eller placerat i ett skyddat utrymme. Som skyddat utrymme betraktas ett särskilt, tillslutet lastutrymme i bilen. Det skall inte gå att öppna detta särskilda lastutrymme från fordonet insida.

Det kan i regel inte anses nödvändigt eller godtagbart att bära skjutvapen i ett hemfridskyddat motordrivet fordon t.ex. på allmän väg. Detta kan vara motiverat endast i vissa enstaka fall då det finns något godtagbart skäl till att vapnet bärs. Främst är det endast bärande av vapen i ett arbetsuppdrag som kan betraktas som ett godtagbart skäl.

I 35 § jaktlagen finns mycket noggranna bestämmelser om bärande av jaktvapen. I momentet ingår därför en hänvisning, enligt vilken jaktlagen och med stöd av den utfärdade bestämmelser skall iakttas vid transport av jaktvapen. Avsikten med hänvisningen är sålunda att man i fråga om transport av jaktvapen uttryckligen i samband med jakt skall tillämpa jaktlagstiftningen. I andra situationer skall också vapen som planerats och tillverkats för jakt omfattas av bestämmelserna i skjutvapenlagen. Också när det gäller bärande av vapnen skall skjutvapenlagen tillämpas till alla delar. Enligt det föreslagna momentet är det sålunda tillåtet att på en väg som betraktas som allmän plats bära ett vapen som används för jakt, eftersom jakten är ett sådant godtagbart skäl för bärande av vapnet som avses i momentet.

3 mom. Krutet i patronerna är sådant sprängämne som avses i 4 § förordningen om explosiva varor. Också vissa särskilt farliga projektiler kan innehålla krut. Enligt den föreslagna lagen skall således också lagen om explosionsfarliga ämnen och med stöd av den utfärdade bestämmelser iakttas när det gäller ovan nämnda föremål. Enligt 3 § lagen om transport av farliga ämnen

(719/1994) skall nämnda lag tillämpas bl.a. på sådana ämnen som på grund av sin explosionsfarlighet kan medföra skada för människor, miljön eller egendom. I momentet ingår därför en informativ hänvisning, enligt vilken utöver den föreslagna lagen även ovan nämnda lagar och med stöd av dem utfärdade bestämmelser skall iakttas vid förvaring och transport av patroner och särskilt farliga projektiler som innehåller sprängämnen.

107 §. *Villkor som gäller förvaring och transport samt tillstånd, förhandssamtycken och samtycken. 1 mom.* En behörig tillsyn över skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler har stor betydelse för upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet. Trots det som anförts ovan kan polisen inte med stöd av de gällande bestämmelserna om skjutvapen ställa sådan villkor som gäller förvaring eller transport av ovan nämnda föremål.

Enligt paragrafens 2 mom. kan villkor som är nödvändiga för upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet tas in i de tillstånd som meddelats med stöd av den föreslagna lagen. Trots det har det i praktiken visat sig att polisen i specialfall bör kunna ställa sådana krav på förvaringen och transporten av skjutvapen som är nödvändiga för allmän ordning och säkerhet också i enskilda fall oberoende av innehållet i tillståndet i fråga. T.ex. då en vapenfabrik levererar hundratals stormgevär till en hamnstad för att sändas vidare till utlandet är det nödvändigt att polisen kan ställa krav på förvaringen och transporten av vapenpartiet i fråga. En bestämmelse om bemyndigande som möjliggör ett sådant förfarande föreslås ingå i paragrafens 1 mom.

2 mom. Enligt de gällande bestämmelserna är det inte klart om tillståndsmyndigheten kan ställa villkor som är nödvändiga för upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet i de tillstånd som gäller skjutvapen. I praktiken har nämnda villkor dock tagits in i tillstånden.

I momentet föreslås att tillståndsmyndigheten och den myndighet som meddelar förhandssamtycke eller samtycke kan ställa villkor som är nödvändiga för upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet i tillstånden, förhandssamtyckena och samtycket. Villkoren kan gälla såväl skjutvapen, vapendelar, patroner som särskilt farliga projektiler. När det gäller vapenhanteringstillstånd

kan villkoren t.ex. gälla begränsningar för personen i fråga när det gäller att ensam transportera vissa typer av vapen utanför vapennäringsidkarens lokalteter. Villkoren kan också gälla begränsningar av rätten att skjuta med vapen som vapennäringsidkaren besitter. När det gäller tillstånd som berättigar till innehav kan villkoren t.ex. innebära en begränsning av användningen av vapnet så att det får användas endast på en bestämd plats eller i närvaro av en bestämd person, t.ex. vårdnadshavaren eller instruktören. Det skall också vara möjligt att ställa ett sådant villkor att vapnet skall förvaras hos tillståndshavarens vårdnadshavare. I ett förhandssamtycke kan åtminstone tas in ett villkor att vapnet enligt det överföringstillstånd som meddelas med stöd av förhandssamtycket skall transporteras endast med ett bestämt transportmedel.

De villkor som ställs med stöd av momentet kan således vara mycket varierande. De skall dock alltid kunna motiveras med tanke på allmän ordning och säkerhet och de får inte medföra onödiga olägenheter för tillståndshavaren.

108 §. *Skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som ingår i ett dödsbo.* Enligt 28 § i den gällande förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter är den som genom arv, boskifte eller testamente har fått ett skjutvapen i sin ägo skyldig att senast inom 30 dagar därefter söka tillstånd till innehav av vapnet hos polismyndigheten i sin hemkommun. Enligt bestämmelsens ordalydelse behöver ingen söka tillstånd för innehav av ett vapen som tillhör ett dödsbo och som ingen har erhållit äganderätt till. I ett dödsbo som helt, eller åtminstone för vapnets del, förblir oskiftat får ingen äganderätt till vapnen. Ofta är det också så att tillståndsmyndigheten i praktiken inte ens informeras om tillståndshavarens död. På grund av detta har ett obestämt antal vapen i praktiken varaktigt hamnat utanför tillståndssystemet.

Den ovan beskrivna situationen underlättas i praktiken senast i och med det ADB-baserade skjutvapenregister som kommer att tas i bruk i sin helhet under reformens andra fas. Uppgiften om en tillståndshavarens död kommer då att kunna förmedlas till skjutvapenregistret direkt från befolkningsdatasystemet. Vidare innehåller den föreslagna skjutvapenlagen nödvändiga bestämmelser som förpliktar den som har dödsboets egendom i sin

besittning att vidta åtgärder inom sex månader från tillståndshavarens död.

1 mom. Även om ett dödsbo kan förbli oskiftat, kan det dock inte anses godtagbart att ett skjutvapen under lång tid saknar ägare och ansvarig innehavare som har antecknats i vapenregistret. Vapnens ägoförhållanden skall därför kunna utredas inom en rimlig tid efter tillståndshavarens död.

I den föreslagna paragrafen ingår en bestämmelse enligt vilken handlingsplikt åläggs den i vars besittning dödsboets egendom är. En ovan nämnd person, t.ex. den efterlevande maken, en delägare i boet, bouppteckningsman eller skiftesman, som i själva verket sköter om och i vars besittning dödsboets egendom är, har rätt att utan tillstånd enligt den föreslagna lagen temporärt förvara och av godtagbara skäl även transportera ett skjutvapen, en vapendel, patroner och särskilt farliga projektiler som tillhör boet. Maximitiden skall dock vara sex månader från tillståndshavarens död. Efter sex månader är i allmänhet bl.a. bouppteckningen över tillståndshavarens kvarlåtenskap färdig, vilket innebär att delägarna i dödsboet åtminstone i allmänhet har fått vetskap om de skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som tillhör boet. Transport av föremålen är tillåtet endast undantagsvis, t.ex. för att föra dem till förvaring på ett enda ställe. Momentet ger däremot inte rätt att bära vapnen. Sålunda är det enligt momentet inte tillåtet att skjuta med ett vapen som tillhör ett dödsbo.

Om det anses finnas risk för att skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som ingår i ett dödsbo missbrukas, kan föremålen med stöd av lagförslaget 92 § omhändertas temporärt av polisen. I reformens senare skede, då det ADB-baserade vapenregistret har tagits i bruk i sin helhet, kan polisen snabbt vidta nödvändiga åtgärder efter en tillståndshavarens död, om risken för missbruk kan misstänkas på förhand.

Inom sex månader kan den person i vars besittning dödsboets egendom är utverka tillstånd som ger honom rätt till innehav av föremålen. Detta är naturligtvis bl.a. beroende av vem som enligt privaträttsliga bestämmelser anses vara ägare till föremålen. Föremålen kan vidare överlåtas till en annan person som har behörigt tillstånd att förvärva sådana föremål. Det kan antingen vara en utomstående person eller också en delägare i

dödsboet. Om man förfar på detta sätt blir i allmänhet vederlaget för föremålen så bra som möjligt. Ett skjutvapen eller en vapendel kan vidare försättas i varaktigt obrukbart skick inom nämnda tid. I dessa fall skall föremålen dessutom visas upp för polisen inom den fastställda tiden. En möjlighet är att överlämna föremålen till polisen.

2 mom. I praktiken kan det hända att skjutvapen eller andra föremål som hör till den föreslagna lagens tillämpningsområde hittas i den avlidnes kvarlåtenskap ännu efter att bouppteckningen har gjorts. Ovan nämnda föremål som påträffas i ett dödsbo efter det att den tid om sex månader som nämns i paragrafens 1 mom. har förflutit skall utan dröjsmål lämnas till polisen.

3 mom. Om skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler som ingår i ett dödsbo överlämnas till polisen inom sex månader enligt paragrafens 1 mom. 4 punkt, skall polisen då fatta beslut om omhändertagande av dem för polisens räkning. Detsamma gäller föremål som påträffas i ett dödsbo efter den tid som nämns i paragrafens 1 mom. Det skall föras protokoll över omhändertagandet eller göras en anteckning i något annat dokument. Bestämmelsen motsvarar till denna del lagens 95 § 2 mom.

109 §. Till polisen överlämnade skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som ingår i ett dödsbo. Förfarandet när det gäller skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som ingår i ett dödsbo och som överlämnats till polisen motsvarar det förfarande som föreskrivs i 99 och 100 §. I paragrafen hänvisas till de nämnda paragraferna.

Den föreslagna regleringen innebär i praktiken att det från tillståndshavarens död finns sammanlagt ett års tid för t.ex. åtgärder som gäller vapen som ingår i en samling och som ofta är många till antalet samt värdefulla. Detta kan betraktas som en tillräckligt lång tid för att sälja också en omfattande vapensamling. Det som anges ovan förutsätter att polisen med stöd av paragrafen av särskilda skäl har beviljat en tre månaders förlängning till den fastställda tiden om tre månader.

110 §. Besiktning av skjutvapen och patroner. I paragrafen bestäms om skyldigheten att låta besikta skjutvapen och patroner. C.I.P.-konventionen, som är bindande för Finland, förutsätter en sådan reglering. Paragrafen har i huvudsak samma innehåll som 1

a § lagen angående skjutvapen och skjutförnödenheter.

1 mom. I momentet bestäms om besiktning av skjutvapen och patroner som tillverkas, repareras, överförs eller förs in till Finland för försäljning. Närmare bestämmelser om besiktningen skall utfärdas genom förordning. Bestämmelser om besiktningen ingår i den gällande förordningen om besiktning av skjutvapen och -förnödenheter, som enligt övergångsbestämmelsen i lagförslaget 120 § fortfarande skall förbli i kraft.

2 mom. Säkerheten i samband med användningen av skjutvapen förutsätter att det skall kunna bestämmas att också vapen som tillverkas för eget bruk måste besiktas. Ett villkor som gäller detta kan tas in i ett privat tillverkningsstillstånd med stöd av momentet. Ett sådant villkor kan också i allmänhet motiveras.

3 mom. I lagförslaget 101 § 1 mom. 5 punkt bestäms att försummelse av skyldigheten att låta besikta skjutvapen och patroner som tillverkas, repareras, överförs eller förs in till Finland för försäljning skall bestraffas som skjutvapenbrott. Enligt momentet är det förbjudet att saluföra eller annars överlåta skjutvapen eller patroner som inte har godkänts vid besiktningen.

111 §. *Skjutvapen, vapendelar, tillståndsbevis och europeiska skjutvapenpass som har förkommit eller stulits.* 1 mom. För att uppgifterna i det skjutvapenregister som myndigheten för skall vara riktiga är det nödvändigt att ett skjutvapen eller en vapendel som förkommit eller stulits anmäls till myndigheten. Uppgiften kan vara viktig också för brottsutredningen. I momentet föreslås därför en bestämmelse om anmälningskyldigheten i dessa situationer. I 31 § förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter bestäms om anmälan när man har förlorat ett vapen, men däremot inte om någon anmälan när ett vapen har stulits.

2 mom. Den som visar upp ett tillståndsbevis som gäller ett skjutvapen, en vapendel, patroner eller särskilt farliga projektiler anses i regel vara innehavare av den rätt som tillståndsbeviset avser. Så kan man t.ex. genom att visa upp det bevis som gäller ett innehavstillstånd i praktiken köpa patroner i en vapenaffär. För varje rätt till de ovan nämnda föremålen borde det dock finnas endast ett tillståndsbevis. Med tanke på säkerheten i samband med användningen av vapen och tillståndsbevisens och andra hand-

lingars tillförlitlighet är det nödvändigt att det ursprungliga tillståndsbeviset eller ett europeiskt skjutvapenpass överlämnas till polisen, om det återfinns senare och redan har ersatts med ett nytt tillståndsbevis eller skjutvapenpass. I momentet bestäms om skyldigheten att återlämna ett förkommet eller stulet tillståndsbevis eller europeiskt skjutvapenpass.

112 §. *Uppvisande av skjutvapen och vapendelar som försatts i varaktigt obrukbart skick.* Om ett skjutvapen eller en vapendel försatts i varaktigt obrukbart skick, innebär åtgärden att föremålets egenskaper ändras så att det inte längre kan anses vara ett skjutvapen eller en vapendel enligt definitionerna i den föreslagna lagen. Bl.a. för att registeruppgifterna skall vara riktiga är det således nödvändigt att myndigheten informeras om åtgärden. För undvikande av missbruk kan saken inte heller lämnas beroende endast av den anmälan som tillståndshavaren själv gör. Enligt den föreslagna paragrafen skall vapnet eller vapendelen därför inom 30 dagar från ovan nämnda åtgärd visas upp för polisen. Samtidigt kan särskilt deaktiveringen av skjutvapnet kontrolleras. Genom bestämmelsen uppfylls det krav i fråga om deaktiveringen som ställs bilaga 1 till vapendirektivet, dvs. att deaktiveringsmetoden eller det deaktiverade vapnet skall kontrolleras. I praktiken har missbruk ofta förekommit i anslutning till deaktiveringen av skjutvapen.

För tillståndshavaren innebär den föreslagna bestämmelsen bl.a. att han inte har rätt att förstöra ett skjutvapen eller en vapendel så att föremålet inte längre kan identifieras. Om vapnet eller vapendelen anmäls ha förstörts totalt, anses föremålet ha förkommit.

Om endast det föremål i fråga om vilket ovan nämnda åtgärd har vidtagits har införts i tillståndsbeviset, skall tillståndsbeviset vanligen överlämnas till polisen. Om däremot också andra skjutvapen eller vapendelar har införts i tillståndsbeviset, kan det räcka att polisen gör nödvändiga anteckningar i det. Enligt paragrafen skall det tillståndsbevis som berättigar till innehavet visas upp för och på begäran överlämnas till polisen. Med tillståndsbeviset kan sålunda förfaras på det sätt som är ändamålsenligt med tanke på registerföringen.

113 §. *Polisens skyldighet att föra register.* Övervakningen av användningen av skjutvapen förutsätter att myndigheterna för register över de tillstånd som gäller skjutvapen, va-

pendelar, patroner och särskilt farliga projektiler. Utöver att det av nationella skäl är nödvändigt att föra register håller också utbytet av information om ovan nämnda föremål mellan myndigheterna i olika länder på att intensifieras på grund av den europeiska integrationen. Enligt både stadgandet i artikel 13.3 i vapendirektivet och bestämmelsen artikel 91 i Schengenkonventionen skall medlemsstaterna skapa ett sådant system för utbyte av information som behövs för tillsynen över förvärv av ovan nämnda föremål och transport av sådana från en medlemsstat till en annan. För att informationsutbytessystemet skall fungera på behörigt sätt förutsätts att myndigheterna samlar ovan avsedda uppgifter i register. Dessutom har t.ex. de avtalsslutande parterna i Schengenkonventionen anhängiggjort en utredning i syfte att kartlägga varje medlemsstats möjligheter att upprätta ett riksomfattande ADB-baserat skjutvapenregister. I ett gränslöst Europa rör sig också vapnen allt friare. Detta ställer nya krav också på ordnandet av tillsynen över dem.

Registren över skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler innehåller uppgifter som om de hamnar i fel händer kan vara ägnade att allvarligt äventyra upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet och t.o.m. den nationella säkerheten. Om registren är offentliga, har vem som helst möjlighet att ta reda på vem som innehar skjutvapen, hur många, vilken typ av vapen och var de förvaras. Enligt propositionen skall ovan nämnda register vara sekretessbelagda. Även om huvudregeln enligt 10 § 2 mom. regeringsformen är att handlingar skall vara offentliga, är det särskilt motiverat och nödvändigt att avvika från huvudregeln i fråga om ovan nämnda föremål.

Senast i samband med det andra skedet av totalreformen av skjutvapenlagen skall ett ADB-baserat skjutvapenregister tas i bruk i sin helhet på alla polisinskrifningar. Registret används redan på flera polisinskrifningar. Det är dock möjligt att polisinskrifningarna åtminstone fram till reformens andra skede parallellt med de ADB-baserade registren upprätthåller också manuella register.

1 mom. I momentet ingår bestämmelser om polisens skyldighet att föra register över skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler. En ändamålsenlig organisering av de uppgifter som hänför sig till

upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet förutsätter att de tillståndsärenden som gäller ovan nämnda föremål behandlas endast inom polisförvaltningen. I momentet bestäms därför att det uttryckligen skall vara polisens uppgift att föra de register som gäller ovan nämnda föremål. Kravet innebär att uppgifterna delvis måste omorganiseras vid sådana länsstyrelser där någon annan avdelning än polisavdelningen för närvarande behandlar skjutvapenfrågor.

I registren kan antecknas uppgifter om tillståndsansökningar och motsvarande ansökningar som gäller skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler samt om de beslut som fattats med anledning av ansökningarna. I registren kan också antecknas sådana uppgifter om förvärv, innehav, överföring, införsel och utförsel av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som är nödvändiga med tanke på att de informationsutbytessystem som avses i vapendirektivet, direktivet om explosiva varor och Schengenkonventionen skall fungera. I registren kan således antecknas uppgifter om tillståndsbeslut som har fattats antingen i Finland eller i någon annan stat. Det i momentet föreslagna omnämnandet av Schengenkonventionen är nödvändigt för att också Island och Norge skall omfattas av systemet för informationsutbyte. Enligt samarbetsavtalet med Island och Norge har nämnda länder förbundit sig att iaktta de bestämmelser i Schengenkonventionen som gäller skjutvapen.

2 mom. Enligt 30 § förordningen angående skjutvapen och skjutförmödenheter skall polisen föra förteckning eller kortregister över ansökningar om tillstånd att anskaffa eller inneha skjutvapen och skjutförmödenheter. Polisinskrifningarna upprätthåller också olika register över tillståndsärenden som gäller skjutvapen. Vid ansökan om tillstånd till förvärv av skjutvapen måste den sökande fylla i en ansökningsblankett som utarbetats för detta ändamål. Polisen gör sina egna anteckningar på ansökningsblanketten. Blanketten kan därför utöver personuppgifter och uppgifter om vapnet innehålla känsliga uppgifter om den sökande, bl.a. uppgifter om hälsotillstånd, tidigare kriminella beteende eller eventuellt missbruk av rusmedel. Beslutet fattas regelrätt som ett s.k. kapprocksbeslut genom att beslutet antecknas på ansökningsblanketten. Om tillstånd beviljas får den sökande ett bevis över förvärvstillstånd.

det. Efter att ha skaffat vapnet skall tillståndshavaren visa upp vapnet för polisen. Samtidigt får han ett innehavstillstånd.

Över innehavstillstånden förs på polisinskrifningarna ett vapenkortregister som är nödvändigt bl.a. för polisens övervakningsuppgifter. Vapenkorten som är ordnade i alfabetisk ordning enligt person innehåller utöver personuppgifterna bl.a. uppgifter om skjutvapnet. Parallellt med vapenkortregistret för många polisdistrikt också en vapenbok som bl.a. innehåller uppgifter som framgår av ansökan samt uppgifter om vem som sålt eller överlåtit vapnet i kronologisk ordning. På vissa polisinskrifningar används dessutom redan ett ADB-baserat skjutvapenregister. Skjutvapenregistret utgör enligt 3 § 1 mom. 2 punkten förordningen om polisens personregister (1116/1995) en del av polisens datasystem för förvaltningsärenden.

Enligt 1 § 1 mom. 4 punkten förordningen innefattande vissa undantag i fråga om allmänna handlingars offentlighet (650/1951) är sådana förteckningar, kortregister, journaler, rapporter och andra utredningar som behövs till förebyggande eller för utredande av brott, för upprätthållande av statens säkerhet eller för skötseln av på polisen ankommande vård-, undersöknings- och övervakningsuppgifter och som uppgjorts eller anskaffats på åtgärd av polismyndigheterna och är avsedda för deras bruk sekretessbelagda med stöd av ovan nämnda förordning. I motiveringen till den regeringsproposition som ledde till att personregisterlagen stiftades (RP 49/1986 rd) konstateras att de datamängder som anses höra till ett personregister varierar från fall till fall. Om ett register som innehåller personuppgifter innehåller hänvisningar till bakgrundsmaterial som lagras separat, räknas också detta bakgrundsmaterial till personregistret. Hänvisningen till vapentillståndsärendets nummer är gemensam för alla handlingar som berör ett skjutvapentillstånd. Uppgifter om en viss person kan med lätthet och utan oskäligen kostnader erhållas ur dem. Sålunda kan det anses att allt material som skall betraktas som bakgrundsmaterial till ett sekretessbe-

lagt personregister, såsom vapenkortregistret och det ADB-baserade skjutvapenregistret, likaså skall vara sekretessbelagt. Frågan om skjutvapenregistrens offentlighet har emellertid varit mycket svårtolkad enligt de gällande bestämmelserna. Bl.a. har riksdagens biträdande justitieombudsman i sitt svar den 23 maj 1996 (691/4/95) ansett att polisens register över skjutvapen inte kan anses vara sekretessbelagda.

De register som avses i den föreslagna paragrafens 1 mom. innehåller uppgifter som måste hindras från att hamna i fel händer. Det finns ingen orsak att lämna ut uppgifter om på vilken adress skjutvapen av en viss typ förvaras till andra än vissa myndigheter. I regel skall uppgifter lämnas ut enbart till polisen. Rätten att använda de register som avses i den föreslagna paragrafen skall också inom polisen begränsas endast till dem som nödvändigtvis bör kunna använda registren i fråga. Uppgifter om var skjutvapnen förvaras kan vara till skada t.o.m. för den nationella säkerheten. En enda vapensamlare kan t.ex. ha tiotal, t.o.m. hundratals serieeldvapen i sin besittning. I vissa länder har grundandet av ett riksomfattande ADB-baserat skjutvapenregister mött motstånd just därför att man är rädd för att uppgifterna om var vapnen förvaras skall råka i fel händer.

På grundval av det ovan anförda föreslås i momentet att de register som avses i paragrafens 1 mom. och tillståndsansökningar som gäller skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler och ansökningar om förhandssamtycke, samtycke och godkännande som vapensamlare skall vara sekretessbelagda. Besluten i dessa frågor skall också vara sekretessbelagda. Sekretessbelagda är således bl.a. vapenkortregistret, vapenboken, det ADB-baserade skjutvapenregistret samt registren över näringsidkare i vapenbranschen och godkända vapensamlare.

Principen att förvaltningen skall vara offentlig har i allmänhet ansetts förutsätta att en tillståndsansökan är offentlig. Det är dock nödvändigt att tillståndsansökningar och motsvarande ansökningar hänförs till de handlingar som är sekretessbelagda, eftersom de uppgifter som gäller vapnets förvaringsplatser och innehavare i praktiken annars med rätt stor säkerhet kunde utredas enbart genom att någon bekantar sig med tillståndsansökningarna och motsvarande ansökningar på länsstyrelserna eller polisinskrif-

ningarna.

På förandet och användningen av de register som avses i den föreslagna paragrafen och på utlämnandet av uppgifter ur dem skall i övrigt vad som bestäms i lagen om polisens personregister och med stöd av den tillämpas. Genom denna reglering säkerställs att de register som avses i paragrafen förs på ett godtagbart sätt med tanke på individens dataskydd och också i övrigt enligt god registerföringssed.

I propositionen ingår ett förslag till ändring av 19 och 20 § lagen om polisens personregister. Genom nämnda ändring skall det bl.a. bli möjligt att till myndigheterna i en annan stat lämna ut uppgifter som är nödvändiga för att informationsutbytessystemet enligt vapendirektivet, direktivet om explosiva varor och Schengenkonventionen skall fungera.

114 §. *Ändring av hemkommun för tillståndshavaren.* Tillståndshavarens hemort saknar betydelse för det riksomfattande ADB-baserade skjutvapenregister som skall tas i bruk i samband med totalreformen av skjutvapenlagen, eftersom registret är åtkomligt vid alla polisenheter oberoende av deras geografiska läge. Innan det nya registret tas i bruk antecknas uppgifterna om tillståndshavarnas skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler endast i vapenkortregistret som upprätthålls av polisinspektionen i tillståndshavarens hemkommun. För att uppgifterna i kortregistret skall vara aktuella, skall den som innehar ett tillstånd som meddelats för innehav av ett skjutvapen, en vapendel, patroner eller särskilt farliga projektiler visa upp sitt tillståndsbevis på polisinspektionen i sin nya hemkommun, när han har flyttat till en annan härad. De centrala delarna i bestämmelserna motsvarar 32 § förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter. Tillståndsbeviset behöver inte visas upp, om den nya hemkommunen ligger i samma härad som den tidigare hemkommunen. Tillståndsbeviset skall visas upp inom tre månader från flyttningen.

115 §. *Tillsynen över efterlevnaden av lagen.* Efterlevnaden av den föreslagna lagen skall övervakas av det ministerium som behandlar skjutvapenärenden, gränsbevakningsväsendet, tullverket och polisen. På ministeriet som behandlar skjutvapenärenden ankommer den allmänna tillsynen över iakttagandet av bestämmelserna. Polisen skall likaså för närvarande ha det huvudsakliga till-

synsansvaret. Gränsbevakningsväsendet och tullverket skall övervaka efterlevnaden av lagen inom sitt respektive verksamhetsområde.

116 §. *Tillsynen över vapennäringsidkare och vapensamlare. 1 mom.* Enligt 39 § förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter skall polisen hos den som tillverkar eller saluhåller skjutvapen eller skjutförnödenheter minst en gång per år granska de register som gäller skjutvapen, vapendelar och skjutförnödenheter samt vid behov även deras lager. Enligt 4 § 2 mom. och 12 § 2 mom. i förordningen skall dessutom polisen höras innan länsstyrelsen beviljar tillstånd att tillverka skjutvapen eller vapendelar, eller att bedriva handel med skjutvapen, vapendelar eller skjutförnödenheter.

Artikel 85.1 i Schengenkonventionen förutsätter att medlemsstaterna effektivt övervakar de vapennäringsidkare som tillverkar eller bedriver handel med skjutvapen. Enligt den föreslagna lagens 20 § 3 mom. skall förvaringslokalerna för skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler hos den som ansöker om näringstillstånd i vapenbranschen inspekteras av polisinspektionen på den ort där förvaringslokalerna är belägna. Tillstånd meddelas inte, om förvaringslokalerna inte har godkänts. Om ändringar sker i förvaringslokalerna, skall vapennäringsidkaren enligt lagens 22 § 2 mom. utan dröjsmål underrätta polisen om dem. I det föreslagna momentet bestäms om polisens skyldighet att göra inspektioner och nya inspektioner i överensstämmelse med ovan nämnda bestämmelser.

I överensstämmelse med gällande bestämmelser skall polisen minst en gång per år granska de register över skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som de i området verksamma vapennäringsidkarna för. Polisen skall samtidigt inspektera lagren av ovan nämnda föremål och också deras förvaringslokaler för bedömning av säkerheten. En sådan inspektion skall således göras minst en gång per år. Polisen har också rätt att ta del av vapennäringsidkarens bokföring. Detta är nödvändigt för att uppgifterna om ovan nämnda föremål och uppgifterna i de register som gäller dem skall kunna jämföras t.ex. med lagerbokföringen. För tydlighetens skull bestäms att polisen också skall ha rätt att få tillträde till de lokaler där skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler förvaras.

2 mom. Enligt lagförslaget 45 § 3 mom. kan tillstånd för musei- eller samlarändamål meddelas endast en vapensamlare vars förvaringslokaler för skjutvapen och vapendelar har godkänts av polisinspektionen på den ort där förvaringslokalerna är belägna. Enligt lagens 59 § skall vapensamlaren underrätta polisen om ändringar som gäller förvaringslokalerna. I överensstämmelse med ovan nämnda bestämmelser bestäms i detta moment om polisens skyldighet att inspektera förvaringslokalerna samt att inspektera dem på nytt. Enligt momentet skall en inspektion göras innan vapensamlaren meddelas tillstånd till det första skjutvapnet eller den första vapendelen som skall ingå i en vapensamling.

Enligt den föreslagna lagens 60 § kan en vapensamlare föra register över de vapendelar som han förvärvar och innehar. Registret är ett alternativ till utverkande av förvärvs- och innehavstillstånd för vapendelarna. Enligt det föreslagna momentet har polisen rätt att granska en vapensamlares register över vapendelar. Polisen har dock inte rätt att göra intrång på en hemfridsskyddad plats med stöd av detta moment för att granska ett register, utan när det gäller husrannsakan skall de särskilda bestämmelser som gäller den iaktas.

3 mom. I detta moment bestäms att polisen skall föra protokoll eller göra en anteckning i något annat dokument över de inspektioner som utförs. Detta är nödvändigt med tanke på vapennäringsidkarens och vapensamlarens rättsskydd och också därför att det kan bli nödvändigt att granska förutsättningarna för näringsstillståndet i vapenbranschen på nytt när redan en längre tid har förflutit från inspektionen.

117 §. *Uppvisande av dokument och vapen.* I paragrafen bestäms om skyldigheten att visa upp dokument samt skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler för den myndighet som övervakar iakttagandet av lagen. Dokumenten och de föremål som innehas med stöd av dem skall således visas upp för de myndigheter som nämns i paragrafen och som har befogenhet att övervaka ovan nämnda föremål. De skall visas upp alltid då en i paragrafen nämnd myndighet kräver det för att kunna utföra sina tjänsteuppgifter.

118 §. *Ändringssökande.* Enligt gällande bestämmelser överklagas den lokala polisens beslut i skjutvapenärenden hos länsstyrelsen,

där besvären i regel avgörs av polisavdelningen. Beslut som länsstyrelsen har fattat i egenskap av besvärsmyndighet kan inte överklagas. Detta system, delvis med endast två instanser som i regel båda finns inom polisförvaltningen kan inte anses följa rättsskyddsprinciperna för förvaltningen. Vidare förutsätter förvaltningsprocesslagen som gäller allmänt besvärsförfarande för förvaltningsbeslut, att besvärsmålsbestämmelser för förvaltningsbeslut som ingår i speciallagar och som avviker från bestämmelserna i förvaltningsprocesslagen skall ändras så att de överensstämmer med nämnda lag.

1 mom. Beslut som fattas med stöd av den föreslagna lagen är förvaltningsbeslut, och på ovan angivna grunder skall förvaltningsprocesslagen iaktas när de överklagas. I momentet hänvisas därför till bestämmelserna i förvaltningsprocesslagen i fråga om sökande av ändring. Beslut som fattas av en polisinspektion och likaså länsstyrelsens beslut överklagas hos länsrätten som verkar som allmän förvaltningsdomstol. Länsrättens beslut överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen. Besvären behandlas således alltid av en oavhängig domstol. Det föreslagna arrangemanget kan anses vara nödvändigt med tanke på rättsskyddet för den som förvaltningsbeslutet avser.

2 mom. I momentet bestäms att beslut om återkallelse av ett tillstånd eller ett godkännande, samt beslut som gäller omhändertagande och temporärt omhändertagande av föremål samt förlängning av giltighetstiden för temporärt omhändertagande skall verkställas trots att ändring söks. Detta är nödvändigt med hänsyn till hur viktigt ett omedelbart verkställande av ovan nämnda beslut är för trygghet av allmän ordning och säkerhet liksom för förebyggande av brott. Vidare är avsikten att bestämmelsen skall förhindra besvär som anförs enbart för att skjuta upp verkställandet av ett beslut, därför att man försöker undvika de omedelbara följderna av beslutet. Besvärsmyndigheten skall å sin sida ha rätt att förbjuda omedelbar verkställighet av ett beslut, om den anser att det behövs i ett enskilt fall.

3 mom. De aktuella besluten gäller föremål som är av särskilt stor betydelse med tanke på allmän ordning och säkerhet. Besluten har också en fast anknytning till förebyggande av brott. Handhavandet av de ovan nämnda uppgifterna är enligt bestämmelserna uttryckligen och enbart polisens

skyldighet.

Till följd av det ovan anförda bestäms i 3 mom. att statens talan förs av en tjänsteman som hör till polisens länsledning och som länsstyrelsen har förordnat för uppdraget när ett besvärssärendande behandlas i länsrätten. Bestämmelser om polisens länsledning finns i 5 § polisförvaltningslagen (110/1992). Statsombudet skall övervaka att upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet beaktas tillräckligt vid beslutsfattandet. Statsombudet skall vara en person som avlagt juridisk examen. I praktiken kan uppdraget närmast skötas av en polisinspektör som förordnas för uppdraget av länsstyrelsen.

4 mom. Statsombudet har självständig besvärsmätt över länsrättens beslut. Om statsombudet anser att beslutet inte med beaktande av upprätthållande av allmän ordning och säkerhet iakttar bestämmelserna i lagen, har han möjlighet att anföra besvär över beslutet. I 3 mom. begränsas statsombudets rätt att föra talan till besvärssärenden som gäller förvärv eller innehav. Sådana ärenden är polisinskrivningarnas och länsstyrelsernas beslut om tillstånd till förvärv och innehav, beslut om återkallelse av tillstånd liksom också besvär över beslut om omhändertagande av föremål för polisens räkning.

Statsombudet kan också skriftligen bevaka statens rätt att föra talan, utan att vara skyldig att alltid personligen närvara vid behandling. Länsrätten kan dock kalla statsombudet att närvara vid behandlingen av ärendet, om den anser det vara nödvändigt för att statsombudet skall kunna höras personligen. I övrigt iaktas förvaltningsprocesslagen vid ärendets behandling i länsrätten och vid anförande av besvär över länsrättens beslut. Vad beträffar statsombudet iaktas i tillämpliga delar nämnda lags bestämmelser om part.

119 §. *Närmare bestämmelser. 1 mom.* Momentet innehåller nödvändiga bestämmelser om bemyndigande att genom förordning utfärda närmare bestämmelser om vissa närmast tekniska eller till proceduren anslutna frågor.

Enligt momentets 1 punkt kan genom förordning utfärdas närmare bestämmelser om mätning av föremål som omfattas av lagens tillämpningsområde. Bemyndigandet behövs eftersom ett vapens totala längd samt pipans eller eldrörets längd har en central betydelse i fråga om de definitioner på skjutvapentyper som ingår i lagens 6 §. Enligt momen-

tets 2 punkt kan genom förordning också närmare fastställas vilka patroner och projektiler som skall betraktas som särskilt farliga patroner och projektiler enligt den föreslagna skjutvapenlagen. Detta är nödvändigt, eftersom det på marknaden finns en ofantlig mängd olika patroner och projektiler som närapå motsvarar definitionen på en särskilt farlig patron eller projektil enligt den föreslagna skjutvapenlagen, även om avsikten inte har varit att de skall omfattas av ovan nämnda begrepp.

Enligt momentets 3 punkt kan genom förordning utfärdas närmare bestämmelser bl.a. om förfarandet vid ansökan om tillstånd, utredningar som är nödvändiga för avgörandet av ett ärende samt innehållet i ansökningarna. Enligt momentets 4 punkt kan genom förordning utfärdas närmare bestämmelser om innehållet i ett tillståndsbevis, förhandssamtycke, samtycke, godkännande som vapensamlare och europeiskt skjutvapenpass. Kommissionen har givit en rekommendation om innehållet i det europeiska skjutvapenpasset (93/216/EEG), där innehållet i vapenpasset regleras noggrant i praktiken.

Om skjutvapen och skjutförmödenheter som har förklarats förverkade till staten bestäms i 27 a § förordningen om verkställighet av bötesstraff (321/1969). Syftet med bemyndigandet i momentets 5 punkt är att bestämmelserna om det förfarande som skall iaktas när det gäller skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som har förklarats förverkade till staten eller som staten fått i sin ägo med stöd av den föreslagna lagen skall koncentreras till den förordning som skall utfärdas med stöd av lagen.

Enligt momentets 6 punkt kan närmare bestämmelser om transport och förvaring av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler utfärdas genom förordning. Bestämmelsen gör det möjligt att ställa noggrannare krav än tidigare på förvaringen av i synnerhet stora vapensamlingar. I praktiken kan närmare bestämmelser om förvaringen av vapen utfärdas då det ADB-baserade skjutvapenregistret är tillgängligt i sin helhet i hela landet. I praktiken kan t.ex. de som äger en vapensamling vars bestånd överskrider ett visst antal vapen åläggas att skaffa ett säkrare förvaringsskåp än normalt för vapnen med stöd av bestämmelsen.

I artikel 85.2 i Schengenkonventionen för-

utsätts att alla skjutvapen förses på ett varaktigt sätt med ett serienummer och en märkning som syftar på tillverkaren. I praktiken är det i vissa fall omöjligt att få reda på vem som tillverkat ett vapen. Det föreslås emellertid att i momentets 7 punkt skall tas in ett bemyndigande, med stöd av vilket det genom förordning kan bestämmas närmare om det serienummer eller motsvarande märkning som ett skjutvapen eller en vapendel skall förses med för att möjliggöra identifikation av föremålet. Bestämmelsen är nödvändig både på grund av Schengenkonventionen och med tanke på brottsundersökningar.

2 mom. Enligt momentets 1 punkt kan det ministerium som behandlar skjutvapenfrågor fastställa de blanketter som skall användas vid förfaranden enligt den föreslagna lagen, bl.a. en mall för det europeiska skjutvapenpasset. Med stöd av 25 § 1 mom. förordningen om verkställighet av bötesstraff meddelar inrikesministeriet förordnande om att ett föremål eller annan egendom som förklarats förverkad skall övertas för statens räkning. Bemyndigandet i momentets 2 punkt ger det ministerium som behandlar skjutvapenfrågor rätt att utfärda närmare bestämmelser om förstöring av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler, användning av sådana för statens behov eller överlåtelse att bevaras i t.ex. museum. Med stöd av momentets 3 punkt kan närmare bestämmelser t.ex. om vapenskåpens tekniska utförande utfärdas. Enligt momentets 4 punkt kan ministeriet meddela närmare stadganden om bl.a. skjutvapen som lämpar sig för ett godtagbart användningssyfte enligt den föreslagna lagen. Syftet med stadgandena är att främja en enhetlig tillståndspraxis. Likaså kan ministeriet med stöd av momentets 5 punkt meddela närmare stadganden om det förfarande som skall iakttas vid bedömning av de förutsättningar som gäller godkännande som vapensamlare samt med stöd av momentets 6 punkt om de villkor som är nödvändiga för upprätthållande av allmän ordning och säkerhet.

3 mom. Med stöd av den föreslagna momentets 1 punkt kan det ministerium som behandlar skjutvapenfrågor utfärda närmare bestämmelser bl.a. om de förfaranden som skall iakttas vid deaktivering av vapen.

11 kap. **Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser**

120 §. *Ikraftträdande.* Paragrafen skall innehålla en sedvanlig ikraftträdelsebestämmelse. Genom skjutvapenlagen upphävs lagen angående skjutvapen och skjutförmödenheter. Samtidigt upphävs de förordningar som har utfärdats med stöd av den sistnämnda lagen. Förordningar som upphävs är förordningen angående skjutvapen och skjutförmödenheter och förordningen angående skjutvapen och skjutförmödenheter, som innehåvas av personer, anställda vid försvarsväsendet eller tillhörande skyddsskårena. Förordningen om besiktning av skjutvapen och -förmödenheter förblir dock i kraft, eftersom Finland fortfarande är avtalsslutande part i C.I.P.-konventionen och således har förbundit sig att ordna besiktning av skjutvapen och patroner för konstaterande av deras säkerhet vid användning.

121 §. *Tillstånd som meddelats med stöd av den tidigare lagen.* Tillståndshavare som har meddelats tillstånd som hänför sig till skjutvapen, vapendelar eller patroner före den föreslagna lagens ikraftträdande kan ha placerat betydande penningssummor i förvärv av ovan nämnda föremål. Orsaken kan ha varit antingen idkande av näringsverksamhet i vapenbranschen, arbete eller yrke eller en hobby. Om den föreslagna lagen ingriper i dessa tillstånds giltighetstider, skulle den samtidigt ingripa i vars och ens grundläggande fri- och rättigheter enligt regeringsformens II kap. Den föreslagna lagen skulle då ingripa i rätten att fritt använda ovan nämnda föremål och eventuellt också i berörda persons kompetens att överlåta sin egendom. Med beaktande av att vars och ens egendom är tryggad enligt 12 § regeringsformen föreslås i propositionen att tillstånd som meddelats med stöd av den tidigare lagen samt eventuella tillståndsvillkor skall förbli i kraft. Tillstånd enligt den tidigare lagen är alltså fortsättningsvis giltiga, även om det inte är möjligt att erhålla ett tillstånd med samma innehåll enligt den nya lagen.

122 §. *Utverkande av näringsstillstånd i vapenbranschen för kommersiell tillverkning av patroner och särskilt farliga projektiler.* Tillverkning av patroner i kommersiellt syfte kräver tillstånd enligt bestämmelserna i 3

kap. i den gällande förordningen om explosiva varor. Däremot kräver tillverkning av patroner i kommersiellt syfte inte något tillstånd enligt skjutvapenlagstiftningen. För närvarande krävs inte tillstånd för tillverkning av särskilt farliga projektiler, om de inte innehåller sprängämnen. Efter de föreslagna ändringarna kräver tillverkning av patroner i kommersiellt syfte också näringstillstånd i vapenbranschen enligt skjutvapenlagen.

Enligt 15 § regeringsformen har var och en rätt enligt lag att skaffa sin utkomst genom arbete, yrke eller näring som han fritt valt. I regel råder således näringsfrihet. En ny tillståndsplikt i en bransch där behörig verksamhet redan bedrivs är en problematisk fråga med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna. I paragrafen föreslås därför att den som när lagen träder i kraft tillverkar patroner eller särskilt farliga projektiler i kommersiellt syfte skall utverka näringstillstånd i vapenbranschen inom sex månader från lagens ikraftträdande. Tillståndet skall dock enligt den föreslagna skjutvapenlagens 128 § 1 mom. 1 punkt i praktiken erhållas utan normal tillståndsprövning.

I praktiken gäller den föreslagna paragrafen endast några få tillverkare av patroner och projektiler.

123 §. *Utverkande av vapenhanteringstillstånd.* Enligt propositionen skall vapenhanteringstillstånd enligt lagförslagets 27 § i regel krävas av den som är anställd hos en vapennäringsidkare. Enligt de gällande bestämmelserna krävs det inget tillstånd för anställning hos en vapennäringsidkare.

Eftersom det föreslagna arrangemanget är problematiskt speciellt med tanke på 15 § regeringsformen, föreslås att den som är anställd hos en vapennäringsidkare när lagen träder i kraft skall få vapenhanteringstillstånd med stöd av 128 § 1 mom. 2 punkten i den föreslagna skjutvapenlagen utan normalt tillståndsprövningsförfarande förutsatt att han ansöker om ett sådant inom ett år från lagens ikraftträdande. Det är uppskattningsvis högst ett par tusen anställda hos vapennäringsidkare som kommer att behöva vapenhanteringstillstånd.

124 §. *Utverkande av tillstånd för skjutvapen och vapendelar.* Enligt propositionen skall vissa sådana föremål för vars innehav det inte enligt gällande bestämmelser krävs tillstånd bli beroende av tillstånd. Till dessa föremål hör ljuspistoler, vapendelar och sär-

skilt farliga projektiler. Vissa gamla skjutvapen vars innehav i praktiken åtminstone inte alla gånger har ansetts vara beroende av tillstånd, skall också bli beroende av tillstånd.

1 mom. Enligt momentet skall den som har ett sådant skjutvapen vars innehav inte kräver tillstånd enligt gällande bestämmelser, utverka ett tillstånd som berättigar till innehavet enligt den föreslagna lagen inom ett år från lagens ikraftträdande. I praktiken skall tillståndet med stöd av 128 § 1 mom. 3 punkten erhållas genom att endast en anmälan görs. I praktiken avser momentet gamla vapen och ljuspistoler. Ett villkor är att föremålet har förvärvats innan lagen trädde i kraft. I annat fall skall förvärvstillstånd enligt lagförslagets 42 § utverkas för förvärv av föremålet.

Det är svårt att bedöma hur stor mängd skjutvapen det föreslagna momentet kommer att gälla. Därför föreslås en övergångstid om ett år, vilket skall betraktas som en tillräckligt lång tid för ansökan om tillstånd.

2 mom. I momentet ingår motsvarande bestämmelser för vapendelar. När det gäller vapendelar är det dock skäl att uppmärksamma att en vapensamlare som har godkänts av länsstyrelsen i stället för ett tillstånd som ger rätt till innehav kan föra ett sådant register över de vapendelar som han innehar som avses i lagförslagets 60 §. Denna möjlighet beaktas i momentets 1 punkt. Den som inom den tid som nämns i momentet gör upp ett ovan nämnt register behöver inte utverka innehavstillstånd för innehav av vapendelarna.

Enligt propositionen är ett särskilt tillstånd för innehav av en vapendel inte heller nödvändigt om den som förvärvar eller innehar vapendelen har rätt att inneha ett skjutvapen som består av motsvarande vapendelar. Om detta bestäms i lagens 19 § 1 mom. 2 punkt. I momentets 2 punkt föreslås därför ingå en bestämmelse om att tillstånd för innehav av en vapendel inte behöver utverkas, om den som innehar vapendelen har rätt att inneha ett skjutvapen som består av motsvarande vapendelar.

3 mom. Enligt den föreslagna lagens 52 § 2 mom. skall skjutvapnet och vapendelen alltid visas upp då innehavstillstånd söks. Också enligt lagens övergångsbestämmelser skall vapnet eller vapendelen i regel visas upp då ett tillstånd söks med stöd av övergångsbestämmelserna. När det gäller övergångsbestämmelserna är det dock inte even-

tuellet alltid absolut nödvändigt att visa upp föremålet. Det föreslås därför att tillståndsmyndigheten enligt prövning kan avstå från att kräva att det föremål som ansökan avser visas upp.

125 §. *Utvärkande av tillstånd för särskilt farliga patroner och projektiler. 1 mom.* Enligt gällande bestämmelser får den som har tillstånd att förvärva eller inneha skjutvapen förvärva skjutförnödenheter som är avsedda för vapnet. Om detta bestäms i 25 § 1 mom. förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter. Särskilt tillstånd för förvärv av skjutförnödenheter kan också meddelas. Ovan nämnda tillstånd ger således rätt att förvärva och inneha vilken sorts patroner som helst, också sådana som enligt bestämmelserna i vapendirektivet eller Schengenkonventionen i regel är förbjudna. Förvärv och innehav av projektiler kräver däremot inte tillstånd, om de inte innehåller sprängämnen.

Enligt propositionen får patroner och projektiler som är förbjudna enligt vapendirektivet eller Schengenkonventionen förvärvas och innehas endast med stöd av ett skjutförnödenhetstillstånd enligt lagförslaget 62 §. Var och en som har rätt att inneha patroner kan också inneha ovan nämnda patroner, som i lagförslaget 10 § definieras som särskilt farliga patroner. Vem som helst kan däremot inneha särskilt farliga projektiler utan något som helst tillstånd, om de inte innehåller sprängämnen.

Med tanke på tillsynen över iakttagandet av de föreslagna nya bestämmelserna är det nödvändigt att också särskilt farliga patroner och projektiler som har förvärvats före den föreslagna lagens ikraftträdande får innehas endast med stöd av ett skjutförnödenhetstillstånd. I propositionen föreslås därför att var och en som då lagen träder i kraft lagligt innehar ovan nämnda föremål skall utverka skjutförnödenhetstillstånd inom sex månader från lagens ikraftträdande. I praktiken skall tillståndet med stöd av 128 § 1 mom. 3 punkten erhållas genom att endast en anmälan görs. Ett krav är att patronerna eller projektilerna i fråga har förvärvats före lagens ikraftträdande. Den föreslagna regleringen kränker således inte individens äganderätt och inte heller några andra grundläggande fri- och rättigheter.

Enligt paragrafen skall det tillstånd som meddelas begränsas till att gälla endast patroner och projektiler av den typ som visas

upp för myndigheten. I tillståndet kan dessutom vid behov intas villkor som är nödvändiga för upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet med stöd av lagens 107 § 2 mom.

2 mom. Tillståndsmyndigheten kan befria sökanden från skyldigheten att visa upp patronen eller projektilen då tillståndet söks, om den anser det vara onödigt att föremålet i fråga visas upp.

126 §. *Skjutvapen som innehas med stöd av ett tillstånd som meddelats inom försvarsförvaltningen. 1 mom.* Enligt förslaget skall förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter, som innehavas av personer, anställda vid försvarsväsendet eller tillhörande skyddskårerna upphävas. Detta är nödvändigt både på grund av bestämmelserna i vapendirektivet och bestämmelserna i Schengenkonventionen, eftersom bestämmelserna i den ovan nämnda förordningen inte uppfyller kraven i vapendirektivet och Schengenkonventionen bl.a. när det gäller förutsättningarna för meddelande och återkallelse av tillstånd. Också den centraliserade övervakningen av skjutvapen och polisens behov när det gäller verksamheten förutsätter att det dubbla tillståndssystem som gäller skjutvapen som innehas av enskilda personer upplöses.

Enligt propositionen skall den som på grundval av ovan nämnda förordning och således före den föreslagna lagens ikraftträdande har erhållit rätt att förvärva eller inneha ett skjutvapen utverka innehavstillstånd inom ett år från den föreslagna skjutvapenlagens ikraftträdande. Innehavstillståndet skall utverkas hos polisinrättningen i hemkommunen. Tillståndet skall meddelas, även om det inte skulle vara möjligt att erhålla tillstånd för förvärv och innehav av vapnet i fråga om någon önskade förvärva det efter lagens ikraftträdande. Genom att tillståndet meddelas utan tillståndsprövning säkerställs att tillståndshavarens grundläggande fri- och rättigheter, närmast egendomsskyddet, inte kränks.

Enligt lagförslaget 107 § 2 mom. kan villkor som är nödvändiga för upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet tas in i ett innehavstillstånd. Sådana villkor kan också tas in i det innehavstillstånd som meddelas med stöd av den föreslagna paragrafen. Innehållet i tillståndet, varmed också avses tillståndet giltighetstid, skall dock avvika så litet som möjligt från innehållet i det till-

stånd som har meddelats med stöd av ovan nämnda förordning, så att tillståndshavarens möjlighet att använda sin egendom på ett förnuftigt sätt inte begränsas i onödan.

2 mom. Enligt den föreslagna lagens 52 § 2 mom. skall skjutvapnet alltid visas upp då innehavstillstånd söks. Också då innehavstillstånd söks enligt den föreslagna paragrafen skall vapnet i allmänhet visas upp, för att de identifieringsuppgifter som gäller det kan införas på behörigt sätt i polisens register. Tillståndsmyndigheten kan dock enligt prövning avstå från att ålägga sökanden att visa upp det föremål som ansökan gäller, om ett sådant förfarande av någon orsak visar sig vara ändamålsenligt. Detta kan vara motiverat t.ex. om tillräckligt noggranna uppgifter om det tillstånd som gäller vapnet i fråga kan erhållas av försvarsförvaltningen.

127. § *Överlåtelse av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler till någon annan eller till staten.* Den som då den föreslagna lagen träder i kraft innehar ett föremål som enligt 124-126 § inte får innehas utan tillstånd, skall också ha möjlighet att låta bli att söka tillstånd om han inte fortsättningsvis önskar inneha de föremål som avses i paragraferna. Det föreslås således att en sådan person inom den tid som nämns i respektive paragraf kan överlåta det föremål som han innehar till den som har rätt att förvärva föremålet med stöd av den föreslagna lagen. Föremålet kan också överlåtas till polisen, varvid det övergår i statens ägo utan lösen.

Syftet med paragrafen är att ge innehavaren av ett sådant föremål för vilket han enligt den föreslagna lagens övergångsbestämmelser är skyldig att utverka behörigt tillstånd, möjlighet att så lätt som möjligt göra sig av med det föremål som han innehar och vars innehav tidigare var tillåtet utan sådant tillstånd som avses i den föreslagna lagen. Med tanke på sina egna grundläggande fri- och rättigheter har han då tillräckligt med olika möjligheter att bringa saken i överensstämmelse med den föreslagna lagen.

128 §. *Förutsättningar för meddelande av tillstånd samt tillståndsavgifter.* Den föreslagna lagen följer principen enligt vilken innehavaren av ett föremål, som har förvärvats före lagens ikraftträdande och vars innehav tidigare inte krävde tillstånd, i så liten grad som möjligt skall behöva drabbas av negativa följder av reformen. Samma princip skall naturligtvis gälla också dem som tidi-

gare bedrev sådan verksamhet som inte krävde något sådant tillstånd som avses i den föreslagna lagen. I konsekvens med denna princip skall tillstånd som avses i lagens 122-126 § meddelas utan sådan tillståndsprövning som normalt hänför sig till ändamålsenligheten med att tillstånd meddelas samt utan tillståndsavgift.

1 mom. Den som är berättigad att idka näring och som utnämner en ansvarig person skall meddelas näringstillstånd i vapenbranschen med stöd av momentets 1 punkt. En fysisk person som ansöker om näringstillstånd i vapenbranschen skall ha vapenhanteringstillstånd. Dessutom skall förvaringslokaler för patroner eller särskilt farliga projektiler vara godkända av polisen. Tillräckliga ekonomiska förutsättningar enligt lagförslaget 20 § 3 mom. är däremot inte enligt momentet en förutsättning för att näringstillstånd i vapenbranschen skall meddelas. Det vapenhanteringstillstånd som krävs av den ansvariga personen och av en fysisk person som ansöker om näringstillstånd i vapenbranschen meddelas utan normal tillståndsprövning med stöd av momentets 2 punkt.

Med stöd av momentets 2 punkt meddelas vapenhanteringstillstånd utan sådan tillståndsprövning som normalt hänför sig till meddelande av vapenhanteringstillstånd. Tillstånd meddelas således med stöd av momentets 2 punkt en sökande som då lagen träder i kraft är anställd hos en vapennäringsidkare och transporterar, förvarar eller annars hanterar vapennäringsidkarens skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler.

Enligt momentets 3 punkt meddelas sådana tillstånd som nämns i den föreslagna lagens 124 - 126 § utan att förutsättningarna för meddelande av tillstånd bedöms enligt lagförslaget 45 §. Sålunda kan t.ex. ett tillstånd till innehav av skjutvapen som har meddelats inom försvarsförvaltningen bytas ut till ett tillstånd som polisen meddelar utan att ändamålsenligheten med att tillståndet meddelas bedöms och oberoende av om tillstånd att förvärva eller inneha vapnet i fråga längre kunde meddelas efter det att den föreslagna lagen har trätt i kraft.

2 mom. Alla de tillstånd som avses i den föreslagna paragrafen skall meddelas utan tillståndsavgift med stöd av detta moment.

129 §. *Övergångsbestämmelse som gäller vapensamlade.* Enligt den föreslagna lagens

121 § skall tillstånd som meddelats med stöd av tidigare lag förbli i kraft. Om någon således av länsstyrelsen har erhållit ett sådant tillstånd till undantag som avses i 19 § 5 mom. förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter och som krävs för förvärv av vissa skjutvapen, kan tillståndet i fråga ännu vara giltigt i t.ex. ett år från den föreslagna lagens ikraftträdande. Tillståndet i fråga ger dock inte ensamt rätt att förvärva vapnet, utan tillstånd att förvärva ett skjutvapen meddelas av polisen på hemorten enligt 18 § förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter. Ett tillstånd av polisen på hemorten kan således ge rätt att förvärva ett vapen för musei- eller samlarändamål också efter den föreslagna lagens ikraftträdande så länge tillståndet är i kraft. Tillståndet kan dock enligt 21 § förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter vara i kraft endast högst 60 dagar från lagens ikraftträdande.

Enligt den föreslagna lagen kan tillstånd att förvärva skjutvapen eller vapendelar för musei- eller samlarändamål meddelas endast en vapensamlare som länsstyrelsen har godkänt och som har erhållit ett sådant godkännande av länsstyrelsen som avses i lagens 57 § 1 mom. Ett sådant arrangemang skulle få ansökningarna att hopa sig vid länsstyrelserna då den nya lagen träder i kraft, eftersom ingen skulle kunna erhålla tillstånd att förvärva skjutvapen eller vapendelar för musei- eller samlarändamål utan att länsstyrelsen först har godkänt sökanden som vapensamlare.

I paragrafen föreslås därför ingå en bestämmelse om att tillstånd att ha ett skjutvapen på museum eller i en samling kan meddelas under sex månaders tid från den föreslagna lagens ikraftträdande, oberoende av om sökanden har erhållit godkännande enligt den föreslagna lagens 57 § 1 mom. eller inte. Den föreslagna paragrafen är nödvändig i praktiken för att länsstyrelserna skall kunna klara av ansökningarna om godkännande som vapensamlare, vilka troligtvis kommer att vara ganska många.

130 §. *Skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som tillfallit ett dödsbo under den tidigare lagens giltighetstid.* Enligt 28 § förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter är den som genom arv, boskifte eller testamente har fått ett skjutvapen i sin ägo skyldig att ofördröjlingen och senast inom 30 dagar därefter

söka tillstånd till innehav av vapnet hos polismyndigheten på sin hemort. Det ovan anförda innebär att ingen behöver söka tillstånd för innehav av vapnet, om dödsboet förblir oskiftat. På grund av detta har en betydande mängd skjutvapen i praktiken varaktigt hamnat utanför tillståndssystemet.

De föreslagna ändringar som gäller skjutvapen som ingår i dödsbon kommer till stor del att sakna betydelse, om inte bestämmelserna om skjutvapen som tillhört personer som avlidit före lagens ikraftträdande tas in i den föreslagna lagen. Enligt lagförslaget skall vad som föreskrivs i 108 § också gälla i fråga om skjutvapen som ingår i oskiftade dödsbon efter personer som avlidit innan lagen trädde i kraft. Detsamma skall gälla vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler. För att delägarna i dessa dödsbon skall få tillräckligt lång tid på sig att bringa förhållandena i överensstämmelse med den föreslagna lagen också när det gäller föremål som ingår i dödsboet, föreslås att den tid om sex månader som nämns i lagens 108 § 1 mom. skall börja den dag lagen träder i kraft. Då har den som har dödsboets egendom i sin besittning sex månader tid att vidta de åtgärder som avses i 108 §.

131 §. *Tillstånds- och besvärssärenden som blivit anhängiga under den tidigare lagen.* För tydlighetens skull bestäms i paragrafen att på tillstånds- eller besvärsförfarande som anhängiggjorts före den föreslagna lagens ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som var i kraft när ärendet anhängiggjordes.

1.2. Lag om ändring av 23 § polislagen

23 §. *Omhändertagande av farliga föremål och ämnen.* Enligt paragrafen har en polisman under de förutsättningar som nämns i paragrafen allmän rätt att tillfälligt frånta innehavaren sprängämnen och vapen samt också andra farliga föremål och ämnen. En förutsättning för fråntagningen är att innehavaren av ovan nämnda föremål eller ämnen med hänsyn till sin ålder, sitt berusnings- eller sinnestillstånd eller andra omständigheter med fog kan misstänkas orsaka överhängande fara för allmän ordning och säkerhet.

Av motiveringen till den regeringsproposition som ledde till att polislagen stiftades (RP 57/1994 rd) framgår att ett syfte med paragrafen är att göra det möjligt att frånta en innehavare ett skjutvapen i sådana fall då

återkallelse av innehavstillståndet inte har anhängiggjorts och vapnet således inte kan fråntas på nämnda grund med stöd av förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter.

Om frångående av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler från innehavaren bestäms i den föreslagna skjutvapenlagens 92 §. I paragrafen bestäms om temporärt omhändertagande av ovan nämnda föremål. Ett ovan nämnt föremål kan omhändertas temporärt, om det finns grundad anledning att misstänka att föremålet missbrukas. Den föreslagna bestämmelsen gör det således möjligt att frånta innehavaren skjutvapen och dessutom också vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler i alla sådana fall då ett vapen kan fråntas enligt den gällande polislagen. Det föreslås därför att hänvisningen till vapen stryks i paragrafen. Paragrafen gäller således fortfarande alla andra föremål och ämnen som avses i paragrafen, men bestämmelserna om skjutvapen koncentreras till den speciallag som gäller dem.

Polislagen är en central författning som reglerar polisverksamheten. I praktiken måste polisen i vissa fall snabbt kunna utreda rätten att omhänderta farliga föremål. För informationens skull föreslås att som ett 4 mom. till paragrafen fogas en hänvisning, enligt vilken bestämmelserna om omhändertagande av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler ingår i skjutvapenlagen.

1.3. Lag om ändring av 19 och 20 § lagen om polisens personregister

19 §. Omnämmandet av skjutvapen i paragrafens 4 punkt ändras så att det motsvarar begreppen i den föreslagna skjutvapenlagen. I punkten nämns utöver skjutvapen vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler.

20 §. Vapendirektivet, direktivet om explosiva varor och Schengenkonventionen förutsätter att ett sådant informationsutbytesystem som lämpar sig för skjutvapen, vapendelar, patroner samt för förvärv och innehav av särskilt farliga projektiler enligt den föreslagna skjutvapenlagen och för övervakning av transport av sådana från en stat till en annan tas i bruk. Informationsutbytet skall ske mellan de myndigheter som staterna har förordnat för uppgiften. I praktiken är det i regel fråga om polismyndigheterna.

Enligt den föreslagna skjutvapenlagens 113 § skall polisen föra register över skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler. Registren innehåller också personuppgifter och är således personregister. På förändret och användningen av dessa register samt utlämnandet av uppgifter ur dem tillämpas vad som bestäms i lagen om polisens personregister och med stöd av den. Registren skall vara sekretessbelagda.

Ett fungerande informationsutbytesystem förutsätter att olika uppgifter förs in och dessutom att uppgifter lämnas ut ur polisens personregister över skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler. Ur ett register som genom lag är sekretessbelagt kan uppgifter lämnas ut endast i enlighet med bestämmelserna i lagen. I paragrafens 4 punkt föreslås därför bestämmelser som gör det möjligt att lämna ut uppgifter ur ovan avsedda register till myndigheterna i en annan stat på det sätt som ett fungerande informationsutbytesystem kräver. Uppgifter får redan lämnas ut till finska gränsbevaknings- och tullmyndigheter med stöd av de gällande bestämmelserna i lagen om polisens personregister. I praktiken blir det nödvändigt att lämna ut uppgifter med stöd av den föreslagna paragrafen bl.a. till myndigheterna i andra medlemsstater i EU och också till isländska och norska myndigheter till följd av Schengensamarbetsavtalet med Island och Norge.

Närmare bestämmelser om de praktiska åtgärder som informationsutbytesystemet kräver kan utfärdas med stöd av 25 § lagen om polisens personregister.

2. Närmare bestämmelser

Genom den föreslagna skjutvapenlagen upphävs lagen angående skjutvapen och skjutförnödenheter, varvid också förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter samt förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter, som innehåvas av personer, anställda vid försvarsväsendet eller tillhörande skyddskårerna upphävs. Med stöd av lagen angående skjutvapen och skjutförnödenheter har också förordningen om besiktning av skjutvapen och -förnödenheter utfärdats. Den föreslås fortfarande förbli i kraft.

Avsikten är att med stöd av 119 § 1 mom. skjutvapenlagen utfärda en skjutvapenförord-

ning. I förordningen skall ingå närmare bestämmelser bl.a. om tillståndsförfarandet och innehållet i tillstånden. Genom förordningen utfärdas också närmare bestämmelser om förfarandet när det gäller skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som kommit i statens ägo.

Det ministerium som behandlar skjutvapenären den kan med stöd av 119 § 2 mom. skjutvapenlagen likaså meddela närmare anvisningar bl.a. om skjutvapen som lämpar sig för ett godtagbart användningssyfte enligt den föreslagna lagen. Avsikten med dessa anvisningar är att förenhetliga tillståndspraxis.

Det ministerium som behandlar skjutvapenären den kan med stöd av 119 § 3 mom. i den föreslagna skjutvapenlagen meddela närmare anvisningar bl.a. om de tekniska förfaranden som skall iakttas för att det sätt på vilket ett skjutvapen eller en vapendel har försatts i varaktigt obrukbart skick skall anses godtagbart. Vid inrikesministeriet har man redan berett en anvisning om det tekniska förfarande som skall iakttas vid försättande av skjutvapen i varaktigt obrukbart skick.

3. Ikraftträdande

Vapendirektivet måste genomföras i brådskande ordning. EU-kommissionen beslöt den 20 december 1996 att ge Finland ett motiverat yttrande på grund av att genomförandet av vapendirektivet har försumrats. Ett motiverat yttrande föregås i praktiken av att talan väcks vid EG-domstolen på grund av brott mot gemenskapsrätten. Ju längre ut på tiden den föreslagna skjutvapenlagens ikraftträdande drar, desto strängare kan påföljderna för försummelsen bli.

Den föreslagna skjutvapenlagen innebär att gällande vapentillståndssystem och vapentillståndspraxis ändras grundligt. I synnerhet är förfarandena enligt vapendirektivet komplicerade och nya för de anställda vid polisen. Därför måste i synnerhet de anställda vid polisen, men också de anställda vid gränsbevakningsväsendet och tullverket få tillräcklig utbildning. Inrikesministeriet ordnade utbildning om bestämmelserna i vapendirektivet våren 1996. Avsikten med den endagskurs som ordnades i varje län var att informera de anställda vid polisen, gränsbevakningsväsendet och tullverket om de ändringar av

bestämmelserna som skulle genomföras genom en ändring av lagen och förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter. Utbildningen koncentrerade sig nästan enbart på förfarandena enligt vapendirektivet. Ovan nämnda utbildning kan dock inte anses vara tillräcklig med tanke på den nu föreslagna reformens omfattning. Flera av de föreslagna ändringarna innebär också betydande ändringar för tillståndshavarna. Därför måste information om ändringarna spridas effektivt ut. Förfarandena enligt vapendirektivet förutsätter också att ett flertal nya blanketter utarbetas samt bl.a. att polisens arkiveringssystem ändras.

På grund av de ovan nämnda motstridiga synpunkterna, föreslås att de föreslagna lagarna skall träda i kraft den 1 mars 1998. Då kan den planerade utbildningen ordnas i början av 1998.

Genomförandet av den föreslagna reformen kommer att uppföljas aktivt och de ändringar som eventuellt behövs kommer att genomföras i samband med det andra skedet av totalreformen av skjutvapenlagstiftningen.

4. Lagstiftningsordning

Mycket av det som ingår i propositionen regleras för närvarande i förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter. Den nuvarande författningsnivån måste till flera delar anses vara fel i synnerhet mot bakgrunden av revideringen av de grundläggande fri- och rättigheterna. Det föreslås därför att bestämmelser om de flesta frågor som för närvarande regleras genom förordning skall utfärdas genom lag.

Tillståndsplikten i anslutning till skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler intar en central ställning i den föreslagna skjutvapenlagen. Riksdagens grundlagsutskott anser att grundläggande bestämmelser om tillståndsförfarande, förutsättningar för utfärdande, återkallelse och upphörande av tillstånd, åtgärder vid upphörande och återkallelse, liksom om förfarandet vid inlösen av skjutvapen, skjutförnödenheter och vapendelar som tillfaller staten samt om behörig myndighet skall finnas i lag (GrUU 15/1996 rd). Det föreslås därför att bestämmelser om allt detta skall utfärdas genom lag i stället för den gällande regleringen på förordningsnivå.

I samband med revideringen av de grund-

läggande fri- och rättigheterna ändrades 15 § regeringsformen. Enligt motiveringen till den regeringsproposition som ledde till revideringen av de grundläggande fri- och rättigheterna (RP 309/1993 rd, s. 71) har revideringen av lagstiftningen under de senaste åren haft som mål att i hierarkin lyfta regleringen av näringsverksamheten från förordningsnivå till lagnivå. Grundlagsutskottet ansåg att rätten att inskränka näringsfriheten inte får delegeras till lägre nivå än en lag (GrUU 15/1996 rd). Enligt propositionen skall alla bestämmelser som berör eller begränsar rätten att idka näring i vapenbranschen till skillnad från gällande reglering ingå i lagen. Enligt propositionen förutsätts att den som är anställd hos en vapennäringsidkare har vapenhanteringsstillstånd. Också nämnda reglering som gäller vapenhanteringsstillstånd och begränsar rätten till arbete har i propositionen i sin helhet tagits in i lagen.

I samband med revideringen av de grundläggande fri- och rättigheterna intogs i 6 a § regeringsformen en bestämmelse som första gången ger uttryck för legalitetsprincipen som tidigare har varit en allmänt gällande rättsprincip i Finland. I motiveringen till den regeringsproposition (s. 54) som ledde till revideringen av de grundläggande fri- och rättigheterna konstateras att ett av de viktigaste elementen i kravet på straffrättslig legalitet är att de gärningar som skall bestraffas som brott skall definieras i lag. Den viktigaste innebörden i det ovan nämnda kravet är att en bestämmelse om kriminalisering som grundar sig på en författning på lägre nivå än lag inte får utfärdas eller tillämpas. Också grundlagsutskottet (GrUU 25/1994 rd) har fäst uppmärksamheten vid att de straffrättsliga normerna bör ingå i lag.

På grund av det ovan anförda utgår propositionen från att straffbarheten enligt skjutvapenlagstiftningen i hela sin utsträckning skall framgå av normer på lagnivå. Detta betyder i praktiken att författningsnivån höjs jämfört med den nuvarande. Ett av de viktigaste begreppen i den föreslagna skjutvapenlagen är begreppet skjutvapen i 2 §. De olika typerna av skjutvapen definieras i 6 §. Vapentypen kan i regel definieras endast med hjälp av de patroner som är avsedda för vapnet. Definitionerna på patroner finns i 5 §. I 7 § definieras skjutvapens funktions-sätt. En ändring av vapentyp, funktionssätt eller kaliber betraktas enligt 12 § som modi-

fiering av skjutvapen. En sådan åtgärd är det fråga om t.ex. när man sågar av ett hagelgevär. Sådan modifiering av ett vapen som sker utan tillstånd är enligt 101 § 1 mom. ett straffbart skjutvapenbrott, eftersom den som modifierat vapnet innehar ett vapen som han inte har behörigt tillstånd att inneha.

I sista hand beror det alltså på legalitetsprincipen att vissa definitioner som tidigare fanns i förordning nu skall ingå i lagen. Även om en del av definitionerna i ovan nämnda paragrafer, t.ex. regleringen av måtten på ett vapens pipa eller eldrör, kunde ha placerats i förordning i stället för i lagen, skulle följderna av detta ha varit att den också i övrigt tekniska och svåröverskådliga helheten hade varit ännu mer svårbegriplig. Det blir mera överskådligt om definitionen på ett föremål inte delas upp på två olika författningsnivåer.

I propositionen ingår bestämmelser som kan anses inskränka de grundläggande fri- och rättigheter som tryggas i II kap. regeringsformen. De grundläggande fri- och rättigheterna kan inskränkas genom lagförbehåll i de bestämmelser som gäller dem och dessutom på grundval av de allmänna lärorna om inskränkningar (GrUB 25/1994 rd, s. 4-5). Enligt ovan nämnda allmänna läror skall grunderna för inskränkningarna vara acceptabla, de bör vara nödvändiga för att uppnå ett acceptabelt syfte och de skall vara noga avgränsade och tillräckligt exakt definierade.

Enligt den föreslagna skjutvapenlagen skall ett flertal funktioner som hänför sig till skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler vara beroende av tillstånd. Tillståndsplikt förutsätts till många delar såväl i vapendirektivet som i Schengenkonventionen. Tillståndsplikten kan anses begränsa åtminstone egendomsskyddet enligt 12 § regeringsformen och den rätt som var och en enligt 15 § regeringsformen har att skaffa sin utkomst genom arbete, yrke eller näring som han fritt valt. Något lagförbehåll som skulle ha betydelse med tanke på propositionen ingår inte i någondera av de ovan nämnda paragraferna. Enligt den föreslagna skjutvapenlagens 11 kap. skall innehavet av vissa sådana föremål, vars förvärv och innehav inte har krävt något tillstånd över huvud taget enligt tidigare gällande bestämmelser, eller åtminstone inte något tillstånd enligt skjutvapenlagstiftningen, bli beroende av tillstånd som skall sökas inom de tider som

nämns i kapitlet.

Grundlagsutskottet anser att när det gäller inskränkningen i rätten att använda egendom skall mot bakgrunden av kravet på proportionalitet i sista hand avgöras huruvida begränsningen inskränker ägarens rätt till normal, skälig och förnuftig användning (GrUU 8/1996 rd). Begränsningen av friheten att använda egendom skall dessutom överensstämma med kravet på proportionalitet. Detta innebär att begränsningarna skall vara nödvändiga för att ett godtagbart syfte skall kunna uppnås. Begränsningarna får inte heller sträcka sig längre än vad som är motiverat med beaktande av vikten av de samhällsliga intressen som ligger bakom begränsningen i förhållande till egendomsskyddet.

En begränsning av användningen av de föremål som omfattas av den föreslagna skjutvapenlagens tillämpningsområde är nödvändig för upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet. De föreslagna begränsningarna utgör inte heller något hinder för ägarens rätt till normal, rimlig och förnuftig användning av sin egendom. Sålunda kan begränsningarna också anses överensstämma med kravet på proportionalitet. Enligt övergångsbestämmelserna i lagförslagets 11 kap. har innehavaren flera alternativa möjligheter när det gäller hur han skall förfara om han vid lagens ikraftträdande har sådana föremål vars innehav inte för närvarande är beroende av tillstånd.

Grundlagsutskottet har tolkat 15 § 1 mom. regeringsformen så att huvudregeln är näringsfrihet, men att det i undantagsfall får krävas tillstånd (GrUU 15/1996 rd). Bestämmelser om tillståndsplikt skall dock ingå i lag. De bestämmelser som ingår i propositionen begränsar dock inte rätten att idka näring i vapenbranschen i större utsträckning än vad som är nödvändigt för upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet. Enligt den föreslagna skjutvapenlagens 128 § skall den som när lagen träder i kraft tillverkar patroner eller särskilt farliga projektiler i kommersiellt syfte erhålla näringstillstånd i vapenbranschen som ger rätt att bedriva verksamheten utan tillståndsprövning. Enligt övergångsbestämmelsen i lagens 128 § skall dessutom den som är anställd hos en vapen-näringsidkare när lagen träder i kraft likaså erhålla vapenhanteringstillstånd utan tillståndsprövning.

Enligt 10 § 2 mom. regeringsformen är handlingar och upptagningar som innehas av

en myndighet i regel offentliga. I momentet ingår ett lagförbehåll, enligt vilket offentligheten i fråga om handlingar och upptagningar som innehas av en myndighet kan begränsas av nödvändiga orsaker. Bestämmelser om undantag som gäller offentligheten skall dock ingå i lag. Enligt den föreslagna skjutvapenlagens 113 § skall polisens register över skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler vara sekretssbelagda. Den föreslagna sekretessen grundar sig på upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet samt av den nationella säkerheten. Propositionen utgår från att bestämmelser om sekretessen kan utfärdas med stöd av ovan nämnda lagförbehåll.

De register över skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som polisen för enligt den föreslagna skjutvapenlagens 113 § innehåller personuppgifter. I registren införs således sådana personuppgifter som avses i personregisterlagen. Om skydd för personuppgifter skall enligt 8 § 1 mom. regeringsformen bestämmas närmare genom lag. Bestämmelsen hänvisar inte enbart till personregisterlagen utan också till den speciallagstiftning som gäller hanteringen av personuppgifter samt personregister.

Enligt bestämmelserna i vapendirektivet och i Schengenkonventionen skall medlemsstaterna i EU och de avtalsslutande staterna i Schengenkonventionen göra olika anmälningar om skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler till de andra medlemsstaterna. Medlemsstaten tar också emot motsvarande anmälningar från de andra medlemsstaterna. Anmälningar skall också kunna göras till andra myndighetsinstanser i medlemsstaten. I lagen om polisens personregister görs sådana ändringar som möjliggör ovan nämnda anmälningar och som skall träda i kraft samtidigt med den föreslagna skjutvapenlagen.

Uppgifter ur de register över skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som polisen för enligt den föreslagna skjutvapenlagens 113 § får lämnas ut endast så som bestäms i lagen om polisens personregister och med stöd av den. Vid registerföringen skall lagen om polisens personregister också i övrigt iaktas. Sålunda ingår bestämmelser om förandet av registren, tiderna för avförande av uppgifter och utlämnande av uppgifter ur registren på behörigt sätt i lag.

Enligt den föreslagna skjutvapenlagens 92

§ har en polisman under de förutsättningar som nämns i paragrafen rätt att temporärt omhänderta skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler för polisens räkning. I sak motsvarar den rätt som föreslås i paragrafen regleringen i 23 § polislagen. Enligt grundlagsutskottet skall de tjänstemän som utövar befogenheter som kan inskränka de grundläggande fri- och rättigheterna ha en adekvat utbildning för dessa krävande uppgifter (GrUU 8/1995 rd). På grund av sin utbildning kan polismännen anses vara tillräckligt utbildade för att kunna företa temporärt omhändertagande.

Enligt 8 § 1 mom. regeringsformen är envars hemfrid tryggad. En vapennäringsidkares affärslokal, fabrik eller verkstad omfattas av hemfriden. Enligt grundlagsutskottet är en persons bostad kärnområdet i begreppet hemfrid (GrUU 19/1985 rd, GrUU 1/1986 rd och GrUU 3/1987 rd). Enligt den föreslagna skjutvapenlagens 116 § 1 mom. har polisen rätt att få tillträde till lokaler där vapennäringsidkaren förvarar skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler. Detta är absolut nödvändigt, eftersom stora vapenlager kan anses utgöra ett betydande hot mot allmän ordning och säkerhet. De utgör således också ett hot mot vars och ens rätt till personlig säkerhet enligt 6 § 1 mom. regeringsformen. Enligt lagförbehållet i 8 §

3 mom. regeringsformen kan genom lag bl.a. bestämmas om åtgärder som ingriper i hemfriden och som är nödvändiga bl.a. för att de grundläggande fri- och rättigheterna skall kunna tryggas. I propositionen anses att ovan nämnda lagförbehåll möjliggör bestämmelser om polisens rätt att få tillträde till en vapennäringsidkares lokaler där skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler förvaras.

Den föreslagna skjutvapenlagens bestämmelser skyddar medborgarnas grundläggande fri- och rättigheter också i en större utsträckning. Var och en har enligt 6 § 1 mom. regeringsformen rätt till liv och till personlig frihet, integritet och säkerhet. Med tanke på den fara för våld och olyckor som är förknippad med skjutvapen kan begränsningar som gäller dem motiveras mot bakgrunden av ovan nämnda paragraf i regeringsformen.

Förslaget till lag om ändring av 23 § polislagen innehåller inga problem i anslutning till lagstiftningsordningen.

Sålunda kan den föreslagna skjutvapenlagen, lagen om ändring av 23 § polislagen och lagen om ändring av 19 och 20 § lagen om polisens personregister behandlas i den ordning som anges i 66 § riksdagsordningen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Skjutvapenlag

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 kap.

Tillämpningsområde

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler.

Vad denna lag bestämmer om skjutvapen gäller också robot- och raketuppskjutningssystem samt gassprayer. På gassprayer tillämpas dock inte 2-10, 12, 15, 31-33, 35, 36, 57-63, 68, 70-72, 74-77, 80-82, 110, 122, 124, 125 och 129 §. Om andra undantag från tillämpningsområdet bestäms i 17 §.

2 §

Skjutvapen

Med *skjutvapen* avses ett redskap med vilket kulor, hagel, andra projektiler eller förlamande ämnen kan avfyras med hjälp av krutgasttryck, detonationstryck från en tändsats eller annat detonationstryck så att det kan medföra fara för människan.

Som skjutvapen betraktas inte följande redskap, om de inte utan särskilda kunskaper och färdigheter kan ändras till redskap med vilka kulor eller hagel kan avfyras så att det kan medföra fara för människan:

1) spikpistol som är avsedd att användas i byggnadsarbete och

2) redskap som är avsett att användas vid livräddning eller för vetenskapliga eller industriella ändamål.

Om försättande av skjutvapen i varaktigt obrukbart skick bestäms genom förordning.

3 §

Vapendelar

Med *vapendel* avses en patronkammare eller en motsvarande del, en pipa eller ett

eldrör samt ett slutstycke som inte är fäst vid ett skjutvapen.

Om försättande av vapendelar i varaktigt obrukbart skick bestäms genom förordning.

4 §

Projektiler

Med *projektil* avses kulor, hagel och andra förnödenheter som avfyras med hjälp av krutgasttryck, detonationstryck från en tändsats eller annat detonationstryck och kan medföra fara för människan.

5 §

Patroner

Med *patron* avses en funktionsklar kombination av hylsa, tändhatt, krut och projektil eller av tändhatt, krut och projektil, eller motsvarande förnödenhet, som lämpar sig för att användas i ett skjutvapen.

I denna lag avses med

1) *hagelgevärspatron* en funktionsklar patron med fläns, som består av en hylsa, hylsbotten, en kula eller hagel, förladdningar, krut och en tändhatt placerad i mitten av hylsbotten, eller en patron med motsvarande konstruktion,

2) *patron med centralantändning* en funktionsklar patron som består av en hylsa, en kula eller hagel, krut och en tändhatt placerad i mitten av hylsbotten, eller en patron med motsvarande konstruktion,

3) *patron med kantantändning* en funktionsklar patron med fläns, som består av en hylsa, en kula eller hagel, krut och en tändsats som tänder krutet och är placerad vid hylsbottenkanten, eller en patron med motsvarande konstruktion,

4) *gaspatron* en funktionsklar patron som sprider ut tårgas eller något förlamande ämne med motsvarande användningssyfte och effekt och som består av en hylsa, krut, en

tändhatt och en del som då patronen avfyras blir gas, eller en patron med motsvarande konstruktion, och

5) *signalpatron* en funktionsklar patron med fläns eller centralantändning, som är avsedd för signalering eller belysning och består av en hylsa, krut, en tändhatt och en del som då patronen avfyras ger upphov till ljus, rök eller ljud, eller en patron med motsvarande konstruktion.

Om patrondelar som består av eller innehåller explosionsfarliga ämnen gäller vad som bestäms om sådana i lagen om explosionsfarliga ämnen (263/1953) och med stöd av den.

6 §

Skjutvapenstyper

De skjutvapenstyper som avses i denna lag är hagelgevär, gevär, salongsgevär, pistol, miniatyrpistol, revolver, miniatyrrevolver, kombinationsvapen, gasvapen, signalpistol, svartkrutvapen och annat skjutvapen.

I denna lag avses med

1) *hagelgevär* ett tvåhandsskjutvapen som stöds mot axeln och som har slätborrat eller räfflat lopp och vars totala längd är minst 840 millimeter och där pipans längd är minst 400 millimeter och i vilket hagelgevärspatroner används,

2) *gevär* ett tvåhandsskjutvapen som stöds mot axeln och som har räfflat lopp och vars totala längd är minst 840 millimeter och där pipans eller eldrörets längd är minst 400 millimeter och i vilket patroner med central- eller kantantändning används,

3) *salongsgevär* ett gevär i vilket 22-kalibriga patroner med kantantändning används,

4) *pistol* ett skjutvapen vars totala längd är mindre än 840 millimeter och där pipans längd är mindre än 400 millimeter och i vilket patroner med central- eller kantantändning används,

5) *miniatyrpistol* en pistol i vilken 22-kalibriga patroner med kantantändning används,

6) *revolver* ett skjutvapen vars totala längd är mindre än 840 millimeter och där pipans längd är mindre än 400 millimeter och i vilket patroner med central- eller kantantändning vilka laddas i en roterande patrontrumma används,

7) *miniatyrrevolver* en revolver i vilken 22-kalibriga patroner med kantantändning

vilka laddas i en roterande patrontrumma används,

8) *kombinationsvapen* ett skjutvapen som stöds mot axeln och som har minst två pipor eller eldrör och vars totala längd är minst 840 millimeter och där pipkombinationens längd är minst 400 millimeter och i vilket patroner med central- eller kantantändning och hagelgevärspatroner används,

9) *gasvapen* ett skjutvapen i vilket gaspatroner används och med vilket inga andra patroner kan avfyras,

10) *signalpistol* ett skjutvapen i vilket signalpatroner används och med vilket inga andra patroner kan avfyras,

11) *svartkrutvapen* ett skjutvapen som är avsett att användas endast med svartkrut, och

12) *annat skjutvapen* ett vapen som till konstruktion, mått eller andra egenskaper avviker från de skjutvapen som definieras i denna paragraf.

7 §

Skjutvapnens funktionssätt

Funktionssätten när det gäller skjutvapen enligt denna lag är enkelskott, enkelskott med magasin, självladdande enkelskott och automateld.

I denna lag avses med

1) *enkelskott* ett funktionssätt där varje pipa eller eldrör på ett magasinlöst skjutvapen måste laddas med en ny patron efter varje skott och där vapnets avfyrningsmekanism för varje pipa eller eldrör måste spännas med extern kraft på nytt efter varje skott,

2) *enkelskott med magasin* ett funktionssätt där varje pipa eller eldrör på ett magasinförsett skjutvapen måste laddas med en ny patron efter varje skott och där vapnets avfyrningsmekanism för varje pipa eller eldrör måste spännas med extern kraft på nytt efter varje skott,

3) *sjävladdande enkelskott* ett funktionssätt där skjutvapnet laddas och spänns automatiskt efter varje skott med hjälp av den energi som uppkommer i vapnet eller med hjälp av en därtill ansluten energikälla och där det med ett tryck på avtryckaren kan avfyras endast en patron från varje patronkammare, och

4) *automateld* ett funktionssätt där skjutvapnet laddas och spänns automatiskt

efter varje skott med hjälp av den energi som uppkommer i vapnet eller med hjälp av en därtill ansluten energikälla och där det med ett tryck på avtryckaren kan avfyras flera patroner i en följd.

8 §

Fickvapen

Med *fickvapen* avses en revolver eller miniatyrrevolver som ryms i en rektangulär låda med de inre måtten 130 x 180 millimeter samt ett sådant annat skjutvapen enligt 6 § som ryms i en rektangulär låda med de inre måtten 140 x 190 millimeter så att vapnets pipa och kolv är placerade i riktning längs med lådans botten.

Då skjutvapnet placeras i lådan skall magasinet vara löstaget och vapnet försett med ordinarie siktanordning och grepp eller kolv-sidor och utan några delar som ökar vapnets yttre mått.

9 §

Särskilt farliga skjutvapen

Med *särskilt farligt skjutvapen* avses

1) ett rekylfritt pansarvärnsvapen, en granatkastare, en bakladdningspjäs eller ett till konstruktion och användningssyfte motsvarande skjutvapen samt ett robot- och rake-tuppskjutningssystem,

2) ett automatvapen,

3) ett skjutvapen maskerat som ett annat föremål.

10 §

Särskilt farliga patroner och projektiler

Med *särskilt farliga patroner* avses

1) pansarpenetrerande patroner,

2) patroner försedda med en explosions- eller brandprojektil,

3) patroner med centralantändning som är försedda med en hålspetsprojektil eller en vid anslag utvidgande projektil och är avsedda för pistol eller revolver,

4) patroner med splitterverkan,

5) patroner med en pilprojektil och

6) patroner med fler än en kula.

Med *särskilt farliga projektiler* avses pro-

jektiler för patroner som nämns i 1 mom. 1-3 punkten.

11 §

Gasspray

Med *gasspray* avses ett redskap med vilket tårgas eller något annat förlamande ämne med motsvarande användningssyfte och effekt kan spridas i luften.

12 §

Modifiering av skjutvapen och vapendelar

Med *modifiering av ett skjutvapen* avses en åtgärd till följd av vilken vapentypen, funktionssättet eller kalibern ändras eller ett annat vapen än ett fickvapen blir ett fickvapen.

Med *modifiering av en vapendel* avses en sådan åtgärd på en vapendel till följd av vilken skjutvapnet ändras på ett sätt som nämns i 1 mom., om delen i fråga fästs på vapnet.

13 §

Bärande, transport, förvaring och innehav

När det gäller skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler avses i denna lag med

1) *bärande* användning av sådana för ett godtagbart användningssyfte enligt 43 §,

2) *transport* förflyttning av sådana från en plats till en annan,

3) *förvaring* besittning av sådana då de inte bärs eller transporteras,

4) *innehav* bärande, transport eller förvaring av sådana.

14 §

Näring i vapenbranschen

Med *näring i vapenbranschen* avses i kommersiellt syfte bedriven

1) handel med och tillverkning av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler,

2) reparation och modifiering av skjutvapen och vapendelar.

15 §

Vapensamlare

Med *vapensamlare* avses en fysisk person som länsstyrelsen har godkänt som vapensamlare.

16 §

Definitioner som hänför sig till transport

I denna lag avses med

1) *avgångsland* det land där transporten av skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler från ett land till ett annat börjar,

2) *destinationsland* det land där transporten av skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler från ett land till ett annat slutar,

3) *transiteringsland* ett land genom vilket skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler transporteras vid transport från ett land till ett annat,

4) *förhandssamtycke* ett intyg som skall visas upp för myndigheten i en medlemsstat i Europeiska unionen (EU) och som utvisar att det inte finns hinder för transporten av skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler till en annan medlemsstat i EU,

5) *slutanvändarintyg* ett intyg som myndigheten i destinationslandet utfärdar eller ett annat tillförlitligt intyg över den slutliga användaren av skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler,

6) *överföringstillstånd* ett tillstånd som meddelas för transport av skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler från en medlemsstat i EU till en annan,

7) *uropeiskt skjutvapenpass* ett i artikel 1.4 i rådets direktiv om kontroll av förvärv och innehav av vapen (91/477/EEG), nedan *vapendirektivet*, nämnt intyg av en myndighet i en medlemsstat i EU över att den person som anges i intyget har rätt att i den staten inneha sådana skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som antecknats i skjutvapenpasset.

När det gäller skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler avses i denna lag med

1) *införsel* transport till Finland från någon annan plats än en medlemsstat i EU,

2) *utförsel* transport från Finland till någon

annan plats än en medlemsstat i EU,

3) *överföring* transport från en medlemsstat i EU till en annan,

4) *transitering* transport från någon annan plats än en medlemsstat i EU genom Finland till någon annan plats än en medlemsstat i EU.

17 §

Undantag från tillämpningsområdet

Denna lag gäller inte

1) av staten bedriven överföring till eller från Finland, införsel, utförsel och förvärv eller för statens ändamål företagen överlåtelse av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler,

2) innehav av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som ägs av staten och som statsanställda, studerande vid statens läroinrättningar eller de som fullgör militärtjänst på grundval av värnplikten och de som fullgör frivillig militärtjänst innehar för skötseln av sina uppgifter,

3) förvärv av patroner för skjutvapen som avses i 2 punkten, om patronerna förvärvas av statsanställda eller studerande vid statens läroinrättningar,

4) övningar och tävlingar som hänför sig till det frivilliga försvarsarbetet, ordnas av försvarsmakten och leds av en anställd vid försvarsmakten,

5) transport och förvaring av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som ägs av staten,

6) tillverkning av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler i statens inrättningar,

7) reparation och modifiering av skjutvapen och vapendelar i statens inrättningar,

8) överlåtelse av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som staten tagit ur bruk,

9) skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som statliga myndigheter har fått i sin besittning på grund av de uppgifter som hör till deras behörighet,

10) överföring till eller från Finland, införsel, utförsel, tillverkning, reparation, modifiering och innehav av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som hör till en främmande stats krigsmakt, då verksamheten baserar sig på avtalet mellan de stater som är parter i Nordatlantiska fördraget och andra stater som deltar i Partner-

skap för fred om status för deras styrkor (FördrS 65/1997).

2 kap.

Tillståndsplikt

18 §

Tillståndsplikt

Enligt denna lag är följande funktioner beroende av tillstånd, om inte något annat bestäms i denna lag:

1) överföring och införsel till Finland, överföring och utförsel från Finland, kommersiell transitering, förvärv, innehav och tillverkning av samt handel med skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler,

2) reparation och modifiering av skjutvapen och vapendelar.

Tillstånd för verksamhet som nämns i 1 mom. kan meddelas, om det finns godtagbara grunder för det och det inte finns skäl att misstänka att tillståndet eller de föremål som förvärvas eller innehåses med stöd av det missbrukas.

19 §

Undantag från tillståndsplikten

Enligt denna lag är följande inte beroende av tillstånd:

1) sådan utförsel av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som sker för privat ändamål,

2) förvärv och innehav av vapendelar, om förvärvaren eller innehavaren har rätt att inneha ett skjutvapen som består av motsvarande delar,

3) förvärv och innehav av vapendelar, om förvärvaren eller innehavaren är en vapensamlare som för föreskrivet register,

4) transport av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler i kommersiellt syfte och för transporten nödvändig förvaring, om den som utför transporten idkar yrkesmässig varutransport,

5) sådan tillverkning av andra än särskilt farliga patroner som sker för privat ändamål, om tillverkaren har ett tillstånd som berättigar till innehav av patronerna i fråga, och

6) reparation för privat ändamål av ett skjutvapen eller en vapendel som innehåses

med stöd av behörigt tillstånd.

Transport och förvaring av svartkrutvapen som tillverkats före 1890 kräver inte tillstånd. Tillstånd krävs inte heller för att ha sådana svartkrutvapen på museum eller i en samling, om det inte skjuts med vapnen. Det ministerium som behandlar skjutvapenfrågor kan utfärda bestämmelser om att också andra vapenhistoriskt värdefulla gamla skjutvapen kan befrias från tillståndsplikten under de förutsättningar som avses i detta moment.

Genom förordning bestäms vilka vapendelar som skall anses som motsvarande vapendelar på det sätt som avses i 1 mom. 2 punkten.

3 kap.

Idkande av näring i vapenbranschen

20 §

Näringstillstånd i vapenbranschen

Tillstånd att idka näring i vapenbranschen (*näringstillstånd i vapenbranschen*) meddelas och återkallas av den länsstyrelse inom vars område näringen idkas.

Tillstånd kan meddelas för

1) handel med skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler,

2) tillverkning av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler i kommersiellt syfte, samt

3) reparation och modifiering av skjutvapen och vapendelar i kommersiellt syfte.

Tillstånd kan meddelas en sökande som är berättigad att idka näring, som utnämner en ansvarig person enligt 26 § och som med tanke på sin ekonomiska situation har tillräckliga förutsättningar att idka näring i vapenbranschen på behörigt sätt. Om den sökande är en fysisk person, skall han dessutom ha ett vapenhanteringstillstånd enligt 27 § 1 mom. Tillstånd meddelas inte, om inte förvaringslokalerna för skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler har godkänts av polisinrättningen på den ort där förvaringslokalerna är belägna.

21 §

Innehållet i och giltighetstiden för näringstillstånd i vapenbranschen

I ett näringstillstånd i vapenbranschen

skall nämnas den verksamhet samt vilket slag av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som tillståndet gäller. Tillståndet ger rätt att idka näring i vapenbranschen endast i den affärslokal, fabrik eller verkstad som nämns i tillståndet. Temporärt får näringen dock idkas även på något annat ställe.

Tillståndet meddelas tills vidare, om det inte av särskilda skäl skall meddelas för en viss tid.

22 §

Anmälan då uppgifterna i ett näringstillstånd i vapenbranschen eller förvaringslokalerna ändras

Den som idkar näring i vapenbranschen (*vapennäringsidkare*) skall inom 30 dagar från det att han upphört att idka näring i vapenbranschen, vapennäringsidkarens bolagsform ändrats eller affärslokalens, fabriken eller verkstadens läge ändrats anmäla detta till tillståndsmyndigheten.

Om ändringar sker beträffande förvaringslokalerna för skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler, skall vapennäringsidkaren utan dröjsmål underrätta polisinrättningen på den ort där förvaringslokalerna är belägna om ändringarna.

23 §

Upphörande och återkallelse av näringstillstånd i vapenbranschen

Ett näringstillstånd i vapenbranschen upphör att gälla, om den verksamhet som avses i tillståndet inte har inletts inom ett år från den dag tillståndet meddelades.

Tillståndet skall återkallas

- 1) på begäran av tillståndshavaren, eller
- 2) om tillståndshavaren inte längre uppfyller kraven i 20 § 3 mom.

Tillståndet kan återkallas för en viss tid eller helt, om

- 1) den verksamhet som avses i tillståndet har avbrutits för en tid av minst tre månader, eller

- 2) tillståndshavaren eller den ansvariga person som avses i 26 § har brutit mot denna lag, mot de bestämmelser som utfärdats med stöd av den eller mot tillståndsvillkoren eller annars visat att han inte är lämplig att

bedriva sådan verksamhet som avses i tillståndet.

24 §

Vapennäringsidkarens konkurs eller dödsfall

En vapennäringsidkares konkurs- eller dödsbo får under ett år från konkursens början eller från dödsdagen fortsätta att idka näring i vapenbranschen med stöd av det tillstånd som meddelats vapennäringsidkaren. Konkurs- eller dödsboets förvaltare skall underrätta tillståndsmyndigheten om vapennäringsidkarens konkurs eller dödsfall inom 30 dagar från konkursens början eller från dödsdagen.

Vad som i 1 mom. bestäms om en vapennäringsidkares konkurs eller dödsfall gäller i tillämpliga delar då en sammanslutning eller en stiftelse har upphört enligt de bestämmelser som gäller dem.

25 §

Skyldighet att föra register

Vapennäringsidkaren skall föra register över skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler så som närmare bestäms genom förordning.

Vapennäringsidkaren skall, så som närmare bestäms genom förordning, på anfordran visa registret för polisen samt överlåta det till tillståndsmyndigheten då tillståndet upphör att gälla eller om det återkallas.

Registret skall förvaras i minst tio år efter det den sista anteckningen har gjorts i det.

26 §

Ansvarig person

En vapennäringsidkare skall i sin tjänst ha en person som ansvarar för näringsverksamheten i vapenbranschen (*ansvarig person*) och som svarar för att verksamheten bedrivs enligt denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den samt enligt tillståndsvillkoren. Den ansvariga personen svarar för att endast sådana personer i vapennäringsidkarens tjänst som har ett vapenhanteringstillstånd enligt 27 § 1 mom. transporterar, förvarar och annars hanterar skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler enligt 27 § 1 mom. medan de är an-

ställda hos vapennäringsidkaren

Den ansvariga personen godkänns och godkännandet återkallas av den länsstyrelse som meddelar näringsstillståndet i vapenbranschen. Om omfattningen av vapennäringsidkarens verksamhet kräver det, kan den myndighet som meddelar godkännandet kräva att det finns fler än en ansvarig person.

Som ansvarig person kan godkännas en pålitlig person som anses lämplig att bedriva näringsverksamhet i vapenbranschen och som

1) är förtrogen med skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler på ett sådant sätt som en behörigen idkad näring i vapenbranschen kräver och

2) har ett vapenhanteringstillstånd enligt 27 § 1 mom.

27 §

Vapenhanteringstillstånd

Den som är anställd hos en vapennäringsidkare och transporterar, förvarar eller annars hanterar skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler skall ha tillstånd till det (*vapenhanteringstillstånd*). Tillståndet ger innehavaren rätt att på det sätt som hör till näringsverksamheten i vapenbranschen transportera, förvara och på annat sätt hantera sådana skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som med stöd av ett tillstånd som meddelats enligt denna lag finns hos vapennäringsidkaren för att transporteras eller förvaras. Tillståndet ger också rätt att skjuta med ovan nämnda skjutvapen i föरेvisnings- eller provningssyfte, om det är nödvändigt med tanke på näringsverksamheten i vapenbranschen.

Vapenhanteringstillstånd kan meddelas den som är anställd hos en vapennäringsidkare, har fyllt 18 år och som på grundval av sitt hälsotillstånd och uppförande skall anses lämplig att hantera skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler.

Vapenhanteringstillstånd meddelas och återkallas av polisinsrättningen i tillståndssökandens hemkommun.

28 §

Vapenhanteringstillståndets giltighetstid

Vapenhanteringstillstånd meddelas för

högst fem år i sänder.

29 §

Upphörande och återkallelse av vapenhanteringstillstånd

Ett vapenhanteringstillstånd upphör att gälla då tillståndshavaren dör.

Tillståndet skall återkallas på begäran av tillståndshavaren.

Tillståndet kan återkallas, om

1) tillståndshavaren har gjort sig skyldig till ett brott som har utvisat våldsamt uppförande, ett brott enligt 50 kap. 1-4 § strafflagen (39/1889) eller något annat brott som visar att han inte är lämplig att transportera, förvara eller annars hantera skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler,

2) tillståndshavaren har gjort sig skyldig till skjutvapenbrott, grovt skjutvapenbrott eller skjutvapenförseelse eller till någon annan straffbar gärning som har begåtts med skjutvapen,

3) tillståndshavaren har brutit mot tillståndsvillkoren eller annars visat likgiltighet i fråga om iakttagandet av de bestämmelser som gäller skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler, eller

4) tillståndshavaren på grund av sitt hälsotillstånd eller ett levnadssätt eller uppförande som äventyrar hans egen eller andras säkerhet inte kan anses lämplig att transportera, förvara eller annars hantera skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler.

30 §

Varning och utnämmande av en ny ansvarig person

I de fall som avses i 23 § 3 mom. 2 punkten kan tillståndsmyndigheten ge vapennäringsidkaren en varning i stället för att återkalla tillståndet, om tillståndshavaren har avhjälpt de konstaterade bristerna i näringsverksamheten i vapenbranschen och det med hänsyn till omständigheterna vore oskäligt att återkalla tillståndet. Om den ansvariga personen har handlat på ett sätt som nämns i 23 § 3 mom. 2 punkten, kan tillståndsmyndigheten bestämma att vapennäringsidkaren skall utnämna en ny ansvarig person.

Tillståndsmyndigheten kan ge innehavaren

av ett vapenhanteringstillstånd en varning i stället för att återkalla tillståndet, om det med hänsyn till omständigheterna vore oskäligt att återkalla tillståndet.

31 §

Andra bestämmelser om kommersiell tillverkning av patroner

Utöver vad som bestäms i detta kapitel skall lagen om explosionsfarliga ämnen och med stöd av den utfärdade bestämmelser iakttas när det gäller kommersiell tillverkning av patroner och särskilt farliga projektiler som innehåller sprängämnen.

4 kap.

Kommersiell överföring, införsel, utförsel och transitering

32 §

Kommersiellt förhandssamtycke

Förhandssamtycke till att i kommersiellt syfte överföra skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler till Finland (*kommersiellt förhandssamtycke*) meddelas och återkallas av det ministerium som behandlar skjutvapenfrågor.

Förhandssamtycke kan meddelas en vapennäringsidkare som har rätt att idka näring i vapenbranschen med skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som skall överföras. En förutsättning för att förhandssamtycke skall kunna meddelas är att överföringen inte äventyrar upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet.

Den myndighet som meddelar förhandssamtycket kan kräva att ett slutanvändarintyg visas upp. När det gäller särskilt farliga skjutvapen skall ett slutanvändarintyg alltid visas upp.

33 §

Kommersiellt införseltillstånd

Tillstånd att i kommersiellt syfte föra in i Finland skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler (*kommersiellt införseltillstånd*) meddelas och återkallas av det ministerium som behandlar skjutvapenfrågor.

I fråga om meddelande av tillstånd gäller 32 § 2 och 3 mom.

Innehavaren av ett kommersiellt införseltillstånd skall till tullverket lämna en utredning som anger om de skjutvapen och patroner som skall föras in har besiktats enligt 110 § 1 mom. för konstaterande av deras säkerhet vid användning.

34 §

Kommersiellt införseltillstånd för gassprayer

Tillstånd att i kommersiellt syfte till Finland överföra och föra in gassprayer (*kommersiellt införseltillstånd för gassprayer*) meddelas och återkallas av det ministerium som behandlar skjutvapenfrågor.

I fråga om meddelande av tillstånd gäller 32 § 2 mom.

35 §

Kommersiellt överföringstillstånd

Tillstånd att i kommersiellt syfte från Finland överföra skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler (*kommersiellt överföringstillstånd*) meddelas och återkallas av det ministerium som behandlar skjutvapenfrågor.

Tillstånd kan meddelas en vapennäringsidkare som har rätt att idka näring i vapenbranschen med skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som skall överföras. En förutsättning för att tillstånd skall kunna meddelas är att det enligt meddelande från myndigheten i destinationslandet inte finns hinder för en överföring och att överföringsförhållandena är trygga.

Tillståndsbeviset gällande kommersiellt överföringstillstånd skall medfölja då föremålen överförs.

36 §

Kommersiellt utförseltillstånd och kommersiellt transiteringstillstånd

Tillstånd att i kommersiellt syfte föra ut från Finland (*kommersiellt utförseltillstånd*) och att i kommersiellt syfte transitera (*kommersiellt transiteringstillstånd*) skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler meddelas och återkallas av det mi-

nisterium som behandlar skjutvapenfrågor.

Kommersiellt utförseltillstånd kan meddelas en vapennäringsidkare som har rätt att idka näring i vapenbranschen med skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som skall föras ut från landet. Den som meddelar ett kommersiellt utförseltillstånd kan kräva att sökanden visar upp ett slutanvändarintyg eller någon annan tillförlitlig utredning om att det inte finns hinder för att meddela tillstånd.

Kommersiellt transiteringstillstånd kan meddelas en sökande som visar upp ett slutanvändarintyg eller någon annan tillförlitlig utredning om att det inte finns hinder för att meddela tillstånd.

Tillståndsmyndigheten skall, om behandlingen av tillståndsärendet förutsätter det, hos det ministerium som behandlar utrikesärenden utreda att det inte finns några utrikes- eller säkerhetspolitiska hinder för att meddela tillstånd.

37 §

Kommersiellt utförseltillstånd och kommersiellt transiteringstillstånd för gassprayer

Tillstånd att i kommersiellt syfte från Finland överföra och föra ut gassprayer (*kommersiellt utförseltillstånd för gassprayer*) samt att i kommersiellt syfte transitera gassprayer (*kommersiellt transiteringstillstånd för gassprayer*) meddelas och återkallas av det ministerium som behandlar skjutvapenfrågor. Kommersiellt transiteringstillstånd för gassprayer kan meddelas också för sådan transitering där såväl avgångs- som destinationslandet eller någotdera är en medlemsstat i EU.

Kommersiellt utförseltillstånd för gassprayer kan meddelas en vapennäringsidkare som har rätt att idka näring i vapenbranschen med gassprayer som skall föras ut från landet. Den som meddelar ett kommersiellt utförseltillstånd för gassprayer kan kräva att sökanden visar upp ett slutanvändarintyg eller någon annan tillförlitlig utredning om att det inte finns hinder för att meddela tillstånd.

Kommersiellt transiteringstillstånd för gassprayer kan meddelas en sökande som visar upp ett slutanvändarintyg eller någon annan tillförlitlig utredning om att det inte finns hinder för att meddela tillstånd.

Tillståndsmyndigheten skall, om behandlingen av tillståndsärendet förutsätter det, hos det ministerium som behandlar utrikesärenden utreda att det inte finns några utrikes- eller säkerhetspolitiska hinder för att meddela tillstånd.

38 §

Det kommersiella förhandssamtyckets samt tillståndens giltighetstid

Ett kommersiellt förhandssamtycke samt andra tillstånd enligt detta kapitel utom kommersiellt överföringstillstånd meddelas för den tid näringstillståndet i vapenbranschen gäller. De meddelas dock för högst tre år.

39 §

Upphörande och återkallelse av kommersiellt förhandssamtycke och av tillstånd

Ett kommersiellt förhandssamtycke, kommersiellt införseltillstånd, kommersiellt införseltillstånd för gassprayer, kommersiellt överföringstillstånd, kommersiellt utförseltillstånd och kommersiellt utförseltillstånd för gassprayer upphör att gälla, om näringstillståndet i vapenbranschen upphör att gälla eller återkallas.

Tillståndsmyndigheten skall återkalla ett kommersiellt överföringstillstånd, kommersiellt utförseltillstånd, kommersiellt transiteringstillstånd, kommersiellt utförseltillstånd för gassprayer och kommersiellt transiteringstillstånd för gassprayer som den har meddelat, om det enligt meddelande från myndigheten i destinationslandet finns hinder för överföringen, utförseln eller transiteringen. Ett kommersiellt överföringstillstånd skall återkallas också i sådana fall där överföringsförhållandena inte längre är trygga.

Tillståndsmyndigheten och den myndighet som meddelar kommersiellt förhandssamtycke kan återkalla ett kommersiellt förhandssamtycke, kommersiellt införseltillstånd och kommersiellt införseltillstånd för gassprayer som den har meddelat, om överföringen eller införseln kan äventyra upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet.

40 §

Tullverkets anmälningsskyldighet

I enlighet med vad som bestäms närmare genom förordning skall tullverket med tre månaders mellanrum till det ministerium som behandlar skjutvapenärenden göra en anmälan om införseln till Finland av sådana föremål som nämns i ett kommersiellt införseltillstånd eller ett kommersiellt införseltillstånd för gassprayer.

41 §

Överföring, utförsel och transitering av försvarsmateriel

Vid överföring, utförsel och transitering av sådana skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som skall betraktas som försvarsmateriel skall lagen om export och transitering av försvarsmateriel (242/1990) och de bestämmelser som utfärdas med stöd av den iaktas.

5 kap.

Förvärv, privat tillverkning och modifiering samt innehav

42 §

Förvärvstillstånd

Tillstånd att förvärva skjutvapen och vapendelar (*förvärvstillstånd*) meddelas och återkallas av polisinrättningen i sökandens hemkommun. Tillstånd att förvärva särskilt farliga skjutvapen och delar till sådana meddelas och återkallas dock av länsstyrelsen i sökandens hemkommun. Förvärvstillståndet berättigar också till temporärt innehav av vapnet och vapendelen. Bestämmelser om innehavstillstånd finns i 52 §.

Om sökanden inte har hemkommun i Finland, skall han visa upp av myndigheten i bosättningslandet meddelat samtycke till förvärv av det skjutvapen eller den vapendel som ansökan avser. Han skall dessutom lämna en skriftlig utredning om sin avsikt att inneha skjutvapnet eller vapendelen i Finland.

Tillståndsansökan skall lämnas in personligen till polisinrättningen i hemkommunen.

Av särskilda skäl kan den lämnas in också till någon annan polisinrättning eller till en finsk beskickning i utlandet.

43 §

Godtagbara användningssyften

Förvärvstillstånd kan meddelas för följande användningssyften:

- 1) sådant skjutande av djur som är tillåtet enligt jaktlagstiftningen,
- 2) sport- och hobbysskytte,
- 3) arbete där ett vapen är nödvändigt,
- 4) uppvisning, filminspelning eller annan motsvarande förevisning,
- 5) musei- eller samlarändamål,
- 6) förvaring som minnessak,
- 7) signalering,
- 8) skyddande av personlig integritet eller egendom.

För förvaring som minnessak kan tillstånd meddelas för förvärv av annat än ett särskilt farligt skjutvapen eller en del till ett sådant i enskilda fall, om sökanden visar att skjutvapnet eller vapendelen har ett särskilt historiskt värde eller annat affektionsvärde för honom.

För skyddande av personlig integritet eller egendom kan tillstånd meddelas endast för förvärv av gassprayer.

44 §

Krav som gäller skjutvapen och vapendelar som förvärvas

Förvärvstillstånd kan meddelas endast för ett sådant skjutvapen eller en sådan vapendel som på basis av antalet patroner i magasinet, kaliber eller andra egenskaper inte är onödigt eldkraftigt och effektivt för det användningssyfte som sökanden angett och som väl lämpar sig för detta syfte. Om det användningssyfte som sökanden har angett är sådant skjutande av djur som är tillåtet enligt jaktlagstiftningen, skall vid bedömningen av lämpligheten i fråga om skjutvapnet dessutom iaktas jaktlagen (615/1993) och med stöd av den utfärdade bestämmelser.

Tillstånd för fickvapen eller en del till ett sådant kan meddelas för musei- eller samlarändamål, för förvaring som minnessak samt för arbete där vapnet är nödvändigt.

Tillstånd för automatvapen, rekylfritt pansarvärnsvapen, granatkastare, bakladdnings-

pijs eller till konstruktion och användnings-syfte motsvarande skjutvapen eller för robot- eller raketuppskjutningssystem eller en del till ett sådant vapen kan meddelas endast om det användningsändamål som sökanden har angett är uppvisning, filminspelning eller någon annan motsvarande föreläsning eller musei- eller samlarändamål. Tillstånd för ovan nämnda skjutvapen eller delar till sådana kan av särskilda skäl meddelas också för arbete där vapnet är nödvändigt.

Tillstånd för skjutvapen maskerade som andra föremål eller för en del till ett sådant kan meddelas endast av särskilda skäl.

45 §

Krav som gäller innehavaren av ett förvärvstillstånd

Förvärvstillstånd kan meddelas den som har fyllt 18 år och som på grundval av sitt hälsotillstånd och uppförande kan anses lämplig att inneha skjutvapen och vapendelar. Med vårdnadshavarnas samtycke kan tillstånd för sådant skjutande av djur som är tillåtet enligt jaktlagstiftningen eller för sport- eller hobbysskytte dock meddelas också sådana personer under 18 år som har fyllt 15 år och som annars uppfyller de krav som gäller innehavaren av ett förvärvstillstånd.

Då tillstånd söks

1) för sådant skjutande av djur som är tillåtet enligt jaktlagstiftningen eller för sport- eller hobbysskytte skall sökanden lämna en tillförlitlig utredning om sin hobby,

2) för arbete skall sökanden lämna en utredning om att han genom sin utbildning eller annars är tillräckligt förtrogen med hur skjutvapnet skall hanteras på ett säkert sätt och att han har godtagbara skäl för att bära skjutvapen i sitt arbete.

Tillstånd att ha andra skjutvapen än gas-sprayer samt vapendelar på ett museum eller i en samling kan meddelas endast en vapensamlare som av länsstyrelsen har erhållit godkännande att samla skjutvapen eller vapendelar och vars förvaringslokaler för skjutvapen och vapendelar har godkänts av polisinrättningen på den ort där förvaringslokalerna är belägna.

46 §

Förvärvstillståndets giltighetstid och tillståndsvillkor

Förvärvstillstånd meddelas för högst sex månader. En vapensamlare meddelas dock tillstånd för högst ett år.

I tillståndet kan tillståndsmyndigheten ta in ett villkor enligt vilket det är förbjudet att skjuta med ett skjutvapen som hör till en samling.

47 §

Förvärvstillstånd för utomlands bosatt person

Tillstånd för en utomlands bosatt person att förvärva skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler (*förvärvstillstånd för utomlands bosatt person*) meddelas och återkallas av polisinrättningen på sökandens vistelseort eller den ort där föremålen förvärvas. Tillståndet berättigar till förvärv av det skjutvapen, den vapendel, de patroner och de särskilt farliga projektiler som nämns i tillståndet. Tillståndet berättigar inte till innehav av föremålen och de får inte överlåtas till tillståndshavaren i Finland, utan de skall utan dröjsmål sändas till den adress i tillståndshavarens bosättningsland som nämns i tillståndet.

48 §

Förutsättningar för meddelande av förvärvstillstånd för utomlands bosatt person

Förvärvstillstånd för utomlands bosatt person kan meddelas en sökande som visar upp av myndigheten i bosättningslandet meddelat samtycke till förvärv av det skjutvapen, den vapendel, de patroner eller de särskilt farliga projektiler som ansökningen avser eller en annan utredning om att det inte finns hinder för att meddela tillstånd.

Den som är bosatt i en annan medlemsstat i EU och ansöker om tillstånd för annat skjutvapen än gasspray skall dessutom ha ett i Finland meddelat privat överföringstillstånd för överföring av föremålet till det land där han är bosatt.

49 §

Giltighetstiden för förvärvstillstånd för utomlands bosatt person

Förvärvstillstånd för utomlands bosatt person meddelas för högst 30 dagar.

50 §

Privat tillverkningstillstånd

Tillstånd att för privat ändamål tillverka eller modifiera skjutvapen och vapendelar (*privat tillverkningstillstånd*) meddelas och återkallas av den myndighet som nämns i 42 § 1 mom. Tillståndet berättigar till temporärt innehav av skjutvapnet eller vapendelen samt till förvärv och innehav av vapendelar som är nödvändiga för tillverkningen eller modifieringen av skjutvapnet eller vapendelen. Bestämmelser om innehavstillstånd finns i 52 §.

Tillståndet kan meddelas under de förutsättningar som anges i 45 §, med iakttagande i tillämpliga delar av 42 § 2 och 3 mom. samt 43 och 44 §.

51 §

Giltighetstiden för privat tillverkningstillstånd och tillståndsvillkor

Privat tillverkningstillstånd meddelas för högst ett år.

I tillståndet kan tillståndsmyndigheten ta in ett villkor enligt vilket det är förbjudet att skjuta med ett skjutvapen som hör till en samling.

52 §

Innehavstillstånd

Den som med stöd av ett förvärvstillstånd har förvärvat eller med stöd av ett privat tillverkningstillstånd har tillverkat eller modifierat ett skjutvapen eller en vapendel skall inom tillståndets giltighetstid ansöka om tillstånd att inneha skjutvapnet eller vapendelen (*innehavstillstånd*). Tillståndet skall dock sökas senast inom 30 dagar från förvärvet, tillverkningen eller modifieringen. Tillståndet meddelas och återkallas av polisnärheten i hemkommunen.

Då innehavstillstånd söks skall skjutvapnet och vapendelen visas upp för polisen. Dess-

utom skall det tillståndsbevis som gäller förvärvstillståndet eller det privata tillverkningstillståndet visas upp och på begäran överlämnas till polisen. Den som inte har förvärvat något skjutvapen eller någon vapendel med stöd av det förvärvstillstånd som meddelats honom eller som inte har tillverkat eller modifierat något skjutvapen eller någon vapendel med stöd av det privata tillverkningstillstånd som meddelats honom, skall inom 30 dagar från utgången av tillståndets giltighetstid lämna in tillståndsbeviset till polisnärheten i hemkommunen eller till någon annan polisnärhet.

53 §

Innehavstillståndets giltighetstid och tillståndsvillkor

Innehavstillstånd meddelas tills vidare, om det inte av särskilda skäl skall meddelas för en viss tid. För gassprayer och för arbete där skjutvapen är nödvändigt meddelas tillståndet dock för högst fem år i sänder.

I tillståndet kan tillståndsmyndigheten ta in ett villkor enligt vilket det är förbjudet att skjuta med ett skjutvapen som hör till en samling. I ett tillstånd som meddelats för arbete där vapen är nödvändigt skall tas in ett villkor enligt vilket tillståndet är i kraft endast så länge som tillståndshavaren innehar arbetsuppgiften i fråga.

54 §

Parallelltillstånd

Till ett skjutvapen eller en vapendel som någon har innehavstillstånd för kan med tillståndshavarens samtycke meddelas en parallell innehavsrätt (*parallelltillstånd*). Med statens samtycke kan parallelltillstånd meddelas också för ett skjutvapen eller en vapendel som staten äger. För ett skjutvapen eller en vapendel som hör till en samling kan endast en vapensamlare meddelas parallelltillstånd. Tillståndet meddelas och återkallas av den myndighet som nämns i 42 § 1 mom.

Tillståndet kan meddelas under de förutsättningar som anges i 45 §, med iakttagande i tillämpliga delar av 42 § 2 och 3 mom. samt 43 och 44 §.

Då tillstånd söks skall antingen det tillståndsbevis som gäller innehavstillståndet och tillståndshavarens samtycke eller statens

samtycke till att ett parallelltillstånd meddelas visas upp. Tillståndsmyndigheten kan dessutom kräva att skjutvapnet eller vapendelen visas upp för polisen.

55 §

Parallelltillståndets giltighetstid och tillståndsvillkor

Parallelltillstånd meddelas för den tid innehavstillståndet är i kraft, om det inte av särskilda skäl skall meddelas för en kortare tid. Tillståndet meddelas dock för högst tio år.

I tillståndet kan tillståndsmyndigheten ta in ett villkor enligt vilket det är förbjudet att skjuta med ett skjutvapen som hör till en samling.

56 §

Bärande av skjutvapen i arbetsuppgift

Ett tillstånd att inneha skjutvapen för arbete ger rätt att i arbetsuppgiften i fråga bära endast det vapen för vilket det tillstånd som berättigar till innehavet har meddelats, eller ett vapen med motsvarande egenskaper.

57 §

Godkännande som vapensamlare

En vapensamlare godkänns och godkännandet återkallas av länsstyrelsen i sökandens hemkommun.

Som vapensamlare kan godkännas en fysisk person som uppfyller kraven i 45 § 1 mom. och som för att ha skjutvapen och vapendelar på ett museum eller i en samling visar upp en godtagbar plan för systematiskt vapensamlande och som har sådan vapenhistorisk och vapenteknisk sakkunskap som bedrivandet av verksamheten kräver.

Ansökan skall personligen lämnas in till polisinspektionen i hemkommunen. Av särskilda skäl kan den lämnas in också till någon annan polisinspektion.

58 §

Innehållet i godkännandet som vapensamlare och dess giltighetstid

I godkännandet som vapensamlare skall nämnas vilka skjutvapen och vapendelar

godkännandet gäller. Den myndighet som meddelar godkännandet kan begränsa det på grundval av vapensamlarens vapenhistoriska och vapentekniska sakkunskap, samlingsområdet och en helhetsbedömning av hobbyverksamheten.

Godkännandet meddelas tills vidare, om det inte av särskilda skäl skall meddelas för en viss tid.

59 §

Anmälan om ändringar i vapensamlarens förvaringslokaler för skjutvapen och vapendelar

Om ändringar sker i förvaringslokalerna för skjutvapen och vapendelar, skall vapensamlaren utan dröjsmål underrätta polisinspektionen på den ort där förvaringslokalerna är belägna om ändringarna.

60 §

Register över en vapensamlares vapendelar

En vapensamlare skall föra register över de vapendelar som han förvärvar och innehar, så som närmare bestäms genom förordning, eller utverka ett tillstånd som berättigar till förvärv och innehav av vapendelarna. Register behöver dock inte föras eller tillstånd utverkas, om vapensamlaren har rätt att inneha ett skjutvapen som består av motsvarande delar enligt 19 § 1 mom. 2 punkten.

Vapensamlaren skall, så som närmare bestäms genom förordning, på anfordran visa registret för polisen samt överlämna det då godkännandet upphör att gälla eller om godkännandet återkallas.

61 §

Förvärv och innehav av patroner

Ett förvärvstillstånd, privat tillverkningsstillstånd, innehavstillstånd och parallelltillstånd berättigar till förvärv och innehav av andra än särskilt farliga patroner, som lämpar sig för det skjutvapen som tillståndet gäller. I tillståndet kan tillståndsmyndigheten dock ta in ett villkor, enligt vilket tillståndet inte berättigar till förvärv och innehav av patroner som lämpar sig för ett vapen som hör till en samling.

62 §

Skjutförnödenhetstillstånd

Tillstånd att förvärva, tillverka och inneha patroner och särskilt farliga projektiler (*skjutförnödenhetstillstånd*) meddelas och återkallas av polisinspektionen i sökandens hemkommun.

Tillstånd kan meddelas, den som uppfyller kraven i 45 § 1 mom., med iakttagande i tillämpliga delar av vad som i 42 § 2 och 3 mom. bestäms om skjutvapen och vapendelar.

Tillstånd att förvärva, tillverka och inneha särskilt farliga patroner och projektiler kan meddelas endast av särskilda skäl.

63 §

Skjutförnödenhetstillståndets giltighetstid

Skjutförnödenhetstillstånd meddelas tills vidare, om det inte av särskilda skäl skall meddelas för en viss tid.

64 §

Tillstånd som hänför sig till skyddsuppgifter i samband med internationella statsbesök

Tillstånd att inneha skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler för ordnande av skyddsuppgifter i samband med internationella statsbesök meddelas och återkallas av det ministerium som behandlar skjutvapenfrågor.

Tillstånd kan meddelas, om det är nödvändigt för skyddande av personlig integritet eller egendom när det gäller personer som åtnjuter specialskydd.

Tillståndet meddelas för en viss tid.

65 §

Samtycke

Den som har hemkommun i Finland meddelas på begäran ett samtycke som är avsett att visas upp för myndigheterna i utlandet (*samtycke*) och av vilket framgår att personen i fråga i utlandet får meddelas tillstånd att förvärva skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler. Samtycket meddelas av polisinspektionen i hemkommunen.

Samtycke meddelas den som har ett förvärvstillstånd eller privat tillverkningstillstånd som gäller skjutvapnet eller vapendelen i fråga eller rätt att förvärva och inneha ifrågavarande patroner eller särskilt farliga projektiler. Förvärvstillståndet, det privata tillverkningstillståndet eller det tillståndsbekräftelsen som gäller tillståndet att förvärva och inneha patroner eller särskilt farliga projektiler skall visas upp för polisen då samtycke söks.

Samtycke meddelas för den tid tillstånden enligt 2 mom. är i kraft. Det meddelas dock för högst ett år.

66 §

Tillståndens och samtyckets upphörande

Ett tillstånd som berättigar till innehav av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler upphör att gälla

1) om tillståndshavaren varaktigt överlåter skjutvapnet eller vapendelen till någon annan,

2) om skjutvapnet, vapendelen, patronerna och de särskilt farliga projektilerna genom domstolens beslut har förklarats förverkade till staten,

3) om skjutvapnet eller vapendelen har försatts i varaktigt obrukbart skick,

4) då tillståndshavaren dör.

Ett parallelltillstånd upphör att gälla då innehavstillståndet upphör att gälla eller återkallas.

Ett samtycke upphör att gälla då förvärvstillståndet eller tillståndet att förvärva och inneha patroner eller särskilt farliga projektiler upphör att gälla eller återkallas.

67 §

Återkallelse av tillstånd

Ett tillstånd som berättigar till förvärv eller innehav av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler skall återkallas

1) på begäran av tillståndshavaren,

2) om vårdnadshavarna återkallar ett samtycke enligt 45 § 1 mom.,

3) om innehavaren av innehavstillståndet eller staten återkallar ett samtycke enligt 54 § 1 mom.

Ett tillstånd som berättigar till förvärv eller innehav av skjutvapen, vapendelar, patroner

och särskilt farliga projektiler kan återkallas, om

1) tillståndshavaren har gjort sig skyldig till ett brott som utvisar våldsamt uppförande, ett brott enligt 50 kap. 1-4 § strafflagen eller något annat brott som visar att han inte är lämplig att förvärva eller inneha skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler,

2) tillståndshavaren har gjort sig skyldig till grovt skjutvapenbrott, skjutvapenbrott eller skjutvapenförseelse eller till någon annan straffbar gärning som har begåtts med skjutvapen,

3) tillståndshavaren har brutit mot tillståndsvillkoren eller annars visat likgiltighet i fråga om iakttagandet av de bestämmelser som gäller skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler,

4) tillståndshavaren på grund av sitt hälso-tillstånd eller ett levnadssätt eller uppförande som äventyrar hans egen eller andras säkerhet inte kan anses lämplig att förvärva eller inneha skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler,

5) innehavet av skjutvapnet inte längre är nödvändigt för arbete, eller

6) skjutvapnet eller vapendelen har förkommit eller stulits.

68 §

Upphörande och återkallelse av godkännande som vapensamlare

Godkännande som vapensamlare upphör att gälla då vapensamlaren dör.

Godkännande som vapensamlare skall återkallas, om vapensamlaren begär det.

Godkännande som vapensamlare kan återkallas i de fall som nämns i 67 § 2 mom. 1-4 punkten.

69 §

Varning

Tillståndsmyndigheten eller den myndighet som meddelat godkännandet som vapensamlare kan ge en varning i stället för att återkalla tillståndet att förvärva eller inneha skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler eller godkännandet, om det med hänsyn till omständigheterna vore oskäligt att återkalla tillståndet eller godkännandet.

70 §

Anmälan om och uppvisande av vapendelar

Om rätten att förvärva och inneha en vapendel grundar sig på att någon har rätt att inneha ett skjutvapen som består av motsvarande delar enligt 19 § 1 mom. 2 punkten, skall han inom 30 dagar från det vapendelen förvärvades anmäla förvärvet till polisinrättningen i hemkommunen så som närmare bestäms genom förordning. Vapendelen skall samtidigt visas upp.

71 §

Anmälningsskyldighet för den som är bosatt i en annan medlemsstat i Europeiska unionen

Den som är bosatt i en annan medlemsstat i EU och som i Finland har meddelats ett tillstånd som berättigar till förvärv eller innehav av ett skjutvapen eller en vapendel skall utan dröjsmål anmäla detta till den behöriga myndigheten i bosättningslandet.

72 §

Andra bestämmelser om privat tillverkning av patroner

Utöver vad som bestäms i detta kapitel skall lagen om explosionsfarliga ämnen och med stöd av den utfärdade bestämmelser iakttas när det gäller tillverkning av patroner för privat ändamål.

6 kap.

Privat överföring och införsel

73 §

Överföring och införsel till Finland med stöd av tillstånd som gäller innehav

Ett förvärvstillstånd, privat tillverknings-tillstånd, innehavstillstånd och parallelltillstånd ger rätt att för privat ändamål till Finland överföra och föra in det skjutvapen och den vapendel som nämns i tillståndet samt andra än särskilt farliga patroner som lämpar sig för detta vapen.

Ett skjutförnödenhetstillstånd ger rätt att till Finland överföra och föra in de patroner

och projektiler som nämns i tillståndet.

Ett tillstånd att inneha ett skjutvapen eller en vapendel som har meddelats i Norge, Sverige eller Danmark ger rätt att till Finland överföra och föra in det skjutvapen och den vapendel som nämns i tillståndet samt en behövlig mängd andra än särskilt farliga patroner som lämpar sig för att användas i detta vapen, samt att inneha föremålen i högst tre månader från överföringen eller införseln till Finland. En förutsättning är att syftet med överföringen eller införseln är deltagande i ett sportskytte- eller jaktevenemang som ordnas i Norge, Sverige, Danmark eller Finland. Tillståndet ger också rätt att föra föremålen tillbaka till Sverige eller Danmark.

74 §

Europeiskt skjutvapenpass

Till den som med stöd av ett innehavstillstånd eller parallelltillstånd har rätt att inneha ett skjutvapen eller en vapendel utfärdar polisinsrättningen i hemkommunen ett europeiskt skjutvapenpass. Ett tillståndsbevis som gäller innehavstillståndet eller parallelltillståndet skall visas upp för polisen då skjutvapenpass söks.

Innehavaren av ett europeiskt skjutvapenpass skall visa upp skjutvapenpasset och på begäran överlämna det till polisinsrättningen i hemkommunen för att nödvändiga anteckningar skall kunna införas då

1) personuppgifterna för innehavaren av skjutvapenpasset har ändrats,

2) innehavstillståndets eller parallelltillståndets giltighetstid eller tillståndsvillkor har ändrats,

3) skjutvapnet eller vapendelen har modifierats,

4) skjutvapnet eller vapendelen har överlåtits, förkommit, stulits eller försatts i varaktigt obrukbart skick.

I de fall som nämns i 2 mom. skall det europeiska skjutvapenpasset visas upp och på begäran överlämnas inom 30 dagar från den händelse som nämns i 1-4 punkten.

Ett europeiskt skjutvapenpass är i kraft under giltighetstiden för de tillstånd som antecknats i passet och berättigar till innehav av skjutvapen eller vapendelar. Passet är dock i kraft högst fem år från den dag det utfärdades. Skjutvapenpassets giltighetstid kan förlängas.

75 §

Överföring och införsel till Finland samt innehav med stöd av ett europeiskt skjutvapenpass

Den som innehar ett europeiskt skjutvapenpass får till Finland överföra och föra in ett i passet antecknat skjutvapen som lämpar sig för att användas vid sportskytte och hör till kategori B, C eller D enligt vapendirektivet eller som lämpar sig för att användas vid jakt och hör till kategori C eller D enligt vapendirektivet samt delar till ett sådant vapen och en behövlig mängd andra än särskilt farliga patroner som lämpar sig för vapnet. Innehavaren av skjutvapenpasset skall dessutom ha en skriftlig inbjudan eller någon annan tillförlitlig utredning, av vilken framgår att överföringen eller införseln är nödvändig för deltagande i ett sportskytte- eller jaktevenemang. Innehavaren av skjutvapenpasset får också inneha skjutvapnet, vapendelen och patronerna så länge som deltagandet i sportskytte- eller jaktevenemanget kräver.

Det europeiska skjutvapenpasset skall medföras när skjutvapnet, vapendelen eller patronerna bärs eller transporteras.

76 §

Privat förhandssamtycke

Förhandssamtycke till att för privat ändamål till Finland överföra ett skjutvapen, en vapendel, patroner och särskilt farliga projektiler (*privat förhandssamtycke*) meddelas och återkallas av polisinsrättningen i sökandens hemkommun eller på sökandens vistelseort.

Privat förhandssamtycke kan meddelas den som har rätt att inneha ifrågavarande skjutvapen, vapendel, patroner eller särskilt farliga projektiler. En förutsättning för meddelande av förhandssamtycke är att överföringen inte äventyrar upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet.

77 §

Giltighetstiden för privat förhandssamtycke

Privat förhandssamtycke meddelas för den

tid det tillstånd som berättigar till innehavet av föremål som avses i 76 § 2 mom. gäller. Det meddelas dock för högst ett år.

78 §

Privat införseltillstånd

Tillstånd att för privat ändamål till Finland överföra eller föra in ett skjutvapen, en vapendel och andra än särskilt farliga patroner som lämpar sig för vapnet (*privat införseltillstånd*) meddelas och återkallas av polisinspektionen i sökandens hemkommun eller på sökandens vistelseort. Tillståndet berättigar till innehav av skjutvapnet eller vapendelen samt en behövlig mängd ovan avsedda patroner.

Tillståndet kan meddelas under de förutsättningar som anges i 45 § 1 mom., med iakttagande i tillämpliga delar av 43 och 44 §. Den som inte har hemkommun i Finland skall dessutom visa upp ett intyg av myndigheten i bosättningslandet, av vilket framgår att han i det landet har rätt att inneha ifrågavarande skjutvapen eller vapendel.

79 §

Giltighetstiden för privat införseltillstånd

Privat införseltillstånd meddelas för högst tre månader.

80 §

Tillståndsplikt för överföring från Finland

Om något annat inte följer av 2 och 3 mom. är en förutsättning för överföring av ett skjutvapen, en vapendel, patroner och särskilt farliga projektiler från Finland för privat ändamål att personen i fråga har ett i Finland meddelat privat överföringstillstånd för överföring av föremålen.

Innehavaren av ett europeiskt skjutvapenpass får dock från Finland överföra ett i passet antecknat skjutvapen som lämpar sig för att användas vid sportskytte och hör till kategori B, C eller D enligt vapendirektivet eller som lämpar sig för att användas vid jakt och hör till kategori C eller D enligt vapendirektivet samt delar till ett sådant vapen och en behövlig mängd andra än särskilt farliga patroner som lämpar sig för vapnet. Personen i fråga skall dessutom ha en skrift-

lig inbjudan eller någon annan tillförlitlig utredning, av vilken framgår att överföringen är nödvändig för deltagande i ett sportskytte- eller jaktevenemang.

Överföring av ett skjutvapen, en vapendel, patroner och särskilt farliga projektiler från Finland för privat ändamål kräver inte särskilt tillstånd, om personen i fråga av myndigheten i varje transiteringsland som hör till

EU och i destinationslandet har tillstånd att inneha föremålen.

81 §

Privat överföringstillstånd

Tillstånd att för privat ändamål från Finland överföra ett skjutvapen, en vapendel, patroner och särskilt farliga projektiler (*privat överföringstillstånd*) meddelas och återkallas av polisinspektionen i sökandens hemkommun eller på sökandens vistelseort.

Tillståndet kan meddelas, om det enligt meddelande från myndigheten i destinationslandet inte finns hinder för en överföring och överföringsförhållandena är trygga.

Tillståndsbeviset för privat överföringstillstånd skall medföras då föremålen överförs.

82 §

Upphörande av giltigheten för europeiskt skjutvapenpass och förhandssamtycke

Ett europeiskt skjutvapenpass upphör att gälla då rätten till innehav av alla däri antecknade skjutvapen och vapendelar upphör.

Ett privat förhandssamtycke upphör att gälla då rätten till innehav av alla däri antecknade skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler upphör.

83 §

Återkallelse av privat förhandssamtycke, införseltillstånd och överföringstillstånd

Ett privat förhandssamtycke kan återkallas, om överföringen kan äventyra upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet.

Angående ett privat införseltillstånd gäller 67 § i tillämpliga delar.

Ett privat överföringstillstånd skall återkallas, om det enligt meddelande från myndigheten i destinationslandet finns hinder för

överföringen eller om överföringsförhållandena inte längre är trygga.

7 kap.

Överlåtelse, utlåning och övervakad användning

84 §

Överlåtelse av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler

Ett skjutvapen, en vapendel, patroner och särskilt farliga projektiler får inte överlåtas till någon annan, om inte något annat bestäms i denna lag.

De föremål som avses i 1 mom. får dock överlåtas till polisen och andra myndigheter till vilkas behörighet hör att behandla ärenden som gäller skjutvapen.

85 §

Rätt till varaktig överlåtelse

Ett skjutvapen, en vapendel, patroner eller särskilt farliga projektiler får i kommersiellt syfte överlåtas varaktigt endast av en vapennäringsidkare som har rätt därtill med stöd av näringsstillstånd i vapenbranschen.

Om något annat inte bestäms i denna lag får ett skjutvapen, en vapendel, patroner eller särskilt farliga projektiler för privat ändamål överlåtas varaktigt endast av innehavaren av innehavstillståndet samt patroner och särskilt farliga projektiler dessutom av innehavaren av ett parallelltillstånd eller skjutförnödenhetstillstånd.

86 §

Krav som gäller mottagaren av en överlåtelse

Ett skjutvapen, en vapendel, patroner eller särskilt farliga projektiler får överlåtas

1) varaktigt endast till den som har rätt att förvärva föremålet,

2) för transport endast till den som har rätt att transportera föremålet,

3) för förvaring endast till den som har rätt att förvara föremålet.

En vapennäringsidkare som har rätt att tillverka skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler får varaktigt

överlåta de tillverkade föremålen endast till en vapennäringsidkare som har rätt att bedriva handel med skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler.

87 §

Utlåning av skjutvapen och vapendelar

Ett skjutvapen får lånas ut till någon annan som följer:

1) ett hagelgevär får lånas ut endast till den som har rätt att inneha ett hagelgevär, ett gevär eller ett kombinationsvapen,

2) ett gevär eller ett kombinationsvapen får lånas ut endast till den som har rätt att inneha ett gevär eller ett kombinationsvapen,

3) ett salongsgevär eller ett svartkrutvapen får lånas ut endast till den som har rätt att inneha ett hagelgevär, ett gevär, ett salongsgevär, en pistol, en revolver eller ett kombinationsvapen,

4) en pistol eller en revolver får lånas ut endast till den som har rätt att inneha en pistol eller en revolver,

5) en miniatyrpistol eller en miniatyrrevolver får lånas ut endast till den som har rätt att inneha en pistol, en miniatyrpistol, en revolver eller en miniatyrrevolver,

6) ett gasvapen får lånas ut endast till den som har rätt att inneha ett gasvapen,

7) en signalpistol får lånas ut endast till den som har rätt att inneha en signalpistol,

8) ett i 6 § 2 mom. 12 punkten avsett annat skjutvapen får lånas ut endast till den som har rätt att inneha ett motsvarande skjutvapen,

9) ett fickvapen får lånas ut endast till den som har rätt att inneha ett fickvapen,

10) ett särskilt farligt skjutvapen får lånas ut endast till den som har rätt att inneha ett sådant skjutvapen med motsvarande funktionssätt som också i övrigt motsvarar vapnet i fråga,

11) en gasspray får lånas ut endast till den som har rätt att inneha en gasspray.

Till den till vilken ett skjutvapen lånas ut får samtidigt överlåtas också en behövlig mängd andra än särskilt farliga patroner som lämpar sig för vapnet.

Om i det tillstånd som berättigar till innehav av ett skjutvapen har tagits in ett villkor enligt vilket det är förbjudet att skjuta med vapnet, skall den som lånar ut vapnet meddela mottagaren detta. Mottagaren skall iaktta villkoret.

En vapendel får lånas ut till den till vilken ett skjutvapen för vilket delen är avsedd skulle få lånas ut enligt 1 mom. En vapendel får dessutom lånas ut till den som annars har rätt att inneha ifrågakvarande vapendel.

88 §

Övervakad användning av skjutvapen

Den som har fyllt 18 år och har rätt att inneha ett skjutvapen får överlåta skjutvapnet för användning under hans direkta övervakning, om han effektivt kan övervaka och leda den som använder vapnet så att användningen inte medför någon fara.

89 §

Anmälan om överlåtelse

Den som varaktigt överlåter ett skjutvapen eller en vapendel till någon annan skall inom 30 dagar från överlåtelsen lämna in en anmälan om saken (*anmälan om överlåtelse*) till den polisinsättning som meddelat det tillstånd som berättigar till förvärv av skjutvapnet eller vapendelen eller till någon annan polisinsättning. Anmälningsskyldigheten gäller inte överlåtelser mellan vapennäringsidkare. I anmälan skall anges de uppgifter som närmare bestäms genom förordning.

90 §

Skyldighet att visa upp och överlämna bevis som gäller innehavstillstånd

Innehavaren av ett innehavstillstånd skall inom 30 dagar från det ett skjutvapen eller en vapendel varaktigt har överlåtits till någon annan visa upp och på begäran överlämna det tillståndsbevis som gäller innehavstillståndet till polisinsättningen i sin hemkommun.

8 kap.

Procedurbestämmelser och säkerhetsåtgärder

91 §

Omhändertagande

Då ett näringstillstånd i vapenbranschen eller ett tillstånd som berättigar till innehav

för privat bruk upphör att gälla eller återkallas skall polisen fatta beslut om omhändertagande av skjutvapnen, vapendelarna, patronerna och de särskilt farliga projektilerna, om de inte redan har överlåtits till en innehavare av behörigt tillstånd.

92 §

Temporärt omhändertagande

Om det finns grundad anledning att misstänka att ett skjutvapen, en vapendel, patroner eller särskilt farliga projektiler missbrukas eller om en återkallelse av det tillstånd som gäller dem är anhängig, skall polisen utan dröjsmål fatta beslut om temporärt omhändertagande av föremålen.

En polisman skall frånta innehavaren ett skjutvapen, en vapendel, patroner och särskilt farliga projektiler, om risken för missbruk av dem är överhängande. Polismannen skall utan dröjsmål underrätta den polisinsättning inom vars verksamhetsområde innehavaren har frångagits föremålen eller polisinsättningen i tillståndshavarens hemkommun om frångagandet. Polisen skall inom 14 dygn från det föremålen frångogs fatta beslut om att föremålen temporärt skall omhändertas av polisen eller återlämnas de frångagna föremålen till innehavaren.

93 §

Temporärt omhändertagande och tillståndets giltighetstid

Om ett skjutvapen, en vapendel, patroner eller särskilt farliga projektiler omhändertas temporärt upphör det näringstillstånd i vapenbranschen som gäller föremålet i fråga eller det tillstånd som berättigar till innehav av föremålet för privat bruk att gälla.

Om polisen temporärt har omhändertagit ett skjutvapen eller en vapendel som innehas med stöd av ett parallelltillstånd, är det innehavstillstånd och andra parallelltillstånd som gäller skjutvapnet eller vapendelen fortfarande i kraft.

94 §

Varaktigheten av temporärt omhändertagande

Ett beslut genom vilket ett skjutvapen, en

vapendel, patroner eller särskilt farliga projektiler temporärt har omhändertagits av polisen är i kraft högst tre månader. Polisen kan av särskilda skäl förlänga beslutets giltighetstid med högst sex månader i sänder. Under beslutets giltighetstid

1) skall det tillstånd som gäller skjutvapnet, vapendelen, patronerna eller de särskilt farliga projektilerna återkallas,

2) polisen fatta beslut om omhändertagande av skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler som ingår i ett dödsbo,

3) tillståndshavaren ges en varning och de omhändertagna föremålen återlämnas till honom, eller

4) de omhändertagna föremålen återlämnas till tillståndshavaren eller den som har dödsboets egendom i sin besittning.

Om de omhändertagna föremålen återlämnas till tillståndshavaren, blir det tillstånd som gäller dem åter giltigt.

Om polisen temporärt har omhändertagit ett skjutvapen eller en vapendel som innehas med stöd av ett parallelltillstånd, kan vapnet eller vapendelen utan hinder av 1 mom. överlämnas till innehavaren av innehavstillståndet, om detta inte äventyrar upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet.

95 §

Förfarandet vid omhändertagande och temporärt omhändertagande

Polisen skall utan dröjsmål underrätta tillståndshavaren eller den som har dödsboets egendom i sin besittning om beslut som gäller omhändertagande, temporärt omhändertagande och förlängning av giltighetstiden för temporärt omhändertagande. Om polisen har omhändertagit ett skjutvapen eller en vapendel som innehas med stöd av ett parallelltillstånd, skall också innehavaren av innehavstillståndet utan dröjsmål underrättas om beslutet. I ett meddelande som gäller omhändertagande och temporärt omhändertagande skall orsaken till omhändertagandet nämnas och i ett meddelande som gäller temporärt omhändertagande även hur detta påverkar tillståndets giltighet.

Polisen skall föra protokoll över omhändertagande, temporärt omhändertagande och förlängning av temporärt omhändertagande eller göra en anteckning om saken i något annat dokument.

96 §

Överlämnande, omhändertagande för polisens räkning och återlämnande av tillståndsbevis och samtycke

När ett näringsstillstånd i vapenbranschen, ett tillstånd som berättigar till förvärv eller innehav för privat bruk eller ett samtycke upphör att gälla, skall tillståndsbeviset eller samtycket utan dröjsmål överlämnas till polisen. Polisen har rätt att omhänderta tillståndsbeviset eller samtycket.

Om ett tillstånd enligt 1 mom. åter träder i kraft, skall tillståndsbeviset utan dröjsmål återlämnas till tillståndshavaren.

97 §

Husrannsakan

Om rätten att få tillträde till en hemfridskyddad plats för att omhänderta ett skjutvapen, en vapendel, patroner eller särskilt farliga projektiler på grund av att brott misstänks eller för förhindrande av en farlig gärning eller händelse bestäms i tvångsmedelslagen (450/1987) och i polislagen (493/1995).

98 §

Polisundersökning

Vid undersökning som gäller återkallelse av ett tillstånd som meddelats med stöd av denna lag skall 4 kap. polislagen iakttas.

99 §

Överlämnande av föremål som är i polisens besittning

Skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som polisen har i sin besittning med stöd av ett beslut om omhändertagande kan inom tre månader från det beslutet fattades överlämnas till en person som har behörigt tillstånd och som ägaren anger eller godkänner. Polisen kan av särskilda skäl förlänga tidsfristen med högst tre månader.

100 §

Försäljning för ägarens räkning och överföring i statens ägo

Skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som polisen har i sin besittning med stöd av ett beslut om omhändertagande och som inte med stöd av 99 § överlämnats till någon som har behörigt tillstånd säljs av polisen för ägarens räkning på offentlig auktion. Från försäljningspriset får avdras nödvändiga kostnader för förrättande av auktionen.

Skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som inte har sålts med stöd av 1 mom. övergår utan lösen i statens ägo.

9 kap.

Påföljder

101 §

Skjutvapenbrott

Den som i strid med denna lag

1) överför eller för in till Finland, överför från Finland, i kommersiellt syfte för ut, transiterar eller tillverkar eller saluför, förvärvar, innehar eller överlåter ett skjutvapen, en vapendel, patroner eller särskilt farliga projektiler,

2) i kommersiellt syfte reparerar eller modifierar ett skjutvapen eller en vapendel,

3) lånar ut ett skjutvapen eller en vapendel till någon som inte har rätt att inneha ett sådant,

4) helt eller delvis försummar en vapennäringsidkares skyldighet att föra register enligt 25 § 1 mom. eller

5) försummar den i 110 § 1 mom. föreskrivna skyldigheten att låta besikta skjutvapen och patroner som tillverkas, reparerar, överförs eller förs in till Finland för försäljning

skall för *skjutvapenbrott* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

Försök är straffbart.

102 §

Grovt skjutvapenbrott

Om i samband med ett skjutvapenbrott

1) föremålet för brottet är ett särskilt farligt skjutvapen eller en stor mängd skjutvapen eller vapendelar,

2) betydande ekonomisk nytta eftersträvas eller

3) brottet begås särskilt planmässigt och brottet också som helhet bedömt är grovt, skall gärningsmannen för *grovt skjutvapenbrott* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

Försök är straffbart.

103 §

Skjutvapenförseelse

Om ett skjutvapenbrott, med beaktande av arten och mängden av föremål som brottet riktar sig mot eller andra omständigheter som hänför sig till brottet, som helhet bedömt är ringa, skall gärningsmannen för *skjutvapenförseelse* dömas till böter.

För skjutvapenförseelse skall också den dömas som i strid med denna lag

1) försummar anmälningssplikten enligt 22 § 1 mom., 24 § 1 mom., 89 § eller 111 § 1 mom.,

2) försummar skyldigheten att göra anmälan om ändringar i förvaringslokalerna enligt 22 § 2 mom. eller 59 §,

3) underlåter att ansöka om innehavstillstånd inom den tid som föreskrivs i 52 § 1 mom.,

4) helt eller delvis försummar skyldigheten att föra det register som en vapensamlare skall föra enligt 60 § 1 mom.,

5) försummar skyldigheten att visa upp eller överlämna ett tillståndsbevis till polisen enligt 52 § 2 mom., 90 § eller 112 §, skyldigheten att visa upp eller överlämna ett europeiskt skjutvapenpass till polisen enligt 74 § 3 mom. eller skyldigheten att överlämna ett tillståndsbevis eller samtycke till polisen enligt 96 § 1 mom. eller skyldigheten att visa upp ett tillståndsbevis för polisen enligt 114 §,

6) försummar skyldigheten att göra anmälan om förvärv av en vapendel eller att visa upp vapendelen för polisen enligt 70 §,

7) försummar sin övervakningsplikt efter att ha överlåtit ett skjutvapen med stöd av 88 § för att användas av någon annan,

8) förvarar ett skjutvapen eller en vapendel eller bär eller transporterar ett skjutvapen,

9) försummar skyldigheten enligt 108 § 1

mom. 3 punkten eller 112 § att för polisen visa upp ett skjutvapen eller en vapendel som försatts i varaktigt obrukbart skick,

10) försummar skyldigheten att låta besikta ett skjutvapen enligt det villkor som med stöd av 110 § 2 mom. har tagits in i ett privat tillverkningstillstånd, eller

11) försummar skyldigheten enligt 117 § att visa upp ett tillståndsbevis, ett europeiskt skjutvapenpass eller de skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler som innehas med stöd av tillståndsbeviset eller med stöd av sådana tillstånd som antecknats i det europeiska skjutvapenpasset.

104 §

Förverkandepåföljd

Den som har gjort sig skyldig till skjutvapenbrott, grovt skjutvapenbrott eller skjutvapenförseelse skall dömas att till staten förverka det föremål i fråga om vilket han har brutit mot denna lag, eller värdet av det. Om ett skjutvapen förklaras förverkat, skall också delarna till vapnet i fråga samt de patroner och projektiler som lämpar sig för vapnet förklaras förverkade.

Ett föremål som helt eller delvis tillhör någon annan än gärningsmannen, någon annan än en som är delaktig i brottet eller någon annan än den för vars räkning eller med vars samtycke brottet har begåtts får inte förklaras förverkat. Den till vilken ett förmål har överfört efter det brottet begicks kan dock dömas att förverka föremålet, om han kände till brottet då han tog emot föremålet.

Om en förverkandepåföljd vore oskälig med beaktande av omständigheterna, behöver den inte dömas ut. I stället för en förverkandepåföljd kan det också bestämmas att ett skjutvapen eller en vapendel skall försättas i varaktigt obrukbart skick.

10 kap.

Särskilda bestämmelser

105 §

Aksamhetsplikt

Den som innehar ett skjutvapen, en vapendel, patroner och särskilt farliga projektiler

skall ta hand om skjutvapnet, vapendelen, patronerna och de särskilt farliga projektilerna så att det inte finns risk för att de kommer i händerna på obehöriga.

106 §

Förvaring, bärande och transport

Skjutvapen skall förvaras inlåsta eller annars under lås eller så att en vapendel som hör till skjutvapnet förvaras separat. Inte heller då skjutvapnen och vapendelarna förvaras på detta sätt får de förvaras på ett sådant ställe från vilket de lätt kan stjälas.

På allmän plats och i lokalteter till vilka allmänheten har tillträde får skjutvapen transporterats endast oladdade i skyddsfordral samt bäras och transporterats endast då det finns godtagbara skäl till det. I motordrivna fordon får skjutvapen transporterats endast oladdade i skyddsfordral eller placerade i ett skyddat utrymme samt bäras endast då det finns godtagbara skäl till det. Vid transport av jaktvapen skall jaktlagen och med stöd av den utfärdade bestämmelser ytterligare iaktas.

Vid förvaring och transport av patroner och särskilt farliga projektiler som innehåller sprängämnen skall dessutom lagen om explosionsfarliga ämnen och lagen om transport av farliga ämnen (719/1994) samt med stöd av dem utfärdade bestämmelser iaktas.

107 §

Villkor som gäller förvaring och transport samt tillstånd, förhandssamtycken och samtycken

Polisen kan ställa sådana krav på förvaring och transport av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som är nödvändiga för upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet.

Tillståndsmyndigheten och den myndighet som meddelar förhandssamtycke eller samtycke kan i ett tillstånd, förhandssamtycke eller samtycke som meddelas med stöd av denna lag ta in villkor som är nödvändiga för upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet.

108 §

Skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som ingår i ett dödsbo dödsbo

Då innehavaren av ett tillstånd som berättigar till innehav av ett skjutvapen, en vapendel, patroner eller särskilt farliga projektiler har avlidit skall den i vars besittning dödsboets egendom är omedelbart ta skjutvapnet, vapendelen, patronerna och de särskilt farliga projektilerna i sin besittning. Han har rätt att förvara och av godtagbara skäl även transportera ovan nämnda föremål under en tid av sex månader efter tillståndshavarens död. Inom denna tid skall han

1) utverka ett tillstånd som berättigar till innehav av skjutvapnet, vapendelen, patronerna eller de särskilt farliga projektilerna,

2) överlåta skjutvapnet, vapendelen, patronerna och de särskilt farliga projektilerna till en person som har rätt att förvärva sådana,

3) se till att skjutvapnet eller vapendelen försätts i varaktigt obrukbart skick samt visa upp dem för polisen, eller

4) överlämna skjutvapnet, vapendelen, patronerna och de särskilt farliga projektilerna till polisen.

Skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler som påträffas i ett dödsbo efter utgången av den tid som nämns i 1 mom. skall utan dröjsmål överlämnas till polisen.

I de fall som nämns i 1 mom. 4 punkten och i 2 mom. skall polisen fatta beslut om omhändertagande av skjutvapnen, vapendelarna, patronerna och de särskilt farliga projektilerna. Polisen skall föra protokoll över omhändertagandet eller göra en anteckning i något annat dokument.

109 §

Till polisen överlämnade skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som ingår i ett dödsbo

I fråga om skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som tillhör ett dödsbo och som polisen har i sin besittning med stöd av ett beslut om omhändertagande skall 99 och 100 § iakttas.

110 §

Besiktning av skjutvapen och patroner

Skjutvapen och patroner som tillverkas, repareras, överförs eller förs in till Finland för försäljning skall besiktas för att konstatera deras säkerhet vid användning innan de saluförs eller annars överläts, så som närmare bestäms genom förordning.

I ett privat tillverkningstillstånd kan tas in ett villkor enligt vilket också ett skjutvapen som tillverkats för eget bruk skall besiktas för att konstatera dess säkerhet vid användning.

Ett skjutvapen eller patroner som inte har godkänts vid besiktningen får inte saluföras eller annars överlätas.

111 §

Skjutvapen, vapendelar, tillståndsbevis och europeiska skjutvapenpass som har förkommit eller stulits

Om ett skjutvapen eller en vapendel har förkommit eller stulits skall den som förlorat vapnet eller vapendelen anmäla detta hos polisen utan dröjsmål. I samband med anmälan skall tillståndsbeviset eller någon annan utredning över rätten till innehavet av skjutvapnet eller vapendelen visas upp.

En tillståndshavare vars tillståndsbevis eller europeiska skjutvapenpass har förkommit eller stulits och som i stället för det förkomna eller stulna tillståndsbeviset eller skjutvapenpasset har fått ett nytt tillståndsbevis eller skjutvapenpass, skall utan dröjsmål överlämna tillståndsbeviset eller skjutvapenpasset till polisen om det kommer till rätta senare.

112 §

Uppvisande av skjutvapen och vapendelar som försatts i varaktigt obrukbart skick

Innehavaren av ett tillstånd som berättigar till innehav av ett skjutvapen eller en vapendel skall inom 30 dagar från det skjutvapnet eller vapendelen försatts i varaktigt obrukbart skick visa upp vapnet eller vapendelen på polisinspektionen i hemkommunen. Samtidigt skall det tillståndsbevis som gäller innehavstillståndet visas upp och på begäran överlämnas till polisen.

113 §

Polisens skyldighet att föra register

Polisen skall föra sådana register över skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som behövs för tillståndsförvaltnings- och tillsynsuppgifterna. I registren får antecknas också sådana uppgifter om förvärv, innehav, överföring, införsel och utförsel av ovan avsedda föremål som behövs för de anmälningar till myndigheter i andra stater som skall göras enligt vapendirektivet, rådets direktiv om harmonisering av bestämmelserna om utsläppande på marknaden och övervakning av explosiva varor för civilt bruk (93/15/EEG) och det i Schengen den 19 juni 1990 ingångna avtalet om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985 angående det gradvisa avskaffandet av kontroller vid de gemensamma gränserna.

De register som avses i 1 mom. är sekretessbelagda. Sekretessbelagda är också tillståndsansökningar som gäller skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler samt ansökningar om förhandssamtycke, samtycke och godkännande som vapensamlare samt beslut i en sådan sak. På registerföringen samt användningen och utlämnandet av uppgifter ur registren tillämpas i övrigt vad som bestäms i lagen om polisens personregister (509/1995) och med stöd av den.

114 §

Ändring av hemkommun för tillståndshavaren

Den som innehar ett tillstånd vilket berättigar till innehav av ett skjutvapen, en vapendel, patroner eller särskilt farliga projektiler och som bosätter sig inom ett annat häradsområde skall inom tre månader från det hemkommunen ändrades visa upp sitt tillståndsbevis på polisnärheten i den nya hemkommunen för att nödvändiga anteckningar skall kunna göras i registret enligt 113 §.

115 §

Tillsynen över efterlevnaden av lagen

Den allmänna tillsynen över denna lag och med stöd av den utfärdade bestämmelser

ankommer på det ministerium som behandlar skjutvapenärenden. Polisen övervakar efterlevnaden av lagen och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Gränsbevakningsväsendet och tullverket övervakar efterlevnaden av lagen och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den inom sitt respektive verksamhetsområde.

116 §

Tillsynen över vapennäringsidkare och vapensamlare

Polisen skall inspektera förvaringslokaler för skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler hos den som ansöker om näringstillstånd i vapenbranschen. En ny inspektion skall göras, om ändringar sker i förvaringslokalerna. Dessutom skall polisen minst en gång per år granska de register som de i området verksamma vapennäringsidkarna för med stöd av 25 § 1 mom. och bokföringen samt inspektera lagren och förvaringslokalerna. Polisen har rätt att vid granskningen och inspektionen ta del av vapennäringsidkarens bokföring och få tillträde till de lokaler där ovan nämnda föremål förvaras.

Innan tillstånd att förvärva det första skjutvapnet eller den första vapendelen i en samling meddelas, skall polisen inspektera de lokaler där vapnen och vapendelarna skall förvaras. En ny inspektion skall göras om ändringar sker i förvaringslokalerna. Polisen kan också vid behov granska det register som vapensamlaren för med stöd av 60 § 1 mom.

Polisen skall föra protokoll över de inspektioner som gjorts eller göra en anteckning i något annat dokument.

117 §

Uppvisande av dokument och vapen

Ett tillståndsbevis enligt denna lag och ett europeiskt skjutvapenpass samt de skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som innehas med stöd av tillståndsbeviset eller med stöd av sådana tillstånd som antecknats i det europeiska skjutvapenpasset skall på begäran visas upp för polisen samt för gränsbevaknings- och tullmyndigheterna.

118 §

Ändringssökande

Om sökande av ändring i ett beslut som har fattats med stöd av denna lag gäller vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Ett beslut enligt denna lag som gäller återkallelse av ett tillstånd eller ett godkännande, eller omhändertagande, temporärt omhändertagande eller förlängning av giltighetstiden för temporärt omhändertagande skall verkställas trots att ändring söks, om inte besvärsmyndigheten förbjuder det.

Då ett besvärssäkande som gäller förvärv eller innehav av skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler behandlas vid länsrätten förs statens talan av en tjänsteman som hör till polisens länsledning och som länsstyrelsen har förordnat för uppdraget.

Statsombudet har rätt att anföra besvär över länsrättens beslut.

119 §

Närmare bestämmelser

Genom förordning kan närmare bestämmelser utfärdas om

1) mätning av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler,

2) vilka som är särskilt farliga patroner och projektiler,

3) förfarandet vid ansökan om tillstånd, förhandssamtycke, samtycke, godkännande som vapensamlare och europeiskt skjutvapenpass, innehållet i ansökningarna samt om utredningar som är nödvändiga för avgörandet av ett ärende,

4) innehållet i ett tillståndsbevis, förhandssamtycke, samtycke, godkännande som vapensamlare och europeiskt skjutvapenpass,

5) det förfarande som skall iaktas när skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler har förklarats förverkade till staten eller som kommit i statens ägo med stöd av denna lag,

6) transport och förvaring av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler,

7) märkning av skjutvapen och vapendelar med serienummer eller motsvarande märk-

ning som lämpar sig för identifikation av föremålet.

Det ministerium som behandlar skjutvapenfrågor kan utfärda närmare bestämmelser om

1) de blanketter som skall användas vid förfaranden enligt denna lag,

2) förstöring av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som har förklarats förverkade eller som staten fått i sin ägo med stöd av denna lag, användning av sådana för statens behov eller överlåtelse av sådana till att bevaras i museum eller samling, och

3) tekniska skyddskonstruktioner som krävs vid transport och förvaring av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler samt förfarandet vid bedömning av konstruktionerna.

4) skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som lämpar sig för ett godtagbart användningssyfte enligt denna lag,

5) förfarandet vid bedömningen av de krav som uppställts för godkännande som vapensamlare,

6) villkor som skall meddelas med stöd av denna lag och som är nödvändiga för upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet.

Det ministerium som behandlar skjutvapenfrågor kan vid behov meddela närmare anvisningar om tekniska omständigheter som hänför sig till försättande av skjutvapen och vapendelar i varaktigt obrukbart skick.

11 kap.

Ickraftträdelse- och övergångsbestämmelser

120 §

Ickraftträdande

Denna lag träder i kraft den .

Genom denna lag upphävs lagen den 27 januari 1933 angående skjutvapen och skjutförnödenheter (33/1933) jämte ändringar. Förordningen den 27 augusti 1982 om besiktning av skjutvapen och -förnödenheter (656/1982), som har utfärdats med stöd av nämnda lag, förblir dock fortfarande i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

121 §

Tillstånd som meddelats med stöd av tidigare lag

Tillstånd som hänför sig till skjutvapen, vapendelar och patroner och som har meddelats med stöd av tidigare lag förblir jämte tillståndsvillkoren i kraft.

122 §

Utverkande av näringstillstånd i vapenbranschen för kommersiell tillverkning av patroner och särskilt farliga projektiler

Den som när denna lag träder i kraft i kommersiellt syfte tillverkar patroner eller särskilt farliga projektiler skall inom sex månader från lagens ikraftträdande utverka ett näringstillstånd i vapenbranschen som ger rätt att bedriva sådan verksamhet.

123 §

Utverkande av vapenhanteringstillstånd

Den som när denna lag träder i kraft är anställd hos en vapennäringsidkare för att transportera, förvara eller i övrigt hantera skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler som vapennäringsidkaren har skall inom ett år från lagens ikraftträdande utverka ett vapenhanteringstillstånd.

124 §

Utverkande av tillstånd för skjutvapen och vapendelar

Den som före denna lags ikraftträdande har förvärvat ett sådant skjutvapen vars innehav inte krävde tillstånd enligt de bestämmelser som gällde när lagen trädde i kraft skall inom ett år från lagens ikraftträdande utverka ett tillstånd som berättigar till innehav av vapnet i fråga.

Den som före denna lags ikraftträdande har förvärvat en del till ett vapen enligt 1 mom. skall inom ett år från ikraftträdandet utverka tillstånd att inneha vapendelen. I stället för att utverka ett tillstånd kan

1) en vapensamlare göra upp ett register enligt 60 § över de vapendelar som han innehar, och

2) den som har rätt att inneha ett skjutvapen som består av motsvarande delar enligt 19 § 1 mom. 2 punkten göra en anmälan enligt 70 § hos polisinrättningen i hemkommunen.

Skjutvapnet eller vapendelen skall visas upp då tillstånd söks, om inte tillståndsmyndigheten anser det onödigt.

125 §

Utverkande av tillstånd för särskilt farliga patroner och projektiler

Den som före denna lags ikraftträdande har förvärvat sådana särskilt farliga patroner som han har rätt att inneha, eller särskilt farliga projektiler, skall inom sex månader från ikraftträdandet utverka ett skjutförnödenhetstillstånd som berättigar till innehav av patronerna eller projektilerna.

Patronerna eller projektilerna skall visas upp då tillstånd söks, om inte tillståndsmyndigheten anser det onödigt.

126 §

Skjutvapen som innehas med stöd av ett tillstånd som meddelats inom försvarsförvaltningen

Den som med stöd av förordningen angående skjutvapen och skjutförnödenheter, som innehavas av personer, anställda vid försvarsväsendet eller tillhörande skyddskårerna (128/1933) har erhållit rätt att förvärva eller inneha ett skjutvapen, skall inom ett år från denna lags ikraftträdande utverka innehavstillstånd enligt denna lag.

Skjutvapnet skall visas upp då tillståndet söks, om inte tillståndsmyndigheten anser att det är onödigt.

127 §

Överlåtelse av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler till någon annan eller till staten

Den som före denna lags ikraftträdande har förvärvat skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler för vilkas innehav han enligt 124-126 § borde utverka tillstånd, kan i stället inom den tid som nämns i respektive paragraf överlåta föremålet till den som med stöd av denna lag har

rätt att förvärva föremålet. Föremålet kan också överlämnas till polisen, varvid det övergår i statens ägo utan lösen.

128 §

Förutsättningar för meddelande av tillstånd samt tillståndsavgifter

Tillstånd som söks

1) med stöd av 122 § meddelas en sökande som är berättigad att idka näring, som utnämner en i 26 § avsedd ansvarig person, som har vapenhanteringstillstånd i de fall som avses i 20 § 3 mom. och vars förvaringslokaler för patroner eller särskilt farliga projektiler har godkänts av polisinrättningen på den ort där förvaringslokalerna är belägna,

2) med stöd av 123 § meddelas utan att förutsättningarna för meddelande av tillstånd bedöms enligt 27 §,

3) med stöd av 124 - 126 § meddelas utan att förutsättningarna för meddelande av tillstånd bedöms enligt 45 §,

Tillstånd som avses i 1 mom. meddelas utan tillståndsavgift.

129 §

Övergångsbestämmelse som gäller vapensamlade

Tillstånd till förvärv och innehav av ett

skjutvapen eller en vapendel som skall ingå i en samling kan meddelas under en tid av sex månader från denna lags ikraftträdande, även om sökanden inte har något godkännande enligt 57 § 1 mom.

130 §

Skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som tillfallit ett dödsbo under den tidigare lagens giltighetstid

Om skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler tillhör ett odelat dödsbo när denna lag träder i kraft, skall 108 § iakttas. Den tid som nämns i paragrafens 1 mom. börjar löpa den dag lagen träder i kraft.

131 §

Tillstånds- och besvärssärenden som blivit anhängiga under den tidigare lagen

På ett tillstånds- eller besvärssärende som gäller skjutvapen, vapendelar eller patroner och som har blivit anhängigt före denna lags ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

2.

Lag

om ändring av 23 § polislagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 23 § polislagen av den 7 april 1995 (493/1995) som följer:

23 §

Omhändertagande av farliga föremål och ämnen

Utöver vad som bestäms i denna lag eller i någon annan lag har en polisman rätt att tillfälligt för polisens räkning ta hand om

sprängämnen och andra farliga föremål eller ämnen, om den som innehar dem med hänsyn till sin ålder, sitt berusnings- eller sinestillstånd eller andra omständigheter med fog kan misstänkas orsaka överhängande fara för allmän ordning och säkerhet.

I stället för ett helt föremål kan även en del av eller ett tillbehör till föremålet tas om

hand, om en fara som avses i 1 mom. kan avvärjas genom att delen fråntas innehavaren.

Över omhändertagande av egendom skall upprättas protokoll eller göras anteckning i någon annan handling.

Om omhändertagande av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler bestäms i skjutvapenlagen (/).

Denna lag träder i kraft den

3.

Lag

om ändring av 19 och 20 § lagen om polisens persoregister

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 7 april 1995 om polisens personregister (509/1995) 19 § 4 punkt samt fogas till 20 § ett nytt 4 mom., varvid det nuvarande 4 mom. blir 5 mom., som följer:

19 §

Utlämnande av uppgifter till andra än polisen

Ur polisens personregister får polisen genom teknisk anslutning lämna ut behövliga uppgifter till

4) domstolar och åklagarmyndigheter för behandling av ärenden som gäller skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler,

20 §

Utlämnande av uppgifter till utlandet

Polisen har rätt att till de myndigheter som ansvarar för vapentillsynen i en annan stat lämna ut sådana uppgifter ur polisens personregister som gäller förvärv, innehav, överföring, införsel och utförsel av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler, om det är nödvändigt för vapentillsynen att uppgifterna lämnas ut.

Denna lag träder i kraft den

Helsingfors den 24 oktober 1997

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Inrikesminister Jan-Erik Enestam

2.

Lag**om ändring av 23 § polislagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 23 § polislagen av den 7 april 1995 (493/1995) som följer:

Gällande lydelse

23 §

Omhändertagande av farliga föremål och ämnen

Utöver vad denna lag eller någon annan lag stadgar har en polisman rätt att tillfälligt för polisens räkning ta hand om sprängämnen, vapen och andra farliga föremål eller ämnen, om den som innehar dem med hänsyn till sin ålder, sitt berusnings- eller sin nestillstånd eller andra omständigheter med fog kan misstänkas orsaka överhängande fara för allmän ordning och säkerhet.

I stället för ett helt föremål kan även en del av eller ett tillbehör till föremålet tas om hand, om en fara som avses i 1 mom. kan avvärras genom att delen fräntas innehavaren.

Över omhändertagande av egendom skall upprättas protokoll eller göras anteckning i någon annan handling.

Föreslagen lydelse

23 §

Omhändertagande av farliga föremål och ämnen

Utöver vad som bestäms i denna lag eller i någon annan lag har en polisman rätt att tillfälligt för polisens räkning ta hand om sprängämnen och andra farliga föremål eller ämnen, om den som innehar dem med hänsyn till sin ålder, sitt berusnings- eller sin nestillstånd eller andra omständigheter med fog kan misstänkas orsaka överhängande fara för allmän ordning och säkerhet.

Om omhändertagande av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler bestäms i skjutvapenlagen (/).

Denna lag träder i kraft den

3.

Lag**om ändring av 19 och 20 § lagen om polisens persoregister**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 7 april 1995 om polisens personregister (509/1995) 19 § 4 punkt samt fogas till 20 § ett nytt 4 mom., varvid det nuvarande 4 mom. blir 5 mom., som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

19 §

19 §

*Utlämnande av uppgifter till andra än polisen**Utlämnande av uppgifter till andra än polisen*

Ur polisens personregister får polisen genom teknisk anslutning lämna ut behövliga uppgifter till

Ur polisens personregister får polisen genom teknisk anslutning lämna ut behövliga uppgifter till

4) domstolar och åklagarmyndigheter för behandling av ärenden som gäller skjutvapen,

4) domstolar och åklagarmyndigheter för behandling av ärenden som gäller skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler,

20 §

Utlämnande av uppgifter till utlandet

Polisen har rätt att till de myndigheter som ansvarar för vapentillsynen i en annan stat lämna ut sådana uppgifter ur polisens personregister som gäller förvärv, innehav, överföring, införsel och utförsel av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler, om det är nödvändigt för vapentillsynen att uppgifterna lämnas ut.

Denna lag träder i kraft den

Skjutvapenförordning

På föredragning av inrikesministern föreskrivs med stöd av skjutvapenlagen av den 199 (/):

1 §

Mätning av ett skjutvapens längd

Med ett skjutvapens totala längd avses dess största längd mätt i pipans eller eldrörets riktning. Har skjutvapnet en tilläggskolv eller någon annan anordning som är ihopfällbar, infällbar eller annars lätt att lösgöra, mäts den totala längden med kolven ihopfälld, infälld eller lösgjord.

Med pipans eller eldrörets längd avses dess största längd mätt från slagbotten till pipans mynning. Har skjutvapnet en vid pipan fäst del eller anordning som är lätt att lösgöra med hjälp av ett verktyg eller på annat sätt, mäts vapnets totala längd samt pipans eller eldrörets längd utan denna del eller anordning.

2 §

Varaktigt obrukbara skjutvapen

Ett skjutvapen anses vara *varaktigt obrukbart* när det har skrotats eller deaktiverats.

Som *skrotat* betraktas ett skjutvapen som inte längre kan försättas i funktionsdugligt skick.

Som *deaktiverat* betraktas ett skjutvapen hos vilket den del av slutstycket som innesluter slagbotten eller hos vilket patronkammaren eller motsvarande del samt pipan eller eldröret har ändrats så att skjutning med vapnet varaktigt hindrats. Ett skjutvapen anses inte vara deaktiverat, om det utan särskilda kunskaper och färdigheter kan försättas i funktionsdugligt skick.

3 §

Varaktigt obrukbara vapendelar

En vapendel anses vara *varaktigt obrukbar* om den på grund av gjorda ändringar inte längre lämpar sig för det ändamål för vilket den är avsedd.

4 §

Pansarpenetrerande projektil

Med pansarpenetrerande projektil avses en projektil som är försedd med mantel samt med en kärna av hårdmetall eller motsvarande material för åstadkommande av pansarnomslag.

5 §

Explosionsprojektil

Med explosionsprojektil avses en projektil som innehåller ett sådant ämne som exploderar vid anslag.

6 §

Brandprojektil

Med brandprojektil avses en projektil som innehåller ett sådant ämne som fattar eld då det kommer i kontakt med luft eller vid anslag.

7 §

Hålspetsprojektil

Med hålspetsprojektil avses en projektil som i spetsen har ett hål som är minst 3 millimeter djupt och vars syfte är att åstadkomma en utvidgning av projektilen vid anslag.

8 §

Vid anslag utvidgande projektil

Med vid anslag utvidgande projektil avses en projektil i vars spets finns ett snitt, en hålighet eller motsvarande konstruktion som åstadkommer att projektilen utvidgar sig vid anslag så att den blir minst 30 procent större än sin kaliber.

9 §

Vapendelar som motsvarar varandra

En vapendel betraktas som en motsvarande vapendel på det sätt som avses i 19 § 1 mom. 2 punkten skjutvapenlagen (/), om vapentypen, funktionssättet eller kalibern inte ändras när en del till ett skjutvapen ersätts med vapendelen i fråga. En vapendel betraktas dock inte som en motsvarande vapendel, om ett annat vapen än ett fickvapen blir ett fickvapen till följd av att delen i fråga byts ut.

10 §

Ansökan om näringstillstånd i vapenbranschen

Näringstillstånd i vapenbranschen skall sökas skriftligen. I ansökan skall anges

- 1) sökanden,
- 2) de funktioner för vilka tillstånd söks,
- 3) den ort där affärslokalen, fabriken eller verkstaden är belägen,
- 4) den ort där förvaringslokalerna för skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler är belägna,
- 5) den ansvariga personen,
- 6) när det gäller saluföring, tillverkning, reparation och modifiering
 - a) typ och funktionssätt för skjutvapen,
 - b) slag av vapendelar,
 - c) slag av patroner och särskilt farliga projektiler,
 - d) slag av gassprayer.

Till ansökan skall fogas ett av polisen uppgjort protokoll eller annat dokument över inspektion av förvaringslokalerna för skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler, en utredning över sökandens ekonomiska situation samt en kopia av den ansvariga personens vapenhanteringstillstånd. Om sökanden är en fysisk person, skall även en kopia av hans vapenhanteringstillstånd fogas till ansökan.

Tillståndsmyndigheten skall inhämta utlåtande om ansökan av brand- och räddningsmyndigheterna samt polisinsrättningen i den kommun inom vars område näringen i vapenbranschen är avsedd att idkas. Tillståndsmyndigheten kan kräva att sökanden lägger fram även andra utredningar som gäller förutsättningarna för meddelande av tillstånd.

11 §

Tillståndsbevis över näringstillstånd i vapenbranschen

I näringstillståndet i vapenbranschen skall anges

- 1) tillståndshavaren,
- 2) tillståndets giltighetstid,
- 3) de funktioner som tillståndet gäller,
- 4) de uppgifter som avses i 10 § 1 mom. 3—6 punkten.

12 §

Skyldighet för innehavaren av ett för idkande av handel meddelat näringstillstånd i vapenbranschen att föra register

Innehavaren av ett näringstillstånd i vapenbranschen som har meddelats för idkande av handel med skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler skall föra register, i vilket antecknas

- 1) antal, typ, funktionssätt, kaliber samt, om de är kända, fabriksmärke, modell eller modellnummer och serienummer för skjutvapen som förvärvats och överlåtits,
- 2) antal, slag, pipans eller eldrörets kaliber samt, om de är kända, fabriksmärke, modell eller modellnummer och serienummer för vapendelar som förvärvats och överlåtits,
- 3) mängd, slag och kaliber för patroner och särskilt farliga projektiler som förvärvats och överlåtits,
- 4) antal, slag och koncentration för gassprayer som förvärvats och överlåtits,
- 5) överlåtaren och mottagaren,
- 6) tiden för förvärvet och överlåtelsen,
- 7) uppgifter om mottagarens rätt att inneha skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler eller om hans näringstillstånd i vapenbranschen.

13 §

Skyldighet för innehavaren av ett för tillverkning meddelat näringstillstånd i vapenbranschen att föra register

Innehavaren av ett näringstillstånd i vapenbranschen som har meddelats för tillverkning av skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler skall föra register, i vilket antecknas

- 1) antal, typ, funktionssätt, kaliber, fab-

riksmärke, modell eller modellnummer och serienummer för skjutvapen som tillverkats,

2) antal, slag, pipans eller eldrörets kaliber, fabriksmärke, modell eller modellnummer och, om det är känt, serienummer för vapendelar som tillverkats,

3) mängd, slag och kaliber för patroner och särskilt farliga projektiler som tillverkas,

4) antal, slag och koncentration för gasprayer som tillverkats,

5) mottagaren,

6) tiden för överlåtelsen,

7) uppgifter om mottagarens näringsstillstånd i vapenbranschen.

14 §

Skyldighet för innehavaren av ett för reparation eller modifiering meddelat näringsstillstånd i vapenbranschen att föra register

Innehavaren av ett näringsstillstånd i vapenbranschen som har meddelats för reparation och modifiering av skjutvapen och vapendelar skall föra register, i vilket antecknas

1) antal, typ, funktionssätt, kaliber samt, om de är kända, fabriksmärke, modell eller modellnummer och serienummer för skjutvapen som skall repareras eller modifieras,

2) antal, slag, pipans eller eldrörets kaliber samt, om de är kända, fabriksmärke, modell eller modellnummer och serienummer för vapendelar som skall repareras eller modifieras,

3) antal, slag och koncentration för gasprayer som skall repareras eller modifieras,

4) uppdragsgivaren,

5) tiden för mottagandet och överlåtelsen,

6) uppgifter om uppdragsgivarens rätt att inneha skjutvapnet eller vapendelen eller om hans näringsstillstånd i vapenbranschen.

15 §

Formen för vapennäringsidkarens register

Vapennäringsidkaren kan föra de register som avses i 12–14 § genom att anteckna uppgifterna i en separat bok eller i ett register som har gjorts upp med hjälp av automatisk databehandling. Har uppgifterna antecknats i ett register som gjorts upp med hjälp av automatisk databehandling, skall registret, om polisen kräver det, visas upp i form av en utskrift på papper samt överlåtas i form

av en utskrift på papper till den som meddelat näringsstillståndet i vapenbranschen när tillståndet upphör att gälla eller återkallas.

16 §

Utredning över ansvarig person

Tillståndsmyndigheten skall inhämta utlåtande om den person som har föreslagits som ansvarig person hos en vapennäringsidkare av polisnäringsidkaren i hans hemkommun. Tillståndsmyndigheten kan kräva att sökanden lägger fram även andra utredningar som gäller förutsättningarna för att bli godkänd som ansvarig person.

17 §

Ansökan om vapenhanteringstillstånd

Vapenhanteringstillstånd skall sökas skriftligen. I ansökan skall anges

1) sökanden,

2) den vapennäringsidkare hos vilken sökanden är anställd.

Tillståndsmyndigheten kan kräva att sökanden lägger fram även andra utredningar som gäller förutsättningarna för meddelande av tillstånd.

18 §

Tillståndsbevis över vapenhanteringstillstånd

I ett tillståndsbevis som gäller vapenhanteringstillstånd skall anges

1) tillståndshavaren,

2) tillståndets giltighetstid,

3) eventuella tillståndsvillkor.

19 §

Ansökan om förhandssamtycke

Kommersiellt och enskilt förhandssamtycke skall sökas skriftligen. I ansökan skall anges

1) sökanden,

2) avsändaren och avsändarens adress när det gäller skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler samt dessutom ägaren och ägarens adress, om ägaren är någon annan än avsändaren,

3) antal, typ, funktionssätt, kaliber, kategori enligt vapendirektivet samt, om de är kän-

da, fabriksmärke, modell eller modellnummer och serienummer för skjutvapen som skall överföras,

4) antal, slag, pipans eller eldrörets kaliber samt, om de är kända, fabriksmärke, modell eller modellnummer och serienummer för vapendelar som skall överföras,

5) mängd, slag och kaliber för patroner och särskilt farliga projektiler som skall överföras,

6) att de skjutvapen och patroner som skall överföras har besiktats enligt bestämmelserna i 110 § skjutvapenlagen,

7) den adress som föremålen skall transporterats till.

Den myndighet som meddelar förhandsamtycke kan inhämta utlåtande om en ansökan om kommersiellt förhandssamtycke av den länsstyrelse och den polisinrättning inom vars område näringen i vapenbranschen idkas. Den myndighet som meddelar förhandssamtycke kan kräva att sökanden lägger fram även andra utredningar som gäller förutsättningarna för meddelande av kommersiellt eller enskilt förhandssamtycke.

20 §

Intyg över förhandssamtycke

I ett intyg över kommersiellt eller enskilt förhandssamtycke skall anges

- 1) förhandssamtyckets innehavare,
- 2) förhandssamtyckets giltighetstid,
- 3) de uppgifter som avses i 19 § 1 mom. 2—7 punkten,
- 4) eventuella villkor för förhandssamtycket.

21 §

Ansökan om kommersiellt införseltillstånd

Kommersiellt införseltillstånd skall sökas skriftligen. I ansökan skall anges

- 1) sökanden,
- 2) avgångslandet,
- 3) antal, typ, funktionssätt, kaliber samt, om de är kända, märke, modell eller modellnummer och serienummer för skjutvapen som skall föras in,

4) antal, slag, pipans eller eldrörets kaliber samt, om de är kända, märke, modell eller modellnummer och serienummer för vapendelar som skall föras in,

5) mängd, slag och kaliber för patroner

och särskilt farliga projektiler som skall föras in.

Tillståndsmyndigheten kan inhämta utlåtande av den länsstyrelse och den polisinrättning inom vars område näringen i vapenbranschen idkas. Tillståndsmyndigheten kan kräva att sökanden lägger fram även andra utredningar som gäller förutsättningarna för meddelande av tillstånd.

22 §

Tillståndsbevis över kommersiellt införseltillstånd

I ett tillståndsbevis som gäller kommersiellt införseltillstånd skall anges

- 1) tillståndshavaren,
- 2) tillståndets giltighetstid,
- 3) de uppgifter som avses i 21 § 1 mom. 2—5 punkten,
- 4) eventuella tillståndsvillkor.

23 §

Ansökan om kommersiellt införseltillstånd för gassprayer

Kommersiellt införseltillstånd för gassprayer skall sökas skriftligen. I ansökan skall anges

- 1) sökanden,
- 2) avgångslandet,
- 3) antal, slag och koncentration för gassprayer som skall överföras eller föras in.

Tillståndsmyndigheten kan inhämta utlåtande av den länsstyrelse och den polisinrättning inom vars område näringen i vapenbranschen idkas. Tillståndsmyndigheten kan kräva att sökanden lägger fram även andra utredningar som gäller förutsättningarna för meddelande av tillstånd.

24 §

Tillståndsbevis över kommersiellt införseltillstånd för gassprayer

I ett tillståndsbevis som gäller kommersiellt införseltillstånd för gassprayer skall anges

- 1) tillståndshavaren,
- 2) tillståndets giltighetstid,
- 3) de uppgifter som avses i 23 § 1 mom. 2 och 3 punkten,
- 4) eventuella tillståndsvillkor.

25 §

Ansökan om överföringstillstånd

Kommersiellt och enskilt överföringstillstånd skall sökas skriftligen. I ansökan skall anges

- 1) sökanden,
- 2) de uppgifter som avses i 19 § 1 mom. 2—7 punkten,
- 3) transportmedel och rutt, om den är känd,
- 4) dag för avsändandet och beräknad ankomstdag.

Tillståndsmyndigheten kan inhämta utlåtande om en ansökan om kommersiellt överföringstillstånd av den länsstyrelse och den polisinsättning inom vars område näringen i vapenbranschen idkas. Tillståndsmyndigheten kan kräva att sökanden lägger fram även andra utredningar som gäller förutsättningarna för meddelande av kommersiellt eller enskilt överföringstillstånd.

26 §

Tillståndsbevis över överföringstillstånd

I ett tillståndsbevis som gäller kommersiellt eller enskilt överföringstillstånd skall anges

- 1) tillståndshavaren
- 2) de uppgifter som avses i 19 § 1 mom. 2—7 punkten,
- 3) transportmedel och rutt, om den är känd,
- 4) dag för avsändandet och beräknad ankomstdag,
- 5) eventuella tillståndsvillkor.

27 §

Ansökan om kommersiellt utförseltillstånd och kommersiellt transiteringstillstånd

Kommersiellt utförseltillstånd och kommersiellt transiteringstillstånd skall sökas skriftligen. I ansökan skall anges

- 1) sökanden,
- 2) destinationslandet samt vid transitering även avgångslandet,
- 3) antal, typ, funktionssätt, kaliber samt, om de är kända, märke, modell eller modellnummer och serienummer för skjutvapen som skall föras ut eller transiteras,
- 4) antal, slag, pipans eller eldrörets kaliber

samt, om de är kända, märke, modell eller modellnummer och serienummer för vapendelar som skall föras ut eller transiteras,

5) mängd, slag och kaliber för patroner och särskilt farliga projektiler som skall föras ut eller transiteras.

I ansökan skall de uppgifter som avses i 1 mom. 3—5 punkten anges särskilt för varje destinationsland.

Tillståndsmyndigheten kan inhämta utlåtande om en ansökan om kommersiellt utförseltillstånd av den länsstyrelse och den polisinsättning inom vars område näringen i vapenbranschen idkas. Tillståndsmyndigheten kan kräva att sökanden lägger fram även andra utredningar som gäller förutsättningarna för meddelande av kommersiellt utförseltillstånd eller kommersiellt transiteringstillstånd.

28 §

Tillståndsbevis över kommersiellt utförseltillstånd och kommersiellt transiteringstillstånd

I ett tillståndsbevis som gäller kommersiellt utförseltillstånd eller kommersiellt transiteringstillstånd skall anges

- 1) tillståndshavaren,
- 2) tillståndets giltighetstid,
- 3) de uppgifter som avses i 27 § 1 mom. 3—5 punkten särskilt för varje destinationsland,
- 4) eventuella tillståndsvillkor.

29 §

Ansökan om kommersiellt utförseltillstånd och kommersiellt transiteringstillstånd för gassprayer

Kommersiellt utförseltillstånd och kommersiellt transiteringstillstånd för gassprayer skall sökas skriftligen. I ansökan skall anges

- 1) sökanden,
- 2) destinationslandet samt vid transitering även avgångslandet,
- 3) antal, slag och koncentration för gassprayer som skall överföras, föras ut eller transiteras.

I ansökan skall de uppgifter som avses i 1 mom. 3 punkten anges särskilt för varje destinationsland.

Tillståndsmyndigheten kan inhämta utlåtande om en ansökan om kommersiellt utför-

seltillstånd för tårgassprayer av den länsstyrelse och den polisinskrifning inom vars område näringen i vapenbranschen idkas. Tillståndsmyndigheten kan kräva att sökanden lägger fram även andra utredningar som gäller förutsättningarna för meddelande av kommersiellt utförseltillstånd eller kommersiellt transiteringstillstånd för gassprayer.

30 §

Tillståndsbevis över kommersiellt utförseltillstånd och kommersiellt transiteringstillstånd för gassprayer

I ett tillståndsbevis som gäller kommersiellt utförseltillstånd eller kommersiellt transiteringstillstånd för gassprayer skall anges

- 1) tillståndshavaren,
- 2) tillståndets giltighetstid,
- 3) de uppgifter som avses i 29 § 1 mom. 3 punkten särskilt för varje destinationsland, och
- 4) eventuella tillståndsvillkor.

31 §

Ansökan om europeiskt skjutvapenpass

Europeiskt skjutvapenpass skall sökas skriftligen. I ansökan skall anges

- 1) sökanden,
- 2) de skjutvapen och vapendelar som sökanden önskar få införda i skjutvapenpasset, och
- 3) uppgifter om innehavstillstånd eller parallelltillstånd för skjutvapnen och vapendelarna.

Till ansökan skall fogas ett fotografi av sökanden.

32 §

Innehållet i ett europeiskt skjutvapenpass

I ett europeiskt skjutvapenpass skall finnas ett fotografi av skjutvapenpassets innehavare. I skjutvapenpasset skall anges

- 1) skjutvapenpassets innehavare,
- 2) skjutvapenpassets giltighetstid,
- 3) de uppgifter som avses i 31 § 2 och 3 punkten, och
- 4) uppgifter enligt meddelanden från övriga medlemsstater i Europeiska unionen (EU) om rätten att i medlemsstaterna inneha skjutvapnet eller vapendelen med stöd av det europeiska skjutvapenpasset.

33 §

Ansökan om privat införseltillstånd

Privat införseltillstånd skall sökas skriftligen. I ansökan skall anges

- 1) sökanden,
- 2) grunden för ansökan,
- 3) avgångslandet,
- 4) antal, typ, funktionssätt, kaliber, kategori enligt vapendirektivet samt, om de är kända, fabriksmärke, modell eller modellnummer och serienummer för skjutvapen som skall överföras eller föras in,
- 5) antal, slag, pipans eller eldrörets kaliber samt, om de är kända, fabriksmärke, modell eller modellnummer och serienummer för vapendelar som skall överföras eller föras in,
- 6) antal, slag och koncentration för gassprayer som skall överföras eller föras in,
- 7) särskilda kännetecken för skjutvapnen och vapendelarna,
- 8) den plats där avsikten är att skjutvapnen eller vapendelarna skall innehas.

Tillståndsmyndigheten kan kräva att sökanden lägger fram även andra utredningar som gäller förutsättningarna för meddelande av tillstånd.

34 §

Tillståndsbevis över enskilt införseltillstånd

I ett tillståndsbevis som gäller enskilt införseltillstånd skall anges

- 1) tillståndshavaren,
- 2) tillståndets giltighetstid,
- 3) de uppgifter som avses i 33 § 1 mom. 3—8 punkten, och
- 4) eventuella tillståndsvillkor.

Ett enskilt införseltillstånd kan antecknas i det europeiska skjutvapenpasset.

35 §

Utredning om enskilt införseltillstånd

Om den som har hemkommun i Finland ansöker om enskilt införseltillstånd hos någon annan polisinskrifning än den i hemkommunen, skall den polisinskrifning som behandlar tillståndsansökan hos polisinskrifningen i sökandens hemkommun utreda att det inte finns några hinder för att meddela tillstånd.

36 §

Tullverkets anmälningsskyldighet i fråga om kommersiell införsel

I den anmälan som avses i 40 § skjutvapenlagen skall tullverket ange tillståndshavaren samt de uppgifter som avses i 21 § 1 mom. 2—5 punkten och 23 § 1 mom. 2 och 3 punkten. Vidare skall det meddelas om de skjutvapen och patroner som förs in med stöd av ett kommersiellt införseltillstånd har besiktats på det sätt som avses i 110 § 1 mom. skjutvapenlagen.

37 §

Ansökan om förvärvstillstånd

Förvärvstillstånd skall sökas skriftligen. I tillståndsansökan skall anges

- 1) sökanden,
- 2) grunden för ansökan,
- 3) typ, funktionssätt, kaliber samt, om de är kända, fabriksmärke, modell eller modellnummer och serienummer för det skjutvapen som skall förvärfvas,
- 4) slag, pipans eller eldrörets kaliber samt, om de är kända, fabriksmärke, modell eller modellnummer och serienummer för den vapendel som skall förvärfvas,
- 5) slag och koncentration för den gasspray som skall förvärfvas,
- 6) särskilda kännetecken för det skjutvapen och den vapendel som skall förvärfvas.

Länsstyrelsen skall inhämta utlåtande om tillståndsansökan av polisinrättningen i sökandens hemkommun. Tillståndsmyndigheten kan kräva att sökanden lägger fram även andra utredningar som gäller förutsättningarna för meddelande av tillstånd.

38 §

Tillståndsbevis över förvärvstillstånd

I ett tillståndsbevis som gäller förvärvstillstånd skall anges

- 1) tillståndshavaren,
- 2) tillståndets giltighetstid,
- 3) de uppgifter som avses i 37 § 1 mom. 3—6 punkten,
- 4) eventuella tillståndsvillkor.

39 §

Ansökan om förvärvstillstånd för utomlands bosatt person

Förvärvstillstånd för utomlands bosatt person skall sökas skriftligen. I tillståndsansökan skall anges

- 1) sökanden,
- 2) de uppgifter som avses i 37 § 1 mom. 3—6 punkten,
- 3) mängd, slag och kaliber för patroner och särskilt farliga projektiler som skall förvärfvas,
- 4) den adress till vilken sökanden önskar få föremålen levererade.

40 §

Tillståndsbevis över förvärvstillstånd för utomlands bosatt person

I ett tillståndsbevis som gäller förvärvstillstånd för utomlands bosatt person skall anges

- 1) tillståndshavaren,
- 2) tillståndets giltighetstid,
- 3) de uppgifter som avses i 37 § 1 mom. 3—6 punkten,
- 4) de uppgifter som avses i 39 § 3 punkten,
- 5) den adress som föremålen skall levereras till,
- 6) eventuella tillståndsvillkor.

41 §

Ansökan om privat tillverkningstillstånd

Privat tillverkningstillstånd skall sökas skriftligen. I ansökan skall anges

- 1) sökanden,
- 2) grunden för ansökan,
- 3) typ, funktionssätt och kaliber för det skjutvapen som skall tillverkas eller modifieras,
- 4) slag samt pipans eller eldrörets kaliber för den vapendel som skall tillverkas eller modifieras,
- 5) slag och koncentration för den gasspray som skall tillverkas.

Länsstyrelsen skall inhämta utlåtande om tillståndsansökan av polisinrättningen i sökandens hemkommun. Tillståndsmyndigheten kan kräva att sökanden lägger fram även andra utredningar som gäller förutsätt-

ningarna för meddelande av tillstånd.

42 §

Tillståndsbevis över privat tillverkningstillstånd

I ett tillståndsbevis som gäller enskilt tillverkningstillstånd skall anges

- 1) tillståndshavaren,
- 2) tillståndets giltighetstid,
- 3) de uppgifter som avses i 41 § 1 mom. 3—5 punkten,
- 4) eventuella tillståndsvillkor.

43 §

Tillståndsbevis över innehavstillstånd

I ett tillståndsbevis som gäller innehavstillstånd skall anges

- 1) tillståndshavaren,
- 2) tillståndets giltighetstid,
- 3) de uppgifter som avses i 37 § 1 mom. 3—6 punkten,
- 4) eventuella tillståndsvillkor.

Uppgifter om innehavstillståndet kan temporärt antecknas i det tillståndsbevis som gäller ett förvärvstillstånd eller ett enskilt tillverkningstillstånd.

44 §

Ansökan om parallelltillstånd

Parallelltillstånd skall sökas skriftligen. I tillståndsansökan skall anges

- 1) sökanden,
- 2) grunden för ansökan,
- 3) uppgifter om innehavstillståndet eller om statens samtycke,
- 4) typ, funktionssätt, kaliber samt, om de är kända, fabriksmärke, modell eller modellnummer och serienummer för skjutvapnet,
- 5) slag, pipans eller eldrörets kaliber samt, om de är kända, fabriksmärke, modell eller modellnummer och serienummer för vapendelen,
- 6) slag och koncentration för gassprayen,
- 7) särskilda kännetecken för skjutvapnet och vapendelen.

Länsstyrelsen skall inhämta utlåtande om tillståndsansökan av polisinrättningen i sökandens hemkommun. Tillståndsmyndig-

heten kan kräva att sökanden lägger fram även andra utredningar som gäller förutsättningarna för meddelande av tillstånd.

45 §

Tillståndsbevis över parallelltillstånd

I ett tillståndsbevis som gäller parallelltillstånd skall anges

- 1) tillståndshavaren,
- 2) tillståndets giltighetstid,
- 3) de uppgifter som avses i 44 § 1 mom. 3—7 punkten, och
- 4) eventuella tillståndsvillkor.

46 §

Ansökan om godkännande som vapensamlare

Godkännande som vapensamlare skall sökas skriftligen. I ansökan skall anges

- 1) sökanden,
- 2) en samlingsplan där sökanden definierar samlingsområdet och de skjutvapen och vapendelar som det omfattar och där han motiverar sitt intresse för dessa skjutvapen och vapendelar,
- 3) en uppskattad tidtabell för förvärvande av en samling som överensstämmer med samlingsplanen.

Till ansökan skall fogas en utredning över sökandens vapenhistoriska och vapentekniska sakkunskap.

Den myndighet som meddelar godkännandet skall inhämta utlåtande om ansökan av polisinrättningen i sökandens hemkommun. Den myndighet som meddelar godkännandet kan kräva att sökanden lägger fram även andra utredningar som gäller förutsättningarna för meddelande av godkännande.

47 §

Intyg över godkännande som vapensamlare

I ett intyg över godkännande som vapensamlare skall anges

- 1) godkännandets innehavare,
- 2) godkännandets giltighetstid,
- 3) den av länsstyrelsen fastställda samlingsplanen,
- 4) eventuella villkor för godkännandet.

48 §

Innehållet i och formen för vapensamlarens register

En vapensamlare skall i sitt register över vapendelar enligt 60 § skjutvapenlagen anteckna

1) antal, slag, pipans eller eldrörets kaliber samt, om de är kända, fabriksmärke, modell eller modellnummer och serienummer för de vapendelar som innehas,

2) särskilda kännetecken för vapendelarna,

3) överlåtaren och mottagaren,

4) tiden för förvärvet och överlåtelsen.

Vapensamlaren kan föra det register som avses i 1 mom. genom att anteckna uppgifterna i en separat bok eller i ett register som har gjorts upp med hjälp av automatisk databehandling. Har uppgifterna antecknats i ett register som gjorts upp med hjälp av automatisk databehandling, skall registret, om polisen kräver det, visas upp i form av en utskrift på papper samt överlätas i form av en utskrift på papper till den som meddelat godkännandet när godkännandet upphör att gälla eller återkallas.

49 §

Ansökan om skjutförnödenhetstillstånd

Skjutförnödenhetstillstånd skall sökas skriftligen. I ansökan skall anges

1) sökanden,

2) grunden för ansökan,

3) slag och kaliber för patroner och särskilt farliga projektiler.

Tillståndsmyndigheten kan kräva att sökanden lägger fram även andra utredningar som gäller förutsättningarna för meddelande av tillstånd.

50 §

Tillståndsbevis över skjutförnödenhetstillstånd

I ett tillståndsbevis som gäller skjutförnödenhetstillstånd skall anges

1) tillståndshavaren,

2) tillståndets giltighetstid,

3) de uppgifter som avses i 49 § 1 mom. 3 punkten,

4) eventuella tillståndsvillkor.

51 §

Ansökan om samtycke

Samtycke skall sökas skriftligen. I ansökan skall anges

1) sökanden,

2) de uppgifter som avses i 37 § 1 mom. 3—5 punkten,

3) slag och kaliber för patroner och särskilt farliga projektiler.

52 §

Intyg över samtycke

I ett intyg över samtycke skall anges

1) samtyckets innehavare,

2) samtyckets giltighetstid,

3) de uppgifter som avses i 37 § 1 mom. 3—5 punkten,

4) slag och mängd för patroner och särskilt farliga projektiler.

53 §

Innehållet i och formen för anmälan om vapendelar

En anmälan enligt 70 § skjutvapenlagen om förvärv av en vapendel skall göras skriftligen. I anmälan skall anges

1) slag, pipans eller eldrörets kaliber samt, om de är kända, fabriksmärke, modell eller modellnummer och serienummer för vapendelen,

2) överlåtaren och tiden för överlåtelsen.

54 §

Underrättelseskyldighet i fråga om förutsättningarna för återkallelse av tillstånd och godkännande som vapensamlare

Polisen skall utan dröjsmål underrätta den myndighet som har meddelat förvärvstillstånd, enskilt tillverkningstillstånd eller parallelltillstånd om omständigheter som kan leda till att tillståndet återkallas med stöd av 67 § skjutvapenlagen.

Polisen skall utan dröjsmål underrätta den myndighet som har meddelat godkännande som vapensamlare om omständigheter som kan leda till att godkännandet återkallas med stöd av 68 § 2 mom. skjutvapenlagen.

55 §

Innehållet i anmälan om överlåtelse

I en anmälan om överlåtelse skall anges

- 1) överlåtaren,
- 2) typ, funktionssätt, kaliber samt, om de är kända, fabriksmärke, modell eller modellnummer och serienummer för det skjutvapen som överlåtits,
- 3) slag, pipans eller eldrörets kaliber samt, om de är kända, fabriksmärke, modell eller modellnummer och serienummer för den vapendel som överlåtits,
- 4) mottagaren samt hans födelsetid och födelsehemkommun, om mottagaren är en fysisk person,
- 5) passnummer eller identitetsbevisets nummer för en utländsk mottagare,
- 6) tiden för överlåtelsen,
- 7) uppgifter om det tillstånd som ger mottagaren rätt att förvärva skjutvapnet eller vapendelen.

56 §

Skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som polisen omhändertagit temporärt

Om någon annan polisinstans än den i tillståndshavarens hemkommun har beslutat att ett skjutvapen, en vapendel, patroner eller särskilt farliga projektiler temporärt skall omhändertas av polisen, skall den utan dröjsmål underrätta polisinstansen i tillståndshavarens hemkommun om saken. De av polisen omhändertagna föremålen och tillståndsbevisen skall då utan dröjsmål sändas till polisinstansen i tillståndshavarens hemkommun.

57 §

Skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som förklarats förverkade och övergått i statens ägo

Skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som har förklarats förverkade och övergått i statens ägo med stöd av skjutvapenlagen skall sändas till polisens teknikcentral. En vapendel med ringa värde samt en ringa mängd patroner och

särskilt farliga projektiler får dock förstöras på ett tryggt sätt på order från en polisman som hör till polisbefälet.

58 §

Duplettexemplar av tillståndsbevis och av europeiskt skjutvapenpass

Om ett tillståndsbevis som gäller ett tillstånd som har meddelats med stöd av skjutvapenlagen eller om ett europeiskt skjutvapenpass har förkommit, förstörts eller blivit stulet eller om tillståndshavarens personuppgifter har ändrats, får tillståndshavaren eller vapenpassets innehavare på begäran ett duplettexemplar av tillståndsbeviset eller det europeiska skjutvapenpasset.

Duplettexemplaret skall sökas hos polisinstansen i hemkommunen för innehavaren av tillståndet eller vapenpasset eller, om innehavaren saknar hemkommun i Finland, hos den polisinstans som har meddelat tillståndet eller utfärdat vapenpasset.

59 §

Märkning av skjutvapen med serienummer eller annan identifieringsbeteckning

Skjutvapen och tårgassprayer som saluförs skall förses med serienummer eller någon annan motsvarande påskrift som lämpar sig för identifiering av föremålet.

Den tillståndsmyndighet som meddelar innehavstillstånd kan kräva att ett skjutvapen eller en gasspray som saknar serienummer skall förses med en påskrift som lämpar sig för identifiering av föremålet.

60 §

Skyldighet att underrätta om tillståndshavarens byte av hemort

Om innehavaren av ett tillstånd som berättigar till innehav av skjutvapen, vapendelar, patroner eller särskilt farliga projektiler flyttar till en annan polisinstans område skall polisinstansen underrätta polisinstansen i tillståndshavarens tidigare hemkommun om flyttningen för att nödvändiga anteckningar skall kunna göras i det register som avses i 113 § skjutvapenlagen.

